

WPŁYW CZYNNIKÓW REGULACYJNYCH I FISKALNYCH NA WYNIKI FINANSOWE BANKÓW W I KWARTALE 2026 R.

SYGN. PAB/WIB 18/2026

I kwartał 2026 r.

ISBN: 978-83-980190-2-6

Raport opracowany na zlecenie Programu Analityczno-Badawczego
Fundacji Warszawski Instytut Bankowości.

Warszawa, czerwiec 2026

 PROGRAM
ANALITYCZNO
BADAWCZY

O raporcie

Raport „Wpływ czynników regulacyjnych i fiskalnych na wyniki finansowe banków w I kwartale 2026 r.” został opracowany na zlecenie Programu Analityczno-Badawczego Fundacji Warszawski Instytut Bankowości.

Autorzy

Raport przygotowany przez zespół w składzie:

Kamil Sobolewski, CFA, FRM

Główny ekonomista Pracodawców RP, prezes zarządu Cogito ergo sum sp. z o.o., wiceprzewodniczący rady nadzorczej PFR TFI SA, członek m.in. zespołów Rady Dialogu Społecznego, komitetu monitorującego KPO, rady rynku pracy, zespołu ds. polskiej prezydencji w UE przy KPRM. Profesjonalny inwestor, zarządzał aktywami do 40 mld zł. Absolwent m.in. studiów doktoranckich w INE PAN, studiów dla wyższych kadr menedżerskich w IMD w Lozannie, studiów magisterskich na SGH oraz Polsko-Niemieckiego Forum Akademickiego.

Grzegorz Zatrzyb

Ekonomista, absolwent WNE UW cum laude, profesjonalny inwestor, od 1991 r. związany, zawodowo z branżą finansową. Pracował między innymi jako zastępca dyrektora Treasury w banku PBI S.A., zarządzający portfelami w CAIB Securities S.A., Domu Maklerskim BRE Banku oraz w BRE Asset Management, Treasurer w WARTA S.A., członek zarządu Warta TFI, PTE Skarbiec-Emerytura i Skarbiec TFI, odpowiedzialny za zarządzanie aktywami. Był także zarządzającym funduszem OFE i funduszami dłużnymi, mieszanymi i surowcowym w Skarbiec TFI. Otrzymał dwa Złote Portfele oraz dwie nagrody Alfa za najlepsze fundusze inwestycyjne w swoich grupach porównawczych. Pełnił także funkcję Głównego Stratega w Skarbiec TFI, wśród którego zadań było między innymi przygotowywanie analiz i prognoz makroekonomicznych oraz reprezentowanie pracodawcy w mediach. Autor pierwszej polskiej książki o międzybankowym rynku pieniężnym w kraju.

dr Tomasz Pawlonka

Dyrektor Zespołu Badań i Analiz, Związek Banków Polskich, Dyrektor Programu Analityczno-Badawczego Warszawskiego Instytutu Bankowości. Związany z Programem Analityczno-Badawczym Fundacji Warszawski Instytut Bankowości (PAB WIB) od początku istnienia Programu. Realizuje prace z zakresu rozwoju sektora bankowego, zdolności sektora bankowego do finansowania gospodarki, struktury rynku finansowego oraz bankowości spółdzielczej. Wieloletni doświadczony nauczyciel akademicki. Autor wielu opracowań naukowych.

Agnieszka Nierodka

Ekonomista, Doradca Zarządu w Zespole Badań i Analiz Związku Banków Polskich, specjalizuje się w zagadnieniach dotyczących rozwoju rynku hipotecznego i nieruchomości, refinansowania kredytów hipotecznych, ochrony konsumenta oraz prawa europejskiego. Doświadczony prelegent i autor publikacji dot. rozwoju bankowości hipotecznej i rynku listów zastawnych, ochrony konsumenta oraz skuteczności obowiązków informacyjnych wobec konsumenta.

dr Radosław Ciukaj

Główny specjalista w Zespole Badań i Analiz Związku Banków Polskich oraz w Programie Analityczno-Badawczym Warszawskiego Instytutu Bankowości. Równolegle pracownik naukowy oraz wykładowca na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Autor publikacji naukowych z zakresu zarządzania ryzykiem kredytowym w sektorze bankowym, ze szczególnym uwzględnieniem metod restrukturyzacji kredytów zagrożonych w krajach Unii Europejskiej w okresie po globalnym kryzysie finansowym z 2008 roku. Jego zainteresowania badawcze obejmują także regulacje sektora finansowego oraz sektor FinTech, co znajduje odzwierciedlenie w dorobku publikacyjnym.

Bartosz Przyborowski

Finansista, specjalista w Zespole Badań i Analiz Związku Banków Polskich, specjalista w Programie Analityczno-Badawczym Warszawskiego Instytutu Bankowości. Realizuje prace związane z warunkami funkcjonowania sektora bankowego, analizą sytuacji makroekonomicznej i warunków dla zwiększenia wzrostu gospodarczego. Dzięki doświadczeniu audytorskiemu posiada szerokie doświadczenie w analizie finansowej oraz sprawozdawczości przedsiębiorstw z wielu branż. Absolwent Katedry Finansów, Instytutu Ekonomii i Finansów SGGW w Warszawie.

dr hab. Waldemar Rogowski, prof. SGH

Dr hab. nauk ekonomicznych w dyscyplinie finanse, profesor SGH. Główny Analityk Grupy BIK. Dyrektor Instytut Finansów Korporacji i Inwestycji. Kierownik Zakładu Zarządzania Ryzykiem. Wieloletni praktyk gospodarczy – Dyrektor Departamentów Ryzyka i Klientów Korporacyjnych wiodących instytucji finansowych. Wieloletni ekspert ONZ ds. Rozwoju Przemysłowego UNIDO oraz konsultant Banku Światowego. Komentator gospodarczy w radio i telewizji oraz prasie. Autor lub współautor ponad 140 publikacji z dziedziny finansów przedsiębiorstw publikowanych w renomowanych czasopismach polsko- i anglojęzycznych.

dr hab. Czesław Lipiński

Analityk finansowy związany z bankowością komercyjną od 1992 r., pracując na stanowiskach od specjalisty ds. analiz do dyrektora Departamentu Planowania i Analiz Ekonomicznych, a w okresie 2015–2021 na stanowisku eksperta w Bankowym Funduszu Gwarancyjnym. Równolegle wieloletni pracownik naukowy i nauczyciel akademicki (Uniwersytet Łódzki 1976–2000 i ponownie od 2021, Salezjańska Wyższa Szkoła Ekonomii i Zarządzania w Łodzi 1997–2017, Społeczna Akademia Nauk w Łodzi 2011–2020), stypendysta Fundacji im. A. Humboldta oraz asystent badawczy w Katedrze Statystyki i Ekonometrii Fernuniversitaet Hagen w Niemczech 1990–1992). Autor lub współautor ponad 50 publikacji naukowych i 60 niepublikowanych opracowań z dziedziny metod ilościowych w ekonomii w ramach resortowych i centralnych programów badawczych oraz badań własnych, a także licznych niepublikowanych prac analitycznych do użytku wewnętrznego. Promotor ponad 170 prac licencjackich i magisterskich z dziedziny finansów i ekonomiki banków.

dr Wojciech Zatoń

FRM, doradca inwestycyjny (nr licencji 727). Adiunkt w Katedrze Bankowości Centralnej i Pośrednictwa Finansowego Uniwersytetu Łódzkiego, wcześniej w Katedrze Ekonometrii UŁ. Zajmuje się wykonywaniem analiz statystycznych, ekonometrycznych, finansowych w obszarze makroekonomii, mikroekonomii i rynków finansowych. Autor i współautor około 50 autorskich i współautorskich publikacji naukowych w dziedzinie ekonometrii i rynków finansowych. Wykładowca w zakresie rynków finansowych, zarządzania ryzykiem, modelowania danych finansowych i analizy finansowej. Redaktor statystyczny czasopisma naukowego *Finanse i Prawo Finansowe*. Wielokrotny laureat Konkursu NBP i Rzeczypospolitej na Najlepszego Analityka Makroekonomicznego.

O programie

Program Analityczno-Badawczy przy Fundacji WIB powstał w 2019 r. jako odpowiedź na potrzeby sektora bankowego w zakresie wysokiej jakości analiz i badań z obszaru cyberbezpieczeństwa i nowych technologii, a także szeroko rozumianego otoczenia sektora bankowego, kształtującego warunki działania banków w Polsce. Prace analityczno-badawcze w ramach programu realizowane są pod kątem możliwości praktycznego wykorzystania wyników w celu rozwoju sektora bankowego, podnoszenia poziomu bezpieczeństwa usług oraz – w ostateczności – kreowania wartości dla klientów – końcowych użytkowników bankowości.

W ramach programu realizowane są analizy i badania w następujących obszarach:

- Nowe technologie w sektorze bankowym, cyberbezpieczeństwo banków i systemy płatnicze
- Ekonomiczna analiza rozwoju sektora bankowego, stabilności banków, otoczenia makroekonomicznego
- Prawno-regulacyjne i legislacyjne uwarunkowania działalności sektora bankowego oraz wyzwania wynikające z orzecznictwa sądów krajowych i europejskich
- ESG i sustainable finance
- Prace analityczno-badawcze w zakresie poszczególnych obszarów funkcjonowania banków oraz w zakresie funkcjonowania wskaźników referencyjnych

Więcej na temat działalności programu na stronie www.pabwib.pl

Kontakt

dr Tomasz Pawlonka
Dyrektor Programu
m: 505 917 778
e: tpawlonka@wib.org.pl

Warszawski Instytut Bankowości
00-380 Warszawa, ul. Kruczkowskiego 8
t: (22) 182 31 70
e: pab@wib.org.pl

Agnieszka Nierodka
m: 607 484 391
e: anierodka@wib.org.pl

dr Agnieszka Wicha
m: 661 646 474
e: agnieszka.wicha@zbp.pl

Bartosz Przyborowski
m: 795 933 104
e: bartosz.przyborowski@zbp.pl

dr Radosław Ciukaj
m: 784 680 685
e: radoslaw.ciukaj@zbp.pl

Spis treści

OTOCZENIE MAKROEKONOMICZNE – ZAGADNIENIA ISTOTNE ZE WZGLĘDU NA FUNKCJONOWANIE INSTYTUCJI FINANSOWYCH W I KWARTALE 2026 ROKU	7
1. Gospodarka światowa	9
2. Najważniejsze elementy sytuacji gospodarczej Polski.....	18
3. Czynniki kształtujące PKB i jego perspektywy.....	20
3.1 Inwestycje.....	21
3.2 Przemysł i budownictwo	22
3.3 Sprzedaż detaliczna.....	28
3.4 Handel zagraniczny i bilans płatniczy	30
4. Inflacja i polityka pieniężna	32
5. Polityka fiskalna i gospodarcza	36
6. Sektor bankowy: zdolność do finansowania gospodarki i zagrożenia	38
Spis wykresów	39
Spis tabel.....	40
 SYTUACJA SEKTORA BANKOWEGO W I KWARTALE 2026 R.	41
Wprowadzenie.....	43
I. Sytuacja sektora bankowego w I kw. 2026 r.	45
1. Wyniki sektora bankowego w I kwartale 2026 r.	45
2. Wybrane dane bilansowe sektora bankowego po I kwartale 2026 r.....	60
3. Czynniki kształtujące sytuację sektora bankowego w I kwartale 2026 roku.....	92
II. Wyzwania demograficzne	101
1. Wprowadzenie: demografia jako ograniczenie rozwojowe Polski	101
2. Diagnoza demograficzna Polski na tle Unii Europejskiej.....	102
2.1. Spadek liczby ludności i trwała ujemna dynamika naturalna	102
2.2. Zmiana struktury wieku i wzrost obciążenia demograficznego	106
2.3. Dłuższe życie, ale nie zawsze dłuższe życie w zdrowiu	111
3. Kanały oddziaływania starzenia się społeczeństwa na gospodarkę	112

4.	Starzenie się społeczeństwa a finanse publiczne.....	114
4.1.	Emerytura: napięcie między stabilnością wydatków a adekwatnością świadczeń	114
4.2.	Ochrona zdrowia i opieka długoterminowa jako rosnące źródło presji wydatkowej	116
4.3.	Starzenie a struktura wydatków publicznych	118
5.	Konsekwencje dla przedsiębiorstw i rynku pracy	121
5.1.	Kurczenie się podaży pracy i ryzyko niedoborów kadrowych	121
5.2.	Rezerwy podaży pracy: aktywizacja, migracja, dłuższa aktywność zawodowa	122
5.3.	Automatyzacja, robotyzacja i AI jako warunek utrzymania produktywności	124
6.	Konsekwencje dla sektora finansowego i banków.....	125
7.	Scenariusze rozwoju sytuacji do 2040/2060 r.....	127
7.1.	Scenariusz bazowy: stopniowe narastanie ograniczeń podaży pracy i wydatków opiekuńczych.....	127
7.2.	Scenariusz pesymistyczny: niska dzietność, ograniczona migracja i słaba adaptacja	128
7.3.	Scenariusz adaptacyjny: produktywność, zdrowe starzenie i aktywizacja	129
8.	Rekomendacje dotyczące wyzwań demograficznych	129
	Podsumowanie	133
	Spis rysunków	135

OKIEM I SZKIEŁKIEM ANALITYKA – ZJAWISKA, OBSERWACJE I TRENDY NA RYNKU KREDYTÓW DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH W I KWARTALE 2026 ROKU 140

1.	Wartość zadłużenia gospodarstw domowych	142
2.	Poziom ukredytowania gospodarstw domowych	144
3.	Zjawiska, obserwacje i trendy na rynku kredytów mieszkaniowych.....	145
4.	Zjawiska, obserwacje i trendy na rynku kredytów gotówkowych	150
5.	Zjawiska, obserwacje i trendy na rynku kredytów ratalnych	154
6.	Jakość kredytów dla gospodarstw domowych.....	155
7.	Podsumowanie.....	162
	Spis wykresów i map.....	163

SYMULACJA WYNIKU FINANSOWEGO BANKÓW W ROKU 2026 Z UWZGLĘDNIENIEM ZEWNĘTRZNYCH OBCIĄŻEŃ REGULACYJNYCH I FISKALNYCH (I KWARTAŁ 2026) 164

1.	Sektor bankowy po I kwartale 2026 r. – w skrócie.....	166
2.	Sektor bankowy – wyniki w latach 2023–2026	172
3.	Sektor bankowy – scenariusze prognozy na rok 2026	173
4.	Komentarz	183
5.	Porównanie scenariusza bazowego bieżącej prognozy ze scenariuszem bazowym prognozy poprzedniej	185

Otoczenie makroekonomiczne – zagadnienia istotne ze względu na funkcjonowanie instytucji finansowych w I kwartale 2026 roku

Kamil Sobolewski

Grzegorz Zatryb

Spis treści

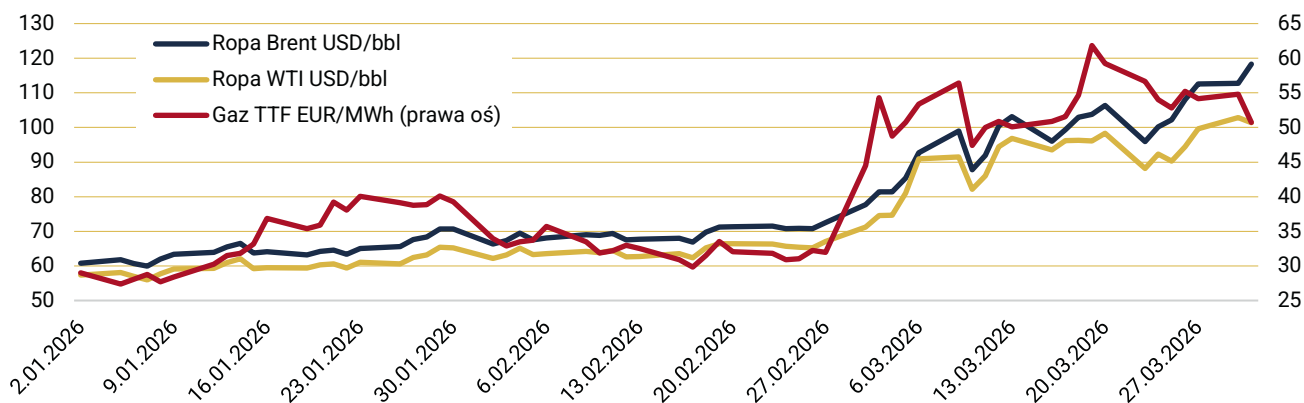
OTOCZENIE MAKROEKONOMICZNE – ZAGADNIENIA ISTOTNE ZE WZGLĘDU NA FUNKCJONOWANIE INSTYTUCJI FINANSOWYCH W I KWARTALE 2026 ROKU	7
1. Gospodarka światowa	9
2. Najważniejsze elementy sytuacji gospodarczej Polski.....	18
3. Czynniki kształtujące PKB i jego perspektywy.....	20
3.1 Inwestycje.....	21
3.2 Przemysł i budownictwo	22
3.3 Sprzedaż detaliczna.....	28
3.4 Handel zagraniczny i bilans płatniczy	30
4. Inflacja i polityka pieniężna	32
5. Polityka fiskalna i gospodarcza	36
6. Sektor bankowy: zdolność do finansowania gospodarki i zagrożenia	38
Spis wykresów	39
Spis tabel.....	40

1. Gospodarka światowa

Nie umniejszając znaczeniu innych wydarzeń i procesów, które miały miejsce i kształtowały funkcjonowanie globalnej gospodarki, atak Stanów Zjednoczonych na Iran i jego natychmiastowe konsekwencje,

zwłaszcza w postaci szoku podażowego na rynku surowców energetycznych były czynnikiem, który miał największe znaczenie w I kwartale 2026 roku.

Wykres 1. Ceny surowców energetycznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.investing.com>

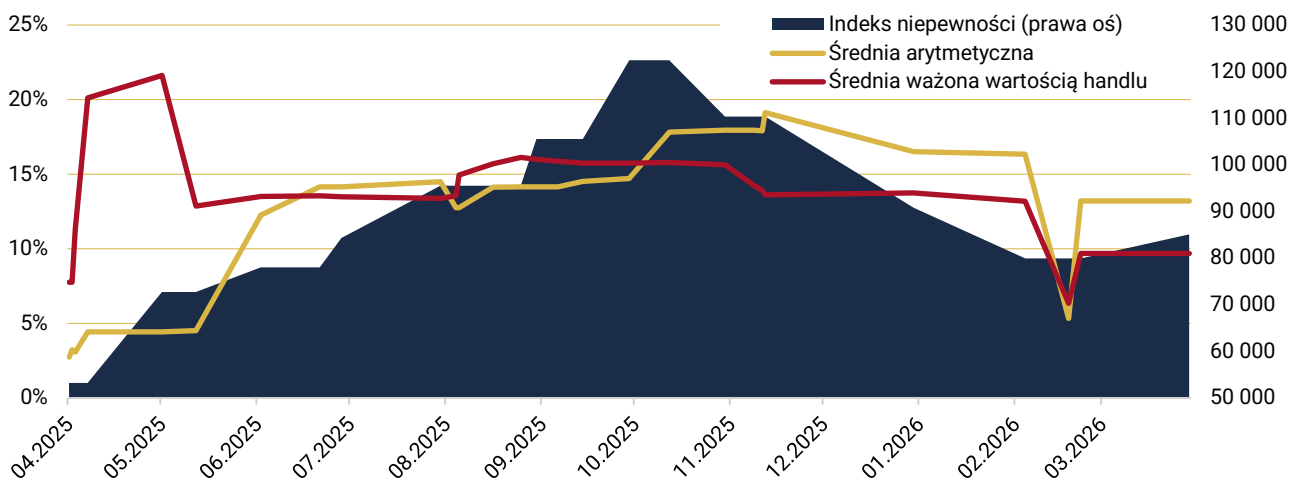
Nie jest niniejszy materiał miejscem właściwym do prowadzenia analizy skutków tego wydarzenia, jednak nie ulega wątpliwości, iż rozciągają się one znacznie poza wpływ skoku cen energii na perspektywę gospodarczą. Wybuch wojny miał miejsce w ostatnim miesiącu kwartału, który jest przedmiotem naszego opracowania, niemożliwe jest więc nawet przyjrzenie się twardym danym krótkookresowym. Spośród wskaźników makroekonomicznych tylko miary sentymentu i oceny koniunktury przez agentów gospodarczych zdążyły zareagować.

Być może najlepszą charakterystyką całego zdarzenia jest zawarte w jednej z wypowiedzi prezydenta Donalda Trumpa zdanie, które wygłosił pod koniec

marca, iż obecnie celem Stanów Zjednoczonych jest odblokowanie cieśniny Ormuz. Streszcza ono wszystkie kluczowe dla gospodarki światowej problemy będące skutkiem konfliktu.

Wojna przerwała łańcuch dostaw newralgicznych surowców energetycznych, co jest oczywistym faktem. Jednak przed atakiem USA na Iran cieśnina Ormuz nie była zablokowana, co wskazuje na niepokojący brak przewidywania ze strony Białego Domu i niestety wskazuje na to nie po raz pierwszy. Jest to czynnik podnoszący poziom niepewności w jakiej funkcjonuje gospodarka, który i tak jest wysoki, w znacznej mierze na skutek polityki celnej USA.

Wykres 2. Efektywna stawka celna i Indeks Niepewności

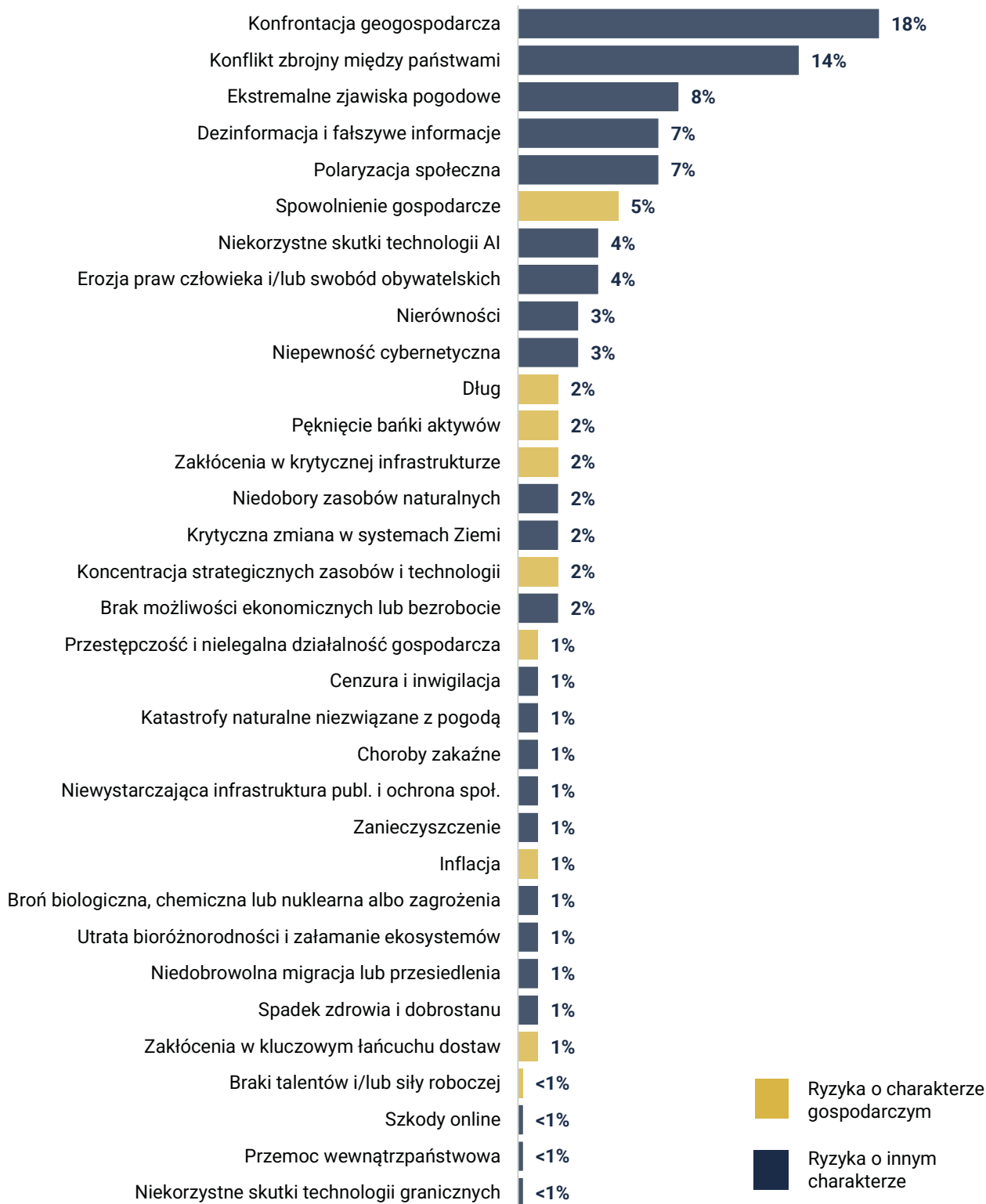

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych World Trade Organization i <https://worlduncertaintyindex.com>

Jak pisaliśmy w raporcie dotyczącym IV kwartału 2025 roku, w „Global Risk Report 2026”, opublikowanym przez World Economic Forum jako największe

ryzyko respondenci wskazali konflikt zbrojny między państwami. Niestety, trafność tych obaw została bardzo szybko potwierdzona.

Wykres 3. Globalna mapa ryzyka

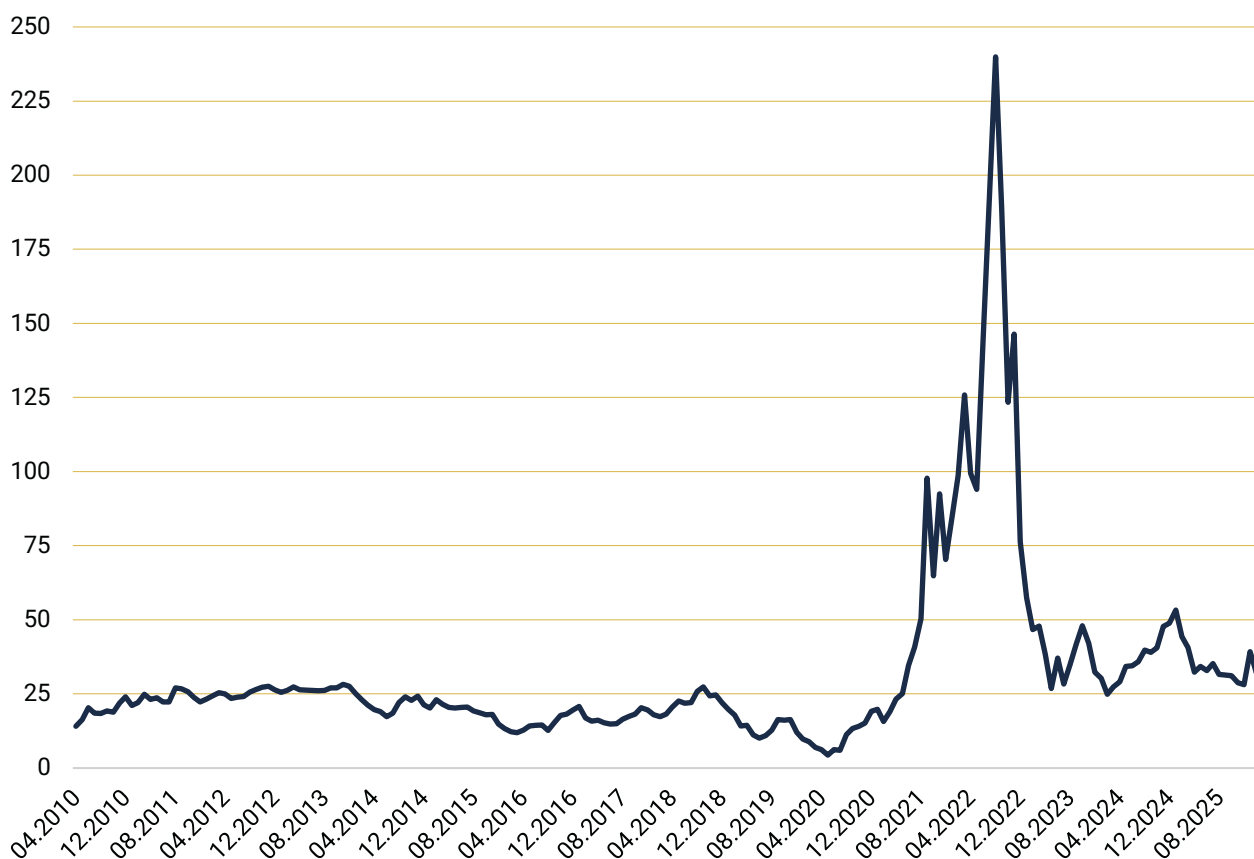
Źródło: World Economic Forum, "Global Risk Report 2026", https://reports.weforum.org/docs/WEF_Global_Risks_Report_2026.pdf

Wskazanie otwarcia szlaków żeglugowych jako celu wojny już w trakcie jej trwania stawia poważny znak zapytania nad tym jaki był cel pierwotny. Wiele wskazuje na to, iż prezydent Donald Trump liczył na powtórkę z Wenezueli jako środek na rozwiązanie napięcia na Bliskim Wschodzie, w którego centrum tkwi sojusznik USA, Izrael. Obecnie wiemy już, iż operacja militarna poniosła fiasko na wielu płaszczyznach, z których nie najmniej ważną jest wyczerpanie się zapasów zaawansowanej amunicji oraz środków obrony przeciwrakietowej. Tymczasem szacuje się, iż Iran zachował 70% swoich zapasów pocisków rakietowych. Wraz z ujawnioną bezradnością sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych wobec wykorzystania dronów przez Iran jest to wyraźny sygnał dla krajów pozostających w strukturalnej opozycji do USA, który może prowadzić do radykalizacji ich polityki międzynarodowej. Jest to także sygnał dla Europy wskazujący, iż niezależnie od tego czy amerykańska polityka zagraniczna utrzyma obecny kurs, opierani się na sojuszu z tym krajem w kwestii bezpieczeństwa

nie jest już rozsądne. To z kolei ma bardzo konkretne konsekwencje dla gospodarki Unii Europejskiej, która już podjęła działania zmierzające do zwiększenia potencjału militarnego. Teraz okazało się, iż powrót USA dla roli, jakie pełniły przez dziesięciolecia może po prostu nie być już możliwy, nawet jeżeli takie będą intencje supermocarstwa.

Wracając do bardziej bezpośrednich skutków tej nowej ekstrawagancji Białego Domu musimy skupić się na cenach energii. Niedawni minęła 4 rocznica pełnoskalowej agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę i tym samym spektakularnego zapadnięcia się energetycznych fundamentów wielu europejskich gospodarek. W okresie luty 2022 – marzec 2022 średnia cena gazu TTF (Rotterdam) wyniosła 59,8 EUR/MWh. W okresie kwiecień 2010 – styczeń 2022 było to przeciętnie 22,2 EUR/MWh. Jeżeli zaś przyjrzymy się czasom przed pandemią, w okresie kwiecień 2010 – styczeń 2020 było to 20,3 EUR/MWh.

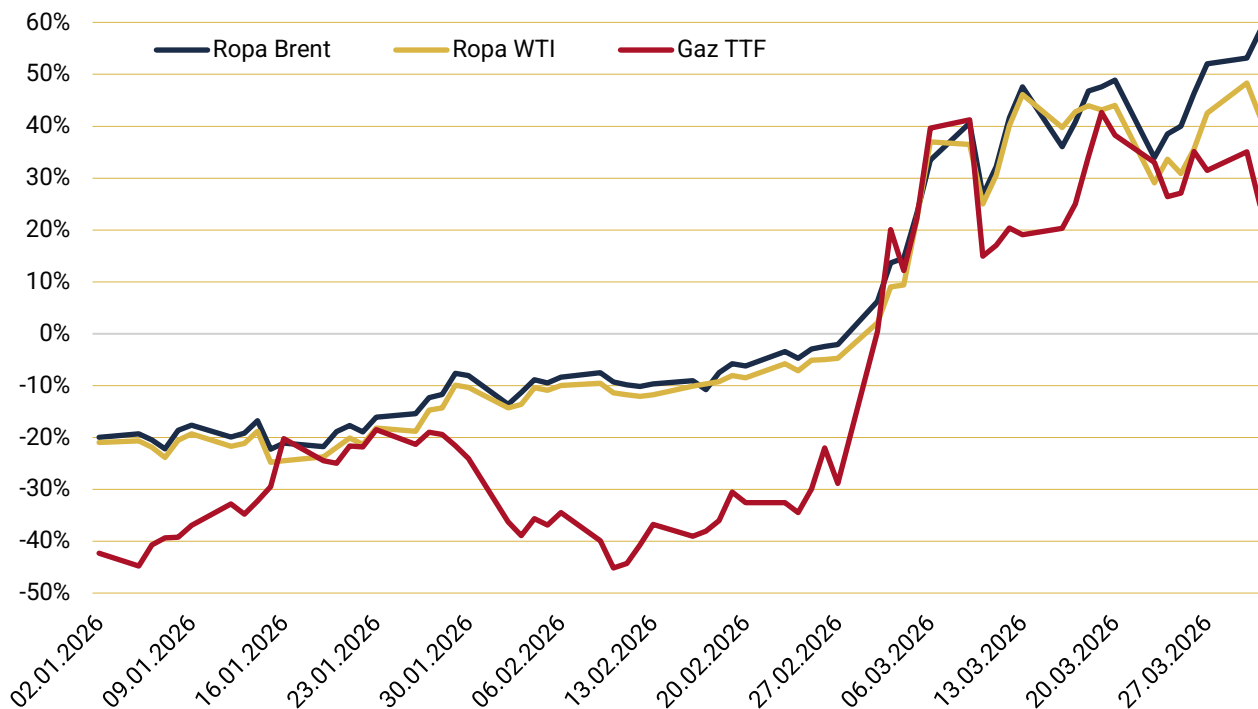
Wykres 4. Cena gazu TTF w Rotterdamie (dane miesięczne)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.investing.com>

Na Wykresie 4 skok cen po ataku USA na Iran nie wygląda imponująco, jednakże należy wskazać na to, że blokada Cieśniny Ormuz przerwała trwający od wielu miesięcy okres spadku cen gazu, który taniał bardziej niż inne surowce energetyczne – przede

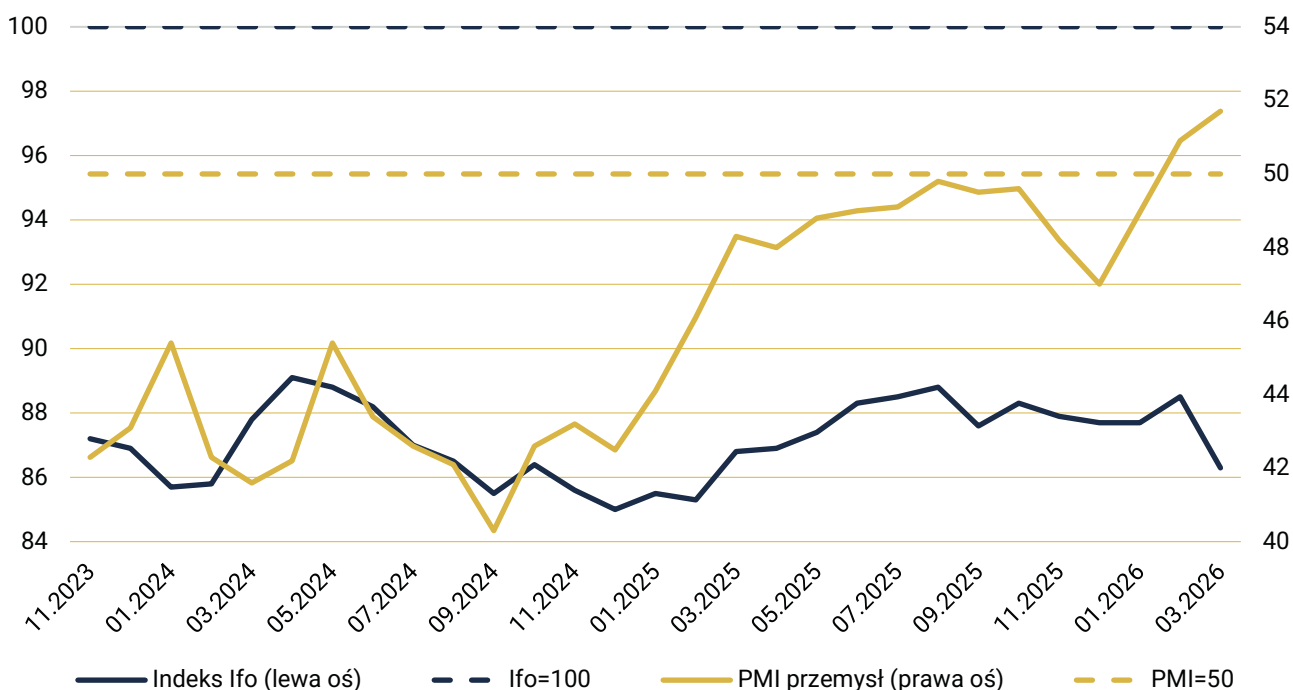
wszystkim ropa naftowa. Gaz ziemny będący przedmiotem obrotu na rynku amerykańskim rządzi się własnymi prawami i mimo, iż teoretycznie mowa o tym samym węglowodorze, nie stanowi on punktu odniesienia dla gazu TTF.

Wykres 5. Zmiany cen wybranych surowców energetycznych r/r

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.investing.com>

Od kilku kwartałów w części międzynarodowej szczególną uwagę poświęcamy gospodarce niemieckiej z uwagi na jej rolę jako głównego partnera gospodarczego Polski. Jest to także gospodarka najczęściej wskazywana jako największa ofiara wzrostu cen energii w Europie. Na to jakie i czy będą wymier-

ne skutki wzrostu cen energii i dalszego wzrostu niepewności musimy poczekać do kolejnych kwartałów. Niestety, już w I kwartale 2026 zaczęły być dostrzegalne rosnące problemy z potencjałem do dalszej poprawy koniunktury.

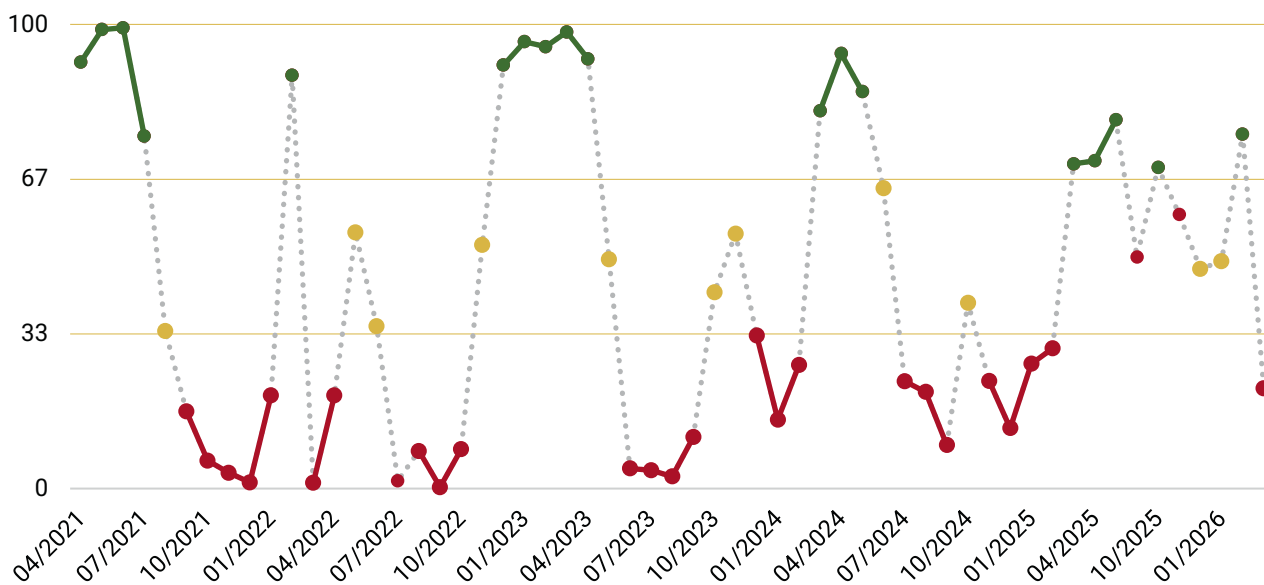
Wykres 6. Wskaźniki koniunktury gospodarczej w Niemczech

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: Ifo Institut, <https://tradingeconomics.com>

Co prawda w marcu br. wskaźnik PMI dla niemieckiego przemysłu zdecydowanie przekroczył graniczny poziom 50 punktów. Jako że jest to miara oparta na badaniach ankietowych wpływ wzrostu niepewności odbija się na kolejnych odczytach. Ale problemy, o których wspomnieliśmy wyraźniej widać we wskaźniku koniunktury Ifo Institut, jako że jest on wyliczany na podstawie twardych danych.

Widoczny na Wykresie 6 spadek głównego agregatu sygnalizuje problemy. Dla identyfikacji trendu koniunktury gospodarczej Ifo Institut opracował pokazywany przez nas wskaźnik Business Cycle Traffic Lights. Oznaczany jest on na zielono, żółto lub czerwono, tak jak sygnalizacja uliczna, zależnie do tego czy prawdopodobieństwo ożywienia gospodarczego jest wyższe niż 66%, zawiera się między 33 a 66% lub jest niższe niż 33%.

Wykres 7. Wskaźnik prawdopodobieństwa ożywienia gospodarczego (w %; ifo Business Cycle Traffic Lights)

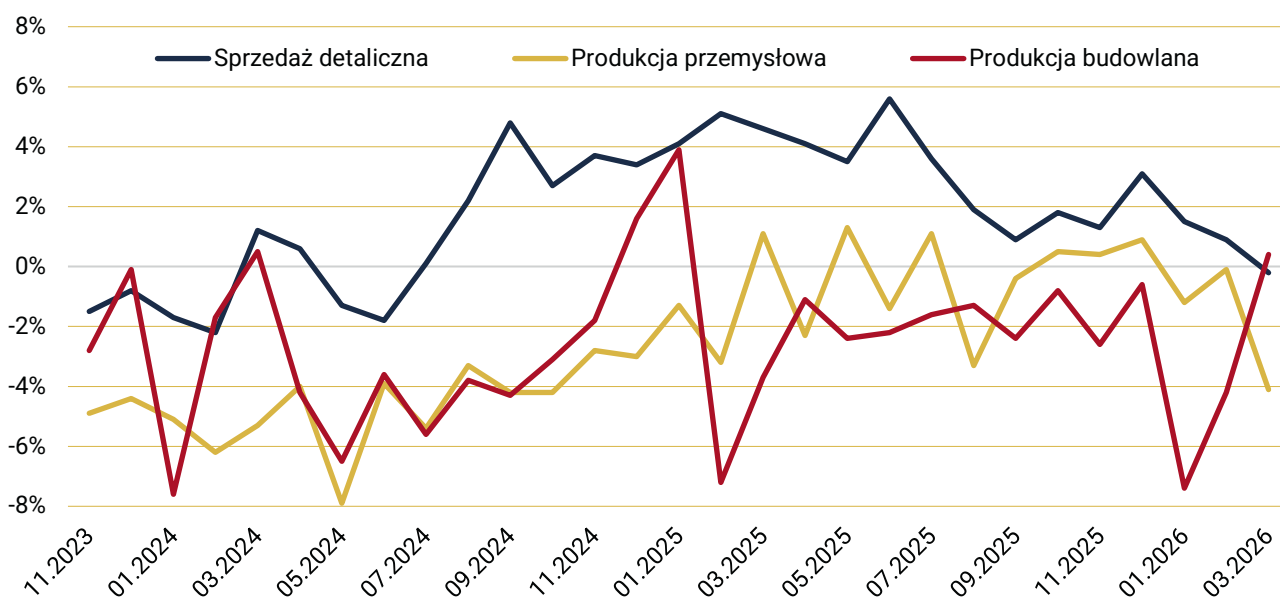

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ifo Institut

Marcowy odczyt to zmiana sygnalizacji świetlnej z „zielonego” od razu na „czerwone”. Ostatni raz taka sytuacja miała miejsce w kwietniu 2022. Wtedy jednak twarde dane makroekonomiczne już pokazywały

wpływ agresji Rosji na Ukrainę. W odczycie za marzec 2026 nie ma jeszcze rzecz jasna efektów wybuchy wojny z Iranem.

Wykres 8. Wybrane dane makro z gospodarki Niemiec (r/r)

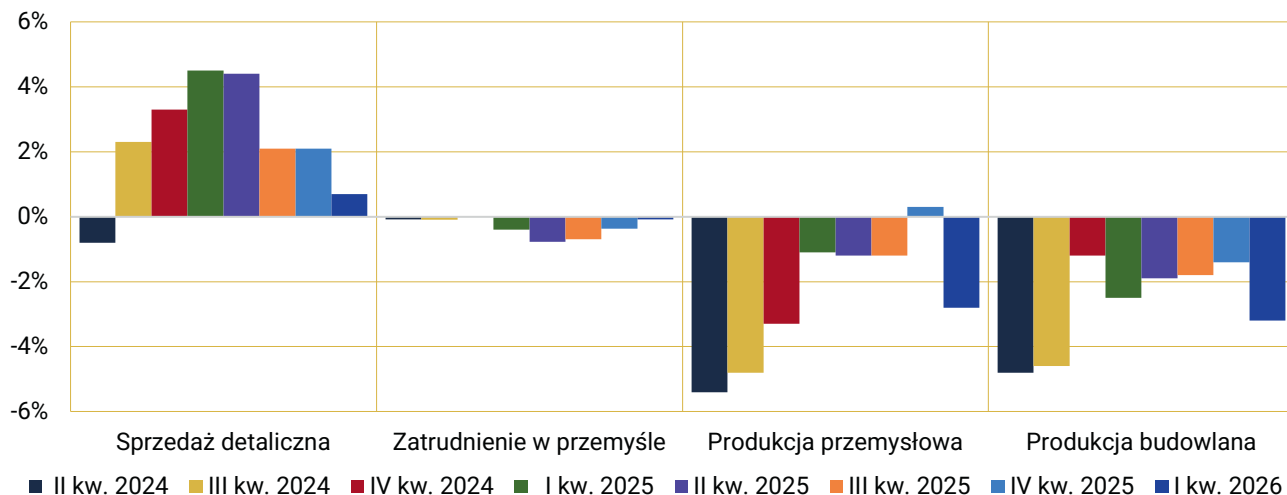

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat

Dane miesięczne pokazują zadyszkę gospodarki naszego zachodniego sąsiada, zwłaszcza jeśli chodzi o produkcję sprzedaną przemysłu. Ale bardziej wy-

rażny obraz wyłania się na podstawie analizy danych kwartalnych.

Wykres 9. Ważniejsze dane makro z gospodarki Niemiec (wybrane dane kwartalne, r/r)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat

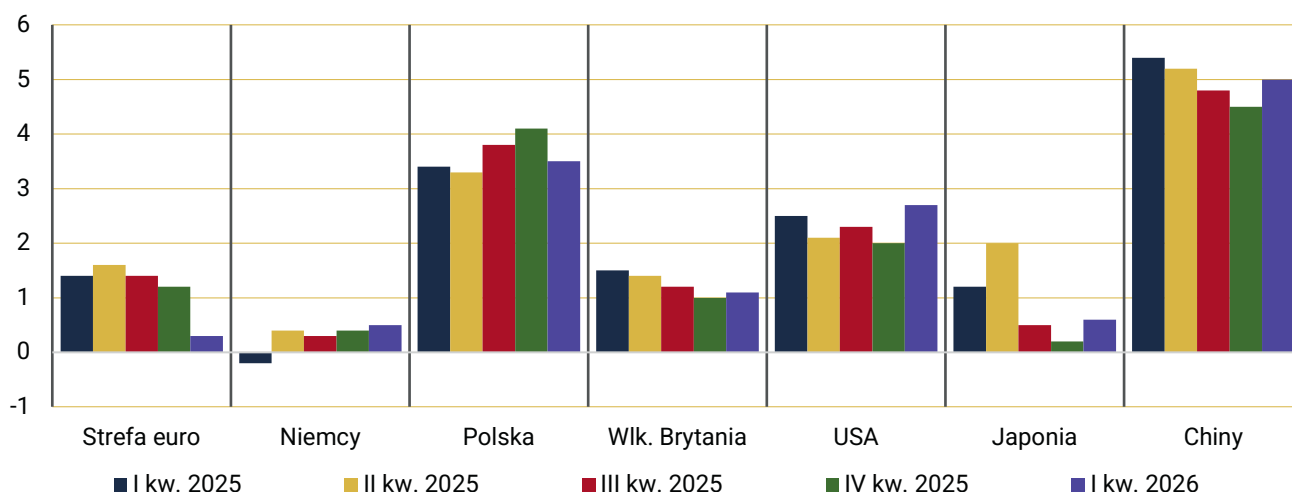
W opracowaniach na temat poprzednich kwartałów wskazywaliśmy na systematyczną, choć powolną, ale za to szeroką poprawę kondycji niemieckiej gospodarki. Podobnie jak teraz, także wówczas wskazywaliśmy na dane kwartalne jako najbardziej czytelną ilustrację tezy o sile gospodarczej Niemiec. Optymizm budziła zwłaszcza strona podaży, choć obiektywnie to popyt ilustrowany sprzedażą detaliczną miał lepsze odczyty, ale nie chciały one ulegać poprawie. Pierwszy kwartał tego roku przerwał wskazywaną przez nas dobrą passę.

Dalszy wzrost niepewności nękający podmioty gospodarcze wraz z wyższymi cenami energii podnoszą w naszej opinii prawdopodobieństwo realiza-

cji scenariusza znacznie mniej optymistycznego niż przewidywaliśmy jeszcze trzy miesiące temu.

Pierwszy kwartał bieżącego roku nie był najlepszym okresem dla całej strefy euro. W stosunku do I kw. 2025 PKB wzrósł zaledwie o 0,3% (dane nieodsezonowane) mniej nawet niż w przypadku Niemiec: +0,5%, choć główną przyczyną jest tu tąpnięcie dynamiki PKB Irlandii: -17,1%. Dynamika PKB w Stanach Zjednoczonych w tym okresie wyniosła 2,7% r/r, więcej niż w trzech poprzednich kwartałach. Przyczynił się do tego wzrost inwestycji i spożycia zbiorowego. Druga największa gospodarka, Chiny, odnotowała szybszy roczny wzrost niż kwartał wcześniej. Podobne zjawisko obserwowaliśmy w przypadku Wielkiej Brytanii i Japonii.

Wykres 10. Wzrost gospodarczy w wybranych gospodarkach (zmiana realnego PKB, %, r/r)

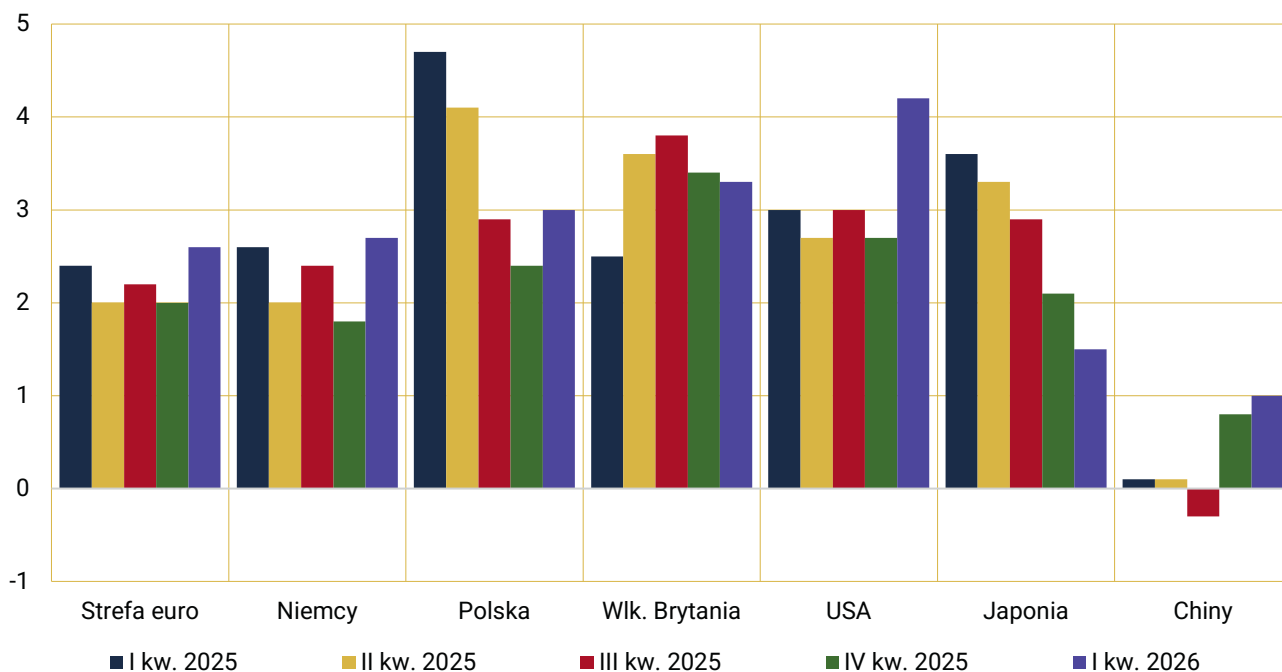

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <https://www.tradingeconomics.com>

Wyraźnie wzrosła inflacja w Stanach Zjednoczonych, na koniec I kwartału 2026 była ponad dwa razy wyższa niż cel inflacyjny Rezerwy Federalnej. Szybszy wzrost cen był zjawiskiem globalnym, spośród mo-

nitorowanych przez nas gospodarek spadek inflacji miał miejsce w Japonii i w minimalnym stopniu w Wielkiej Brytanii.

Wykres 11. Inflacja w wybranych gospodarkach (inflacja CPI, %, r/r na koniec okresu)

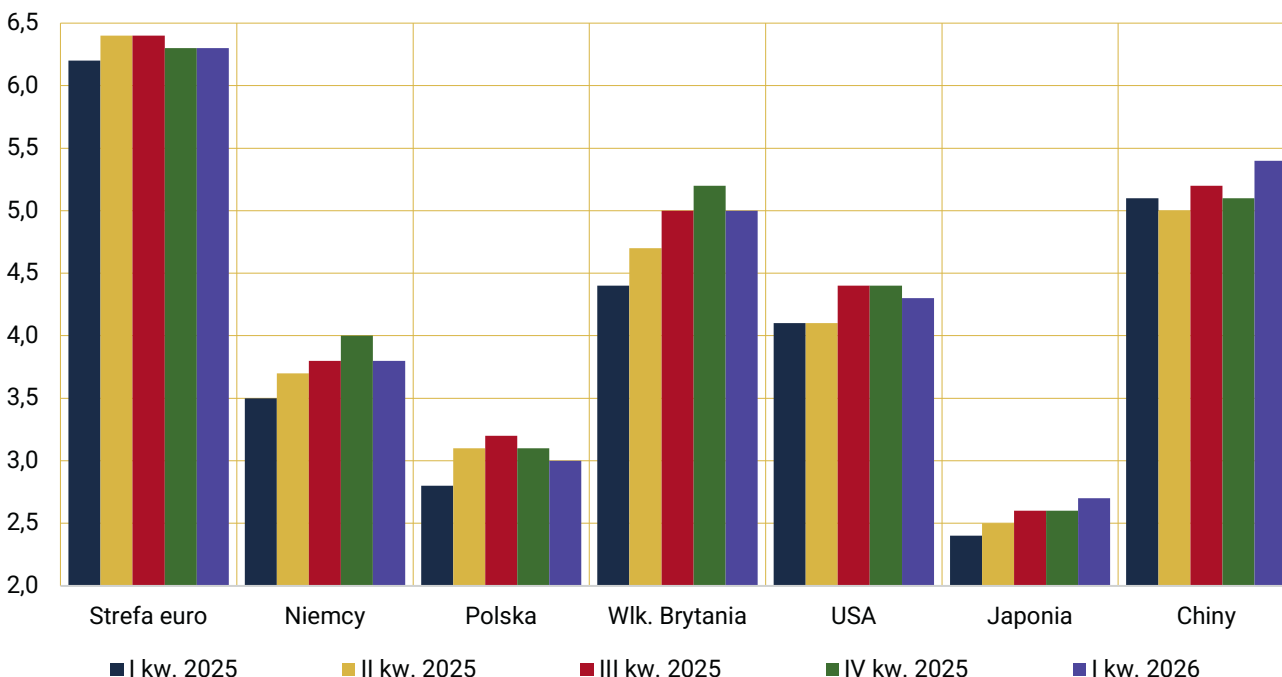

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <https://www.tradingeconomics.com>

Na zagregowanym poziomie całej strefy euro inflacja na koniec omawianego okresu ponownie znalazła się powyżej celu inflacyjnego Europejskiego Banku Cen-

tralnego, podobnie jak w samych Niemczech. Osiągnięcie 2% we wspólnym obszarze walutowym miało więc jak na razie charakter krótkotrwały.

Wykres 12. Bezrobocie w wybranych gospodarkach (%; Polska wg metodologii Eurostat)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <https://www.tradingeconomics.com>

Syntezą opisanych powyżej zjawisk jest wprowadzony przez nas prosty wskaźnik kondycji gospodarek opierający się PKB, inflacji CPI i stopie bezrobocia.

Wartość wskaźnika W wyliczana jest w oparciu o wzór:

$$W = 2 * (\text{PKB } \% \text{ r/r}) - (\text{Inflacja CPI } \% \text{ 12m}) - (\text{Stopa bezrobocia } \%)$$

Tabela 1. Prosty wskaźnik kondycji gospodarek. Kolory określają pozycje danego odczytu w czasie dla danego kraju/obszaru.

	Wskaźnik									
	2021	2022	2023	2024	2025	I kw. 2025	II kw. 2025	III kw. 2025	IV kw. 2025	I kw. 2026
Strefa euro	-0,3	-9,3	-8,6	-7,5	-6,0	-5,8	-5,2	-5,8	-5,9	-8,3
Niemcy	1,5	-6,3	-8,0	-6,1	-5,8	-6,5	-4,9	-5,6	-5,0	-5,5
Polska	2,4	-8,8	-8,9	1,1	-1,7	-0,7	-0,6	1,5	2,7	1,0
Wlk. Brytania	8,2	-4,8	-7,2	-4,0	-3,6	-3,9	-5,5	-6,4	-6,6	-6,1
USA	-1,1	-6,2	-1,0	-1,1	-1,1	-2,1	-2,6	-2,8	-3,1	-3,1
Japonia	1,9	-4,5	-1,7	-6,8	-4,3	-3,6	-1,8	-4,5	-4,3	-3,0
Chiny	10,3	-1,3	5,9	4,1	3,8	5,6	5,3	4,7	3,1	3,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: <https://tradingeconomics.com>, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Eurostat, Federal Reserve Bank of St. Louis

W omawianych zagranicznych gospodarkach w stosunku do poprzedniego kwartału wzrostowi uległ tylko wskaźnik dla Chin. Co prawda także dla Japonii odczyt za I kw. 2026 był wyższy niż za 4 kw. 2025,

ale zważywszy na to, iż stało się to za sprawą spadku inflacji, której wzrost od dekad jest celem polityki gospodarczej kwestia nie jest jednoznaczna.

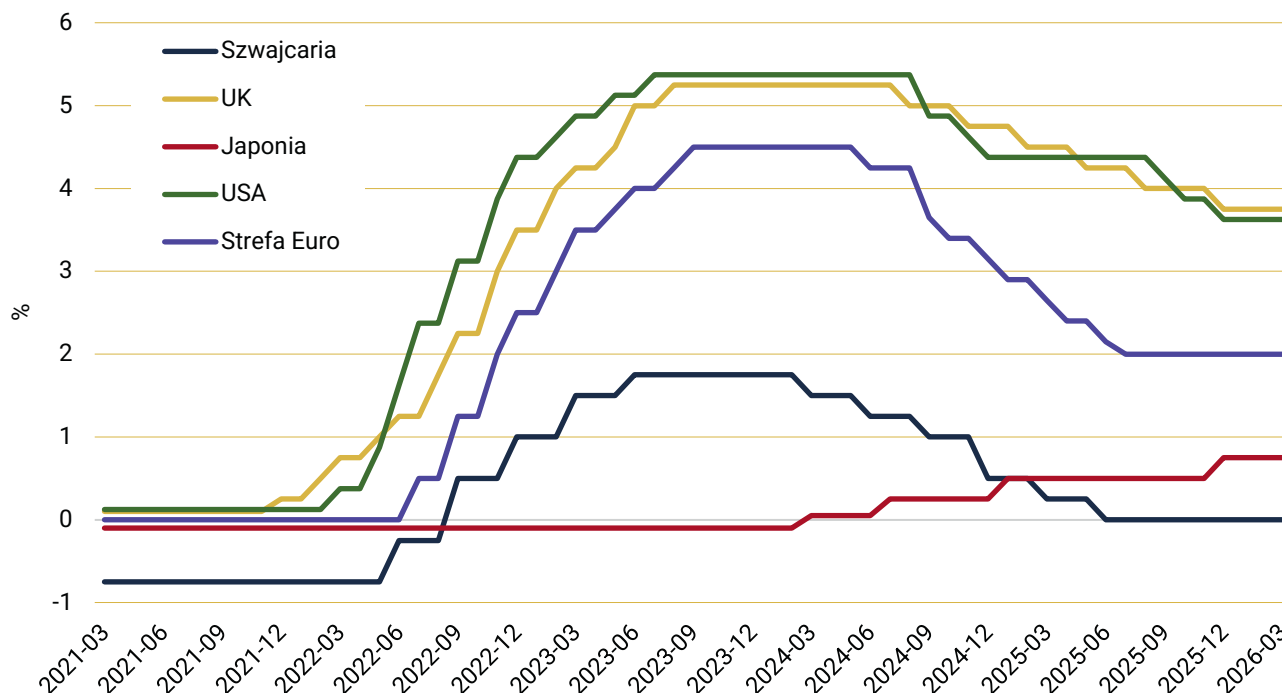
Tabela 2. Zmiana odczytu wskaźnika w punktach procentowych w stosunku do poprzednich okresów. Kolory określają pozycję danego kraju.

	Zmiana wartości wskaźnika: I kw. 2026 w stosunku do okresu, w pp		
	2024	2025	I kw. 2025
Strefa euro	-0,8	-2,3	-2,5
Niemcy	0,6	0,3	1,0
Polska	-0,1	2,7	1,7
Wlk. Brytania	-2,1	-2,5	-2,2
USA	-2,0	-2,0	-1,0
Japonia	3,8	1,3	0,6
Chiny	-0,5	-0,2	-2,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: <https://tradingeconomics.com>, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Eurostat, Federal Reserve Bank of St. Louis

W głównych gospodarkach w ciągu roku sytuacja mierzona naszym wskaźnikiem poprawiła się tylko w Niemczech – znowu odrzucamy Japonię z uwagi na inflację. W stosunku do całego 2025 i 2024 ponownie jedynym przypadkiem poprawy dla obu punktów odniesienia jednocześnie były w I kw. 2026 Niemcy.

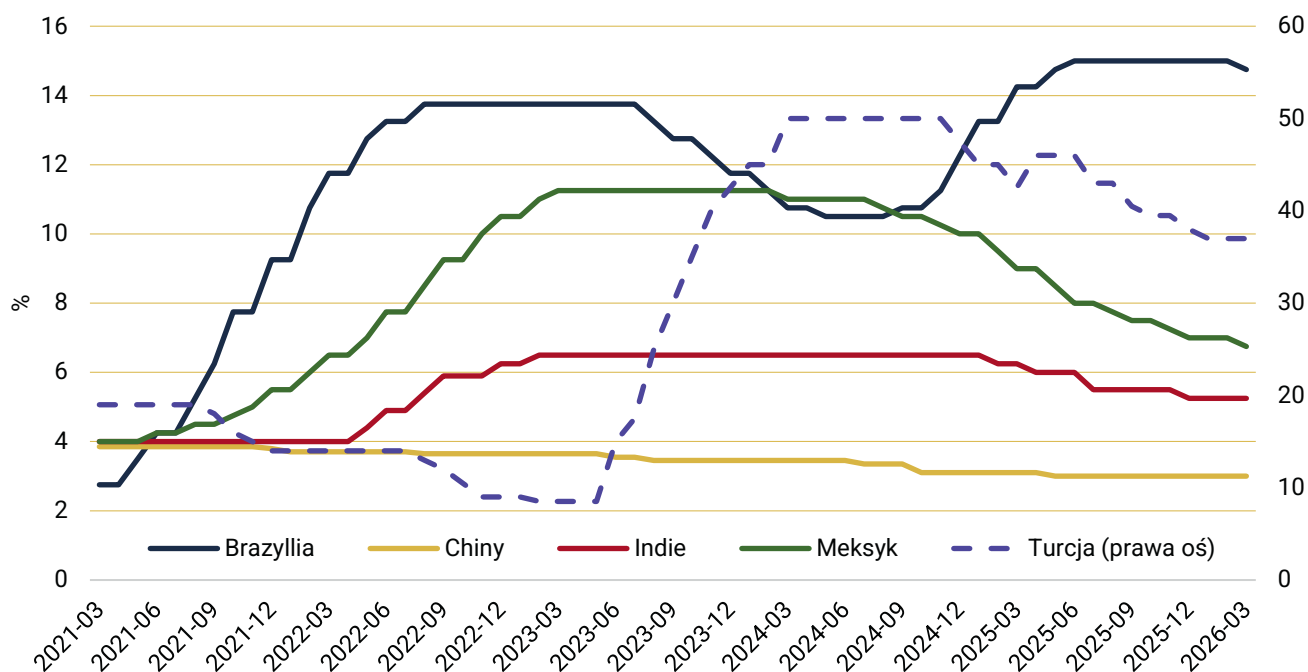
W I kwartale br. żaden z głównych banków centralnych nie zmienił stóp. To efekt wzrostu dynamiki cen. Wśród gospodarek rozwiniętych dwa razy w omawianym okresie podniósł stopy bank centralny Australii, zaś jednej podwyżki dokonały władze monetarne Norwegii.

Wykres 13. Stopy referencyjne głównych banków centralnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BIS

Natomiast na rynkach wschodzących cykl obniżania stóp był kontynuowany, choć już w mniejszym zakresie, zaś np. w Afryce Południowej stopy podniesiono.

Meksyk, Turcja i Brazylia dokonały po jednej obniżce. W naszym regionie stopy cięto w Polsce i na Węgrzech.

Wykres 14. Stopy referencyjne banków centralnych rynków wschodzących

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BIS

Globalnie, w omawianym okresie podjęto 5 decyzji o obniżkach stóp i 6 o podwyżkach. W całym 2025 roku były 133 obniżki i 22 podwyżki. W I kwartale ubiegłego roku było zaś 36 obniżek i 14 podwy-

żek. Najwięcej decyzji zapadło w 2025 w Meksyku: 8. Drugie miejsce zajęła Turcja z 7 decyzjami, zaś brąz otrzymały ex aequo Polska i Nowa Zelandia: po 6 decyzji.

2. Najważniejsze elementy sytuacji gospodarczej Polski

W I kwartale 2026 roku inflacja konsumencka liczona kwartał do analogicznego kwartału rok wcześniej zeszła poniżej celu inflacyjnego, do 2,4%. Jednocześnie dynamika sprzedaży detalicznej wzrosła do 4,8% r/r wobec 1,4% w I kw. 2025. Było to możliwe po części dzięki poprawie po stronie podaży: produkcja sprzedana przemysłu wzrosła o 2,3% r/r wobec 0,8% w analogicznym okresie 2025. Drugim czynnikiem redukującym presję na wzrost cen był zgodny z naszymi oczekiwaniami spadek dynamiki wynagrodzeń

w gospodarce narodowej, które w wymiarze realnym wzrosły o 4,3% r/r, zaś nominalnie o 6,7% wobec odpowiednio 5,1 i 10% w I kwartale 2025 roku. Natomiast produkcja budowlana montażowa była w omawianym okresie aż o 7% niższa r/r. Rok wcześniej było to -2%. Dynamiki cen produkcji sprzedanej w przemyśle i w budownictwie były takie same jak w analogicznym kwartale 2025 roku. Do 6,1% z 5,3% w I kw. ubiegłego roku wzrosła stopa bezrobocia.

Tabela 3. Wybrane krótkookresowe wskaźniki ekonomiczne w ostatnich czterech kwartałach

r/r, %, bezrobocie jako stopa	Średnia kwartalna w okresie II kw. 2025- I kw. 2026	I kw. 2025	II kw. 2025	III kw. 2025	IV kw. 2025	I kw. 2026
Sprzedaż detaliczna towarów, r/r	5,1	1,4	5,8	4,3	5,6	4,8
Produkcja sprzedana przemysłu r/r	3,4	0,8	1,8	5,6	3,9	2,3
Produkcja budowlano-montażowa r/r	-2,0	0,2	-0,8	-0,8	0,7	-7,0
Stopa bezrobocia rejestrowanego	5,6	5,3	5,1	5,6	5,7	6,1
Przeciętne zatrudnienie w gosp. nar. r/r	-0,3	0,0	0,0	-0,1	-0,6	-0,5
Przeciętne wynagrodzenie nominalne r/r	7,9	10,0	8,8	7,5	8,5	6,7
Przeciętne wynagrodzenie realne r/r	4,9	5,1	4,8	4,6	5,9	4,3
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych r/r	3,0	3,6	4,1	3,0	2,5	2,4
żywność i napoje bezalkoholowe r/r	3,8	6,1	5,3	4,6	2,8	2,3
transport r/r	-4,1	-2,2	-6,3	-4,6	-2,6	-2,9
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej w przemyśle r/r	-1,6	-1,1	-1,5	-1,3	-2,3	-1,1
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej r/r	3,3	3,7	3,2	2,8	3,2	4,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując poszczególne miesiące I kwartału 2026 wyraźnie widać, iż w marcu nastąpiło przyspieszenie tempa wzrostu cen zarówno konsumentów jak i producentów. Bardzo dynamiczne przyspieszenie

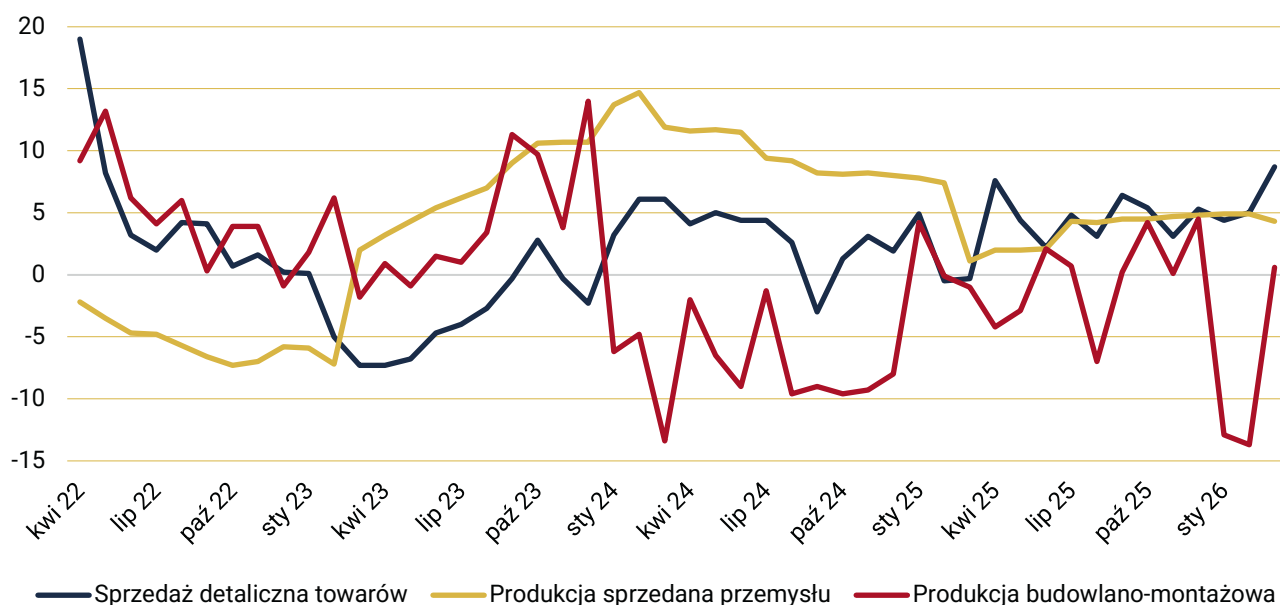
tempa wzrostu cen transportu: +3,1% r/r w marcu wobec przeciętnie -4,1% w okresie kwiecień 2025 – marzec 2026.

Tabela 4. Wybrane krótkookresowe wskaźniki ekonomiczne w III kw. 2025 na tle okresu 12 miesięcy

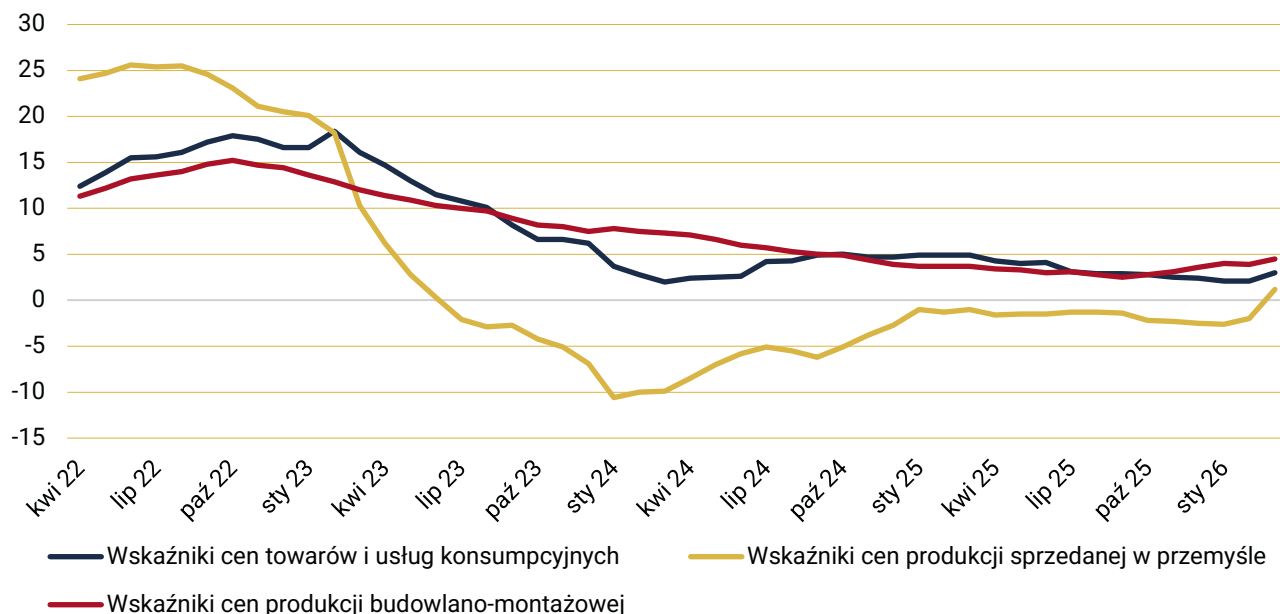
% r/r, bezrobocie jako stopa	Średnia miesięczna w okresie IV 2025- III 2026	Średnia miesięczna I kwartał 2026	Styczeń	Luty	Marzec
Sprzedaż detaliczna towarów, r/r	5,0	6,0	4,4	5,0	8,7
Produkcja sprzedana przemysłu r/r	3,9	4,7	4,9	4,9	4,3
Produkcja budowlano-montażowa r/r	-2,4	-8,7	-12,9	-13,7	0,6
Stopa bezrobocia rejestrowanego	5,6	6,1	6,0	6,1	6,1
Przeciętne zatrudnienie. r/r	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,9
Przeciętne wynagrodzenie nominalne r/r	7,5	6,3	6,1	6,1	6,6
Przeciętne wynagrodzenie realne r/r	4,5	3,8	4,0	4,0	3,5

% r/r, bezrobocie jako stopa	Średnia miesięczna w okresie IV 2025- III 2026	Średnia miesięczna I kwartał 2026	Styczeń	Luty	Marzec
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych r/r	3,0	2,4	2,1	2,1	3,0
żywność i napoje bezalkoholowe r/r	3,8	2,3	2,4	2,4	2,1
transport r/r	-4,1	-2,8	-5,8	-5,7	3,1
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej w przemyśle r/r	-1,6	-1,1	-2,6	-2,0	1,2
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej r/r	3,3	4,1	4,0	3,9	4,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 16. Produkcja i sprzedaż w polskiej gospodarce (sprzedaż detaliczna towarów i produkcja, r/r, %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 17. Ceny w polskiej gospodarce (wskaźniki cen, r/r, %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3. Czynniki kształtujące PKB i jego perspektywy

Zgodnie z opublikowanym przez GUS szacunkiem Produkt Krajowy Brutto Polski, w ujęciu niewyrównanym sezonowo, wzrósł w I kwartale 2026 roku

o 3,5% r/r, w porównaniu do 4,0% r/r w kwartale poprzednim.

Tabela 5. Kontrybucja poszczególnych kategorii do wzrostu realnego PKB

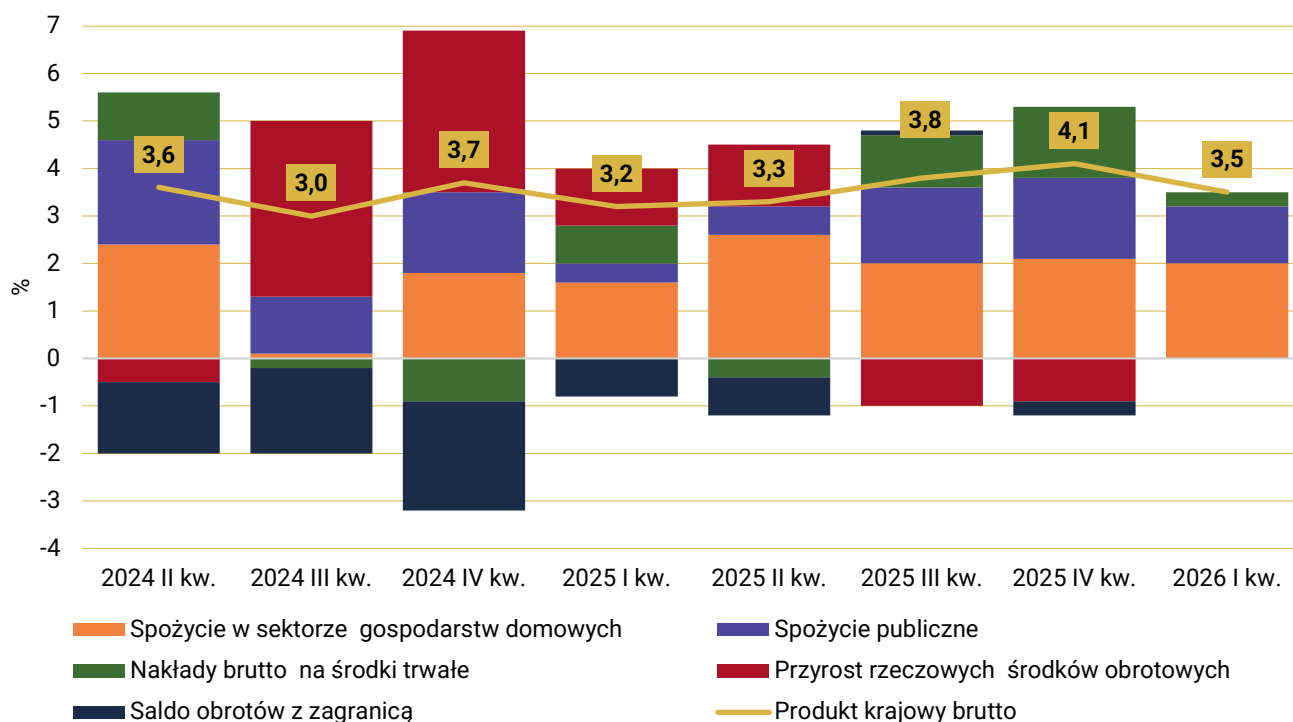
Kontrybucja poszczególnych kategorii do wzrostu realnego PKB (% r/r)	2024			2025				2026
	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.
Produkt krajowy brutto	3,2	2,8	3,4	3,2	3,4	3,8	4,0	3,5
Popyt krajowy	4,5	4,4	5,0	4,3	3,8	3,6	4,2	3,5
Spożycie ogółem	4,7	1,1	3,3	2,0	3,0	3,5	3,8	3,2
Spożycie w sektorze gospodarstw domowych	2,6	0,1	1,7	1,6	2,6	2,0	2,1	2,0
Spożycie publiczne	2,1	1,0	1,6	0,4	0,4	1,5	1,7	1,2
Akumulacja	-0,2	3,3	1,7	2,3	0,8	0,1	0,4	0,3
Nakłady brutto na środki trwałe	0,6	-0,7	-1,7	0,8	-0,2	1,1	1,0	0,3
Przyrost rzeczowych środków obrotowych	-0,8	4,0	3,4	1,5	1,0	-1,0	-0,6	0,0
Saldo obrotów z zagranicą	-1,3	-1,6	-1,6	-1,1	-0,4	0,2	-0,2	0,0
Wartość dodana brutto	2,0	2,1	2,2	2,0	2,7	3,0	3,2	2,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wzrost był wolniejszy i miał odmienną strukturę niż w poprzednich kwartałach. Dodatnio kontrybuowało jak zazwyczaj spożycie prywatne, natomiast po dwóch relatywnie niezłych kwartałach słabo do-

łożyły się nakłady brutto na środki trwałe. Natomiast eksport netto był neutralny dla wzrostu, podobnie jak zmiana stanu zapasów.

Wykres 18. Kontrybucja poszczególnych kategorii do wzrostu realnego PKB (niewyrównany sezonowo, zmiana w proc. w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, ceny stałe z roku poprzedniego)

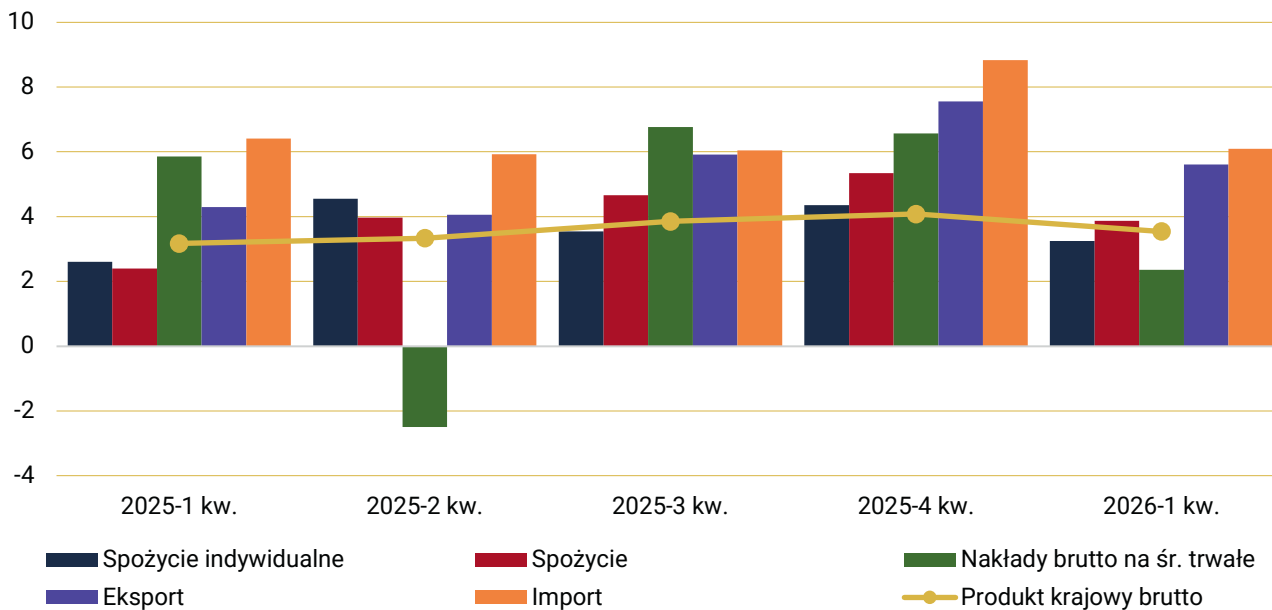

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Spośród składowych popytu krajowego Najwyższe roczne dynamiki osiągnęło spożycie indywidualne

i handel zagraniczny. Słabszą dynamiką wykazały się nakłady brutto na środki trwałe.

Wykres 19. Zmiany składowych PKB (% r/r, ceny stałe)

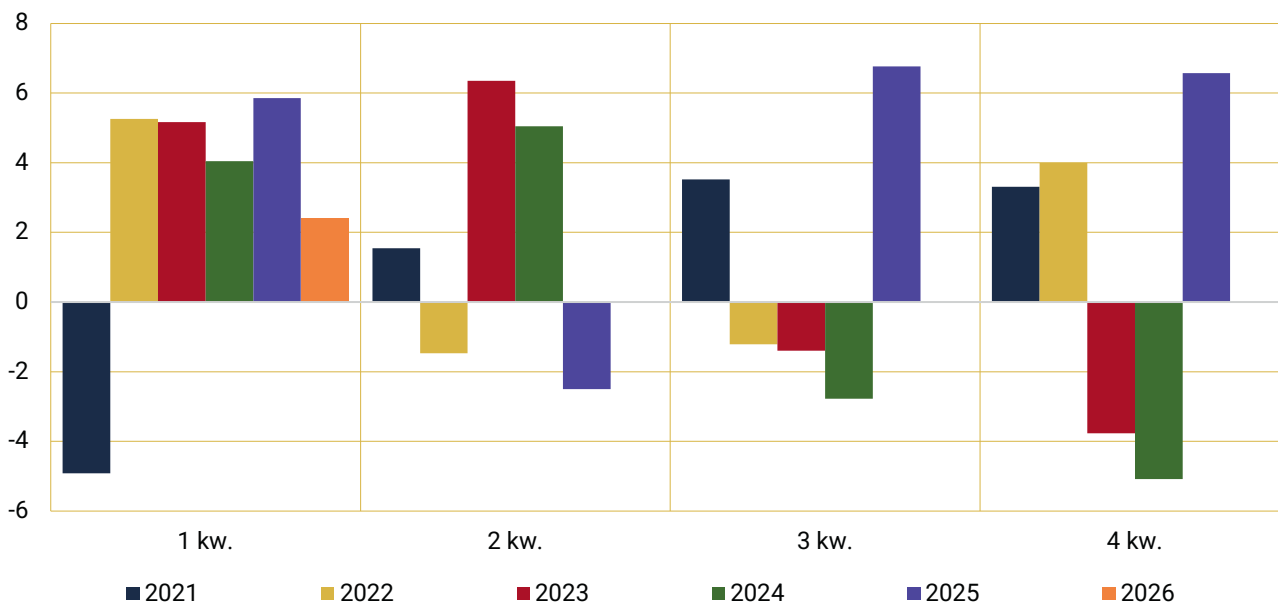
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.1 Inwestycje

W I kwartale bieżącego roku inwestycje w gospodarce narodowej były o 2,4% wyższe niż w I kwartale 2025 roku, po wzroście o 6,6% rok do roku w IV kwartale 2025. W 2025 roku dynamika nakładów brutto na środki trwałe w I kwartale wyniosła 5,9%. Pierwszy kwartał obecnego roku jest najślabszy

pod tym względem spośród pierwszych kwartałów od 2022 roku włącznie. Po części winę ponosi spadek aktywności w budownictwie związany z niskimi temperaturami, co przejawiało się dwucyfrowymi ujemnymi dynamikami rok do roku w styczniu i lutym.

Wykres 20. Dynamika inwestycji w PKB (kwartałalnie, ceny stałe, %r/r)

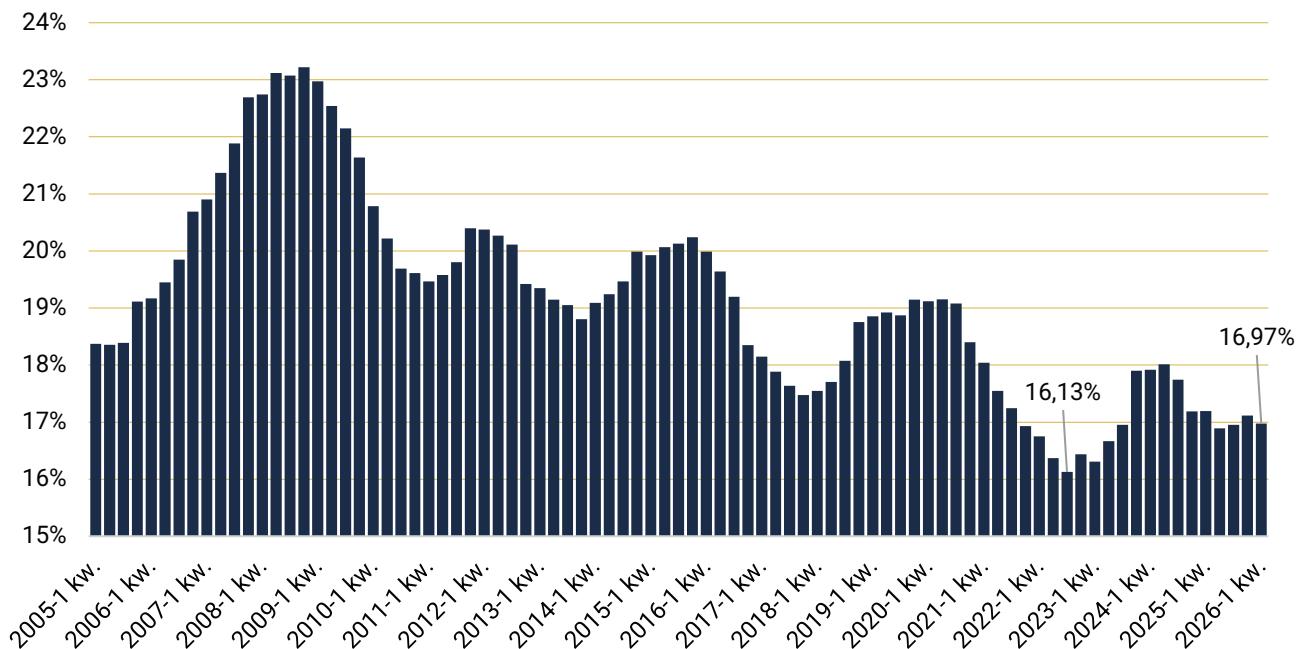

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Po korekcie rachunków narodowych, przede wszystkim w zakresie inwestycji ich relacja do PKB w I kwartale 2026 do 16,97% z 17,11% w IV kw. 2025 i 17,19%

w I kw. 2025 roku Historycznie najniższy wynik od początku liczenia PKB zgodnie z obowiązującą obecnie metodologią ESA 2010 to 16,13% w III kw. 2022 roku.

Wykres 21. Nakłady inwestycyjne w skali 4 kwartałów w gospodarce narodowej jako procent PKB

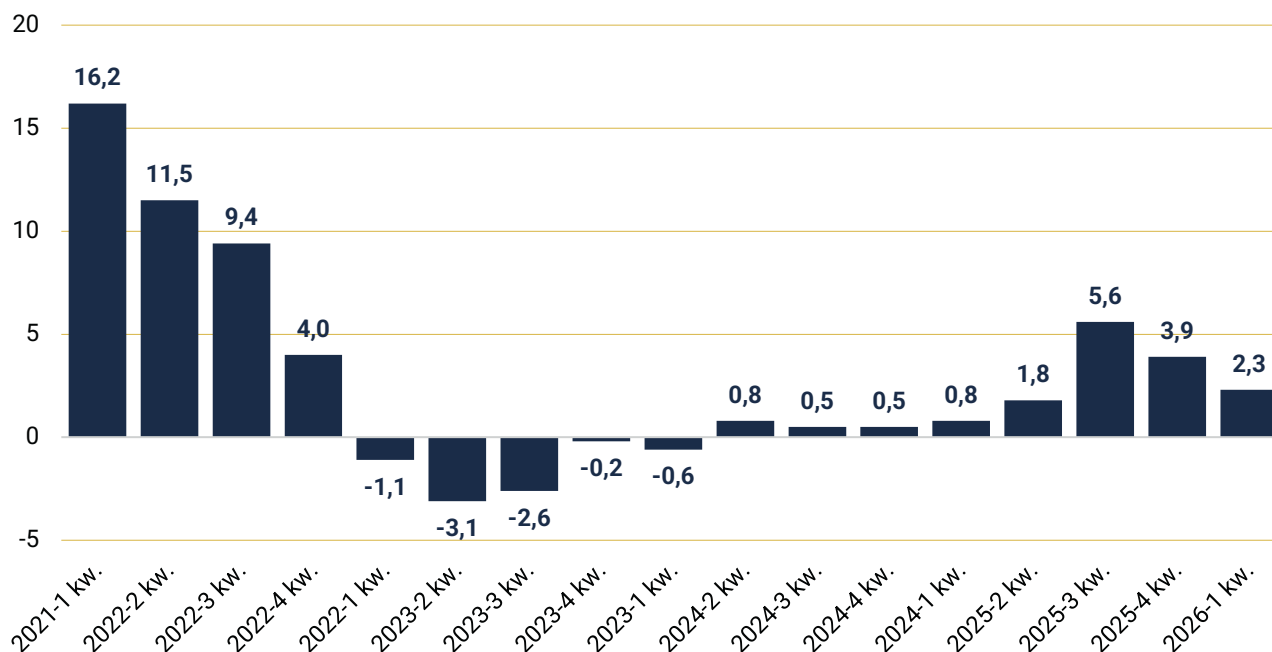
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.2 Przemysł i budownictwo

W I kwartale 2026 roku produkcja sprzedana przemysłu wzrosła o 2,3% w stosunku do I kwartału 2025 roku. Jest to wynik słabszy niż w III i IV kwarta-

le 2025 niewiele lepszy niż w 2 kwartale 2025, który był najlepszym kwartałem bardzo słabego okresu rozpoczętego w I kw. 2022 roku.

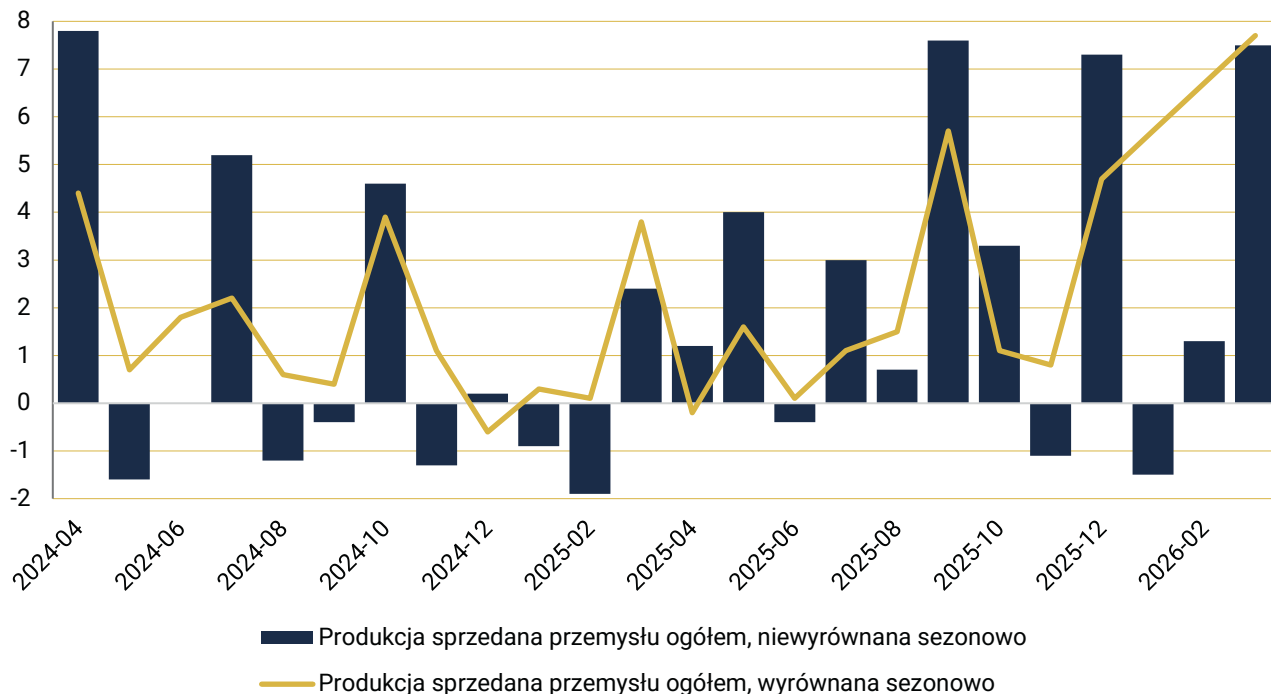
Wykres 22. Produkcja sprzedana przemysłu (dane kwartalne, ceny stałe, niewyrównane sezonowo %r/r)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dobra dynamika została osiągnięta, podobnie jak kwartał wcześniej dzięki mocnemu ostatniemu miesiącowi kwartału.

Wykres 23. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem (dane miesięczne, ceny stałe, %r/r)

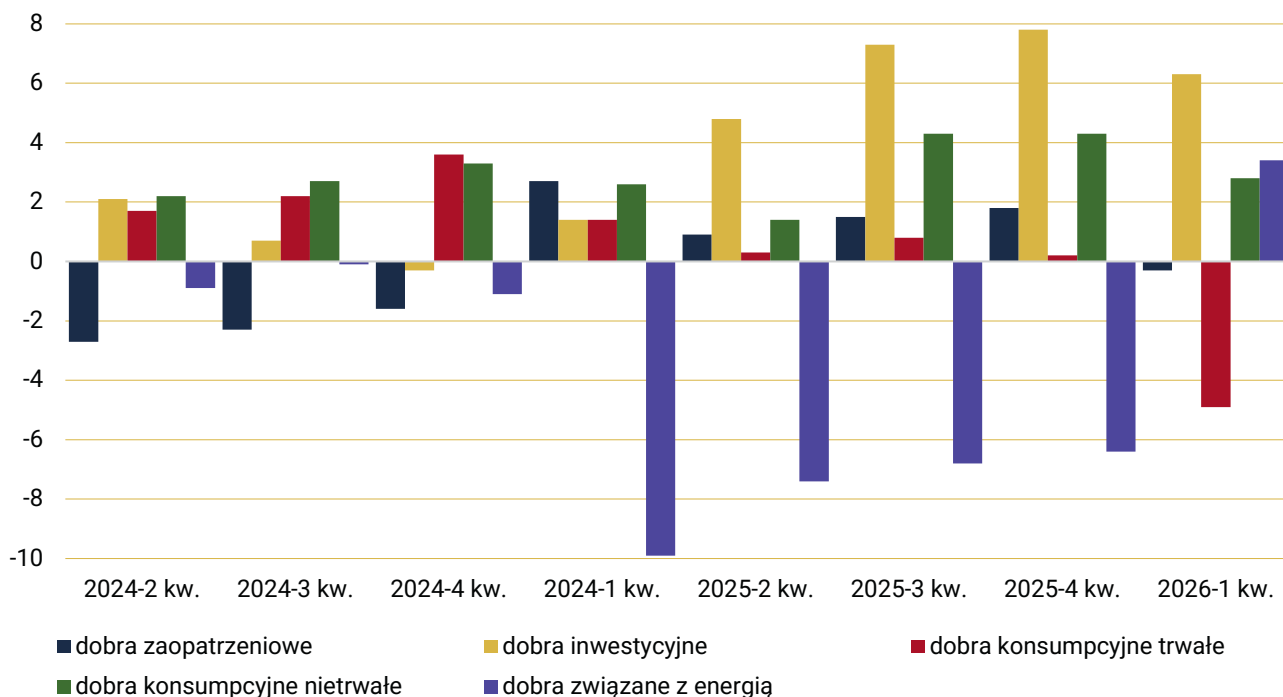

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dwie grupy przedsiębiorstw odnotowały w omawianym okresie ujemną zmianę w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego: wytwarzające

dobra zaopatrzeniowe oraz trwałe dobra konsumpcyjne. Zwłaszcza ta druga grupa odnotowała silny spadek.

Wykres 24. Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych (kwartalnie, ceny stałe, r/r%)

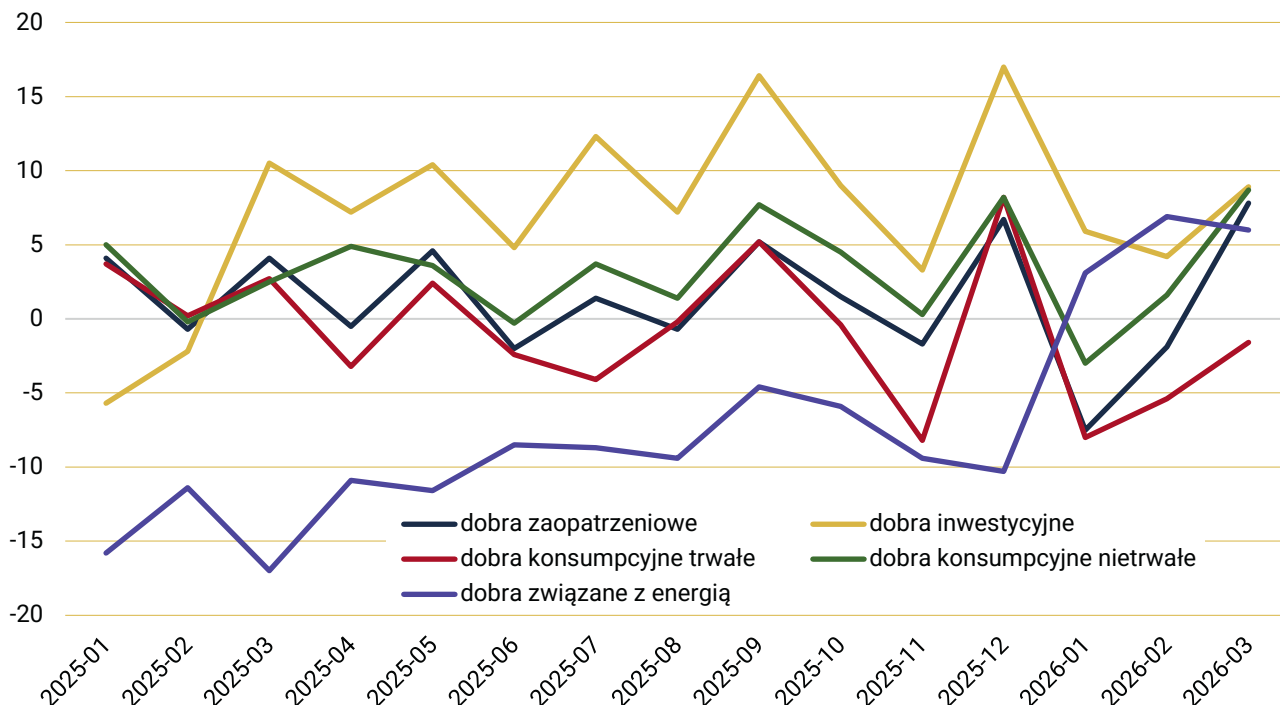

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przedsiębiorstwa te w każdym miesiącu I kw. 2026 wytwarzały mniej niż rok wcześniej, co dla tej branży jest nietypową sytuacją. Spadek popytu na trwałe

dobry konsumpcyjne zazwyczaj wynika ze wzrostu obaw do przyszłej sytuacji finansowej gospodarstw domowych.

Wykres 25. Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych (kwartalnie, ceny stałe, r/r%)

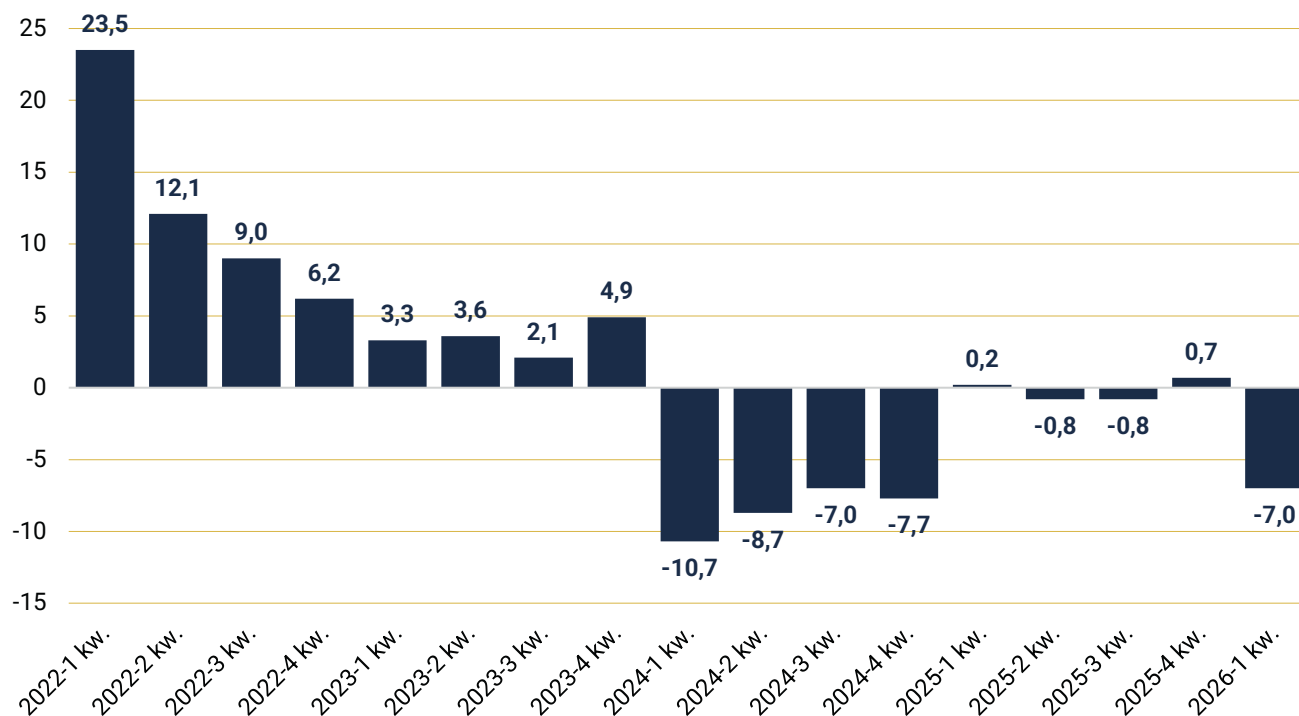

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ponownie, po czterech kwartałach oscylowania wokół zerowej dynamiki branża budowlana odnotowała mocny spadek aktywności. W I kwartale 2026 pro-

dukcja spadła o 7% w stosunku do analogicznego kwartału 2025 roku.

Wykres 26. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (% r/r, kwartalnie, niewyrównana sezonowo, ceny stałe)

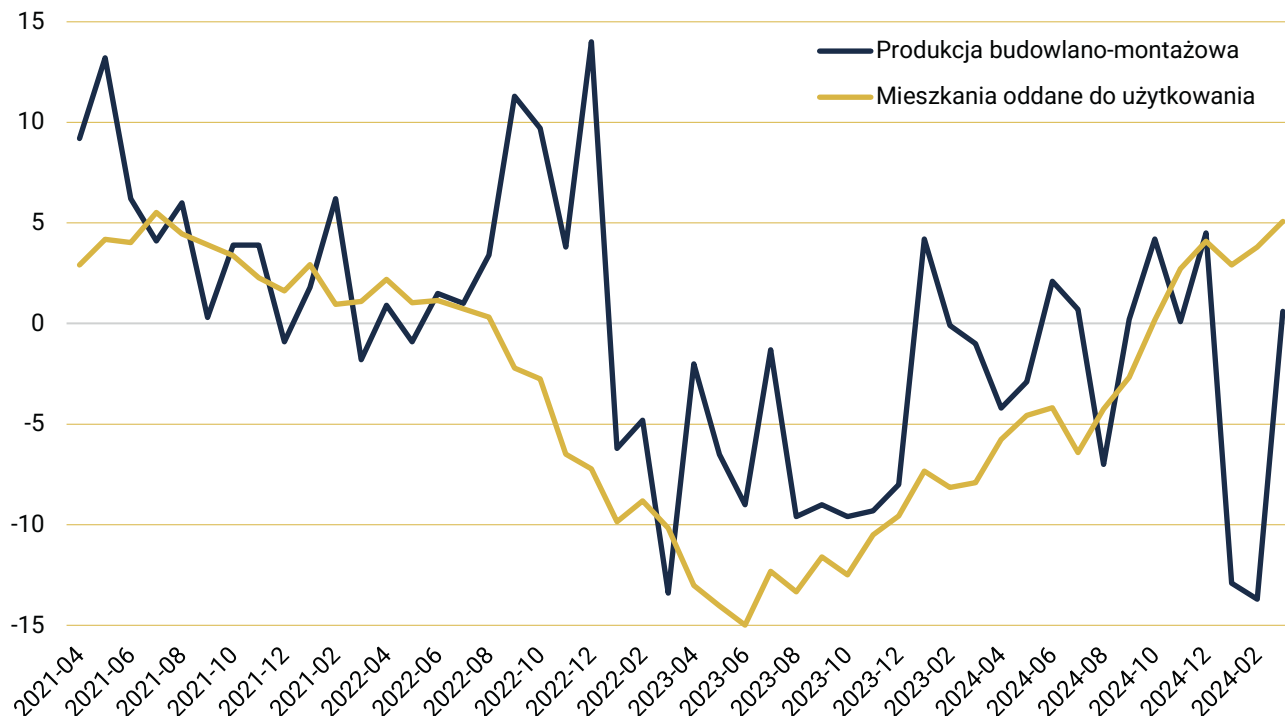

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W styczniu i lutym roczne zmiany produkcji wyniosły odpowiednio -12,9% i -13,7%. W marcu dynamika osiągnęła 0,6% r/r. Po raz kolejny przywołać jako

przyczynę można bardzo niskie temperatury w pierwszych dwóch miesiącach roku. Ocieplenie w marcu zaowocowało widoczną poprawą.

Wykres 27. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (r/r%)

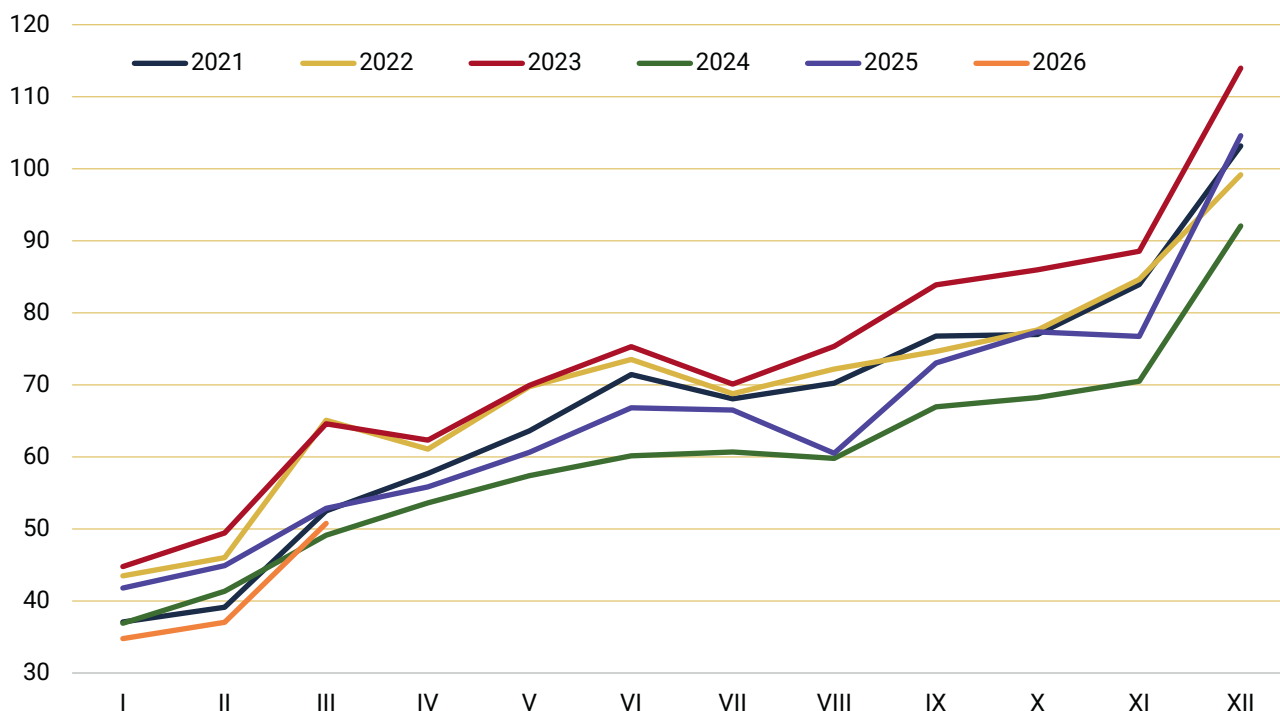

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Porównanie skumulowanego wzrostu produkcji budowlano-montażowej w 2026 z latami 2021–2025

wydać się potwierdzać tezę o chwilowym pogorszeniu kondycji budownictwa.

Wykres 28. Dynamika produkcji budowlano-montażowej od początku roku (grudzień roku poprzedniego=100)

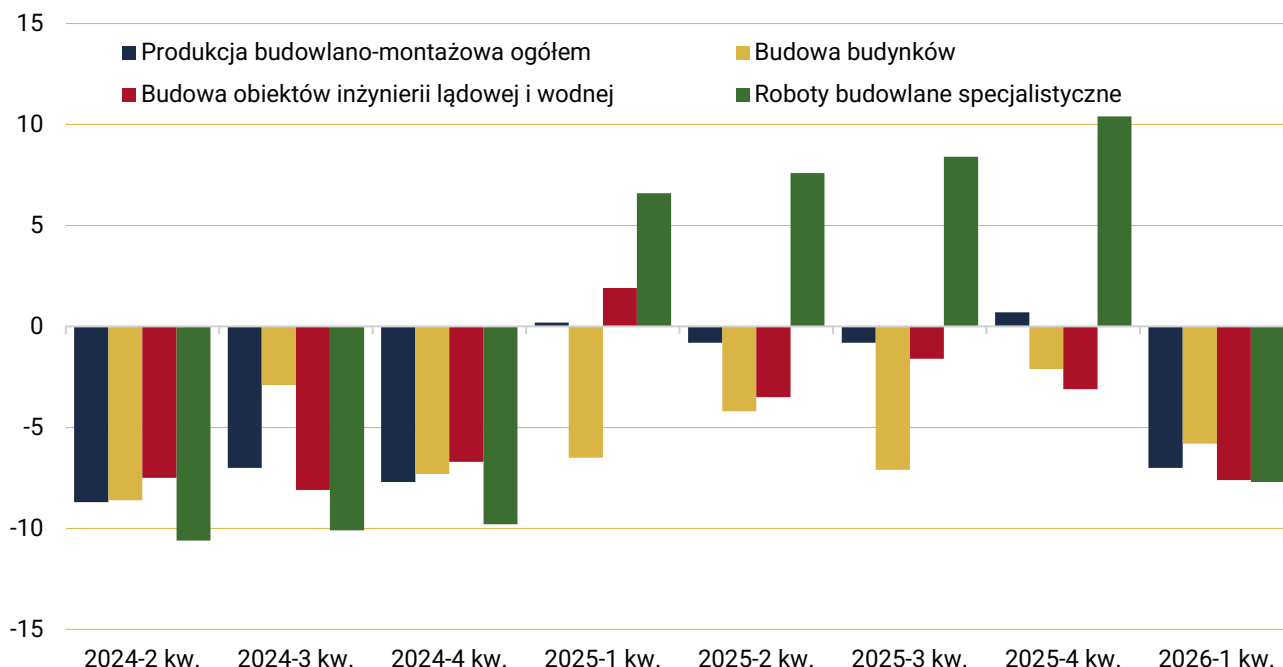

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Także dynamiki w poszczególnych działach budownictwa mogą stanowić potwierdzenie powyżej hipotezy.

Aktywność wyhamowała gwałtownie w każdym z nich niemalże w identycznym stopniu.

Wykres 29. Dynamika produkcji budowlano-montażowej w poszczególnych działach (sprzedaż produkcji od początku roku do końca okresu, %, r/r, kwartalnie, niewyrównana sezonowo, ceny stałe)

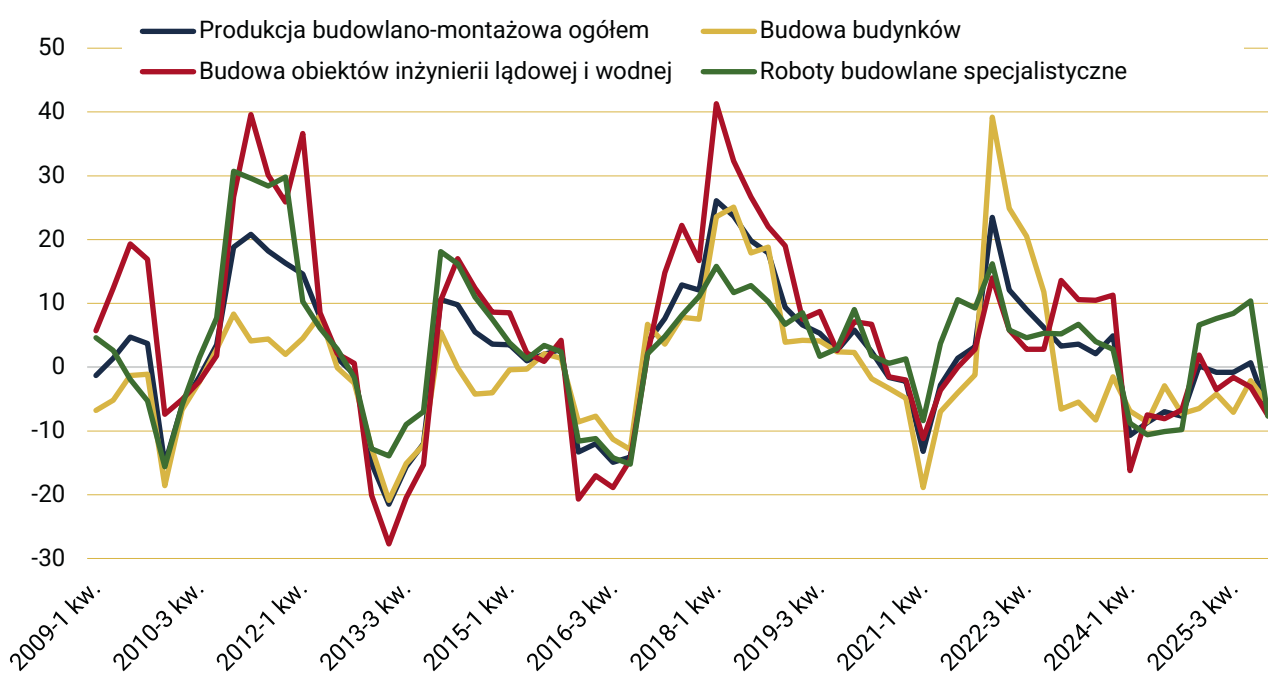

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W szczególności uwagę zwraca tu gwałtowne zmniejszenie produkcji w firmach zajmujących się specjalistycznymi robotami budowlanymi. Natomiast relatywnie niewielkie pogorszenie dynamiki w przypadku

przedsiębiorstw działających w obszarze wznoszenia budynków pozwala na umiarkowany optymizm co do trwałości ożywienia w tym dziale.

Wykres 30. Dynamika produkcji budowlano-montażowej w poszczególnych działach (sprzedaż produkcji od początku roku do końca okresu, %, r/r, kwartalnie, niewyrównana sezonowo, ceny stałe)

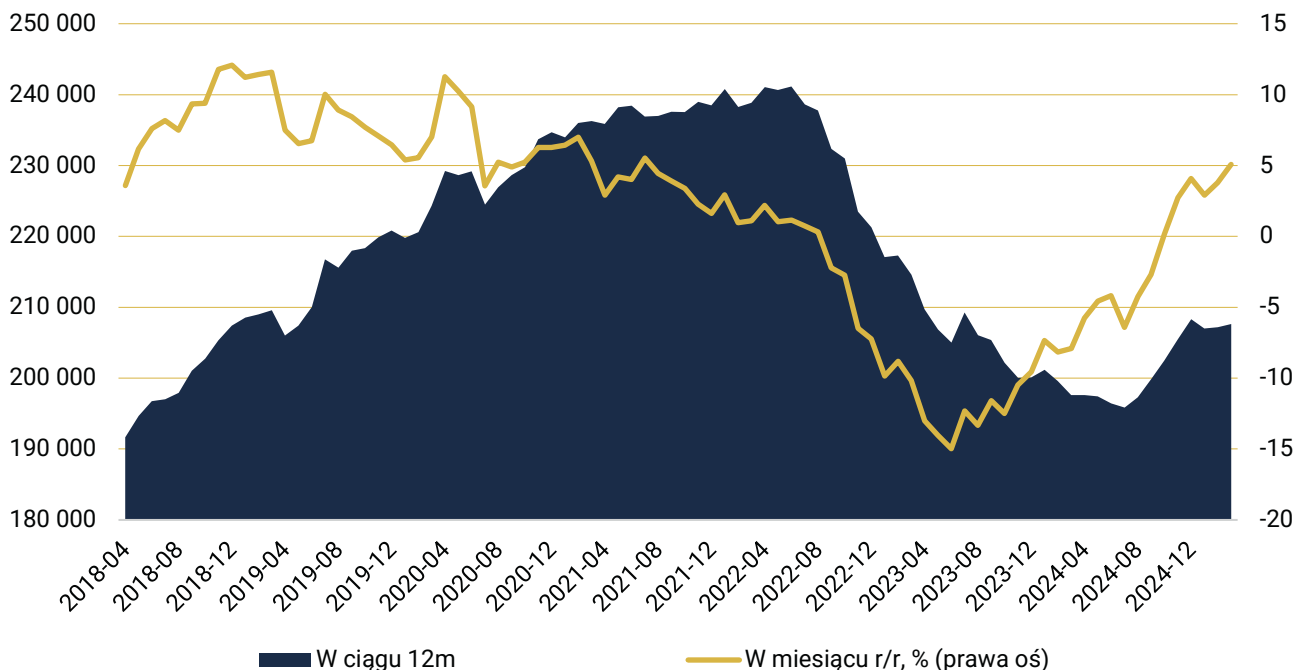

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Co prawda liczba mieszkań oddanych do użytkowania w ciągu 12 miesięcy utrzymywała się na mniej więcej stałym poziomie ok. 207 tys. mieszkań, ale wynik marca należałoby już zaokrąglić do 208 tys. Dynamiki

ki rok do roku, jeśli chodzi o liczbę miesięcznie oddawanych do użytku mieszkań rosną od początku tego roku. Osiągnięte w marcu +5,1% r/r jest najlepszym odczytem od sierpnia 2022 roku.

Wykres 31. Mieszkania oddane do użytkowania w ciągu 12 miesięcy

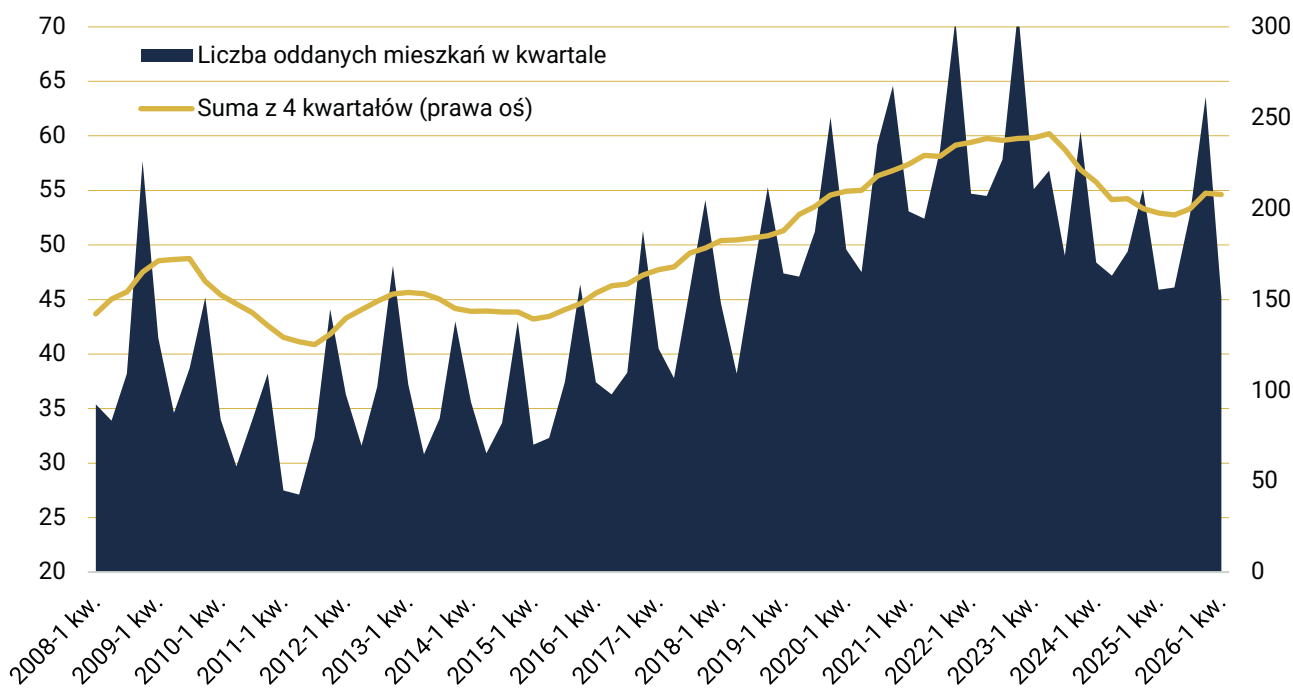

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Widoczny jest trend wzrostu dynamiki liczby mieszkań oddanych do użytkowania. Produkcja budowlano-montażowa w zauważalny przyspiesza. Dane kwar-

talne są co prawda nieco słabsze niż te w I kwartale 2025, jednak i temperatury były w tym roku niższe niż rok wcześniej.

Wykres 32. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w kwartale (tys.)

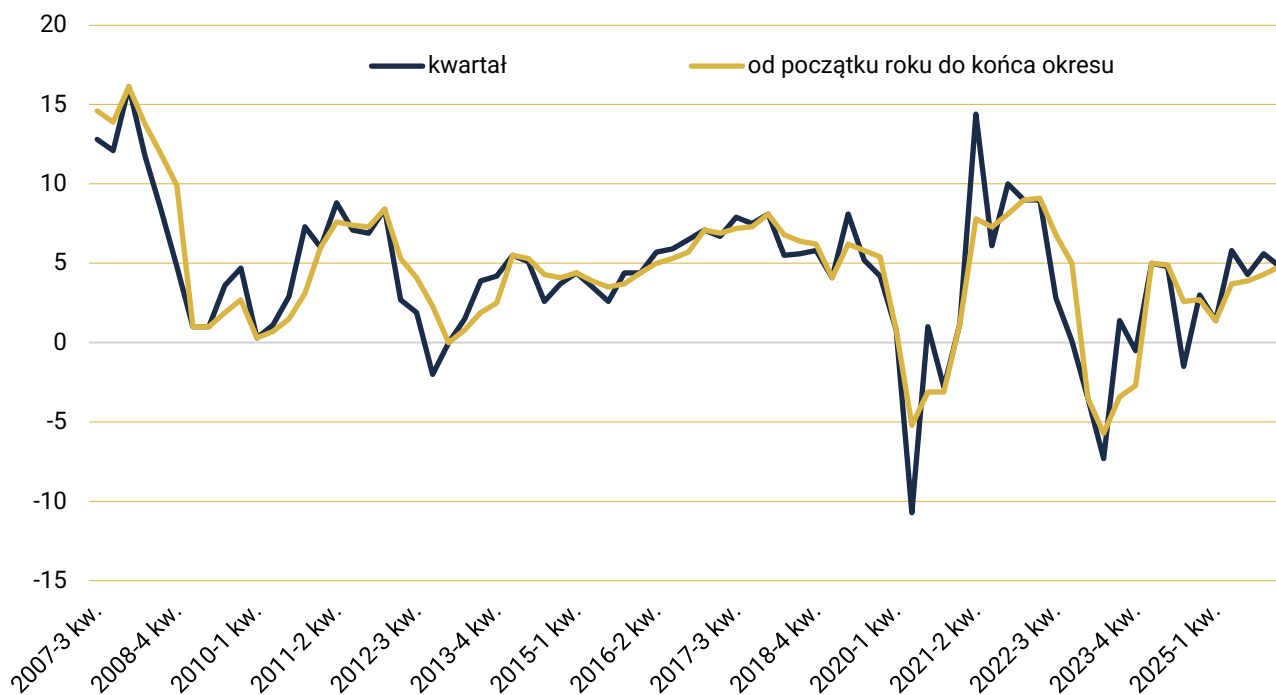

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.3 Sprzedaż detaliczna

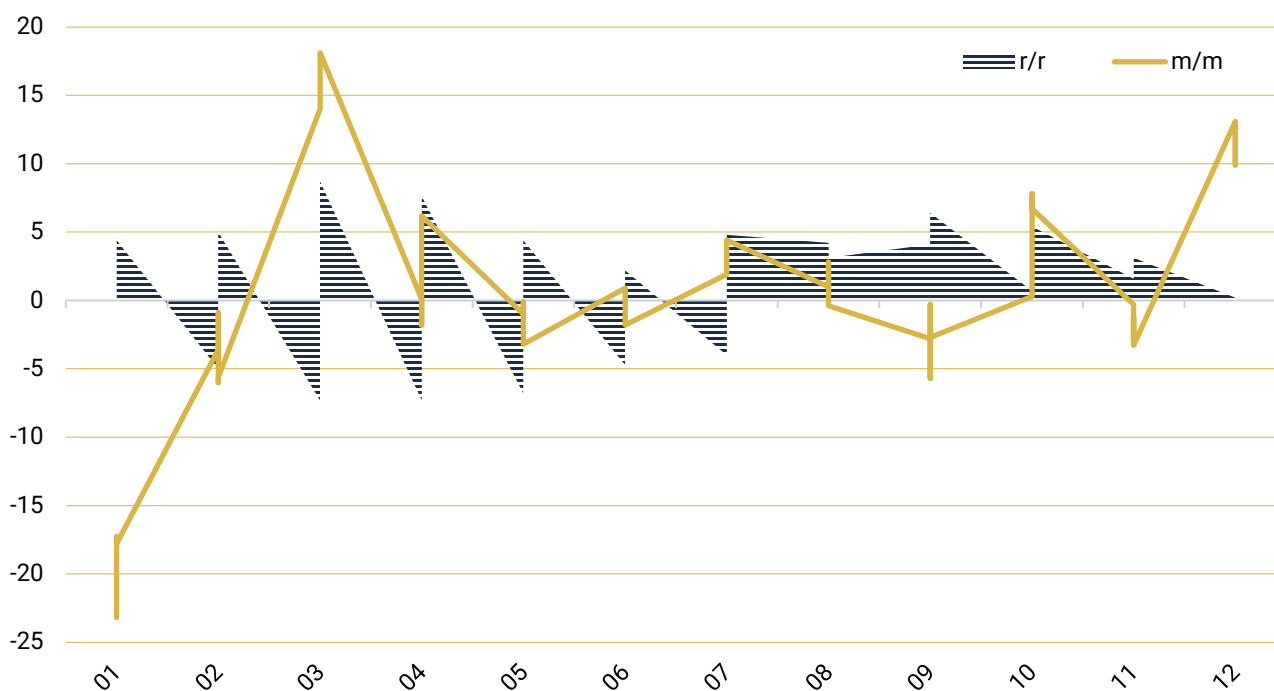
Sprzedaż detaliczna liczona w cenach stałych była w I kwartale 2026 roku o 4,8% wyższa niż rok wcześniej. W I kwartale 2026 odczyt ten wyniósł +1,4%.

Wykres 33. Sprzedaż detaliczna towarów (% r/r, ceny stałe, kwartalnie)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 34. Sprzedaż detaliczna towarów miesięcznie (% m/m, ceny stałe, miesięcznie)

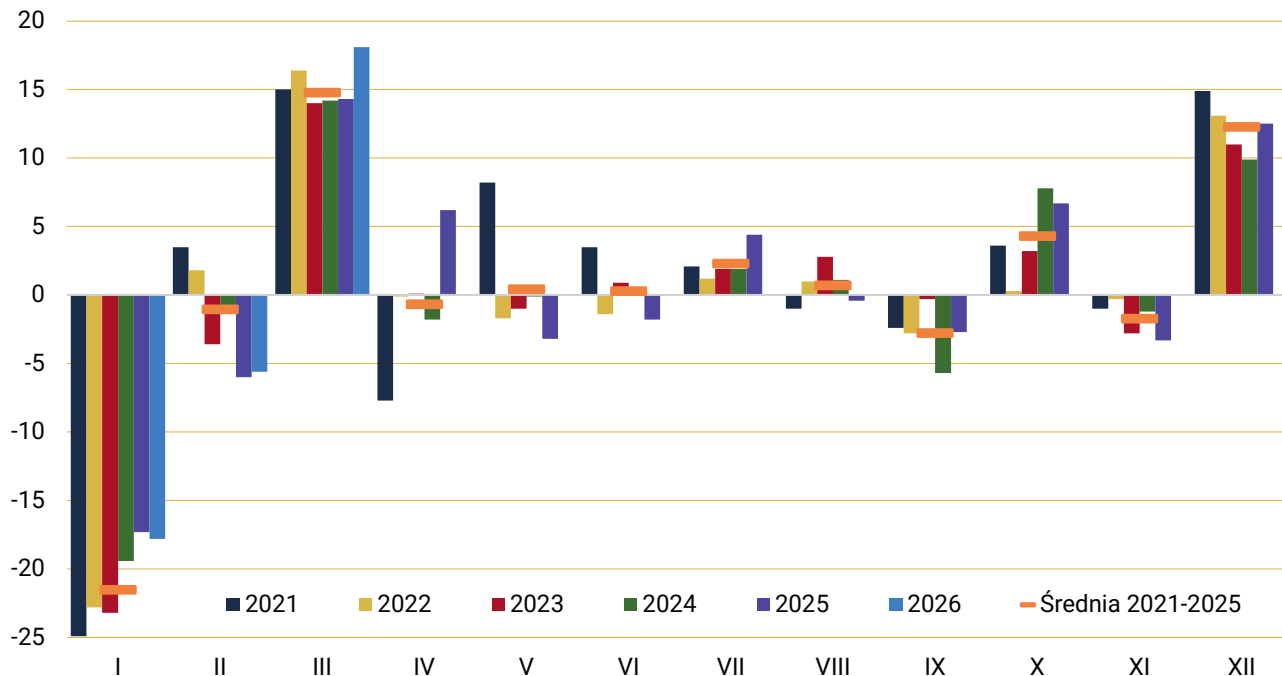

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W samym każdym z trzech miesięcy omawianego okresu dynamiki były dodatnie: +4,4%, +5% i +8,7%. Ta rezultat znacznie lepszy niż w I kwartale 2025, kiedy to w lutym i marcu dynamiki były ujemne.

Omawiany kwartał wypada korzystnie, jeśli chodzi o roczne dynamiki w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem lutego.

Wykres 35. Sprzedaż detaliczna towarów (% m/m)

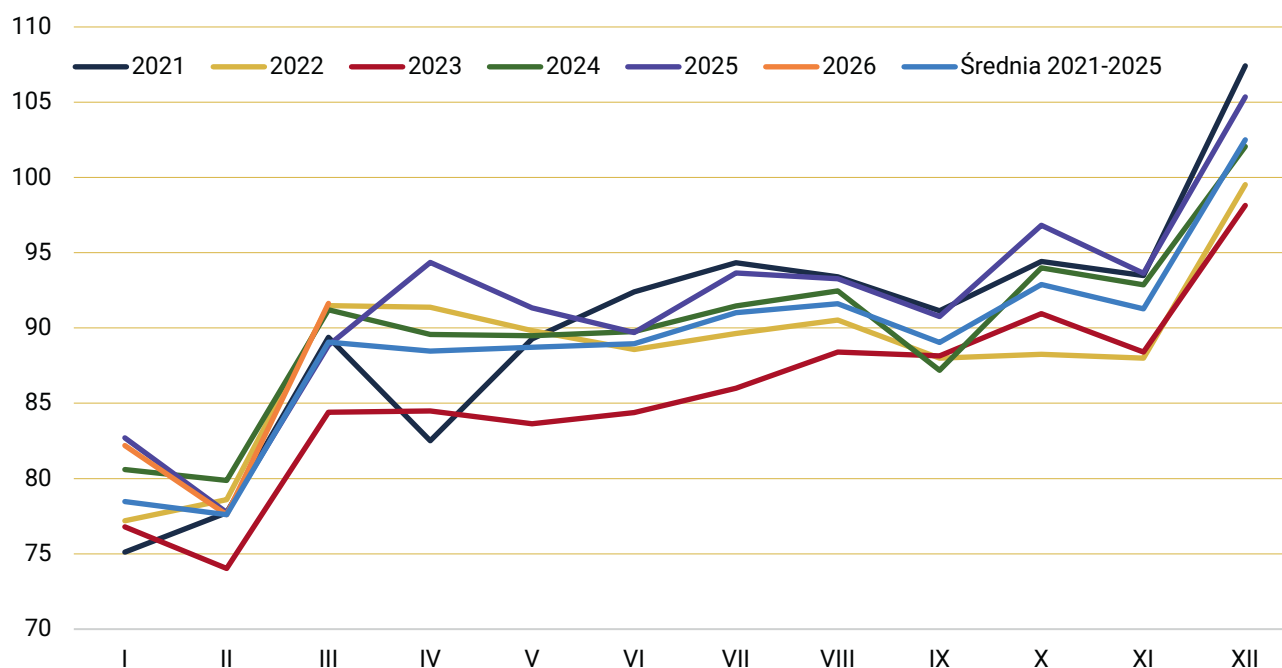

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W całym okresie styczeń-marzec sprzedaż detaliczna rosła szybciej niż przeciętnie w latach 2021–2025 i szybciej niż w każdym roku z tego okresu. Świadczy to trwającej dobrej koniunkturze konsumenckiej,

co widoczne było w dekompozycji PKB, w której spożycie prywatne stanowiło główny motor napędowy wzrostu.

Wykres 36. Sprzedaż detaliczna towarów (dynamika od początku roku; grudzień roku poprzedniego =100)

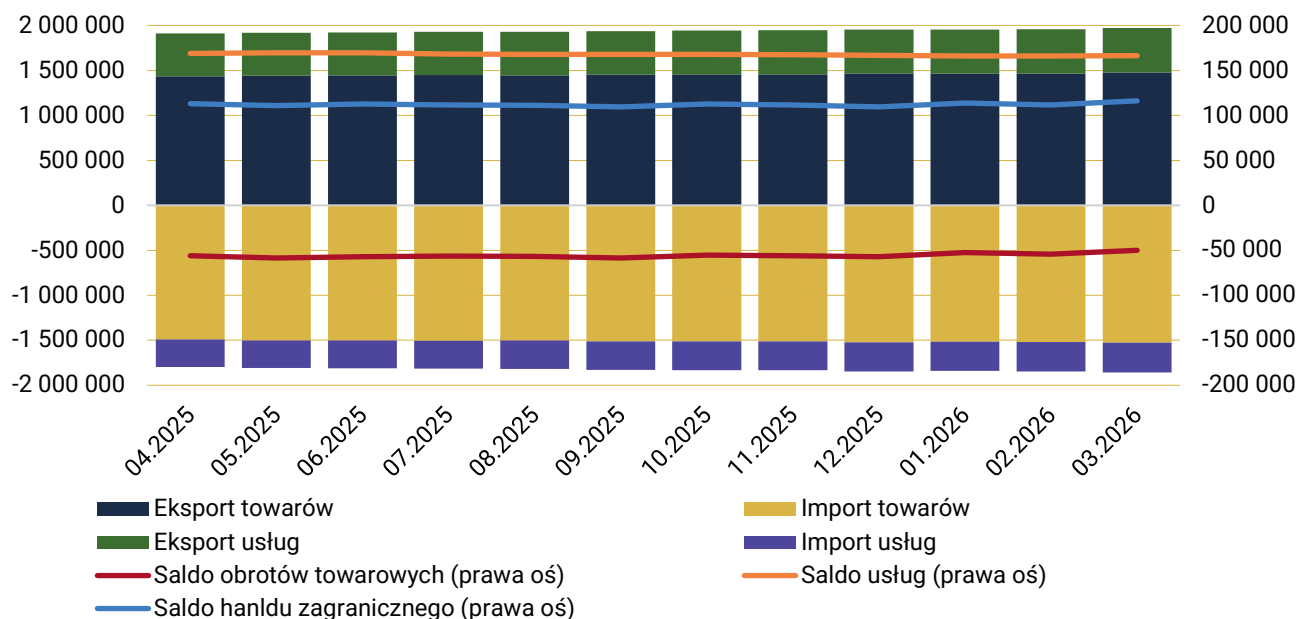
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.4 Handel zagraniczny i bilans płatniczy

Zgodnie z danymi NBP w okresie styczeń – marzec 2026 roku, saldo wymiany towarowej wyniosło -5,4 mld zł, na co złożył się eksport o wartości 376,8 mld zł i import o wartości 382,3 mld zł. Rok wcześniej saldo wyniosło -12,5 mld zł. Według

danych NBP wartość eksportu i importu usług wyniosła okresie styczeń – marzec 2026 roku odpowiednio 116,2 mld zł i 76,7 mld zł od początku roku zaś saldo wyniosło +39,5 mld zł.

Wykres 37. Handel zagraniczny (sumy z 12 miesięcy, mln zł)

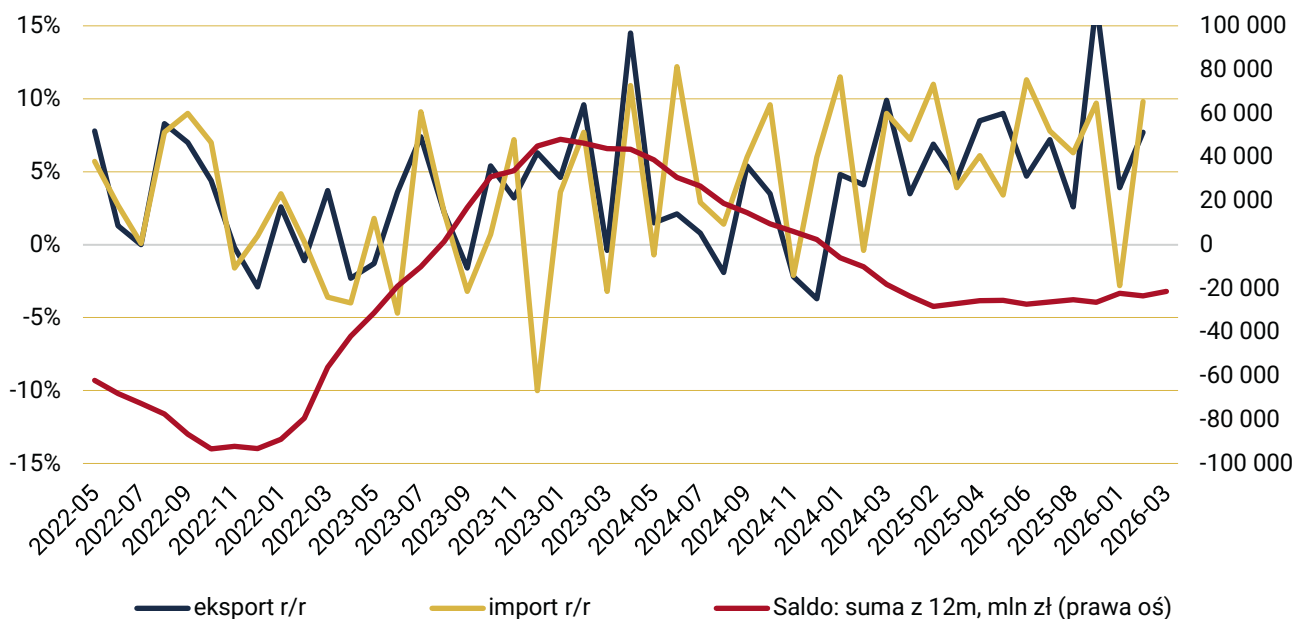

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP

W rezultacie po pierwszych trzech miesiącach 2026 roku saldo handlu zagranicznego zamknęło się kwo-

tą +34 mld zł wobec 27,2 mld zł w analogicznym okresie 2025 roku.

Wykres 38. Obroty towarowe z zagranicą (wg GUS; krocząca suma z 12 miesięcy, mln zł, zmiany w cenach stałych)

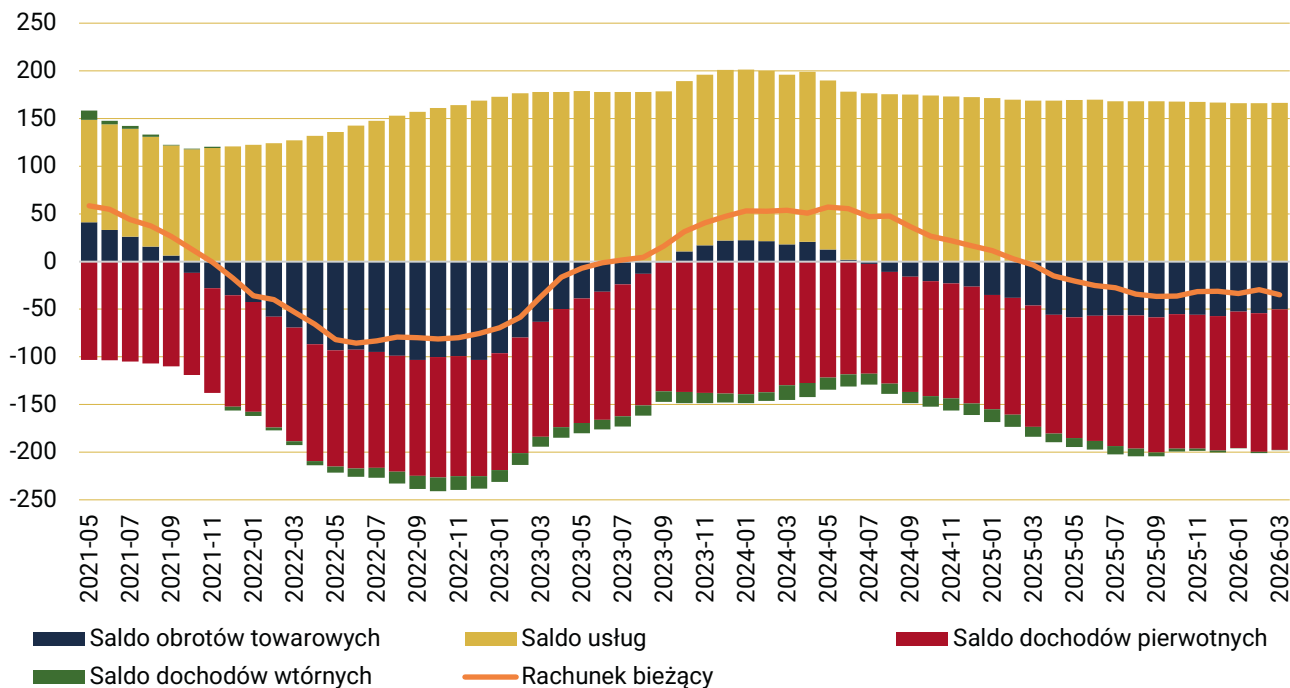
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych GUS bilans obrotów towarowych w omawianym okresie zamknął się deficytem w kwocie 1,2 mld zł. W analogicznym okresie ubiegłego roku było to -6,1 mld zł.

Według ostatnich danych opublikowanych przez NBP **saldo rachunku bieżącego w okresie styczeń – marzec 2026 roku** wyniosło -0,9 mld zł. (w okresie

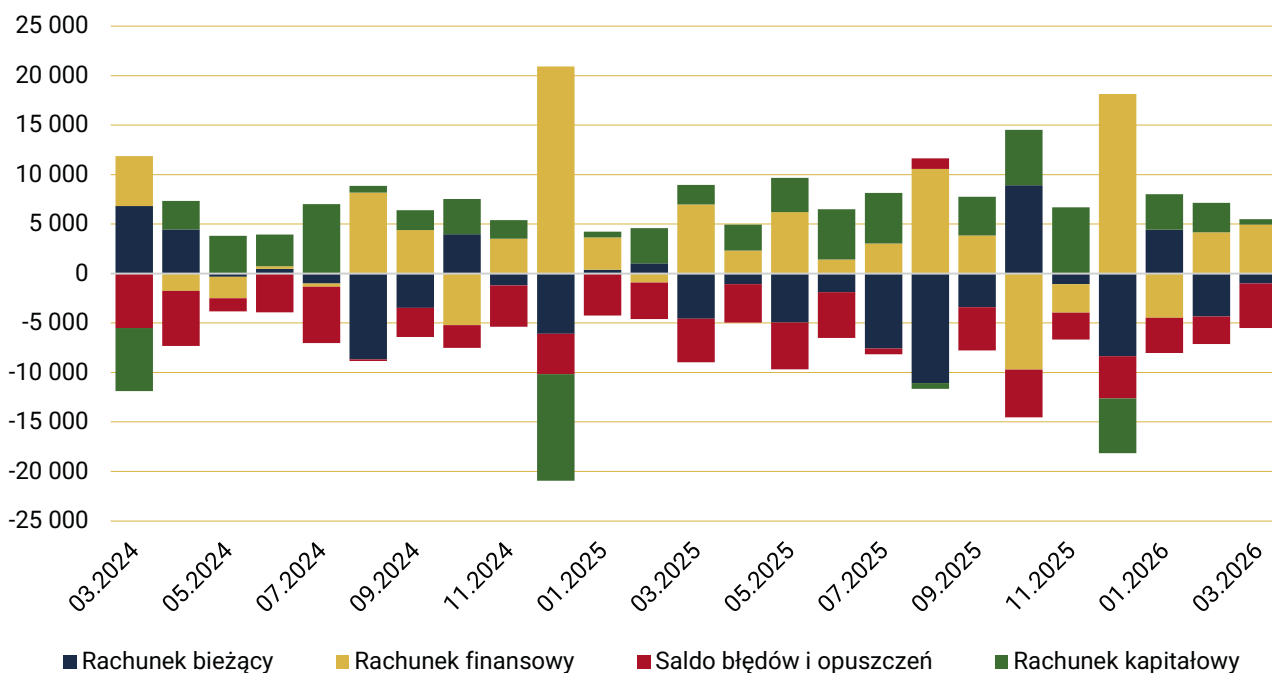
styczeń – marzec 2025 r. saldo rachunku bieżącego wynosiło -3,1 mld zł). Na wynik ten złożyło się dodatkowo saldo w handlu zagranicznym: +34 mld zł, ujemne saldo dochodów pierwotnych -32,5 mld zł i dochodów wtórnych -2,4 mld zł. Narastające 12-miesięczne saldo rachunku bieżącego wyniosło na koniec I kwartału br. -31,3 mld zł wobec -20,5 mld zł w marcu 2025 roku.

Wykres 39. Składowe rachunku obrotów bieżących (skumulowane 12m, mld zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP

Wykres 40. Składowe bilansu płatniczego Polski (mln zł)

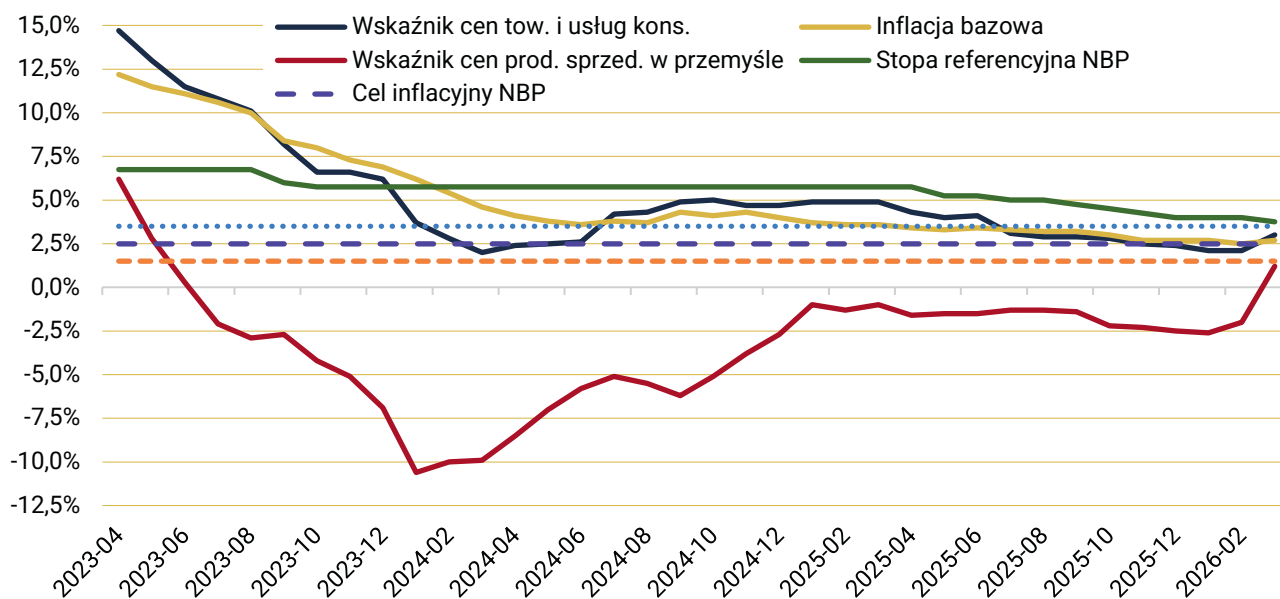
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP

4. Inflacja i polityka pieniężna

W marcu 2026 roku inflacja konsumenta wyniosła 3,0%, wobec 2,4% w grudniu 2025 roku. W styczniu i lutym 2026 roku wskaźnik ten osiągnął wartość 2,1% r/r, zaś w rok wcześniej, w marcu 2025 4,9%.

Oczyszczona z cen energii i żywności, inflacja bazowa wyniosła w marcu 2026 roku 2,7% wobec 2,5% w lutym i 2,7% w grudniu 2025.

Wykres 41. Inflacja w Polsce (r/r)

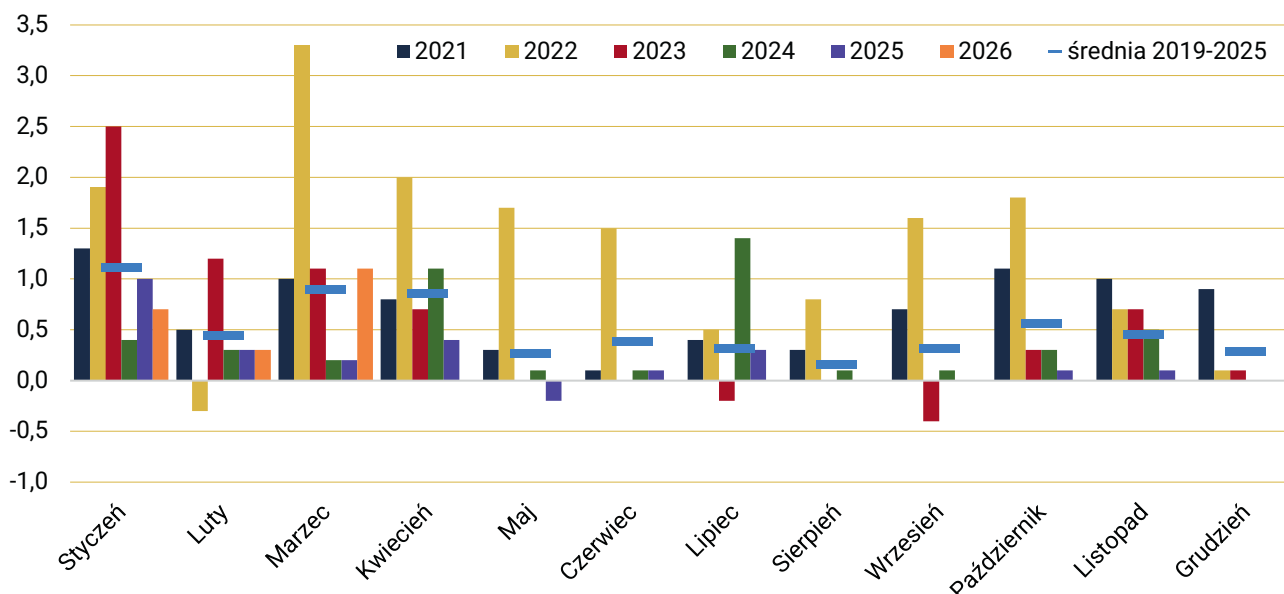

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i NBP

Od lipca 2025 roku wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych znajduje się wewnątrz przedziału dopuszczalnych odchyłeń od celu inflacyjnego,

tj. między 1,5% a 3,5%. W przypadku inflacji bazowej zgodność z celem inflacyjnym trwa od kwietnia 2025 roku.

Wykres 42. Zmiany poziomu cen (% m/m)

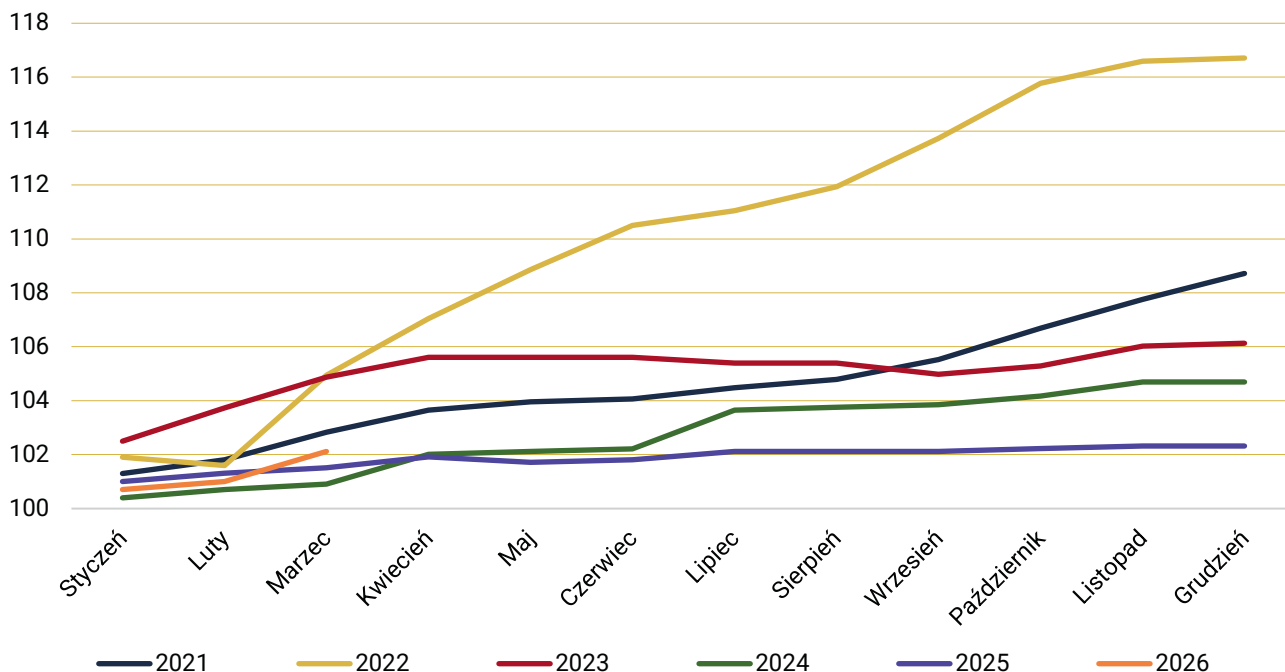

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W styczniu i lutym bieżącego roku wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w ujęciu miesiąc do miesiąca był niższy niż przeciętnie w okresie 2019–2025. Wyjątkiem lipca, w którym wyrównał do tej średniej. Budowało to płaską ścieżkę wzrostu

cen. Od początku do końca 2025 roku poziom cen konsumenta wzrósł o 2,4%, w porównaniu do 4,7% w analogicznym okresie 2024 roku i 7% przeciętnie w latach 2019–2024.

Wykres 43. Inflacja od początku roku (Inflacja CPI narastająco, grudzień roku poprzedniego = 100)

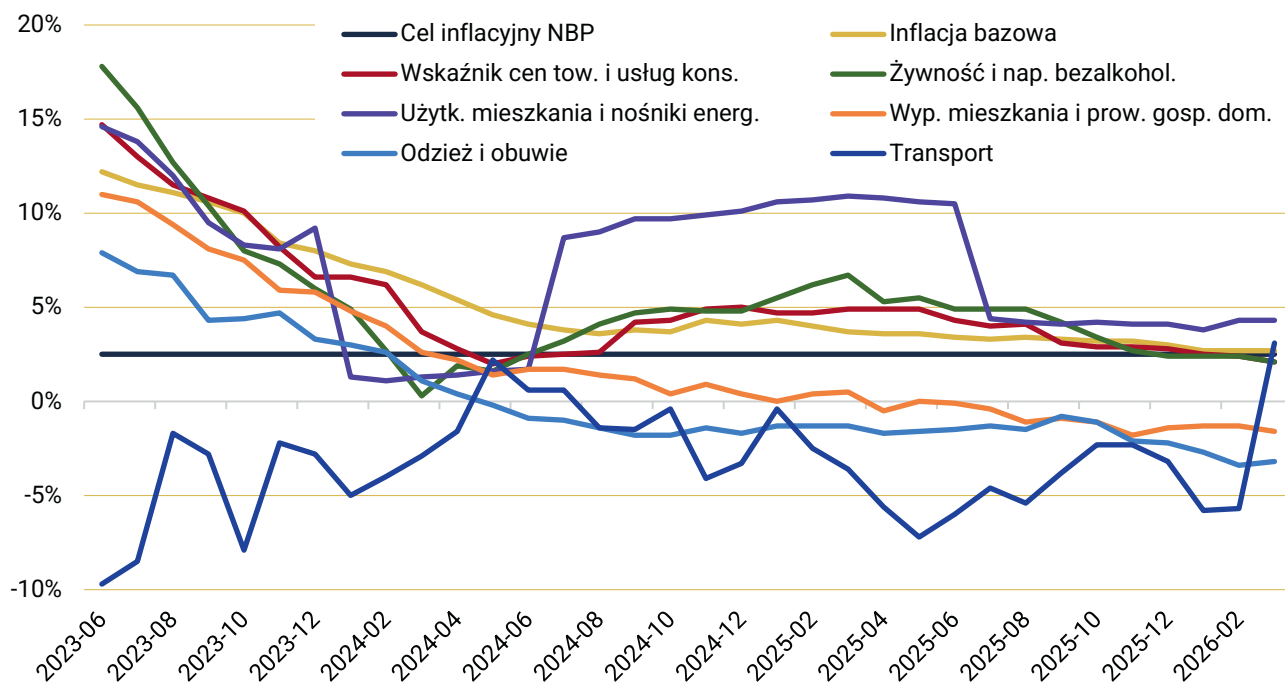

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Za przyspieszenie tempa wzrostu cen w marcu odpowiada szok podaży związany z wojną w Zatoce

Perskiej. Wskaźnik cen transportu wzrósł w tym miesiącu o 3,1% r/r.

Wykres 44. Inflacji CPI i jej składowe (% r/r)

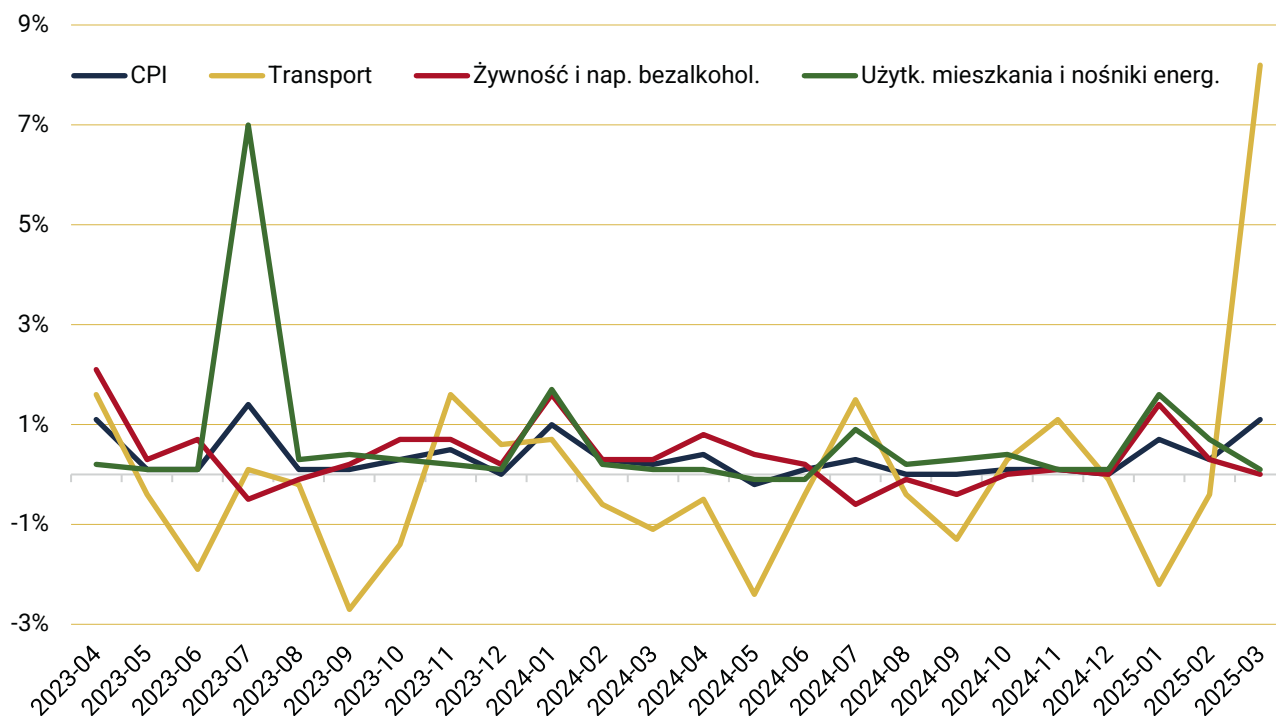

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jeszcze lepiej wpływ cen paliw widać, gdy analizujemy miesięczne zmiany cen. W ostatnim miesiącu

I kwartału 2026 roku ceny transportu wzrosły o 8,2% w stosunku do poprzedniego miesiąca.

Wykres 45. Inflacja CPI i jej wybrane składowe (m/m)

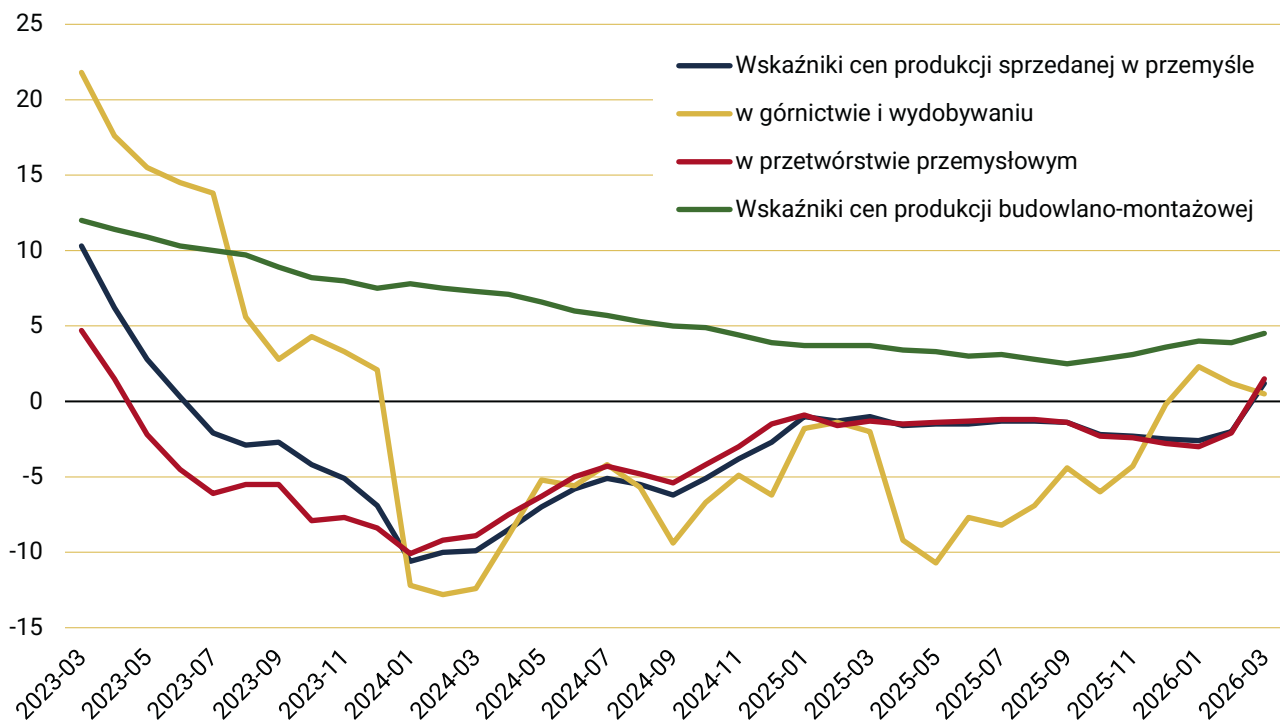

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik cen produkcji sprzedanej w przemyśle w marcu 2026 roku na zmienił po prawie 3 latach znak z minus na plus. W przypadku przemysłu w ostatnim

miesiącu I kw. 2026 roku ceny wzrosły o 1,2 r/r. W budownictwie ceny w ujęciu rocznym ceny nadal rosły, było to już 4,5% w omawianym miesiącu.

Wykres 46. Ceny producentów (wskaźniki cen w przemyśle i budownictwie, %, r/r)

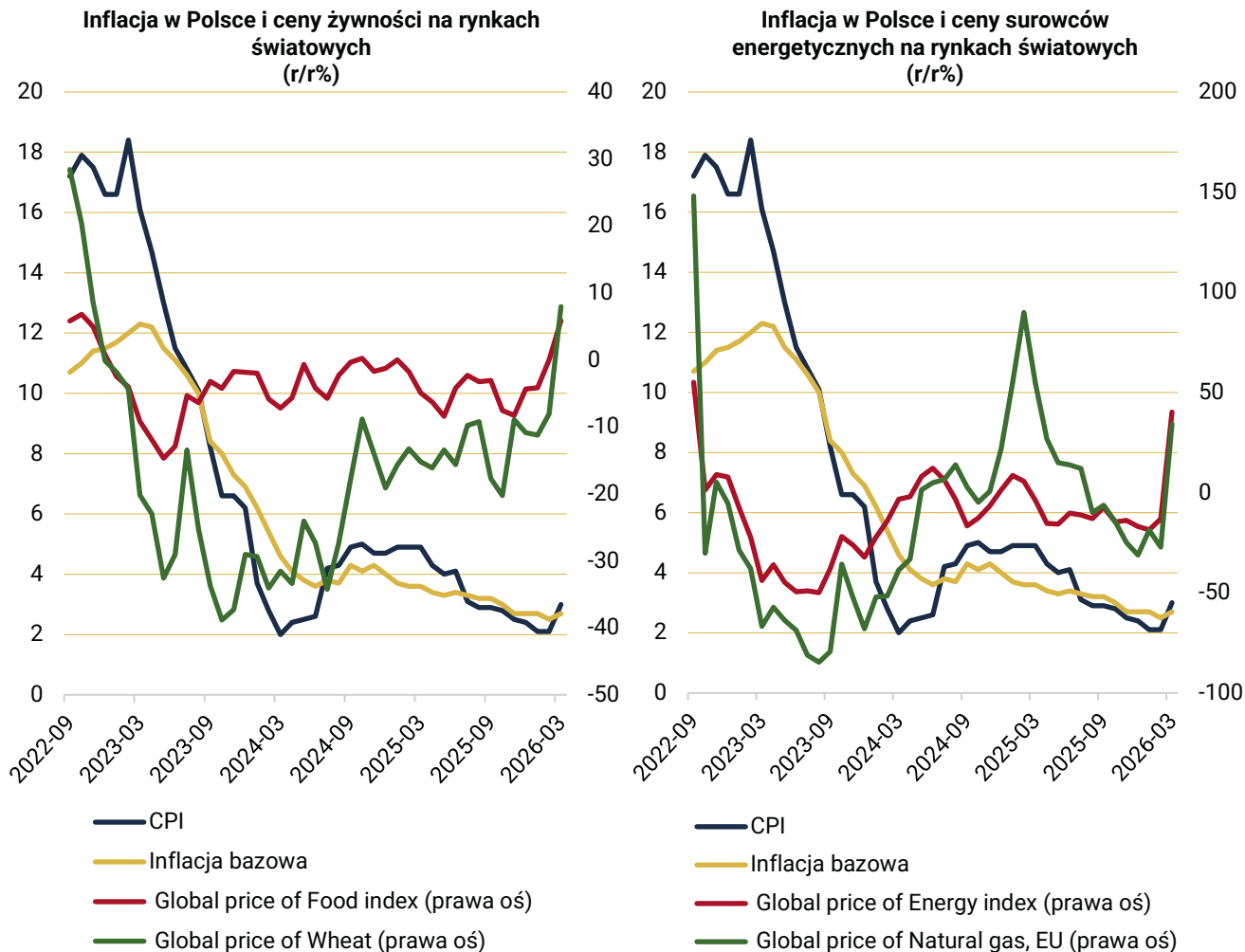

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szeroki indeks surowców publikowany przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy był w marcu 2026 roku o 30,5% wyższy niż rok wcześniej. W lutym br. było

to 7% r/r. Stało się tak oczywiście za sprawą wzrostu cen energii, subindeks tej grupy surowców wzrósł w marcu o 40,2% r/r.

Wykres 47. Inflacja w Polsce i ceny surowców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP, GUS i MFW

W I kwartale 2026 roku Rada Polityki Pieniężnej dokonała jednej obniżki o 25 punktów bazowych w mar-

cu. Wiele wskazuje na to, że cykl obniżek, który według RPP nie był cyklem, mamy za sobą.

Tabela 6. Podstawowe stopy procentowe NBP

%	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Stopa referencyjna	5,75	5,25	5,25	5,00	5,00	4,75	4,50	4,25	4,00	4,00	4,00	3,75
Stopa redyskontowa weksli	6,25	5,75	5,75	5,50	5,50	5,25	5,00	4,75	4,50	4,50	4,50	4,25
Stopa kredytu lombardowego	5,25	4,75	4,75	4,50	4,50	4,25	4,00	3,75	3,50	3,50	3,50	3,25
Stopa depozytowa	5,80	5,30	5,30	5,05	5,05	4,80	4,55	4,30	4,05	4,05	4,05	3,80
Stopa dyskontowa weksli	5,85	5,35	5,35	5,10	5,10	4,85	4,60	4,35	4,10	4,10	4,10	3,85
Obowiązuje od:	8 V 2025		3 VII 2025		4 IX 2025		9 X 2025	6 XI 2025	4 XII 2025	5 III 2026		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP

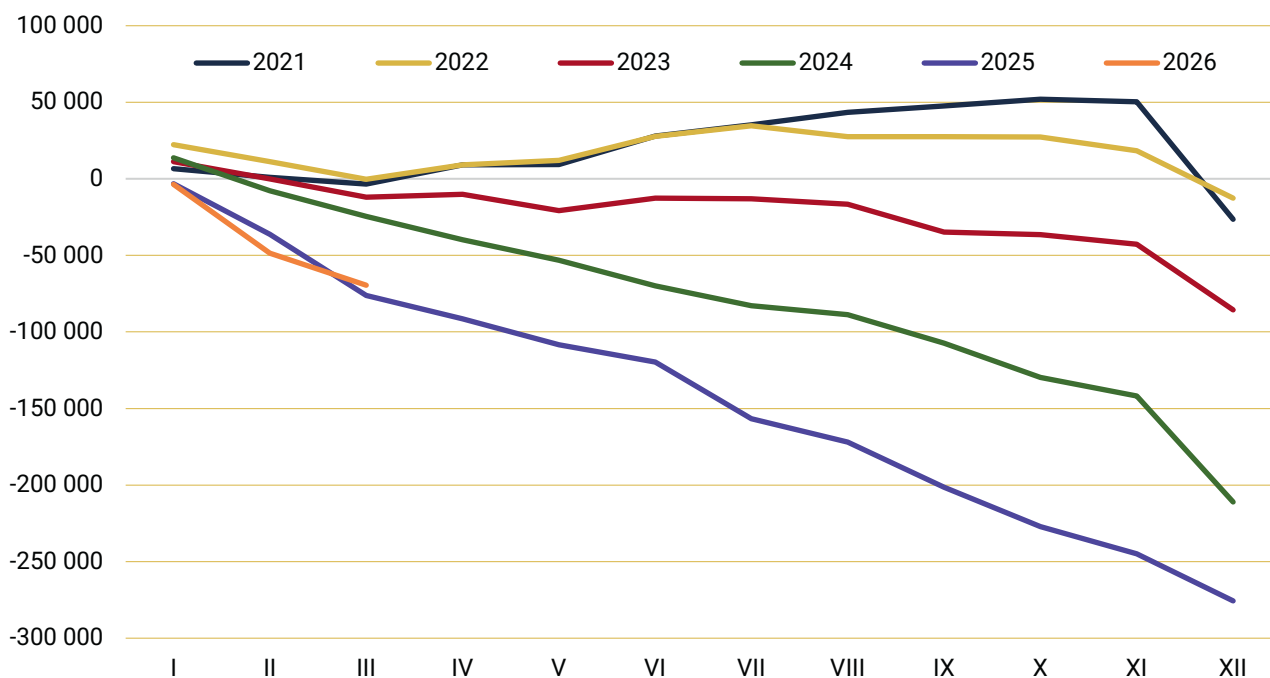
Obecnie rynki finansowe w kwotowaniach instrumentów terminowych nie przewidują już kolejnych obniżek.

5. Polityka fiskalna i gospodarcza

Po pierwszych trzech miesiącach 2026 roku deficyt budżetowy zamknął się kwotą 69,5 mld zł, co stanowiło 24,1% planu na ten rok. Zgodnie z obowiązują-

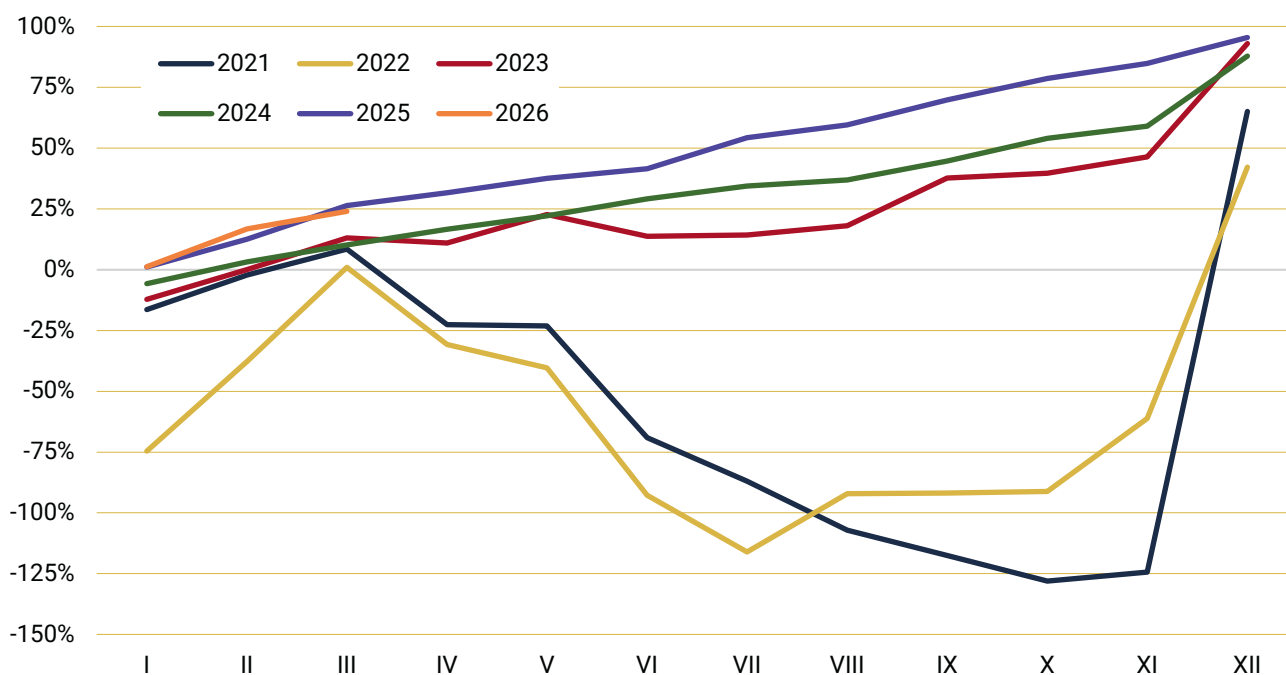
ca ustawą budżetową limit deficytu określony jest na 271,7 mld zł, nieco mniej niż 288,8 mld zł ustalone w ustawie na rok 2025.

Wykres 48. Wykonanie budżetu państwa (mln zł)

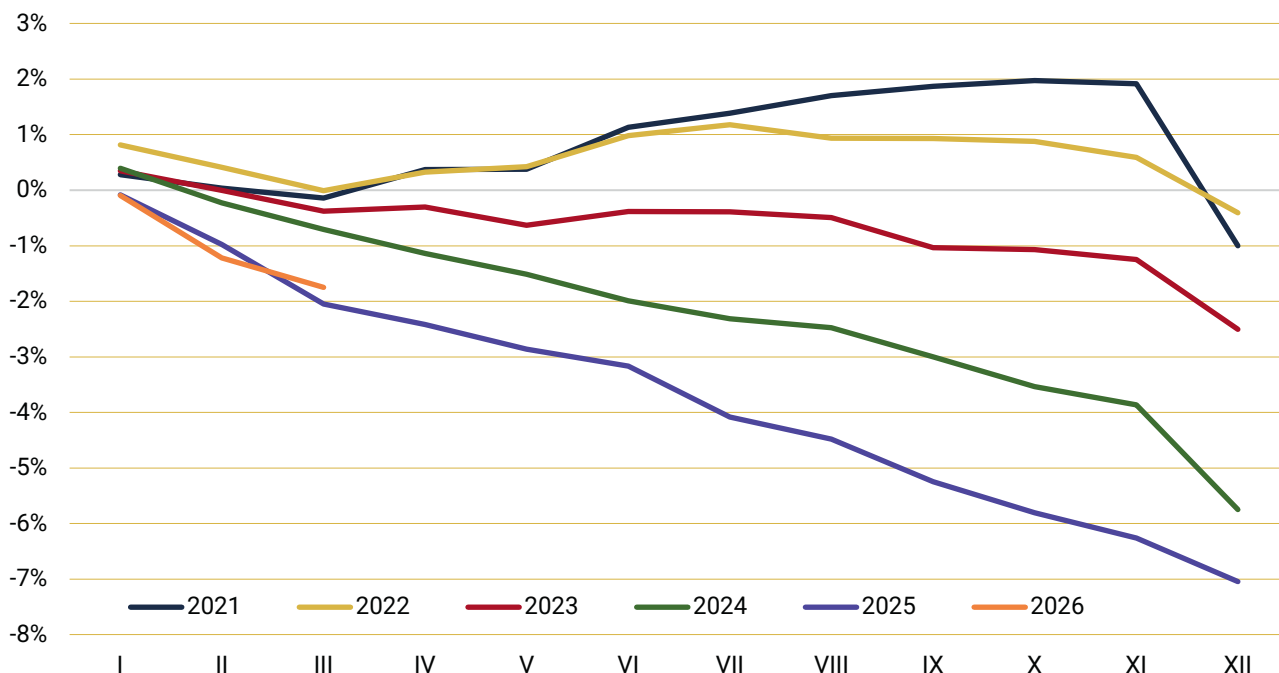

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów

Wykres 49. Wykonanie budżetu państwa jako % planu (w kolejnych miesiącach)

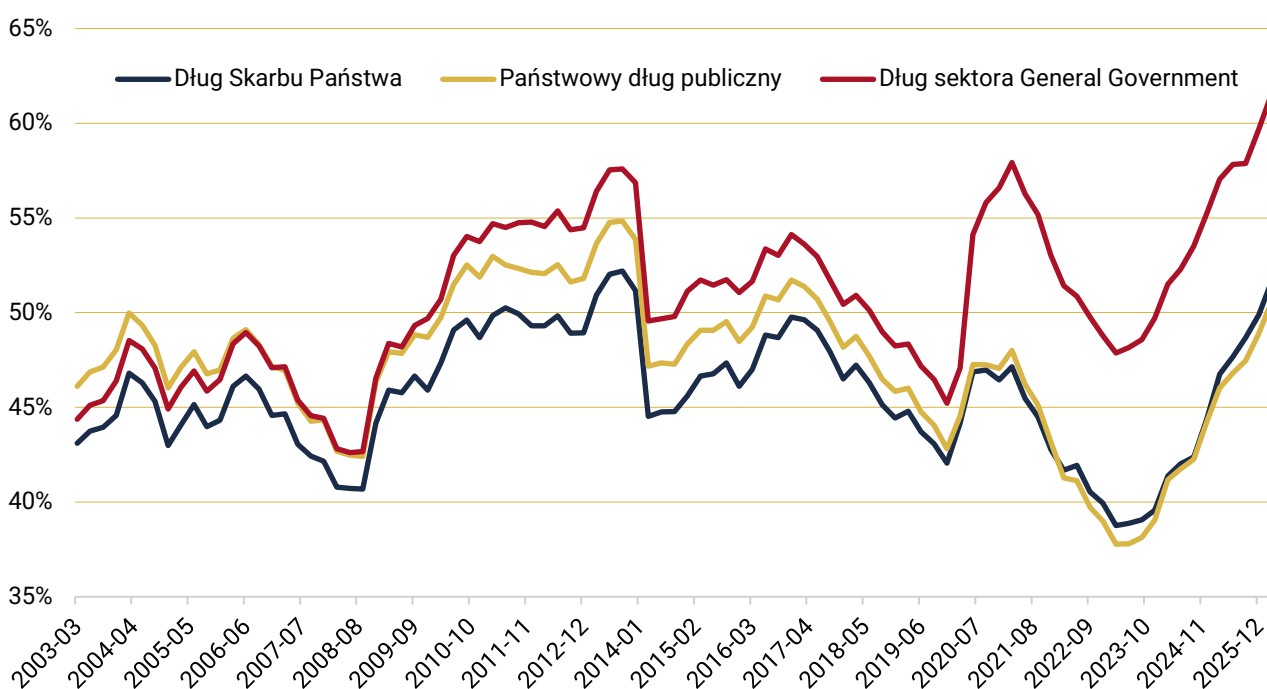
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów

Wykres 50. Wynik budżetu państwa w kolejnych miesiącach jako % PKB

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów

Jak będzie wyglądała realizacja ustawy budżetowej w tym roku stało się jeszcze trudniejsze do przewidzenia niż zwykle z uwagi na podjęcie przez rząd decyzji o kontroli cen paliw (program „CPN”). Dziura w dochodach z akcyzy i VAT ma zostać pokryta z nowego specjalnego podatku – tym razem od firm paliwowych.

Wzrost niepewności związany z wojną dał o sobie znać już w marcu. Przejawił się on wzrostem spreadu polskich obligacji skarbowych oraz wyraźnym spadkiem zainteresowania papierami dłużnymi na przetargu zorganizowanym 25 marca przez Ministerstwo Finansów.

Wykres 51. Dług publiczny w relacji do PKB (%)

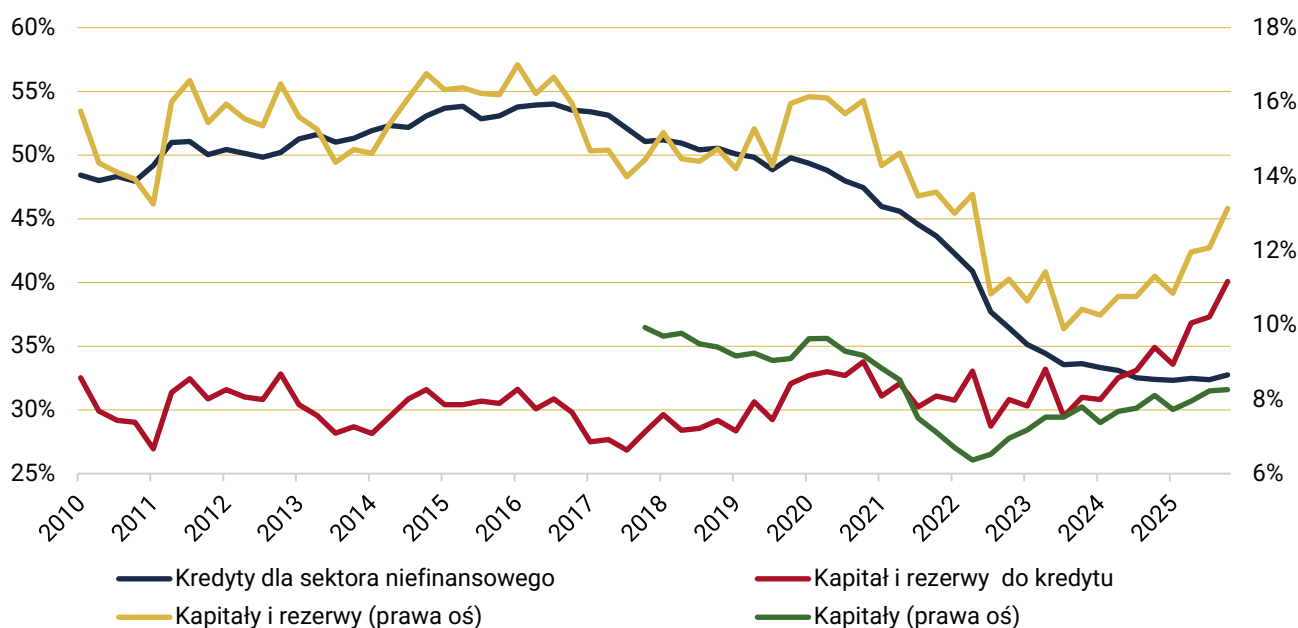
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ministerstwa Finansów

6. Sektor bankowy: zdolność do finansowania gospodarki i zagrożenia

W I kwartale 2026 roku mierzone relacją do PKB kredytu w polskiej gospodarce minimalnie wzrosło. Relacja całkowitego kredytu udzielonego przez polskie banki podmiotom niefinansowym do PKB wyniosła 32,8% w marcu wobec 32,7% rok wcześniej i 33,6% na koniec 2023 roku. Wyniosła ona 32,6%

wobec 32,3% w grudniu 2025. Relacja kapitałów banków do PKB od 13 kwartałów waha się w przedziale od 7 do 8%. W okresie I kw. 2018 – I kw. 2026 przeciętnie wyniosła natomiast 8,3%, dokładnie tyle, ile wyniosła wartość tego parametru w I kwartale tego roku.

Wykres 52. Kapitał banków i kredyty dla podmiotów niefinansowych w relacji do PKB (pozycje bilansów banków, kapitał i kredyt jako% PKB, kapitał jako% kredytu)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP i GUS

Rozpatrując zdolność polskiego systemu bankowego do finansowania gospodarki warto zwrócić uwagę na korelację między relacją kredytu, kapitałów oraz kapitałów i rezerw do PKB. Do 2022 roku te trzy wskaźniki wykazywały przyzwyczajenie dodatnią korelację. Jest to jak najbardziej zgodne z intuicją i podręcznikami. Więcej kapitałów umożliwia udzielenie większego kredytu. Im zaś kredytu więcej, tym i rezerwy muszą być wyższe. Szereg czasowy „Kapitał i rezerwy do kredytu” widoczny na Wykresie 52 podsumowuje to zjawisko. Stabilny w czasie, po 2020 roku zaczyna przybierać coraz wyższe wartości. Zbieżność w czasie z niekorzystnymi dla banków rozstrzygnięciami w zakresie kredytów walutowych nie jest przypadkowa. Rosnące rezerwy oznaczają wyższe koszty ryzyka, zaś wyższe kapitały oznaczają konieczność generowania wyższych zysków, aby utrzymać oczekiwany zwrot z kapitału. To w prosty sposób przekłada się na koszt kredytu, ten zaś wpływa na wielkość popytu i w efekcie równowaga na jego rynku osiągana jest przy niższych wolumenach. To ekonomiczne abecadło, jednak dość niewygodne z punktu widzenia polityki gospodarczej.

Zwiększenie skali inwestycji w polskiej gospodarce jest być może największym wyzwaniem, którego nie da się podjąć z nadzieją na sukces bez dźwigni finansowej.

Mimo zdolności polskiego systemu bankowego do bardzo znacznego zwiększenia skali kredytu pojawiają się bariery o nierynkowym charakterze. Wpływ „podatku od kredytów” jest oczywisty. Pisaliśmy o zjawisku wypychania sektora prywatnego przez publiczny z rynku finansowania. W świetle ostatnich problemów Ministerstwa Finansów z uplasowaniem złotych obligacji skarbowych w warunkach wzrostu niepewności po wybuchu wojny USA – Iran oczywiste jest, że ktoś jednak w końcu będzie musiał te obligacje kupić. Nie będą to krajowe fundusze inwestycyjne, oferta detalicznych obligacji Skarbu Państwa bardzo skutecznie ogranicza zainteresowanie gospodarstw domowych funduszami dłużnymi. Pozostają banki krajowe, już od dawna największa grupa inwestorów pod względem nabytych obligacji SP. Kolejna bariera to omówiony powyżej mechanizm podnoszenia kosztu kredytu.

Spis wykresów

Wykres 1.	Ceny surowców energetycznych	9
Wykres 2.	Efektywna stawka celna i Indeks Niepewności.....	9
Wykres 3.	Globalna mapa ryzyka	10
Wykres 4.	Cena gazu TTF w Rotterdamie (dane miesięczne).....	11
Wykres 5.	Zmiany cen wybranych surowców energetycznych r/r	12
Wykres 6.	Wskaźniki koniunktury gospodarczej w Niemczech	12
Wykres 7.	Wskaźnik prawdopodobieństwa ożywienia gospodarczego (w %; ifo Business Cycle Traffic Lights)	13
Wykres 8.	Wybrane dane makro z gospodarki Niemiec (r/r).....	13
Wykres 9.	Ważniejsze dane makro z gospodarki Niemiec (wybrane dane kwartalne, r/r)	14
Wykres 10.	Wzrost gospodarczy w wybranych gospodarkach (zmiana realnego PKB, %, r/r).....	14
Wykres 11.	Inflacja w wybranych gospodarkach (inflacja CPI, %, r/r na koniec okresu).....	15
Wykres 12.	Bezrobocie w wybranych gospodarkach (%; Polska wg metodologii Eurostat)	15
Wykres 13.	Stopy referencyjne głównych banków centralnych	17
Wykres 14.	Stopy referencyjne banków centralnych rynków wschodzących	17
Wykres 16.	Produkcja i sprzedaż w polskiej gospodarce (sprzedaż detaliczna towarów i produkcja, r/r, %) ...	19
Wykres 17.	Ceny w polskiej gospodarce (wskaźniki cen, r/r, %)	19
Wykres 18.	Kontrybucja poszczególnych kategorii do wzrostu realnego PKB (niewyrównany sezonowo, zmiana w proc. w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, ceny stałe z roku poprzedniego)	20
Wykres 19.	Zmiany składowych PKB (%; r/r, ceny stałe)	21
Wykres 20.	Dynamika inwestycji w PKB (kwartałalnie, ceny stałe, %r/r)	21
Wykres 21.	Nakłady inwestycyjne w skali 4 kwartałów w gospodarce narodowej jako procent PKB.....	22
Wykres 22.	Produkcja sprzedana przemysłu (dane kwartalne, ceny stałe, niewyrównane sezonowo %r/r)....	22
Wykres 23.	Produkcja sprzedana przemysłu ogółem (dane miesięczne, ceny stałe, %r/r).....	23
Wykres 24.	Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych (kwartalnie, ceny stałe, r/r%).....	23
Wykres 25.	Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych (kwartalnie, ceny stałe, r/r%).....	24
Wykres 26.	Dynamika produkcji budowlano-montażowej (%; r/r, kwartalnie, niewyrównana sezonowo, ceny stałe)	24
Wykres 27.	Dynamika produkcji budowlano-montażowej (r/r%).....	25
Wykres 28.	Dynamika produkcji budowlano-montażowej od początku roku (grudzień roku poprzedniego=100)	25
Wykres 29.	Dynamika produkcji budowlano-montażowej w poszczególnych działach (sprzedaż produkcji od początku roku do końca okresu, %, r/r, kwartalnie, niewyrównana sezonowo, ceny stałe)	26

Wykres 30.	Dynamika produkcji budowlano-montażowej w poszczególnych działach (sprzedaż produkcji od początku roku do końca okresu %, r/r, kwartalnie, niewyrównana sezonowo, ceny stałe)	26
Wykres 31.	Mieszkania oddane do użytkowania w ciągu 12 miesięcy	27
Wykres 32.	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w kwartale (tys.)	27
Wykres 33.	Sprzedaż detaliczna towarów (% r/r, ceny stałe, kwartalnie)	28
Wykres 34.	Sprzedaż detaliczna towarów miesięcznie (% , ceny stałe, miesięcznie)	28
Wykres 35.	Sprzedaż detaliczna towarów (% , m/m)	29
Wykres 36.	Sprzedaż detaliczna towarów (dynamika od początku roku; grudzień roku poprzedniego =100)	29
Wykres 37.	Handel zagraniczny (sumy z 12 miesięcy, mln zł)	30
Wykres 38.	Obroty towarowe z zagranicą (wg GUS; krocząca suma z 12 miesięcy, mln zł, zmiany w cenach stałych)	30
Wykres 39.	Składowe rachunku obrotów bieżących (skumulowane 12m, mld zł)	31
Wykres 40.	Składowe bilansu płatniczego Polski (mln z)	31
Wykres 41.	Inflacja w Polsce (r/r)	32
Wykres 42.	Zmiany poziomu cen (% , m/m)	32
Wykres 43.	Inflacja od początku roku (Inflacja CPI narastająco, grudzień roku poprzedniego = 100)	33
Wykres 44.	Inflacji CPI i jej składowe (% r/r)	33
Wykres 45.	Inflacja CPI i jej wybrane składowe (m/m)	34
Wykres 46.	Ceny producentów (wskaźniki cen w przemyśle i budownictwie, %, r/r)	34
Wykres 47.	Inflacja w Polsce i ceny surowców	35
Wykres 48.	Wykonanie budżetu państwa (mln zł)	36
Wykres 49.	Wykonanie budżetu państwa jako % planu (w kolejnych miesiącach)	36
Wykres 50.	Wynik budżetu państwa w kolejnych miesiącach jako % PKB	37
Wykres 51.	Dług publiczny w relacji do PKB (%)	37
Wykres 52.	Kapitał banków i kredyty dla podmiotów niefinansowych w relacji do PKB (pozycje bilansów banków, kapitał i kredyt jako% PKB, kapitał jako% kredytu)	38

Spis tabel

Tabela 1.	Prosty wskaźnik kondycji gospodarek. Kolory określają pozycje danego odczytu w czasie dla danego kraju/obszaru	16
Tabela 2.	Zmiana odczytu wskaźnika w punktach procentowych w stosunku do poprzednich okresów. Kolory określają pozycję danego kraju	16
Tabela 3.	Wybrane krótkookresowe wskaźniki ekonomiczne w ostatnich czterech kwartałach	18
Tabela 4.	Wybrane krótkookresowe wskaźniki ekonomiczne w III kw. 2025 na tle okresu 12 miesięcy	18
Tabela 5.	Kontrybucja poszczególnych kategorii do wzrostu realnego PKB	20
Tabela 6.	Podstawowe stopy procentowe NBP	35

SYTUACJA SEKTORA BANKOWEGO W I KWARTALE 2026 R.

dr Tomasz Pawlonka

Agnieszka Nierodka

dr Radosław Ciukaj

Bartosz Przyborowski

I kwartał 2026 r.

The background is a dark blue gradient with a glowing orange and yellow light source on the left, creating a bokeh effect. A wireframe world map is centered, with glowing orange nodes and lines connecting them. In the upper right, there is a stylized candlestick chart. In the lower left, there is another stylized candlestick chart. The overall theme is financial and global.

Spis treści

SYTUACJA SEKTORA BANKOWEGO W I KWARTALE 2026 R.	41
Wprowadzenie	43
I. Sytuacja sektora bankowego w I kw. 2026 r.	45
1. Wyniki sektora bankowego w I kwartale 2026 r.	45
2. Wybrane dane bilansowe sektora bankowego po I kwartale 2026 r.	60
3. Czynniki kształtujące sytuację sektora bankowego w I kwartale 2026 roku	92
II. Wyzwania demograficzne	101
1. Wprowadzenie: demografia jako ograniczenie rozwojowe Polski	101
2. Diagnoza demograficzna Polski na tle Unii Europejskiej	102
2.1. Spadek liczby ludności i trwała ujemna dynamika naturalna	102
2.2. Zmiana struktury wieku i wzrost obciążenia demograficznego	106
2.3. Dłuższe życie, ale nie zawsze dłuższe życie w zdrowiu	111
3. Kanały oddziaływania starzenia się społeczeństwa na gospodarkę	112
4. Starzenie się społeczeństwa a finanse publiczne	114
4.1. Emerytury: napięcie między stabilnością wydatków a adekwatnością świadczeń	114
4.2. Ochrona zdrowia i opieka długoterminowa jako rosnące źródło presji wydatkowej	116
4.3. Starzenie a struktura wydatków publicznych	118
5. Konsekwencje dla przedsiębiorstw i rynku pracy	121
5.1. Kurczenie się podaży pracy i ryzyko niedoborów kadrowych	121
5.2. Rezerwy podaży pracy: aktywizacja, migracja, dłuższa aktywność zawodowa	122
5.3. Automatyzacja, robotyzacja i AI jako warunek utrzymania produktywności	124
6. Konsekwencje dla sektora finansowego i banków	125
7. Scenariusze rozwoju sytuacji do 2040/2060 r.	127
7.1. Scenariusz bazowy: stopniowe narastanie ograniczeń podaży pracy i wydatków opiekuńczych	127
7.2. Scenariusz pesymistyczny: niska dzietność, ograniczona migracja i słaba adaptacja	128
7.3. Scenariusz adaptacyjny: produktywność, zdrowe starzenie i aktywizacja	129
8. Rekomendacje dotyczące wyzwań demograficznych	129
Podsumowanie	133
Spis rysunków	135

Wprowadzenie

Pierwszy kwartał 2026 roku był okresem, w którym na sytuację polskiej gospodarki oraz sektora bankowego jednocześnie oddziaływały zarówno czynniki krajowe, jak i zewnętrzne. Po kilku latach funkcjonowania w warunkach podwyższonej inflacji oraz wysokich stóp procentowych gospodarka weszła w nową fazę cyklu koniunkturalnego. W I kw. 2026 r. kontynuowany był proces łagodzenia polityki pieniężnej zapoczątkowany w maju 2025 r., któremu towarzyszyły jednak rosnące napięcia geopolityczne, wzrost niepewności na rynkach finansowych oraz istotne zmiany w otoczeniu regulacyjno-podatkowym sektora bankowego.

Doświadczenia poprzednich cykli monetarnych pokazują, że wpływ zmian stóp procentowych na wyniki finansowe sektora bankowego nie jest natychmiastowy. O ile w okresie wzrostu stóp procentowych przychody odsetkowe banków zwiększają się relatywnie szybko, o tyle proces dostosowania do niższych stóp zachodzi z opóźnieniem wynikającym ze struktury aktywów i pasywów sektora. W efekcie pierwsze miesiące cyklu obniżek stóp procentowych często nie przynoszą jeszcze istotnych zmian w wynikach sektora, jednak ich konsekwencje stają się coraz bardziej widoczne w kolejnych kwartałach. Z tego względu dane za pierwszy kwartał 2026 roku należy interpretować jako początek procesu dostosowawczego, którego pełna skala ujawni się dopiero w dalszej części roku.

Jednocześnie otoczenie gospodarcze pozostawało obciążone znaczną niepewnością geopolityczną. W pierwszych miesiącach 2026 roku ponownie wzrosły napięcia na Bliskim Wschodzie, zwiększając ryzyko zakłóceń na światowych rynkach surowców energetycznych. Historia ostatnich lat pokazuje, że konflikty w regionach o strategicznym znaczeniu dla światowego handlu ropą naftową i gazem ziemnym bardzo szybko przekładają się na wzrost premii za ryzyko oraz zwiększoną zmienność cen energii. Nawet jeśli bezpośredni wpływ wydarzeń geopolitycznych na polską gospodarkę pozostaje ograniczony, to ich konsekwencje pośrednie mogą być odczuwalne poprzez wyższe ceny surowców, pogorszenie nastrojów inwestorów oraz wzrost kosztów finansowania.

Wzrost niepewności na rynkach energii jest szczególnie istotny dla gospodarki znajdującej się w trakcie transformacji energetycznej. Polska pozostaje krajem o relatywnie wysokiej energochłonności oraz znaczącym udziale paliw kopalnych w miksie energetycznym. Oznacza to, że gwałtowne zmiany cen surowców energetycznych mogą oddziaływać zarówno na gospodarstwa domowe, jak i przedsiębiorstwa, wpływając na poziom inflacji, koszty działalności gospodarczej oraz skłonność do podejmowania nowych inwestycji. W rezultacie ryzyko geopolityczne coraz wyraźniej staje się jednym z istotnych czynników wpływających na perspektywę wzrostu gospodarczego oraz sytuację sektora bankowego.

Dodatkowym źródłem niepewności pozostawała sytuacja na światowych rynkach finansowych. Wysokie rentowności obligacji skarbowych utrzymywały się na podwyższonych poziomach, odzwierciedlając zarówno oczekiwania dotyczące przyszłej ścieżki stóp procentowych, jak i rosnące potrzeby pożyczkowe państw związane z finansowaniem transformacji energetycznej, wydatków obronnych oraz polityki społecznej. Z perspektywy sektora bankowego oznacza to konieczność funkcjonowania w środowisku zwiększonej zmienności wycen instrumentów finansowych, co ma znaczenie zarówno dla zarządzania ryzykiem, jak i dla zdolności do finansowania gospodarki.

Na sytuację sektora bankowego w Polsce szczególnie silnie oddziaływały również czynniki krajowe. Najważniejszą zmianą w otoczeniu regulacyjnym było podwyższenie stawki podatku dochodowego od osób prawnych dla banków do poziomu 30%. W praktyce oznaczało to istotny wzrost efektywnego opodatkowania sektora oraz dalsze zwiększenie różnicy pomiędzy poziomem obciążeń fiskalnych banków a poziomem obserwowanym w większości państw Unii Europejskiej.

Zmiana ta ma znaczenie nie tylko z punktu widzenia bieżących wyników finansowych sektora, ale również jego długookresowej zdolności do finansowania rozwoju gospodarczego. Banki pozostają głównym źródłem finansowania zewnętrznego przedsiębiorstw w Polsce, odpowiadając również za zdecydowaną większość finansowania dłużnego krajowej gospo-

darki. Oznacza to, że wszelkie działania wpływające na zdolność sektora do budowy kapitałów własnych przekładają się również na potencjał finansowania inwestycji.

Szczególne znaczenie ma w tym wypadku procykliczny charakter podwyższenia obciążeń podatkowych. W warunkach spowolnienia dynamiki wyniku odsetkowego wynikającego z obniżek stóp procentowych, zwiększenie opodatkowania prowadzi do dodatkowego ograniczenia zdolności sektora do akumulacji kapitału. Oznacza to, że w momencie, gdy gospodarka będzie potrzebowała zwiększonego finansowania dla inwestycji infrastrukturalnych, energetycznych, obronnych czy mieszkaniowych, możliwości budowy potencjału kapitałowego sektora bankowego mogą być ograniczane przez rosnące obciążenia fiskalne. Mechanizm ten ma charakter procykliczny, ponieważ zmniejsza zdolność sektora do wspierania aktywności gospodarczej właśnie w okresie pogarszania się warunków makroekonomicznych.

Warto podkreślić, że znaczenie sektora bankowego dla rozwoju gospodarczego Polski będzie rosło w kolejnych latach. Przed polską gospodarką stoi bowiem bezprecedensowa skala potrzeb inwestycyjnych związanych z transformacją energetyczną, rozbudową infrastruktury transportowej, cyfryzacją, bezpieczeństwem energetycznym oraz wzrostem wydatków obronnych. Finansowanie tych przedsięwzięć będzie wymagało mobilizacji zarówno kapitału publicznego, jak i prywatnego, przy czym sektor bankowy pozostanie jednym z kluczowych uczestników tego procesu.

Na ocenę sytuacji sektora bankowego nie można jednak patrzeć wyłącznie przez pryzmat bieżącego cyklu koniunkturalnego. Coraz większego znaczenia nabierają bowiem czynniki strukturalne, które będą oddziaływały na gospodarkę i sektor finansowy

wy przez kolejne dekady. Jednym z najważniejszych z nich są procesy demograficzne.

Starzenie się społeczeństwa, spadek liczby ludności oraz kurczenie się populacji w wieku produkcyjnym stają się jednym z kluczowych wyzwań rozwojowych Polski. Zjawiska te wpływają jednocześnie na rynek pracy, poziom oszczędności, strukturę konsumpcji, finanse publiczne, popyt na kredyt oraz funkcjonowanie sektora finansowego. W długim okresie demografia może okazać się równie istotnym ograniczeniem wzrostu gospodarczego jak poziom inwestycji czy produktywności. Z tego względu w bieżącym raporcie, obok analizy sytuacji sektora bankowego, zwracamy również uwagę na wybrane aspekty związane ze starzeniem się społeczeństwa i ich potencjalnym wpływem na gospodarkę oraz sektor finansowy. W perspektywie kolejnych dekad zdolność Polski do utrzymania wysokiego tempa wzrostu gospodarczego będzie bowiem zależała nie tylko od sytuacji makroekonomicznej czy polityki gospodarczej, ale również od skuteczności odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Wszystkie te czynniki sprawiają, że pierwszy kwartał 2026 roku należy postrzegać jako okres przejściowy. Z jednej strony sektor bankowy nadal funkcjonował w warunkach relatywnie wysokiej rentowności działalności podstawowej oraz dobrej jakości portfela kredytowego. Z drugiej strony coraz wyraźniej widoczne stają się procesy, które w kolejnych kwartałach będą wpływać na jego sytuację finansową: materializacja efektów dotychczasowych obniżek stóp procentowych, wzrost obciążeń podatkowych, utrzymująca się niepewność geopolityczna oraz narastające wyzwania strukturalne związane z demografią. To właśnie w tym kontekście należy analizować wyniki sektora bankowego oraz zmiany zachodzące w jego bilansie przedstawione w dalszej części raportu.

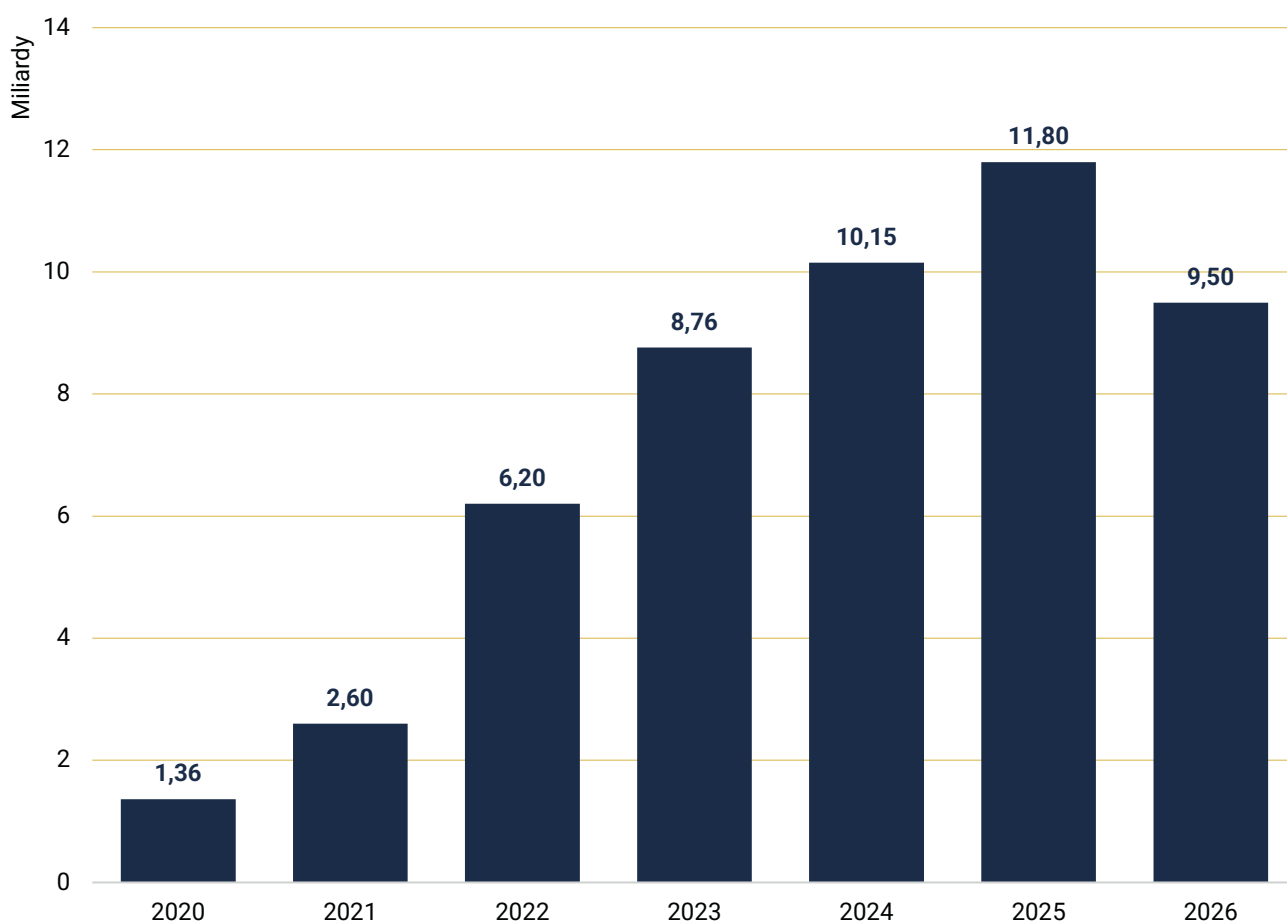
I. Sytuacja sektora bankowego w I kw. 2026 r.

1. Wyniki sektora bankowego w I kwartale 2026 r.

Na koniec pierwszego kwartału 2026 roku wynik finansowy netto (WFN) sektora bankowego wyniósł 9,5 mld zł, co oznacza wartość o 2,3 mld zł (o 19,5%) niższą niż na koniec analogicznego okresu roku poprzedniego oraz o 0,7 mld zł (o 6,9%) niższą niż dwa lata wcześniej. Jednocześnie wartość ta stanowi 19,3% wyniku finansowego netto sektora bankowego z końca 2025 roku oraz jest o 2,7 mld zł (o 39%) wyż-

sza niż średnia wartość wyników finansowych netto za pierwsze kwartały lat 2020 – 2025. Dane za pierwszy kwartał 2026 roku wskazują na obniżenie wyniku finansowego netto względem poziomów obserwowanych w analogicznych okresach lat 2024–2025, przy jednoczesnym utrzymaniu jego wartości na poziomie istotnie przewyższającym wyniki notowane w latach 2020–2023.

Rysunek 1. Wynik finansowy netto sektora bankowego - stany na koniec I kwartału lat 2020-2026 [zł]

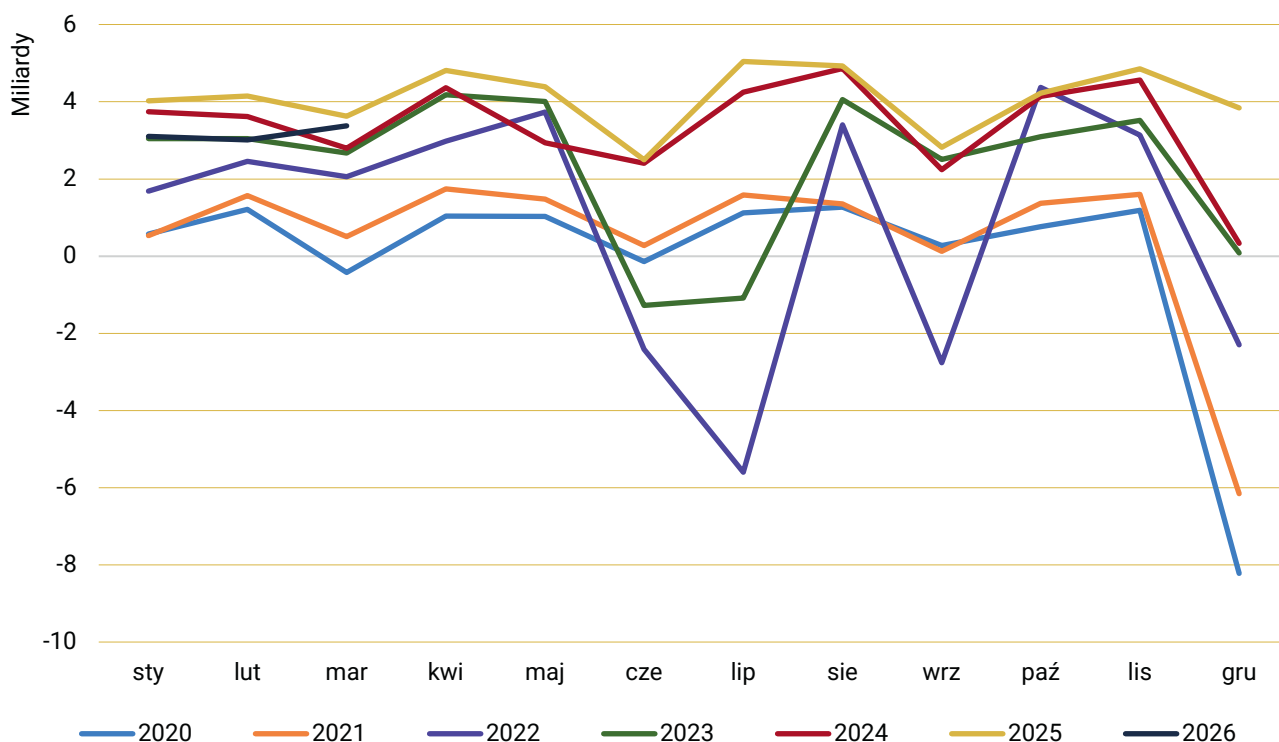

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Średnia wartość miesięcznego wyniku finansowego netto w pierwszym kwartale 2026 r. wyniosła 3,17 mld zł. Była ona średnio o 493 mln zł (o 13,5%) niższa od wartości notowanych w analogicznych miesiącach lat 2024–2025, a jednocześnie o 1,59 mld zł (o 100,7%) wyższa od średniej wartości obserwowanej w analogicznych miesiącach lat 2020–2023.

Na uwagę zasługuje fakt, że tendencja ta uległa częściowemu odwróceniu w marcu 2026 r., kiedy miesięczny wynik finansowy netto osiągnął wartość 3,38 mld zł. Wartość ta była niższa jedynie od WFN odnotowanego w marcu 2025 r., przewyższając poziomy obserwowane w analogicznych miesiącach wszystkich pozostałych lat objętych analizą.

Rysunek 2. Wynik finansowy netto w ujęciu miesięcznym [2020–III 2026]

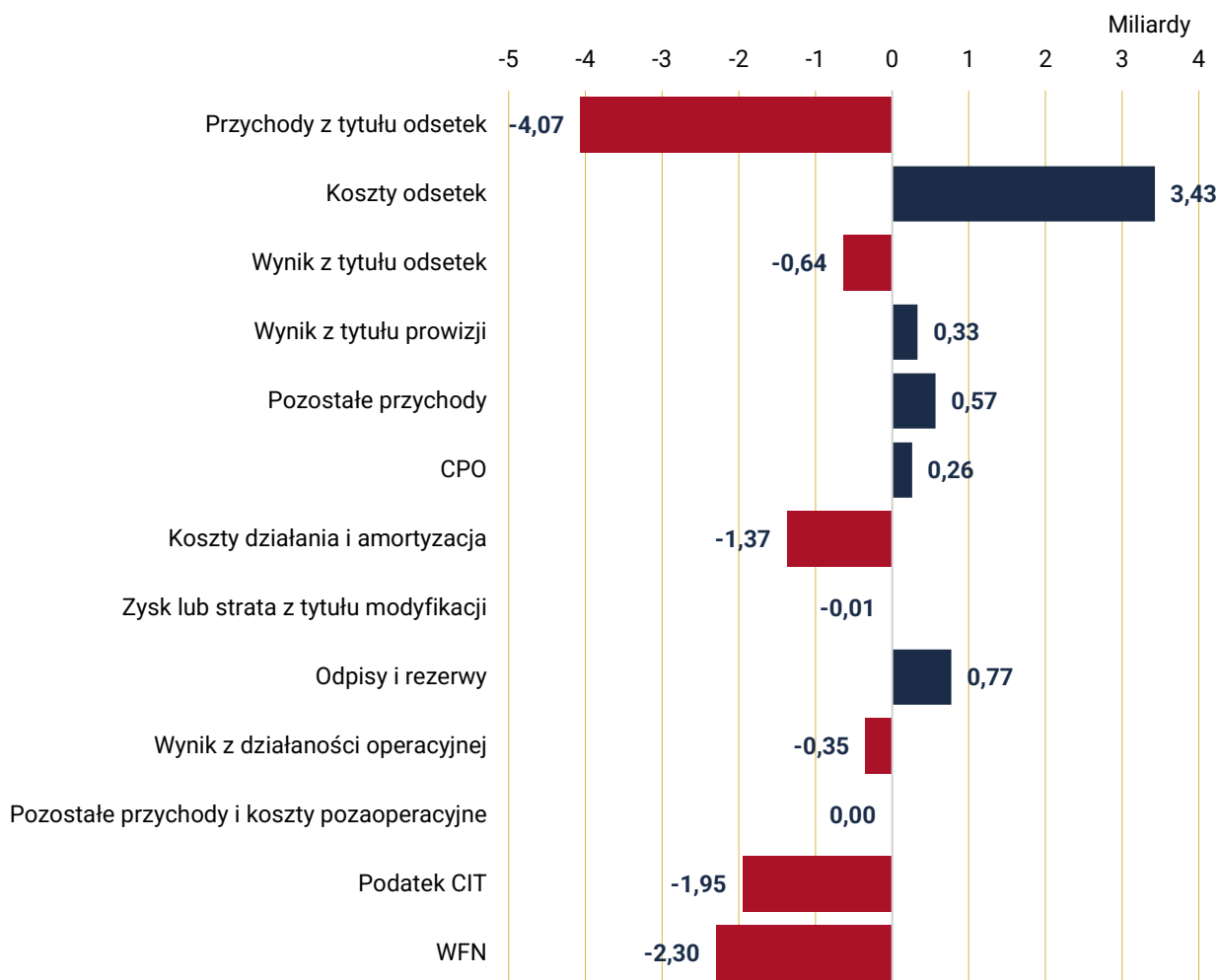

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Analiza dekompozycji wyniku finansowego netto za I kwartał 2026 roku względem analogicznego okresu roku poprzedniego wskazuje, że na koniec marca 2026 roku sektor bankowy osiągnął wynik finansowy netto o 2,3 mld zł (o 19,5%) niższy, niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Negatywna zmiana wyniku finansowego netto była konsekwencją zarówno zmian pozycji przychodowych, jak i zmian pozycji kosztowych. Na koniec pierwszego kwartału 2026 roku sektor bankowy odnotował spadek przychodów odsetkowych o 4,07 mld zł (o 9% r/r) oraz spadek kosztów odsetkowych o 3,43 mld zł (o 19,6% r/r). Ponieważ skala spadku przychodów odsetkowych była wyższa niż skala spadku kosztów odsetkowych, wynik z tytułu odsetek ostatecznie zmalał o 640 mln zł (o 2,3% r/r). W tym samym czasie wynik z tytułu opłat i prowizji wzrósł o 332 mln zł (o 6,7% r/r), a pozostałe przychody wzrosły o 566 mln zł (o 29,2%). Zmiany te pozwoliły wygenerować całkowite przychody operacyjne o 259 mln zł (o 0,7%) wyższe, niż na koniec pierwszego kwartału 2025 roku. Pozytywny wpływ na wynik sektora bankowego za pierwszy

kwartał 2026 roku miał także spadek utworzonych odpisów i rezerw, które na koniec marca 2026 roku były o 772 mln (o 26,6%) niższe, niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Jest to efektem silnego już wyrezerwowania portfeli kredytów walutowych oraz niższej presji ze strony ryzyka prawnego związane z kredytami walutowymi.

W wyniku wzrostu kosztów działania i amortyzacji o 1,37 mld zł (o 8,5% r/r), na koniec pierwszego kwartału 2026 roku wynik z działalności operacyjnej uległ zmniejszeniu o 348 mln zł (o 2,3% r/r). W analizowanym okresie zmniejszeniu uległy również pozostałe przychody i koszty operacyjne (o 1,5 mln zł, tj. o 1,1% r/r), natomiast podkreślić należy, że w analizowanym okresie najsilniejszy negatywny wpływ na zmniejszenie wyniku finansowego netto sektora bankowego miał wzrost obciążenia podatkiem CIT, z tytułu którego na koniec pierwszego kwartału 2026 roku banki zapłaciły kwotę o 1,95 mld zł (o 51,7%) wyższą, niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

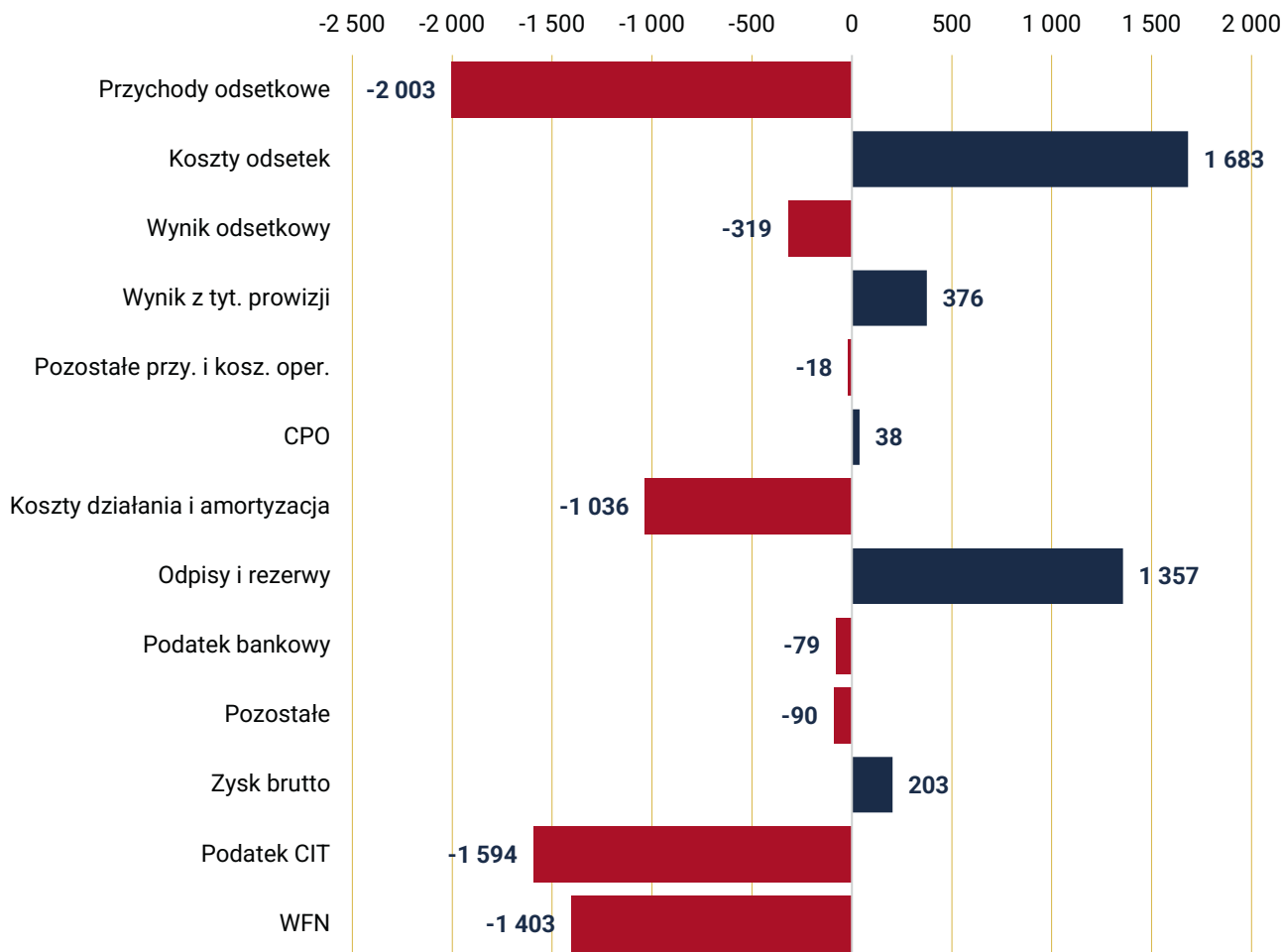
Rysunek 3. Dekompozycja wyniku finansowego netto [I kw. 2026 vs. I kw. 2025]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Analiza dekompozycji wyniku finansowego netto ośmiu największych banków giełdowych za pierwszy kwartał 2026 r. względem analogicznego okresu roku poprzedniego wskazuje, że banki te osiągnęły wynik finansowy netto niższy o 1,4 mld zł (o 15,5%). Wpływ na ten stan rzeczy miały czynniki zarówno po stronie przychodowej, jak i kosztowej. W analizowanym okresie osiem największych banków wykazało przychody odsetkowe niższe o 2 mld zł (o 6,4%), jednak spadkowi uległy również ich koszty odsetkowe, które zmniejszyły się o 1,7 mld zł (o 17,4%). W rezultacie wynik odsetkowy obniżył się o 319 mln zł (o 1,5%). Jednocześnie pozytywny wpływ na wyniki finansowe tych banków miało osiągnięcie przez nie większego o 376 mln zł (o 8,3%) wyniku z tytułu prowizji, podczas gdy ich pozostałe przychody i koszty operacyjne pozostały na poziomie zbliżonym do obserwowanego rok wcześniej. W efekcie całkowite przychody operacyjne ośmiu największych banków w Polsce zwiększyły się o 38 mln zł (o 0,1%), utrzymując się praktycznie na niezmiennym poziomie względem pierwszego kwartału 2025 r. Jed-

nocześnie należy wskazać, iż banki te odnotowały wzrost kosztów działania i amortyzacji o 1 mld zł (o 10,3%). Pozytywny wpływ na ich wyniki finansowe miał natomiast wyraźny spadek utworzonych przez nie odpisów i rezerw. Ich wartość zmniejszyła się o 1,4 mld zł (o 37,3%). W rezultacie zysk brutto ośmiu największych banków giełdowych na koniec I kwartału 2026 roku względem analogicznego okresu roku poprzedniego wzrósł o 203 mln zł (o 1,7%). Pomimo wzrostu zysku brutto, wynik finansowy netto uległ jednak istotnemu obniżeniu. Kluczowym czynnikiem odpowiedzialnym za zmniejszenie wyniku finansowego netto był wzrost obciążeń podatkiem dochodowym od osób prawnych po podwyższeniu jego stawki dla banków. W pierwszym kwartale 2026 r. tylko osiem największych banków zapłaciło z tego tytułu 4,6 mld zł wobec 3,0 mld zł rok wcześniej, co oznacza wzrost o 1,6 mld zł (o 52,6%). Skala wzrostu obciążenia podatkiem CIT była blisko ośmiokrotnie wyższa niż wzrost zysku brutto, co istotnie przełożyło się na spadek wyniku finansowego netto na koniec analizowanego okresu.

Rysunek 4. Dekompozycja wyniku finansowego netto ośmiu największych banków giełdowych [I kw. 2026 vs. I kw. 2025, mln zł]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane sprawozdania finansowe za I kw. 2026 roku ośmiu największych banków w Polsce

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że wyraźny spadek utworzonych przez osiem największych banków w Polsce odpisów i rezerw wynikał z dalszego wygasania problemu kredytów walutowych. Wartość rezerw tworzonych przez osiem największych banków giełdowych na koszty ryzyka prawnego związanego z tym portfelem zmniejszyła się z 2,5 mld zł w pierwszym kwartale 2025 r. do 1,2 mld zł rok później, tj. o 1,35 mld zł (o 52,8%). Skala tego spadku miała istotne znaczenie dla wyników finansowych osiągniętych przez te banki na koniec I kwartału

2026 roku. Pomimo obniżenia ich wyniku finansowego netto o 1,4 mld zł (o 15,5% r/r), szacunki wskazują, że przy utrzymaniu rezerw na ryzyko prawne kredytów walutowych na poziomie z pierwszego kwartału 2025 r. wynik finansowy netto ośmiu największych banków giełdowych byłby niższy o dodatkowe 1,35 mld zł, tj. o 17,6% względem faktycznie osiągniętego wyniku. W konsekwencji niższy poziom kosztów związanych z ryzykiem prawnym sprawia, że wynik finansowy 8 największych banków nie jest r/r niższy o 30,3%, lecz o 15,5%.

Rysunek 5. Wpływ zmian rezerw na ryzyko prawne kredytów walutowych oraz podatku CIT na wynik finansowy netto ośmiu największych banków giełdowych [I kw. 2026 r. vs I kw. 2025 r.]

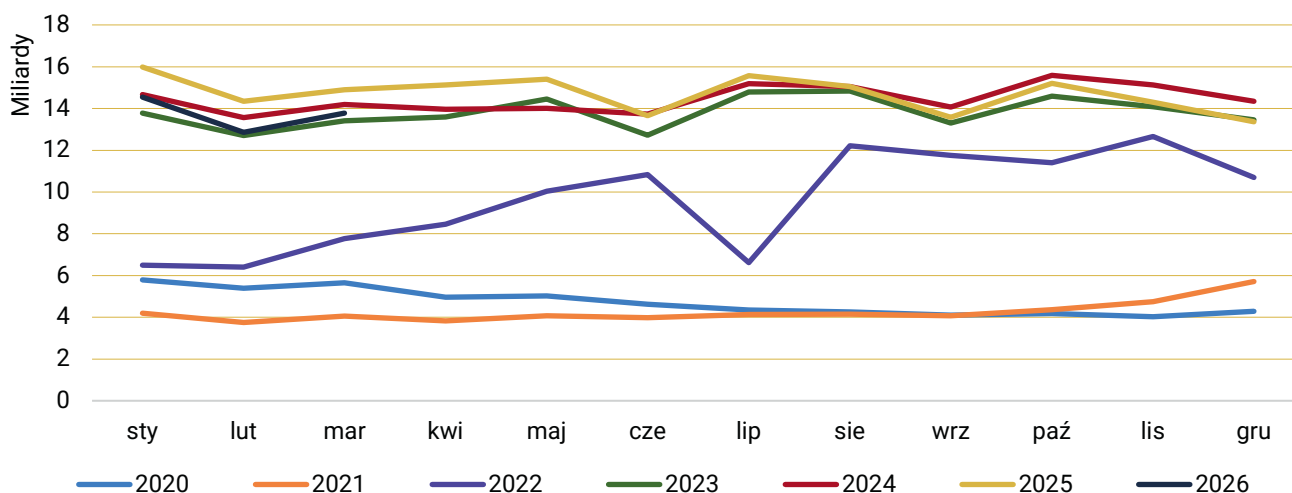
Pozycja	I kw. 2025 (mln zł)	I kw. 2026 (mln zł)	Zmiana (mln zł)	Zmiana (%)
Rezerwy na koszty ryzyka prawnego kredytów walutowych	2 549	1 204	-1 345	-52,8%
Podatek CIT	3 029	4 623	+1 594	+52,6%
Wynik finansowy netto	9 063	7 660	-1 403	-15,5%
Wynik finansowy netto przy założeniu utrzymania rezerw na poziomie z I kw. 2025 r.	9 063	6 315	-2 748	-30,3%

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane sprawozdania finansowe za I kw. 2026 roku ośmiu największych banków w Polsce

Średnia wartość miesięcznych przychodów odsetkowych sektora bankowego w pierwszym kwartale 2026 r. wyniosła 13,7 mld zł. Była ona średnio o 886 mln zł (o 6,1%) niższa od wartości notowanych w analogicznych miesiącach lat 2024–2025, a jednocześnie o 6,27 mld zł (o 84,2%) wyższa od średniej wartości obserwowanej w analogicznych miesiącach lat 2020–2023. Wnioski te wskazują, że pomimo niż-

szych średnich miesięcznych przychodów odsetkowych względem dwóch poprzednich lat, przychody odsetkowe sektora bankowego w pierwszym kwartale 2026 roku utrzymywały się na poziomie istotnie wyższym niż w latach 2020–2022. Jednocześnie we wszystkich miesiącach pierwszego kwartału 2026 roku miesięczne przychody odsetkowe były niższe niż w analogicznych miesiącach 2025 roku.

Rysunek 6. Przychody odsetkowe sektora bankowego w ujęciu miesięcznym [2020–III 2026]

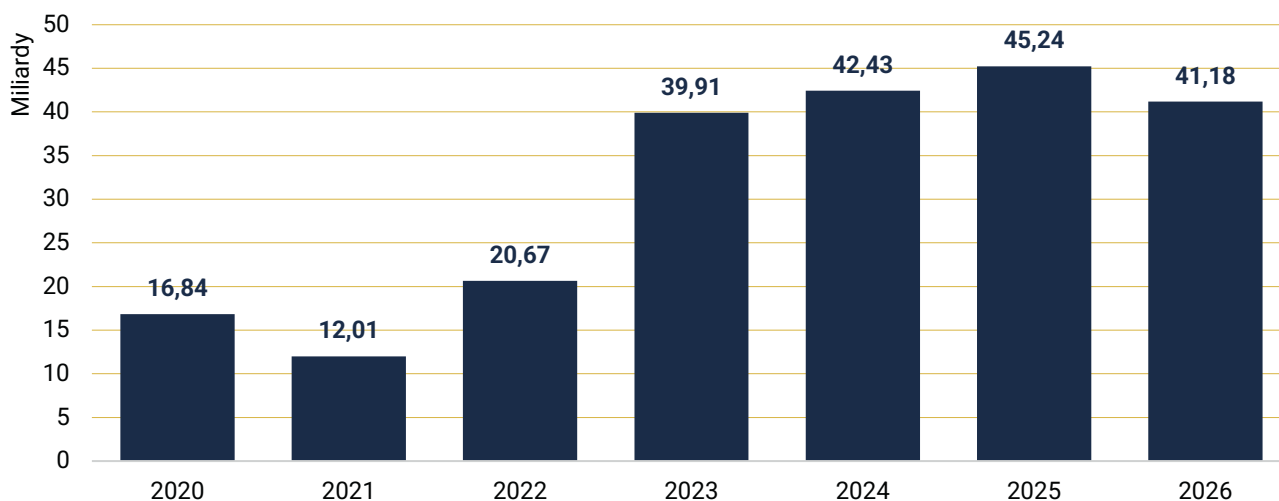

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec pierwszego kwartału 2026 roku przychody odsetkowe sektora bankowego wyniosły 41,2 mld zł, co oznacza wartość o 4,1 mld zł (o 9%) niższą niż w analogicznym okresie roku poprzedniego oraz o 1,3 mld zł (o 2,9%) niższą niż dwa lata wcześniej. Jednocześnie wartość ta stanowi 91,0% przychodów odsetkowych osiągniętych w pierwszym kwartale 2025 roku oraz jest o 11,7 mld zł (o 39,5%) wyższa od średniej wartości przychodów odsetkowych notowa-

wanej w pierwszych kwartałach lat 2020–2025. Pomimo spadku względem wartości obserwowanych w latach 2024–2025, przychody odsetkowe osiągnięte w pierwszym kwartale 2026 r. pozostawały ponad dwukrotnie wyższe od poziomów notowanych w latach 2020–2022, co wskazuje na utrzymanie istotnie wyższej zdolności sektora bankowego do generowania dochodów odsetkowych niż w pierwszych latach analizowanego okresu.

Rysunek 7. Przychody odsetkowe sektora bankowego – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026

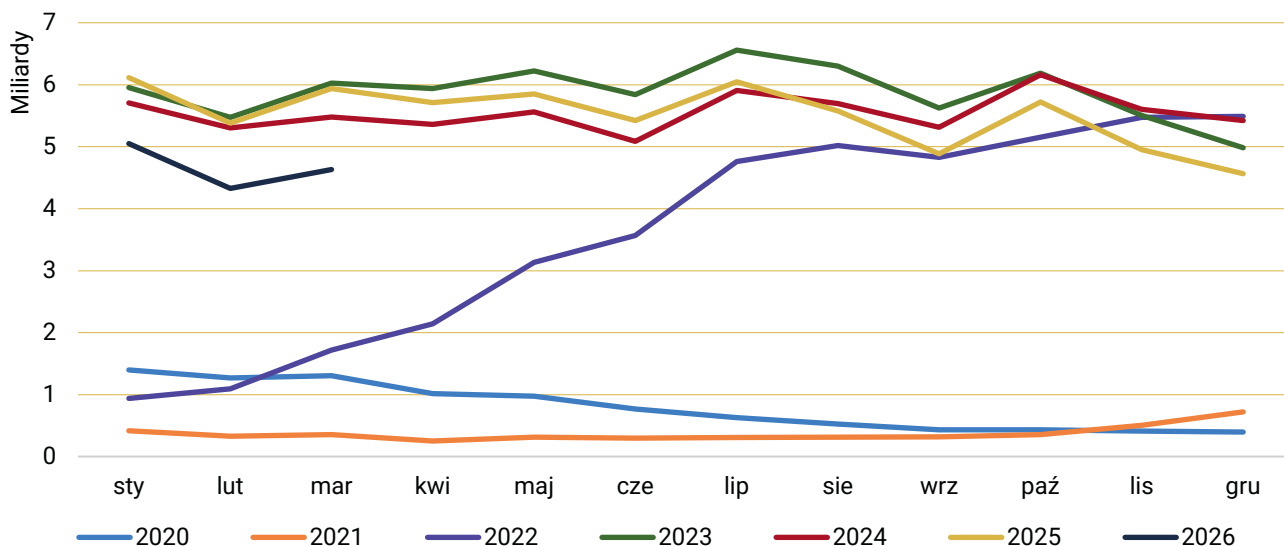

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Średnia wartość miesięcznych kosztów odsetkowych sektora bankowego w pierwszym kwartale 2026 r. wyniosła 4,67 mld zł. Była ona średnio o 1,04 mld zł (o 18,2%) niższa od wartości notowanych w analogicznych miesiącach lat 2023–2025, a jednocześnie o 3,69 mld zł (o 375,9%) wyższa od średniej warto-

ści obserwowanej w analogicznych miesiącach lat 2020–2022. W porównaniu z analogicznymi miesiącami 2025 r. spadek kosztów odsetkowych był obserwowany we wszystkich miesiącach pierwszego kwartału 2026 r., przy czym jego skala zwiększała się w kolejnych miesiącach kwartału.

Rysunek 8. Koszty odsetkowe sektora bankowego w ujęciu miesięcznym [2020–III 2026]

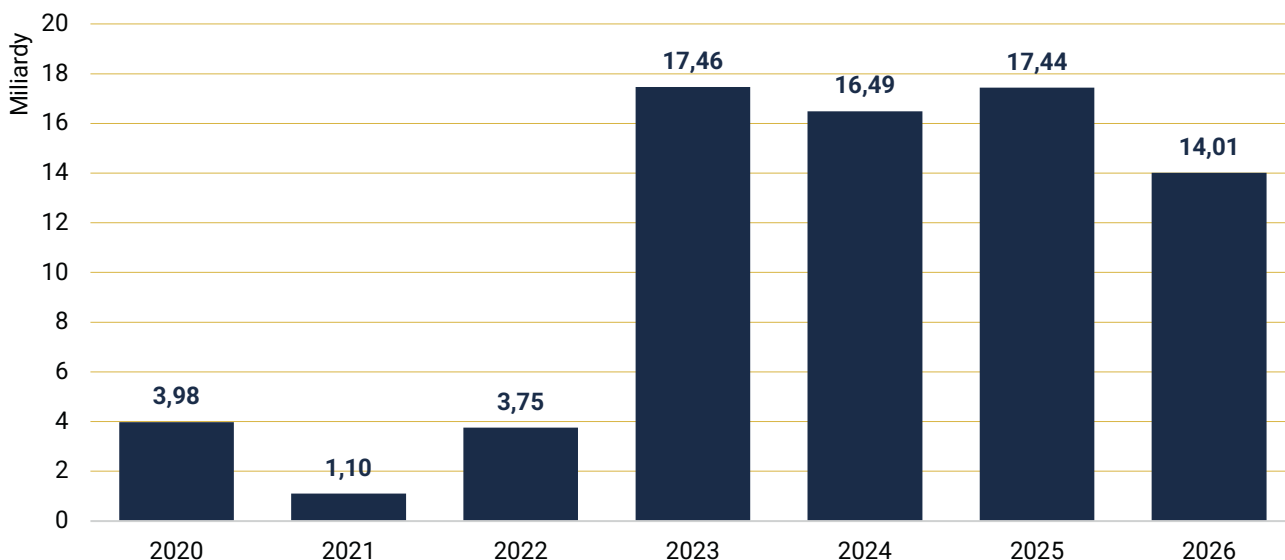

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec pierwszego kwartału 2026 roku koszty odsetkowe sektora bankowego wyniosły 14 mld zł, co oznacza wartość o 3,4 mld zł (o 19,6%) niższą niż w analogicznym okresie roku poprzedniego oraz o 3,1 mld zł (o 18,2%) niższe niż średnia wartość obserwowana w analogicznych okresach lat 50 (17,1 mld zł). Pomimo tego koszty odsetkowe

pozostawały o 11,1 mld zł (o 375,9%) wyższe od średniej wartości notowanej w pierwszych kwartałach lat 2020–2022, wynoszącej 2,9 mld zł. Dane te wskazują na utrzymanie się w pierwszym kwartale 2026 r. kosztów odsetkowych na podobnym poziomie do okresu 2023–2025, który istotnie różnił się od poziomów obserwowanych w latach 2020–2022.

Rysunek 9. Koszty odsetkowe sektora bankowego – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026

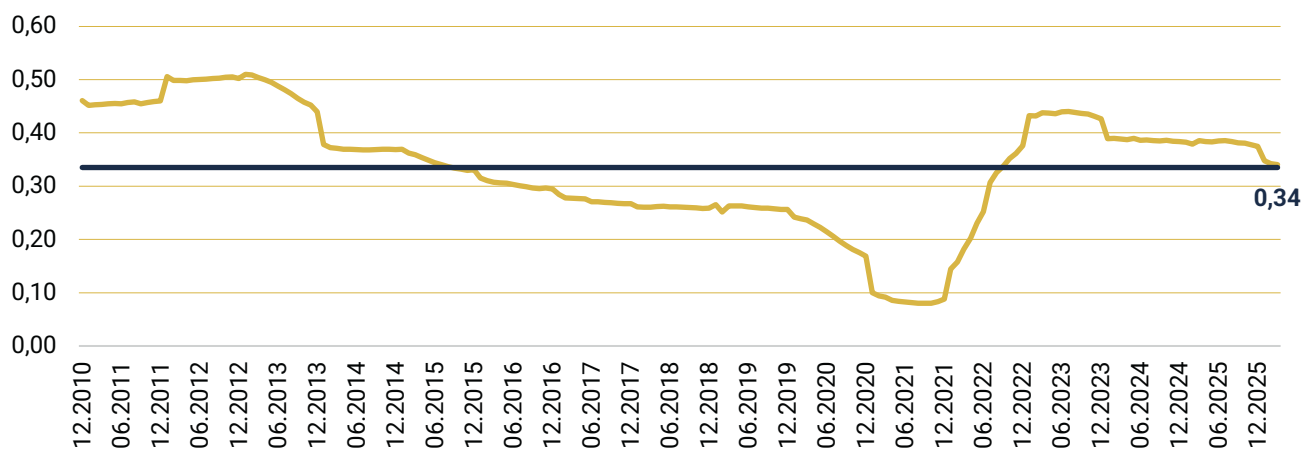

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Po okresie dynamicznego wzrostu relacji kosztów odsetkowych do przychodów odsetkowych obserwowanym w latach 2022–2023, kiedy wskaźnik ten wzrósł do poziomu 44%, w kolejnych okresach widoczna była jego tendencja spadkowa. Na koniec pierwszego kwartału 2026 roku udział kosztów odsetkowych w przychodach odsetkowych sektora bankowego wyniósł 34%, co oznacza poziom niższy od obserwowanego w latach 2022–2023, pozostając jednocześnie wyższym od wartości notowanych w latach 2020–2021, gdy wskaźnik ten okresowo

spadał poniżej 10%. Na obniżenie wskaźnika wpływ miał przede wszystkim szybszy spadek kosztów odsetkowych niż przychodów odsetkowych, które w pierwszym kwartale 2026 roku zmniejszyły się odpowiednio o 19,6% r/r oraz 9,0% r/r. W konsekwencji na koniec pierwszego kwartału 2026 roku relacja kosztów odsetkowych do przychodów odsetkowych ukształtowała się na poziomie odpowiadającym jej średniej długookresowej, wynoszącej 34% w analizowanym piętnastoletnim okresie.

Rysunek 10. Udział kosztów odsetkowych w przychodach odsetkowych sektora bankowego [2010–III 2026]

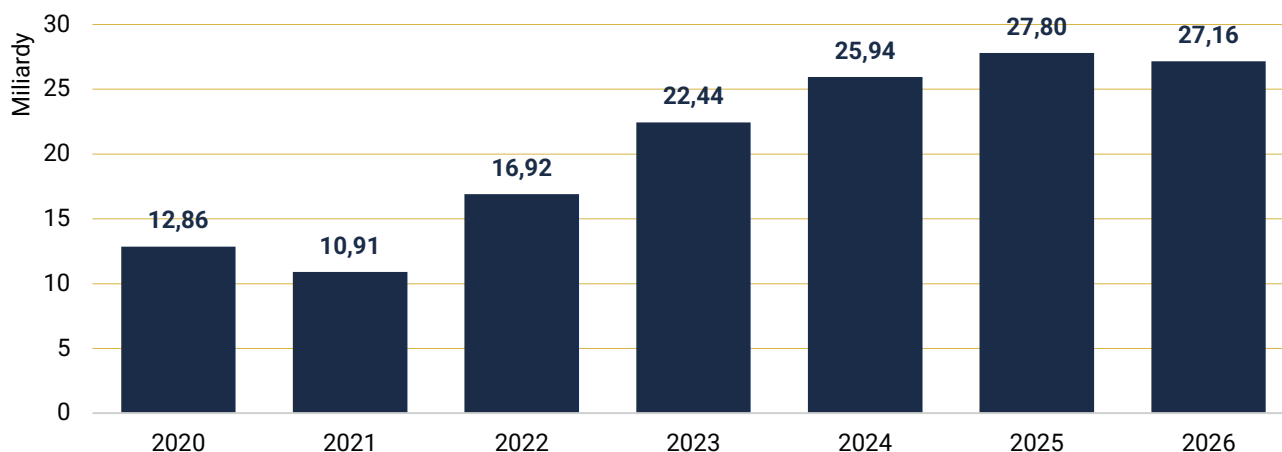

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec pierwszego kwartału 2026 roku wynik odsetkowy sektora bankowego wyniósł 27,2 mld zł, co oznacza wartość o 639 mln zł (o 2,3%) niższą od wartości w analogicznym okresie roku poprzedniego, lecz jednocześnie o 9,3 mld zł (o 52,5%) wyższą od średniej wartości notowanej w pierwszych kwartałach lat 2020–2024 (17,8 mld zł). Relatywnie niewielki spadek wyniku odsetkowego względem 2025 roku wynikał z faktu, że obniżeniu przychodów

odsetkowych towarzyszył również spadek kosztów odsetkowych. W konsekwencji, pomimo obniżenia względem poziomu obserwowanego rok wcześniej, wynik odsetkowy osiągnięty w pierwszym kwartale 2026 r. pozostawał istotnie wyższy od wartości notowanych w analogicznych okresach wszystkich pozostałych lat, szczególnie początkowej części analizowanego okresu.

Rysunek 11. Wynik odsetkowy sektora bankowego – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026

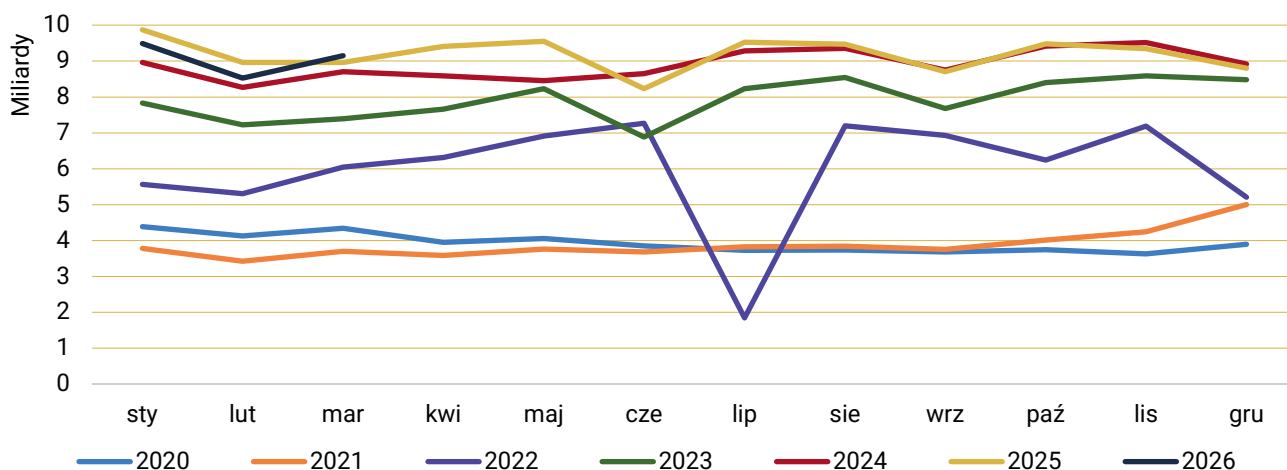

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Średnia wartość miesięcznego wyniku odsetkowego sektora bankowego w pierwszym kwartale 2026 r. wyniosła 9,05 mld zł. Była ona o 213 mln zł (o 2,3%) niższa od średniej wartości obserwowanej w analogicznych miesiącach 2025 r., a jednocześnie o 3,12 mld zł (o 52,5%) wyższa od średniej wartości notowanej w analogicznych miesiącach lat 2020–2024. W porównaniu z analogicznymi miesiącami 2025 r. niższy

wynik odsetkowy odnotowano w lutym i marcu 2026 r., podczas gdy w styczniu 2026 r. jego wartość pozostawała zbliżona do poziomu obserwowanego rok wcześniej. Jednocześnie w każdym miesiącu pierwszego kwartału 2026 r. wynik odsetkowy przekraczał 8,5 mld zł, utrzymując się na poziomie wyższym niż w analogicznych miesiącach lat 2020–2024.

Rysunek 12. Wynik odsetkowy sektora bankowego w ujęciu miesięcznym [2020–III 2026]

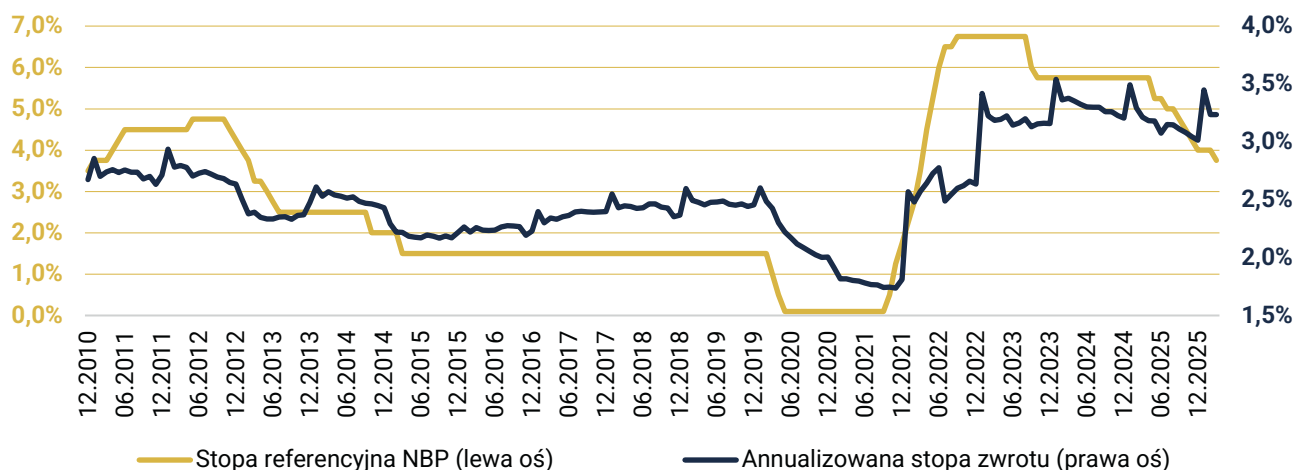
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

W pierwszym kwartale 2026 roku annualizowana stopa wyniku odsetkowego sektora bankowego wyniosła 3,24%. Pomimo obniżenia względem poziomów obserwowanych w latach 2023–2025, kiedy wskaźnik ten okresowo przekraczał 3,5%, pozostała ona wyraźnie wyższa od wartości notowanych przed 2022 rokiem. Jednocześnie skala spadku annualizowanej stopy wyniku odsetkowego w pierwszym kwartale 2026 roku była istotnie mniejsza niż skala obniżek stopy referencyjnej NBP. Od momentu osią-

gnięcia maksimum na poziomie 6,75% stopa referencyjna NBP została obniżona do poziomu 3,75%, tj. o 3,0 pp.

W tym samym okresie annualizowana stopa wyniku odsetkowego pozostawała relatywnie stabilna, kształtując się w przedziale 3,0–3,5%. Wskazuje to na utrzymanie przez sektor bankowy relatywnie wysokiej efektywności działalności odsetkowej.

Rysunek 13. Annualizowana stopa wyniku odsetkowego a stopa referencyjna

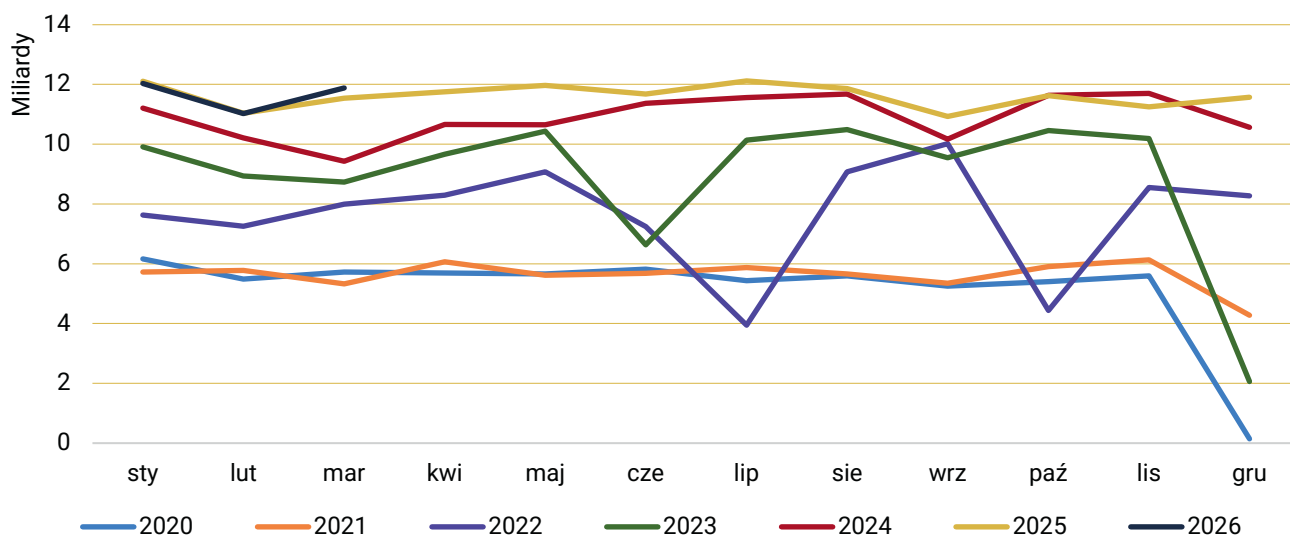

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Średnia wartość miesięcznych całkowitych przychodów operacyjnych sektora bankowego w pierwszym kwartale 2026 r. wyniosła 11,65 mld zł. Była ona wyższa od średnich wartości notowanych w analogicznych miesiącach wszystkich poprzednich lat objętych analizą. W porównaniu ze średnią wartością obserwowaną w latach 2020–2025, wynoszącą 8,34 mld zł, całkowite przychody operacyjne w pierw-

szym kwartale 2026 r. były wyższe o 3,31 mld zł (o 39,7%). Pomimo niewielkich zmian względem roku poprzedniego, całkowite przychody operacyjne sektora bankowego w pierwszym kwartale 2026 r. utrzymały się na poziomie zbliżonym do obserwowanego w 2025 r., pozostając jednocześnie wyraźnie wyższe od wartości notowanych we wcześniejszych latach.

Rysunek 14. Całkowite przychody operacyjne sektora bankowego w ujęciu miesięcznym [2020–III 2026]

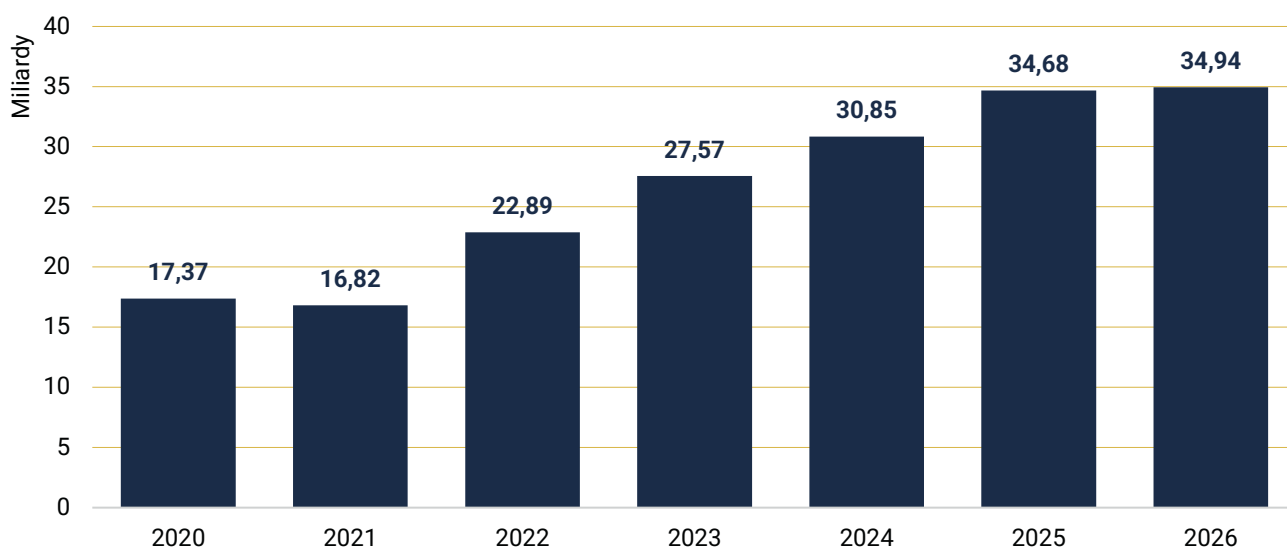

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec pierwszego kwartału 2026 roku całkowite przychody operacyjne sektora bankowego wyniosły 34,9 mld zł, co oznacza wartość o 259 mln zł (o 0,8%) wyższą niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Jednocześnie wartość ta była o 9,9 mld zł (o 39,6%) wyższa od średniej wartości całkowitych

przychodów operacyjnych notowanej w pierwszych kwartałach lat 2020–2025, wynoszącej 25,0 mld zł. W rezultacie całkowite przychody operacyjne osiągnięte w pierwszym kwartale 2026 roku były najwyższe spośród wartości odnotowanych w analogicznych okresach całego analizowanego okresu.

Rysunek 15. Całkowite przychody operacyjne – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec pierwszego kwartału 2026 roku udział wyniku odsetkowego w całkowitych przychodach operacyjnych sektora bankowego wyniósł 77,8%, co potwierdza utrzymujące się wysokie znaczenie wyniku odsetkowego w strukturze całkowitych przychodów operacyjnych sektora bankowego. Pomimo obniżenia wartości tego wskaźnika względem najwyższych poziomów obserwowanych w latach 2023–2025, kiedy wskaźnik ten przekraczał 80%, na koniec pierwszego kwartału 2026 roku pozostaje on wyraźnie wyższy od wartości notowanych w pierwszej części analizowanego okresu. Obniżenie wartości wskaźnika udziału wyniku odsetkowego do całkowitych

przychodów operacyjnych w pierwszym kwartale 2026 roku było konsekwencją zmian poszczególnych składników całkowitych przychodów operacyjnych. Podczas gdy w analizowanym okresie wynik odsetkowy zmniejszył się o 639 mln zł (o 2,3% r/r), wynik z tytułu prowizji wzrósł o 332 mln zł (o 6,7% r/r), a pozostałe przychody zwiększyły się o 566 mln zł (o 29,2% r/r). Pomimo spadku udziału wyniku odsetkowego w CPO, wynik odsetkowy pozostawał dominującym źródłem przychodów operacyjnych sektora bankowego, odpowiadając za ponad trzy czwarte całkowitych przychodów operacyjnych.

Rysunek 16. Udział wyniku odsetkowego w całkowitych przychodach operacyjnych (CPO)

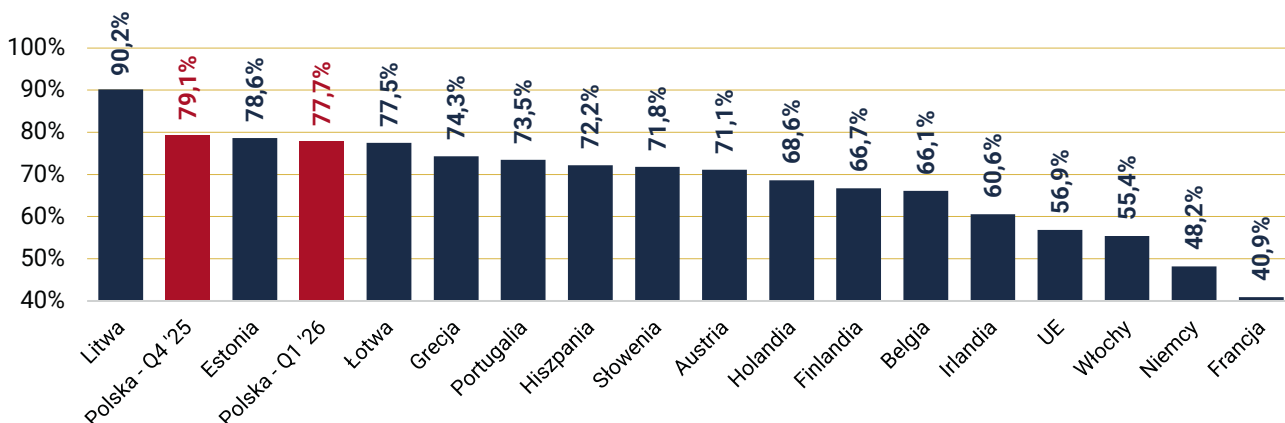

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Udział wyniku odsetkowego w całkowitych przychodach operacyjnych polskiego sektora bankowego wyniósł na koniec IV kwartału 2025 r. 79,1%, co stanowiło drugą najwyższą wartość spośród analizowanych krajów strefy euro. Dla porównania średnia wartość tego wskaźnika dla wszystkich państw UE wyniosła 56,9%, a więc była o 22,2 pp. niższa niż w Polsce. Jednocześnie na koniec I kwartału 2026 r. wartość

tego wskaźnika dla polskiego sektora bankowego obniżyła się o 1,4 pp. do poziomu 77,7% względem poprzedniego kwartału. Mimo to, przychody operacyjne polskiego sektora bankowego są w większym stopniu oparte na wyniku odsetkowym niż w większości analizowanych krajów UE. To sprawia, że wyniki polskiego sektora bankowego są wysoce podatne na wpływ ze strony polityki monetarnej.

Rysunek 17. Udział wyniku odsetkowego w całkowitych przychodach operacyjnych (CPO) sektora bankowego w Polsce i krajach strefy Euro (Q4 2025)

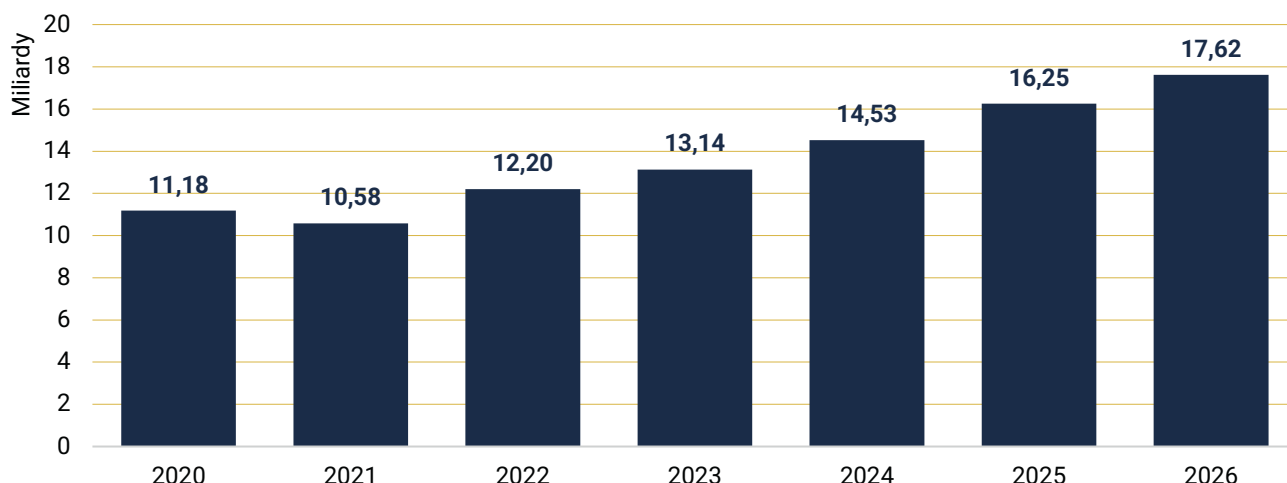

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane SSM, KNF

Na koniec pierwszego kwartału 2026 roku koszty działania wraz z amortyzacją sektora bankowego wyniosły 17,6 mld zł, co oznacza wartość o 1,4 mld zł (o 8,5%) wyższą niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Jednocześnie wartość ta była o 4,6 mld zł (o 35,8%) wyższa od średniej wartości kosztów działania i amortyzacji notowanej w pierwszych kwarta-

łach lat 2020–2025, wynoszącej 13,0 mld zł. Dane za pierwszy kwartał 2026 roku wskazują na kontynuację obserwowanego w ostatnich latach wzrostu kosztów działania i amortyzacji, które na koniec marca 2026 roku osiągnęły najwyższą wartość w całym analizowanym okresie.

Rysunek 18. Koszty działania powiększone o amortyzację – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026

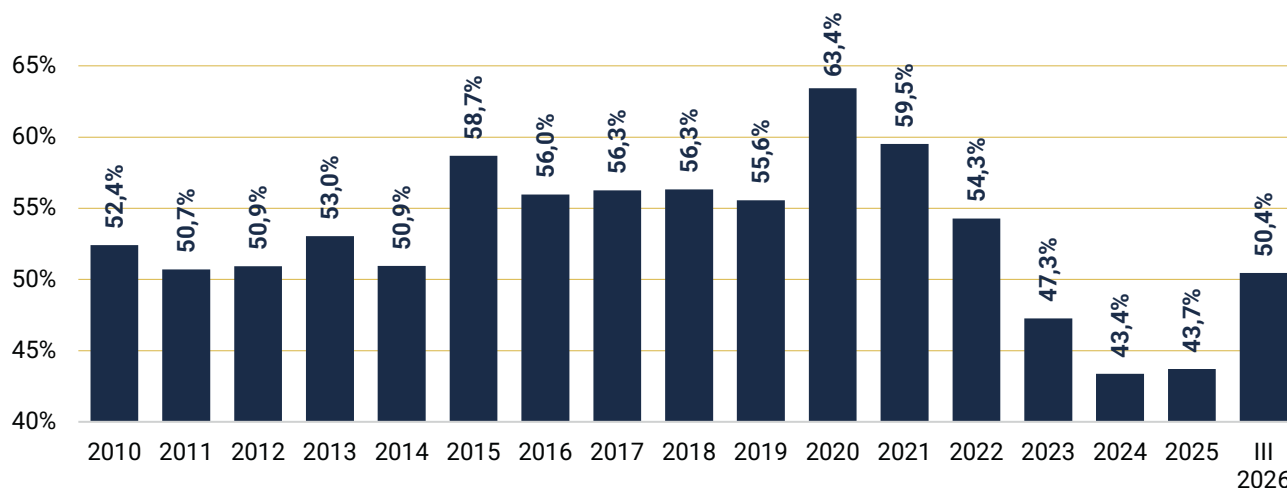

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Analiza zmian wartości wskaźnika C/I w sektorze bankowym wskazuje, że po okresie systematycznego spadku obserwowanego w latach 2021–2024 nastąpiło odwrócenie trendu i wzrost relacji kosztów do dochodów. Wartość wskaźnika ukształtowała się na koniec I kwartału 2026 r. na poziomie 50,4%, tj. o 6,7 pp. wyższym niż na koniec 2025 roku. Tym samym wskaźnik powrócił powyżej poziomów obserwowanych w latach 2023–2025, kiedy kształtował się w przedziale 43–47%. Jednocześnie wartość wskaźnika pozostawała niższa od poziomów noto-

wanych przez większość lat 2015–2022, kiedy mieściła się w przedziale 54–63%. Pomimo wzrostu odnotowanego w I kwartale 2026 r., wartość wskaźnika pozostawała niższa od poziomów obserwowanych przez większość analizowanego okresu, co świadczy o utrzymaniu relatywnie korzystnej relacji kosztów do dochodów na tle danych historycznych, a jego wzrost na koniec I kwartału 2026 roku wynikał z istotnie niższych przychodów sektora bankowego w analizowanym okresie.

Rysunek 19. Wskaźnik C/I w polskim sektorze bankowym

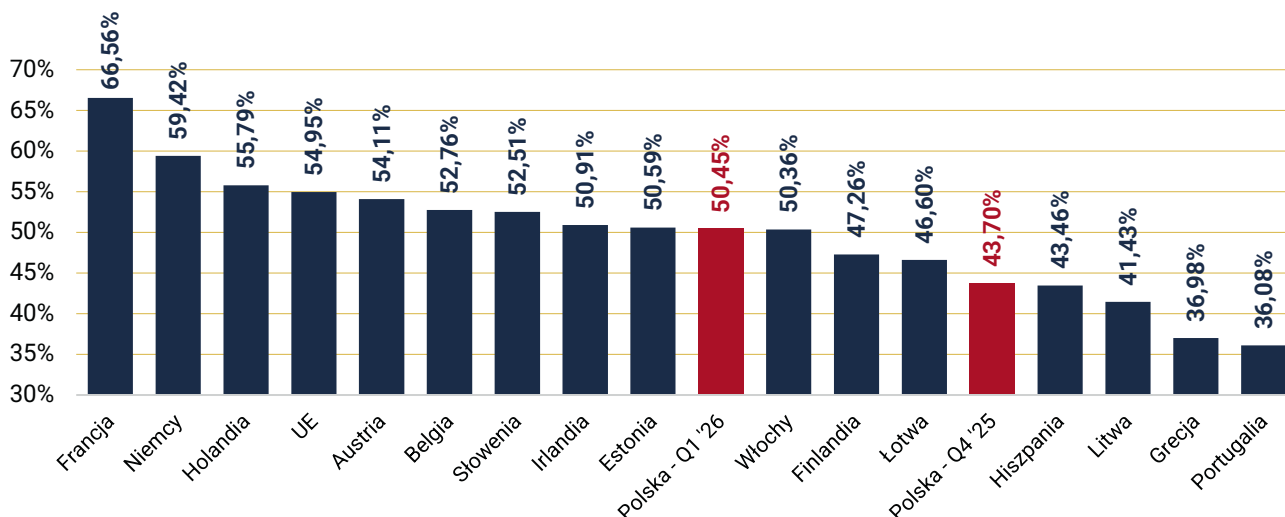

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec IV kwartału 2025 r. wskaźnik kosztów do dochodów polskiego sektora bankowego kształtował się na poziomie 43,7%. Była to jedna z najniższych wartości wśród analizowanych krajów strefy euro. Natomiast średnia wartość tego wskaźnika dla wszystkich państw UE wyniosła 55%, co stanowiło wartość o 11,3 pp. wyższą niż w Polsce. Jednocześnie w pierwszym kwartale 2026 r. wskaźnik

C/I polskiego sektora bankowego wzrósł do 50,4%, tj. o 6,7 pp. względem poprzedniego kwartału. Zmiana ta wynikała głównie z istotnego spadku przychodów sektora bankowego, w tym wyniku odsetkowego. Mimo tej zmiany poziom wskaźnika C/I w polskim sektorze bankowym nadal pozostawał niższy od średniej dla państw UE w poprzednim kwartale.

Rysunek 20. Wskaźnik C/I sektora bankowego w Polsce i krajów strefy Euro (Q4 2025)

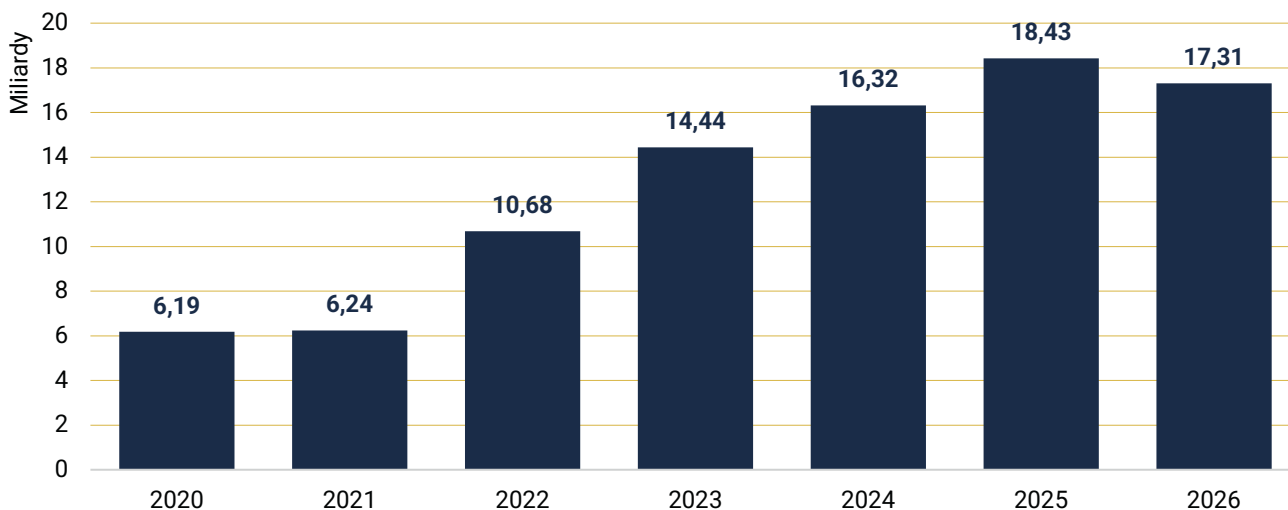

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane SSM, KNF

Na koniec pierwszego kwartału 2026 roku całkowite przychody operacyjne pomniejszone o koszty działania i amortyzację sektora bankowego wyniosły 17,3 mld zł, co oznacza wartość o 1,1 mld zł (o 6,1%) niższą niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Jednocześnie wartość ta była o 6,5 mld zł (o 60,7%) wyższa od średniej wartości notowanej w pierwszych kwartałach lat 2020–2024, wynoszącej 10,8 mld zł.

Pomimo spadku względem poziomu obserwowanego w 2025 roku, wartość całkowitych przychodów operacyjnych pomniejszonych o koszty działania i amortyzacji osiągnięta w pierwszym kwartale 2026 r. pozostawała istotnie wyższa od wartości notowanych w analogicznych okresach pozostałych lat objętych analizą, szczególnie w pierwszej części analizowanego okresu.

Rysunek 21. CPO pomniejszone o koszty działania i amortyzację – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026

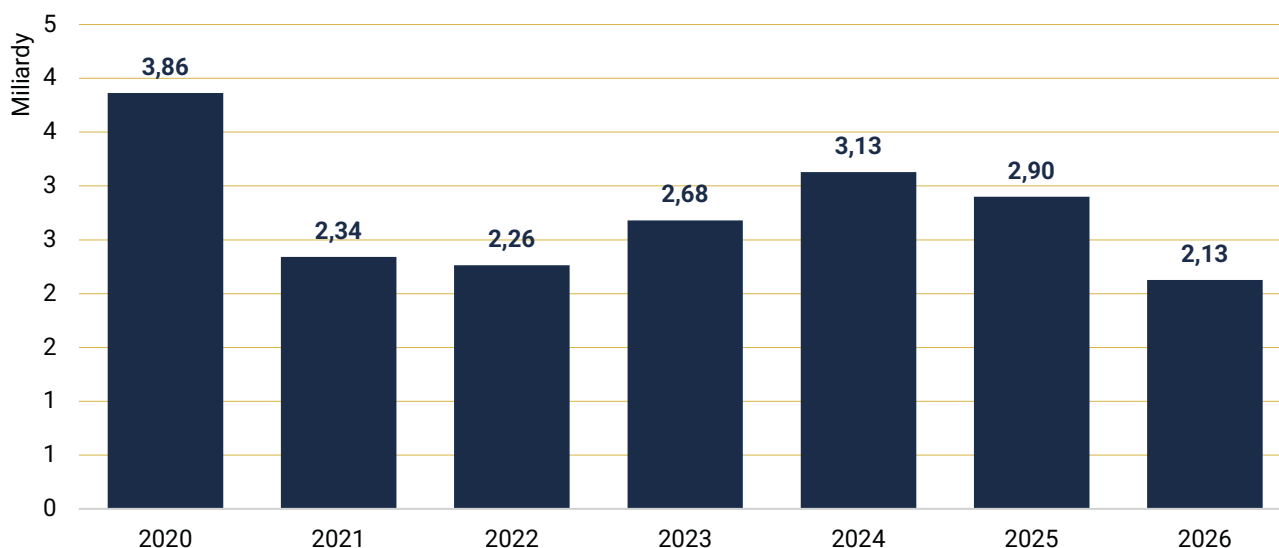

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec pierwszego kwartału 2026 roku wartość odpisów i rezerw sektora bankowego wyniosła 2,1 mld zł, co oznacza wartość o 772 mln zł (o 26,6%) niższą niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Jednocześnie wartość ta była o 735 mln zł (o 25,7%) niższa od średniej wartości odpisów i rezerw notowanej w pierwszych kwartałach lat 2020–2025,

(wynoszącej 2,9 mld zł). W rezultacie wartość odpisów i rezerw odnotowana w pierwszym kwartale 2026 roku była najniższa spośród wartości obserwowanych w latach 2020–2026. Wpisuje się ona także w obserwowaną w ostatnich latach tendencję stabilizacji tej kategorii na relatywnie niskim poziomie.

Rysunek 22. Odpisy i rezerwy banków – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026

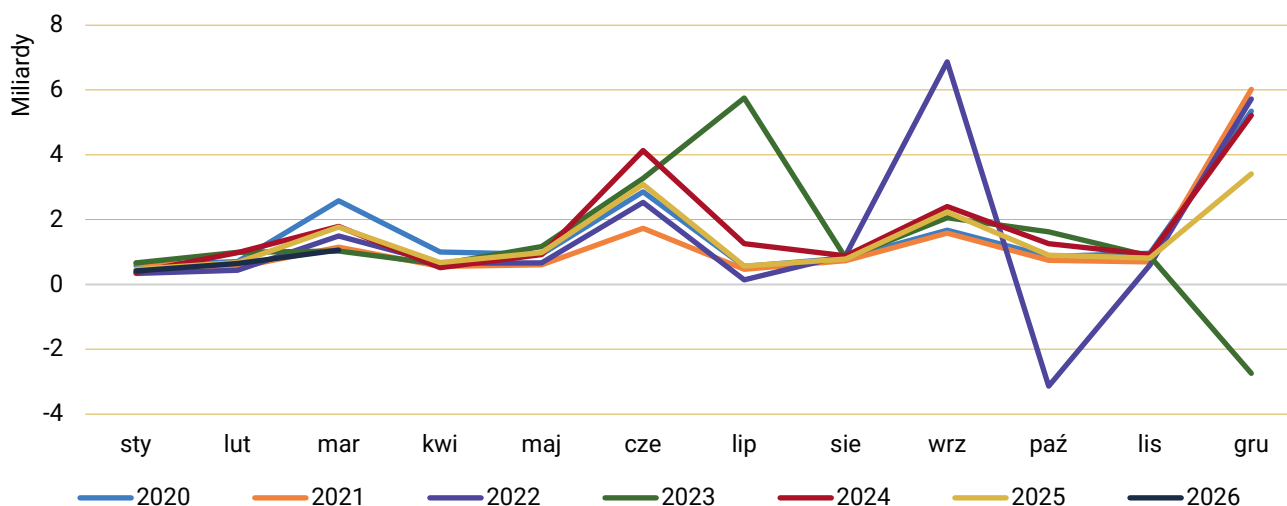

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Średnia wartość miesięcznych odpisów i rezerw sektora bankowego w pierwszym kwartale 2026 r. wyniosła 709 mln zł. Była to najniższa wartość odnotowana w analogicznych miesiącach lat 2020–2026. W porównaniu ze średnią wartością obserwowaną w latach 2020–2025, wynoszącą 954 mln zł, wartość odpisów i rezerw w pierwszym kwartale 2026 r. była

niższa o 245 mln zł (o 25,7%). W pierwszym kwartale 2026 r. poziom odpisów i rezerw pozostawał relatywnie stabilny i niski na tle większości analizowanych lat. Oznacza to, że sektor bankowy nie odnotowywał istotnego wzrostu kosztów ryzyka kredytowego na początku 2026 r.

Rysunek 23. Odpisy i rezerwy sektora bankowego w ujęciu miesięcznym [2020–III 2026]

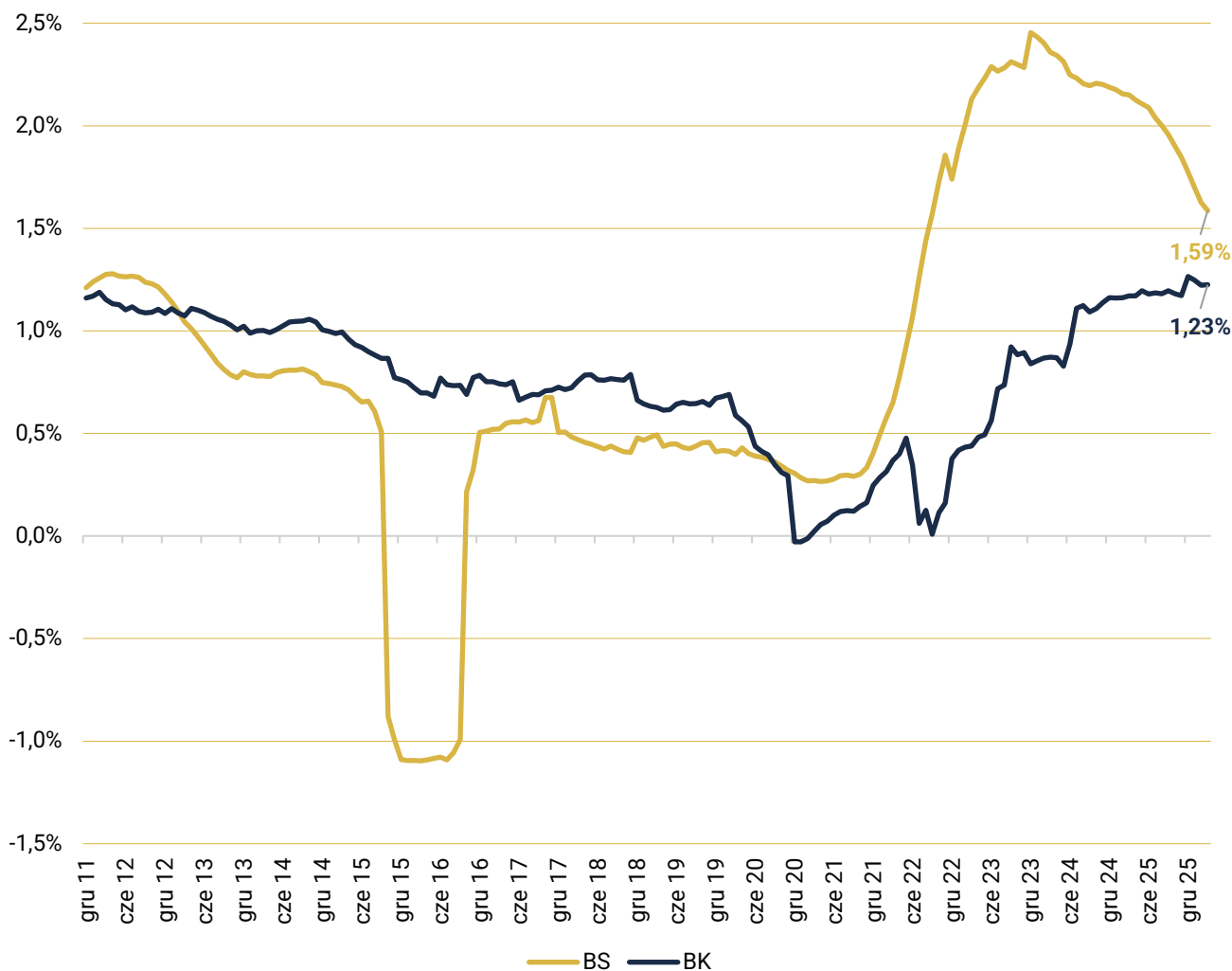

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Wartość wskaźnika ROA w sektorze banków spółdzielczych wyniosła na koniec I kwartału 2026 r. 1,6%, podczas gdy w sektorze banków komercyjnych ukształtowała się na poziomie 1,2%. Oznacza to, że banki spółdzielcze utrzymały wyższą zdolność do generowania zysku z posiadanych aktywów niż banki komercyjne. Jednocześnie analiza zmian ROA w dłuższym okresie wskazuje na utrzymujący się od drugiej połowy 2024 r. trend spadkowy w sektorze

banków spółdzielczych, natomiast w sektorze banków komercyjnych rentowność aktywów w ostatnich kwartałach kształtowała się relatywnie stabilnie, z niewielką tendencją wzrostową. W konsekwencji różnica pomiędzy rentownością aktywów banków spółdzielczych i komercyjnych uległa zmniejszeniu względem rekordowych poziomów obserwowanych w latach 2022–2023.

Rysunek 24. Wskaźnik ROA w bankach spółdzielczych i bankach komercyjnych

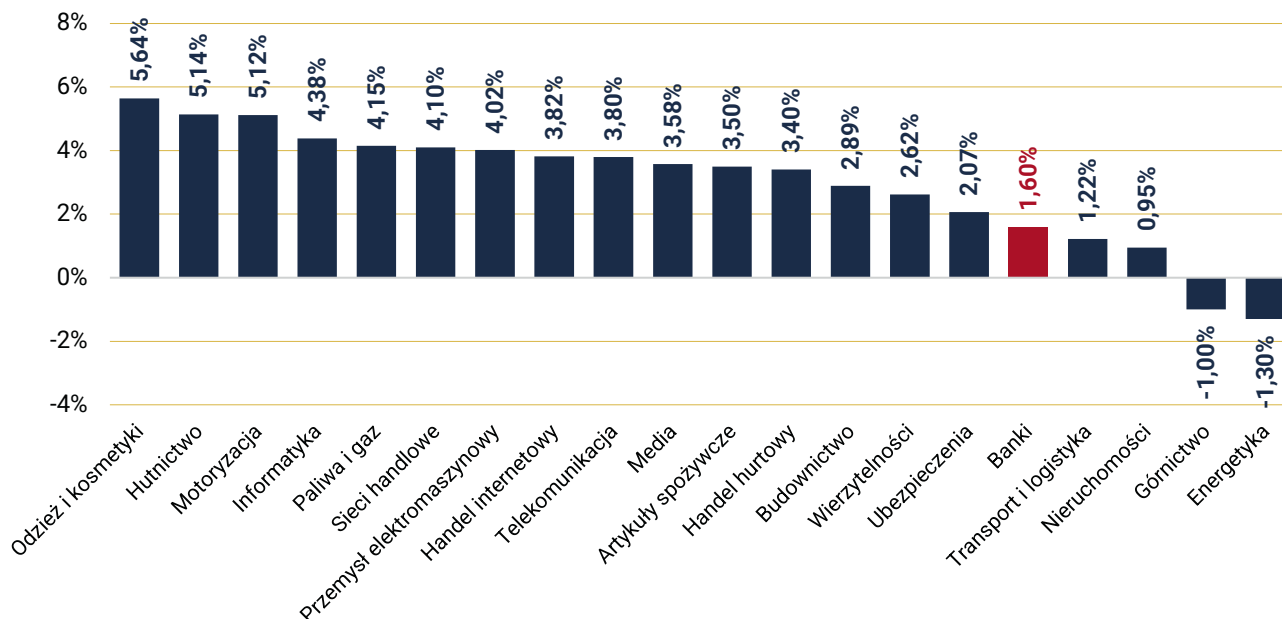

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Wykazana przez sektor bankowy na koniec I kwartału 2026 r. wartość wskaźnika ROA w wysokości 1,6% (banki notowane na GPW) była niższa od przeciętnego poziomu obserwowanego w analizowanych sektorach notowanych na GPW. Średnia wartość wskaźnika ROA dla pozostałych branż wyniosła 3,1%, co oznacza, że rentowność aktywów sektora bankowego stanowiła ok. 52,3% przeciętnego poziomu odnotowanego w pozostałych sektorach gospodarki. Na tle liderów rankingu, takich jak odzież i kosmetyki (5,6%), hutnictwo (5,1%) czy motoryzacja (5,1%),

wskaźnik ROA sektora bankowego był ponad trzykrotnie niższy. Jednocześnie banki osiągnęły wyższą rentowność aktywów niż sektory transportu i logistyki, nieruchomości, górnictwa oraz energetyki. Wśród sektorów finansowych notowanych na GPW poziom ROA banków na koniec marca 2026 roku pozostawał także niższy niż w sektorze ubezpieczeniowym oraz sektorze zarządzania wierzytelnościami, przy czym różnice pomiędzy poszczególnymi segmentami rynku finansowego nie przekraczały 1 pp.

Rysunek 25. Wskaźnik ROA w wybranych sektorach GPW wg stanu na koniec I kw. 2026 r. – na podstawie spółek notowanych na GPW w ramach poszczególnych sektorów [dane na dzień 08.06.2026 r.]

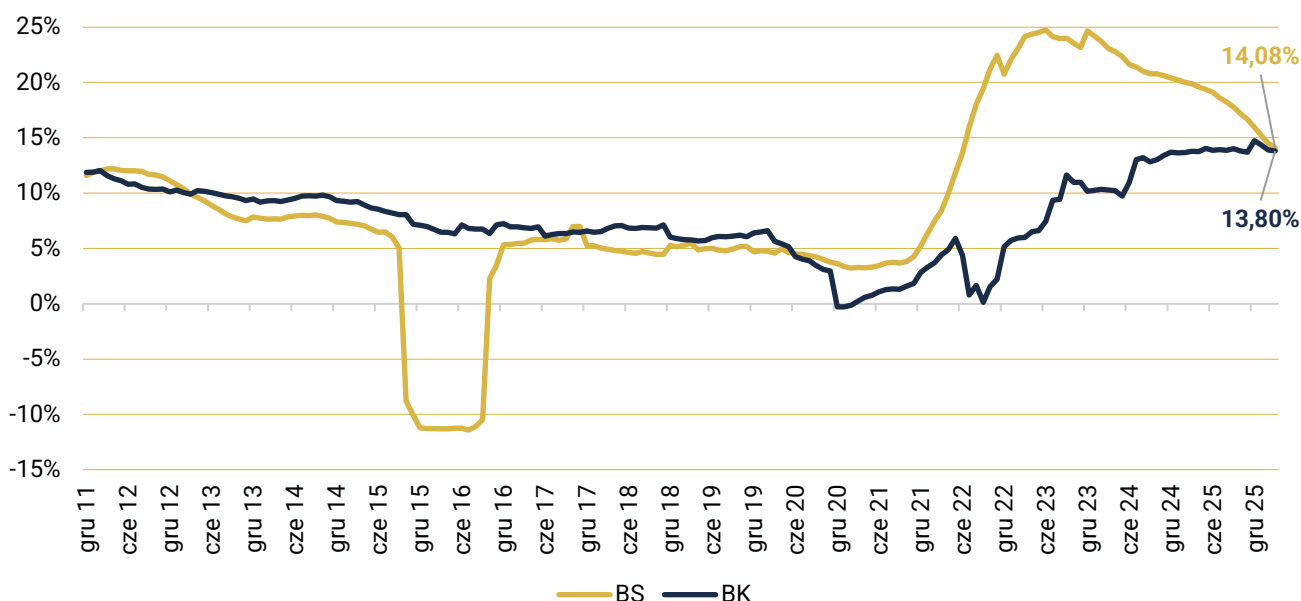

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Wartość wskaźnika ROE w sektorze banków spółdzielczych wyniosła na koniec I kwartału 2026 r. 14,1%, podczas gdy w sektorze banków komercyjnych ukształtowała się na poziomie 13,8%. Oznacza to, że banki spółdzielcze utrzymały nieznacznie wyższą rentowność kapitału własnego niż banki komercyjne. Jednocześnie analiza zmian ROE w dłuższym okresie wskazuje na utrzymujący się od początku 2024 r. trend spadkowy w sektorze banków spółdzielczych. W analizowanym okresie wartość tego wskaźni-

ka obniżyła się z poziomów przekraczających 24%, osiągniętych w latach 2022–2023, do poziomu 14,1% na koniec I kwartału 2026 r. W sektorze banków komercyjnych wskaźnik ROE po wzroście obserwowanym w latach 2022–2024 ustabilizował się w ostatnich kwartałach w przedziale 13–14%. Na koniec I kwartału 2026 r. poziomy wskaźnika ROE w obu segmentach sektora bankowego pozostawały zbliżone, a przewaga banków spółdzielczych nad bankami komercyjnymi wynosiła jedynie 0,3 pp.

Rysunek 26. Wskaźnik ROE w bankach spółdzielczych i bankach komercyjnych

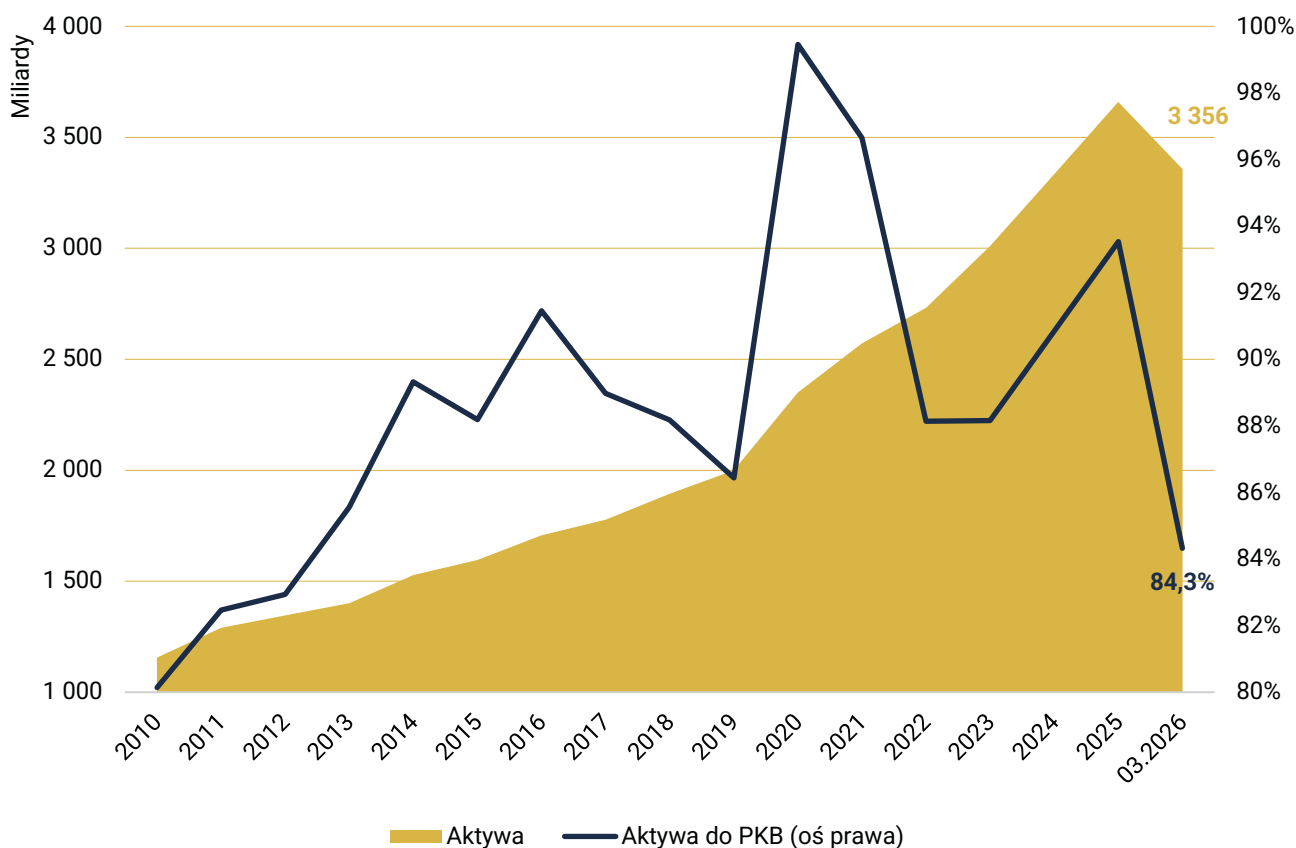
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

2. Wybrane dane bilansowe sektora bankowego po I kwartale 2026 r.

Nominalna wartość sumy bilansowej sektora bankowego na koniec I kwartału 2026 r. wyniosła 3,36 bln zł. W porównaniu z końcem 2025 r. oznacza to spadek wartości sumy bilansowej o 303,1 mld zł, tj. o 8,3%. **Interpretując te dane należy jednak uwzględnić zmianę zasad sprawozdawczości obowiązującą od początku 2026 r. Zgodnie z nowymi zasadami fundusze przepływowe BGK zostały wyłączone z agregatów sektora bankowego prezentowanych przez NBP i wykorzystywanych przez KNF. Oznacza to, że fundusze te nie są już uwzględniane w statystykach sektora bankowego.** W konsekwencji nastąpiło istotne obniżenie raportowanej sumy bilansowej sektora, a obserwowany spadek aktywów ma przede wszystkim

charakter metodologiczny i nie odzwierciedla rzeczywistego ograniczenia skali działalności sektora bankowego. Konsekwencje zmian sprawozdawczych widoczne są także w relacji aktywów sektora bankowego do PKB, która na koniec I kwartału 2026 r. wyniosła 84,3%, wobec 93,5% na koniec 2025 r. Oznacza to spadek o 9,2 pp., który stanowi konsekwencję zmian sprawozdawczych obowiązujących od początku 2026 r. Jednocześnie warto wskazać, że nominalne aktywa sektora bankowego pozostają na historycznie wysokim poziomie, przekraczającym 3,3 bln zł, co potwierdza utrzymującą się wysoką skalę działalności sektora.

Rysunek 27. Suma bilansowa sektora bankowego [lewa oś, mld zł] i aktywa sektora bankowego w relacji do PKB [prawa oś, %]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

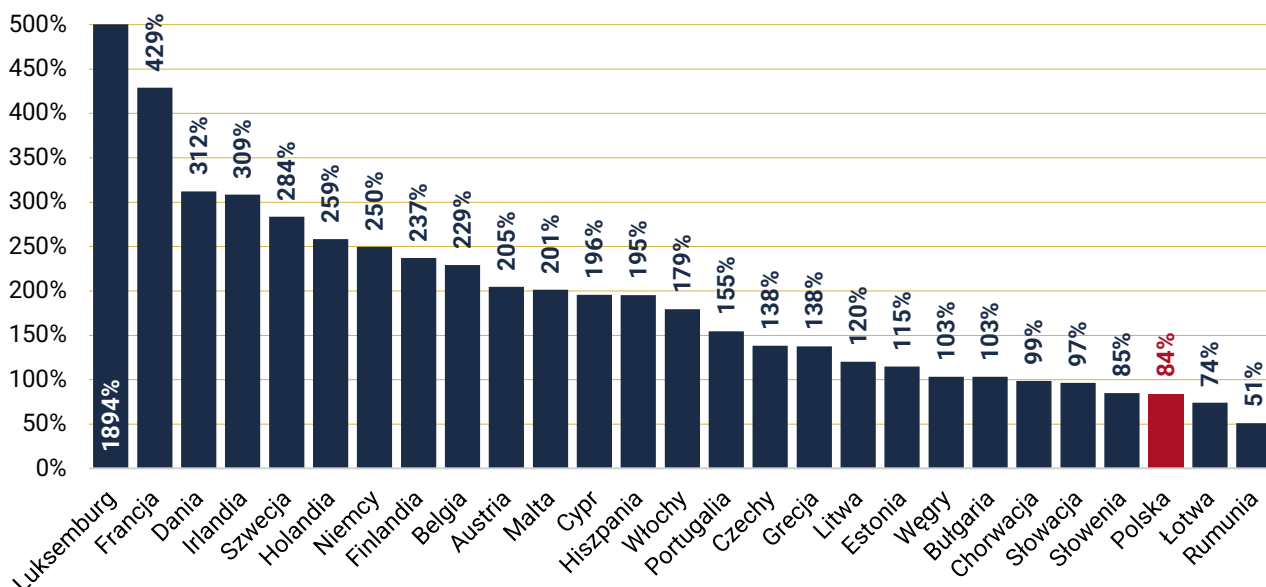
Relacja aktywów sektora bankowego do PKB na poziomie 84,3% plasuje Polskę na trzecim miejscu od końca wśród państw Unii Europejskiej. Wartość tego wskaźnika dla Polski była o 94,4 pkt proc. niższa od średniego poziomu odnotowanego w analizowa-

nych krajach UE (z wyłączeniem Luksemburga), który wyniósł 178,7%. Wskazuje to na relatywnie niewielką skalę sektora bankowego w stosunku do wielkości krajowej gospodarki. Na pozycję Polski w prezentowanym zestawieniu wpływ miała również zmiana za-

sad sprawozdawczości obowiązująca od początku 2026 r., która obniżyła wartość analizowanego wskaźnika o ok. 9 pkt proc. Dane te wskazują, że polski sek-

tor bankowy nadal pozostaje jednym z najmniejszych w Unii Europejskiej w relacji do wielkości gospodarki.

Rysunek 28. Aktywa w relacji do PKB w I kw. 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE

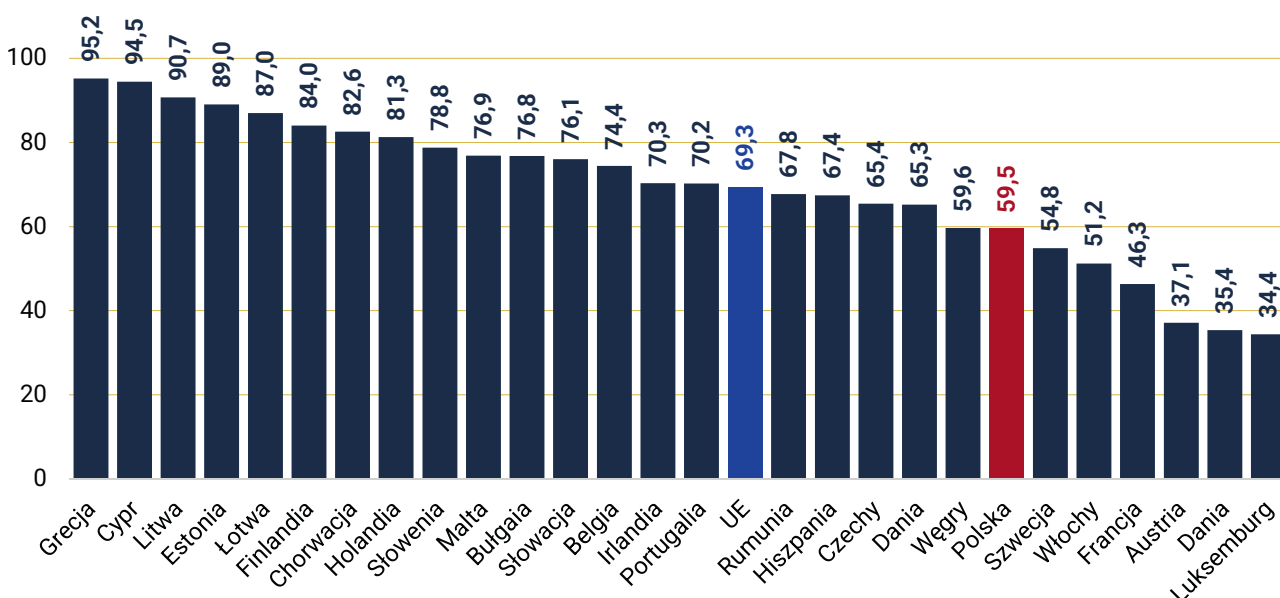

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

Wartość wskaźnika CR5 dla polskiego sektora bankowego wyniosła na koniec 2025 r. 59,5%, co plasowało Polskę na siódmym miejscu od końca wśród analizowanych państw Unii Europejskiej. Wartość tego wskaźnika dla Polski była o 9,9 pp. niższa od średniego poziomu dla Unii Europejskiej (69,3%). Oznacza to, że udział pięciu największych banków w aktywach sektora jest w Polsce niższy niż przeciętnie w Unii Eu-

ropejskiej, co świadczy o bardziej rozproszonej strukturze rynku i relatywnie wyższym poziomie konkurencji. Jednocześnie Polska należy do grupy państw o wyraźnie niższej koncentracji sektora bankowego niż większość krajów Europy Środkowo-Wschodniej, w których udział pięciu największych banków mieści się w przedziale 75–90% aktywów sektora.

Rysunek 29. Koncentracja sektorów bankowych w krajach UE w 2025 r. – pozycja Polski według wskaźnika CR5 [%]

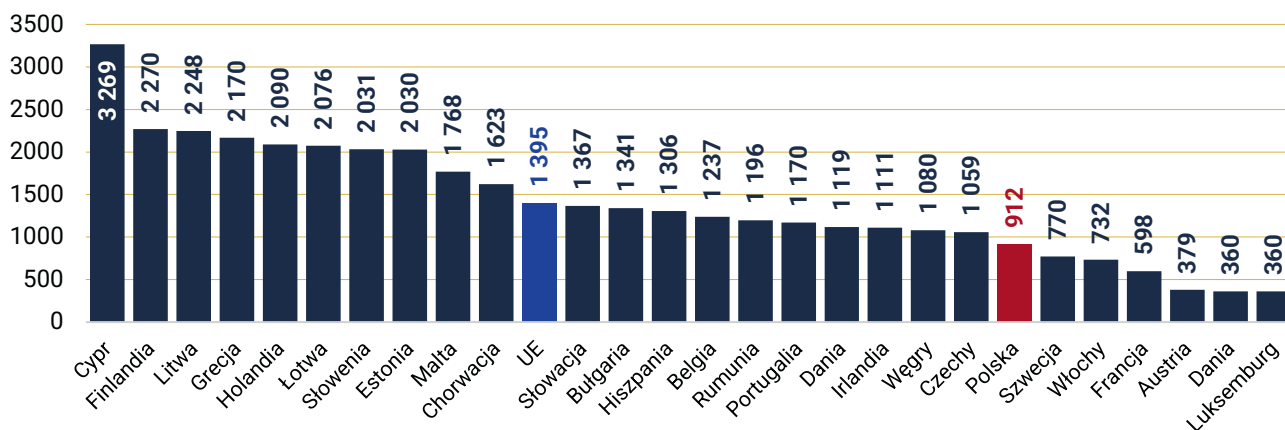

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane EBC

Również pod względem wskaźnika HHI za 2025 r., Polska z wartością 912 plasowała się na siódmym miejscu od końca wśród sektorów bankowych krajów Unii Europejskiej. Wartość tego wskaźnika dla Polski była o 483 punkty niższa od średniego poziomu dla UE (1395). Dane te wskazują, że koncentracja polskiego sektora bankowego pozostaje relatywnie niska na tle większości państw UE. Relatywnie niski poziom HHI w Polsce wskazuje nie tylko na ograniczoną dominację największych banków, ale również

na bardziej równomierny rozkład udziałów rynkowych pomiędzy pozostałe instytucje, co świadczy o relatywnie wysokim poziomie konkurencji oraz bardziej zrównoważonej strukturze sektora bankowego. Jednocześnie, oceniając przez pryzmat wartości wskaźnika HHI, Polska należy do grupy państw o wyraźnie niższej koncentracji sektora bankowego niż większość krajów Europy Środkowo-Wschodniej, w których wartości tego wskaźnika wahają się w przedziale 1300–2000 punktów.

Rysunek 30. Koncentracja sektorów bankowych w krajach UE w 2025 r. – pozycja Polski według wskaźnika HHI

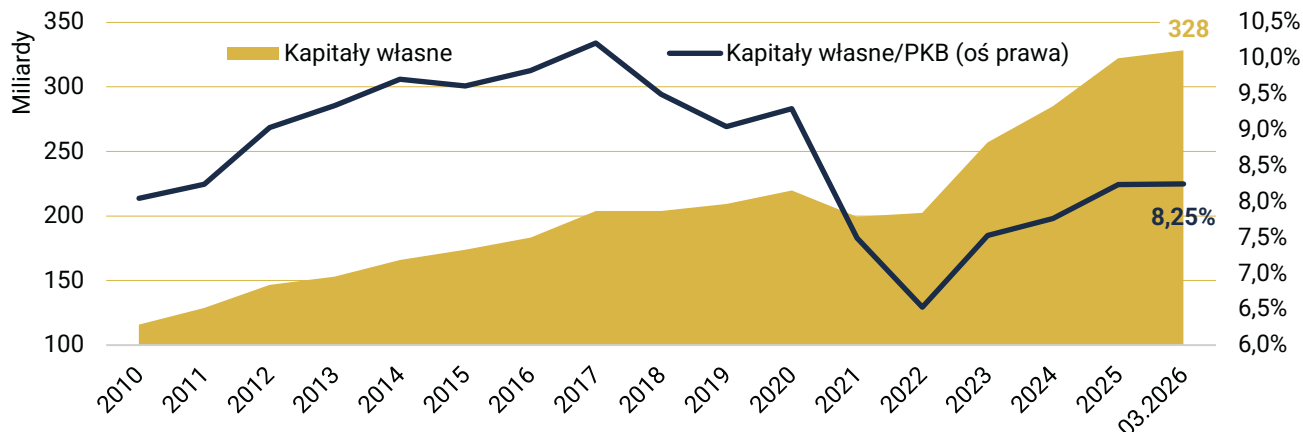

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane EBC

W przeciwieństwie do sumy aktywów, zmiany sprawozdawcze obowiązujące od początku 2026 r. miały ograniczony wpływ na poziom kapitałów własnych sektora bankowego. Fundusze przepływowe BGK wpływały przede wszystkim na wartość aktywów i odpowiadających im zobowiązań, dlatego wyłączenie ich z agregatów sektora bankowego nie zaburzyło w istotny sposób analizy kapitałów własnych. Wartość kapitałów własnych sektora bankowego na koniec I kwartału 2026 r. wyniosła 328,3 mld zł, co oznacza najwyższy poziom w analizowanym okresie. W porównaniu z końcem 2025 r. kapitały własne

wzrosły o 6,0 mld zł, tj. o 1,9%, co potwierdza utrzymanie obserwowanego od 2023 r. trendu wzmacniania bazy kapitałowej sektora. W szerszej perspektywie warto podkreślić, że od końca 2022 r. kapitały własne banków zwiększyły się o 125,7 mld zł, tj. o 62,1%, co świadczy o skutecznej odbudowie potencjału kapitałowego sektora. W analizowanym okresie nieznacznie wzrosła również relacja kapitałów własnych do PKB. Na koniec I kwartału 2026 r. wskaźnik ten wyniósł 8,25%, wobec 8,24% na koniec 2025 r., co wskazuje na utrzymanie stabilnej pozycji kapitałowej sektora bankowego względem wielkości gospodarki.

Rysunek 31. Kapitały własne sektora bankowego [lewa oś, mld zł] i kapitały własne w relacji do PKB [prawa oś, %]

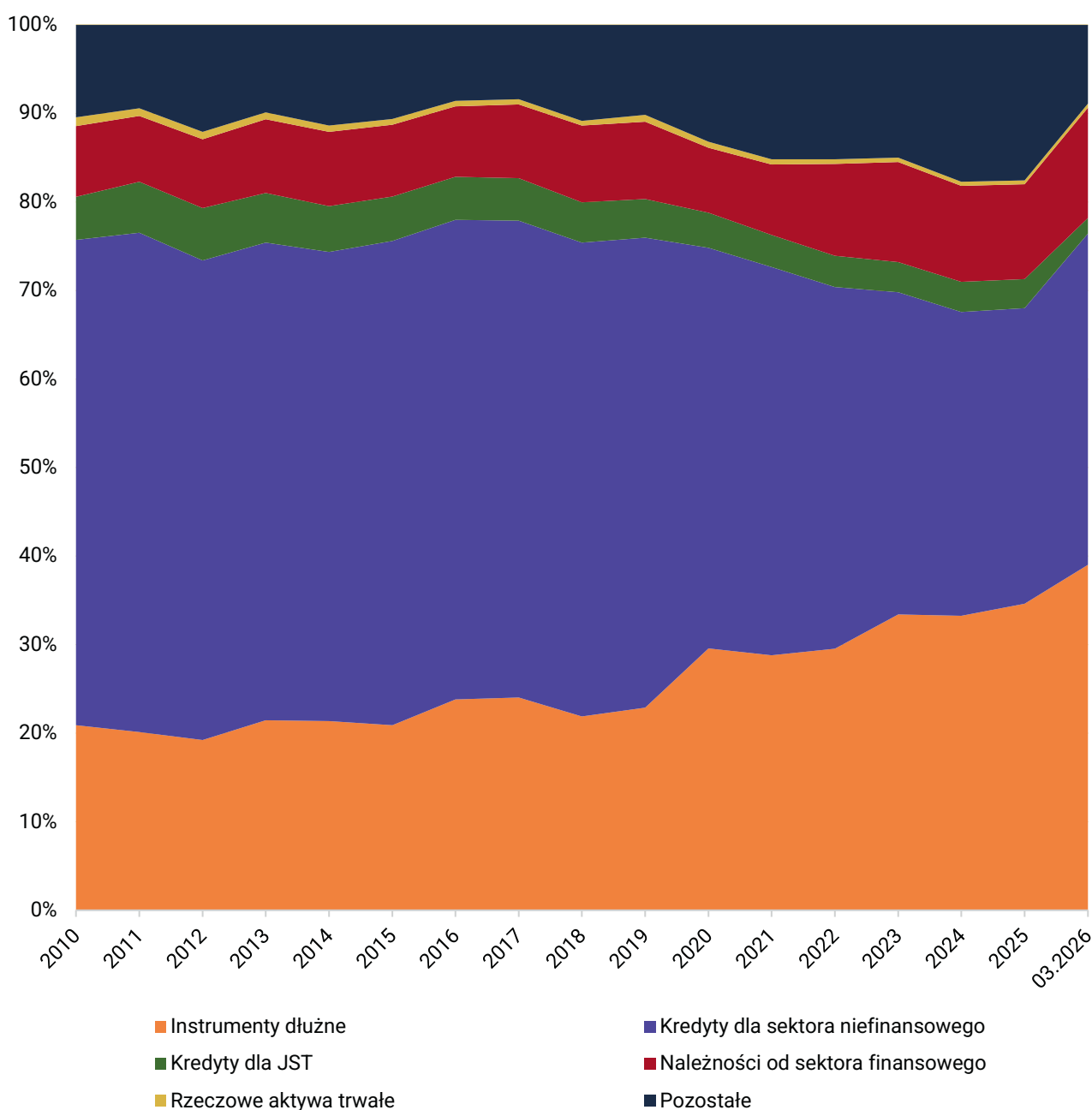

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Interpretując strukturę aktywów sektora bankowego na koniec I kwartału 2026 r. należy uwzględnić zmianę zasad sprawozdawczości obowiązującą od początku roku. Wyłączenie funduszy przepływowych BGK z agregatów sektora bankowego wpłynęło nie tylko na poziom aktywów, ale również na strukturę poszczególnych kategorii aktywów, ograniczając porównywalność danych z końcem 2025 r. Największe zmiany dotyczyły zmniejszenia udziału kredytów dla JST oraz kategorii „pozostałe”, podczas gdy udział instrumentów dłużnych, kredytów dla sektora niefinansowego i należności od sektora finansowego zwiększył się.

Niezależnie od wpływu zmian metodologicznych, w długim okresie obserwowany jest stopniowy wzrost znaczenia instrumentów dłużnych w strukturze aktywów sektora bankowego. Na koniec I kwartału 2026 r. odpowiadały one za około 39% aktywów sektora, wobec 37,4% w przypadku kredytów dla sektora niefinansowego. Oznacza to utrzymanie trendu obserwowanego od 2020 r., polegającego na stopniowym zmniejszaniu przewagi kredytów dla sektora niefinansowego w strukturze aktywów. Trzecią największą pod względem udziału kategorią pozostawały należności od sektora finansowego, których udział na koniec marca 2026 roku wyniósł 12,4%.

Rysunek 32. Struktura aktywów sektora bankowego

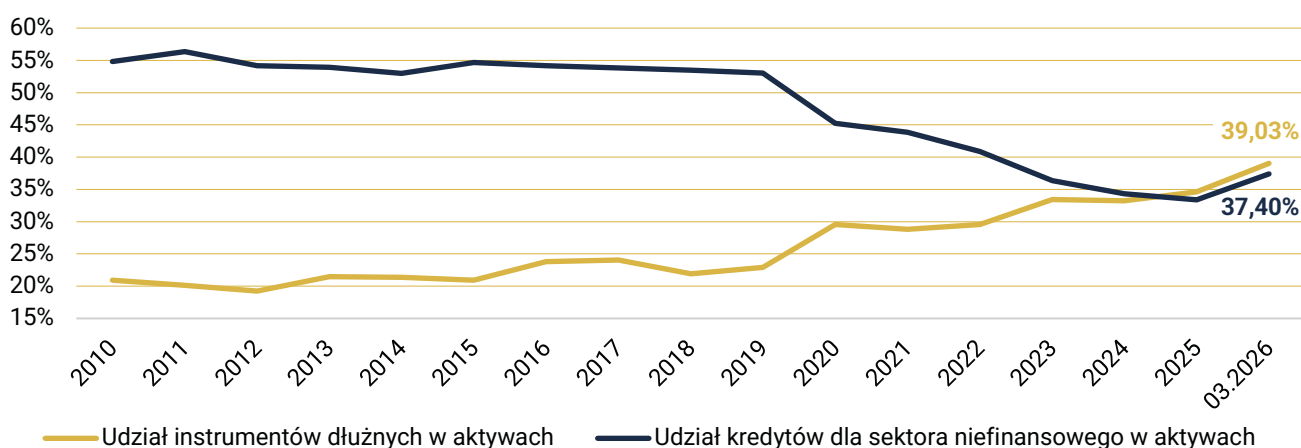

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec I kwartału 2026 r. udział instrumentów dłużnych w aktywach sektora bankowego wzrósł do 39%, natomiast udział kredytów dla sektora niefinansowego również wzrósł, lecz do 37,4%. Oznacza to wzrost odpowiednio o 4,4 pp. i 4 pp. względem końca 2025 r. W rezultacie na koniec I kwartału 2026 r. instrumenty dłużne oraz kredyty dla sektora niefinansowego stanowiły łącznie 76,4% aktywów sektora, wobec 68% na koniec 2025 r. Jednocześnie po raz pierwszy w analizowanym okresie wartość portfela

instrumentów dłużnych przewyższyła wartość kredytów dla sektora niefinansowego. Dane te wskazują na kontynuację obserwowanej od kilku lat tendencji wzrostu znaczenia instrumentów dłużnych w strukturze aktywów sektora bankowego. Należy jednak pamiętać, że obserwowany wzrost udziału instrumentów dłużnych wynikał nie tylko ze zmian struktury aktywów banków, lecz również ze zmian metodologicznych obowiązujących od początku 2026 r.

Rysunek 33. Udział kredytów dla sektora niefinansowego i instrumentów dłużnych w aktywach sektora bankowego

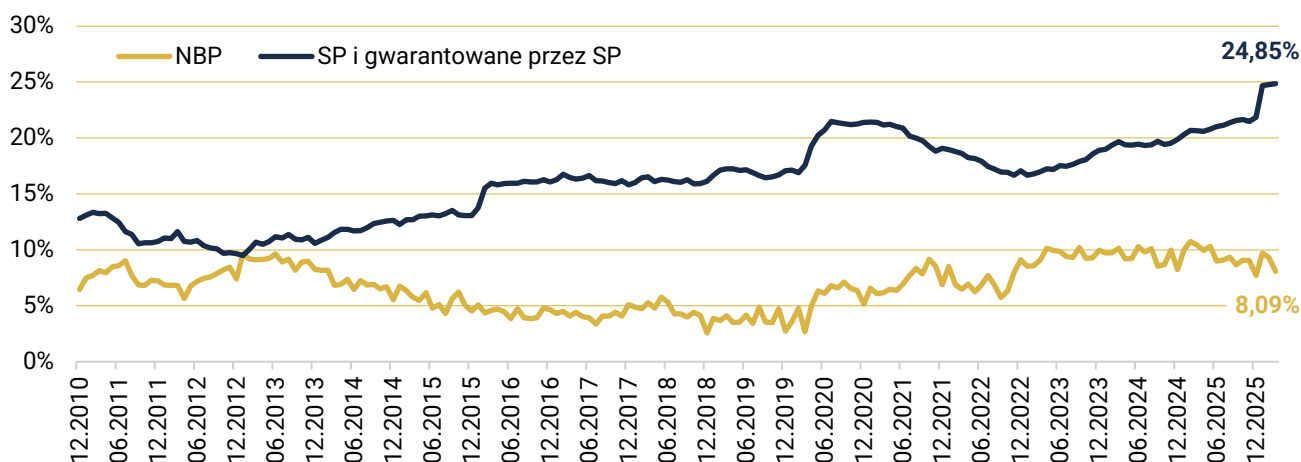

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Do końca marca 2026 r. udział obligacji Skarbu Państwa i papierów wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa w aktywach sektora bankowego wzrósł do 24,9%, wobec 21,9% na koniec 2025 r., osiągając najwyższy poziom w analizowanym okresie. Oznacza to wzrost o 3 pp. w ciągu pierwszego kwartału 2026 r. Jednocześnie udział instrumentów emitowanych przez NBP obniżył się z 9% do 8,1%, tj. o 0,9 pp. W rezultacie łączny udział obu kategorii w aktywach sektora bankowego wzrósł do 32,9%,

wobec 30,9% na koniec 2025 r. Dane te wskazują na dalszy wzrost znaczenia papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez sektor publiczny w strukturze aktywów banków. W szerszej perspektywie udział obligacji Skarbu Państwa i papierów gwarantowanych przez Skarb Państwa wzrósł z 12,8% na koniec 2010 r. do 24,9% na koniec marca 2026 r., co oznacza niemal podwojenie ich znaczenia w aktywach sektora bankowego.

Rysunek 34. Udział obligacji SP i gwarantowanych przez SP oraz instrumentów NBP w aktywach sektora bankowego, [%]

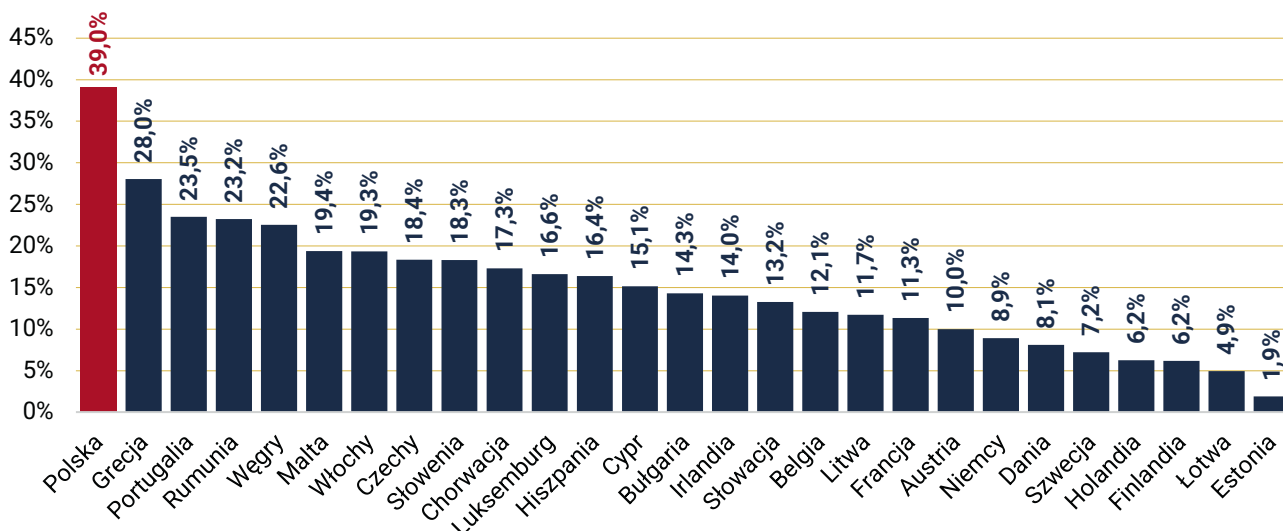

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Udział instrumentów dłużnych w aktywach sektora bankowego w Polsce wyniósł na koniec I kwartału 2026 r. 39%, co plasowało Polskę na pierwszym miejscu wśród analizowanych państw Unii Europejskiej. Wartość tego wskaźnika dla Polski była o 24,2 pp.

wyższa od średniego poziomu (14,8%) odnotowanego w analizowanych krajach UE. Wskazuje to na wyjątkowo wysokie znaczenie instrumentów dłużnych w strukturze aktywów polskiego sektora bankowego na tle pozostałych państw Unii Europejskiej.

Rysunek 35. Udział instrumentów dłużnych w aktywach banków na koniec I kw. 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE

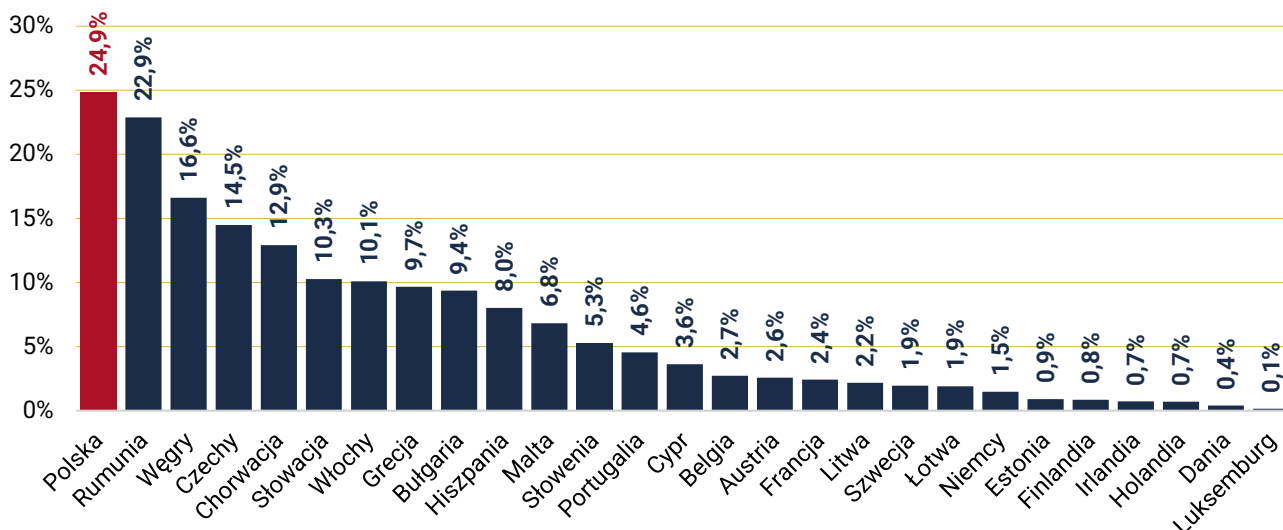

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

Także wartość udziału skarbowych instrumentów dłużnych w aktywach sektora bankowego w Polsce, która w Polsce na koniec I kwartału 2026 r. wyniosła 24,9%, plasowała Polskę na pierwszym miejscu wśród analizowanych państw Unii Europejskiej. Wartość tego wskaźnika dla Polski była o 18 pp. wyższa od średniego poziomu (6,8%) odnotowanego w analizowanych krajach UE. Wskazuje to na wyjątkowo wysokie znaczenie skarbowych instrumentów dłużnych

w strukturze aktywów polskiego sektora bankowego na tle pozostałych państw Unii Europejskiej. Równie wysoki (choć niższy o 2 pp.) udział skarbowych instrumentów dłużnych w aktywach sektora bankowego utrzymuje się również w Rumunii – a zatem w kraju, który tak samo jak Polska, zmaga się z wysokim poziomem deficytów budżetowych oraz narastającą presją fiskalną w związku z gwałtownie przysrastającym długiem publicznym.

Rysunek 36. Udział skarbowych instrumentów dłużnych w aktywach banków na koniec I kw. 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE

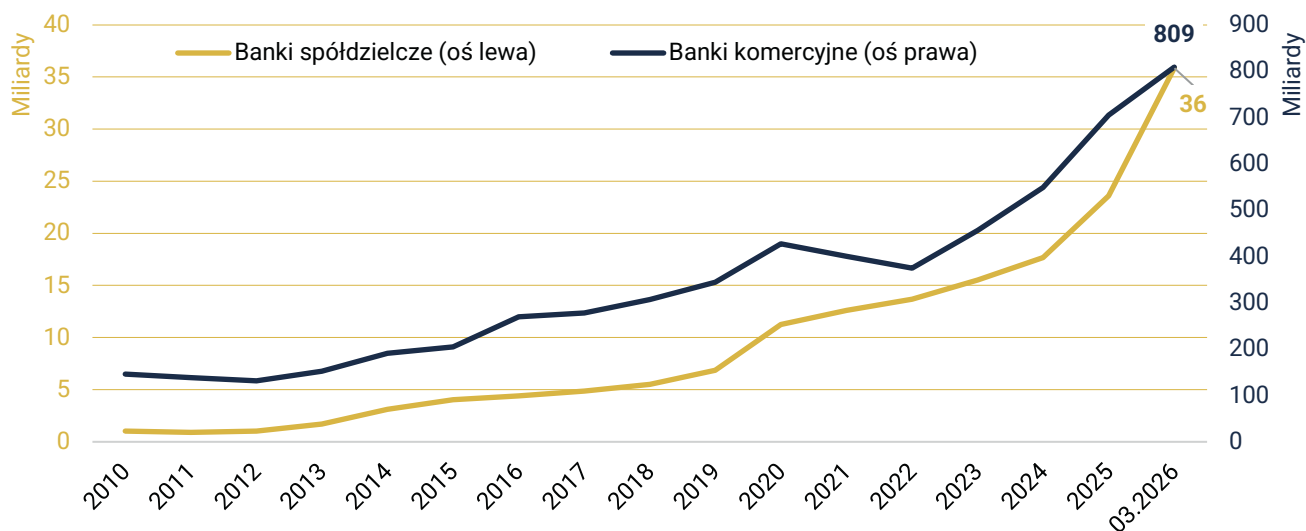

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

W I kwartale 2026 r. łączna wartość obligacji skarbowych i samorządowych w portfelach sektora bankowego wzrosła do 844,4 mld zł wobec 728,7 mld zł na koniec 2025 r. Oznacza to ich przyrost o 115,8 mld zł, tj. o 15,9% w ciągu jednego kwartału. Wzrost wartości obligacji skarbowych i samorządowych wystąpił w obu segmentach sektora bankowego. Banki komercyjne zwiększyły wartość posiadanego portfela

z 705 mld zł do 808,6 mld zł, tj. o 103,5 mld zł (+14,7% kw/kw), natomiast banki spółdzielcze z 23,6 mld zł do 35,9 mld zł, tj. o 12,2 mld zł (+51,9% kw/kw). Pomimo wysokiej dynamiki wzrostu w sektorze banków spółdzielczych, zdecydowana większość portfela obligacji skarbowych i samorządowych nadal pozostawała w bankach komercyjnych, których udział w łącznej wartości tych papierów przekraczał 95%.

Rysunek 37. Wartość obligacji skarbowych i samorządowych w portfelach banków komercyjnych i spółdzielczych [zł]

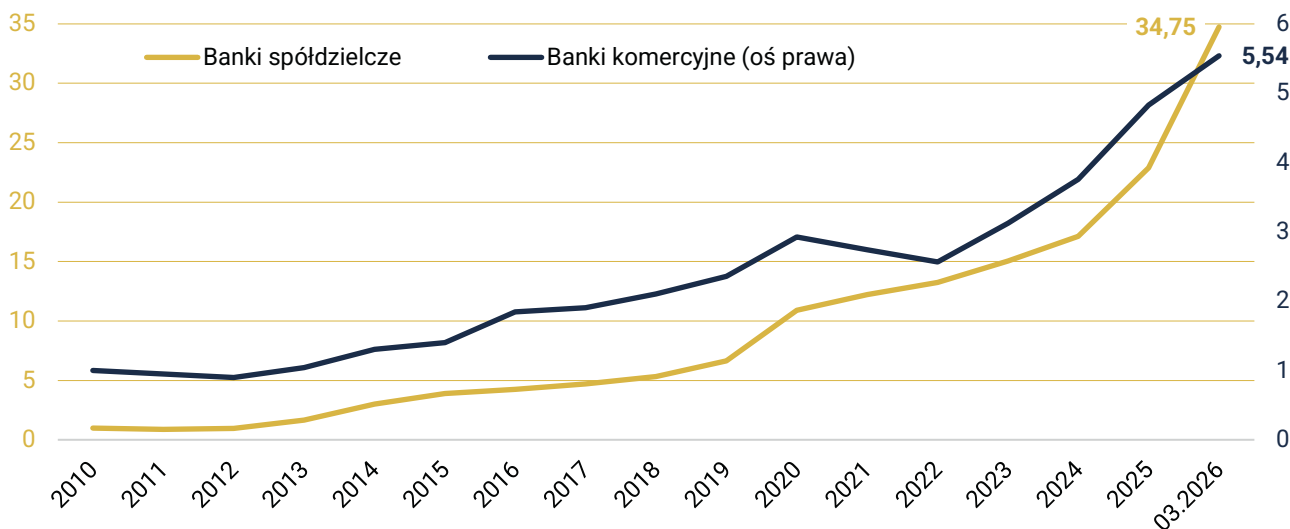

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Analiza zmian wartości portfela obligacji skarbowych i samorządowych względem 2010 r. potwierdza utrzymujący się długookresowy trend wzrostu zaangażowania banków w tę kategorię aktywów. Do końca marca 2026 r. wartość portfela obligacji skarbowych i samorządowych w bankach komercyjnych była 5,5-krotnie wyższa niż w 2010 r., podczas gdy w ban-

kach spółdzielczych wzrosła w tym samym okresie niemal 35-krotnie. W obu segmentach sektora bankowego widoczne było przyspieszenie wzrostu wartości portfela tych instrumentów w pierwszym kwartale 2026 r., przy czym relatywnie wyższa dynamika nadal charakteryzowała banki spółdzielcze.

Rysunek 38. Zmiana wartości portfela obligacji skarbowych i samorządowych względem 2010 r.

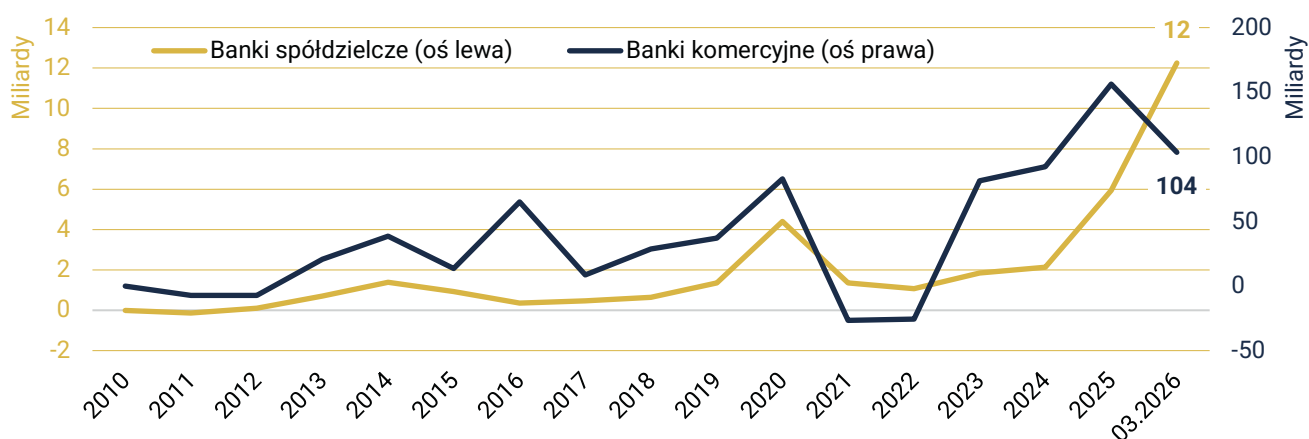

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Także analiza rocznych zmian wartości portfela obligacji skarbowych i samorządowych potwierdza utrzymujące się wysokie zaangażowanie sektora bankowego w tę kategorię aktywów. W pierwszym kwartale 2026 r. banki komercyjne zwiększyły wartość posiadanego portfela o 103,5 mld zł, wobec wzrostu o 156,3 mld zł odnotowanego w całym 2025 r. Oznacza to, że już w ciągu pierwszych trzech miesięcy 2026 r. zrealizowano ponad 66% przyrostu osiągniętego w poprzednim roku. Wysoką dynamikę odnotowano także w sektorze banków spółdzielczych. W pierwszym kwartale 2026 r. wartość port-

fela obligacji skarbowych i samorządowych wzrosła o 12,2 mld zł, podczas gdy w całym 2025 r. przyrost wyniósł 5,9 mld zł. Oznacza to, że wzrost odnotowany w ciągu pierwszych trzech miesięcy 2026 r. był ponad dwukrotnie wyższy niż w całym poprzednim roku. Dane wskazują, że pomimo osiągnięcia historycznie wysokiego poziomu zaangażowania banków w obligacje skarbowe i samorządowe, zarówno banki komercyjne, jak i spółdzielcze kontynuowały w pierwszym kwartale 2026 r. intensywne zwiększanie wartości posiadanych portfeli tych instrumentów.

Rysunek 39. Roczne zmiany wartości portfela obligacji skarbowych i samorządowych w bankach komercyjnych i spółdzielczych, [zł]

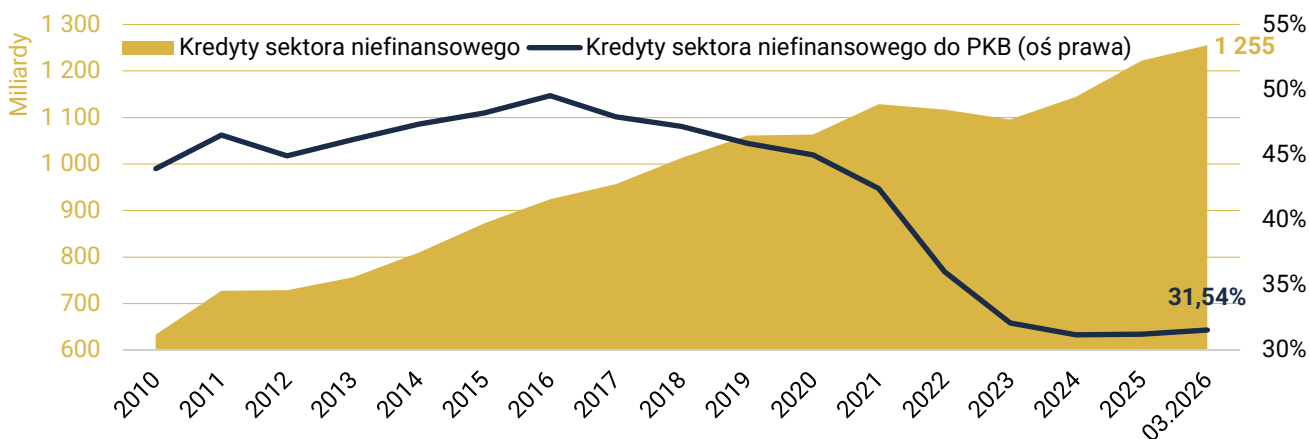

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

W pierwszym kwartale 2026 r. wartość kredytów dla sektora niefinansowego wzrosła do 1,26 bln zł, wobec 1,22 bln zł na koniec 2025 r. Oznacza to wzrost o 33,2 mld zł, tj. o 2,7%, oraz osiągnięcie najwyższego poziomu w całym analizowanym okresie. Jednocześnie relacja kredytów dla sektora niefinansowego do PKB zwiększyła się z 31,24% do 31,54%, tj. o 0,3 pp. Dane te wskazują na kontynuację obserwowanego

od 2024 r. trendu stabilizacji udziału kredytów dla sektora niefinansowego w gospodarce po kilku latach wcześniejszych spadków. Pomimo rekordowej nominalnej wartości portfela kredytowego, relacja kredytów do PKB pozostaje jednak istotnie niższa niż w latach 2015–2019, kiedy utrzymywała się na poziomie przekraczającym 45%, a w 2016 r. osiągnęła blisko 50% PKB.

Rysunek 40. Kredyty dla sektora niefinansowego nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś, %]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

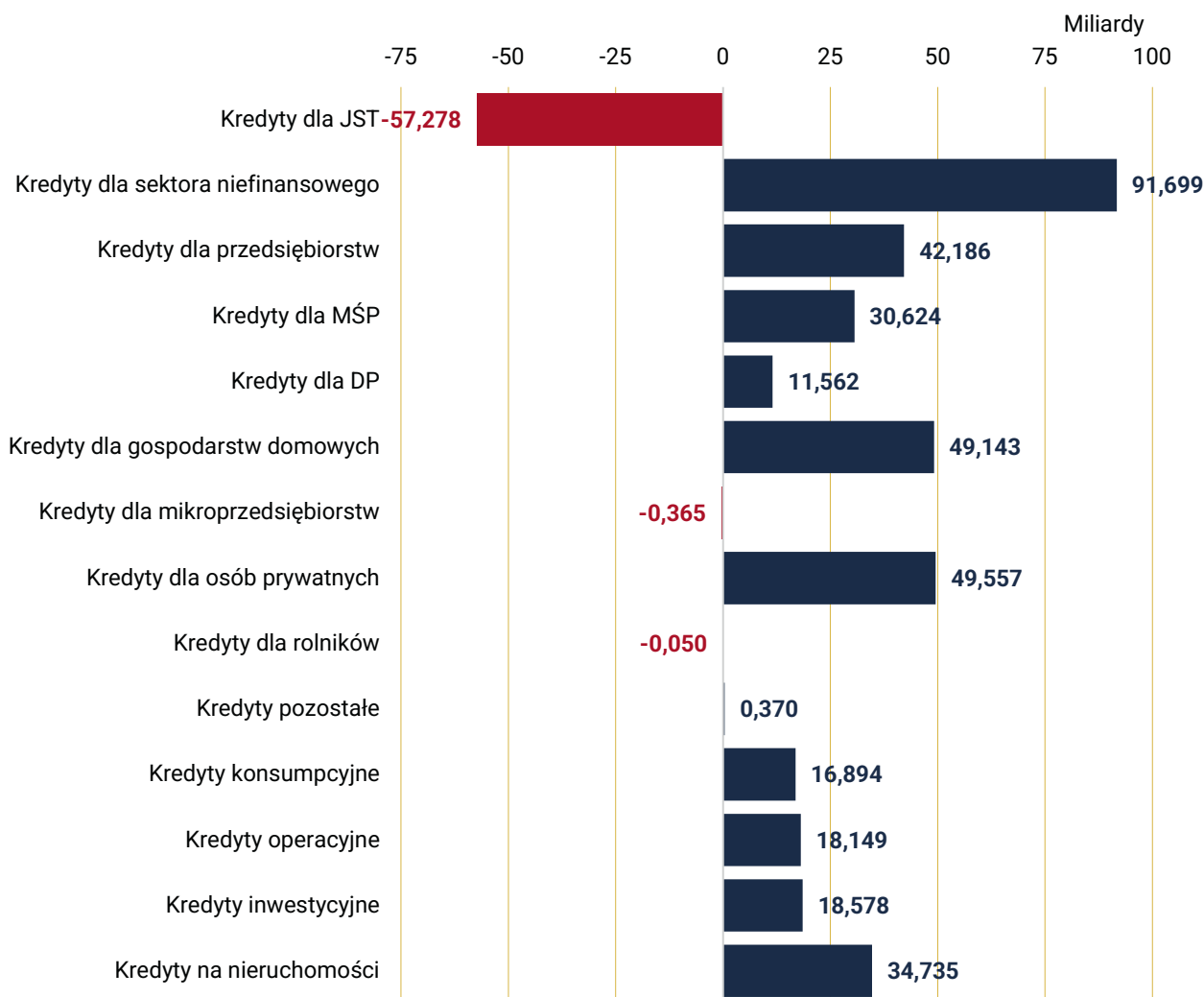
Interpretując zmiany w poszczególnych segmentach portfela kredytowego banków komercyjnych należy uwzględnić zmianę zasad sprawozdawczości obowiązującą od początku 2026 r., polegającą na wyłączeniu funduszy przepływowych BGK z prezentowanych danych sektora bankowego. Wpływ tej zmiany jest szczególnie widoczny w przypadku zmiany wartości kredytów dla jednostek samorządu terytorialnego (-57,3 mld zł), a także części ekspozycji wobec rolników i mikroprzedsiębiorstw, ponieważ historycznie segmenty te były w istotnym stopniu finansowane za pośrednictwem funduszy przepływowych BGK. W rezultacie obserwowane spadki w tych segmentach nie powinny być interpretowane jako faktyczne ograniczenie akcji kredytowej banków komercyjnych wobec tej grupy podmiotów, lecz jako efekt zmiany metodologicznej.

W porównaniu z końcem I kwartału 2025 r. wzrost portfela kredytowego banków komercyjnych koncentrował się przede wszystkim w sektorze niefinansowym,

gdzie wartość kredytów zwiększyła się o 91,7 mld zł. Istotne przyrosty odnotowano zarówno w segmencie gospodarstw domowych (+49,1 mld zł), jak i przedsiębiorstw (+42,2 mld zł). W przypadku przedsiębiorstw głównym źródłem wzrostu były małe i średnie przedsiębiorstwa, dla których wartość kredytów zwiększyła się o 30,6 mld zł, podczas gdy w segmencie dużych przedsiębiorstw wzrost wyniósł 11,6 mld zł.

W ujęciu funkcjonalnym największy przyrost dotyczył kredytów na nieruchomości (+34,7 mld zł). Wyraźnie wzrosła również wartość kredytów inwestycyjnych (+18,6 mld zł) oraz operacyjnych (+18,1 mld zł), natomiast wzrost wartości kredytów konsumpcyjnych wyniósł 16,9 mld zł. Struktura zmian portfela kredytowego wskazuje zatem, że na koniec I kwartału 2026 r. głównymi czynnikami wzrostu akcji kredytowej banków komercyjnych pozostawały finansowanie przedsiębiorstw, w szczególności sektora MŚP, oraz kredyty związane z rynkiem nieruchomości.

Rysunek 41. Zmiany w portfelu kredytów banków komercyjnych [I kwartał 2026 vs. I kwartał 2025]

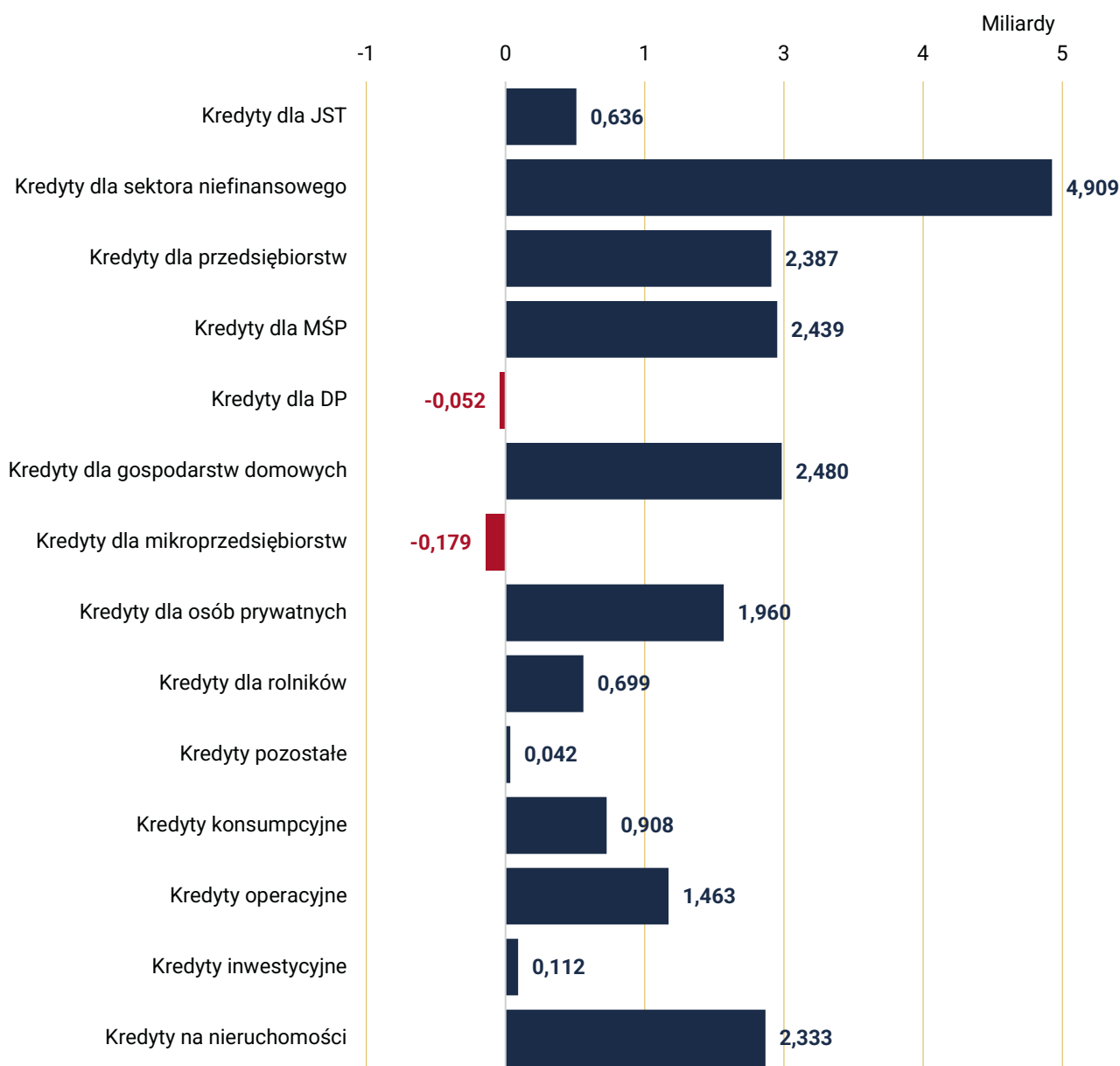
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

W porównaniu z końcem I kwartału 2025 r. wzrost portfela kredytowego banków spółdzielczych koncentrował się przede wszystkim w sektorze niefinansowym, gdzie wartość kredytów zwiększyła się o 4,9 mld zł. Istotne przyrosty odnotowano zarówno w segmencie gospodarstw domowych (+2,5 mld zł), jak i przedsiębiorstw (+2,4 mld zł). W przypadku przedsiębiorstw wzrost finansowania koncentrował się w sektorze MŚP, dla którego wartość kredytów zwiększyła się o 2,4 mld zł, podczas gdy w segmencie dużych przedsiębiorstw odnotowano niewielki spadek wartości portfela (-52 mln zł). Spadek wystąpił również w przypadku kredytów dla mikroprzedsiębiorstw (-179 mln zł). Jednocześnie wyraźnie wzrosła wartość kredytów dla rolników (+699 mln zł), co wskazuje

na istotną rolę tej grupy klientów w strukturze działalności banków spółdzielczych.

W ujęciu funkcjonalnym największy przyrost dotyczył kredytów na nieruchomości (+2,3 mld zł). Wzrosła również wartość kredytów operacyjnych (+1,5 mld zł) oraz konsumpcyjnych (+0,9 mld zł), natomiast przyrost kredytów inwestycyjnych był relatywnie niewielki i wyniósł 112 mln zł. Struktura zmian portfela kredytowego wskazuje zatem, że wzrost akcji kredytowej banków spółdzielczych w I kwartale 2026 r. był wspierany przede wszystkim przez finansowanie gospodarstw domowych, sektora MŚP oraz rynku nieruchomości, przy jednocześnie istotnym znaczeniu kredytów dla rolników.

Rysunek 42. Zmiany w portfelu kredytów banków spółdzielczych [I kwartał 2026 vs. I kwartał 2025]

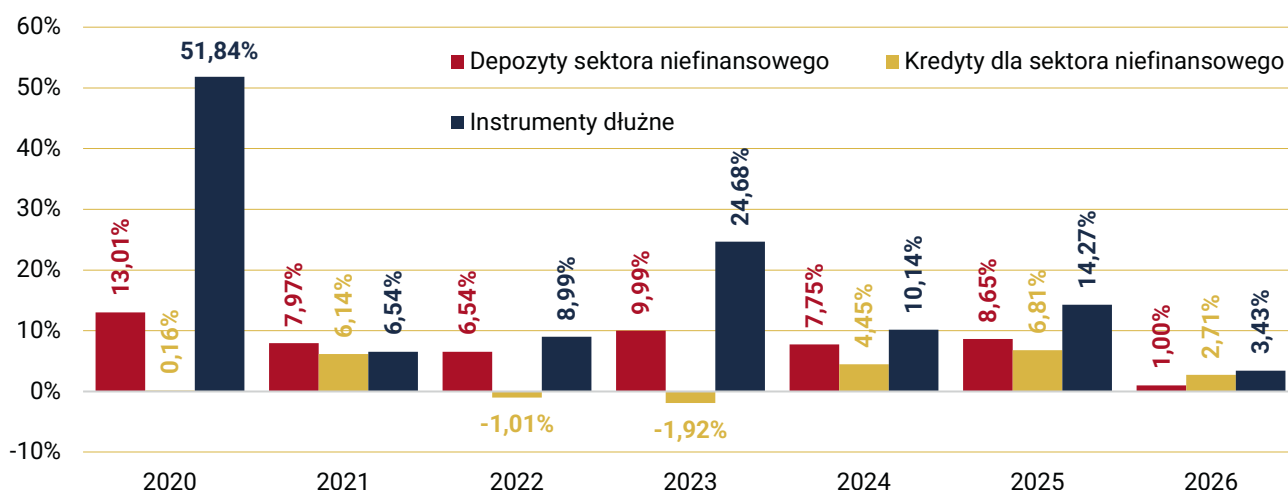

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

W latach 2020–2025 banki systematycznie zwiększały zarówno bazę depozytową, jak i zaangażowanie w instrumenty dłużne, przy znacznie wolniejszym wzroście kredytów dla sektora niefinansowego. Średnioroczna dynamika depozytów sektora niefinansowego wyniosła w tym okresie 9%, podczas gdy kredyty dla sektora niefinansowego rosły średnio o 2,4% rocznie. Szczególnie dynamicznie zwiększała się wartość instrumentów dłużnych, których średniorocz-

ne tempo wzrostu wyniosło 19,4%. Tempo wzrostu tej kategorii aktywów pozostawało przez większość analizowanego okresu najwyższe spośród analizowanych kategorii. W I kwartale 2026 r. dynamika instrumentów dłużnych wyniosła 3,4%, wobec 2,7% w przypadku kredytów dla sektora niefinansowego oraz 1% dla depozytów tego sektora, co oznacza utrzymanie tendencji obserwowanej w poprzednich latach.

Rysunek 43. Roczna dynamika zmian kredytów i depozytów dla sektora niefinansowego oraz instrumentów dłużnych w okresie 2020 – I kw. 2026

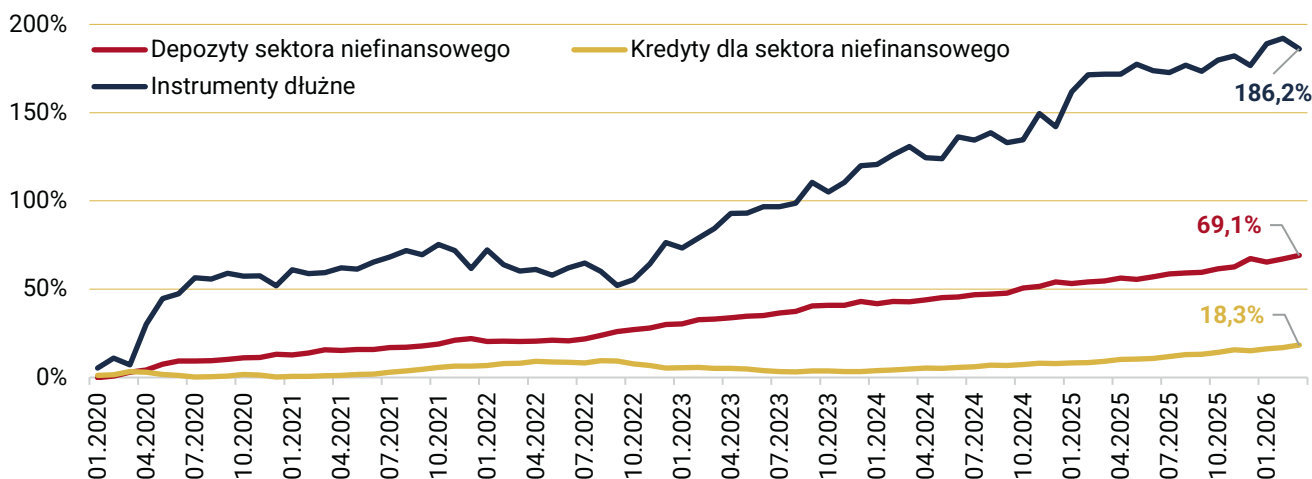

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec I kwartału 2026 r. utrzymały się obserwowane od 2020 r. różnice w tempie wzrostu depozytów, kredytów oraz instrumentów dłużnych w sektorze bankowym. W latach 2020–2025 banki systematycznie zwiększały zarówno bazę depozytową, jak i zaangażowanie w instrumenty dłużne, przy znacznie wolniejszym wzroście kredytów dla sektora niefinansowego. Na koniec marca 2026 r. wartość depozytów sektora

niefinansowego była o 69,1% wyższa niż w styczniu 2020 r., podczas gdy wartość kredytów dla tego sektora wzrosła o 18,3%. Oznacza to, że przyrost depozytów był blisko czterokrotnie wyższy niż przyrost kredytów. W tym samym okresie wartość instrumentów dłużnych zwiększyła się o 186,2%, tj. ponad 2,5-krotnie bardziej niż depozyty oraz ponad 10-krotnie bardziej niż kredyty dla sektora niefinansowego.

Rysunek 44. Skumulowana zmiana wartości depozytów i kredytów sektora niefinansowego oraz instrumentów dłużnych od stycznia 2020 r.

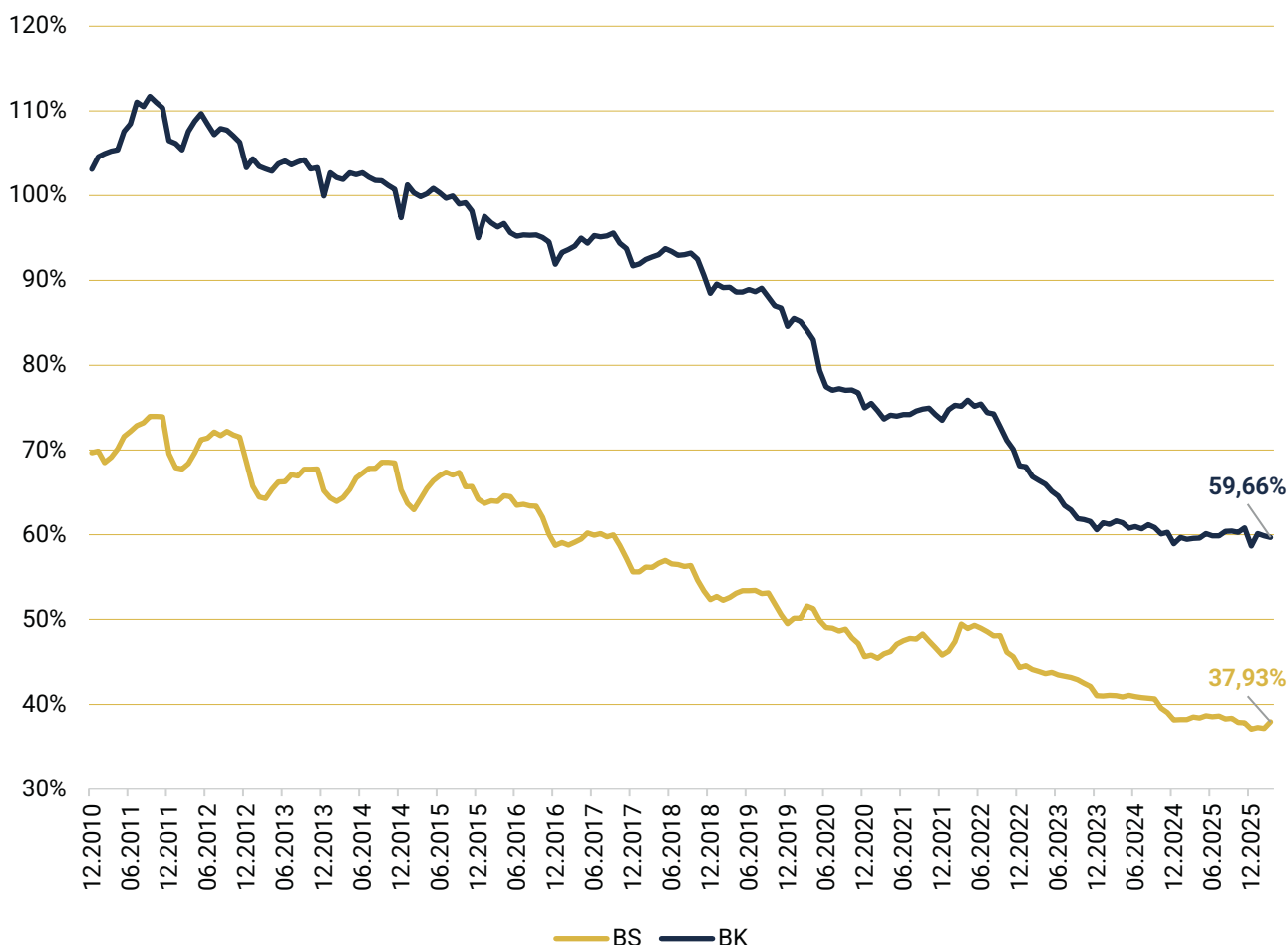
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec I kwartału 2026 r. wskaźnik kredytów do depozytów wyniósł 59,7% w sektorze banków komercyjnych oraz 37,2% w sektorze banków spółdzielczych. W obu przypadkach były to najniższe wartości odnotowane w całym analizowanym okresie. Oznacza to utrzymanie wysokiej nadwyżki depozytów nad wartością udzielonych kredytów, a tym samym wysokiej płynności obu segmentów sektora bankowego. Jednocześnie różnica wartości tego wskaźnika między bankami komercyjnymi i spółdzielczymi wyniosła 22,5 pp.

W długim okresie obserwowany jest systematyczny spadek wartości wskaźnika w obu segmentach sektora, przy czym w przypadku banków komercyjnych w ostatnich kwartałach widoczne są oznaki jego

stabilizacji w pobliżu 60%, zaś w przypadku banków spółdzielczych w pobliżu 40%. W tym kontekście warto podkreślić, że rekordowo niskie wartości wskaźnika kredytów do depozytów nie były efektem ograniczenia akcji kredytowej przez sektor bankowy. Spadek wskaźnika następował bowiem przy równoczesnym wzroście wartości portfeli kredytowych, co wskazuje jedynie na szybszy przyrost depozytów niż kredytów. Szczególnie było to widoczne do końca 2022 roku, kiedy wartość depozytów sektora niefinansowego zwiększyła się o 381 mld zł, podczas gdy wartość kredytów dla sektora niefinansowego wzrosła jedynie o 56 mld zł. Oznacza to, że przyrost depozytów był nawet siedmio- do ośmiokrotnie wyższy od przyrostu portfela kredytowego.

Rysunek 45. Kredyty dla sektora niefinansowego do depozytów od sektora niefinansowego w bankach komercyjnych i spółdzielczych [LTD,%]

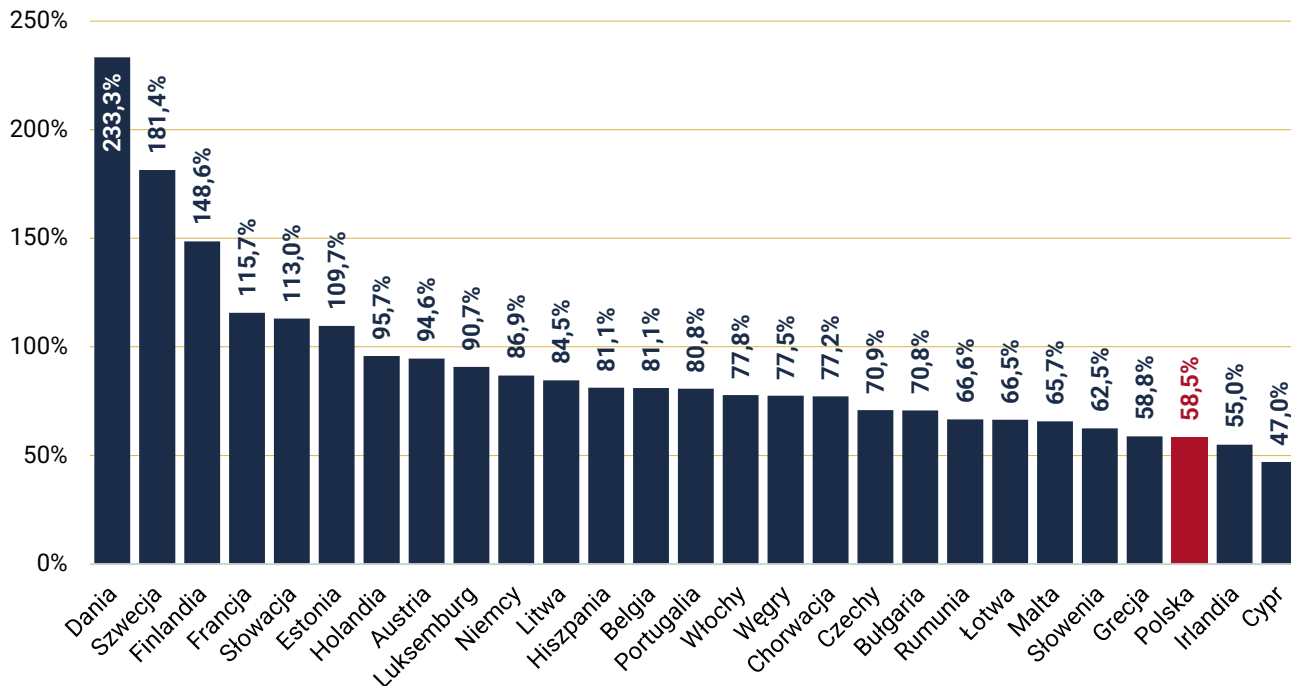

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Relacja kredytów dla sektora niefinansowego do depozytów tego sektora wyniosła w Polsce na koniec I kwartału 2026 r. 58,5%, co plasowało Polskę na trzecim miejscu od końca wśród analizowanych państw Unii Europejskiej. Wartość tego wskaźnika dla Polski była o 29,5 pp. niższa od średniego poziomu (88%)

odnotowanego w analizowanych krajach UE. Wskazuje to na relatywnie wysoką płynność polskiego sektora bankowego na tle pozostałych państw Unii Europejskiej. Dane te mogą również wskazywać na relatywnie dużą zdolność sektora bankowego do finansowania gospodarki w oparciu o posiadaną bazę depozytową.

Rysunek 46. Kredyty dla sektora niefinansowego w relacji do depozytów sektora niefinansowego w I kwartale 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE

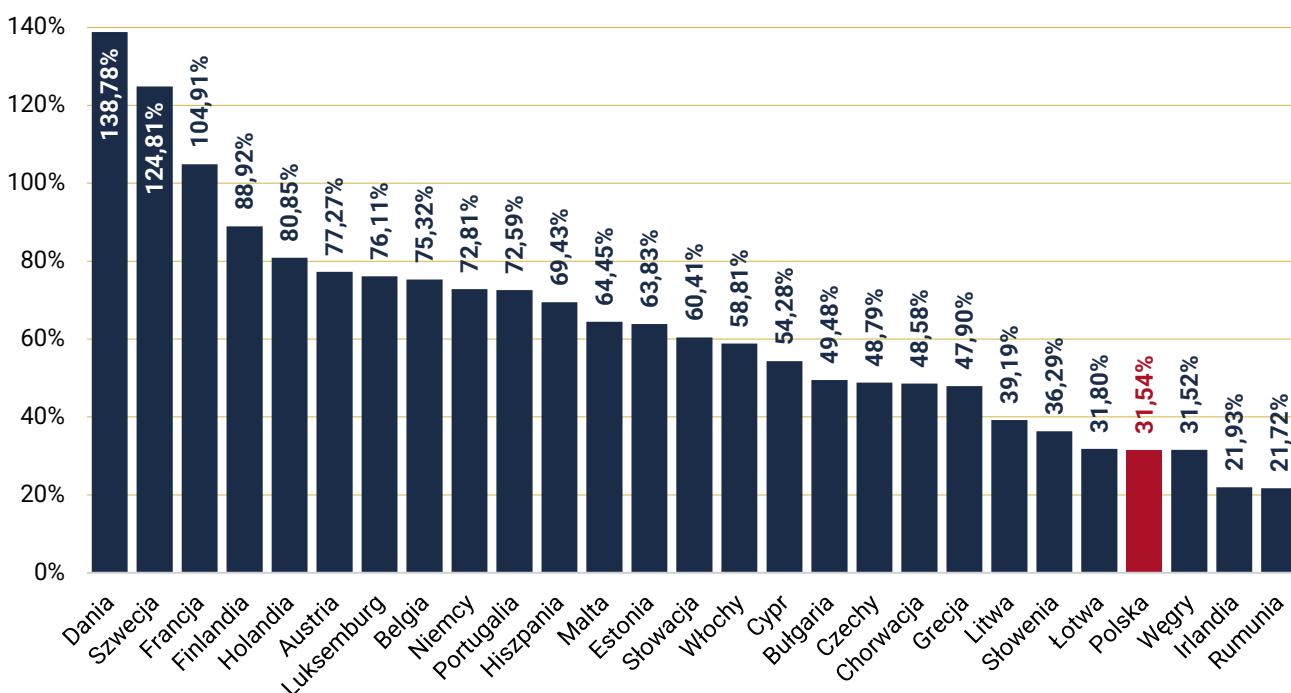

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

Relacja kredytów dla sektora niefinansowego do PKB wyniosła w Polsce na koniec I kwartału 2026 r. 31,5%, co plasowało Polskę na czwartym miejscu od końca wśród analizowanych państw Unii Europejskiej. Wartość tego wskaźnika dla Polski była o 32,7 pp. niższa

od średniego poziomu (64,2%) odnotowanego w analizowanych krajach UE. Dane te wskazują, że rola sektora bankowego w finansowaniu gospodarki pozostaje w Polsce relatywnie mniejsza niż w większości państw UE.

Rysunek 47. Kredyty dla sektora niefinansowego w relacji do PKB w I kwartale 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE

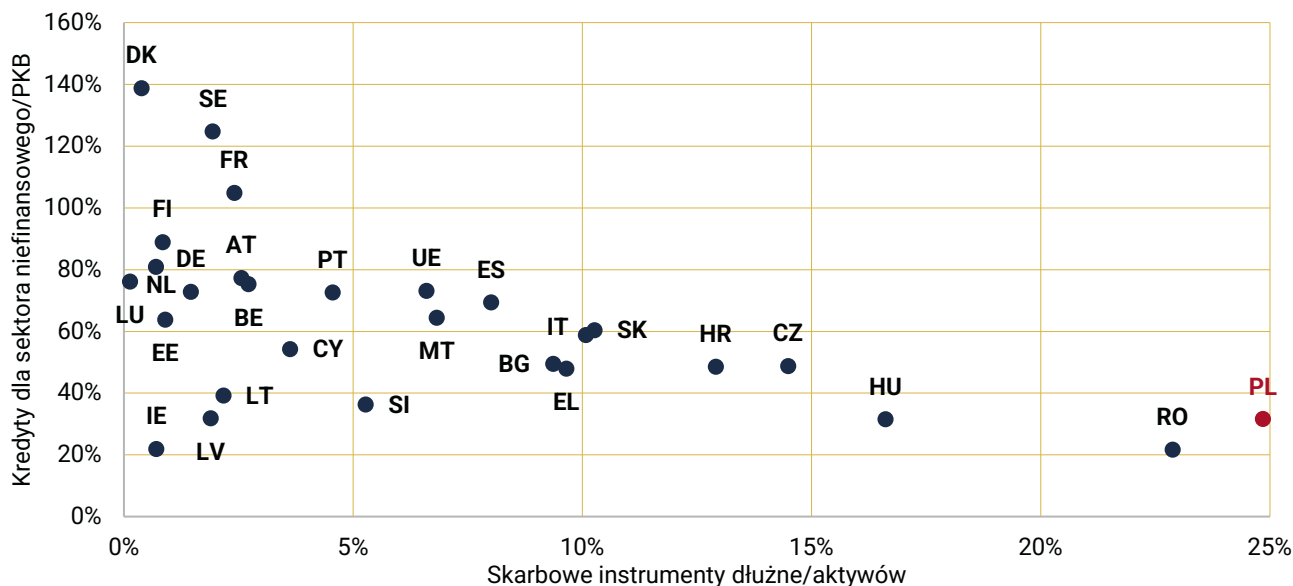

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

Na koniec I kwartału 2026 r. Polska na tle innych krajów UE wyróżniała się jednym z najwyższych udziałów skarbowych instrumentów dłużnych w aktywach sektora bankowego przy jednocześnie relatywnie niskiej relacji kredytów dla sektora niefinansowego do PKB.

Odmienne model obserwowano m.in. w Danii, Szwecji, Francji i Finlandii, gdzie wyższemu poziomowi kredytów względem PKB towarzyszył niższy udział skarbowych instrumentów dłużnych w aktywach banków.

Rysunek 48. Kredyty dla sektora niefinansowego do PKB vs udział skarbowych instrumentów dłużnych w aktywach sektorów bankowych z krajów UE – I kw. 2026

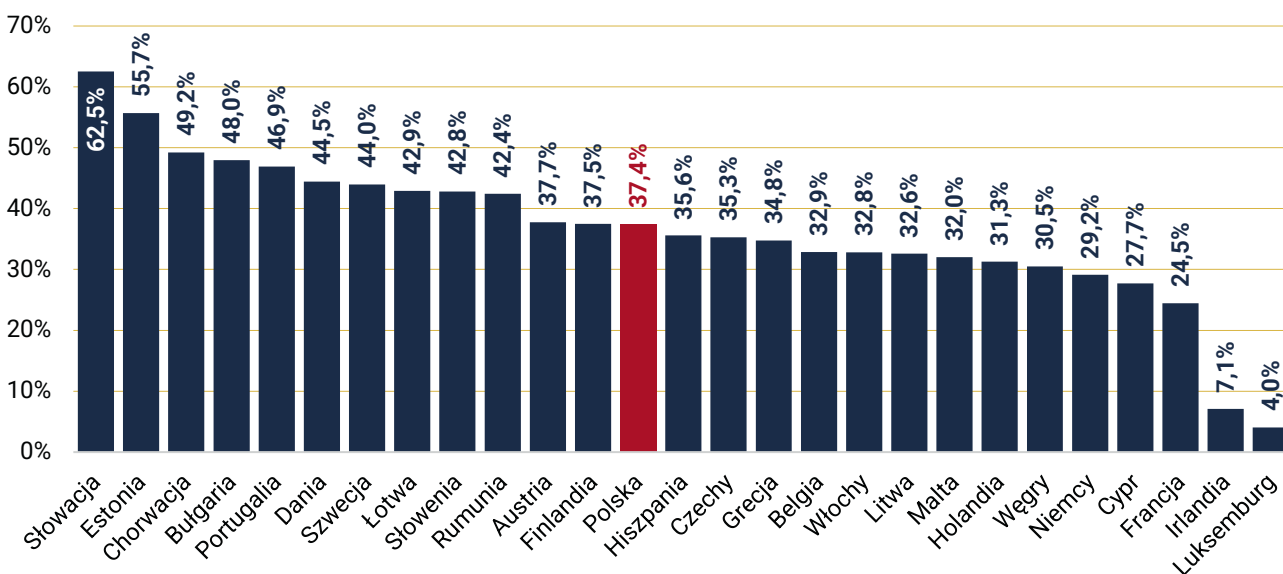

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

Relacja kredytów dla sektora niefinansowego do aktywów sektora bankowego wyniosła w Polsce na koniec I kwartału 2026 r. 37,4%, co plasowało Polskę w środku stawki analizowanych państw Unii Europejskiej. Wartość tego wskaźnika dla Polski była zbliżona do średniego poziomu (37%) odnotowanego w anali-

zowanych krajach UE. Dane te wskazują, że pomimo relatywnie niskiego poziomu kredytów dla sektora niefinansowego w relacji do PKB, udział tej kategorii aktywów w bilansach polskich banków pozostaje zbliżony do średniej unijnej.

Rysunek 49. Kredyty dla sektora niefinansowego w aktywach banków w I kwartale 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE

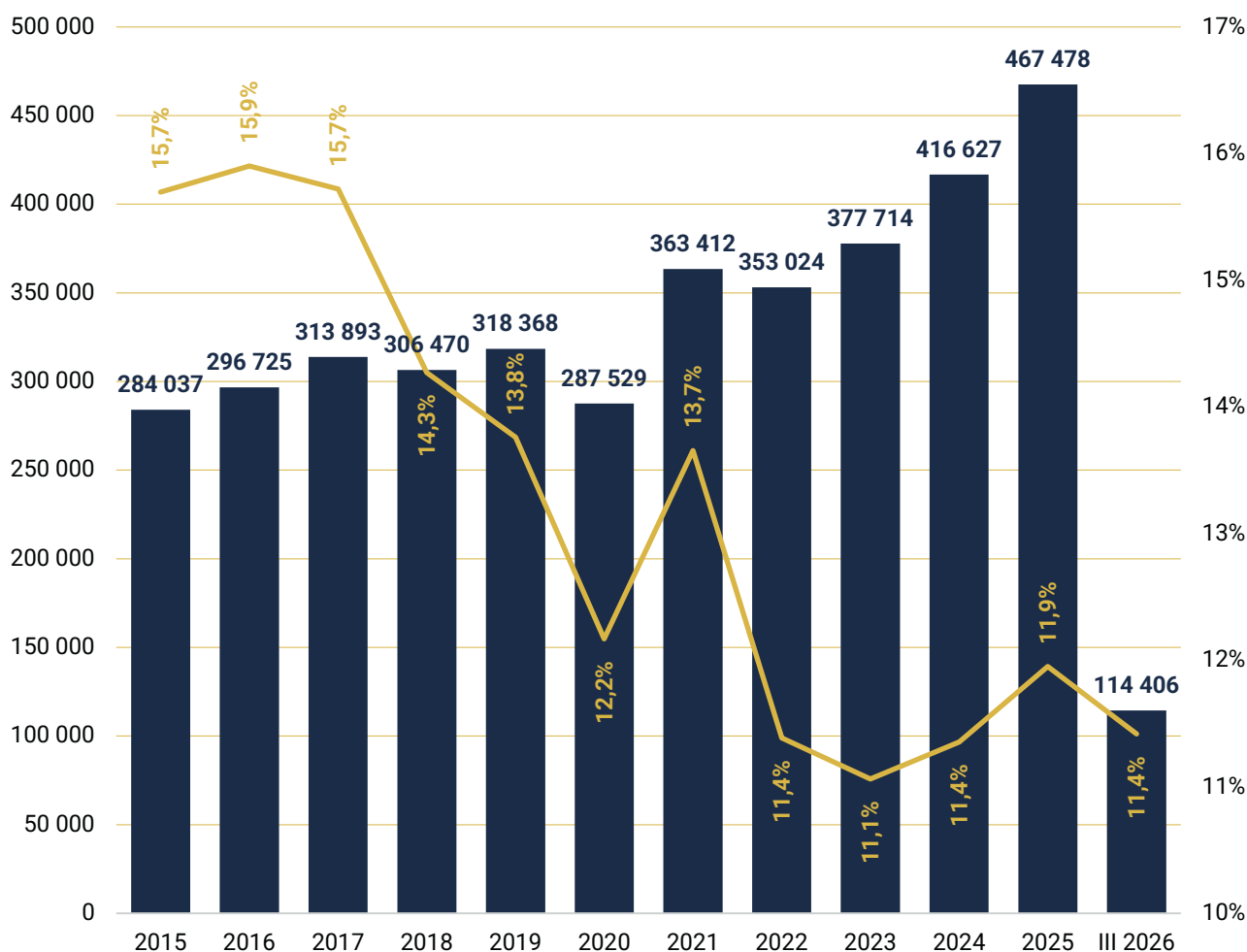

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

W pierwszym kwartale 2026 roku wartość nominalnej podaży kredytów dla sektora niefinansowego wyniosła 114,4 mld zł. Wartość ta stanowi 24,5% wartości nominalnej podaży kredytów dla sektora niefinansowego wykazanej na koniec 2025 roku oraz 33,3% średniej rocznej wartości nominalnej podaży kredytów dla sektora niefinansowego w latach 2015–2025. Dane te wskazują, że wartość podaży kredytów dla sektora niefinansowego zrealizowana już w pierwszym kwartale 2026 roku odpowiadała

znaczącej części rocznej podaży kredytów notowanej w poprzednich latach. W pierwszym kwartale 2026 r. realna wartość podaży kredytów dla sektora niefinansowego wyniosła 11,4% PKB. Poziom ten był zbliżony do wartości obserwowanych w latach 2022–2025, pozostając jednocześnie niższy od średniej wartości wskaźnika notowanej w latach 2015–2021, która wynosiła średnio 14,5%, momentami osiągając poziom blisko 16% PKB.

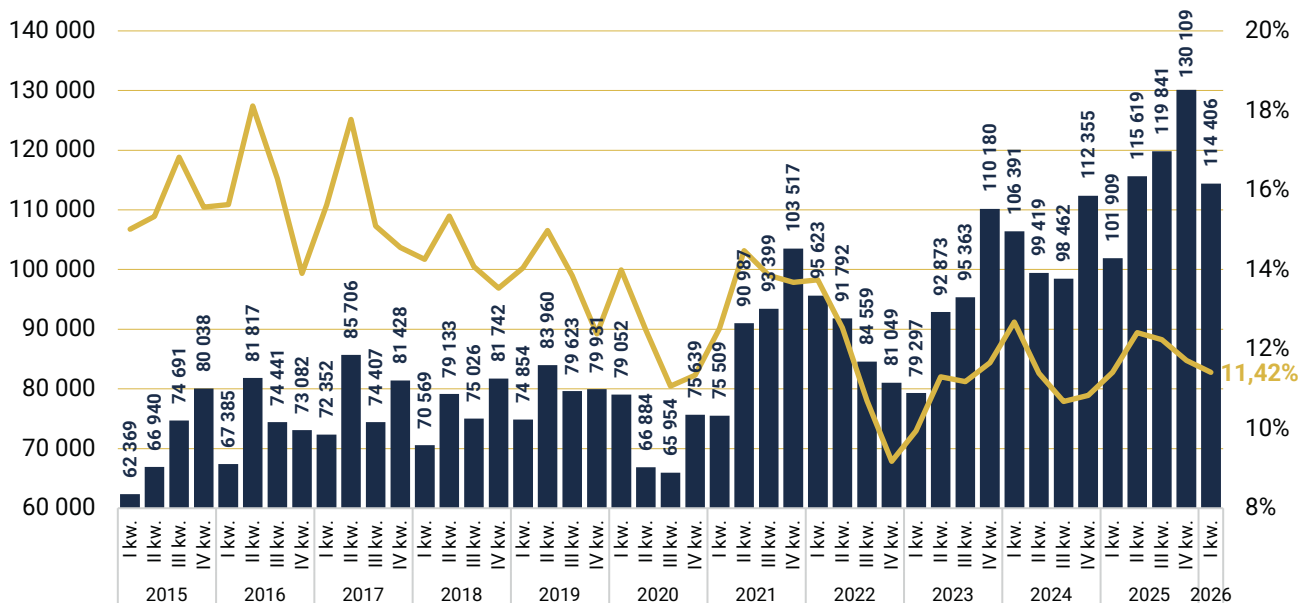
Rysunek 50. Podaż kredytów dla sektora niefinansowego w latach 2015–2025 oraz na koniec I kw. 2026 r.

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Na koniec I kwartału 2026 roku nominalna podaż kredytów dla sektora niefinansowego osiągnęła wartość 114,4 mld zł, co stanowi najwyższą wartość odnotowaną w pierwszym kwartale roku w całym analizowanym okresie. Była ona o 12,5 mld zł (o 12,3%) wyższa od wartości w analogicznym okresie roku poprzedniego oraz o blisko 33,9 mld zł (42,1%) wyższa od średniej wartości nominalnej podaży kredytów dla sektora niefinansowego w pierwszych kwartałach lat 2015–2024. Na koniec I kwartału 2026 r. realna wartość podaży kredytów dla sektora niefinansowego

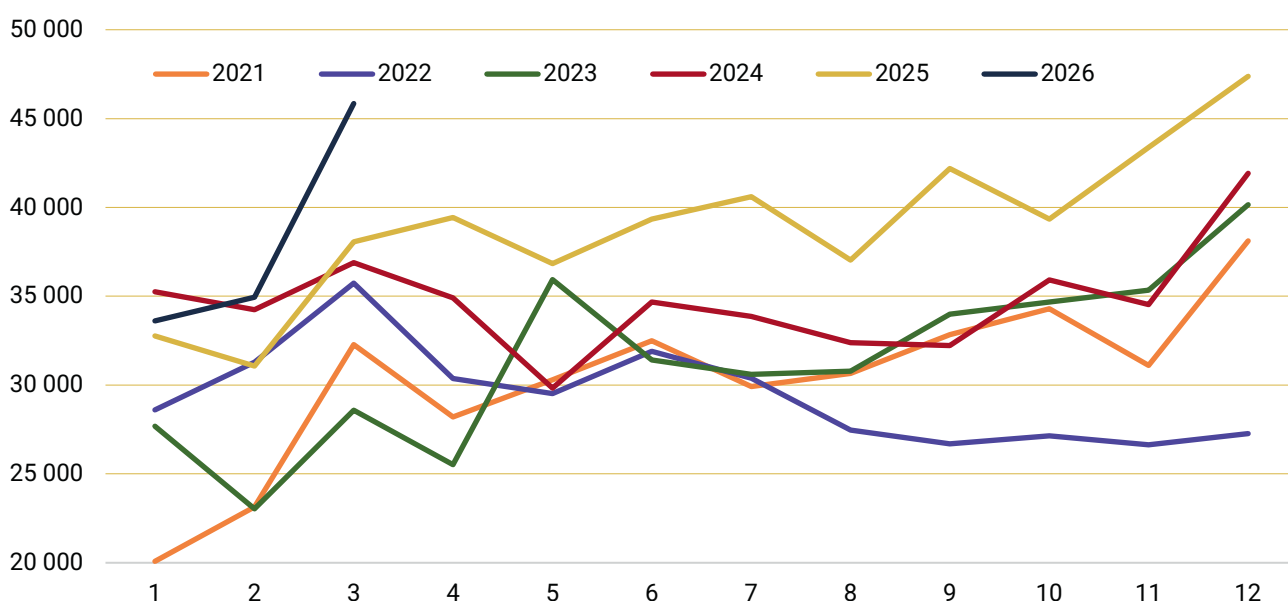
wyniosła 11,4%, utrzymując się na poziomie obserwowanym w analogicznym okresie roku poprzedniego. Jednocześnie wartość wskaźnika była o około 2,1 pp. niższa od średniej wartości realnej podaży kredytów dla sektora niefinansowego w pierwszych kwartałach lat 2015–2024, wynoszącej 13,5%. Pomimo stabilizacji w ujęciu rocznym, relacja podaży kredytów dla sektora niefinansowego do PKB kształtowała się poniżej poziomów obserwowanych w latach 2015–2019, kiedy wskaźnik ten przekraczał 15%.

Rysunek 51. Podaż kredytów dla sektora niefinansowego w ujęciu kwartalnym [2015 – III 2026]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Średnia wartość miesięcznej podaży kredytów dla sektora niefinansowego w pierwszym kwartale 2026 r. wyniosła 38,1 mld zł. Była ona o 7,6 mld zł (o 24,7%) wyższa od średniej wartości podaży kredytów w analogicznym okresie lat 2021–2025. Jednocześnie należy wskazać, że była to najwyższa wartość średniej podaży kredytów dla sektora niefinansowego za pierwszy kwartał roku spośród wszystkich analizowanych lat. Na uwagę zasługuje fakt, iż o ile w styczniu i lutym 2026 roku podaż kredytów dla sektora niefinansowego kształtowała się na podobnym poziomie ok. 35 mld zł miesięcznie, o tyle

w marcu nastąpił istotny wzrost podaży kredytów dla sektora niefinansowego do 45,8 mld zł, tj. prawie o 11 mld zł (o 31,2%) względem wartości z lutego 2026 roku. Dane za pierwszy kwartał 2026 roku wskazują na utrzymujące się przyspieszenie akcji kredytowej sektora bankowego wobec sektora niefinansowego. Świadczy o tym zarówno najwyższa średnia wartość podaży kredytów odnotowana w pierwszym kwartale spośród wszystkich analizowanych lat, jak i wzrost podaży kredytów we wszystkich miesiącach pierwszego kwartału 2026 roku względem analogicznych miesięcy 2025 roku.

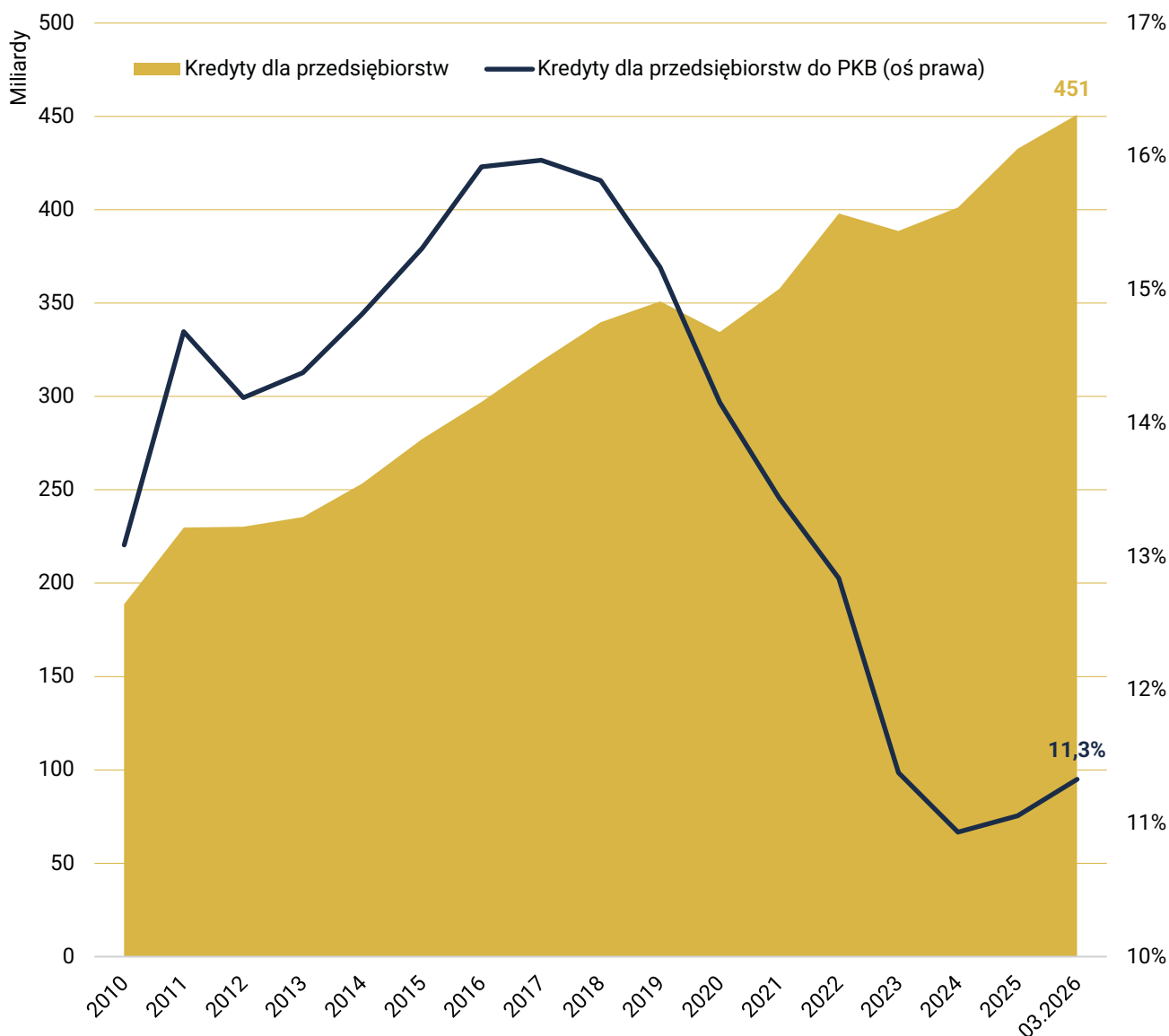
Rysunek 52. Podaż kredytów dla sektora niefinansowego w ujęciu miesięcznym [2021–III 2026]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Do końca marca 2026 r. wartość kredytów dla przedsiębiorstw wzrosła do 451 mld zł, wobec 432,6 mld zł na koniec 2025 r. Oznacza to wzrost o 18,4 mld zł, tj. o 4,2%, oraz osiągnięcie najwyższego poziomu w całym analizowanym okresie. Relacja kredytów dla przedsiębiorstw do PKB zwiększyła się z 11,1% do 11,3%, tj. o 0,2 pp. Był to drugi z rzędu okres wzrostu relacji

kredytów dla przedsiębiorstw do PKB, co może wskazywać na stopniowe wygaszanie obserwowanego w latach 2021–2024 trendu spadkowego tego wskaźnika. Pomimo osiągnięcia rekordowej nominalnej wartości kredytów, ich relacja do PKB pozostaje jednak istotnie niższa niż w latach 2016–2018, kiedy utrzymywała się na poziomie około 16% PKB.

Rysunek 53. Kredyty dla przedsiębiorstw nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś, %]

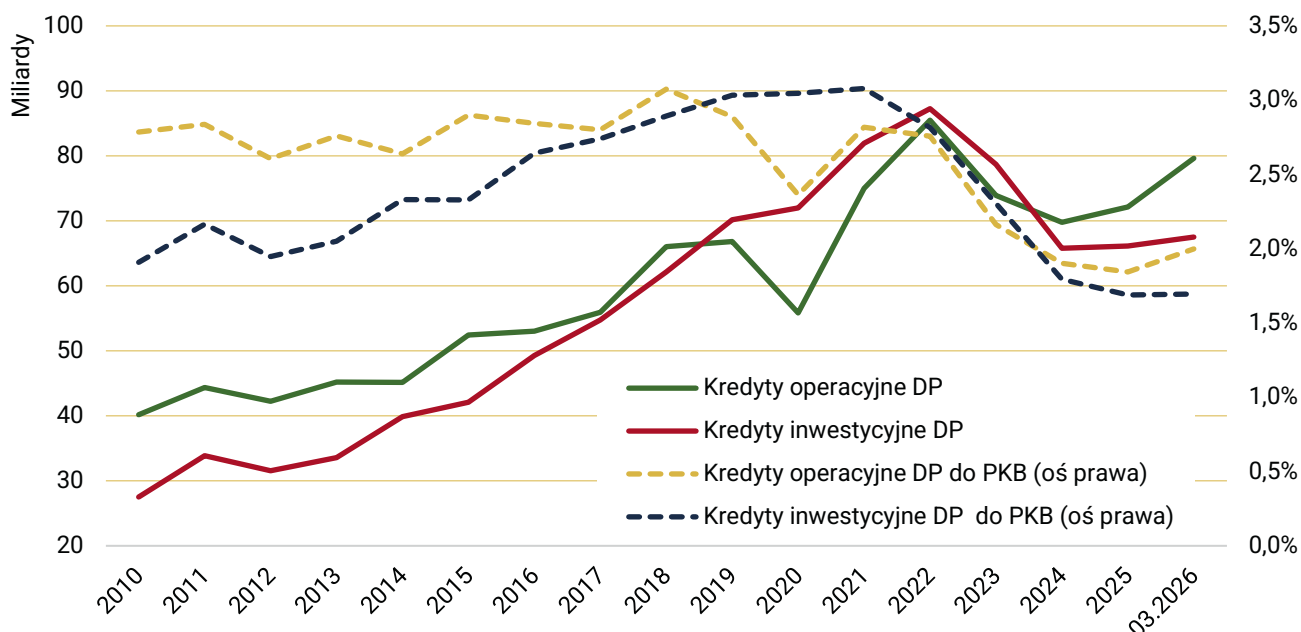

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec I kwartału 2026 r. wartość kredytów operacyjnych dla dużych przedsiębiorstw wyniosła 79,6 mld zł i była wyższa o 12,1 mld zł od wartości kredytów inwestycyjnych (67,5 mld zł). Po okresie zbliżonych wartości obu kategorii w latach 2020–2022 widoczny jest ponowny wzrost znaczenia kredytów operacyjnych w finansowaniu dużych przedsiębiorstw. Pomimo relatywnie wysokich wartości nominalnych

obu kategorii, ich znaczenie w gospodarce pozostaje niższe niż w poprzedniej dekadzie. Szczególnie widoczne jest to w przypadku kredytów inwestycyjnych, których relacja do PKB obniżyła się z 3,08% w 2021 r. do 1,70% na koniec I kwartału 2026 r. Jednocześnie udział kredytów operacyjnych w PKB wyniósł 2%, wobec 2,82% w 2021 r.

Rysunek 54. Kredyty operacyjne i inwestycyjne dla sektora dużych przedsiębiorstw nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś, %]

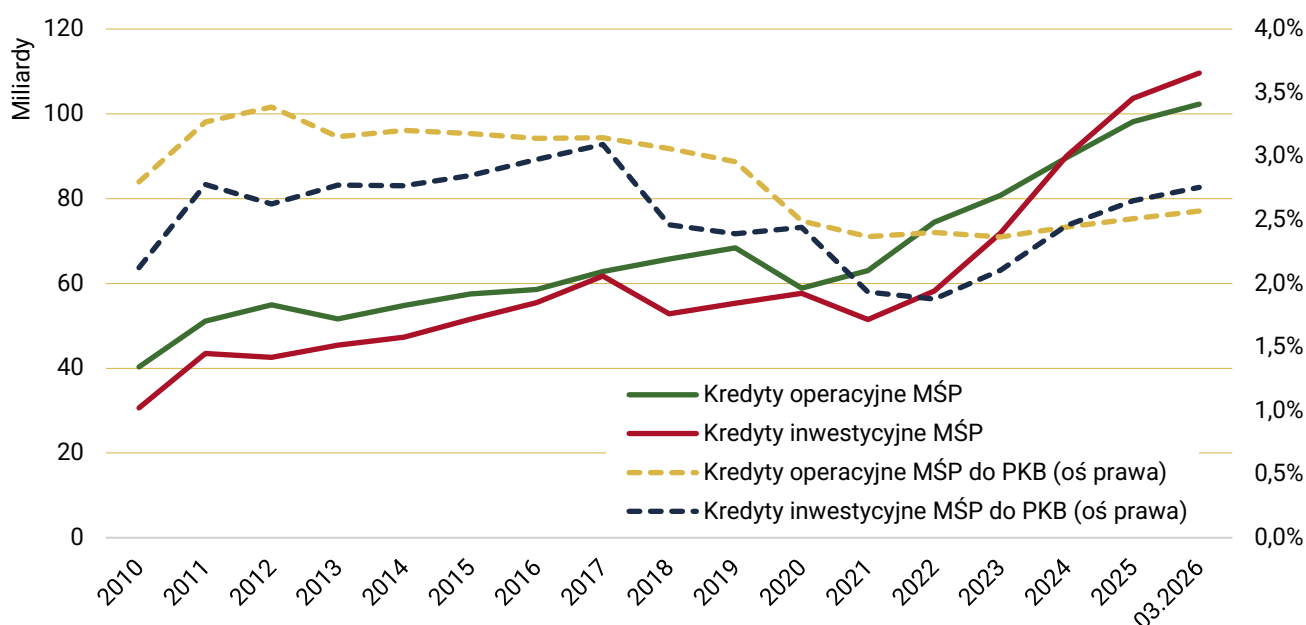

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec I kwartału 2026 r. wartość kredytów operacyjnych dla małych i średnich przedsiębiorstw wyniosła 102,3 mld zł i była niższa o 7,4 mld zł od wartości kredytów inwestycyjnych (109,7 mld zł). W przeciwieństwie do obserwowanych tendencji w sektorze dużych przedsiębiorstw, w segmencie MŚP w ostatnich latach widoczny był wyraźny wzrost znaczenia kredytów inwestycyjnych. Na koniec I kwartału 2026 r. ich wartość osiągnęła najwyższy poziom w analizo-

wanym okresie, a relacja do PKB wzrosła do 2,76%, wobec 1,88% w 2022 r. Jednocześnie wartość kredytów operacyjnych również pozostawała na historycznie wysokim poziomie, a ich udział w PKB wyniósł 2,57%. Zarówno kredyty operacyjne, jak i inwestycyjne osiągnęły na koniec I kwartału 2026 r. jedne z najwyższych wartości w całym analizowanym okresie, przy czym szczególnie dynamicznie rosło znaczenie finansowania inwestycyjnego.

Rysunek 55. Kredyty operacyjne i inwestycyjne dla sektora MŚP nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś, %]

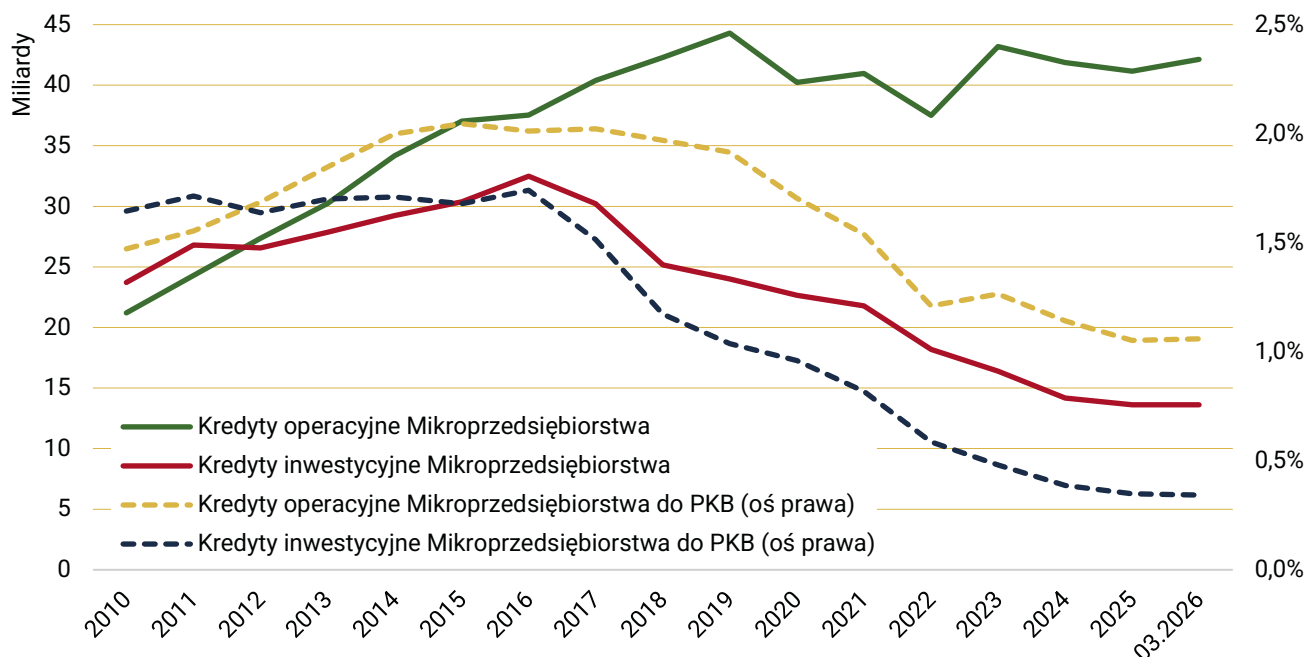

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec I kwartału 2026 r. wartość kredytów operacyjnych dla mikroprzedsiębiorstw wyniosła 42,1 mld zł i była ponad trzykrotnie wyższa od wartości kredytów inwestycyjnych, która osiągnęła 13,6 mld zł. Oznacza to różnicę 28,5 mld zł na korzyść finansowania bieżącej działalności mikroprzedsiębiorstw. Szczególnie widoczny jest długookresowy spadek znaczenia kredytów inwestycyjnych. Relacja tej kategorii kredy-

tów do PKB obniżyła się z 1,74% w 2016 r. do 0,34% na koniec I kwartału 2026 r., osiągając najniższy poziom w całym analizowanym okresie. Dane wskazują, że w sektorze mikroprzedsiębiorstw finansowanie bankowe koncentruje się przede wszystkim na bieżącej działalności przedsiębiorstw, podczas gdy znaczenie kredytów inwestycyjnych systematycznie maleje.

Rysunek 56. Kredyty operacyjne i inwestycyjne dla sektora mikro przedsiębiorstw nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś, %]

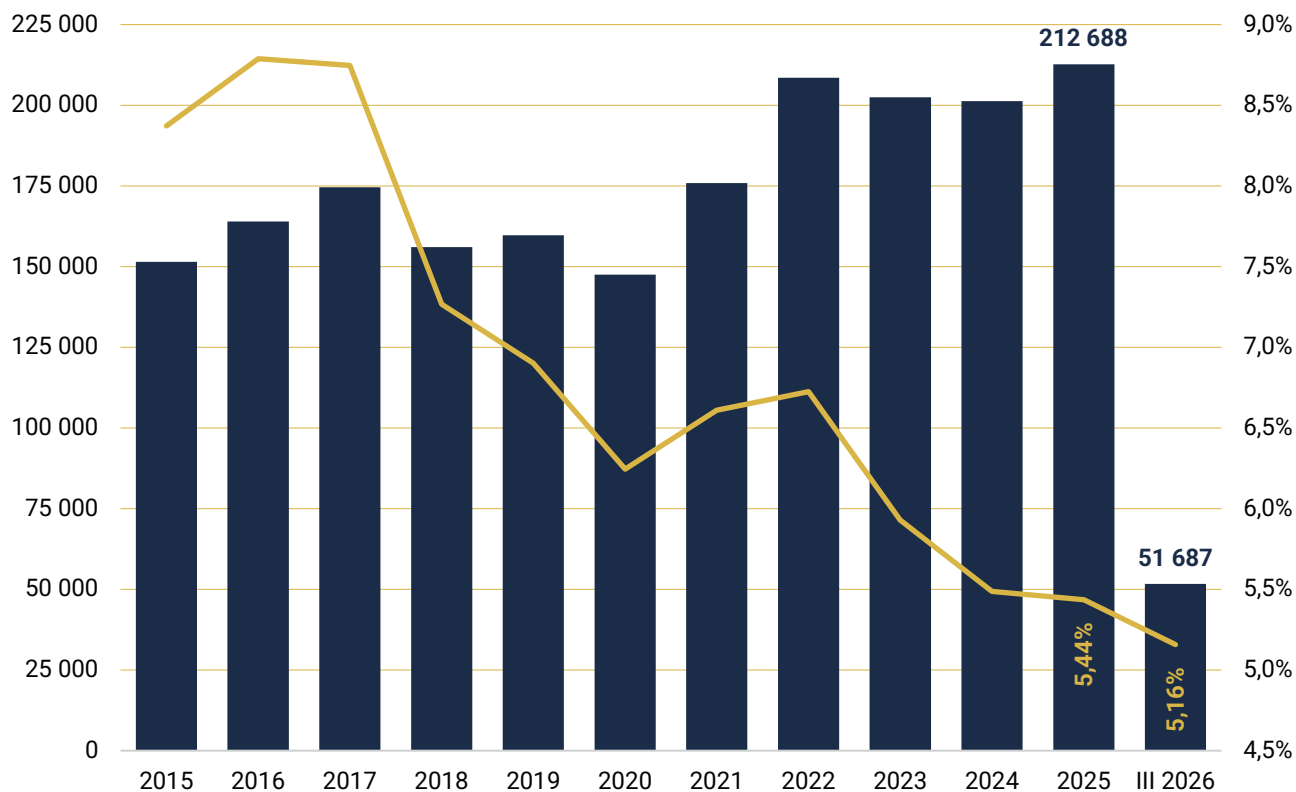
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

W pierwszym kwartale 2026 roku wartość nominalnej podaży kredytów dla przedsiębiorstw wyniosła 51,7 mld zł. Wartość ta stanowiła 24,3% wartości nominalnej podaży kredytów dla przedsiębiorstw wykazanej na koniec 2025 roku. Jednocześnie wartość nominalnej podaży kredytów dla przedsiębiorstw zrealizowana w pierwszym kwartale 2026 roku odpowiadała niemal jednej trzeciej średniej rocznej podaży kredytów dla przedsiębiorstw notowanej w latach 2015–2025. Wysoka wartość nominalnej podaży kredytów dla przedsiębiorstw na początku 2026 roku potwierdza utrzymującą się silną aktywność kredytową w tym segmencie, który pozostaje jednym z głównych czynników wzrostu podaży kredytów dla sektora niefinansowego. Na koniec marca 2026 roku realna wartość podaży kredytów dla przedsiębiorstw wyniosła 5,2% PKB, co stanowi najniższą wartość odnotowaną w analizowanym okresie.

Na koniec I kwartału 2026 roku nominalna podaż kredytów dla sektora przedsiębiorstw osiągnęła wartość

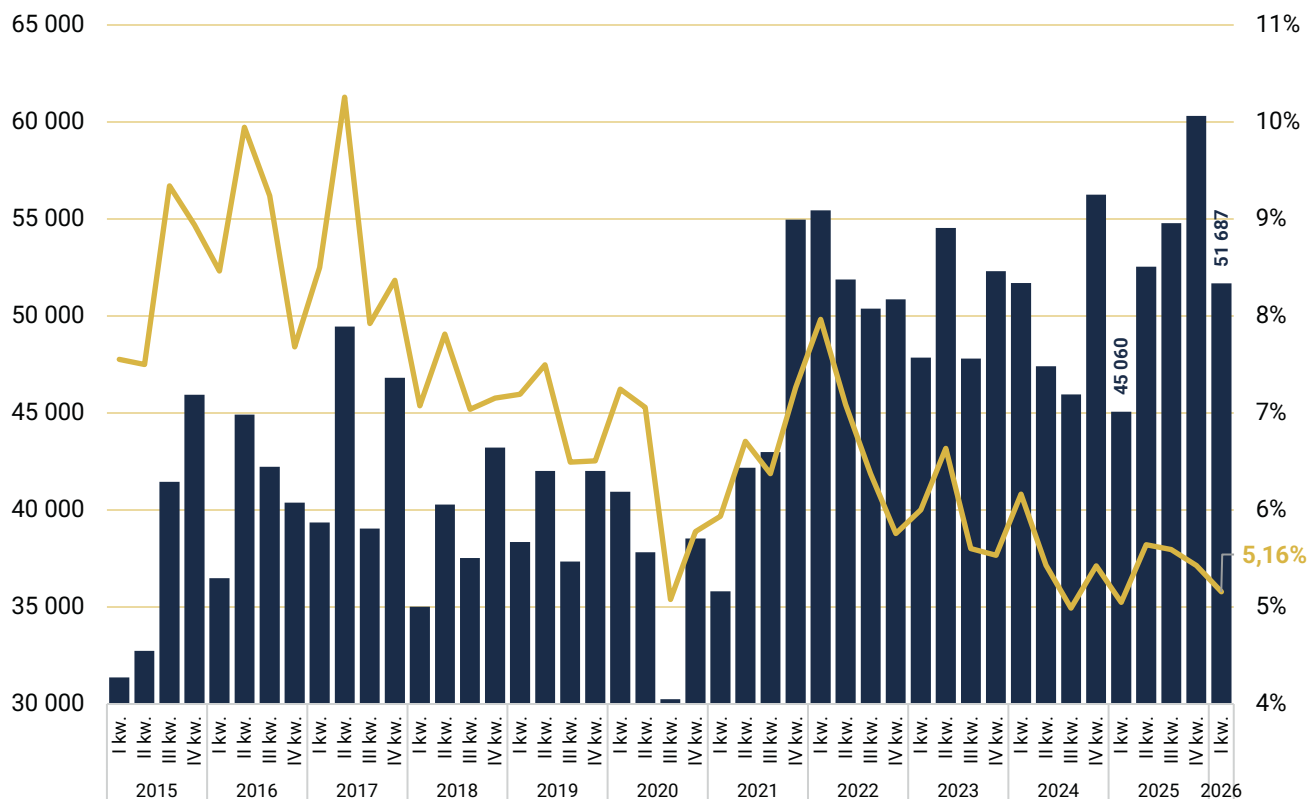
51,7 mld zł, co stanowi najwyższą wartość odnotowaną w pierwszym kwartale roku w całym analizowanym okresie. Była ona o 6,1 mld zł (o 13,3%) wyższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego oraz o blisko 8,7 mld zł (o 20,3%) wyższa od średniej wartości nominalnej podaży kredytów dla przedsiębiorstw w pierwszych kwartałach lat 2015–2024. Warto podkreślić, że dynamika wzrostu nominalnej podaży kredytów dla przedsiębiorstw w I kwartale 2026 r. była wyższa od dynamiki nominalnej podaży kredytów dla całego sektora niefinansowego (12,3% r/r), co wskazuje, że podaż kredytów dla przedsiębiorstw w istotnym stopniu przyczyniła się do wzrostu podaży kredytów dla sektora niefinansowego w analizowanym okresie. Na koniec I kwartału 2026 r. realna wartość podaży kredytów dla sektora przedsiębiorstw wyniosła 4,8%, co oznacza spadek o 0,9 pp. względem analogicznego okresu roku poprzedniego. Jednocześnie wartość wskaźnika pozostawała o ok. 1,2 pp. niższa od średniej wartości dla pierwszych kwartałów lat 2015–2024, wynoszącej 6,0%.

Rysunek 57. Podaż kredytów dla przedsiębiorstw w latach 2015-2025 oraz na koniec I kw. 2026 r.

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Rysunek 58. Podaż kredytów dla przedsiębiorstw w ujęciu kwartalnym [2015 – III 2026]

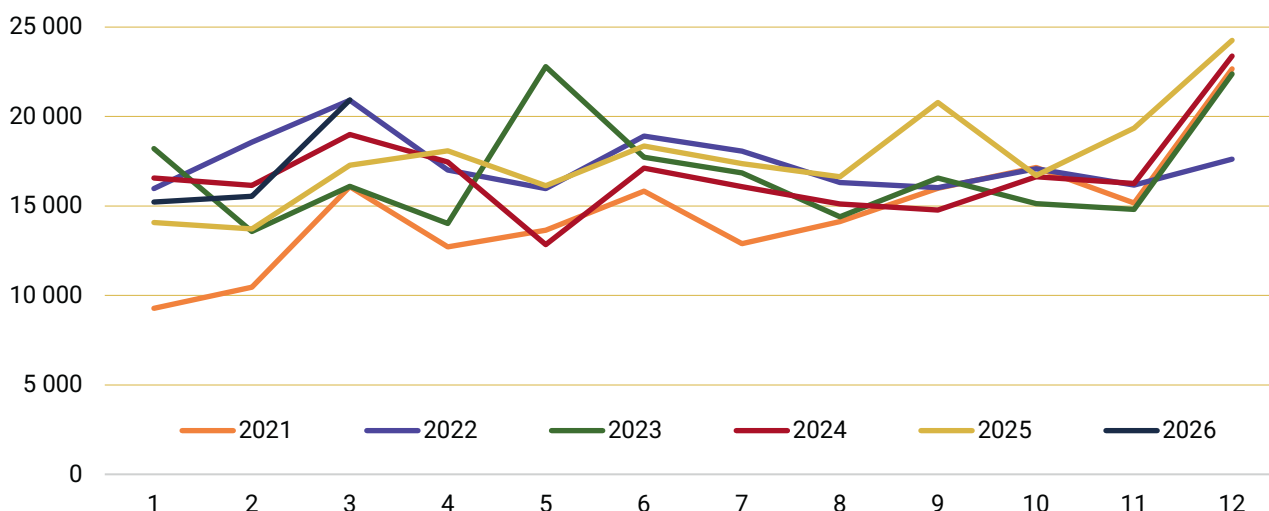

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Średnia wartość miesięcznej podaży kredytów dla przedsiębiorstw w pierwszym kwartale 2026 r. wyniosła 17,2 mld zł. Była ona o 1,5 mld zł (o 9,6%) wyższa od średniej wartości podaży kredytów dla przedsiębiorstw w analogicznym okresie lat 2021–2025. Jednocześnie była to jedna z najwyższych średnich wartości podaży kredytów dla przedsiębiorstw w pierwszym kwartale spośród analizowanych lat.

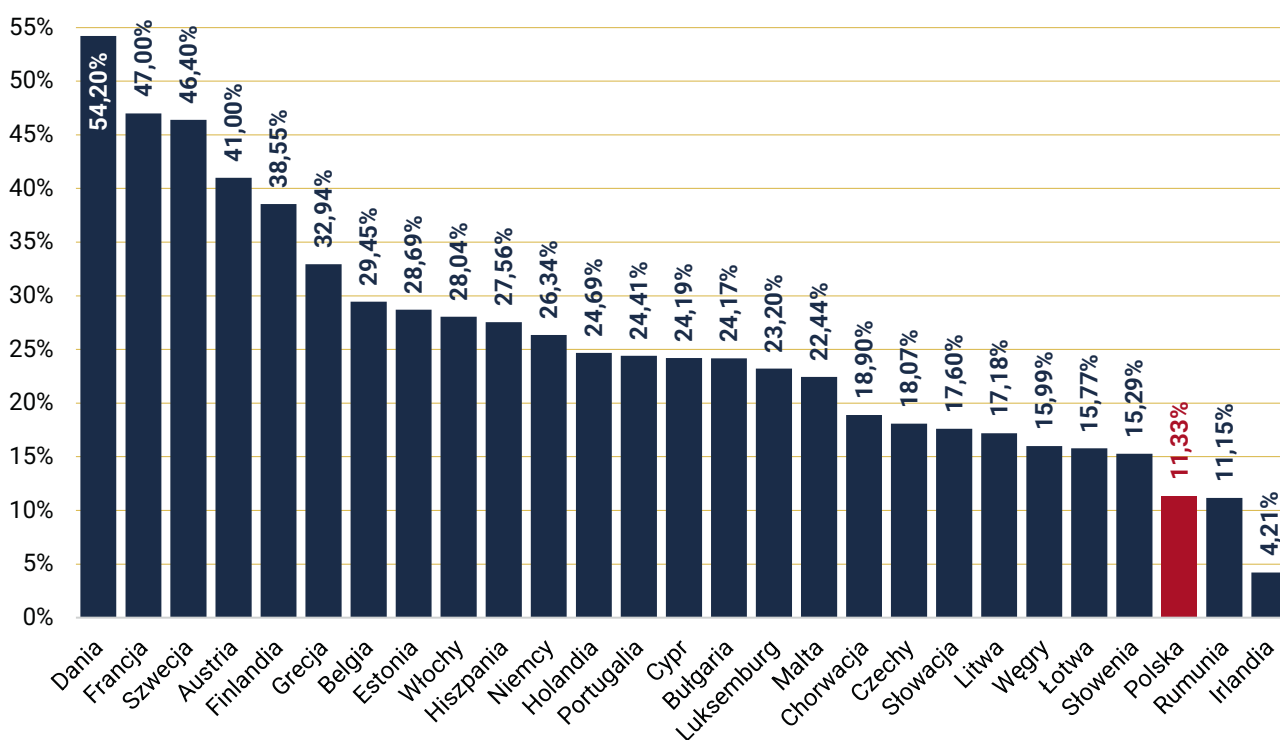
Na uwagę zasługuje szczególnie marzec 2026 r., w którym podaż kredytów dla przedsiębiorstw wzrosła do 20,9 mld zł, osiągając najwyższy poziom w tym miesiącu spośród wszystkich analizowanych lat. Podaż kredytów dla przedsiębiorstw była wyższa niż rok wcześniej we wszystkich miesiącach pierwszego kwartału 2026 r., co może wskazywać na stopniowe ożywienie aktywności kredytowej przedsiębiorstw.

Rysunek 59. Podaż kredytów dla przedsiębiorstw w ujęciu miesięcznym [2021–III 2026]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Rysunek 60. Kredyty dla przedsiębiorstw w relacji do PKB – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE

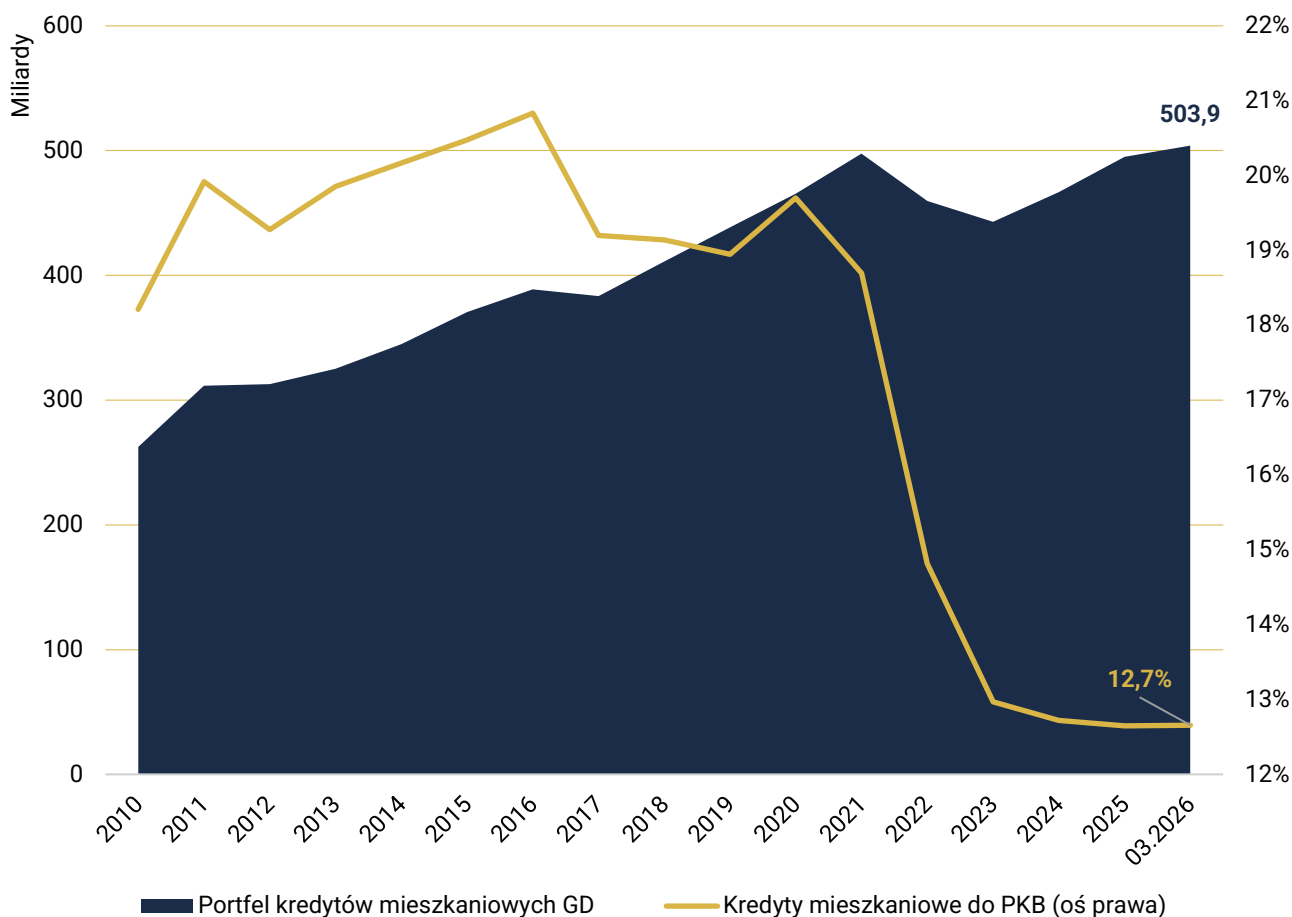

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

Relacja kredytów dla przedsiębiorstw do PKB wyniosła w Polsce na koniec I kwartału 2026 r. 11,3%, co plasowało Polskę na trzecim miejscu od końca wśród analizowanych państw Unii Europejskiej. **Wartość tego wskaźnika dla Polski była o 13,8 pp. niższa od średniego poziomu (25,1%)** odnotowanego w analizowanych krajach UE. Dane te wskazują, że pomimo obserwowanego w ostatnich miesiącach wzrostu podaży kredytów dla przedsiębiorstw, w szczególności w segmencie MŚP, znaczenie finansowania bankowego przedsiębiorstw w relacji do wielkości gospodarki pozostaje w Polsce relatywnie niskie na tle większości państw UE, co może wskazywać na potencjał do dalszego wzrostu roli sektora bankowego w finansowaniu rozwoju przedsiębiorstw.

Na koniec I kwartału 2026 r. wartość portfela kredytów mieszkaniowych gospodarstw domowych wyniosła 503,9 mld zł, wobec 494,9 mld zł na koniec 2025 r. Oznacza to wzrost o 9 mld zł, tj. o 1,8% oraz osiągnięcie najwyższego poziomu w całym analizowanym okresie. Warto jednak zauważyć, że rekordowy poziom portfela jedynie nieznacznie przewyższył wartość odnotowaną już w 2021 r. (497,6 mld zł), co oznacza, że poziom portfela kredytów mieszkaniowych dopiero w I kwartale 2026 r. nieznacznie przekroczył wartość odnotowaną w 2021 r. Relacja kredytów mieszkaniowych do PKB nieznacznie wzrosła z 12,6% na koniec 2025 r. do 12,7% na koniec I kwartału 2026 r. Pomimo osiągnięcia rekordowej nominalnej wartości portfela kredytów mieszkaniowych, ich relacja do PKB pozostaje jednak istotnie niższa niż w latach 2014–2016, kiedy przekraczała 20% PKB.

Rysunek 61. Kredyty mieszkaniowe gospodarstw domowych nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś, %]

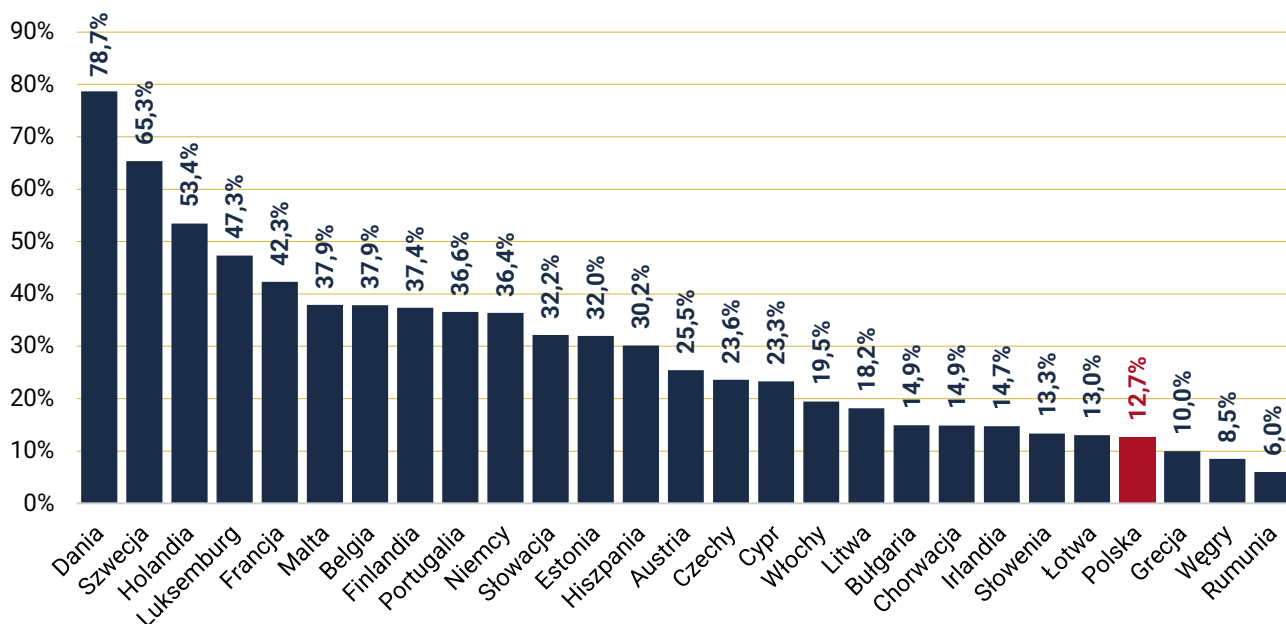

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Relacja kredytów mieszkaniowych do PKB wyniosła w Polsce na koniec I kwartału 2026 r. 12,7%, co plasowało Polskę na czwartym miejscu od końca wśród analizowanych państw Unii Europejskiej. **Wartość tego wskaźnika dla Polski była o 14,6 pp. niższa**

od średniego poziomu (27,3%) odnotowanego w analizowanych krajach UE. Dane te wskazują, że skala finansowania mieszkaniowego przez sektor bankowy pozostaje w Polsce relatywnie niewielka na tle większości państw UE.

Rysunek 62. Kredyty mieszkaniowe w relacji do PKB w I kwartale 2026 r. – polski sektor bankowy na tle innych krajów UE

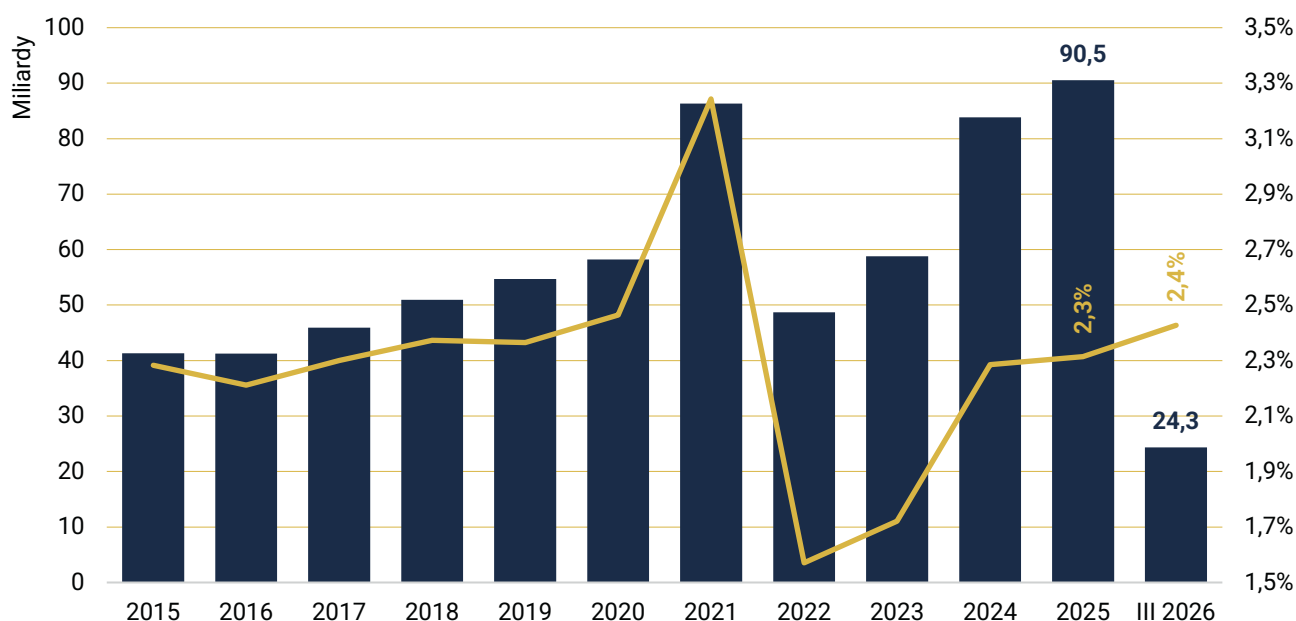

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

W pierwszym kwartale 2026 roku wartość nominalnej podaży kredytów mieszkaniowych wyniosła 24,3 mld zł. Wartość ta stanowi 26,9% wartości nominalnej podaży kredytów mieszkaniowych wykazanej na koniec 2025 roku. Warto także podkreślić, że podaż kredytów mieszkaniowych zrealizowana już w pierwszym kwartale 2026 roku odpowiadała ponad 40% średniej rocznej nominalnej podaży kredytów mieszkaniowych obserwowanej w latach 2015–2025, co wskazuje na wysoką aktywność kredytową w tym

segmencie już na początku 2026 roku. Dane za pierwszy kwartał 2026 roku potwierdzają utrzymanie wysokiej aktywności w segmencie kredytów mieszkaniowych obserwowanej w ostatnich latach. Jednocześnie w pierwszym kwartale 2026 r. realna wartość podaży kredytów mieszkaniowych wyniosła 2,4%. Poziom ten był o 0,1 pp. wyższy od wartości obserwowanej na koniec 2025 roku oraz o 0,11 pp. wyższy od średniej wartości realnej podaży kredytów mieszkaniowych notowanej w latach 2015–2025 (2,28%).

Rysunek 63. Podaż kredytów mieszkaniowych w latach 2015-2025 oraz na koniec I kw. 2026 r.

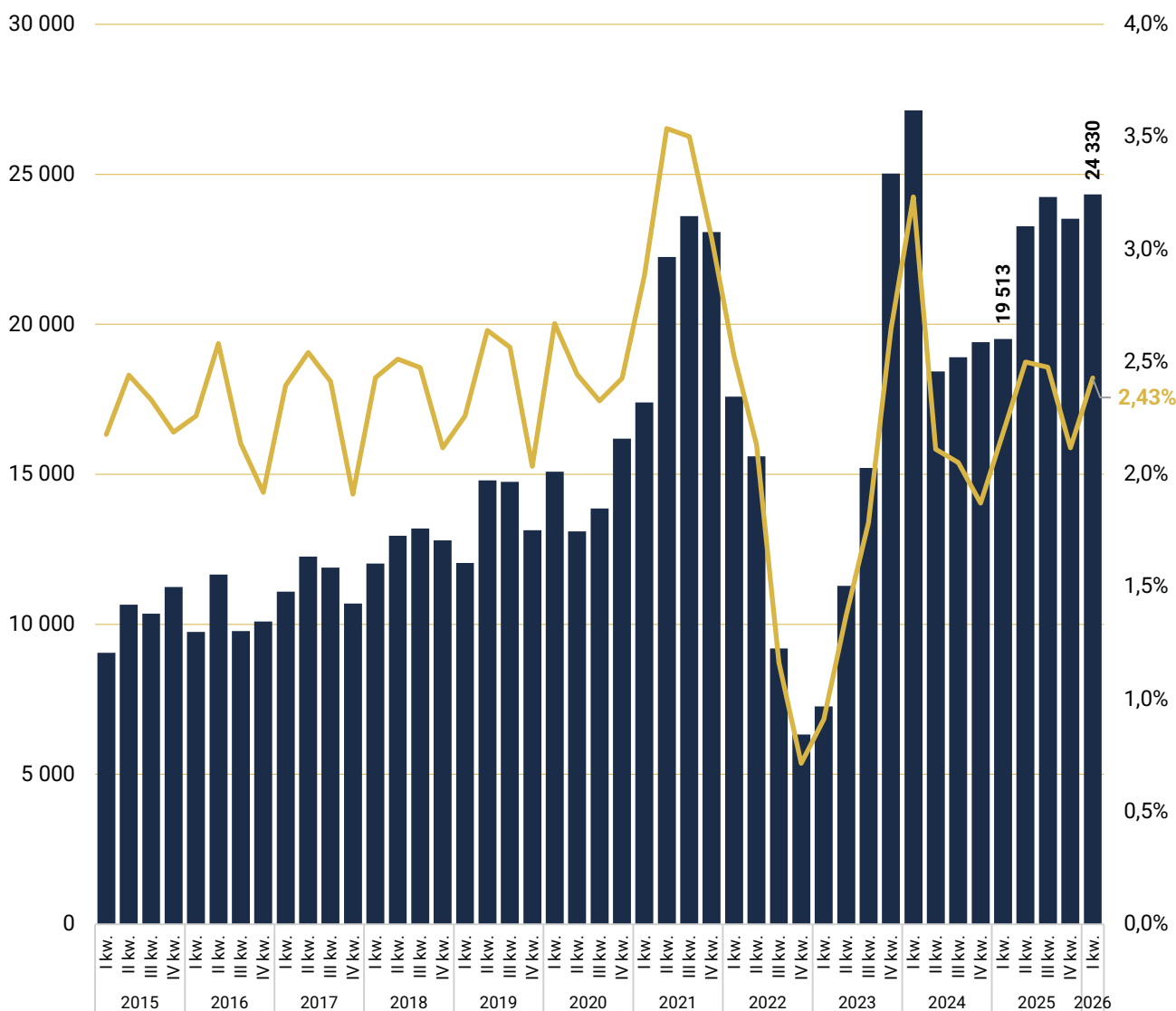

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Na koniec I kwartału 2026 roku nominalna podaż kredytów mieszkaniowych osiągnęła wartość 24,3 mld zł, co stanowi wartość o 4,8 mld zł (o 24,7%) wyższą niż w analogicznym okresie roku poprzedniego oraz o blisko 9,3 mld zł (o 61,9%) wyższą od średniej wartości nominalnej podaży kredytów mieszkaniowych w pierwszych kwartałach lat 2015–2024. Dane za I kwartał 2026 r. wskazują na utrzymanie wysokiej aktywności podaży kredytów mieszkaniowych

oraz kontynuację tendencji wzrostowej obserwowanej od 2024 r. Na koniec I kwartału 2026 r. realna wartość podaży kredytów mieszkaniowych wyniosła 2,36%, co oznacza wzrost o 0,12 pp. względem analogicznego okresu roku poprzedniego. Jednocześnie wartość wskaźnika pozostawała nieznacznie wyższa od średniej jego wartości dla pierwszych kwartałów lat 2015–2024, wynoszącej około 2,24%.

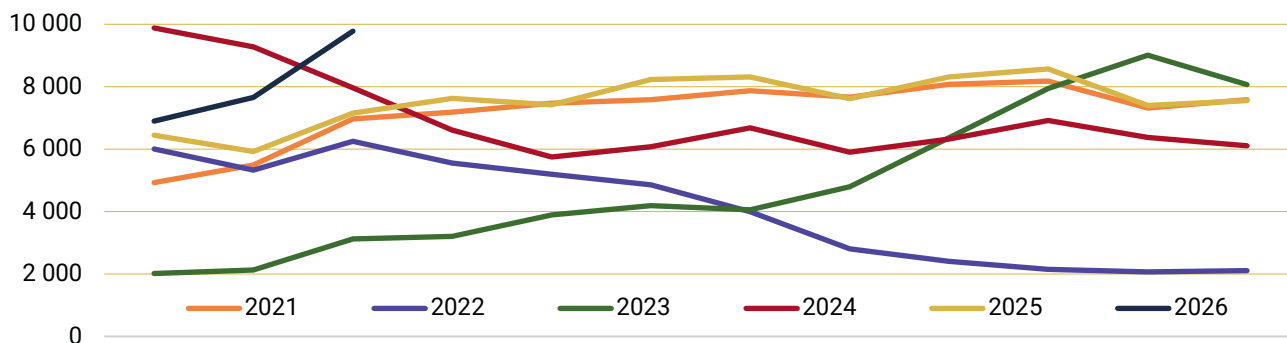
Rysunek 64. Podaż kredytów mieszkaniowych w ujęciu kwartalnym [2015 – III 2026]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Średnia wartość miesięcznej podaży kredytów mieszkaniowych w pierwszym kwartale 2026 r. wyniosła 8,1 mld zł. Była ona ok. 2,2 mld zł (o 36,7%) wyższa od średniej wartości podaży kredytów mieszkaniowych w analogicznym okresie lat 2021–2025. Jednocześnie była to jedna z najwyższych średnich wartości podaży kredytów mieszkaniowych w pierwszym kwartale spośród wszystkich analizowanych

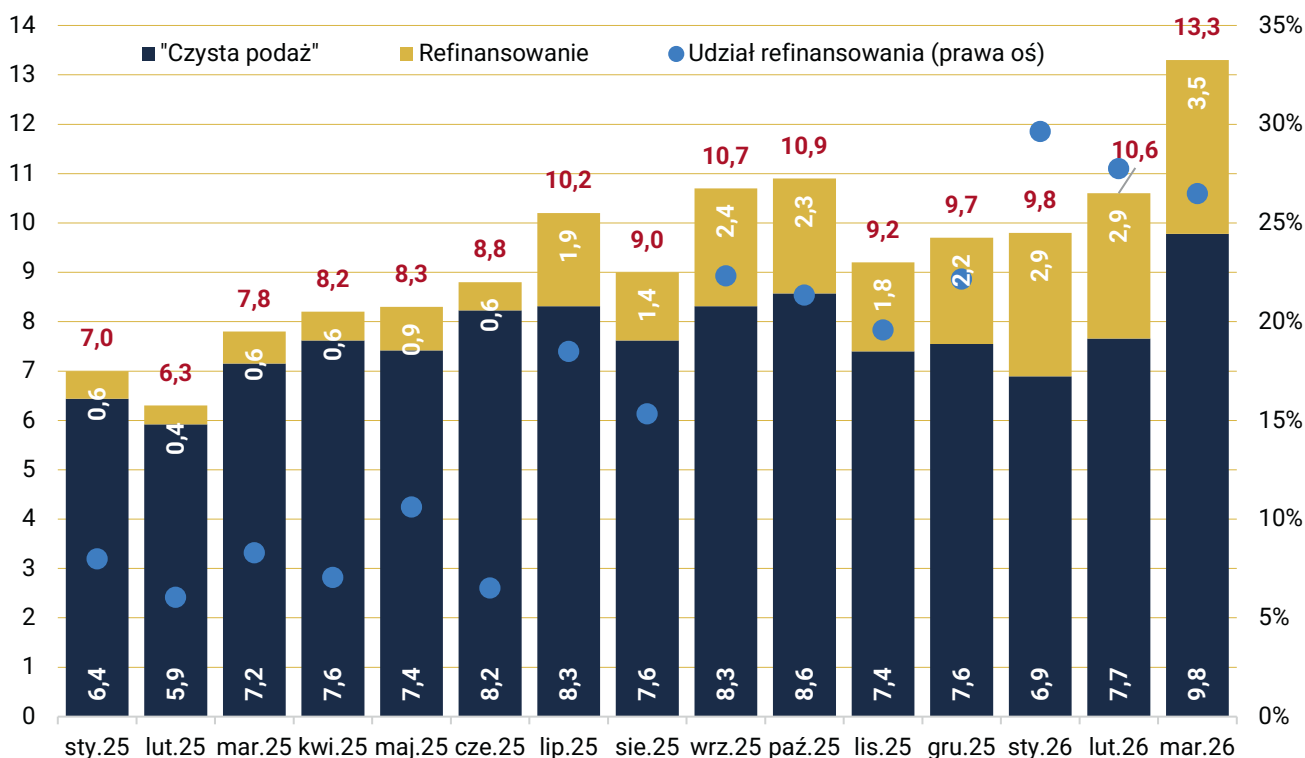
lat. Na uwagę zasługuje szczególnie marzec 2026 r., w którym podaż kredytów mieszkaniowych osiągnęła prawie 9,8 mld zł, co stanowi najwyższą wartość odnotowaną dla tego miesiąca w całym analizowanym okresie. Dane za pierwszy kwartał 2026 r. wskazują na utrzymującą się wysoką aktywność na rynku kredytów mieszkaniowych oraz dalsze ożywienie akcji kredytowej w tym segmencie.

Rysunek 65. Podaż kredytów mieszkaniowych w ujęciu miesięcznym [2021–III 2026]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

W pierwszym kwartale 2026 r. utrzymał się obserwowany od drugiej połowy 2025 r. dynamiczny wzrost znaczenia refinansowania w strukturze podaży kredytów mieszkaniowych. Jeszcze w pierwszej połowie 2025 r. wartość refinansowanych kredytów mieszkaniowych wynosiła od 400 do 900 mln zł miesięcznie, natomiast od lipca 2025 r. przekroczyła poziom 1 mld zł. Od września 2025 r. refinansowanie utrzymywało się już powyżej 2 mld zł miesięcznie, osiągając w pierwszym kwartale 2026 r. wartości od 2,9 mld zł do 3,5 mld zł. W marcu 2026 r. wartość refinansowanych kredytów mieszkaniowych wyniosła 3,5 mld zł wobec 0,6 mld zł rok wcześniej, co oznacza wzrost o 2,9 mld zł, tj. blisko 6-krotnie. Jednocześnie udział

refinansowania w łącznej podaży kredytów mieszkaniowych wzrósł z 8,3% w marcu 2025 r. do 26,5% w marcu 2026 r. W całym pierwszym kwartale 2026 r. udział refinansowania kształtował się w przedziale od 26,5% do 29,6%, podczas gdy na początku 2025 r. wynosił jedynie od 6,0% do 8,3%. Dane te wskazują, że wzrost aktywności na rynku kredytów mieszkaniowych był w coraz większym stopniu wspierany przez refinansowanie wcześniej zaciągniętych kredytów hipotecznych. Oznacza to, że refinansowanie stało się jednym z istotnych czynników kształtujących sprzedaż kredytów mieszkaniowych, a jego znaczenie na rynku hipotecznym wyraźnie wzrosło w porównaniu z poprzednimi latami.

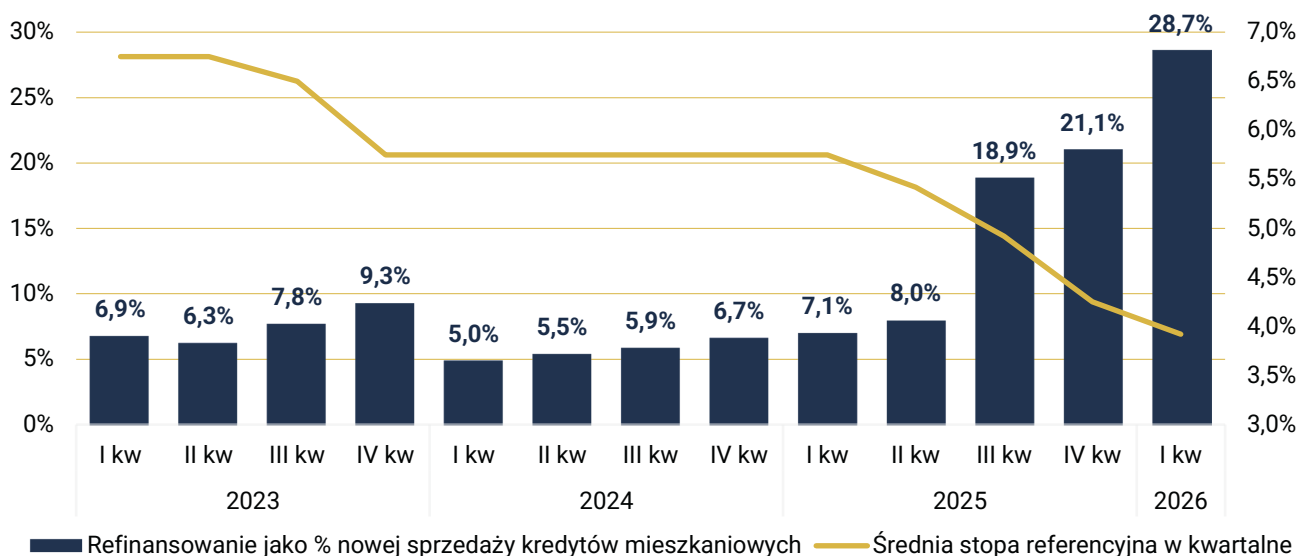
Rysunek 66. Struktura podaży kredytów mieszkaniowych – nowa podaż i refinansowanie nominalnie [lewa oś, mld zł] i udział refinansowania w nowej podaży [prawa oś, %]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Wzrost znaczenia refinansowania był obserwowany równolegle ze stopniowym spadkiem stopy referencyjnej NBP. O ile w okresie utrzymywania się stóp procentowych na podwyższonym poziomie udział refinansowania pozostawał relatywnie stabilny, o tyle od drugiej połowy 2025 r. nastąpił jego wyraźny

wzrost. W pierwszym kwartale 2026 r. blisko co trzeci nowo udzielony kredyt mieszkaniowy był związany z refinansowaniem lub konsolidacją wcześniej zaciągniętych zobowiązań, co wskazuje na istotny wzrost znaczenia tej kategorii kredytów w strukturze nowej podaży kredytów mieszkaniowych.

Rysunek 67. Udział refinansowania i konsolidacji w nowej sprzedaży kredytów mieszkaniowych (lewa oś) oraz średnia kwartalna wartość stopy referencyjnej NBP (prawa oś) w okresie 2023 – I kw. 2026

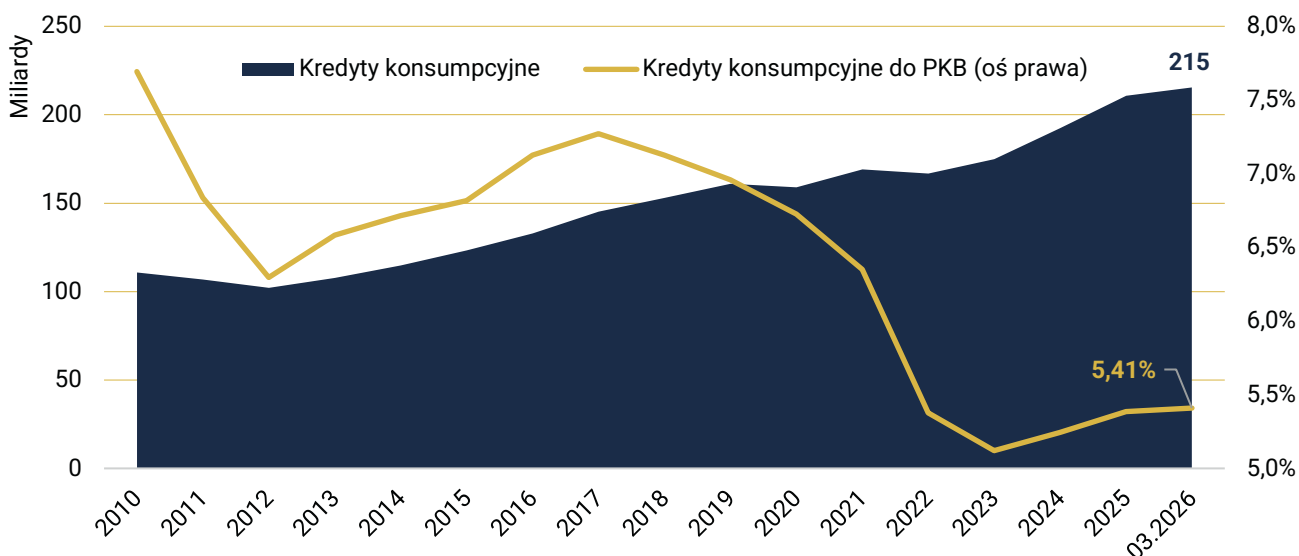

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Na koniec I kwartału 2026 r. wartość portfela kredytów konsumpcyjnych gospodarstw domowych wyniosła 215,3 mld zł, wobec 210,8 mld zł na koniec 2025 r. Oznacza to wzrost o 4,6 mld zł, tj. o 2,2%, oraz osiągnięcie najwyższego poziomu w całym analizowanym okresie. Relacja kredytów konsumpcyjnych do PKB nieznacznie wzrosła z 5,39% do 5,41%. Po-

mimo utrzymującego się wzrostu wartości portfela kredytowego, udział kredytów konsumpcyjnych w gospodarce pozostaje jednak wyraźnie niższy niż w latach 2016–2017, kiedy przekraczał on 7% PKB. Wzrost wartości portfela kredytów konsumpcyjnych obserwowany jest nieprzerwanie od 2023 r.

Rysunek 68. Kredyty konsumpcyjne gospodarstw domowych nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś, %]

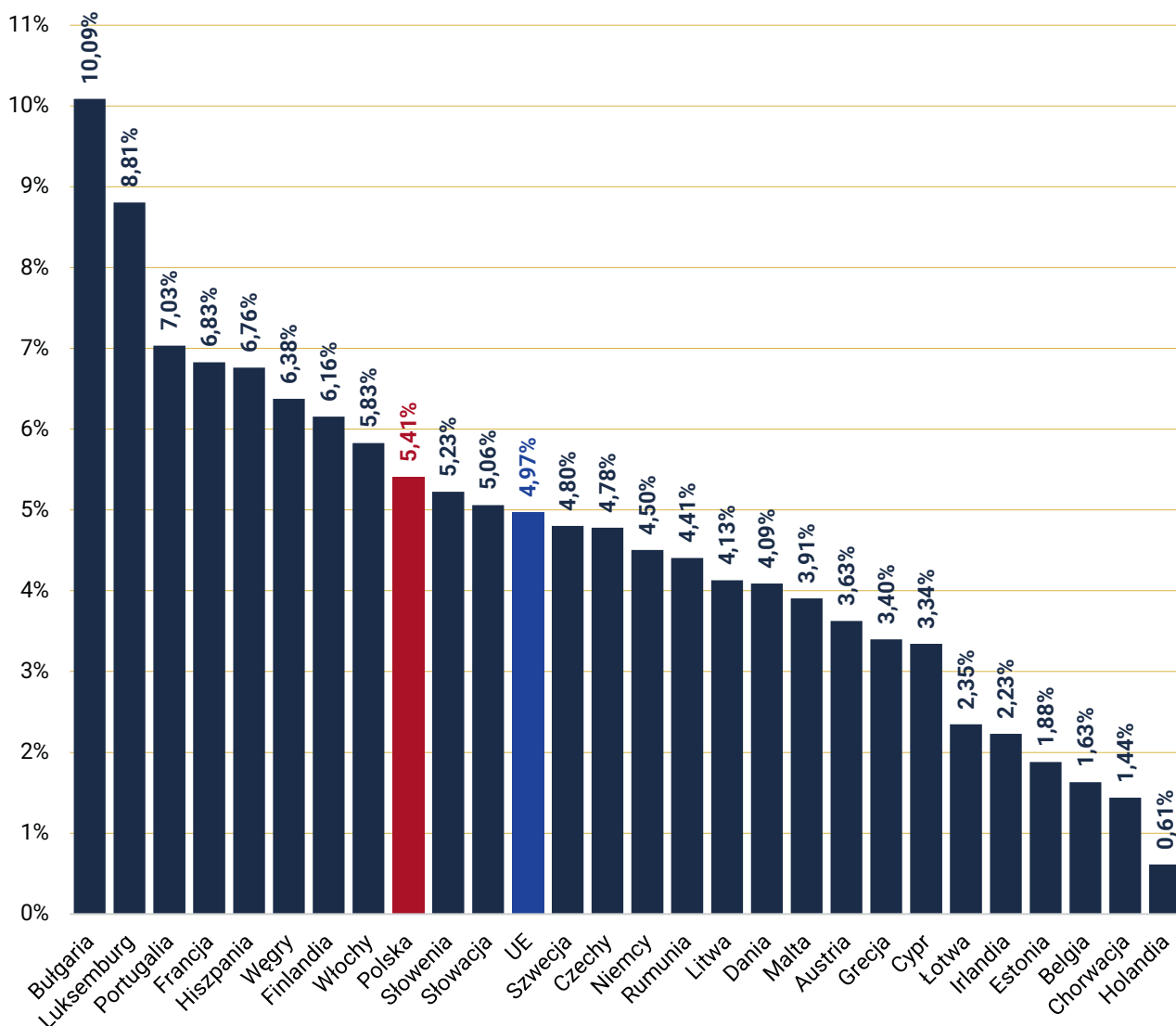

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Relacja kredytów konsumpcyjnych do PKB wyniosła w Polsce na koniec I kwartału 2026 r. 5,4%, co plasowało Polskę na dziewiątym miejscu wśród analizowanych państw Unii Europejskiej. Wartość tego wskaźnika dla Polski była o 0,4 pp. wyższa od średniego poziomu dla Unii Europejskiej (5%). Dane te wskazują, że znaczenie kredytów konsumpcyjnych

w finansowaniu wydatków gospodarstw domowych pozostaje w Polsce relatywnie wysokie na tle większości państw UE. Jednocześnie, w przeciwieństwie do kredytów mieszkaniowych i kredytów dla przedsiębiorstw, poziom kredytów konsumpcyjnych w relacji do PKB w Polsce kształtuje się powyżej średniej unijnej.

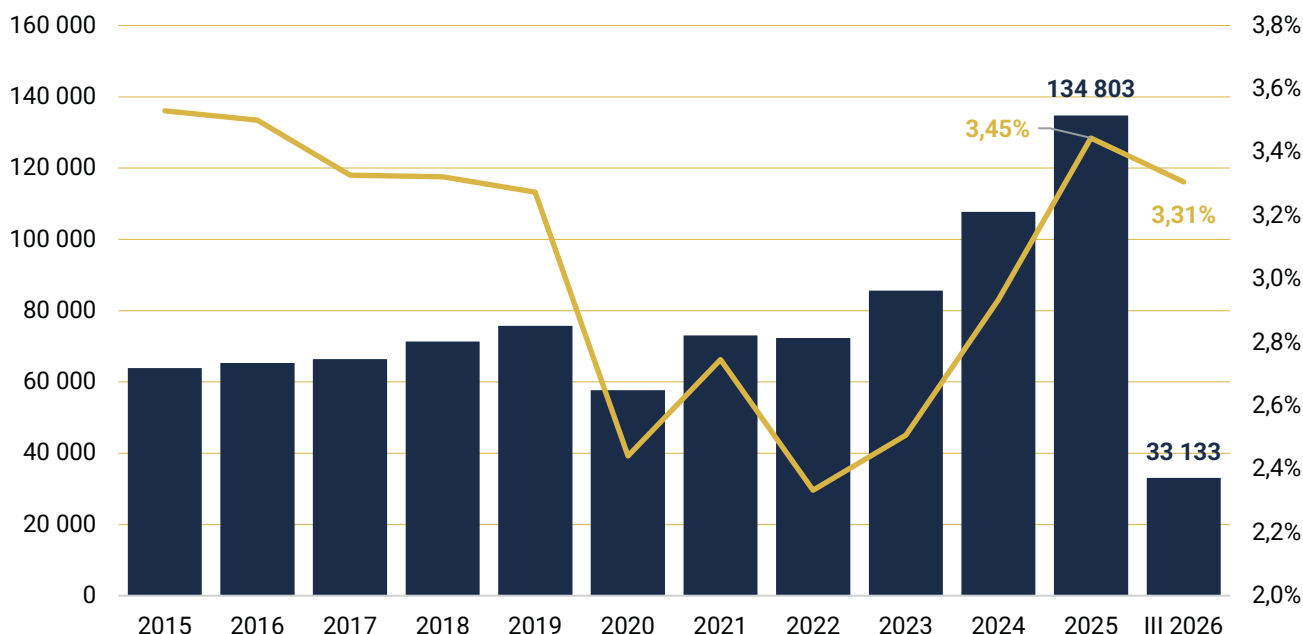
Rysunek 69. Kredyty konsumpcyjne w relacji do PKB w I kwartale 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

W pierwszym kwartale 2026 roku wartość nominalnej podaży kredytów konsumpcyjnych wyniosła 33,1 mld zł. Wartość ta stanowi 24,6% wartości nominalnej podaży kredytów konsumpcyjnych wykazanej na koniec 2025 roku. Warto także podkreślić, że podaż kredytów konsumpcyjnych zrealizowana już w pierwszym kwartale 2026 roku odpowiadała prawie 42% średniej rocznej nominalnej podaży kredytów konsumpcyjnych obserwowanej w latach

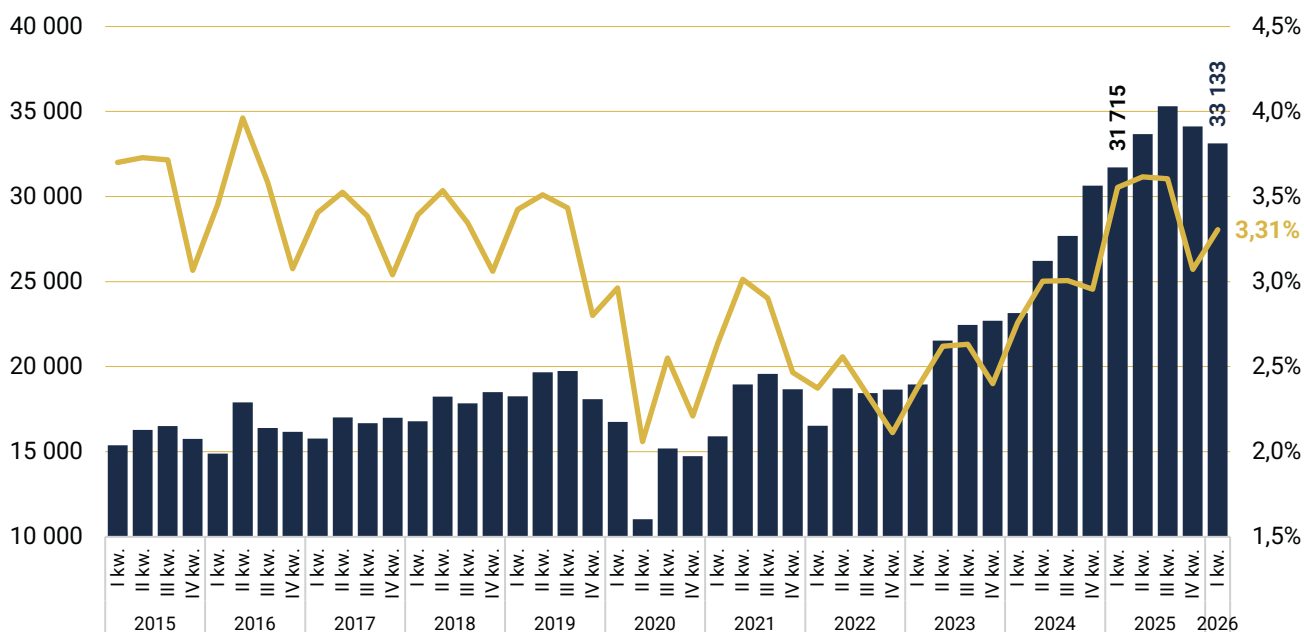
2015–2025, co wskazuje na wysoką aktywność kredytową w tym segmencie już na początku 2026 roku. Jednocześnie w pierwszym kwartale 2026 r. realna wartość podaży kredytów konsumpcyjnych wyniosła 3,3%. Poziom ten był o 0,14 pp. niższy od wartości obserwowanej na koniec 2025 roku, jednak o 0,3 pp. wyższy od średniej wartości realnej podaży kredytów konsumpcyjnych notowanej w latach 2015–2025 (2,98%).

Rysunek 70. Podaż kredytów konsumpcyjnych w latach 2015-2025 oraz na koniec I kw. 2026 r.

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Na koniec I kwartału 2026 roku nominalna podaż kredytów konsumpcyjnych osiągnęła wartość 33,1 mld zł. Była to wartość o 1,4 mld zł (o 4,5%) wyższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego oraz o 14,2 mld zł (o 75%) wyższa od średniej wartości nominalnej podaży kredytów konsumpcyjnych w pierwszych kwartałach lat 2015–2024. Pomimo relatywnie umiarkowanej dynamiki wzrostu nominalnej podaży kredytów konsumpcyjnych (4,5% r/r), wartość nowo udzielonych kredytów konsumpcyjnych

pozostawała najwyższą spośród wartości odnotowanych w pierwszych kwartałach analizowanego okresu. Na koniec I kwartału 2026 r. realna wartość podaży kredytów konsumpcyjnych wyniosła 3,3%, co oznacza spadek o 0,37 pp. względem analogicznego okresu roku poprzedniego. Jednocześnie wartość wskaźnika pozostawała o około 0,12 pp. wyższa od średniej wartości dla pierwszych kwartałów lat 2015–2024, wynoszącej około 3,01%.

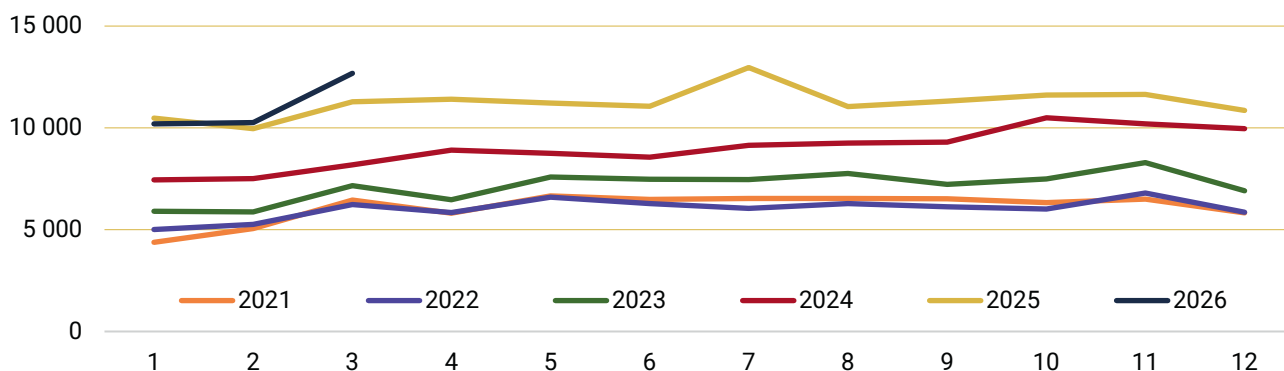
Rysunek 71. Podaż kredytów konsumpcyjnych w ujęciu kwartalnym [2015–III 2026]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Średnia wartość miesięcznej podaży kredytów konsumpcyjnych w pierwszym kwartale 2026 r. wyniosła ponad 11 mld zł. Była ona o prawie 4 mld zł (o 56%) wyższa od średniej wartości podaży kredytów konsumpcyjnych w analogicznym okresie lat 2021–2025. Jednocześnie była to najwyższa średnia wartość podaży kredytów konsumpcyjnych w pierwszym kwartale spośród wszystkich analizowanych lat. Na uwagę zasługują luty i marzec 2026 r., w których podaż kredytów konsumpcyjnych osiągnęła odpowiednio

10,2 mld zł oraz 12,7 mld zł, co stanowi najwyższe wartości odnotowane dla tych miesięcy w całym analizowanym okresie. W przeciwieństwie do podaży kredytów dla przedsiębiorstw oraz kredytów mieszkaniowych, wartości podaży kredytów konsumpcyjnych obserwowane w pierwszych miesiącach 2026 roku wpisują się w utrzymującą się od kilku lat tendencję wzrostową tego segmentu rynku kredytowego.

Rysunek 72. Podaż kredytów konsumpcyjnych w ujęciu miesięcznym [2021–III 2026]

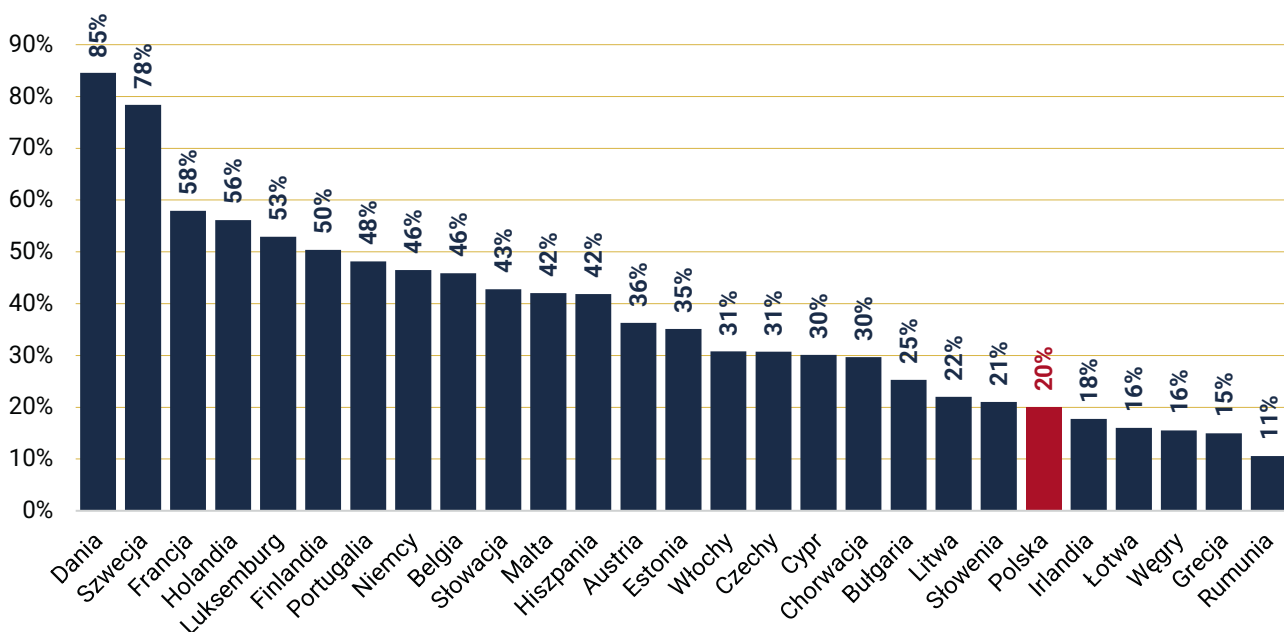

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

Ogólna relacja kredytów dla gospodarstw domowych do PKB wyniosła w Polsce na koniec I kwartału 2026 r. 20%, co plasowało Polskę na szóstym miejscu od końca wśród analizowanych państw Unii Europejskiej. **Wartość tego wskaźnika dla Polski była o 17,4 pp. niższa od średniego poziomu (37,4%) odnotowanego w analizowanych krajach UE.** Dane te

wskazują, że znaczenie finansowania gospodarstw domowych przez sektor bankowy pozostaje w Polsce relatywnie niskie na tle większości państw UE. Wynika to przede wszystkim z relatywnie niskiego poziomu kredytów mieszkaniowych w relacji do PKB, który nie jest rekompensowany przez wyższy od średniej unijnej poziom kredytów konsumpcyjnych.

Rysunek 73. Kredyty dla gospodarstw domowych w relacji do PKB w I kw. 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF, EBC (BSI)

Na koniec marca 2026 r. wskaźnik kredytów zagrożonych w sektorze banków komercyjnych wyniósł 4,5%, a w sektorze banków spółdzielczych 6,2%. Warto przy tym wskazać, że w długim okresie w bankach komercyjnych widoczny był systematyczny spadek tego wskaźnika, który na koniec pierwszego kwartału 2026 roku osiągnął najniższy poziom w całym analizowanym okresie. W sektorze banków spółdzielczych podobną tendencję można zaobserwować od 2019 r., co oznacza, że w ostatnich latach w obu

segmentach sektora bankowego obserwowana jest stopniowa poprawa jakości portfela kredytowego. Mimo to wskaźnik kredytów zagrożonych w bankach spółdzielczych pozostaje o 1,7 pp. wyższy niż w bankach komercyjnych. Różnica ta jest jednak wyraźnie niższa niż na koniec 2015 r., kiedy wynosiła ona 2,6 pp., co wskazuje na stopniowe zmniejszanie się dysproporcji w jakości portfeli kredytowych obu sektorów bankowych.

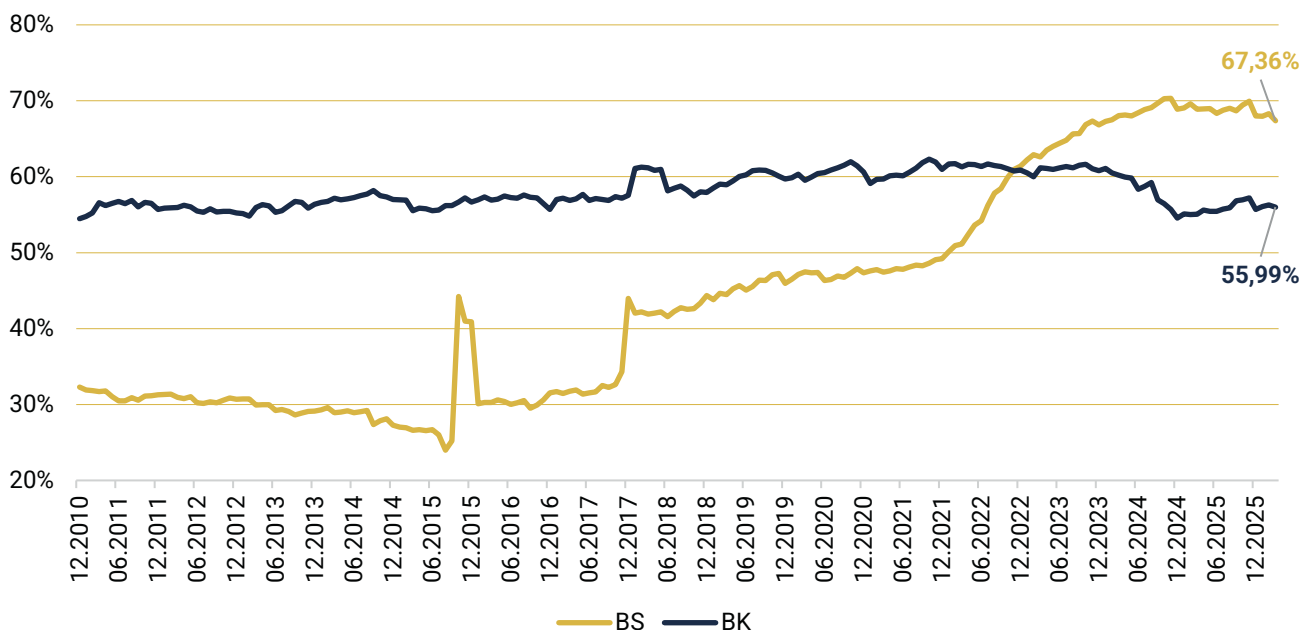
Rysunek 74. Jakość kredytów dla sektora niefinansowego w bankach komercyjnych i spółdzielczych [wskaźnik NPL, %]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec marca 2026 r. wskaźnik pokrycia zagrożonych ekspozycji kredytowych (w fazie 3) wyniósł 56% w sektorze banków komercyjnych oraz 67,4% w sektorze banków spółdzielczych. Oznacza to, że banki spółdzielcze utrzymywały na koniec I kwartału 2026 roku o 11,4 pp. wyższy poziom pokrycia kredytów zagrożonych odpisami niż banki komercyjne. Jednocześnie warto zauważyć, że na koniec I kwartału 2026 r. sektor banków spółdzielczych charakteryzował się z jednej strony wyższym udziałem kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym, z drugiej strony wyższym poziomem ich pokrycia odpisami. Warto

przy tym wskazać, że w długim okresie sytuacja obu segmentów sektora bankowego kształtowała się odmiennie. W bankach komercyjnych wskaźnik pokrycia ekspozycji kredytowych odpisami przez większość analizowanego okresu pozostawał relatywnie stabilny i oscylował w przedziale 55–60%. Natomiast w sektorze banków spółdzielczych od 2018 r. obserwowany był wyraźny wzrost poziomu pokrycia kredytów zagrożonych, który doprowadził do wzrostu wskaźnika z ok. 42% do blisko 68% na koniec marca 2026 r.

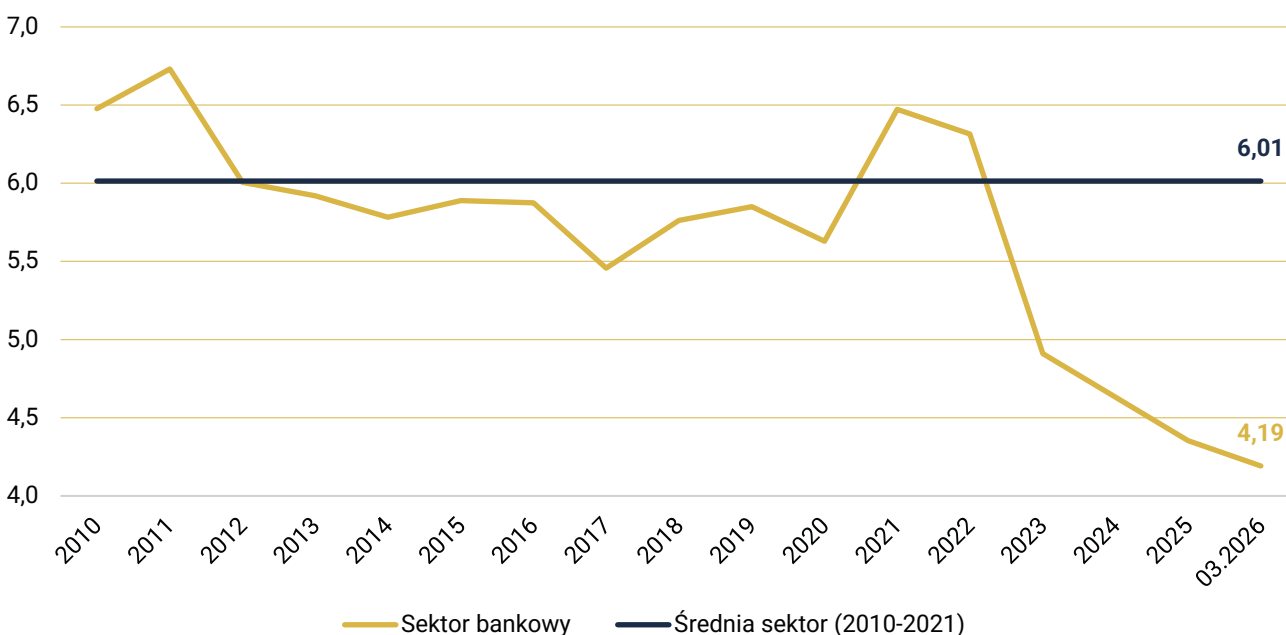
Rysunek 75. Wskaźnik pokrycia ekspozycji kredytowych sektora niefinansowego w fazie 3 [CovR F3, %]

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec marca 2026 r. relacja kredytów dla sektora niefinansowego i JST do kapitałów własnych sektora bankowego wyniosła 4,19 i była najniższa w całym analizowanym okresie. Średnia wartość wskaźnika w latach 2010–2021 wynosiła 6,01, a więc była o 1,82 pkt wyższa niż na koniec I kwartału 2026 r., co oznacza, że kapitały własne sektora bankowego rosły w ostatnich latach szybciej niż jego portfel kredytowy. Przełożyło się to na wzrost potencjału sek-

tora do absorpcji ryzyka i finansowania gospodarki względem poprzednich lat.

Z perspektywy I kwartału 2026 r. sektor bankowy dysponował więc relatywnie silną bazą kapitałową w stosunku do skali udzielonych kredytów, co wskazuje na utrzymywanie istotnego potencjału do dalszego rozwoju akcji kredytowej.

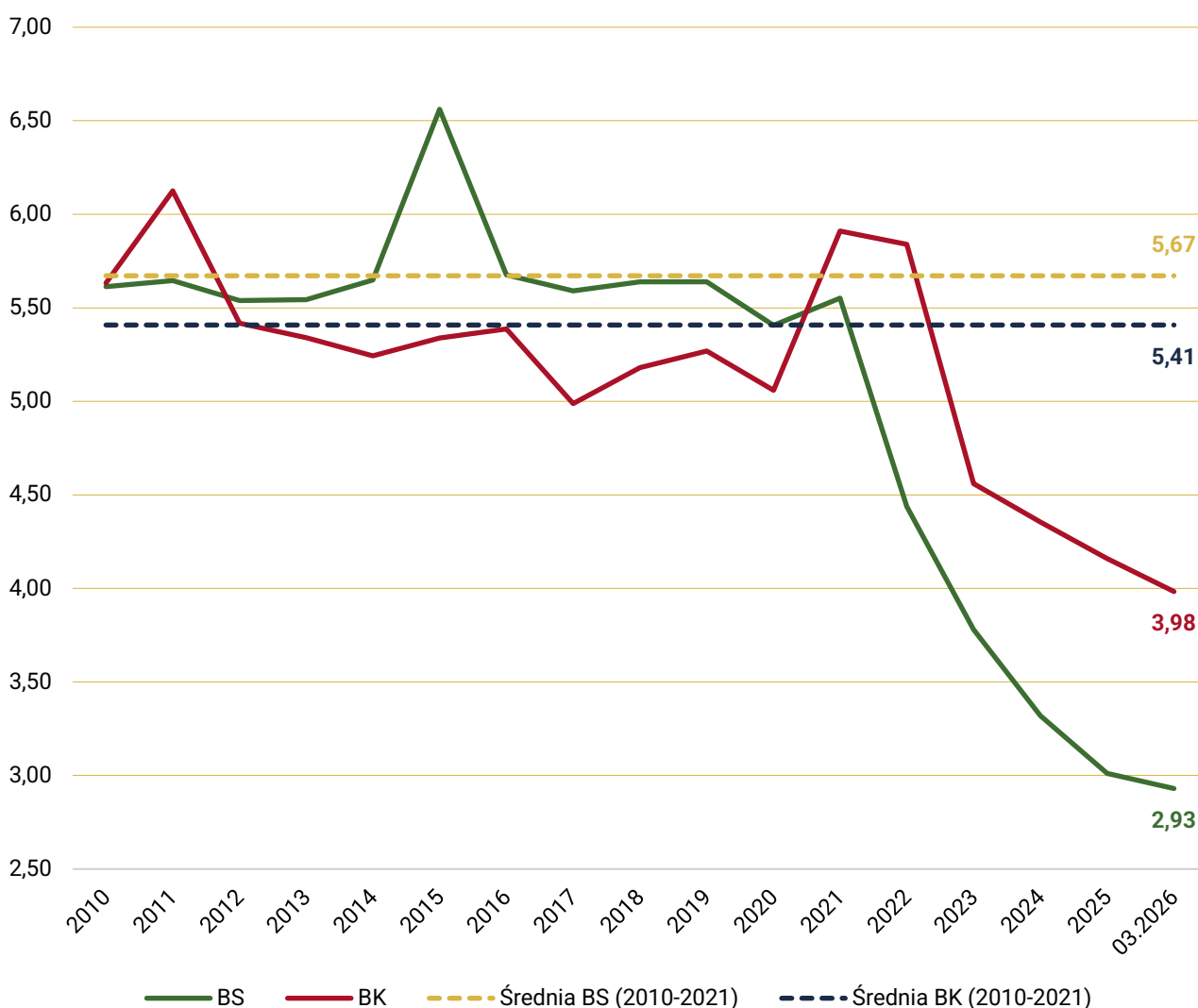
Rysunek 76. Kredyty dla sektora niefinansowego i JST w relacji do kapitałów własnych sektora bankowego

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec I kwartału 2026 r. relacja kredytów dla sektora niefinansowego i JST do kapitałów własnych wyniosła 3,98 w sektorze banków komercyjnych oraz 2,93 w sektorze banków spółdzielczych. W obu przypadkach były to najniższe wartości odnotowane w całym analizowanym okresie. Oznacza to także, że wartości wskaźnika na koniec I kwartału 2026 r. były niższe od ich średniej wartości odpowiednio o 1,43 pkt w sektorze banków komercyjnych

oraz o 2,74 pkt w sektorze banków spółdzielczych. Wskazuje to, że na koniec I kwartału 2026 r. zarówno banki komercyjne, jak i banki spółdzielcze dysponowały silną bazą kapitałową w stosunku do skali udzielonych kredytów. Potencjał ten był jednak większy w sektorze banków spółdzielczych, gdzie analizowany wskaźnik był o 1,05 pkt niższy niż w sektorze banków komercyjnych.

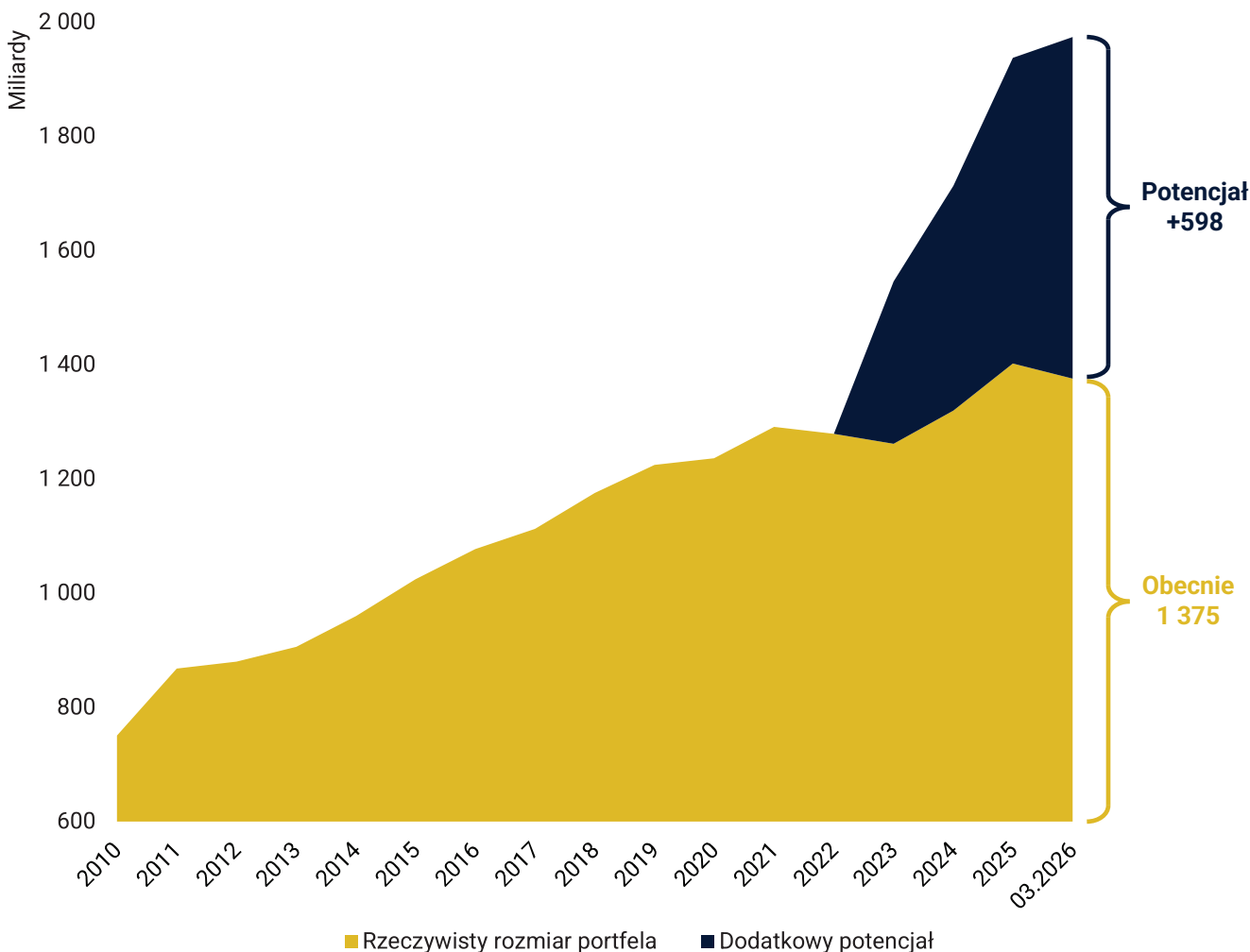
Rysunek 77. Kredyty dla sektora niefinansowego i JST w relacji do kapitałów własnych banków komercyjnych i banków spółdzielczych

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Na koniec marca 2026 r. rzeczywisty portfel kredytów dla sektora niefinansowego i JST wynosił 1,38 bln zł, podczas gdy przy utrzymaniu historycznej relacji kredytów do kapitałów własnych, jego potencjalna wartość mogłaby osiągnąć 1,97 bln zł. Oznacza to istnienie dodatkowego potencjału do finansowania gospodarki na poziomie 598,1 mld zł, co stanowiło najwyższą wartość w całym analizowanym okresie.

W porównaniu z końcem 2025 r. dodatkowy potencjał sektora bankowego zwiększył się o 62,8 mld zł. Dane te wskazują, że pomimo wzrostu wartości portfela kredytowego na przestrzeni analizowanego okresu, sektor bankowy nadal dysponuje istotną zdolnością do dalszego zwiększania skali finansowania gospodarki.

Rysunek 78. Dodatkowy potencjał sektora bankowego do finansowania gospodarki – stan na I kw. 2026 r. [zł]

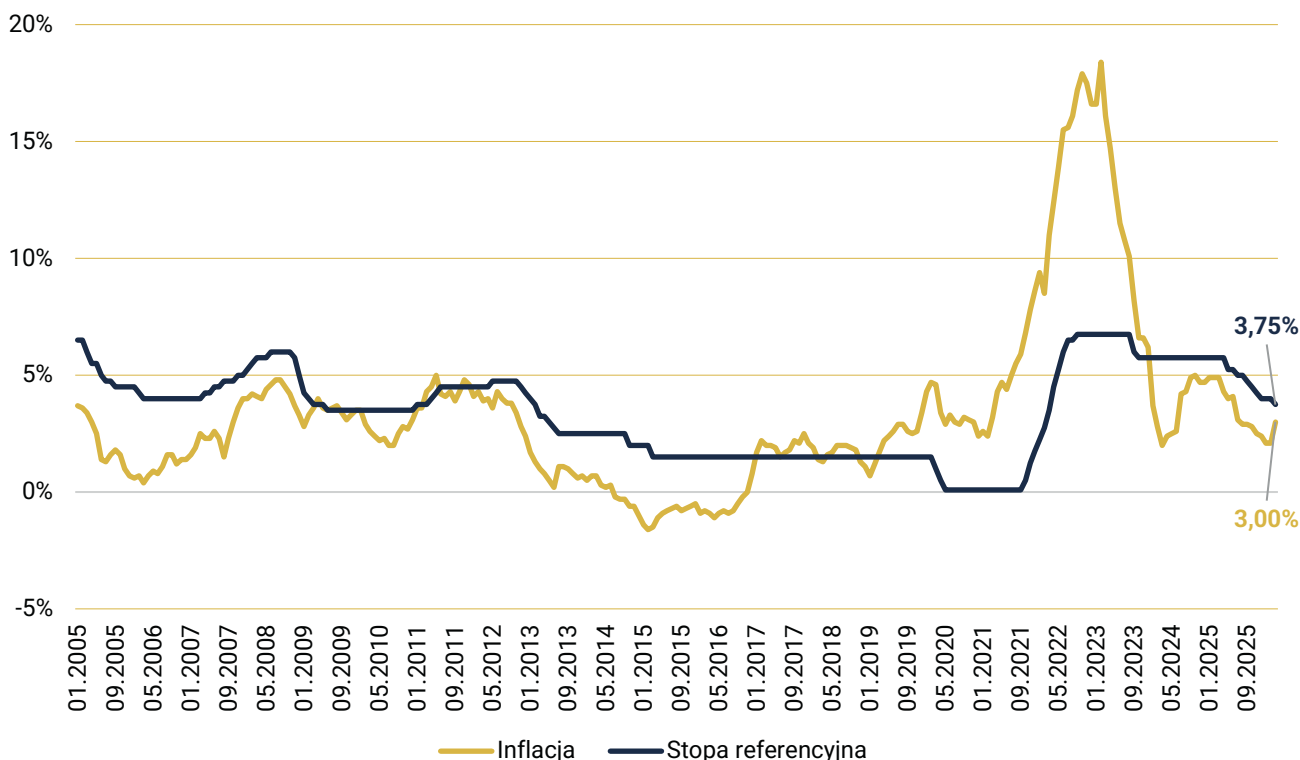
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

3. Czynniki kształtujące sytuację sektora bankowego w I kwartale 2026 roku

W podsumowaniu raportu opisującego sytuację sektora bankowego na koniec czwartego kwartału 2025 r. wskazywano, że rok 2026 powinien przebiegać w warunkach stopniowej poprawy otoczenia makroekonomicznego sektora bankowego. Oczekiwano dalszego spadku inflacji oraz kontynuacji obniżek stóp procentowych przez RPP, co miało sprzyjać wzrostowi popytu na kredyt, poprawie zdolności kredytowej klientów oraz zwiększeniu aktywności inwestycyjnej gospodarstw domowych i przedsiębiorstw. Jednocześnie zwrócono uwagę na szereg czynników ryzyka w działalności bankowej, w tym możliwość ponownego wzrostu presji inflacyjnej, utrzymujący się wysoki deficyt sektora finansów publicznych oraz związane z tym rosnące potrzeby pożyczkowe państwa. Podkreślono również, że dalszy przebieg cyklu obniżek stóp procentowych będzie jednym z kluczo-

wych czynników wpływających zarówno na wyniki finansowe sektora bankowego, jak i skalę finansowania przez niego gospodarki.

W pierwszym kwartale 2026 r. inflacja CPI utrzymywała się na relatywnie niskim poziomie. W styczniu i lutym wyniosła 2,1%, pozostając w pobliżu celu inflacyjnego NBP, natomiast w marcu wzrosła do 3%. Mimo wzrostu odnotowanego pod koniec kwartału poziom inflacji pozostawał istotnie niższy niż obserwowany w poprzednich latach. Jednocześnie kontynuowany był proces łagodzenia polityki pieniężnej. W marcu 2026 r. stopa referencyjna NBP została obniżona z 4,0% do 3,75%, osiągając najniższy poziom od połowy 2022 r. Oznaczało to dalsze zmniejszanie kosztu finansowania w gospodarce oraz poprawę warunków dla rozwoju akcji kredytowej.

Rysunek 79. Inflacja CPI a wysokość stopy referencyjnej NBP

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz, dane: NBP, GUS

Pod koniec lutego 2026 r. doszło jednak do eskalacji konfliktu zbrojnego na Bliskim Wschodzie, która przyczyniła się do wzrostu cen surowców energetycznych na rynkach światowych. W rezultacie wzrosło ryzyko ponownego nasilenia presji inflacyjnej. Szacunki Zespołu Badań i Analiz ZBP wskazują, że przy założeniu utrzymania się podwyższonych cen surowców ener-

getycznych ich wpływ mógłby podnieść średnioroczną inflację w Polsce o ok. 1,4 pp., do poziomu około 3,4–3,5%. Oznaczałoby to wzrost ryzyka odchylenia inflacji od celu NBP oraz mogłoby wpływać na oczekiwania dotyczące przebiegu cyklu obniżek stóp procentowych w kolejnych kwartałach 2026 roku.

Rysunek 80. Wzrost cen surowców energetycznych w wyniku wybuchu wojny na Bliskim Wschodzie [wzrost od 27.02.2026 do 13.06.2026 g: 18:00]

Ropa Brent	Węgiel	Olej opałowy
+23,8%	+23,3%	+31,4%
Benzyna	Diesel	Gaz ziemny - TTF
+46,2%	+28,2%	+46,4%

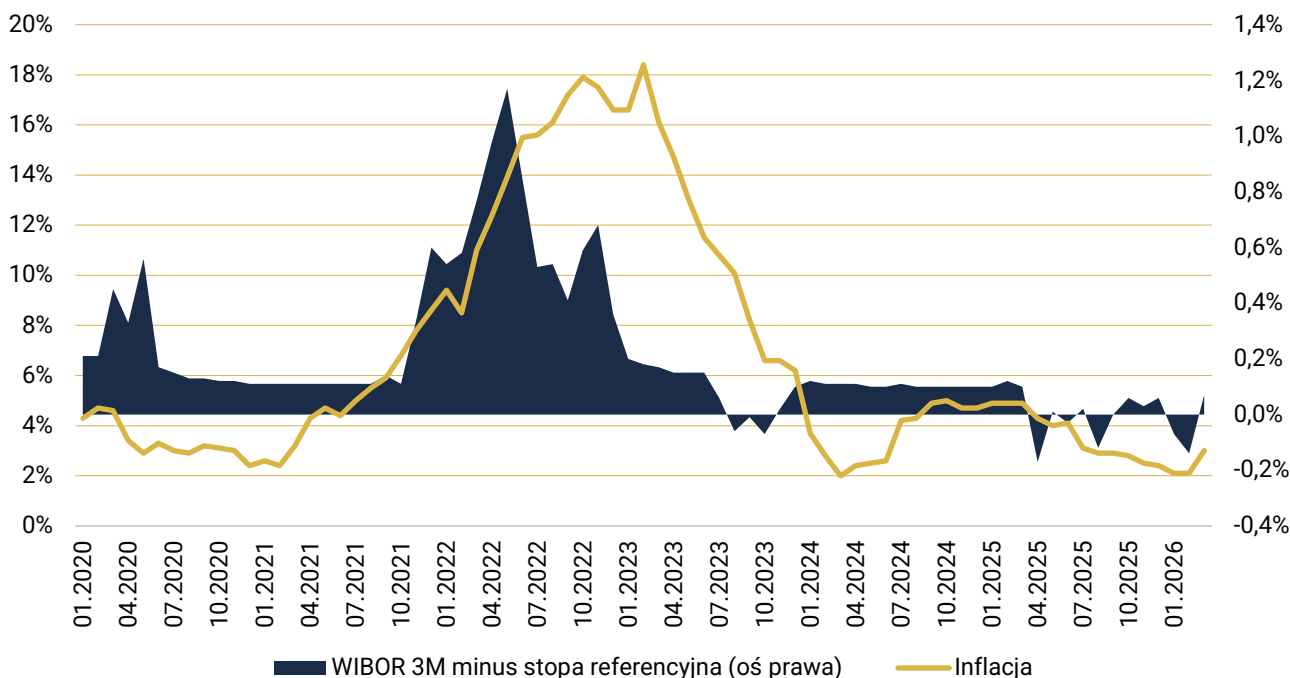
Źródło: Opracowanie własne ZBiA ZBP, dane: investing.com, tradingeconomics.com

W pierwszym kwartale 2026 r. stawka WIBOR 3M kształtowała się na poziomie zbliżonym do stopy referencyjnej NBP. W styczniu i lutym WIBOR 3M pozostawał nieznacznie poniżej stopy referencyjnej, co skutkowało ujemnym spreadem odpowiednio na poziomie -0,07 pp. oraz

-0,14 pp. Taka sytuacja wskazywała, że uczestnicy rynku oczekiwali dalszego łagodzenia polityki pieniężnej przez RPP. Jednocześnie pod koniec kwartału

widoczne było ograniczenie oczekiwań dotyczących skali dalszych obniżek stóp procentowych. Wpływ na to mogły mieć zarówno wyższe odczyty inflacji odnotowane w marcu 2026 r., jak i wzrost niepewności związany z sytuacją geopolityczną oraz wzrostem cen surowców energetycznych po eskalacji konfliktu na Bliskim Wschodzie. W konsekwencji spread pomiędzy WIBOR 3M a stopą referencyjną ponownie przyjął wartość dodatnią, osiągając w marcu poziom 0,07 pp.

Rysunek 81. Spread pomiędzy WIBOR 3M a stopą referencyjną

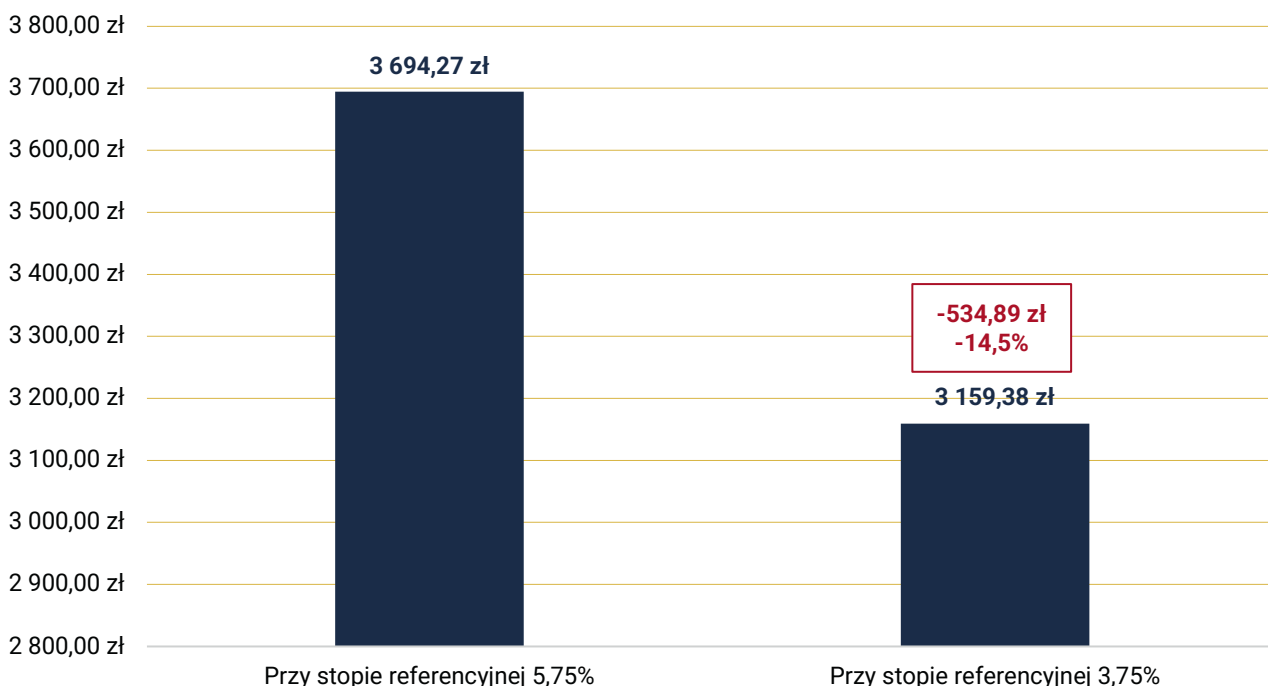

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz, dane: NBP, GUS

Obniżenie stopy referencyjnej przez RPP z poziomu 5,75% na koniec pierwszego kwartału 2025 roku do poziomu 3,75% na koniec pierwszego kwartału 2026 roku przyniosło realne korzyści dla kredytobiorców. Przy założeniu kredytu mieszkaniowego w kwocie 450 tys. zł na okres 20 lat o ratach annuite-

towych, zmiennym oprocentowaniu i marży 2% pozwoliły na obniżenie raty kredytu o 534,89 zł (14,5%), co oznacza jednocześnie, że w skali roku przekłada się to na oszczędność kredytobiorcy wynoszącą ok. 6,4 tys. zł.

Rysunek 82. Szacowana wysokość raty kredytowej w warunkach spadku stóp procentowych

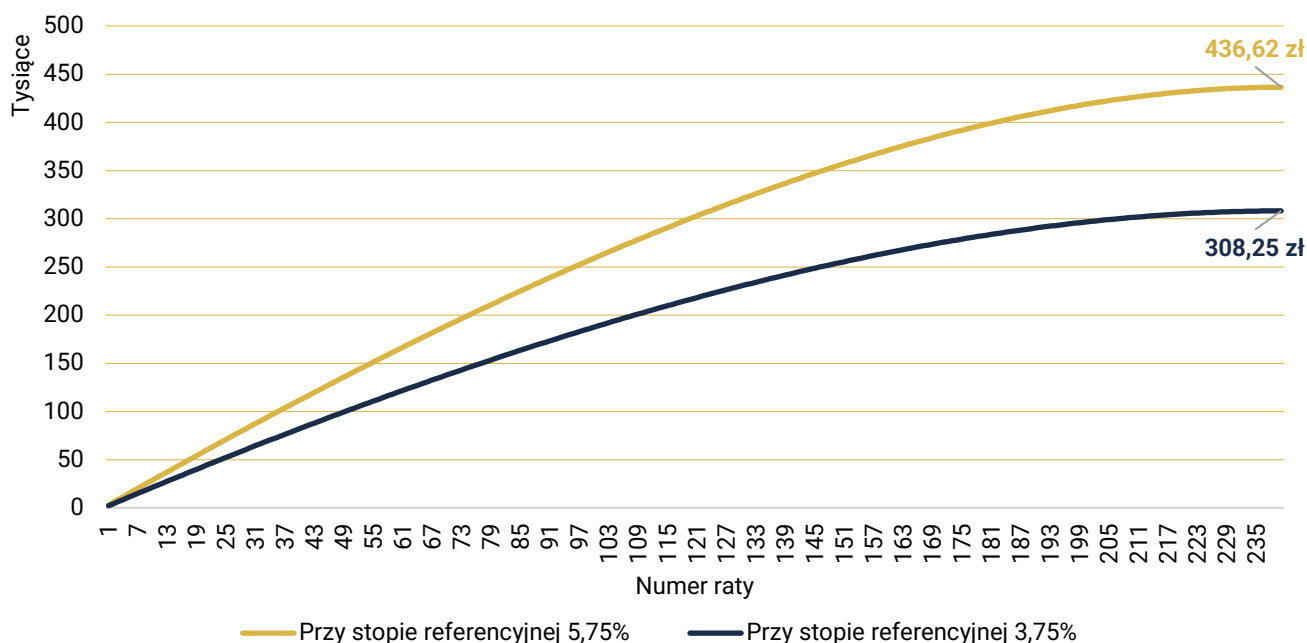

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP

Analiza skumulowanych kosztów obsługi kredytu wskazuje, że w całym okresie kredytowania (przy założeniu braku nadpłat oraz wcześniejszej spłaty zobowiązania) korzyści wynikające z obniżenia stopy referencyjnej o 200 pb. wynoszą 128,4 tys. zł. Oznacza to obniżenie całkowitego kosztu kredytu o 29,4% względem poziomu wynikającego z warunków rynkowych obserwowanych na koniec pierwszego kwartału 2025 r.

czy to obniżenie całkowitego kosztu kredytu o 29,4% względem poziomu wynikającego z warunków rynkowych obserwowanych na koniec pierwszego kwartału 2025 r.

Rysunek 83. Skumulowana suma rat odsetkowych [zł]

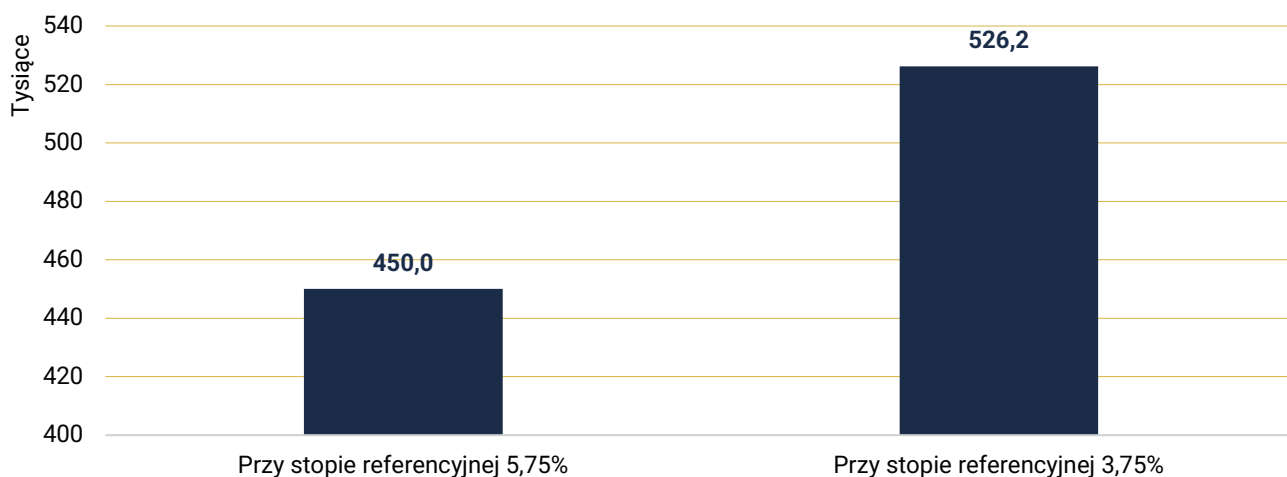

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP

Niższe stopy procentowe to z jednej strony niższe raty dla kredytobiorców, którzy aktualnie spłacają kredyt, ale jednocześnie oznacza to wyższą dostępność kredytową dla osób, którzy o taki kredyt planują się ubiegać. Dla uproszczenia poniższą symulację oparto wyłącznie dla warunku DTI poniżej 40%. Przy stopie procentowej na poziomie 5,75%, osoba osiągająca średnie wynagrodzenie, miała zdolność kredytową

na poziomie ok 450 tys. zł. Ta sama osoba osiągając średnie wynagrodzenie, dzięki zrealizowanej między pierwszym kwartałem 2025 i 2026 roku obniżce stopy referencyjnej, uzyskała zdolność kredytową na poziomie ponad 526 tys. zł. Oznacza to, że na przestrzeni roku jej zdolność kredytowa poprawiła się o 76 185 zł (+16,9%).

Rysunek 84. Dostępność kredytowa przy DTI max = 40% dla 1-dochodzie

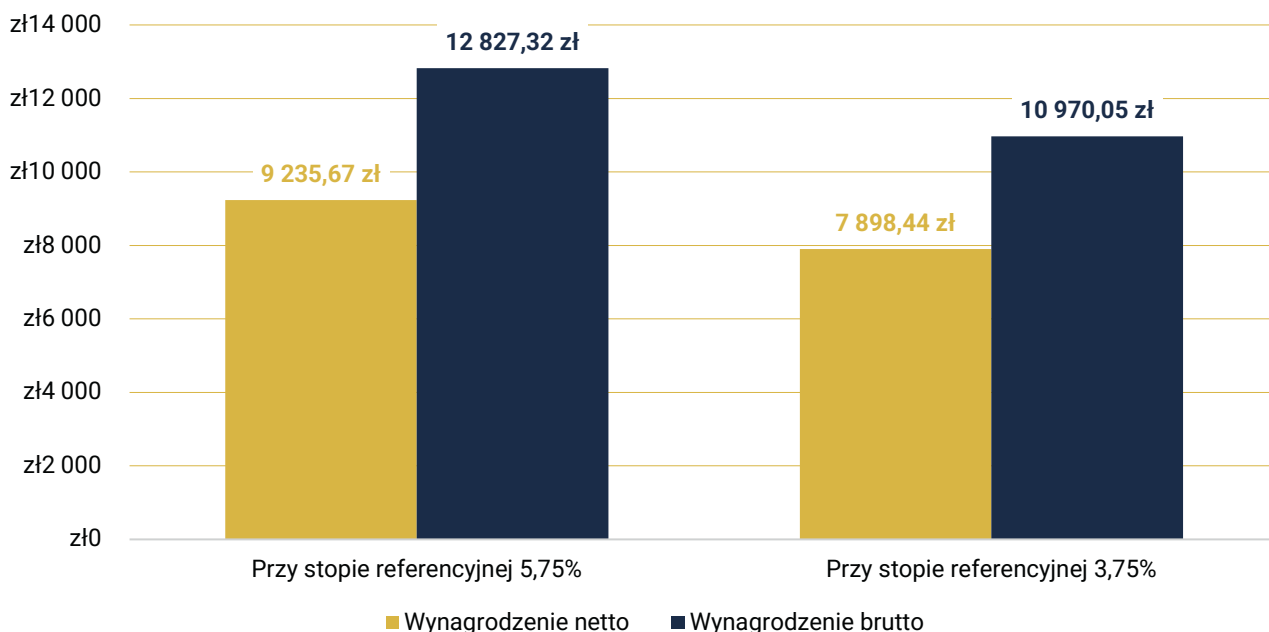

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP

Obniżenie stopy referencyjnej NBP przełożyło się nie tylko na wzrost maksymalnej zdolności kredytowej, ale również na obniżenie minimalnego poziomu dochodów niezbędnych do uzyskania zakładanego kredytu mieszkaniowego. Przy założeniu maksymalnego poziomu wskaźnika DTI równego 40%, minimalne wymagane wynagrodzenie netto spadło z 9 235,67 zł

do 7 898,44 zł miesięcznie. Oznacza to obniżenie wymaganego dochodu netto o 1 337,23 zł, tj. o 14,5%. Analogicznie minimalne wynagrodzenie brutto niezbędne do uzyskania kredytu mieszkaniowego o tej samej wartości obniżyło się z 12 827,32 zł do 10 970,05 zł miesięcznie, a więc o 1 857,27 zł, tj. również o 14,5%.

Rysunek 85. Poziom minimalnego wynagrodzenia netto i brutto dla zachowania zdolności do zaciągnięcia kredytu mieszkaniowego w kwocie 450 tys. zł

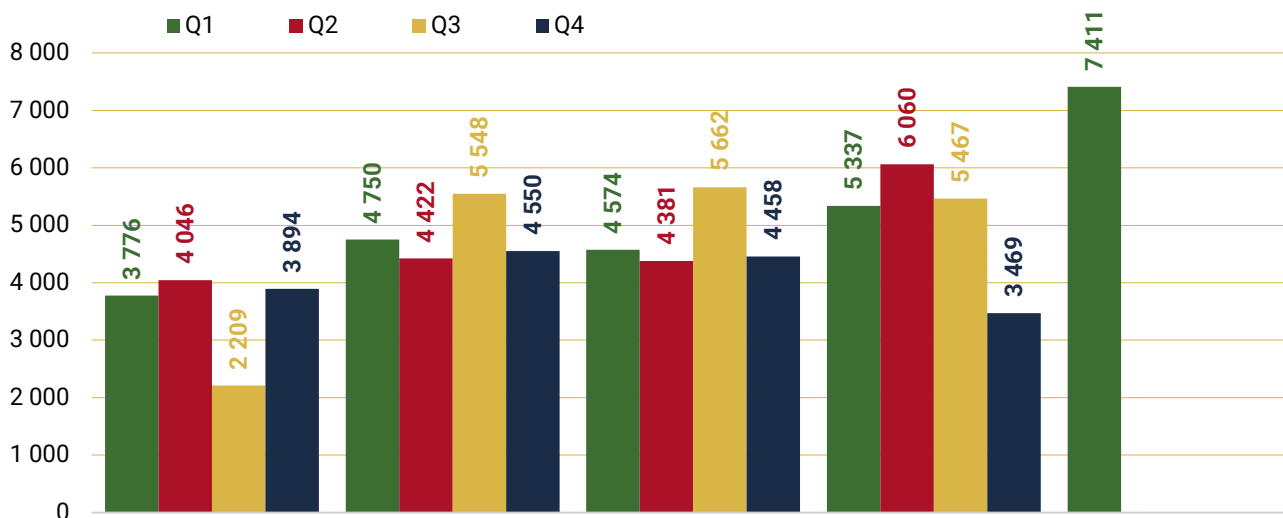

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP

Decyzje Rady Polityki Pieniężnej dotyczące obniżania stóp procentowych NBP z jednej strony zwiększają dostępność finansowania dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, z drugiej natomiast ograniczają zdolność banków do generowania wyniku odsetkowego. Skala wpływu tego zjawiska w została szczegółowo przedstawiona w rozdziale pierwszym niniejszego raportu, jednak warto przypomnieć, że w wyniku obniżenia stopy referencyjnej NBP o 200 pb między pierwszym kwartałem 2025 r. a pierwszym kwartałem 2026 r. przychody odsetkowe sektora bankowego uległy zmniejszeniu o 9,1% r/r, jednocześnie koszty odsetkowe obniżyły się o 20,2% r/r. W rezultacie wynik odsetkowy sektora bankowego na koniec I kwartału 2026 roku wyniósł 27 mld zł i był o 2,1% niższy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Był to również jeden z czynników, które wpłynęły na obniżenie udziału wyniku odsetkowego w całkowitych przychodach operacyjnych. Względem jego maksymalnej wartości z grudnia 2023 roku skala obniżenia tego wskaźnika wynosi 10 pp.

Istotną zmianą regulacyjną wpływającą na warunki funkcjonowania sektora bankowego w pierwszym

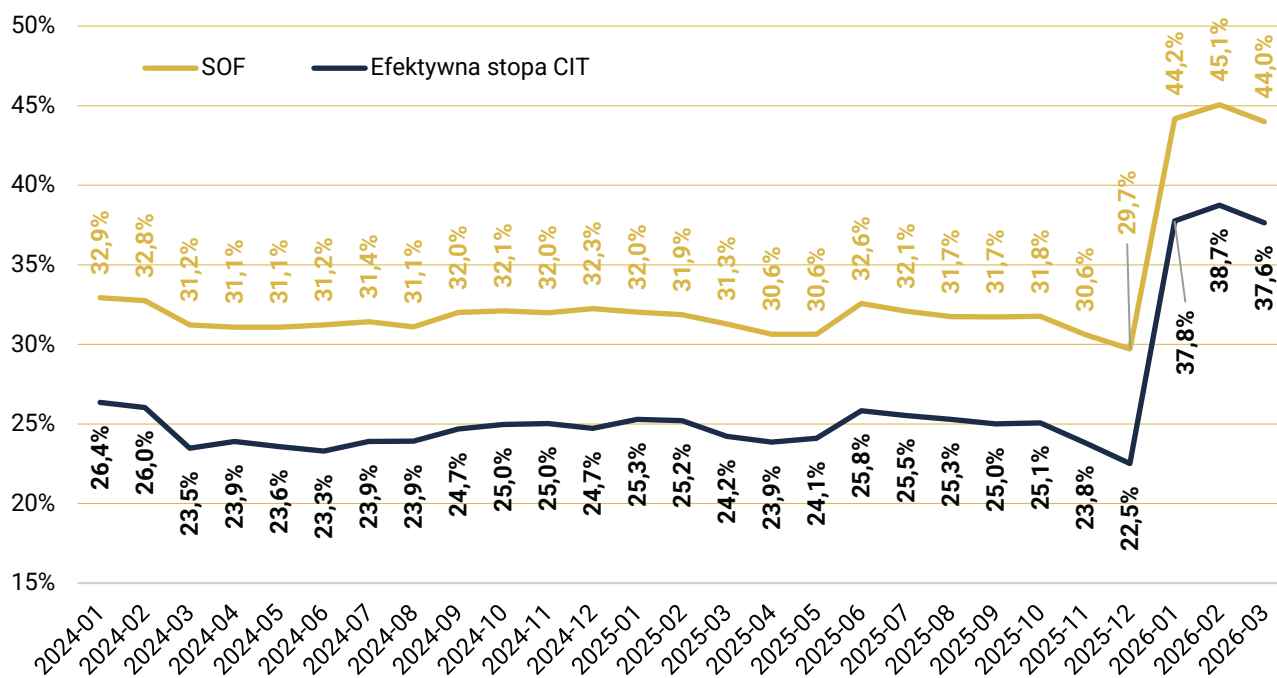
kwartale 2026 r. było wejście w życie od stycznia 2026 r. przepisów podwyższających stawkę podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) dla banków z 19% do 30%. Jednocześnie przewidziana w ustawie obniżka podatku od niektórych instytucji finansowych (tzw. podatku bankowego) została odroczone do 2027 r. W rezultacie wzrosły obciążenia fiskalne sektora bankowego, co bezpośrednio wpływa na poziom wyników netto osiąganych przez banki. W pierwszym kwartale 2026 r. wartość obciążeń fiskalnych sektora bankowego, obejmujących podatek dochodowy od osób prawnych oraz podatek od niektórych instytucji finansowych, wyniosła 7,4 mld zł wobec 5,3 mld zł w analogicznym okresie roku poprzedniego. Oznacza to wzrost o 2,1 mld zł, tj. o 38,9% r/r. Warto także podkreślić, że wartość obciążeń fiskalnych odnotowana w pierwszym kwartale 2026 r. była najwyższa spośród wszystkich kwartałów uwzględnionych w analizowanym okresie. Na uwagę zasługuje również relacja obciążeń fiskalnych do wyników sektora bankowego. W pierwszym kwartale 2026 r. ich wartość odpowiadała około 50% wyniku finansowego brutto sektora bankowego.

Rysunek 86. Poziom obciążen fiskalnych sektora bankowego w poszczególnych kwartałach lat 2022 -2026 [mln zł]

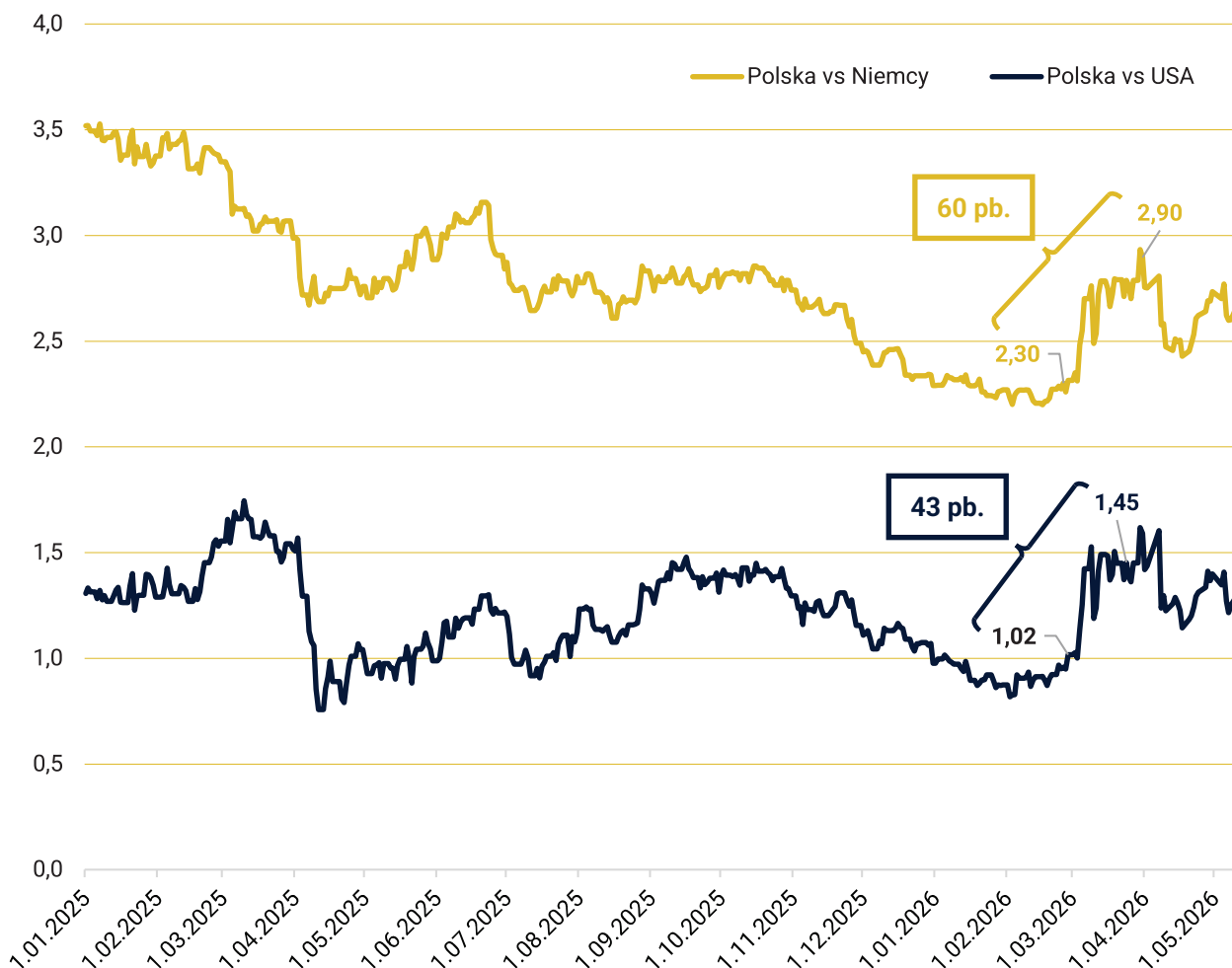
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP

Skokowy wzrost obciążeń fiskalnych sektora bankowego dobrze obrazuje skala obciążeń fiskalnych, rozumiana jako suma wartości zapłaconego przez banki podatku CIT i podatku bankowego w relacji do wyniku finansowego brutto oraz efektywna stopa opodatkowania CIT, rozumiana jako wartość zapłaconego przez banki podatku CIT w relacji do wyniku finansowego brutto. Od początku 2026 r. zauważyć można wyraźny wzrost zarówno skali obciążeń fiskalnych sektora bankowego (SOF), jak i efektywnej stopy po-

datku dochodowego. W grudniu 2025 r. wskaźnik SOF wynosił 29,7%, natomiast w styczniu 2026 r. wzrósł do 44,2%, osiągając w marcu poziom 44%. Oznacza to wzrost o ponad 15 pp. względem poziomu obserwowanego pod koniec 2025 r. Równocześnie efektywna stopa CIT wzrosła z 22,5% w grudniu 2025 r. do 37,8% w styczniu 2026 r. oraz na koniec marca 2026 r. wyniosła 37%. W rezultacie efektywne opodatkowanie sektora bankowego osiągnęło najwyższy poziom w całym analizowanym okresie.

Rysunek 87. Skala obciążeń fiskalnych sektora bankowego (SOF) oraz efektywna stopa CIT w latach 2024 – I kw. 2026 r.

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP

Rysunek 89. Rentowność polskich obligacji 10-letnich a rentowność obligacji 10-letnich w Niemczech i USA

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP

Zgodnie z szacunkami Zespołu Badań i Analiz ZBP między lutym a marcem 2026 r. udział instrumentów dłużnych w aktywach sektora bankowego zmniejszył się o 1 pp. Jednocześnie udział obligacji skarbu państwa wzrósł o 0,2 pp., podobnie jak udział obligacji skarbu państwa i instrumentów gwarantowanych przez Skarb Państwa. Według szacunków ZBiA ZBP

obserwowany w marcu 2026 r. wzrost rentowności polskich obligacji skarbowych przełożył się na spadek wartości funduszy własnych sektora bankowego o blisko 8 mld zł. Przy uwzględnieniu obowiązujących wymogów kapitałowych oznaczało to zmniejszenie potencjalnej zdolności sektora bankowego do finansowania gospodarki o prawie 59 mld zł.

Rysunek 90. Szacowany wpływ wzrostu rentowności obligacji skarbowych na fundusze własne i zdolność sektora bankowego do finansowania gospodarki [luty–marzec 2026 r.]

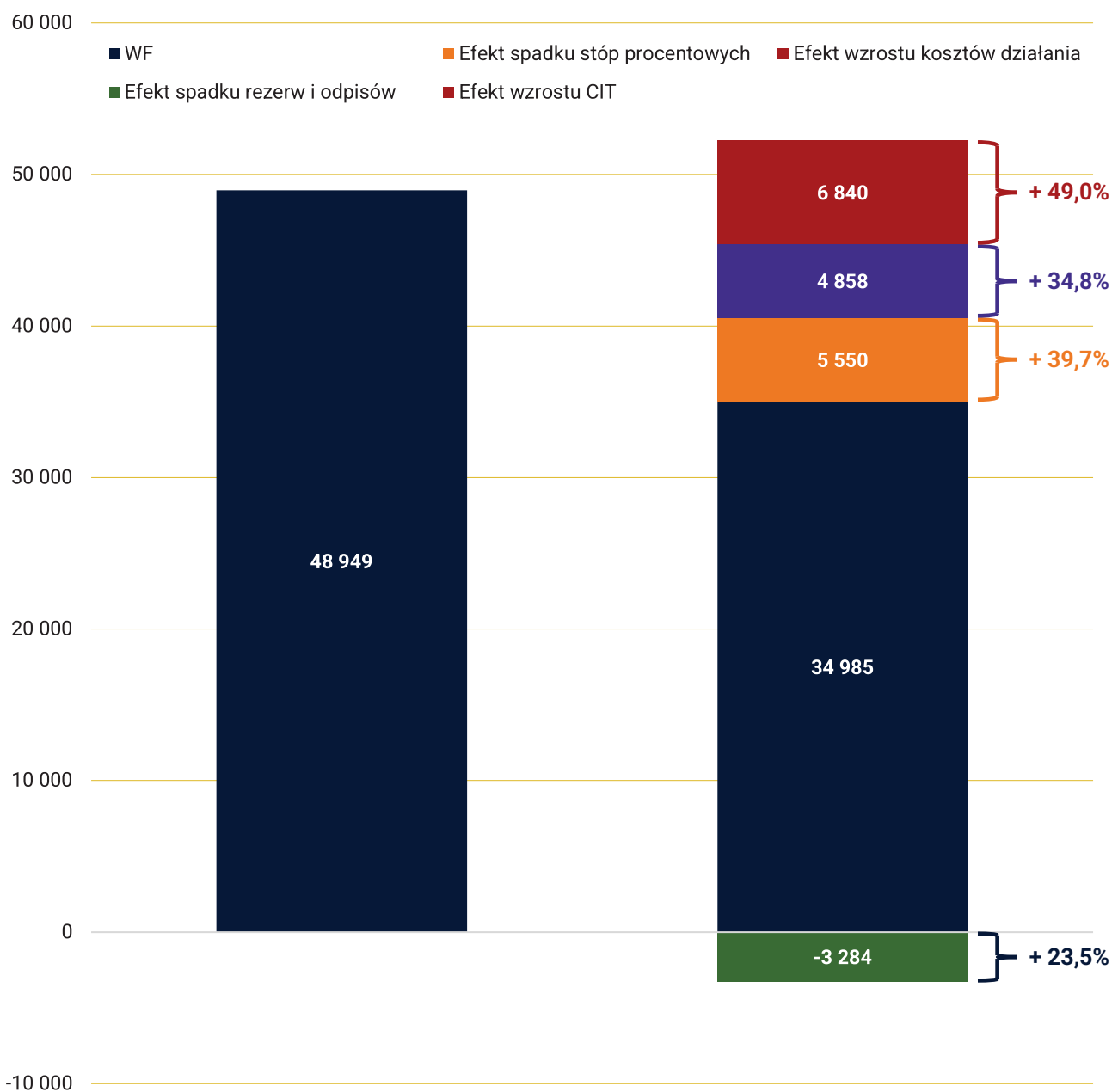
Wyszczególnienie	Luty 2026	Marzec 2026	Zmiana
Kapitały własne (bez bieżącego wyniku finansowego)	326,68 mld zł	318,76 mld zł	-7,93 mld zł
Rentowność 10-letnich obligacji skarbowych	4,96%	5,66% (średnia w marcu)	+0,70 pp.
Dodatkowy potencjał finansowania gospodarki	508,68 mld zł	449,96 mld zł	-58,72 mld zł
Udział instrumentów dłużnych w aktywach banków	40,0%	39,0%	-1,0 pp.
Udział obligacji Skarbu Państwa w aktywach banków	24,1%	24,3%	+0,2 pp.
Udział obligacji Skarbu Państwa i instrumentów gwarantowanych przez SP w aktywach banków	25,0%	25,2%	+0,2 pp.

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP

Analiza projekcji wyniku finansowego sektora bankowego na 2026 r. wskazuje, że prognozowany wynik finansowy netto sektora może być niższy o blisko 14 mld zł (o 29%) względem poziomu osiągniętego w 2025 r. Największym czynnikiem ograniczającym rentowność sektora będzie wzrost obciążeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Efekt ten zmniejszy WFN o 6,8 mld zł, co odpowiada blisko 49% łącznej skali negatywnego oddziaływania uwzględnionych czynników. Istotny negatywny wpływ na wyniki sektora będzie miał również spadek stóp procentowych, którego efekt oszacowano na 5,6 mld zł (39,7% łącznej skali negatywnego oddziaływania), oraz wzrost kosztów działania, obniżający wynik finansowy

wy o około 4,9 mld zł (34,8% łącznej skali negatywnego oddziaływania). Należy podkreślić, że czynnikiem, który zadziała w kierunku poprawy wyników sektora netto w 2026 roku jest spadek kosztów ryzyka kredytowego. Szacowany efekt niższych odpisów i rezerw wynosi 3,3 mld zł, co kompensuje około 23,5% negatywnego wpływu pozostałych czynników. Dane te wskazują, że wyniki sektora bankowego w 2026 r. będą w istotnym stopniu determinowane przez wzrost obciążeń fiskalnych, spadek stóp procentowych oraz rosnące koszty działalności. Czynniki te będą jedynie częściowo kompensowane przez poprawę jakości portfela kredytowego i związany z nią spadek kosztów ryzyka kredytowego.

Rysunek 91. Dekompozycja prognozowanego WFN sektora bankowego w 2026 roku

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

II. Wyzwania demograficzne

1. Wprowadzenie: demografia jako ograniczenie rozwojowe Polski

Starzenie się społeczeństwa należy traktować jako jedno z najważniejszych ograniczeń długookresowego rozwoju Polski. Nie jest to wyłącznie problem polityki społecznej, systemu emerytalnego albo ochrony zdrowia. Jest to zjawisko, które oddziałuje równocześnie na podaż pracy, produktywność, strukturę konsumpcji, inwestycje, stabilność finansów publicznych, rynek mieszkaniowy, skalę oszczędności gospodarstw domowych, popyt na usługi finansowe oraz zdolność państwa do finansowania zadań rozwojowych. Z tego powodu demografia powinna być analizowana nie jako zewnętrzne tło dla polityki gospodarczej, lecz jako jeden z podstawowych parametrów określających przestrzeń możliwego wzrostu gospodarczego.

Dotychczasowy sukces rozwojowy Polski był w istotnej mierze wspierany przez korzystną strukturę wieku ludności. W okresie transformacji i pierwszych dekad członkostwa w Unii Europejskiej polska gospodarka korzystała z relatywnie licznych zasobów pracy, wysokiej aktywności produkcyjnej kohort w wieku mobilnym, napływu inwestycji zagranicznych oraz możliwości absorpcji technologii i kapitału. W takim modelu duża dostępność pracy łagodziła napięcia płacowe i umożliwiała szybkie zwiększanie skali produkcji. Obecnie ta przewaga strukturalna ulega wyczerpaniu. Ten proces określa się jako przejście od dywidendy demograficznej do jej odwrócenia: od 2013 r. widoczne jest kurczenie się populacji w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym¹. Wskazuje się, że w gospodarkach Europy wschodzącej niska dzietność, starzenie się populacji i kurczenie się zasobu pracy będą w coraz większym stopniu obniżać potencjalne tempo wzrostu, a możliwości kompensacji tego efektu przez migrację, aktywizację zawodową lub technologię są realne, lecz ograniczone².

Ryzyko demograficzne ma przy tym szczególną wagę dla Polski, ponieważ nakłada się na inne ograniczenia rozwojowe: niską stopę inwestycji prywatnych, niedostateczną skalę innowacji, konieczność przyspieszenia transformacji energetycznej, szybko rosnące nakłady obronne, napięcia geopolityczne oraz zwiększone potrzeby zdrowotne i opiekuńcze. W ostatnich latach Polska utrzymywała stosunkowo wysokie tempo wzrostu, ale coraz wyraźniej widać, że źródłem tego wzrostu nie może być w przyszłości jedynie wzrost zatrudnienia. Międzynarodowy Fundusz Walutowy w najnowszej ocenie Polski wskazuje, że priorytetami polityki powinny być stabilizacja finansów publicznych oraz wzmacnianie innowacyjności, aby utrzymać wysoką dynamikę produktywności³. Demografia jest więc czynnikiem, który wymusza zmianę modelu wzrostu: z modelu ekstensywnego, opartego na dużej podaży pracy i absorpcji kapitału, w kierunku modelu intensywnego, opartego na wzroście produktywności, automatyzacji, wysokich kompetencjach i większej aktywności zawodowej grup dotychczas słabiej obecnych na rynku pracy.

Zasadnicza teza niniejszej analizy jest następująca: starzenie się społeczeństwa nie musi automatycznie oznaczać stagnacji gospodarczej, ale bez odpowiednio wczesnej i szerokiej odpowiedzi polityki publicznej będzie prowadzić do trwałego obniżenia potencjalnego wzrostu, wzrostu napięć fiskalnych, pogłębienia niedoborów kadrowych oraz zmiany profilu ryzyka w sektorze finansowym. Skala wyzwania jest duża, ponieważ obejmuje zarówno demografię „ilościową” – spadek liczby ludności i osób w wieku produkcyjnym – jak i demografię „strukturalną”: wzrost udziału osób starszych, rosnące znaczenie kohort 75+ i 80+, feminizację starości, regionalne zróżnicowanie procesu starzenia oraz coraz większe znaczenie opieki długoterminowej. Dodatkowo, starzenie populacji będzie oddziaływać przez długi

- 1 Polski Instytut Ekonomiczny, Konsekwencje zmian demograficznych dla podaży pracy w Polsce, Warszawa 2024, s. 5-6.
- 2 European Bank for Reconstruction and Development, Transition Report 2025-26. Brave old world, Chapter 1: Demographic trends and the future of growth, 2025, s. 12-16.
- 3 International Monetary Fund, Republic of Poland. 2025 Article IV Consultation - Press Release; and Staff Report, IMF Country Report No. 26/25, January 2026, s. 2 oraz s. 24-25.

czas nawet wtedy, gdyby dzietność zaczęła stopniowo rosnąć. Wynika to z inercji procesów demograficznych: obecna struktura wieku, liczebność kobiet

w wieku prokreacyjnym oraz zmniejszona liczebność młodych kohort już dziś determinują znaczną część przyszłych zmian.

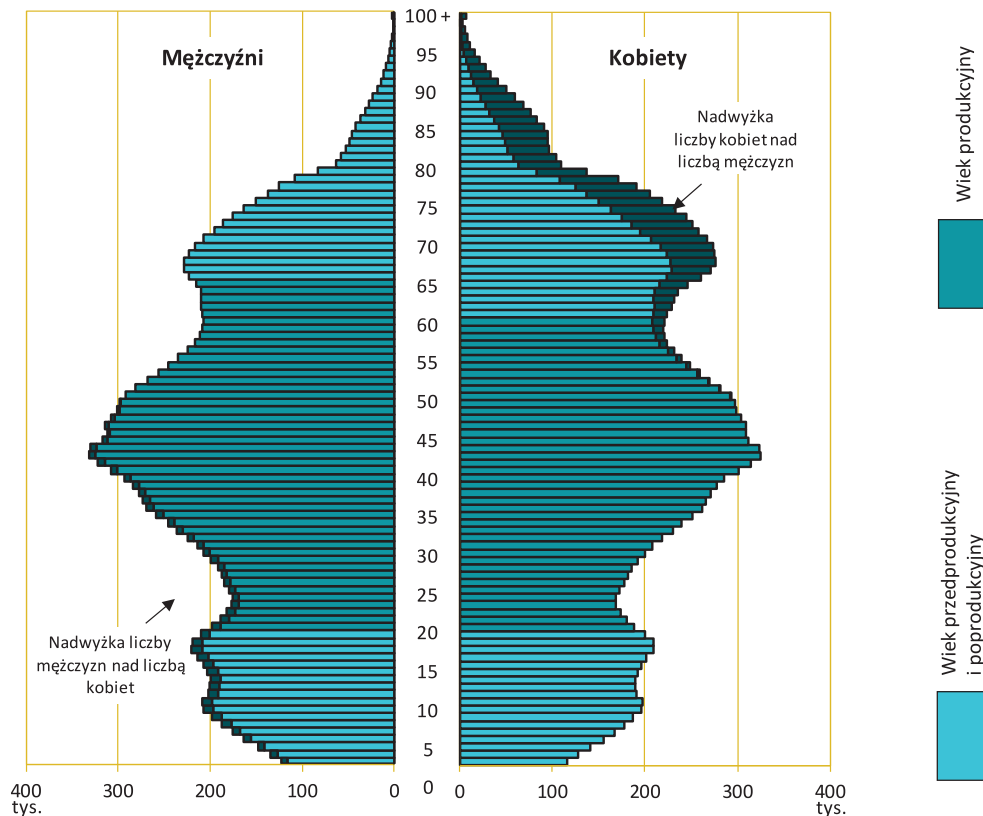
2. Diagnoza demograficzna Polski na tle Unii Europejskiej

2.1 Spadek liczby ludności i trwała ujemna dynamika naturalna

Podstawową cechą obecnej sytuacji demograficznej Polski jest trwałe osłabienie potencjału reprodukcyjnego populacji. Dane GUS według stanu na 30 czerwca 2025 r. pokazują, że liczba ludności Polski wyniosła 37,402 mln osób, wobec 37,489 mln na koniec 2024 r. i 38,089 mln w 2020 r. W pierwszym półroczu 2025 r. przyrost rzeczywisty był ujemny i wyniósł -87 tys. osób, natomiast przyrost naturalny wyniósł -92,6 tys. osób. Liczba urodzeń w pierwszym półroczu 2025 r. wyniosła 115,8 tys., a liczba zgonów 208,4 tys.⁴ Oznacza to, że Polska nie tylko starzeje się w wyniku wydłużania życia, ale przede wszystkim trwale traci zdolność do prostej zastępowalności pokoleń.

Szczególnie ważne jest to, że obecny spadek liczby ludności nie ma charakteru krótkookresowego. Oficjalna prognoza GUS na lata 2023–2060 wskazuje, że w scenariuszu głównym liczba ludności Polski obniży się do 30,4 mln osób w 2060 r. Scenariusze alternatywne pokazują szeroki zakres niepewności, ale w każdym wariancie utrzymuje się spadek: do 26,7 mln w scenariuszu niskim i do 34,8 mln w scenariuszu wysokim⁵. Nawet wariant wysoki nie oznacza zatem powrotu do liczebności populacji z początku lat dwutysięcznych, a wariant niski wskazuje skalę ryzyka, gdyby procesy dzietności i migracji przebiegały mniej korzystnie od założeń scenariusza głównego.

Rysunek 92. Piramida wieku ludności Polski według stanu na 30 czerwca 2025 r.

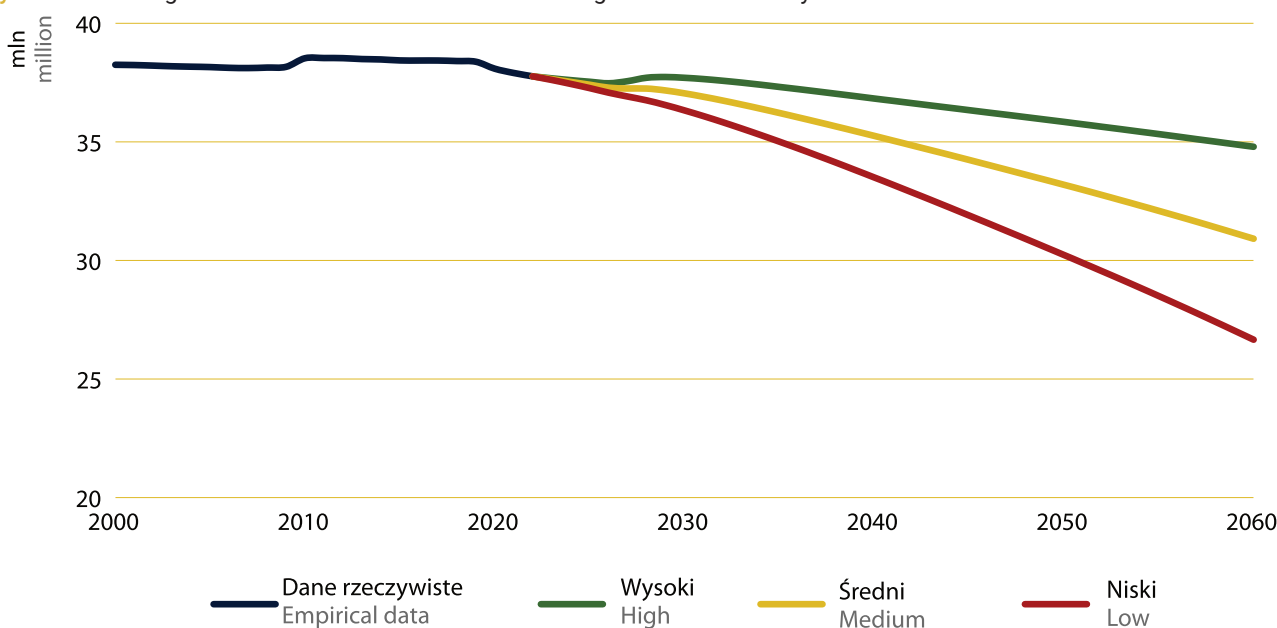
Źródło: GUS, Ludność. Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w 2025 r., s. 10

- 4 Główny Urząd Statystyczny, Ludność. Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2025 r. Stan w dniu 30 czerwca, Warszawa 2025, s. 9.
- 5 Główny Urząd Statystyczny, Prognoza ludności na lata 2023-2060, Warszawa 2023, s. 13.

Piramida wieku wskazuje na trzy elementy fundamentalne dla interpretacji długookresowych perspektyw Polski. Po pierwsze, relatywnie wąskie młodsze roczniki pokazują, że w kolejnych dekadach na rynek pracy będą wchodzić mniej liczne kohorty. Po drugie, widoczne są liczne kohorty osób w wieku około 40–60 lat, które w horyzoncie najbliższych dwóch dekad będą stopniowo przechodziły do wieku emerytalnego. Po trzecie, wzrost długości życia oznacza, że coraz większa część populacji będzie znajdowała się w wieku, w którym rośnie ryzyko niesamodzielności, chorób przewlekłych i korzystania z opieki zdrowotnej oraz długoterminowej. Sama piramida wieku pokazuje więc, dlaczego problem demograficzny nie sprowadza się do liczby urodzeń. Obecna struktura wieku przesądza o przyszłych obciążeniach rynku pracy i systemów publicznych nawet wtedy, gdyby w przyszłości nastąpiła częściowa poprawa dzietności.

Ujemna dynamika naturalna jest w Polsce wzmocniana przez spadek liczby kobiet w wieku rozrodczym. Według GUS pomiędzy 2022 r. a 2060 r. liczba kobiet w wieku prokreacyjnym spadnie z 8,7 mln do 6,3 mln w scenariuszu wysokim i nawet do 4,8 mln w scenariuszu niskim⁶. Oznacza to, że nawet umiarkowane podniesienie współczynnika dzietności nie musi automatycznie prowadzić do wzrostu liczby urodzeń w skali wystarczającej do odwrócenia depopulacji. W praktyce liczba urodzeń zależy równocześnie od dzietności, liczebności kobiet w wieku rozrodczym, wieku urodzenia pierwszego dziecka, stabilności związków, warunków mieszkaniowych, dochodów, jakości usług publicznych i przewidywalności polityki rodzinnej. Z tej perspektywy polityka demograficzna, jeśli ma przynosić efekty, nie może być ograniczona do transferów pieniężnych. Musi obejmować rynek mieszkaniowy, opiekę nad dziećmi, stabilność zatrudnienia, zdrowie reprodukcyjne, jakość edukacji i możliwość łączenia pracy zawodowej z rodzicielstwem.

Rysunek 93. Prognozowana liczba ludności Polski według trzech scenariuszy do 2060 r.

Źródło: GUS, Prognoza ludności na lata 2023-2060, s. 32.

Rysunek 90. Szacowany wpływ wzrostu rentowności obligacji skarbowych na fundusze własne i zdolność sektora bankowego do finansowania gospodarki [luty–marzec 2026 r.]

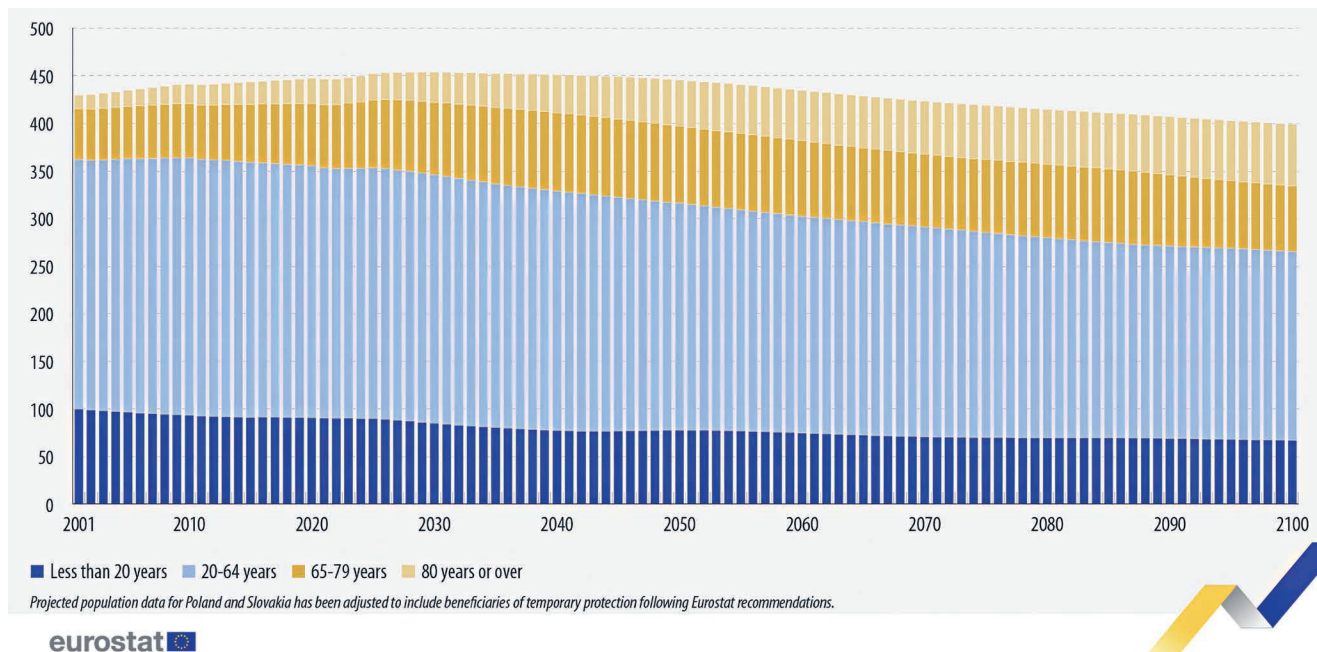
Scenariusz Scenario	2022 ^a	2030	2040	2050	2060
Wysoki High		37,72	36,83	35,85	34,80
Średni Medium	37,77	37,05	35,26	33,20	30,93
Niski Low		36,33	33,50	30,23	26,65

Źródło: GUS, Prognoza ludności na lata 2023-2060, s. 32.

Perspektywę do 2060 r. warto uzupełnić dłuższym horyzontem Eurostatu: w ujęciu całej Unii Europejskiej do 2100 r. oczekiwany jest spadek populacji o 11,7% oraz bardzo silny wzrost udziału osób w wieku 80 lat i więcej – do około 16% ludności. Oznacza to, że starzenie nie jest wyłącznie polskim problemem, lecz zjawiskiem ogólnoeuropejskim, Polska należy jednak do państw o najsilniejszej prognozowanej

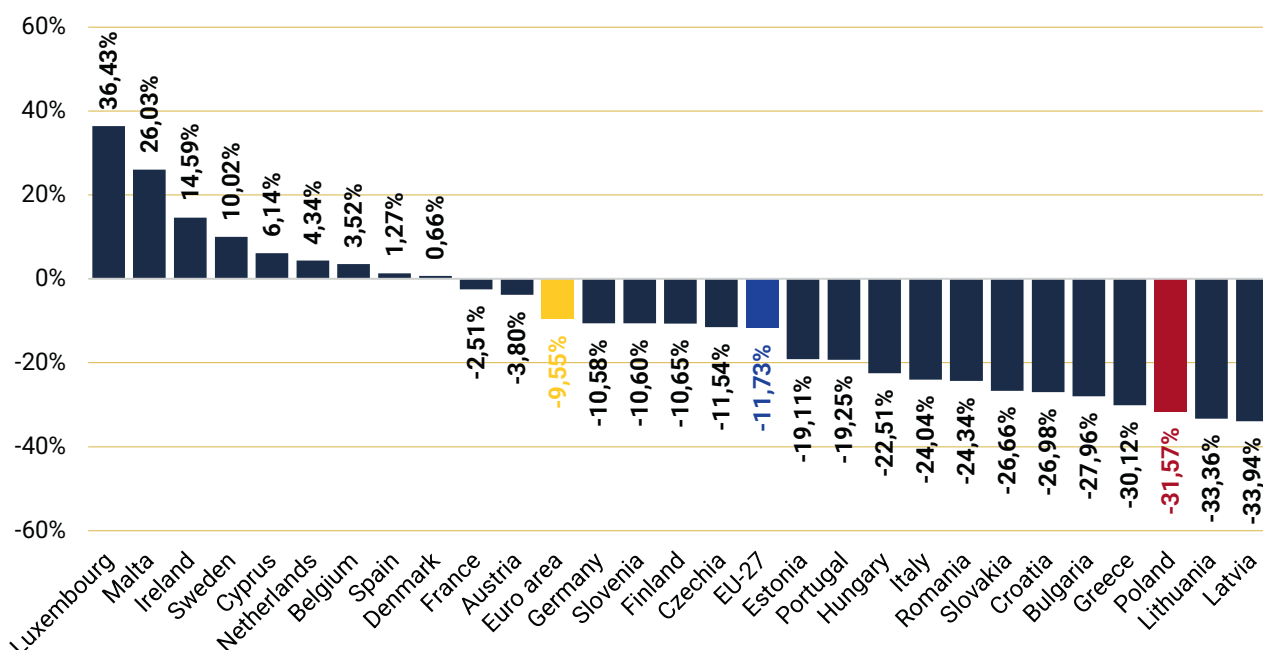
redukcji liczby ludności w UE, ze spadkiem o 31,6% do 2100 r. względem 2025 r. Wnioski te są spójne z prognozą GUS do 2060 r., lecz pokazują dodatkowo, że bez trwałej zmiany trendów dzietności, aktywności zawodowej i migracji proces depopulacji będzie narastał również po horyzoncie najczęściej wykorzystywanym w krajowych prognozach.

Rysunek 94. Prognoza liczby i struktury wieku ludności UE do 2100 r. (mln, wg grup wiekowych)

Źródło: Eurostat

Rysunek 95. Prognozowana procentowa zmiana liczby ludności państw UE w latach 2025-2100

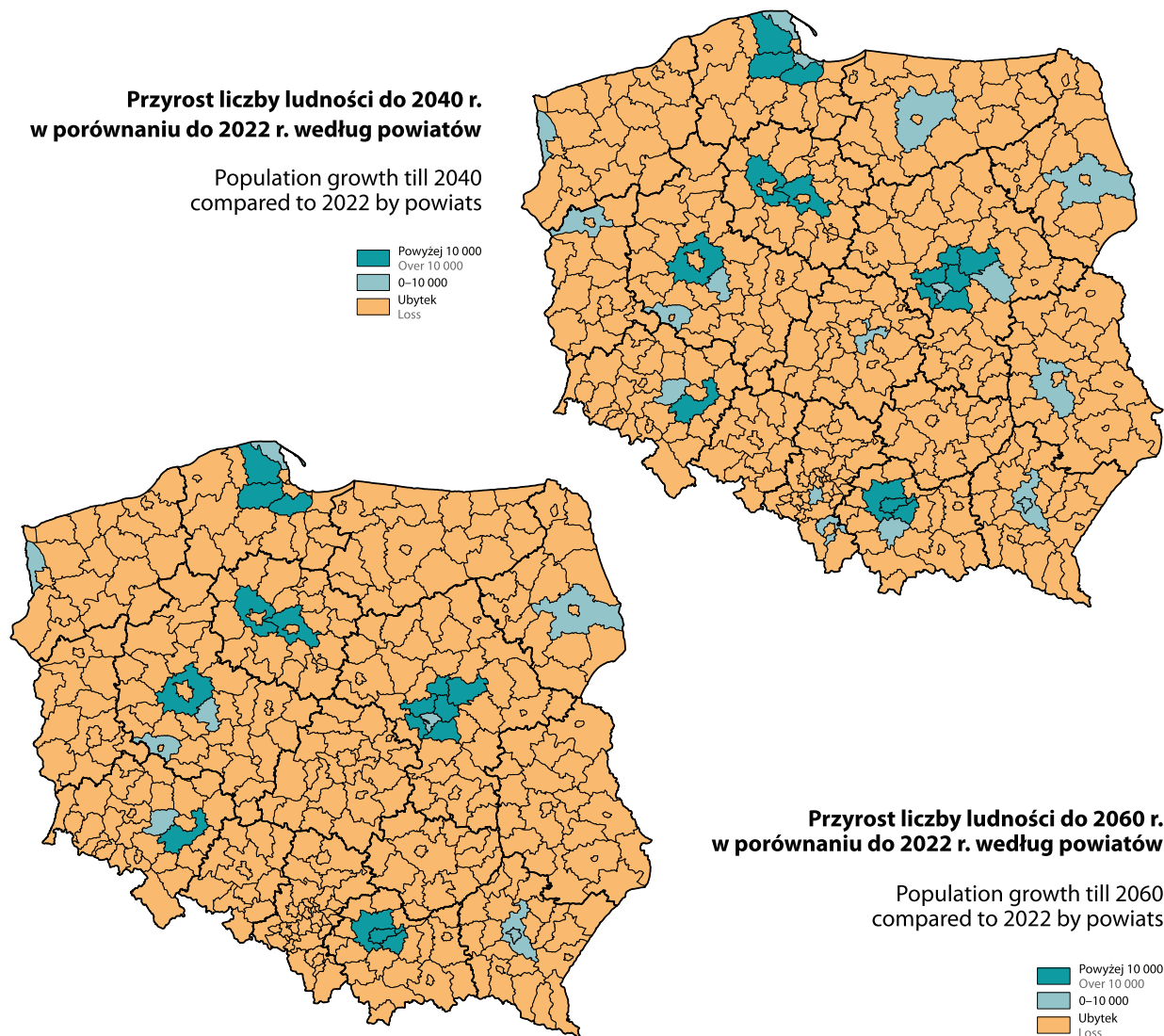

Źródło: Opracowanie ZBiA ZBP, dane Eurostat

Prognoza GUS pokazuje nie tylko spadek całkowitej liczby ludności, lecz również jego przestrzenne zróżnicowanie. Do 2060 r. zmniejszenie liczby ludności prognozowane jest we wszystkich województwach, przy czym największy relatywny spadek dotyczyć ma województwa świętokrzyskiego, a najmniejszy – mazowieckiego i pomorskiego⁷. Oznacza to, że starzenie będzie miało również wymiar terytorialny. Regiony szybciej tracące ludność będą bardziej

narażone na spadek lokalnej bazy podatkowej, ograniczenie dostępności usług publicznych, trudności w utrzymaniu infrastruktury i problemy z zapewnieniem opieki zdrowotnej oraz transportu publicznego. Z kolei obszary metropolitalne i podmiejskie mogą nadal doświadczać presji mieszkaniowej i infrastrukturalnej, wynikającej z migracji wewnętrznych i suburbanizacji.

Rysunek 96. Prognozowana zmiana liczby ludności w powiatach do 2040 r. i 2060 r.

Źródło: GUS, Prognoza ludności na lata 2023-2060, s. 47.

W tym sensie demografia będzie zwiększała asymetrię rozwojową kraju. W części regionów problemem będzie niedobór pracowników i starzenie się lokalnej populacji, w innych – presja na infrastrukturę i mieszkalnictwo wynikająca z koncentracji ludności w otoczeniu dużych miast. Polityka publiczna nie może więc opierać się wyłącznie na wskaźnikach krajowych. Potrzebne są narzędzia regionalne: planowa-

nie sieci usług zdrowotnych, opieki długoterminowej, transportu publicznego, szkolnictwa zawodowego, dostępności mieszkań i usług cyfrowych. W przeciwnym razie, starzenie się populacji będzie pogłębiać nierówności przestrzenne: część gmin stanie się obszarami starości demograficznej, a część będzie mierzyć się z kosztami suburbanizacji i brakiem wystarczającej infrastruktury społecznej.

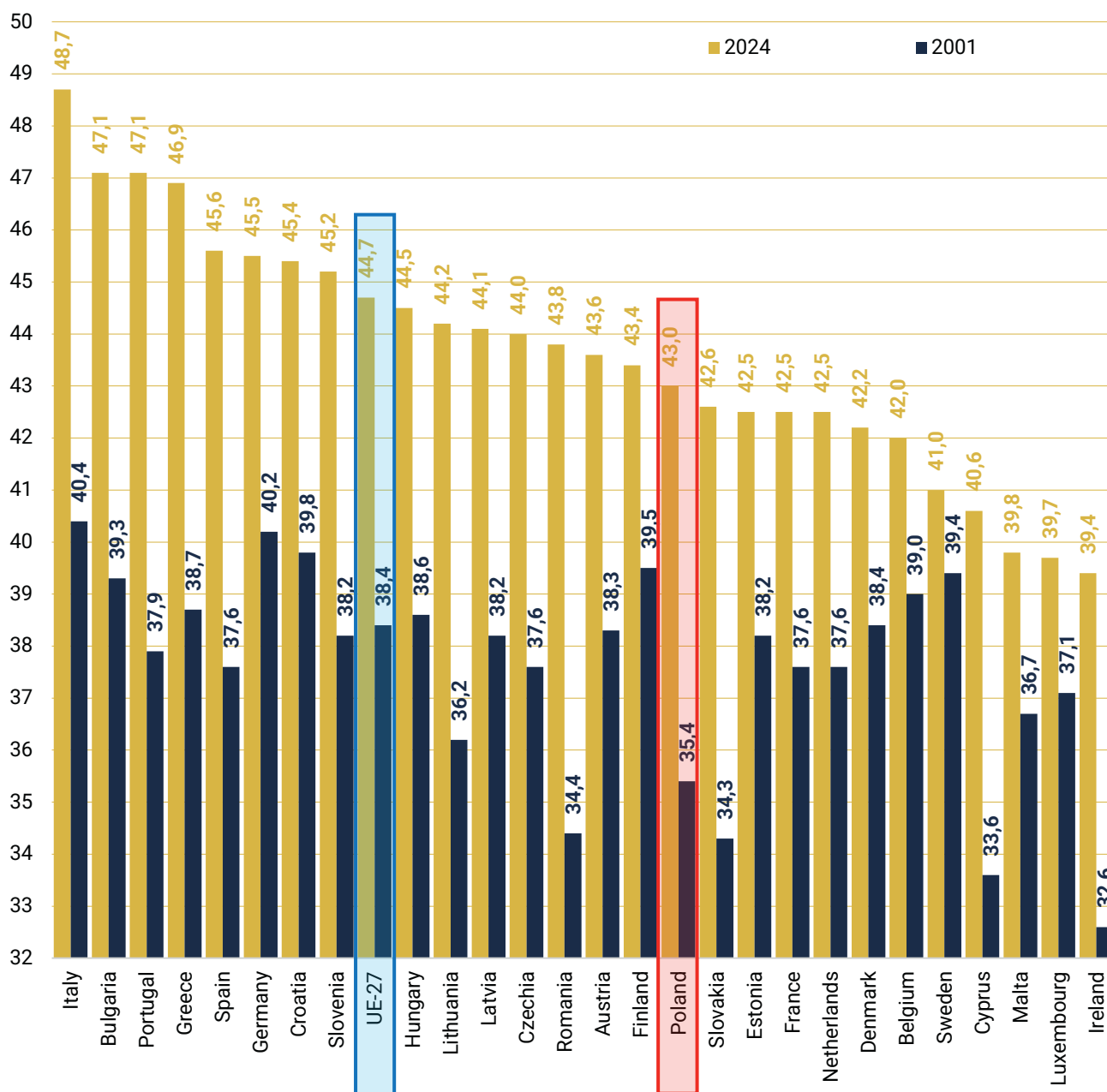
2.2 Zmiana struktury wieku i wzrost obciążenia demograficznego

Najważniejszą zmianą jakościową nie jest sam spadek liczby ludności, lecz przesunięcie struktury wieku w kierunku starszych grup. GUS wskazuje, że na koniec 2024 r. liczba osób w wieku 60 lat i więcej wyniosła 10,0 mln, a ich udział w populacji osiągnął 26,6%. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wzrósł do 31,8, a wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ukształtował się na poziomie 40,8.⁸

W 2060 r. liczba osób starszych ma wynieść 11,9 mln, a ich udział w populacji ogółem wzrosnąć do 38,3%.

Polska nie tylko się starzeje, lecz także szybko traci wcześniejszą przewagę demograficzną względem średniej UE – w 2001 r. mediana wieku ludności Polski wynosiła 35,4 roku, a więc była o około 3 lata niższa niż w UE-27. W 2024 r. osiągnęła już 43 lata, podczas gdy mediana wieku w UE-27 wyniosła 44,7 roku.

Rysunek 97. Mediana wieku w krajach UE-27 w latach 2001 i 2024

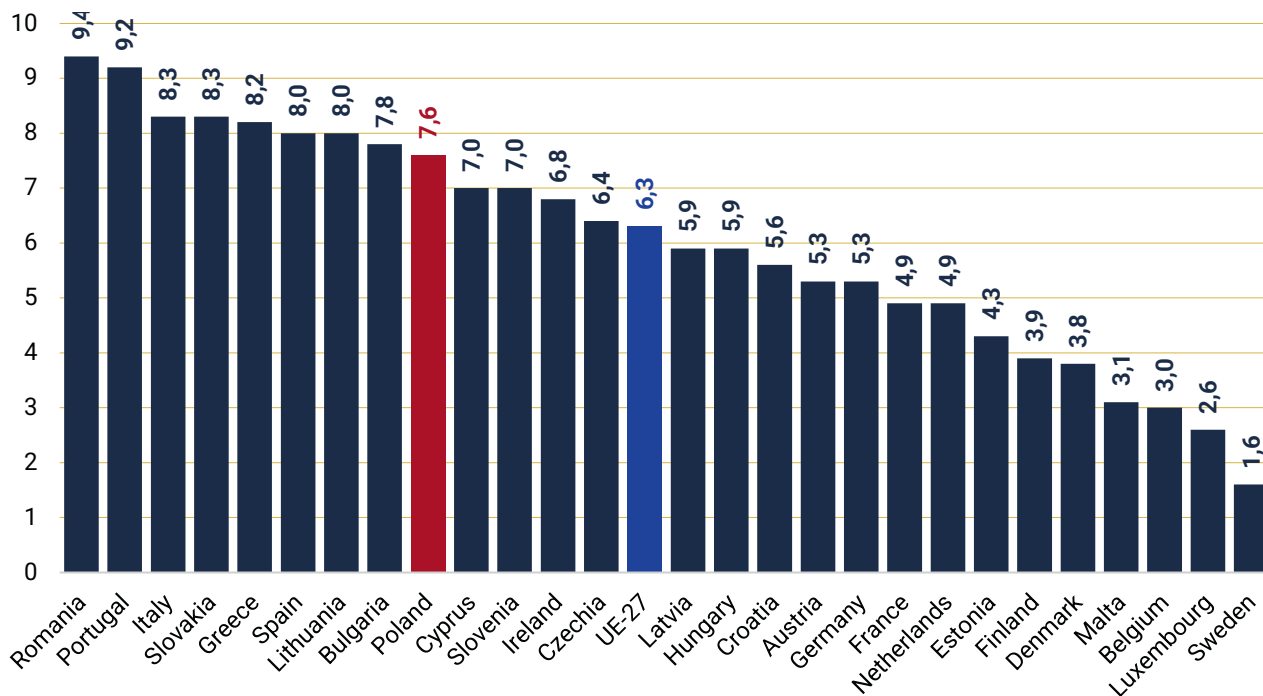
Źródło: Opracowanie ZBiA ZBP, dane Eurostat

⁸ GUS, Sytuacja osób starszych w Polsce w 2024 r., Warszawa-Białystok 2025, s. 10.

W latach 2001-2024 mediana wieku w Polsce wzrosła o 7,6 roku, wyraźnie szybciej niż średnio w UE-27, gdzie wzrost wyniósł 6,3 roku⁹. W praktyce oznacza to, że Polska przestaje być relatywnie młodszą go-

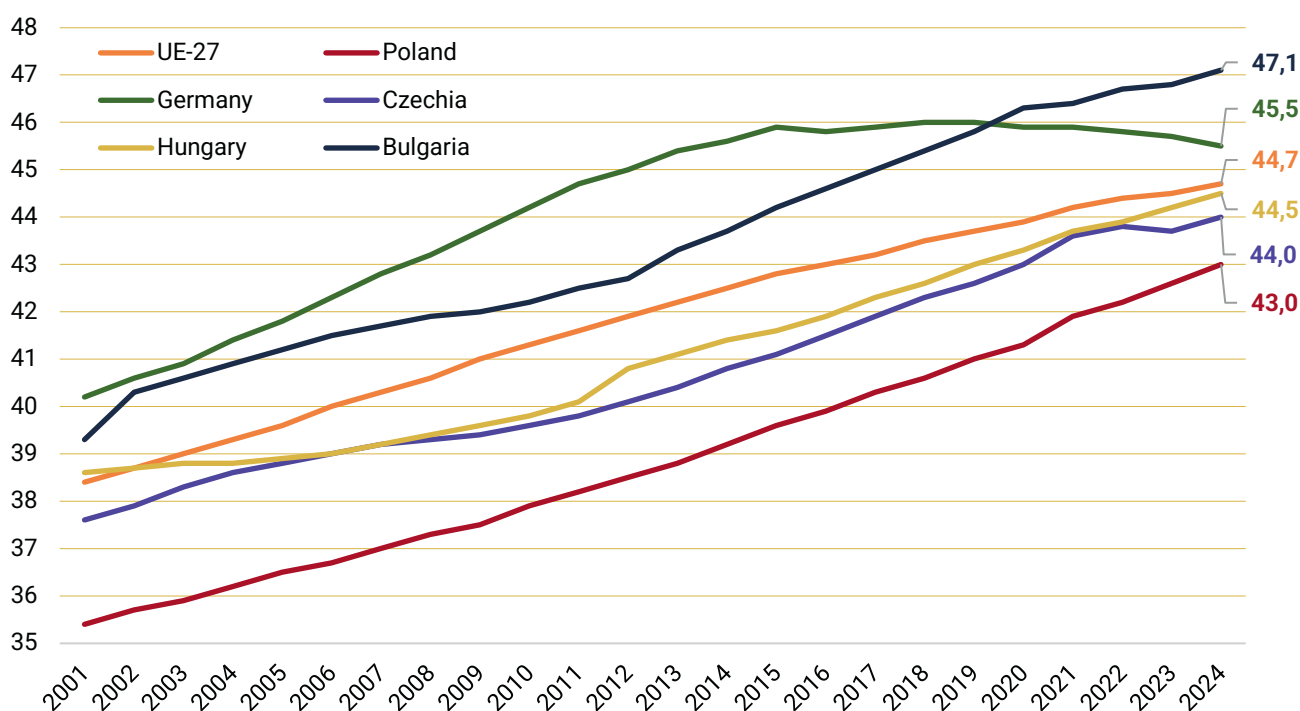
spodarką regionu, a kanał konkurencyjności oparty na korzystniejszej strukturze wieku siły roboczej staje się coraz słabszy.

Rysunek 98. Wzrost mediany wieku w krajach UE w latach 2001-2024

Źródło: Opracowanie ZBiA ZBP, dane Eurostat

Rysunek 99. Mediana wieku w Polsce, UE-27 i wybranych państwach w latach 2001-2024

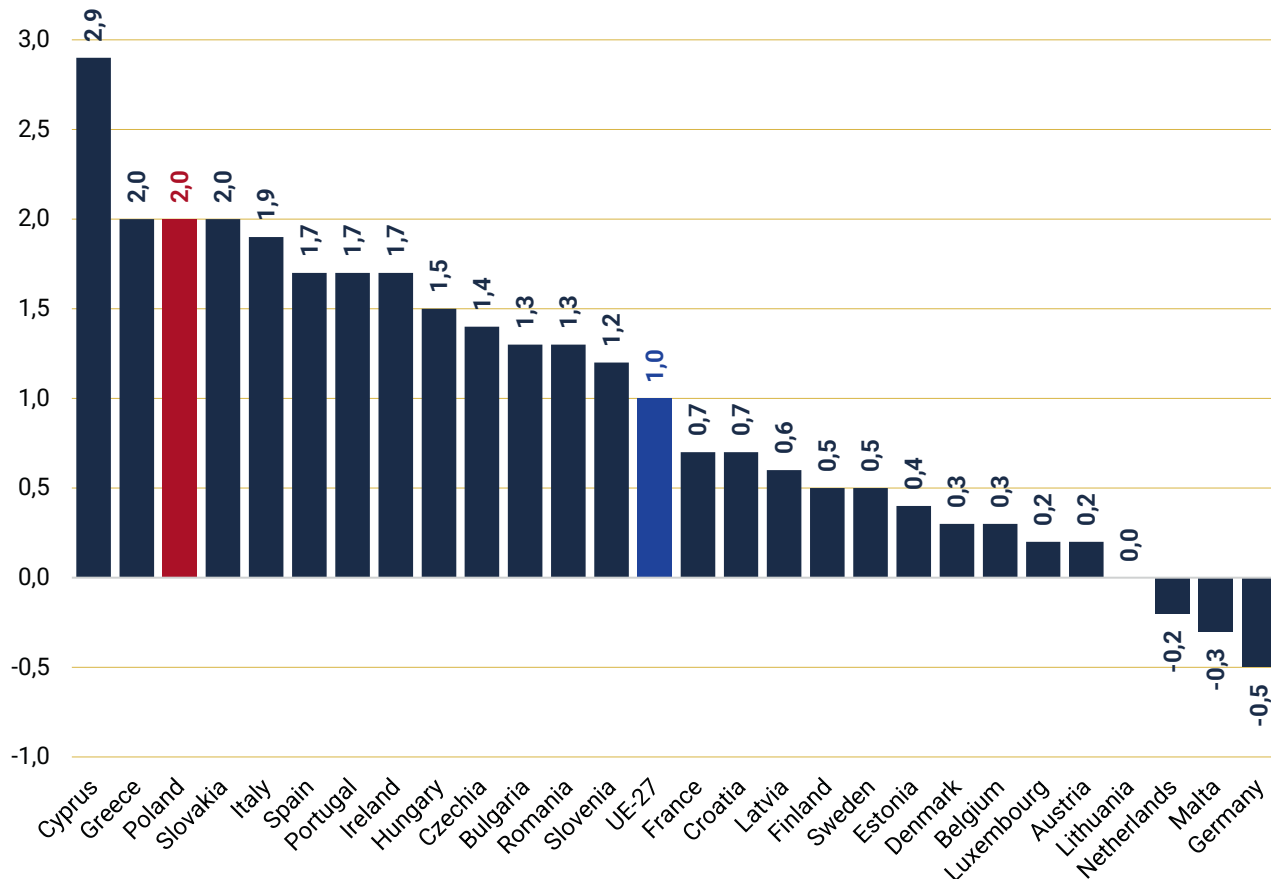

Źródło: Opracowanie ZBiA ZBP, dane Eurostat

Szczególnie istotne jest także przyspieszenie procesu wzrostu mediany wieku w ostatnich latach. W horyzoncie 2019–2024 mediana wieku w Polsce

wzrosła o 2 lata, co lokowało Polskę wśród szybciej starzejących się społeczeństw UE.

Rysunek 100. Wzrost mediany wieku w krajach UE w latach 2019-2024

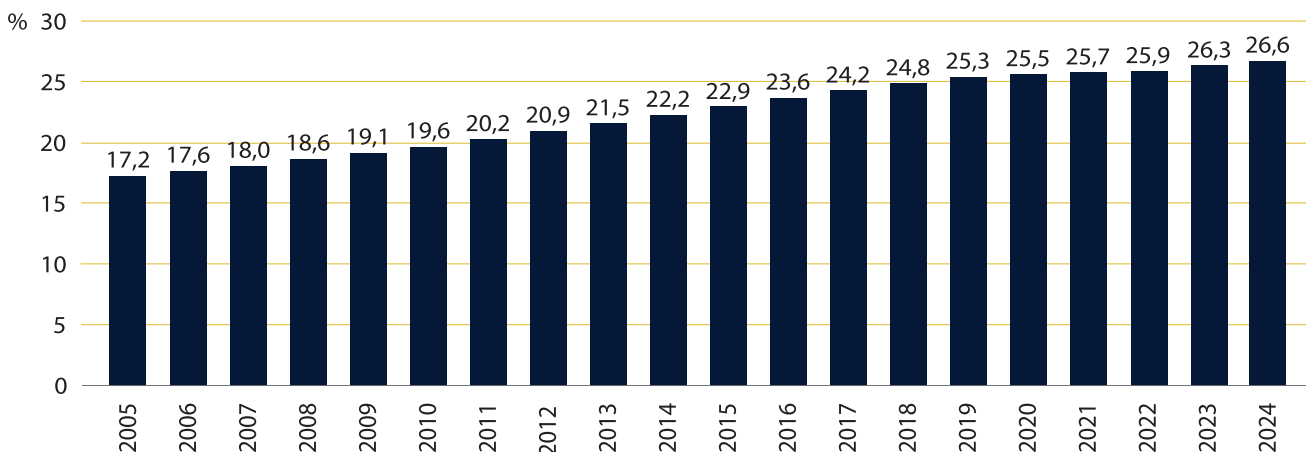

Źródło: Opracowanie ZBiA ZBP, dane Eurostat

Ten krótkookresowy obraz ma znaczenie dla polityki gospodarczej, ponieważ pokazuje, że starzenie nie jest jedynie konsekwencją odległych projekcji demograficznych, ale procesem obserwowalnym już

w bieżących danych. Szybki wzrost mediany wieku oznacza równoczesne starzenie się konsumentów, pracowników, podatników, kredytobiorców i beneficjentów usług publicznych.

Rysunek 101. Liczba i udział osób w wieku 60 lat i więcej w Polsce (stan na 31 grudnia)

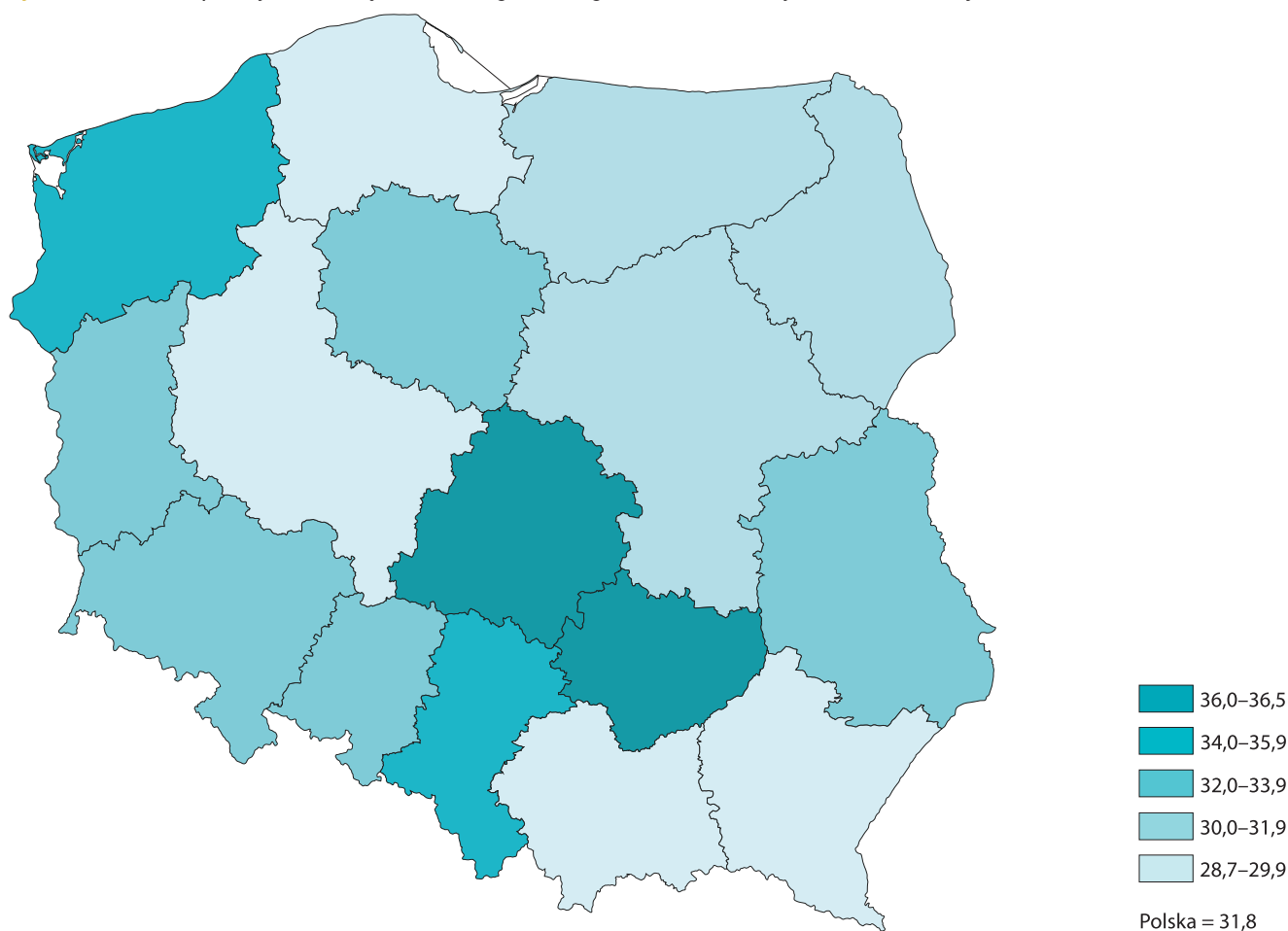

Źródło: GUS, Sytuacja osób starszych w Polsce w 2024 r., s. 14.

Z punktu widzenia gospodarki szczególnie istotny jest wzrost relacji osób starszych do osób w wieku produkcyjnym. Według prognozy GUS w 2022 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 70 osób w wieku nieprodukcyjnym, natomiast w 2060 r. będzie to 105 osób w scenariuszu głównym¹⁰. Oznacza to fundamentalną zmianę warunków działania państwa i gospodarki. Przy danym poziomie produktywności mniejsza liczba pracujących będzie musiała utrzymać większą liczbę osób korzystających ze świadczeń emerytalnych, zdrowotnych i opiekuńczych. Jednocześnie mniejsza baza pracujących ogranicza potencjał wpływów ze składek i podatków od pracy.

Porównania międzynarodowe pokazują, że Polska należy do krajów, w których tempo starzenia w kolejnych dekadach będzie szczególnie szybkie. OECD wskazuje, że liczba osób w wieku 65 lat i więcej na 100 osób w wieku 20–64 lata wzrośnie w Polsce z 34 w 2024 r. do 68 w 2054 r., podczas gdy średnia OECD wzrośnie z 33 do 55. Jednocześnie, liczba osób w wieku produkcyjnym 20–64 lata ma w Polsce spaść o ponad 35% (!) w ciągu kolejnych czterech dekad, podczas gdy średnia OECD to spadek o 13%.¹¹ Różnica ta pokazuje, że Polska nie jest po prostu częścią ogólnoeuropejskiego trendu starzenia, lecz jest jednym z krajów, w których przejście demograficzne będzie szczególnie gwałtowne.

Rysunek 102. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Polsce i województwach

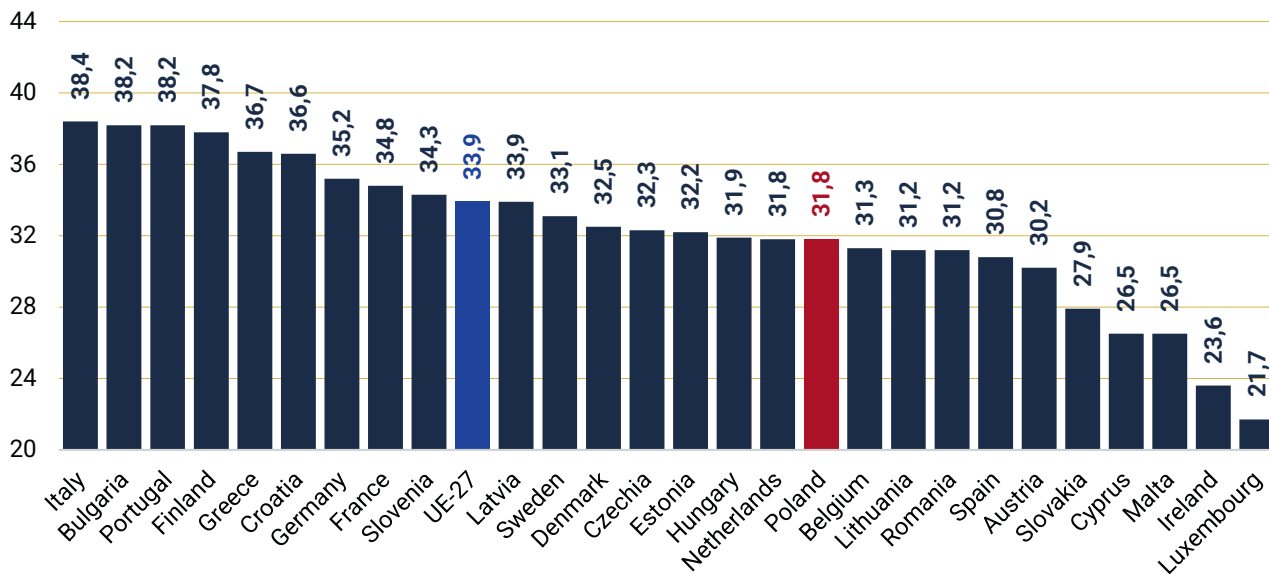
Źródło: GUS, Sytuacja osób starszych w Polsce w 2024 r., s. 18.

Porównanie europejskie pokazuje, że sam poziom obciążenia demograficznego w Polsce nadal jest niższy niż średnio w UE, ale kierunek zmiany jest bardzo niekorzystny. Według danych Eurostatu wskaźnik obciążenia demograficznego w 2024 r. wyniósł w Polsce 31,8%, wobec 33,9% w UE-27. Kluczowy jest jed-

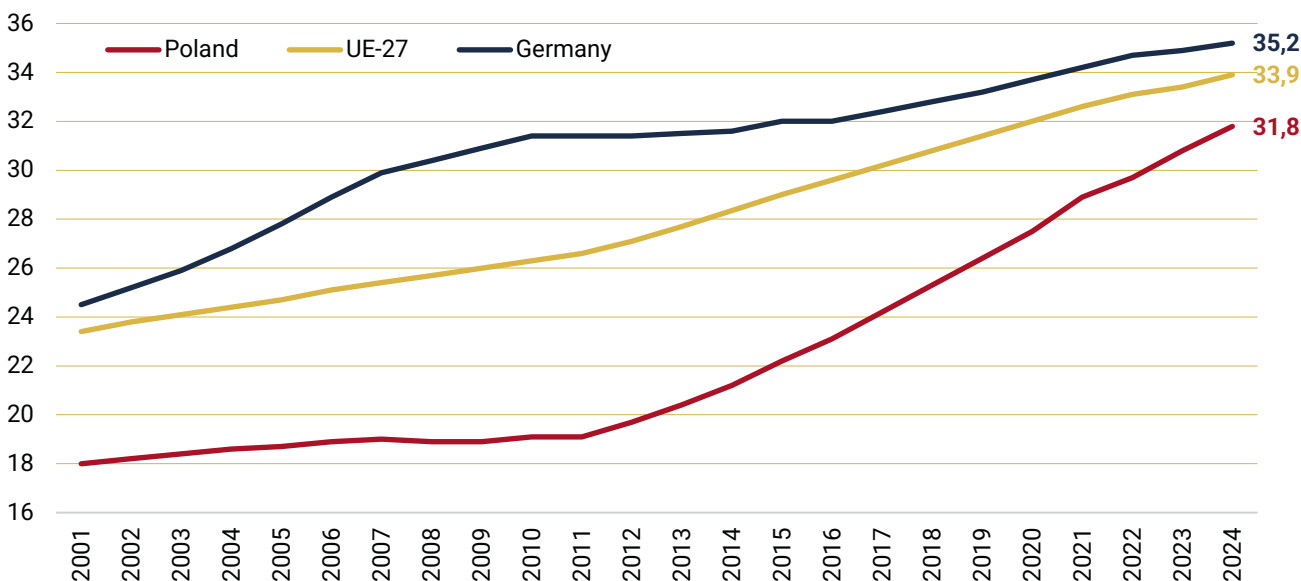
nak trend: w latach 2001–2024 wskaźnik ten wzrósł w Polsce z 18,0% do 31,8%, czyli o 13,8 pkt proc., podczas gdy w UE-27 wzrost wyniósł z 23,4% do 33,9%, czyli 10,5 pkt proc. Polska pozostaje więc jeszcze nieco poniżej średniej unijnej, ale dystans bardzo szybko się zmniejsza.

10 GUS, Prognoza ludności na lata 2023-2060, s. 13.

11 OECD, Pensions at a Glance 2025: Poland, 2025, s. 1.

Rysunek 103. Wskaźnik obciążenia demograficznego w krajach UE w 2024 r.

Źródło: Opracowanie ZBiA ZBP, dane Eurostat

Rysunek 104. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Polsce, UE-27 i Niemczech w latach 2001–2024

Źródło: Opracowanie ZBiA ZBP, dane Eurostat

Wzrost obciążenia demograficznego oznacza, że tradycyjny model finansowania państwa dobrobytu, oparty przede wszystkim na bieżących dochodach osób pracujących, będzie podlegał narastającej presji. Jest to szczególnie istotne w kraju, w którym ustawy wiek emerytalny pozostaje niższy dla kobiet niż dla mężczyzn, a aktywność zawodowa osób starszych jest nadal niższa niż w wielu państwach Europy Zachodniej. OECD zwraca uwagę, że obniżenie wieku emerytalnego do 60 lat dla kobiet i 65 lat

dla mężczyzn może nasilać niedobory kadr, szczególnie w sektorach, w których duża część pracowników znajduje się już blisko wieku emerytalnego, jak ochrona zdrowia.¹² Z kolei MFW podkreśla, że wydłużenie aktywności zawodowej, wyrównanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn oraz powiązanie go z dalszym trwaniem życia w zdrowiu należą do instrumentów ograniczających napięcia emerytalne i fiskalne.¹³

¹² OECD, OECD Economic Surveys: Poland 2025, Paris 2025, s. 63-64.

¹³ IMF, Republic of Poland. Selected Issues, IMF Country Report No. 25/7, January 2025, s. 27-28.

2.3 Dłuższe życie, ale nie zawsze dłuższe życie w zdrowiu

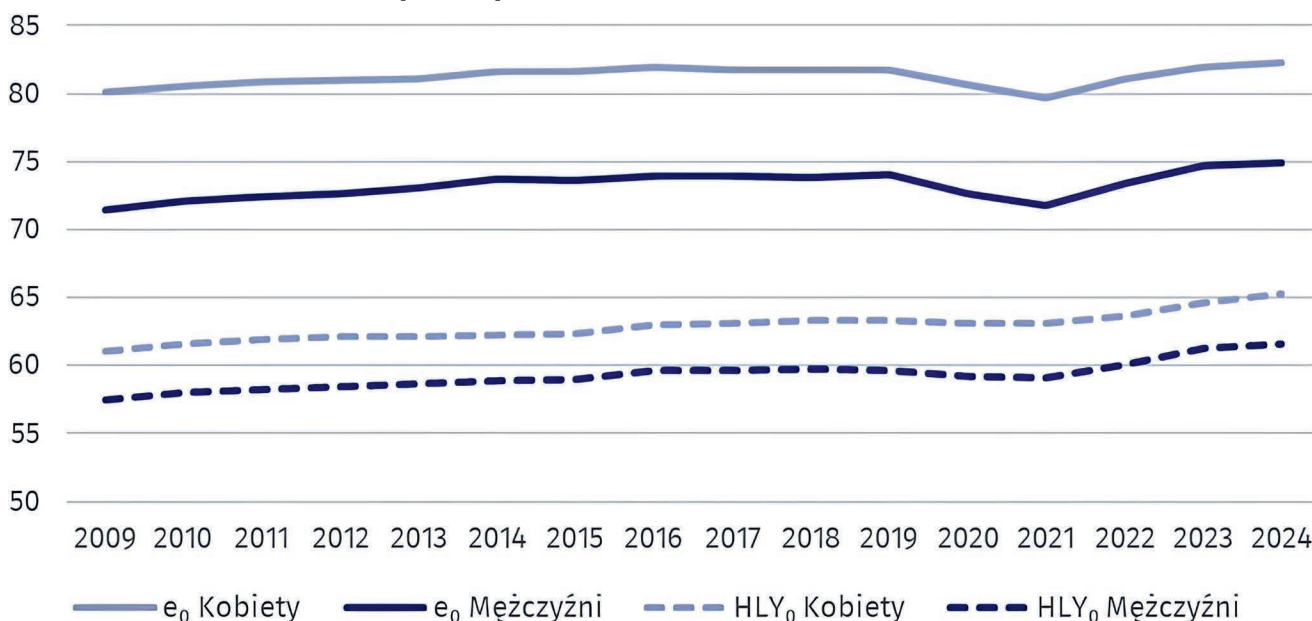
Drugim filarem starzenia się społeczeństwa jest wydłużanie przeciętnego trwania życia. Według danych GUS w 2024 r. przeciętne dalsze trwanie życia noworodka płci męskiej wynosiło 74,9 roku, a noworodka płci żeńskiej 82,3 roku. Mężczyzna w wieku 60 lat miał przed sobą przeciętnie 19,8 roku życia, a kobieta 24,5 roku.¹⁴ Wydłużanie życia jest samo w sobie pozytywnym osiągnięciem społecznym i zdrowotnym, ale z punktu widzenia gospodarki kluczowe znaczenie ma to, jaka część dłuższego życia przypada na lata przeżyte w zdrowiu i samodzielności.

GUS wskazuje, że w 2024 r. trwanie życia w zdrowiu w momencie urodzenia wyniosło 61,62 roku dla mężczyzn i 65,32 roku dla kobiet. W stosunku do 2023 r. oznaczało to wzrost o 0,3 roku dla mężczyzn i o 0,7 roku dla kobiet.¹⁵ Wskaźnik ten jest szczególnie ważny, ponieważ wyznacza realną przestrzeń do wydłużania aktywności zawodowej. Sama długość życia nie wystarcza jako argument za pracą w starszym wieku, jeśli nie towarzyszy jej poprawa

zdrowia, elastyczność zatrudnienia i dostosowanie warunków pracy. Dlatego polityka rynku pracy wobec osób starszych musi być równoległe polityką zdrowotną, profilaktyczną i organizacyjną.

W literaturze międzynarodowej coraz częściej podkreśla się, że zdrowe starzenie może częściowo złagodzić gospodarcze skutki starzenia populacji. MFW wskazuje, że poprawa zdrowia osób starszych może zwiększać aktywność zawodową, wydłużać okres pracy i wzmacniać produktywność, lecz wymaga polityk wspierających zdrowe starzenie, aktywizację osób starszych oraz ograniczenie nierówności zdrowotnych.¹⁶ W przypadku Polski znaczenie tego wniosku jest szczególne. Jeśli wydłużanie życia będzie oznaczało głównie dłuższy okres niesamodzielności, presja na finanse publiczne i opiekę nieformalną będzie znacznie większa. Jeśli natomiast wzrost długości życia będzie połączony z lepszym zdrowiem i dłuższą aktywnością zawodową, część negatywnych skutków starzenia można ograniczyć.

Rysunek 105. Przeciętne trwanie życia (e_0) i oczekiwane trwanie życia w zdrowiu (HLY0) w momencie narodzin w Polsce w latach 2009–2024 [w latach]

Źródło: GUS, Trwanie życia w zdrowiu w 2024 r., Informacje sygnałne, s. 2.

¹⁴ GUS, Sytuacja osób starszych w Polsce w 2024 r., s. 10.

¹⁵ GUS, Trwanie życia w zdrowiu w 2024 r., Informacje sygnałne, 19.11.2025, s. 1.

¹⁶ International Monetary Fund, The Rise of the Silver Economy: Global Implications of Population Aging, World Economic Outlook, April 2025, s. 1-3.

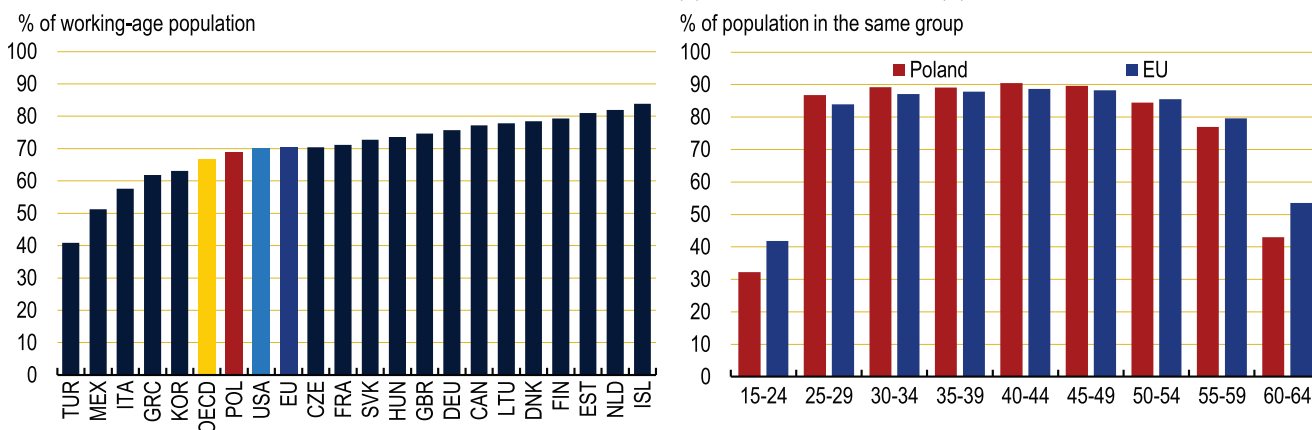
3. Kanały oddziaływania starzenia się społeczeństwa na gospodarkę

Starzenie się społeczeństwa wpływa na gospodarkę wieloma kanałami. Najbardziej oczywisty jest kanał podaży pracy, ale nie mniej ważne są kanały produktywności, inwestycji, oszczędności, konsumpcji, finansów publicznych i równowagi regionalnej. W praktyce proces demograficzny działa jak powolny, ale trwały szok podażowy: zmniejsza dostępny zasób pracy, zmienia strukturę popytu, przesuwając wydatki publiczne w stronę świadczeń bieżących oraz wymusza większe nakłady na usługi zdrowotne i opiekuńcze. Jego konsekwencje są rozciągnięte w czasie, ale przez to trudniejsze do odwrócenia.

Pierwszym kanałem jest spadek liczby osób w wieku produkcyjnym. GUS prognozuje, że zasoby ludności

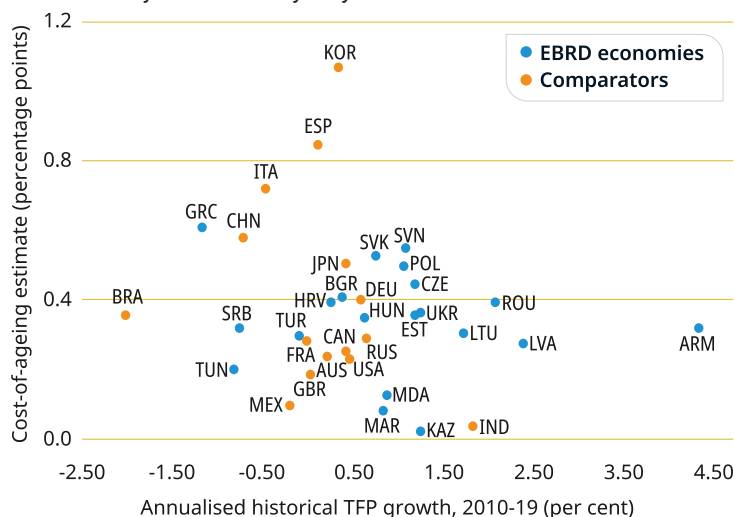
w wieku produkcyjnym będą się kurczyć, a do 2060 r. spadek ten wyniesie od 25% w scenariuszu niskim do 40% w scenariuszu wysokim.¹⁷ Mniejsza liczba pracowników przy niezmiennym poziomie produktywności oznacza niższy potencjalny PKB. Aby utrzymać tempo wzrostu, Polska musi więc zwiększać produktywność pracy szybciej niż dotąd lub zwiększyć aktywność zawodową grup, które obecnie pozostają częściowo poza rynkiem – OECD wskazuje, że populacja w wieku produkcyjnym w Polsce spada systematycznie od 2010 r., a stopa aktywności zawodowej na koniec 2023 r. wyniosła 72,7% populacji w wieku produkcyjnym – była zbliżona do średniej OECD, ale niższa niż w Czechach i Niemczech.

Rysunek 106. Wskaźniki uczestnictwa w rynku pracy ogółem (L) i wg grup wiekowych (P), 2023 r.

Źródło: OECD Economic Surveys: Poland 2025, Feb. 2025, Volume 2025/2, s. 126.

Rysunek 107. Wzrost wydajności wymagany do zrównoważenia wpływu zmian demograficznych na dochody na mieszkańca w porównaniu z wynikami historycznymi

Źródło: EBRD, Transition Report 2025-26, Chapter 1, s. 29.

¹⁷ GUS, Prognoza ludności na lata 2023–2060, s. 13.

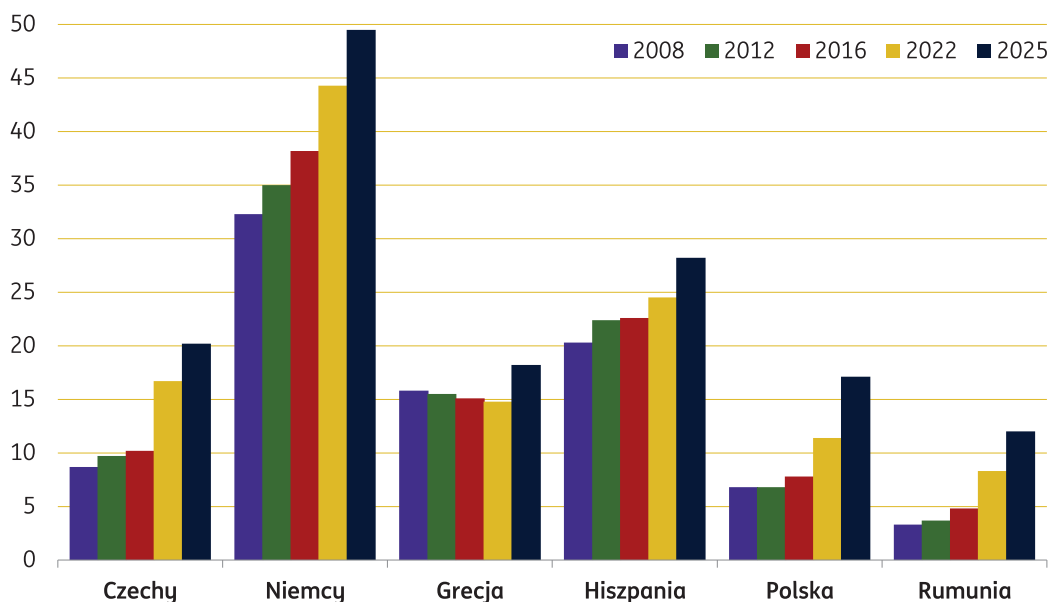
Według szacunków EBOiR, sposobem na zrównoważenie wpływu starzenia się społeczeństwa na gospodarkę jest zwiększenie produktywności coraz bardziej deficytowej siły roboczej poprzez podniesienie efektywności łączenia pracy i kapitału (całkowita produktywność czynników produkcji, TFP). Przy niezmięnionej prognozowanej podaży pracy, przyspieszenie wzrostu TFP niezbędne do zrównoważenia wpływu niedoboru siły roboczej na dochód na mieszkańca wynosi w przypadku Polski średnio około 0,5 punktu procentowego rocznie.

Drugim kanałem jest wzrost presji płacowej. Niedobór pracowników zwiększa siłę negocjacyjną zatrudnionych, co może prowadzić do wzrostu wynagrodzeń. Z punktu widzenia gospodarstw domowych jest to pozytywne, ale z punktu widzenia firm i konkurencyjności kosztowej – ambiwalentne. Wzrost płac może motywować przedsiębiorstwa do automatyzacji i podnoszenia efektywności, ale jeśli nie towarzyszy mu wzrost produktywności, prowadzi do spadku marż, ograniczenia inwestycji lub utraty konkurencyjności eksportowej. MFW wskazuje, że ryzykiem dla potencjalnego wzrostu Polski jest erozja konkurencyjności, jeśli konwergencja kosztów pracy przyspieszy, a wzrost produktywności zatrzyma się.

¹⁸Warto zauważyć, że jeszcze w 2008 r. koszty pracy w Polsce stanowiły około 1/3 średniej UE, a w 2024 r. – już połowę. Jakkolwiek koszty pracy nadal pozostają w Polsce konkurencyjne w stosunku do stawek w Europie Zachodniej, to wypadają o wiele mniej korzystnie w stosunku do firm z Azji. W dłuższej perspektywie może to ograniczać możliwości pozyskania nowych zamówień i prowadzić do realokacji biznesu na inne rynki zagraniczne.

Trzecim kanałem jest wpływ na inwestycje. Starzenie populacji może ograniczać skłonność do inwestowania w projekty zależne od lokalnego popytu, zwłaszcza w regionach tracących ludność. GUS wskazuje, że do 2060 r. liczba ludności zmniejszy się we wszystkich województwach, przy czym największy nominalny spadek przewidywany jest w woj. śląskim – o ponad 1 mln osób, a ubytek od 500 tys. do 1 mln dotyczy także województw łódzkiego i lubelskiego. Mapy powiatowe GUS pokazują, że w horyzoncie 2040 i 2060 r. ubytek ludności będzie dominującym zjawiskiem na większości obszaru kraju, podczas gdy wzrost koncentruje się głównie w wybranych powiatach metropolitalnych i podmiejskich. Oznacza to, że w wielu regionach kurczyć się będzie lokalna baza konsumentów, pracowników i podatników.

Rysunek 108. Koszty pracy w latach 2008-2025 w wybranych krajach UE, w EUR/h

Źródło: ING Bank Śląski i EEC, Jak wzmocnić potencjał polskich firm, 2026, s. 18.

Trzecim kanałem jest wpływ na inwestycje. Starzenie populacji może ograniczać skłonność do inwestowania w projekty zależne od lokalnego popytu, zwłaszcza w regionach tracących ludność. GUS wskazuje, że do 2060 r. liczba ludności zmniejszy się we wszystkich województwach, przy czym największy nomi-

nalny spadek przewidywany jest w woj. śląskim – o ponad 1 mln osób, a ubytek od 500 tys. do 1 mln dotyczy także województw łódzkiego i lubelskiego. Mapy powiatowe GUS pokazują, że w horyzoncie 2040 i 2060 r. ubytek ludności będzie dominującym zjawiskiem na większości obszaru kraju, podczas gdy

wzrost koncentruje się głównie w wybranych powiatach metropolitalnych i podmiejskich. Oznacza to, że w wielu regionach kurczyć się będzie lokalna baza konsumentów, pracowników i podatników.

W tych warunkach rośnie znaczenie inwestycji oszczędzających pracę – automatyzacji, robotyzacji, cyfryzacji i AI – zwłaszcza, że poziom robotyzacji przemysłu w Polsce pozostaje niski, a wykorzystanie AI i analityki danych przez firmy jest znacznie niższe niż średnio w UE. Jednocześnie wzrost liczby osób w wieku 75+ do 5,8 mln w 2060 r. oraz obecnie niski poziom dostępności miejsc w placówkach opiekuńczych wskazują na potrzebę inwestycji w opiekę długoterminową, zdrowie, mieszkalnictwo wspomagane i infrastrukturę dostępną dla osób starszych. Warto w tym kontekście zwrócić uwagę na dane Banku Światowego, które wskazują na deficyty mieszkaniowe i infrastrukturalne istotne z punktu widzenia starzenia: w 2020 r. 32,4% mieszkańców miast mieszkało w budynkach z barierami architektonicznymi utrudniającymi dostęp, a na obszarach wiejskich wskaźnik ten wynosił nieco poniżej 20%. Jednocześnie na wsi częściej wskazywano słabą infrastrukturę miejscowości – 11,5% gospodarstw domowych wobec 1,4% w miastach.¹⁹ W tym sensie demografia zmienia nie tylko wielkość inwestycji, lecz także ich strukturę. Państwo i sektor finansowy powinny więc przesunąć instrumenty wsparcia z prostego finansowania majątku trwałego w kierunku finansowania produktywności, kapitału ludzkiego i usług opiekuńczych.

Czwartym kanałem jest struktura konsumpcji. Wraz ze wzrostem udziału osób starszych rośnie po-

pyt na leki, rehabilitację, usługi medyczne, opiekę, transport dostępny, mieszkania bez barier, produkty oszczędnościowe i usługi wspierające samodzielność. Część tych wydatków może tworzyć nowe rynki w ramach tzw. silver economy. Nie należy jednak traktować tego jako prostego substytutu utraconej dynamiki wzrostu. Silver economy może być źródłem popytu i innowacji, ale jednocześnie znaczną część tego popytu finansują budżety publiczne lub dochody emerytalne, a więc środki pochodzące pośrednio z pracy i podatków aktywnych zawodowo.²⁰

Piątym kanałem jest wpływ na finanse publiczne. Starzenie zwiększa wydatki na emerytury, ochronę zdrowia i opiekę długoterminową, a jednocześnie może ograniczać dynamikę dochodów ze składek i podatków od pracy. Komisja Europejska w *Ageing Report 2024* analizuje te procesy w sposób porównywalny dla państw UE, pokazując długoterminowe projekcje wydatków na emerytury, ochronę zdrowia, opiekę długoterminową i edukację do 2070 r.²¹ Nawet jeśli niektóre elementy systemu emerytalnego automatycznie ograniczają tempo wzrostu wydatków, odbywa się to kosztem adekwatności przyszłych świadczeń. W efekcie ryzyko fiskalne może przyjąć albo formę rosnących wydatków, albo formę rosnącego ryzyka ubóstwa osób starszych i presji politycznej na zwiększanie transferów. Także EBOiR zwraca uwagę, że odpowiedź na starzenie jest trudna politycznie, ponieważ instrumenty najczęściej rekomendowane przez ekonomistów – podnoszenie wieku emerytalnego, migracja, większa aktywność zawodowa i technologie – wiążą się z kosztami społecznymi i dystrybucyjnymi.²²

4. Starzenie się społeczeństwa a finanse publiczne

4.1 Emerytury: napięcie między stabilnością wydatków a adekwatnością świadczeń

System emerytalny jest pierwszym obszarem, w którym skutki starzenia się populacji ujawniają się bezpośrednio. W polskim systemie emerytalnym: zdefiniowanej składki i kont (notional defined contribution) mechanizmy automatyczne ograniczają długookresowy wzrost wydatków emerytalnych w relacji do PKB, ponieważ wysokość świadczeń dostosowuje się do zgromadzonego kapitału składkowe-

go, dalszego trwania życia i historii zatrudnienia. Ten mechanizm zmniejsza ryzyko niekontrolowanego wzrostu wydatków, ale tworzy równocześnie poważny problem adekwatności przyszłych emerytur.

MFW wskazuje, że bez reform wskaźnik benefit ratio, czyli relacja przeciętnej emerytury do przeciętnego wynagrodzenia, spadnie do 2050 r. z 45% do 29%.

19 Bank Światowy, Przegląd strategiczny systemu opieki długoterminowej w Polsce, czerwiec 2024, s. 52.

20 IMF, The Rise of the Silver Economy, April 2025, s. 1-3.

21 European Commission, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, 2024 Ageing Report. Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2022-2070), Institutional Paper 279, April 2024, s. 1-4.

22 EBRD, Transition Report 2025-26, rozdział 1 i 4, 2025.

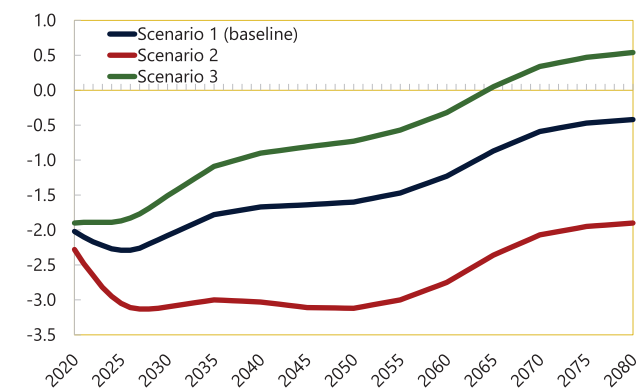
MFW podkreśla, że utrzymanie adekwatności emerytur przy starzejącej się populacji byłoby kosztowne fiskalnie: wydatki emerytalne musiałyby wzrosnąć o około 6 punktów procentowych PKB do 2050 r., gdyby chcieć skompensować spadek świadczeń wynikający z mechanizmów automatycznych.²³ Jest

to kluczowy dylemat polskiej polityki publicznej: albo akceptuje się spadek relatywnej wysokości emerytur, albo zwiększa się obciążenia fiskalne, albo podejmuje działania wydłużające aktywność zawodową i zwiększające składkowy potencjał systemu.

Rysunek 109. Projekcje MFW i Komisji Europejskiej dotyczące polskich emerytur

ZUS: Annual balance of the pension fund

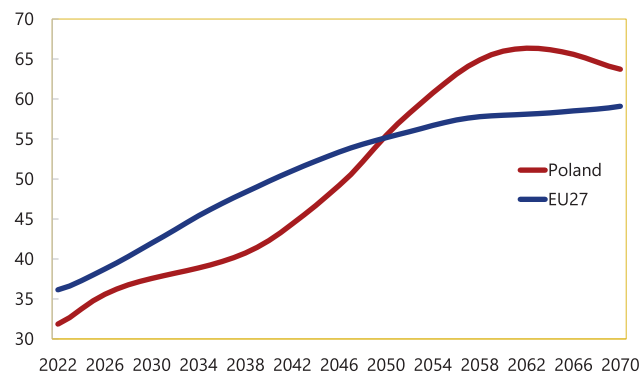
(Percentage of GDP)

Sources: ZUS, "Pension fund forecast of revenues and expenditures until 2080", May 2019.

Old-Age Dependency Ratio

(In percent)

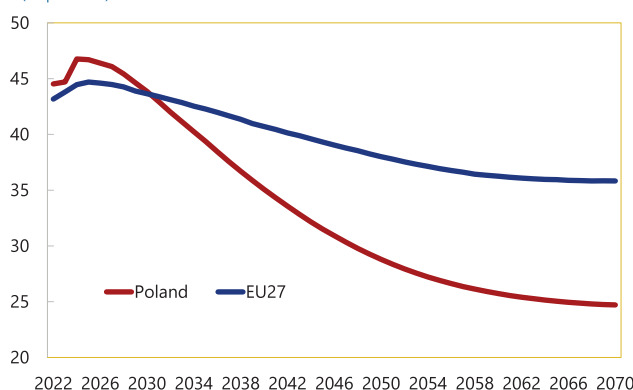

Sources: 2024 Population Ageing Report.

1/ Defined as population aged 65+ over aged 20-64, in percent.

Public Pension Benefit Ratio

(In percent)

Sources: 2024 Ageing Report.

Źródło: IMF, Republic of Poland. Selected Issues, 2025, s. 19.

Problem adekwatności emerytur ma również wymiar społeczny i płciowy. OECD wskazuje, że przeciętny dochód osób powyżej 65 lat w Polsce wynosi 87% przeciętnego dochodu całej populacji, a więc jest zbliżony do średniej OECD, ale od 2000 r. obniżył się o 9 punktów procentowych, podczas gdy średnio w OECD wzrósł o 5 punktów procentowych.²⁴ W przyszłości presja może wzrosnąć, ponieważ automatyczne obniżanie relatywnych świadczeń będzie dotyczyć kolejnych generacji emerytów. MFW zwraca uwagę, że szczególnie narażone są kobiety, osoby

o krótkich lub przerywanych karierach, pracujący w niepełnym wymiarze, osoby samozatrudnione i zatrudnione na niestandardowych umowach.²⁵ W przypadku kobiet problem pogłębia niższy ustawowy wiek emerytalny, niższa przeciętna liczba lat składkowych i dłuższe trwanie życia.

Także ZUS w prognozie wpływów i wydatków Funduszu Emerytalnego do 2080 r. wskazuje na głębokie zmiany demograficzne: prognozowana liczba ludności Polski w 2080 r. ma być mniejsza niż obecnie

23 IMF, Republic of Poland. Selected Issues, IMF Country Report No. 25/7, January 2025, s. 17-22.

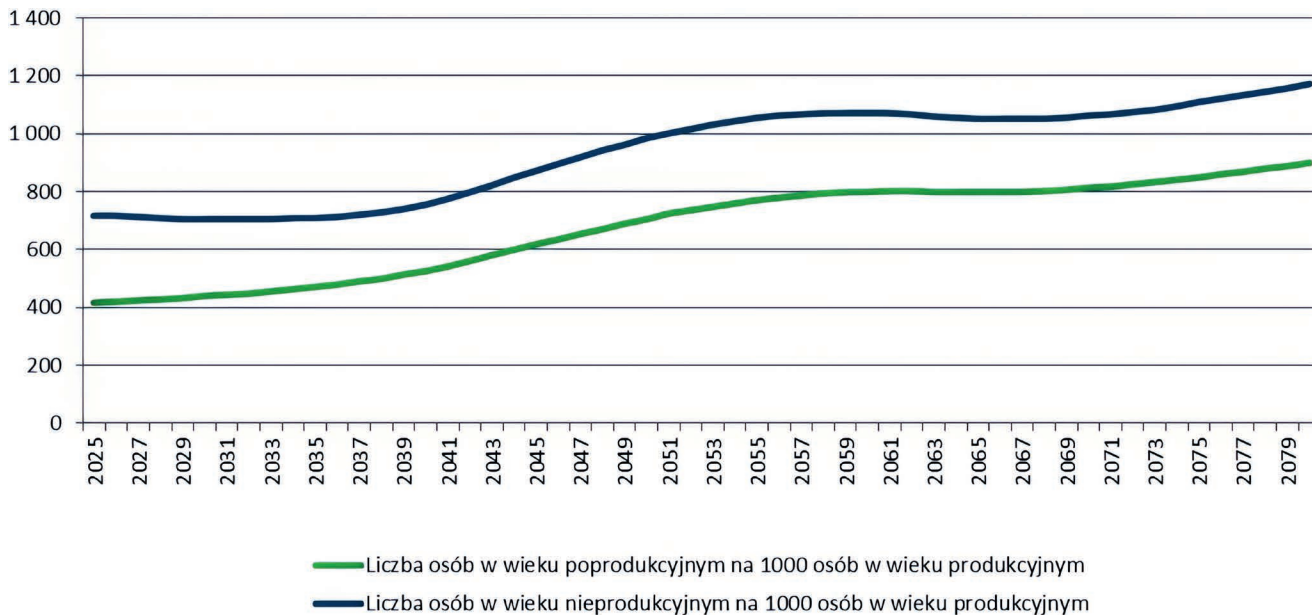
24 OECD, Pensions at a Glance 2025: Poland, s. 1.

25 IMF, Republic of Poland. Selected Issues, s. 23-27.

o 10,1 mln, czyli o 27,1%, a współczynnik dzietności w modelu rośnie z 1,11 w 2025 r. do 1,26 w 2080 r.²⁶ Tego rodzaju prognozy pokazują, że nawet przy zało-

żeniu pewnej poprawy dzietności system emerytalny będzie działał w warunkach dużo mniej korzystnej struktury wieku niż obecnie.

Rysunek 110. Wpływ zmian demograficznych na obciążenie Funduszu Emerytalnego

Źródło: ZUS, Prognoza wpływów i wydatków Funduszu Emerytalnego do 2080 roku, 2025, s. 15.

Wnioski z analiz przytoczonych powyżej są zbieżne. Formalna stabilność wydatków emerytalnych w relacji do PKB może oznaczać przeniesienie części kosztu starzenia na emerytów w formie niższych świadczeń. Z kolei polityczne próby kompensowania spadku relatywnej wysokości emerytur przez dodat-

kowe świadczenia powszechne zwiększają wydatki budżetowe i osłabiają związek między składkami a świadczeniami. W długim okresie może to prowadzić do napięcia między zasadą ekwiwalentności składowej, ochroną minimalnych dochodów osób starszych i stabilnością finansów publicznych.

4.2 Ochrona zdrowia i opieka długoterminowa jako rosnące źródło presji wydatkowej

Drugim obszarem presji fiskalnej jest ochrona zdrowia. Wraz z wiekiem rośnie częstość chorób przewlekłych, wielochorobowość, zapotrzebowanie na diagnostykę, rehabilitację, leczenie onkologiczne, kardiologiczne, geriatryczne i psychiatryczne. Komisja Europejska w analizie wpływu starzenia na stabilność fiskalną systemów ochrony zdrowia w UE wskazuje, że wydatki zdrowotne rosną wraz z wiekiem pacjenta, szczególnie po 50. roku życia, a starzenie populacji będzie już w najbliższych latach wywierać presję na budżety państw członkowskich.²⁷ Z perspektywy Polski oznacza to konieczność równocze-

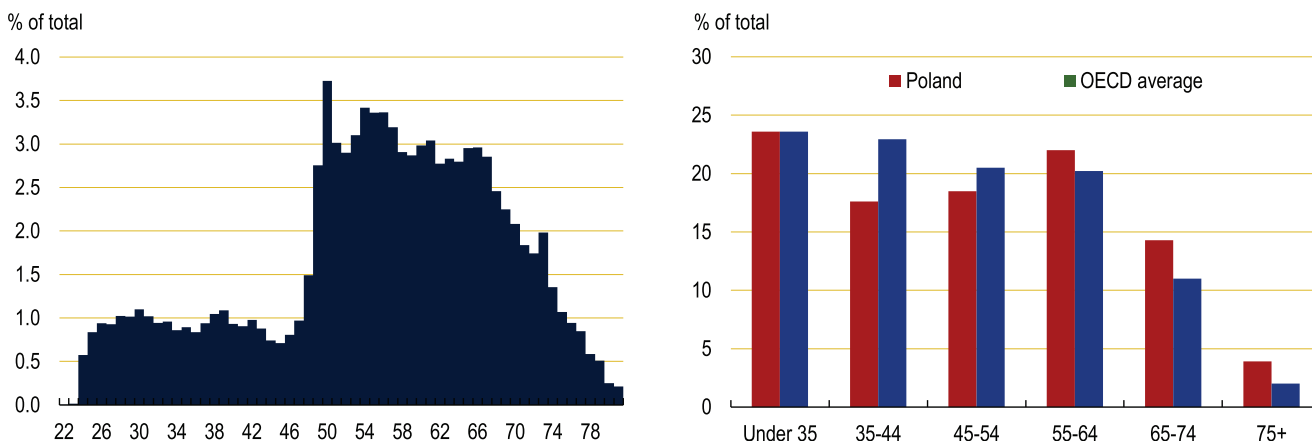
snego zwiększania efektywności systemu zdrowia i rozbudowy jego zdolności kadrowych.

OECD podkreśla, że polski system ochrony zdrowia jest nadal silnie oparty na leczeniu szpitalnym, a jednocześnie mierzy się z niedoborami kadr. Szczególnie ważna jest informacja, że wielu lekarzy i pielęgniarek znajduje się blisko wieku emerytalnego lub już go przekroczyło; według OECD około 20% pracujących pielęgniarek i 24% lekarzy jest w wieku emerytalnym.²⁸ To oznacza, że starzenie wpływa na ochronę zdrowia podwójnie: zwiększa popyt na świadczenia i jednocześnie ogranicza podaż kadr medycznych.

26 Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Prognoza wpływów i wydatków Funduszu Emerytalnego do 2080 roku, Warszawa 2025, s. 12 oraz komunikat ZUS z 31 grudnia 2025 r.

27 European Commission, The Impact of Ageing on the Fiscal Sustainability of EU Health Care Systems. Projections and Policy Responses, European Economy Economic Brief 088, January 2026, s. 4-8.

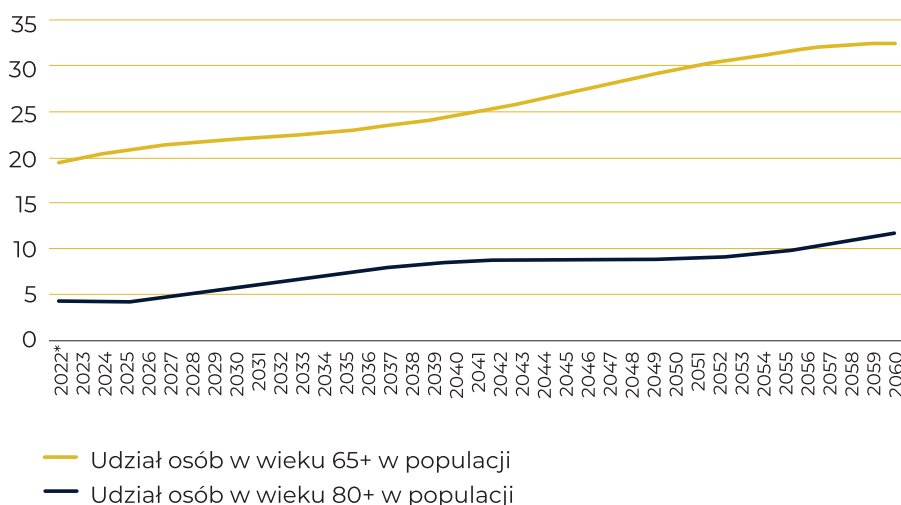
28 OECD, OECD Economic Surveys: Poland 2025, s. 63-65.

Rysunek 111. Starzenie się kadr medycznych w Polsce: podział wiekowy pielęgniarek (L) i lekarzy (P)

Źródło: OECD, Economic Surveys: Poland 2025, s. 63.

Największym strukturalnym wyzwaniem będzie jednak opieka długoterminowa. Bank Światowy wskazuje, że polski system opieki długoterminowej jest rozproszony między sektorem zdrowia i pomocy społecznej, ma wiele źródeł finansowania, niespójne definicje oraz braki danych utrudniające planowanie.²⁹ Według Banku Światowego Polska konsekwentnie

wydatkuje na opiekę długoterminową mniej niż średnia UE, a przy zastosowaniu konwencjonalnych metod szacowania ma odnotować najwyższy wzrost wydatków na opiekę długoterminową w latach 2019–2070 – o prawie 200%.³⁰ To pokazuje skalę luki pomiędzy obecnym poziomem rozwoju usług a przyszłym popytem.

Rysunek 112. Udział ludności starszej w Polsce według prognoz do 2060 r.

Źródło: Bank Światowy, Przegląd strategiczny systemu opieki długoterminowej w Polsce, 2024, s. 41.

BGK w raporcie o rynku opieki długoterminowej wskazuje, że w latach 2023–2060 populacja w wieku 75+ w Polsce wzrośnie dwukrotnie – z 2,9 mln do 5,8 mln osób – i będzie stanowić blisko jedną piątą społeczeństwa. Raport podaje także, że na koniec 2024 r. działało w Polsce łącznie 2201 zakładów opiekuńczych, w tym 903 domy pomocy społecznej,

680 prywatnych domów opieki całodobowej, 455 zakładów opiekuńczo-leczniczych i 163 zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze.³¹ System dysponował 151,6 tys. miejsc, z czego 55,6% przypadało na DPS, 25,9% na ZOL/ZPO, a 18,5% na prywatne domy opieki.³² W zestawieniu z prognozowanym wzrostem liczy-

29 Bank Światowy, Przegląd strategiczny systemu opieki długoterminowej w Polsce, czerwiec 2024, s. 57, 125 oraz 188.

30 Tamże, s. 189-190.

31 Bank Gospodarstwa Krajowego, Rynek opieki długoterminowej w Polsce, Departament Analiz Branżowych, grudzień 2025, s. 5 oraz s. 12.

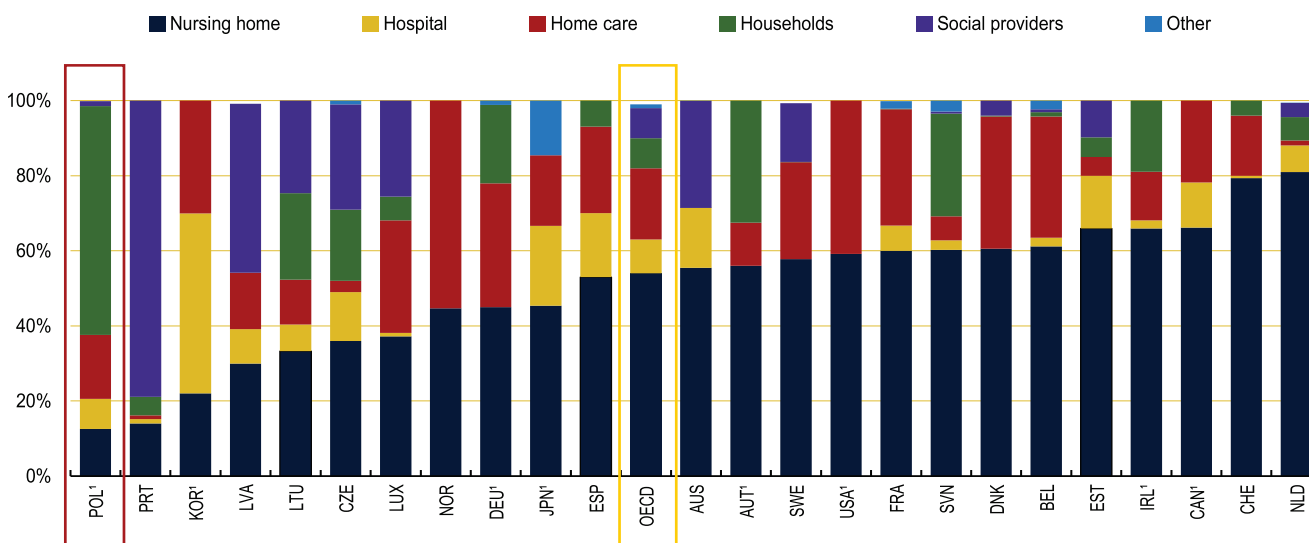
32 Tamże, s. 13.

by osób 75+ skala obecnej infrastruktury wskazuje na bardzo duże potrzeby inwestycyjne.

Problem opieki długoterminowej ma również wymiar rynku pracy. Opieka nieformalna, świadczona przez rodziny, często wypycha z rynku pracy osoby w wieku produkcyjnym, zwłaszcza kobiety. Bank Światowy podkreśla, że inwestycje w opiekę długoterminową mogą zmniejszać zakłócenia w życiu za-

wodowym opiekunów rodzinnych, ograniczać stres i wypalenie oraz wspierać aktywność zawodową.³³ Należy podkreślić, że zgodnie z danymi OECD, Polska wydaje 0,5% PKB na opiekę długoterminową, głównie zdrowotną, z czego 13% trafia do domów opieki, a 7% do szpitali. Około 70% opieki długoterminowej, co jest rekordem w krajach OECD jest świadczone nieformalnie przez gospodarstwa domowe.

Rysunek 113. Wydatki na opiekę długoterminową według świadczeniodawcy, 2022 r. (lub najbliższy rok)

Źródło: OECD, *Economic Surveys: Poland 2025*, s. 87.

Z powyższego punktu widzenia wydatki na opiekę nie są wyłącznie kosztem fiskalnym; mogą być również inwestycją w podaż pracy i produktywność, jeśli

pozwalają osobom w wieku produkcyjnym utrzymać zatrudnienie.

4.3 Starzenie a struktura wydatków publicznych

Starzenie populacji będzie ograniczać przestrzeń dla wydatków rozwojowych. W warunkach rosnących nakładów na emerytury, zdrowie, opiekę, obronność i transformację energetyczną każda kolejna decyzja wydatkowa będzie wymagała silniejszej priorytetyzacji. MFW wskazuje, że w 2025 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych ma wynieść 7,0% PKB, a dług publiczny 59,3% PKB, przy dalszym wzroście długu w kolejnych latach, jeśli nie nastąpi konsolidacja.³⁴ Oznacza to, że wyzwania demograficzne pojawiają się już w warunkach podwyższonych napięć fiskalnych.

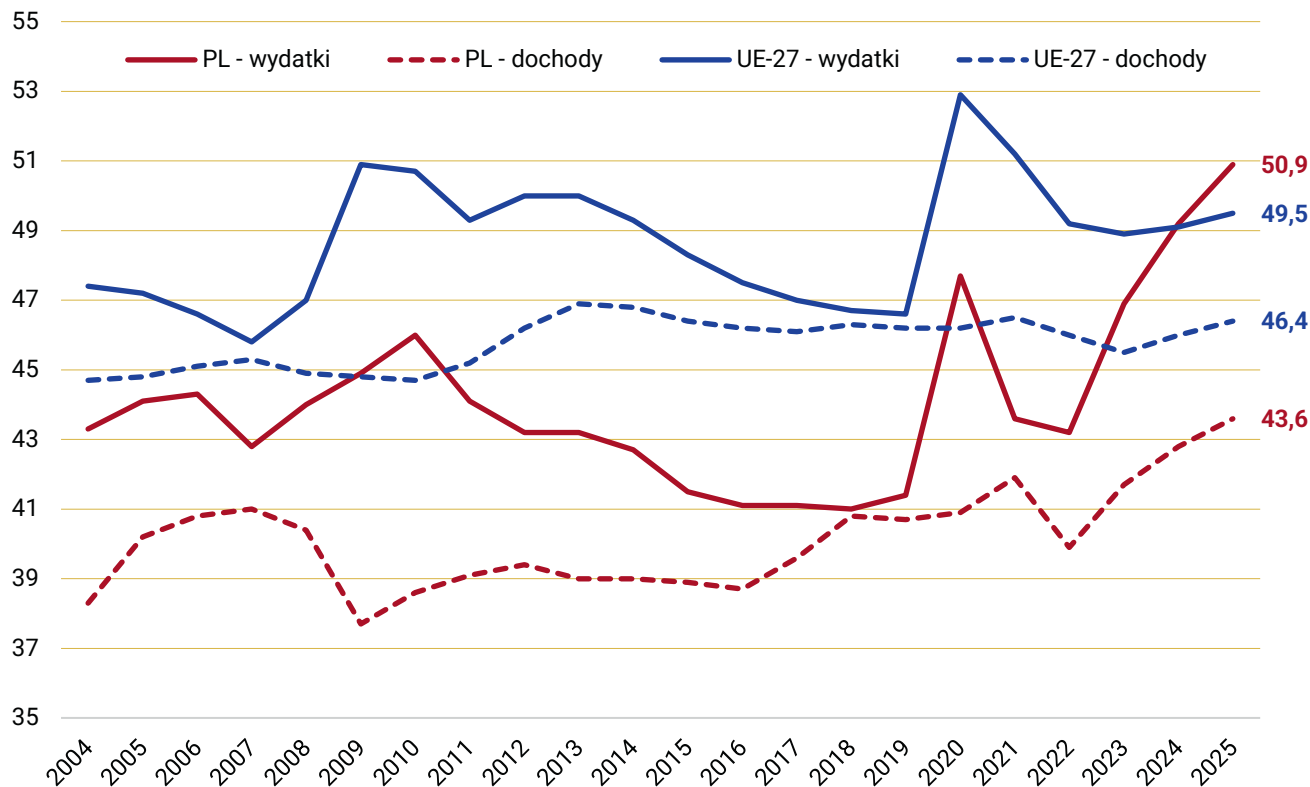
Znaczenie tej diagnozy wzmacniają dane o pozycji fiskalnej Polski na tle UE, które jednoznacznie wskazują, że Polska wchodzi w okres narastających kosztów demograficznych już przy bardzo napiętym punkcie wyjścia: wydatki sektora publicznego w 2025 r. szacowane były na 50,9% PKB, a dochody na 43,6% PKB, podczas gdy dla UE-27 odpowiednie wartości wynosiły 49,5% PKB i 46,4% PKB. Oznacza to jednocześnie występowanie wysokiej strony wydatkowej oraz relatywnie słabszej strony dochodowej.³⁵ W warunkach starzenia społeczeństwa taka struktura jest szczególnie ryzykowna: presja na zdrowie, opiekę i świadczenia społeczne będzie rosła, natomiast przestrzeń do finansowania tych zadań bez zwiększania deficytu będzie ograniczona.

³³ Bank Światowy, *Przegląd strategiczny systemu opieki długoterminowej w Polsce*, s. 190.

³⁴ IMF, Republic of Poland. 2025 Article IV Consultation, s. 4-5.

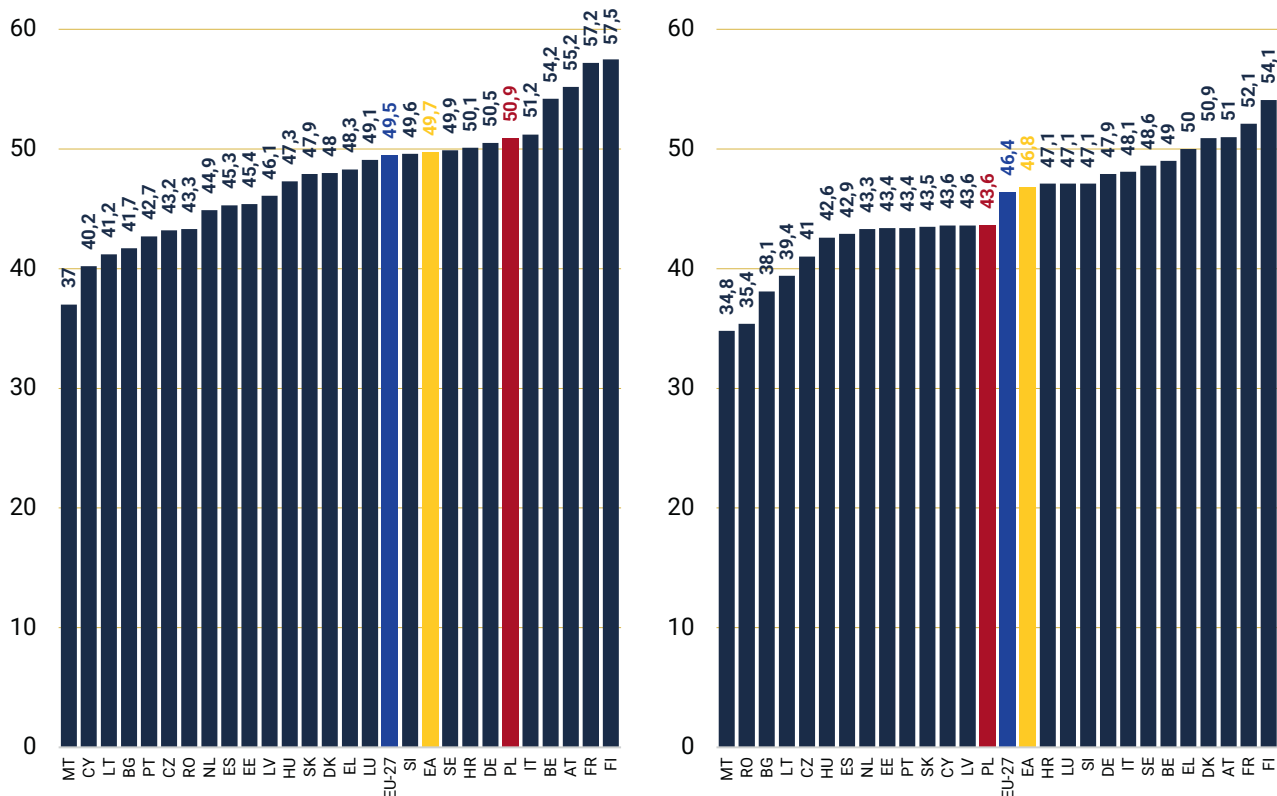
³⁵ Zespół Badań i Analiz ZBP, dane Eurostat.

Rysunek 114. Dochody i wydatki sektora publicznego w Polsce i UE-27 jako % PKB

Źródło: Opracowanie ZBiA ZBP, dane Eurostat

Rysunek 115. Pozycja Polski na tle UE pod względem wydatków i dochodów publicznych w 2025 r.

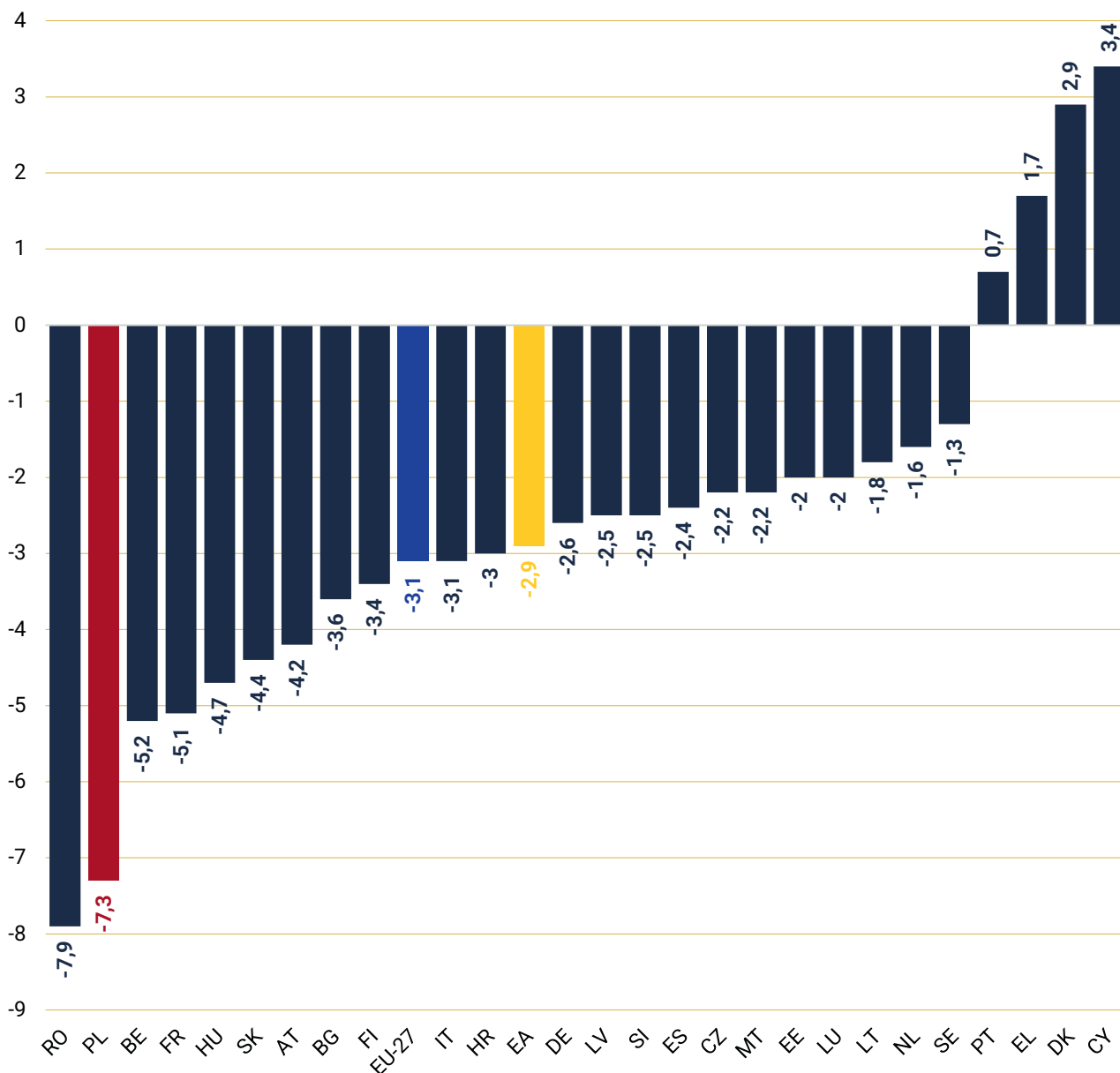

Źródło: Opracowanie ZBiA ZBP, dane Eurostat

W 2025 r. deficyt finansów publicznych Polski wyniósł 7,3% PKB, co lokowało kraj na drugim najgorszym miejscu w UE-27. Według szacunków ZBiA ZBP dojście do „europejskiego” poziomu deficytu wymagałoby – w ujęciu statycznym – zwiększenia dochodów budżetowych o 196 mld zł lub zmniejszenia wy-

datków o 178 mld zł. W kontekście demografii istotny jest sam rząd wielkości: rosnące potrzeby starzejącego się społeczeństwa będą pojawiały się w warunkach, w których stabilizacja finansów publicznych już dziś wymaga znacznego wysiłku.

Rysunek 116. Deficyt finansów publicznych w krajach UE w 2025 r.

Źródło: Opracowanie ZBiA ZBP, dane Eurostat

Komisja Europejska i EBOiR w swoich analizach podkreślają, że starzenie populacji zwiększa znaczenie jakości wydatków publicznych. Wydatki społeczne muszą być bardziej selektywne, lepiej adresowane i powiązane z celami aktywizacyjnymi, zdrowotnymi oraz produktywnościowymi.³⁶ Dla Polski oznacza

to odejście od modelu polityki społecznej opartego głównie na powszechnych transferach pieniężnych w stronę modelu łączącego transfery z usługami publicznymi, inwestycjami w kapitał ludzki, profilaktyką zdrowotną i instrumentami zwiększającymi aktywność zawodową.

³⁶ European Commission, 2024 Ageing Report, s. 1-4; EBRD, Transition Report 2025-26. Country Assessment: Poland, 2025, s. 1-2.

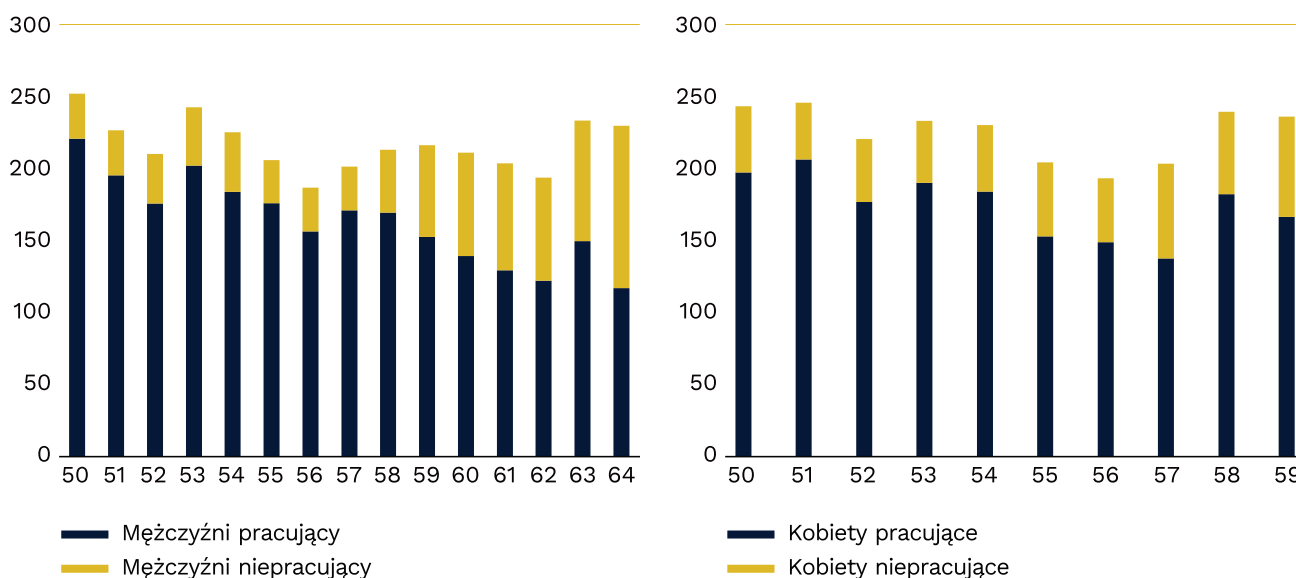
5. Konsekwencje dla przedsiębiorstw i rynku pracy

5.1 Kurczenie się podaży pracy i ryzyko niedoborów kadrowych

Najbardziej bezpośrednią konsekwencją starzenia populacji jest spadek podaży pracy. PIE szacuje, że w rezultacie zachodzących procesów demograficznych do 2035 r. polski rynek pracy zmniejszy się o 2,1 mln pracowników, co stanowi 12,6% obecnego stanu zatrudnienia. Przy obecnym wieku emerytalnym z rynku pracy odejdzie 3,8 mln pracowników, a napływ nowych roczników wyniesie 1,7 mln osób.³⁷ Te liczby dobrze pokazują mechanizm działania nadchodzącej luki: nie chodzi tylko o spadek liczby młodych, ale o nieproporcjonalnie duży odpływ licznych roczników z rynku pracy.

Według PIE najbardziej narażone na niedobory kadr będą edukacja i ochrona zdrowia. Zatrudnienie w edukacji może zmniejszyć się o 29%, a w ochronie zdrowia o 23% obecnego stanu zatrudnienia. W ujęciu nominalnym największy ubytek dotyczyć ma przemysł, który może utracić około 400 tys. pracowników, czyli 11% obecnego zatrudnienia w sektorze. Skala problemu jest szczególnie istotna, ponieważ dotyczy sektorów kluczowych dla długookresowego rozwoju: edukacja odpowiada za kapitał ludzki przyszłych pokoleń, ochrona zdrowia za zdolność do pracy i zdrowe starzenie, a przemysł za eksport, inwestycje i produktywność.

Rysunek 117. Pracownicy w wieku 50-59/64 lata na polskim rynku pracy (stan na IV kw. 2023)

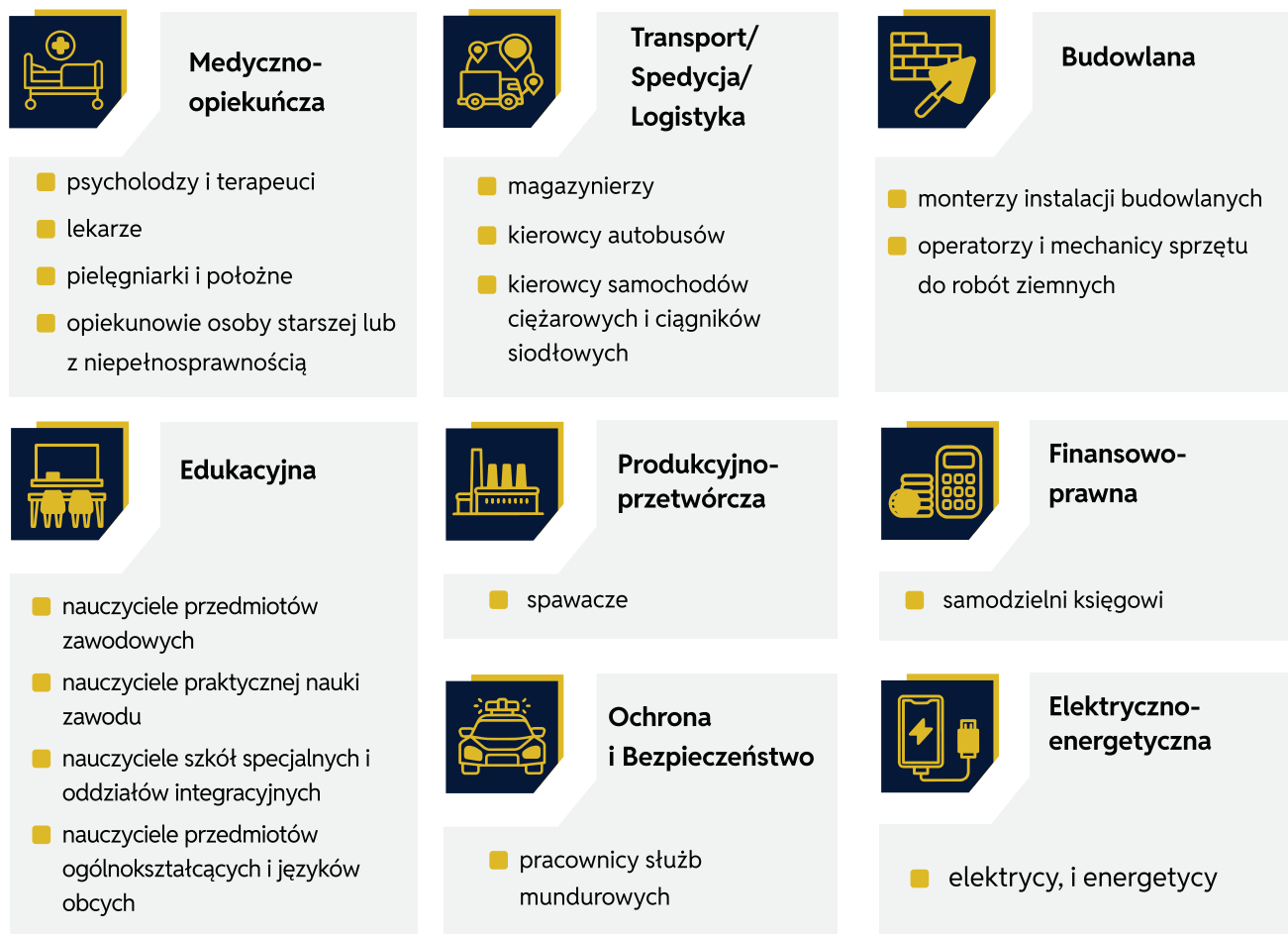
Źródło: PIE, Konsekwencje zmian demograficznych dla podaży pracy w Polsce, 2024, s. 9.

Także Barometr Zawodów MRPiPS 2026 potwierdza, że deficyty kadrowe już dziś koncentrują się w zawodach ważnych dla funkcjonowania gospodarki i państwa: wśród deficytowych grup znajdują się m.in. lekarze, pielęgniarki i położne, opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej, fizjoterapeuci i masażyści, kierowcy, nauczyciele, elektrycy, monterzy, pracownicy budowlani i spawacze.³⁸ Dodatkowo,

wiele z tych zawodów jest jednocześnie trudno automatyzowalnych, wymaga kwalifikacji praktycznych i ma bezpośredni wpływ na jakość usług publicznych lub inwestycje infrastrukturalne. Według prognozy MRPiPS na 2026 rok rekrutacja pracowników o odpowiednich kwalifikacjach oraz gotowych do podjęcia zatrudnienia, może okazać się problematyczna w przypadku 17 zawodów.

³⁷ PIE, Konsekwencje zmian demograficznych dla podaży pracy w Polsce, s. 4-6.

³⁸ Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Barometr zawodów 2026. Raport podsumowujący badanie w Polsce, 2026, s. 1 oraz wybrane karty wojewódzkie.

Rysunek 118. Branże deficytowe według Barometru Zawodów 2026.

Źródło: MRPIPS, Barometr Zawodów 2026, s. 22.

Niedobory kadrowe będą oddziaływać na przedsiębiorstwa przez kilka mechanizmów. Po pierwsze, będą zwiększać koszty pracy. Po drugie, będą ograniczać możliwość zwiększania produkcji nawet wtedy, gdy popyt będzie wysoki. Po trzecie, będą zwiększać znaczenie retencji pracowników, zdrowia w miejscu pracy i zarządzania wiekiem. Po czwarte, będą wymuszać inwestycje w automatyzację i reor-

ganizację procesów. Po piąte, będą pogłębiać konkurencję o pracowników między sektorem publicznym i prywatnym. Szczególnie trudna będzie sytuacja w sektorach, w których presja popytowa rośnie wraz ze starzeniem się społeczeństwa, a jednocześnie brakuje pracowników: zdrowie, opieka, rehabilitacja, usługi społeczne i edukacja.

5.2 Rezerwy podaży pracy: aktywizacja, migracja, dłuższa aktywność zawodowa

Odpowiedź na spadek podaży pracy musi być wielokanałowa. PARP w raporcie o luce zatrudnienia wskazuje na kilka możliwych kierunków działań: politykę migracyjną, zarządzanie wiekiem i różnorodnością w firmach, powrót na rynek pracy osób, które opuściły go z powodu opieki nad osobami zależnymi, oraz aktywizację osób biernych zawodowo.³⁹ Każdy

z tych kierunków może ograniczyć skutki starzenia, ale żaden nie jest samodzielnie wystarczający.

Aktywizacja osób biernych zawodowo wymaga przede wszystkim usunięcia barier opiekuńczych, zdrowotnych, kompetencyjnych i transportowych. W przypadku kobiet ważna jest dostępność opieki nad dziećmi i osobami zależnymi, elastyczne formy

³⁹ Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Luka w zatrudnieniu - jak wykorzystać potencjał polskiego rynku pracy, Warszawa 2023, s. 12-39.

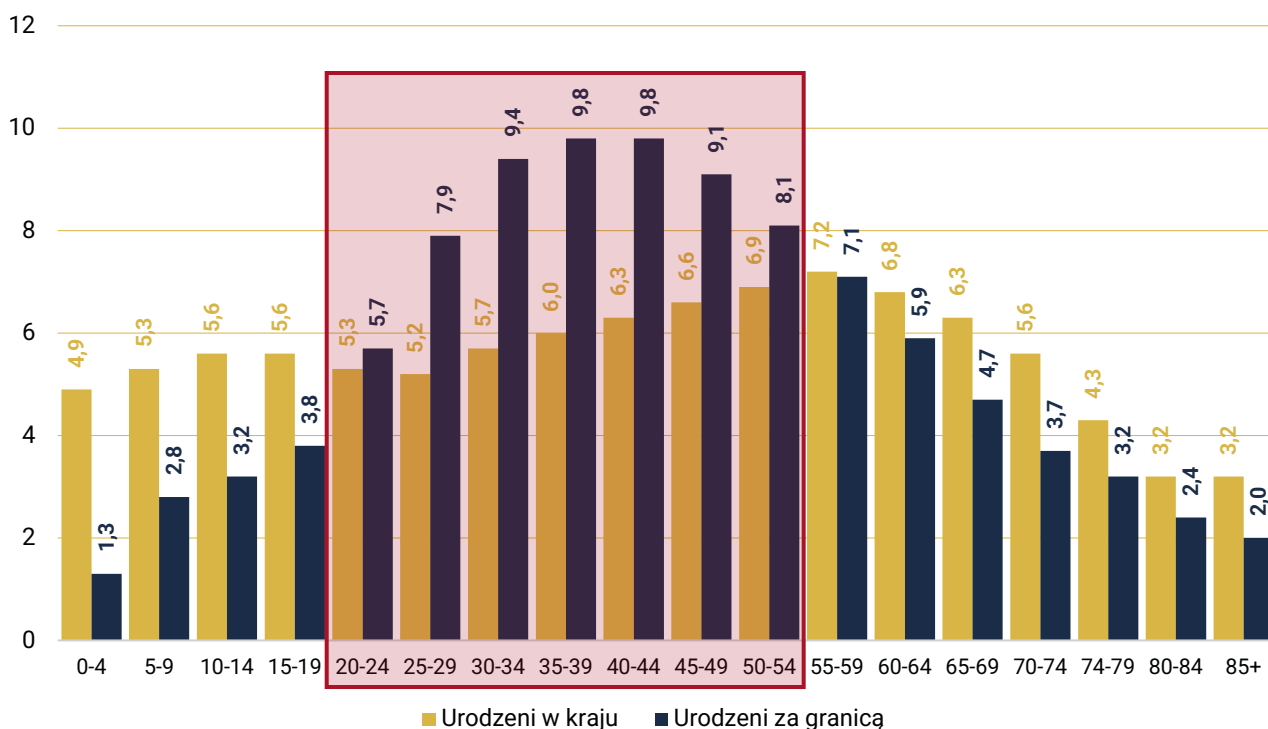
pracy oraz zmniejszenie kosztów powrotu do zatrudnienia po przerwie opiekuńczej. W przypadku osób starszych kluczowe są warunki pracy, profilaktyka zdrowotna, możliwość pracy w niepełnym wymiarze, ergonomii stanowisk, ograniczanie obciążeń fizycznych i przeciwdziałanie dyskryminacji wiekowej. MFW podkreśla, że promowanie pracy w niepełnym wymiarze może zwiększać udział w rynku pracy młodych, studentów, kobiet opiekujących się dziećmi i osobami starszymi oraz osób w wieku okołodemerytalnym.⁴⁰

Migracja może łagodzić niedobory pracy, ale nie powinna być traktowana jako proste rozwiązanie problemu. Komisja Europejska w analizie migracji i mobilności na rynku pracy UE pokazuje, że migracja stała się jednym z kluczowych czynników łagodzących napięcia na rynkach pracy, ale jej efekty zależą od kwalifikacji migrantów, integracji, uznawania kompetencji, znajomości języka i zdolności instytucji do absorpcji.⁴¹ EBOiR wskazuje dodatkowo, że skala migracji potrzebna do pełnego skompensowania spadku demograficznego w wielu gospodarkach by-

łaby politycznie trudna do utrzymania.⁴² W przypadku Polski migracja może być ważnym elementem strategii, ale wymaga spójnej polityki: legalizacji pobytu, nauki języka, wsparcia integracji rodzin, uznawania kwalifikacji i przeciwdziałania segmentacji rynku pracy.

Dane Eurostatu wskazują, że migracja może łagodzić starzenie rynku pracy, ale jednocześnie wymaga to precyzyjnej diagnozy struktury napływu. W UE-27 w 2024 r. ludność urodzona za granicą była wyraźnie silniej skoncentrowana w wieku 20–54 lata niż ludność urodzona w kraju: udział tej grupy wynosił odpowiednio 59,7% i 42,1%. Taki profil wieku wzmacnia potencjał migracji jako instrumentu zwiększania podaży pracy. Jednocześnie struktura osób urodzonych za granicą w Polsce jest bardziej złożona: nadreprezentowane są zarówno roczniki młode i wczesnoproductyjne, jak i osoby w wieku 74+. Oznacza to, że wpływ migracji na podaż pracy zależy nie tylko od liczby migrantów, ale także od ich wieku, kwalifikacji, aktywności zawodowej i trwałości pobytu.⁴³

Rysunek 119. Struktura wieku ludności urodzonej w kraju i za granicą w UE-27 w 2024 r.

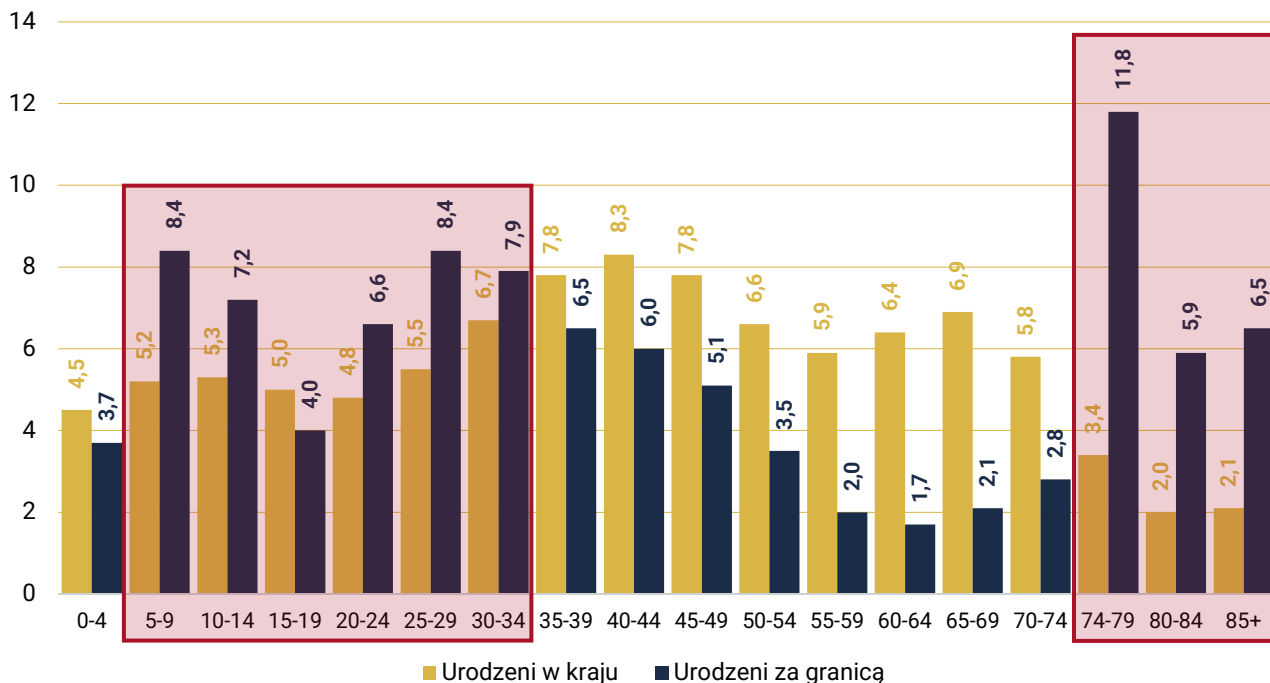
Źródło: Opracowanie ZBiA ZBP, dane Eurostat

40 IMF, Republic of Poland. Selected Issues, s. 28.

41 European Commission, Migration, Mobility and the EU Labour Market. Recent Developments, European Economy Discussion Paper 241, February 2026.

42 EBRD, Transition Report 2025-26, Chapter 1, s. 16.

43 Tamże, slajd 30.

Rysunek 120. Struktura wieku ludności urodzonej w kraju i za granicą w Polsce w 2024 r.

Źródło: Opracowanie ZBiA ZBP, dane Eurostat

5.3 Automatyzacja, robotyzacja i AI jako warunek utrzymania produktywności

Skoro zasób pracy będzie mały, kluczowe znaczenie ma wzrost produktywności. Automatyzacja, robotyzacja i sztuczna inteligencja nie zastąpią w pełni brakujących pracowników, ale mogą zmniejszyć pracochłonność procesów, poprawić organizację pracy i zwiększyć wartość dodaną na pracownika. ING i EEC w raporcie Jak wzmocnić potencjał polskich

firm wskazują, że presja demograficzna i globalna konkurencja zmuszają przedsiębiorstwa do konstruktywnej reakcji: rozwoju kompetencji, większego wykorzystania cudzoziemców, inwestycji w technologie oszczędzające pracę oraz wdrożeń AI.⁴⁴ Demografia coraz częściej staje się problemem strategicznym firm, a nie tylko kwestią publiczną.

Rysunek 121. Reakcje firm na presję demograficzną i niedobory pracy.

Janusz Dziurzyński prezes, Związek Liderów Sektora Usług Biznesowych (ABSL)

Sektor usług biznesowych jest w procesie zmiany: od masowego pracodawcy przechodzimy do rynku nakierowanego na przyciągnięcie specjalistów. Należymy do największych pracodawców w Polsce – nasza branża zatrudnia 488 700 pracowników w centrach usług biznesowych; łącznie nawet ok. 2,3 mln osób wykonuje w Polsce zadania związane z usługami biznesowymi. Z danych z raportu ABSL „Sektor usług biznesowych w Polsce 2025” wynika, że dostępność talentów (czyli pracowników o pożądanych kompetencjach) może być jednym z czynników ograniczających dalszy rozwój sektora – aż 40 proc. firm wskazuje ją jako główną barierę wzrostu i inwestycji, a ponad połowa przewiduje, że problem ten będzie się pogłębiał w najbliższych latach.

Robert Stobiński prezes, Amica

Kurcząca się populacja i starzejące się społeczeństwo oznacza też malejący rynek. Dla firm, które produkują artykuły dla niemowlaków i dzieci, ten kryzys jest widoczny już dzisiaj. Wprawdzie odbiorcami produktów firmy Amica są osoby po 20. roku życia i ta grupa konsumentów nadal jest relatywnie duża, ale za 10–15 lat będzie to wyzwaniem i na to musimy być przygotowani.

Źródło: ING Bank Śląski i EEC, Jak wzmocnić potencjał polskich firm, 2026, s. 17.

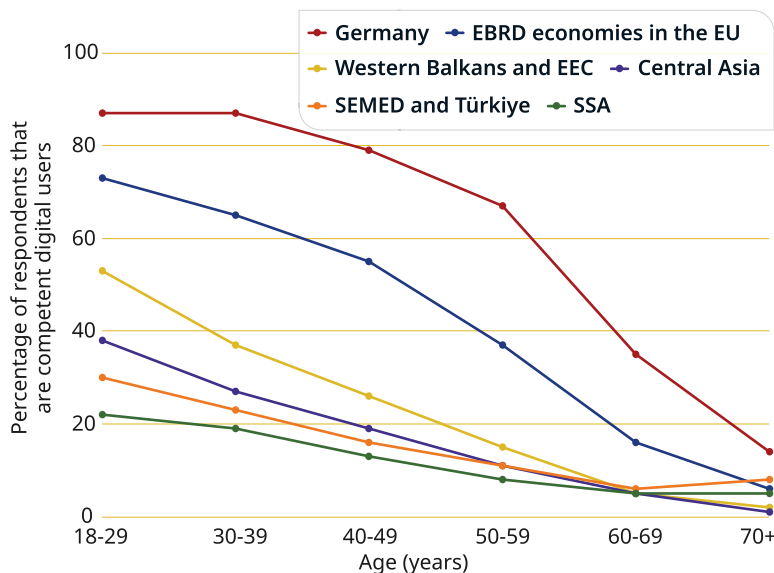
⁴⁴ ING Bank Śląski i Europejski Kongres Gospodarczy, Jak wzmocnić potencjał polskich firm. Biznes wobec presji demograficznej i globalnej konkurencji, kwiecień 2026, s. 4, 14-31.

Wdrożenia technologii oszczędzających pracę wymagają jednak kapitału, kompetencji i zmiany organizacyjnej. Nie każde przedsiębiorstwo ma zdolność do samodzielnego przeprowadzenia automatyzacji, zwłaszcza w sektorze MŚP. Dla mniejszych firm barierą jest nie tylko koszt maszyn lub oprogramowania, ale również brak danych, brak kompetencji menedżerskich, trudność w pomiarze zwrotu z inwestycji i niepewność co do przyszłego popytu.

Jednocześnie automatyzacja nie jest neutralna społecznie. Może ograniczać zapotrzebowanie na niektóre stanowiska, zwiększać wymagania kompetencyjne i tworzyć ryzyko wykluczenia dla starszych pracowników. MFW zwraca uwagę, że osoby starsze

mogą być szczególnie narażone na trudności adaptacyjne wobec nowych technologii, choć część miejsc pracy silnie ekspozowanych na AI może być jednocześnie bardziej przyjazna dla starszych pracowników, jeśli wiąże się z mniejszym wysiłkiem fizycznym i większą możliwością pracy zdalnej.⁴⁵ Z tego powodu transformacja technologiczna powinna być połączona z reskillingiem i upskillingiem, a nie tylko z inwestycjami rzeczowymi. W tym kontekście warto wziąć pod uwagę, że EBOiR podkreśla, że podstawowe kompetencje cyfrowe spadają wraz z wiekiem, a zdolność firm do korzystania z technologii zależy od jakości zarządzania, kapitału ludzkiego i ekspozycji międzynarodowej.⁴⁶

Rysunek 122. Spadek podstawowych kompetencji cyfrowych wraz z wiekiem

Źródło: EBRD, Transition Report 2025-26, Chapter 1, s. 31.

Oznacza to, że starzenie społeczeństwa wzmacnia znaczenie edukacji ustawicznej. Jeśli pracownicy w wieku 45+, 50+ i 60+ nie będą regularnie podnosić kompetencji, wzrost udziału starszych pracowników może obniżyć tempo absorpcji technologii. Jeśli jed-

nak firmy i instytucje publiczne stworzą system stałego uczenia się dorosłych, doświadczenie starszych pracowników może być łączone z nowymi narzędziami cyfrowymi.

6. Konsekwencje dla sektora finansowego i banków

Starzenie się społeczeństwa będzie oddziaływać na sektor finansowy przez zmianę struktury popytu na kredyt, oszczędności i produktów inwestycyjnych, przez zmianę profilu ryzyka gospodarstw domowych oraz przez zapotrzebowanie na finansowanie nowych typów inwestycji. Banki nie są bezpośrednim podmiotem polityki demograficznej, ale będą finan-

sować gospodarkę działającą w warunkach starzenia. Dlatego konsekwencje demografii dla sektora bankowego należy analizować nie tylko przez pryzmat klientów detalicznych, ale także przez wpływ na przedsiębiorstwa, sektor publiczny i strukturę gospodarki.

45 IMF, The Rise of the Silver Economy, April 2025, s. 21-23.

46 EBRD, Transition Report 2025-26, Chapter 1, s. 20-21.

Pierwszym obszarem jest rynek kredytu mieszkaniowego. Spadek liczby ludności nie musi automatycznie oznaczać spadku popytu mieszkaniowego, ponieważ zmienia się struktura gospodarstw domowych, rosną aspiracje jakościowe, trwa suburbanizacja i utrzymuje się potrzeba wymiany zdekapitalizowanego zasobu. Jednak w długim okresie regionalne zróżnicowanie demografii będzie różnicować ryzyko lokalnych rynków nieruchomości. W regionach depopulacyjnych presja popytowa może słabnąć, co będzie zwiększać znaczenie oceny lokalizacji, płynności zabezpieczeń i perspektyw gospodarczych gmin. W obszarach metropolitalnych i podmiejskich popyt może utrzymywać się dłużej, ale będzie zależał od dostępności infrastruktury, transportu, usług publicznych i miejsc pracy.⁴⁷

Drugim obszarem jest kredyt dla przedsiębiorstw. Niedobory pracy będą wymuszać inwestycje w automatyzację, robotyzację, cyfryzację, efektywność energetyczną i reorganizację procesów. Część tych inwestycji będzie miała charakter materialny i może być finansowana tradycyjnym kredytem inwestycyjnym. Coraz większe znaczenie będą jednak miały inwestycje niematerialne: oprogramowanie, dane, cyberbezpieczeństwo, modele AI, szkolenia i zmiany procesowe. Tego rodzaju nakłady trudniej zabezpieczyć w klasyczny sposób, co wymaga rozwoju gwarancji, finansowania mieszanego, instrumentów publiczno-prywatnych i lepszej oceny projektów produktywnościowych. W tym sensie demografia wzmacnia potrzebę rozwoju rynku finansowania innowacji i kapitału długoterminowego.⁴⁸

Trzecim obszarem są oszczędności gospodarstw domowych. Starzenie populacji zwiększa znaczenie produktów emerytalnych, inwestycyjnych i ochronnych. Jednocześnie przyszłe niskie stopy zastąpienia mogą zwiększać popyt na prywatne oszczędności długoterminowe, ale niekoniecznie zdolność do ich budowania, zwłaszcza w grupach o niższych dochodach. MFW wskazuje, że rozwój dobrowolnych oszczędności emerytalnych, w tym PPK, może częściowo wspierać adekwatność dochodów na starość i krajowy rynek kapitałowy, ale wymaga wzrostu skali aktywów i zaufania gospodarstw domowych.⁴⁹ Dla banków i instytucji finansowych oznacza to potrzebę rozwoju prostych, przejrzystych i relatywnie

tanich produktów długoterminowych oraz edukacji finansowej klientów.

Czwartym obszarem jest ryzyko kredytowe gospodarstw domowych. W miarę starzenia się klientów rośnie znaczenie stabilności dochodów emerytalnych, kosztów zdrowia i opieki, ryzyka samotności oraz transferów międzypokoleniowych. Banki będą musiały uwzględniać większe zróżnicowanie sytuacji finansowej seniorów. Część osób starszych będzie posiadała znaczny majątek mieszkaniowy i oszczędności, ale część będzie narażona na niskie dochody, samotność i wysokie koszty zdrowotne. Może to zwiększać znaczenie produktów łączących finanse, mieszkanie i opiekę, ale jednocześnie wymaga wysokich standardów ochrony konsumenta, aby uniknąć ryzyka missellingu wobec osób wrażliwych.

Piątym obszarem jest finansowanie sektora opieki długoterminowej i zdrowia. BGK wskazuje, że rynek instytucjonalnej opieki długoterminowej w Polsce ma mieszany charakter publiczno-prywatny, a sektor prywatnych domów opieki rozwijał się w latach 2019–2024 szybciej niż sektor publiczny.⁵⁰ Wzrost liczby osób 75+ będzie generował popyt na inwestycje w placówki opiekuńcze, mieszkania wspomagane, usługi domowe, teleopiekę, rehabilitację i technologie monitorowania stanu zdrowia. Banki mogą finansować część tych inwestycji, ale rynek wymaga stabilnych regulacji, standardów jakości, przewidywalnych źródeł finansowania świadczeń i jasnego modelu współpracy publiczno-prywatnej.

Szóstym obszarem jest wpływ demografii na stabilność makroekonomiczną i popyt na finansowanie. Starzenie może obniżać potencjalne tempo wzrostu, a tym samym ograniczać rentowność części inwestycji i zdolność kredytową przedsiębiorstw. Jednocześnie wzrost wydatków publicznych może zwiększać potrzeby pożyczkowe państwa i ryzyko wypychania finansowania prywatnego. MFW wskazuje, że w Polsce jednym z ryzyk dla potencjalnego wzrostu jest możliwość crowding-out inwestycji publicznych i prywatnych w warunkach presji fiskalnej.⁵¹ Dla sektora bankowego oznacza to, że starzenie populacji nie jest tylko zmianą demograficzną klientów, lecz czynnikiem wpływającym na całą strukturę bilansu gospodarki.

47 GUS, Prognoza ludności na lata 2023-2060, s. 43-50.

48 Por. IMF, Republic of Poland. Selected Issues, s. 15-18; ING Bank Śląski i EEC, Jak wzmocnić potencjał polskich firm, s. 24-31.

49 IMF, Republic of Poland. Selected Issues, s. 26-28.

50 BGK, Rynek opieki długoterminowej w Polsce, s. 12-14.

51 IMF, Republic of Poland. Selected Issues, s. 15.

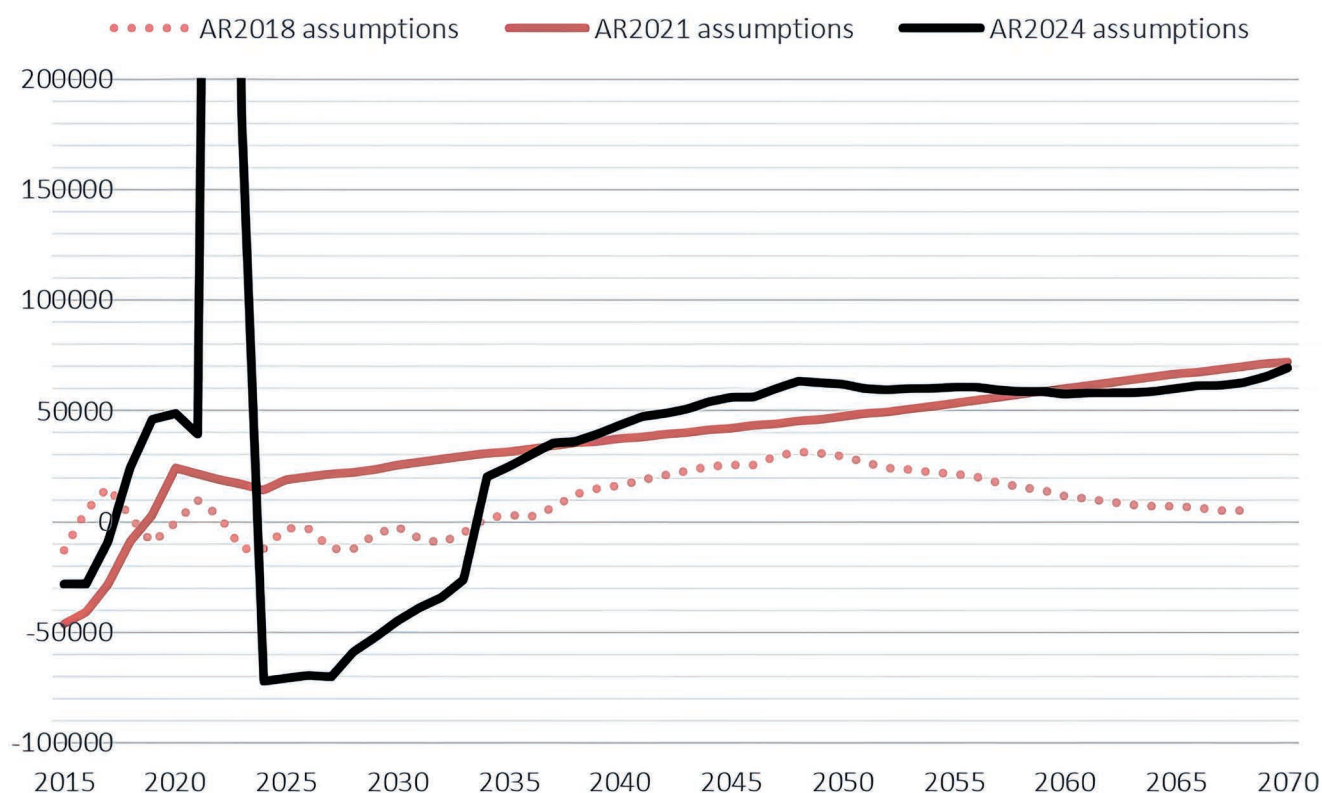
7. Scenariusze rozwoju sytuacji do 2040/2060 r.

7.1 Scenariusz bazowy: stopniowe narastanie ograniczeń podaży pracy i wydatków opiekuńczych

Scenariusz bazowy można oprzeć na głównym wariancie prognozy GUS i na projekcjach Komisji Europejskiej oraz OECD. Zakłada on spadek liczby ludności do około 30,4 mln w 2060 r., wzrost udziału osób starszych, spadek zasobów w wieku produkcyjnym i wzrost obciążenia demograficznego.⁵² W tym scenariuszu gospodarka nadal może rosnąć, ale tempo potencjalnego wzrostu będzie niższe niż w okresie korzystnej struktury demograficznej. Wzrost będzie w coraz większym stopniu zależał od produktywności, inwestycji, technologii, kapitału ludzkiego i migracji.

Do 2040 r. najważniejsze będą skutki przechodzenia licznych roczników do wieku emerytalnego. Rynek pracy będzie odczuwał odpływ pracowników 50–59/64, a firmy będą zwiększać presję na automatyzację i retencję. W tym okresie szczególnie silne napięcia mogą pojawić się w edukacji, zdrowiu, opiece, transporcie i zawodach technicznych. Do 2060 r. narastać będzie natomiast znaczenie kosztów opieki długoterminowej i zdrowia, ponieważ wzrośnie liczba osób w wieku 75+ i 80+. Wydatki emerytalne w relacji do PKB mogą pozostać relatywnie stabilne dzięki mechanizmom automatycznym, ale kosztem spadku adekwatności świadczeń.⁵³

Rysunek 123. Założenia demograficzne i makroekonomiczne dla Polski

Źródło: European Commission/EPC, 2024 Ageing Report - Poland Country Fiche, s. 14.

⁵² GUS, Prognoza ludności na lata 2023-2060, s. 13 i 32.

⁵³ IMF, Republic of Poland. Selected Issues, s. 17-22; OECD, Pensions at a Glance 2025: Poland, s. 1-4.

	2022	2030	2040	2050	2060	2070	peak value	peak year	change 2022– 2070
Population (thousand)	38 069	37 324	35 780	34 565	33 308	31 847	38 520	2023	-6 221
Population growth rate	0.9%	-0.5%	-0.4%	-0.3%	-0.4%	-0.5%	1.2%	2023	-1.3%
„Old-age dependency ratio (pop 65+/pop 20–64)”	31.9	37.6	42.3	55.4	66.0	63.7	66.4	2062	31.9
„Old-age dependency ratio (pop 75+/pop 20–74)”	10.1	14.9	19.2	21.4	29.8	34.5	34.5	2070	24.4
„Ageing of the aged (pop 80+/pop 65+) ”	22.4	24.7	35.3	30.9	36.0	46.7	46.7	2070	24.4
Men – Life expectancy at birth	73.2	75.7	78.1	80.3	82.3	84.1	84.1	2070	10.9
Women – Life expectancy at birth	81.3	83.2	85.0	86.6	88.1	89.5	89.5	2070	8.2
Men – Life expectancy at 65	15.4	17.1	18.5	19.9	21.2	22.4	22.4	2070	7.0
Women – Life expectancy at 65	19.8	21.3	22.7	23.9	25.0	26.1	26.1	2070	6.3
Men – Survivor rate at 65+	75.1	79.0	82.8	86.0	88.6	90.8	90.8	2070	15.7
Women – Survivor rate at 65+	89.5	91.1	92.6	93.9	94.9	95.7	95.7	2070	6.3
Men – Survivor rate at 80+	37.8	45.8	53.3	60.2	66.4	71.8	71.8	2070	34.1
Women – Survivor rate at 80+	63.5	69.6	74.5	78.8	82.4	85.4	85.4	2070	21.9
Net migration (thousand)	1000.9	-44.5	43.5	62.5	57.5	69.5	1000.9	2022	-931.4
„Net migration (% population previous year) ”	2.7%	-0.1%	0.1%	0.2%	0.2%	0.2%	2.7%	2022	-2.4%

Źródło: European Commission/EPC, 2024 Ageing Report - Poland Country Fiche, s. 14.

W scenariuszu bazowym państwo będzie musiało utrzymywać równowagę między trzema celami: stabilnością fiskalną, adekwatnością świadczeń oraz finansowaniem inwestycji rozwojowych. Bez działań zwiększających produktywność i aktywność zawodową rosnące potrzeby zdrowotne i opiekuńcze będą

wypierały wydatki na edukację, infrastrukturę i innowacje. To mogłoby prowadzić do błędnego koła: słabsze inwestycje ograniczają produktywność, niższa produktywność utrudnia finansowanie starzenia, a większa presja wydatkowa ogranicza inwestycje.

7.2 Scenariusz pesymistyczny: niska dzietność, ograniczona migracja i słaba adaptacja technologiczna

Scenariusz pesymistyczny opiera się na założeniu utrzymania bardzo niskiej dzietności, ograniczonej migracji netto, niskiej aktywności zawodowej osób starszych, słabej absorpcji technologii i utrzymania niskiego wieku emerytalnego. W takim wariancie spadek liczby ludności i zasobu pracy byłby głębszy, a wzrost produktywności nie kompensowałby ubytku pracowników. Efektem byłby niższy potencjalny PKB, wyższa presja kosztowa w przedsiębiorstwach, większe napięcia w usługach publicznych i silniejsza presja na transfery społeczne.

GUS w scenariuszu niskim prognozuje spadek liczby ludności do 26,7 mln w 2060 r.⁵⁴ Z kolei eksperymentalna symulacja GUS z 2025 r., oparta na utrzy-

maniu niskiej dzietności na poziomie zbliżonym do 2024 r., wskazywała możliwość spadku liczby ludności do 28,4 mln w 2060 r.⁵⁵ Tego typu warianty są szczególnie istotne dla oceny ryzyka, ponieważ pokazują, że przy utrzymaniu niskiej dzietności i niewystarczającej migracji luka demograficzna może być większa niż w oficjalnym scenariuszu głównym.

W scenariuszu pesymistycznym największe koszty poniosłyby sektory usług publicznych i regiony peryferyjne. Brak kadr w ochronie zdrowia i opiece pogarszałby dostępność świadczeń, a jednocześnie rosnąca liczba osób starszych zwiększałaby popyt na usługi opiekuńcze. W przedsiębiorstwach niedobory pracy prowadziłyby do rezygnacji z części

⁵⁴ GUS, Prognoza ludności na lata 2023-2060, s. 13.

⁵⁵ GUS, Symulacja liczby ludności do 2060 r. (opracowanie eksperymentalne), komunikat z 6 listopada 2025 r.

zamówień, ograniczenia ekspansji i presji na ceny. W finansach publicznych narastałby konflikt między bieżącymi wydatkami społecznymi a inwestycjami. W sektorze finansowym rosłoby znaczenie ryzyk

regionalnych i sektorowych, szczególnie tam, gdzie depopulacja obniża wartość zabezpieczeń i lokalny popyt.

7.3 Scenariusz adaptacyjny: produktywność, zdrowe starzenie i aktywizacja

Scenariusz adaptacyjny nie zakłada całkowitego odwrócenia trendów demograficznych. Zakłada natomiast, że Polska potrafi ograniczyć ich negatywne skutki przez wzrost aktywności zawodowej, dłuższe życie w zdrowiu, lepszą integrację migrantów, inwestycje w technologie, rozwój opieki długoterminowej i poprawę jakości kapitału ludzkiego. W takim scenariuszu spadek liczby pracowników jest częściowo kompensowany przez wyższą produktywność i większy udział w rynku pracy osób dotychczas nieaktywnych.

EBOiR wskazuje, że potencjalnymi dźwigniami łagodzącymi skutki demografii są: większa aktywność zawodowa kobiet i osób starszych, migracja, innowacje i technologia.⁵⁶ MFW podkreśla znaczenie zdrowego starzenia, wydłużania aktywności zawodowej i zamykania luk płciowych na rynku pracy.⁵⁷ OECD

rekomenduje dla Polski działania zwiększające efektywność ochrony zdrowia, rozwój opieki długoterminowej, aktywizację starszych pracowników i wzmacnianie zachęt do dłuższej pracy.⁵⁸

Scenariusz adaptacyjny wymaga jednak wcześniejszego działania – zwiększenie diety, nawet jeśli skuteczne, wpływa na rynek pracy dopiero po dwóch dekadach. Zwiększenie aktywności zawodowej starszych pracowników wymaga działań przed osiągnięciem wieku emerytalnego: profilaktyki zdrowotnej, szkoleń, elastyczności zatrudnienia i zmiany kultury organizacyjnej. Rozwój opieki długoterminowej wymaga inwestycji w infrastrukturę i kadry, których niedobory już dziś są widoczne. Dlatego scenariusz adaptacyjny jest możliwy, ale pod warunkiem traktowania demografii jako problemu strategicznego, a nie reaktywnego.

8. Rekomendacje dotyczące wyzwań demograficznych

Najważniejszy wniosek płynący z przedstawionej diagnozy wskazuje, że starzenie się społeczeństwa staje się horyzontalnym ograniczeniem rozwojowym. Jego skutki będą jednocześnie widoczne w potencjalnym tempie wzrostu PKB, podaży pracy, finansach publicznych, zdrowiu, opiece długoterminowej, strukturze konsumpcji, inwestycjach przedsiębiorstw i sektorze finansowym. Dlatego potrzebna jest strategia adaptacji gospodarki do starzenia, w której celem nie jest wyłącznie zwiększenie liczby urodzeń, ale także ograniczenie ekonomicznych skutków już przesądzonej zmiany struktury wieku. Procesy demograficzne mają dużą bezwładność: nawet wyraźna poprawa diety nie zwiększy podaży pracy wcześniej niż po około dwóch dekadach. Oznacza to, że działania na rzecz rodzin są konieczne, ale nie wystarczające; muszą być prowadzone równoległe z polityką aktywizacji zawodowej, zdro-

wego starzenia, migracji, wzrostu produktywności i rozwoju usług opiekuńczych.⁵⁹

Polityka demograficzna powinna zostać przesunięta z logiki prostego transferu pieniężnego w stronę trwałego zmniejszania kosztów i ryzyk związanych z decyzją o posiadaniu dzieci. Strategia Demograficzna 2040 trafnie identyfikuje szeroki katalog barier: obniżenie standardu życia rodziny po urodzeniu dziecka, niezaspokojone potrzeby mieszkaniowe, trudności w łączeniu pracy z opieką, jakość edukacji, zdrowie oraz kapitał społeczny. Te elementy powinny być traktowane łącznie – same świadczenia pieniężne mogą poprawiać bieżącą sytuację dochodową rodzin, ale ich wpływ na trwałą zmianę diety jest ograniczony, jeśli nie towarzyszą im dostępne mieszkania, przewidywalne warunki zatrudnienia, żłobki, przedszkola, elastyczna organizacja pracy, stabilne

⁵⁶ EBRD, Transition Report 2025-26, Chapter 1, s. 14-24.

⁵⁷ IMF, The Rise of the Silver Economy, s. 1-3.

⁵⁸ OECD, OECD Economic Surveys: Poland 2025, s. 56-76; OECD, Pensions at a Glance 2025: Poland, s. 1-4.

⁵⁹ Por. European Bank for Reconstruction and Development, Transition Report 2025-26. Brave old world, 2025, Chapter 1, s. 24-34; International Monetary Fund, The Rise of the Silver Economy: Global Implications of Population Aging, World Economic Outlook, April 2025, s. 1-3; Główny Urząd Statystyczny, Prognoza ludności na lata 2023-2060, Warszawa 2023.

instytucje i realna możliwość godzenia kariery zawodowej z rodzicielstwem. Z tego punktu widzenia polityka mieszkaniowa, rynek pracy i usługi opiekuńcze są częścią polityki demograficznej, a nie jej zewnętrznym otoczeniem.⁶⁰

Najbardziej natychmiastową rezerwą adaptacyjną pozostaje rynek pracy. Polska nie może zakładać, że utrzyma dotychczasowe tempo wzrostu wyłącznie dzięki liczbie pracujących, ponieważ liczba osób w wieku produkcyjnym będzie się kurczyć. W praktyce oznacza to konieczność mobilizacji kilku zasobów jednocześnie: osób starszych, kobiet, osób biernych zawodowo, osób z niepełnosprawnościami, opiekunów osób zależnych oraz migrantów. Rekomendacje OECD, PARP i PIE prowadzą do podobnego wniosku: aktywizacja nie może polegać wyłącznie na apelowaniu o dłuższą pracę, lecz musi być wsparta organizacją stanowisk, profilaktyką zdrowotną, szkoleniami, zarządzaniem wiekiem, elastycznym czasem pracy, możliwością stopniowego przechodzenia na emeryturę i ograniczaniem barier opiekuńczych. Szczególne znaczenie ma grupa 50+, ponieważ jej aktywność zawodowa w większym stopniu niż aktywność młodszych kohort zależy od stanu zdrowia, kompetencji cyfrowych, charakteru wykonywanej pracy i postaw pracodawców.⁶¹

Z tym wnioskiem ściśle łączy się problem systemu emerytalnego. Polska ma system, który w dużej mierze automatycznie ogranicza długookresową presję wydatkową, ale robi to przez obniżanie relatywnej wysokości przyszłych świadczeń. W efekcie ryzyko nie polega wyłącznie na tym, że wydatki emerytalne wymkną się spod kontroli, ale również na tym, że przy niskiej adekwatności emerytur pojawi się presja polityczna na dodatkowe świadczenia finansowane z budżetu, co osłabi przejrzystość i stabilność systemu. Wnioski MFW, OECD i ZUS wskazują, że kluczowe są trzy kierunki działania: wydłużanie realnej aktywności zawodowej, ograniczanie nierówności emerytalnych wynikających z krótkich lub przerywanych karier oraz wzmacnianie dodatkowych oszczędności emerytalnych. Wyrównanie szans kobiet na rynku pracy, ograniczenie luki płacowej, dostępność opie-

ki nad dziećmi i osobami zależnymi oraz stopniowe zwiększanie zachęt do dłuższej pracy są w tym sensie nie tylko instrumentami rynku pracy, lecz także warunkiem stabilności dochodów na starość.⁶²

Ochrona zdrowia i opieka długoterminowa powinny zostać potraktowane jako infrastruktura gospodarcza, a nie wyłącznie jako koszt społeczny. Jeżeli wydłużanie życia nie będzie połączone z wydłużaniem życia w zdrowiu, Polska otrzyma dłuższy okres pobierania świadczeń, wyższe wydatki zdrowotne i większe obciążenie rodzin opieką nieformalną, ale nie otrzyma proporcjonalnego wzrostu podaży pracy. Dlatego inwestycje w profilaktykę, rehabilitację, koordynację leczenia chorób przewlekłych, opiekę geriatryczną, zdrowie psychiczne i cyfryzację ochrony zdrowia powinny być oceniane także przez pryzmat wpływu na aktywność zawodową i samodzielność osób starszych. Równolegle konieczna jest budowa spójnego systemu opieki długoterminowej. Bank Światowy wskazuje, że obecny system jest rozproszony, słabo skoordynowany i niedostatecznie oparty na danych, a BGK pokazuje, że przy prognozowanym wzroście populacji 75+ istniejąca infrastruktura instytucjonalna będzie niewystarczająca. Priorytetem powinien być model łączący opiekę domową, dzienną, środowiskową i instytucjonalną, z jasnymi standardami jakości, stabilnym finansowaniem, planowaniem regionalnym oraz rozwojem kadr opiekuńczych.⁶³

Rozwój opieki długoterminowej ma także bezpośrednie znaczenie dla podaży pracy. Jeśli ciężar opieki nad osobami zależnymi pozostanie głównie w rodzinach, część osób w wieku produkcyjnym – zwłaszcza kobiet – będzie ograniczać aktywność zawodową lub całkowicie wycofywać się z rynku pracy. Wtedy starzenie będzie działać podwójnie: zwiększy liczbę osób wymagających wsparcia i jednocześnie zmniejszy liczbę dostępnych pracowników. Dlatego usługi opiekuńcze powinny być traktowane jako instrument aktywizacji zawodowej opiekunów, a nie tylko jako wsparcie dla osób starszych. Rekomendowany kierunek to rozwój usług środowiskowych, odciążeniowych i dziennych, profesjonalizacja za-

60 Por. Strategia Demograficzna 2040, załącznik do uchwały nr 224 Rady Ministrów z dnia 15 listopada 2022 r.; EBRD, Transition Report 2025-26, Chapter 2: Fertility in transition, s. 61-65.

61 Por. OECD, OECD Economic Surveys: Poland 2025, Paris 2025, s. 63-65; Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Luka w zatrudnieniu - jak wykorzystać potencjał polskiego rynku pracy, Warszawa 2023; Polski Instytut Ekonomiczny, Konsekwencje zmian demograficznych dla podaży pracy w Polsce, Warszawa 2024.

62 Por. International Monetary Fund, Republic of Poland. Selected Issues, IMF Country Report No. 25/7, January 2025, s. 17-28; OECD, Pensions at a Glance 2025: Poland, 2025; Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Prognoza wpływów i wydatków Funduszu Emerytalnego do 2080 roku, Warszawa 2025.

63 Por. Bank Światowy, Przegląd strategiczny systemu opieki długoterminowej w Polsce, czerwiec 2024, s. 125-278; Bank Gospodarstwa Krajowego, Rynek opieki długoterminowej w Polsce, Departament Analiz Branżowych, grudzień 2025; European Commission, The Impact of Ageing on the Fiscal Sustainability of EU Health Care Systems, European Economy Economic Brief 088, January 2026.

wodów opiekuńczych, poprawa wynagrodzeń i warunków pracy w opiece oraz stworzenie systemu informacji pozwalającego rodzinom i samorządom planować dostęp do świadczeń. Bez tego narastać będzie presja na hospitalizacje, domy pomocy społecznej i świadczenia pieniężne, które nie zastąpią realnej dostępności usług.

Drugim filarem odpowiedzi gospodarczej musi być produktywność. Starzenie oznacza koniec modelu wzrostu opartego na rosnącej podaży pracy. Przedsiębiorstwa będą funkcjonować w warunkach coraz trwalszych niedoborów kadrowych, a wzrost płac bez wzrostu wydajności będzie podważał konkurencyjność kosztową. Z raportów EBOiR, ING/EEC wynika, że automatyzacja, robotyzacja, cyfryzacja i AI powinny być traktowane nie jako dodatki modernizacyjne, ale jako warunek utrzymania zdolności produkcyjnych w starzejącej się gospodarce. Jednocześnie sama technologia nie rozwiąże problemu, jeśli firmy nie będą miały kompetencji organizacyjnych i finansowych do jej wdrażania. Szczególnie MŚP potrzebują instrumentów łączących finansowanie z doradztwem, szkoleniami i pomiarem efektów produktywnościowych. W praktyce oznacza to większe znaczenie gwarancji, programów dzielenia ryzyka, finansowania inwestycji niematerialnych, wsparcia wdrożeń AI oraz rozwoju kompetencji cyfrowych pracowników.⁶⁴

Migracja powinna być elementem odpowiedzi na starzenie, ale nie może być traktowana jako proste rozwiązanie problemu demograficznego. Skala prognozowanego ubytku zasobu pracy jest tak duża, że sama migracja nie wystarczy, zwłaszcza że o pracowników zabiegać będą równocześnie inne starzejące się państwa UE. Wnioski Komisji Europejskiej dotyczące mobilności i migracji na unijnym rynku pracy wskazują, że znaczenie migracji zależy od jakości instytucji integracyjnych: legalizacji pobytu i pracy, uznawania kwalifikacji, nauki języka, dostępu rodzin migrantów do usług publicznych oraz ograniczania segmentacji rynku pracy. Dla Polski szczególne znaczenie ma migracja kwalifikowana w zawodach deficytowych, w tym w ochronie zdrowia, opiece, transporcie, budownictwie, przemyśle i technologiach. Jednocześnie polityka migracyjna powinna być przewidywalna społecznie i administracyjnie, ponieważ brak takiej

przewidywalności zwiększa koszty integracji i ryzyko napięć społecznych.⁶⁵

Starzenie będzie miało również silny wymiar regionalny. Prognozy GUS pokazują, że depopulacja i starzenie nie rozłożą się równomiernie, a część powiatów i województw będzie tracić ludność znacznie szybciej niż obszary metropolitalne. Oznacza to potrzebę odejścia od polityki projektowanej wyłącznie według średnich krajowych. W regionach peryferyjnych kluczowe będzie utrzymanie dostępności podstawowych usług publicznych, transportu, ochrony zdrowia, opieki i edukacji, przy jednoczesnym realistycznym planowaniu infrastruktury w warunkach spadku liczby mieszkańców. W obszarach metropolitalnych i podmiejskich wyzwaniem pozostanie presja mieszkaniowa, transportowa i opiekuńcza. Rekomendacją jest więc silniejsze powiązanie polityki demograficznej z polityką regionalną, planowaniem przestrzennym, rozwojem usług cyfrowych i finansowaniem samorządów.

Dla finansów publicznych najważniejsza rekomendacja brzmi: konsolidacja fiskalna nie może oznaczać rezygnacji z wydatków, które ograniczają przyszłe koszty starzenia. MFW i EBOiR wskazują, że Polska powinna stabilizować dług publiczny i ograniczać deficyt, ale jednocześnie wzmacniać inwestycje podnoszące produktywność. W warunkach starzenia szczególnie ważna jest priorytetyzacja wydatków: mniej powszechnych i słabo adresowanych transferów, więcej inwestycji w zdrowie, opiekę, aktywizację, kompetencje, cyfryzację i produktywność firm. Wydatki publiczne powinny być oceniane według tego, czy zwiększają samodzielność osób starszych, umożliwiają pracę opiekunom, wydłużają aktywność zawodową, zmniejszają presję hospitalizacyjną, poprawiają kompetencje i zwiększają zdolność firm do inwestowania. Tylko takie podejście pozwala pogodzić stabilizację fiskalną z potrzebą adaptacji gospodarki.⁶⁶

Sektor finansowy, w tym banki, powinien być włączony w tę agendę nie tylko jako podmiot zarządzający ryzykiem, ale także jako źródło finansowania dostosowania gospodarki. Starzenie zmieni strukturę popytu na kredyt mieszkaniowy i konsumpcyjny, oszczędności, produkty emerytalne, ubezpieczenia, finansowanie usług zdrowotnych i opiekuńczych oraz

64 Por. EBRD, Transition Report 2025-26, Chapter 3: Demographic change and the quest for talent, s. 76-97; ING Bank Śląski i Europejski Kongres Gospodarczy, Jak wzmocnić potencjał polskich firm. Biznes wobec presji demograficznej i globalnej konkurencji, kwiecień 2026.

65 European Commission, Migration, Mobility and the EU Labour Market. Recent Developments, European Economy Discussion Paper 241, February 2026.

66 Por. International Monetary Fund, Republic of Poland. 2025 Article IV Consultation - Press Release; and Staff Report, IMF Country Report No. 26/25, January 2026, s. 24-25; EBRD, Transition Report 2025-26. Poland - Country Assessment, 2025, s. 1-2.

finansowanie inwestycji przedsiębiorstw oszczędzających pracę. Jednocześnie zwiększy znaczenie ryzyk regionalnych, ryzyk związanych z dochodami gospodarstw domowych na emeryturze i ryzyk sektorowych w branżach zależnych od dostępności pracy. Banki mogą wspierać transformację przez finansowanie automatyzacji, modernizacji mieszkań, infrastruktury opiekuńczej, podmiotów silver economy i dodatkowego oszczędzania emerytalnego. Wymaga to jednak stabilnego otoczenia regulacyjnego, instrumentów gwarancyjnych i lepszego podziału ryzyka w projektach, które mają wysoką wartość społeczną, ale długi horyzont zwrotu.

Końcowo należy podkreślić, że starzenie się społeczeństwa nie przesądza o zahamowaniu rozwoju Polski, ale kończy okres relatywnie łatwego wzrostu opartego na dużej podaży pracy. Przyszła pozycja go-

spodarcza kraju będzie zależała od tego, czy uda się równocześnie zwiększyć produktywność, wydłużyć życie w zdrowiu, aktywizować niewykorzystane zasoby pracy, zbudować system opieki długoterminowej, prowadzić przewidywalną politykę migracyjną, ustabilizować finanse publiczne i utrzymać inwestycje rozwojowe. Największym ryzykiem nie jest sama zmiana demograficzna, lecz zbyt późna i zbyt fragmentaryczna reakcja państwa oraz przedsiębiorstw. Polska ma jeszcze przestrzeń do adaptacji, ale okno działania szybko się zawęża. Jeśli działania zostaną podjęte wystarczająco wcześnie, demografia stanie się impulsem do modernizacji modelu rozwoju. Jeśli zostaną odłożone, starzenie będzie coraz silniej ograniczać wzrost, zwiększać napięcia społeczne i wypychać wydatki inwestycyjne przez rosnące koszty bieżące.

Podsumowanie

Dane za pierwszy kwartał 2026 roku wskazują, że polski sektor bankowy pozostaje stabilny, dobrze skapitalizowany i zdolny do finansowania gospodarki, jednak jednocześnie coraz wyraźniej widoczne są procesy, które w kolejnych kwartałach będą wpływały na jego wyniki finansowe oraz potencjał rozwojowy.

Pierwszy kwartał 2026 roku można uznać za początek nowego etapu funkcjonowania sektora bankowego. Sektor wszedł w okres funkcjonowania przy istotnie wyższych obciążeniach fiskalnych wynikających z podwyższenia stawki podatku dochodowego od osób prawnych. W praktyce oznacza to, że banki funkcjonują dziś w warunkach równoczesnego osłabiania jednego z głównych źródeł przychodów – wyniku odsetkowego – oraz wzrostu obciążeń podatkowych.

Wyniki za pierwszy kwartał 2026 roku pokazują, że mechanizm ten już zaczął oddziaływać na sektor bankowy. Pomimo utrzymania wysokiej aktywności operacyjnej oraz poprawy części parametrów ryzyka obserwowany jest spadek wyniku finansowego netto. Analiza struktury tego spadku wskazuje jednoznacznie, że kluczową rolę odegrały nie tyle pogarszające się fundamenty działalności bankowej, ile wzrost obciążeń fiskalnych oraz pierwsze efekty zmiany otoczenia monetarnego.

Z perspektywy gospodarki szczególne znaczenie ma fakt, że proces ten zachodzi w momencie, gdy Polska stoi przed największym programem inwestycyjnym od początku transformacji gospodarczej. W kolejnych latach konieczne będzie finansowanie transformacji energetycznej, modernizacji infrastruktury przesyłowej i transportowej, inwestycji związanych z bezpieczeństwem i obronnością, cyfryzacją gospodarki oraz projektów mieszkaniowych. Według analiz prezentowanych podczas Europejskiego Kongresu Finansowego, pobudzenie inwestycji, zwiększenie innowacyjności gospodarki oraz lepsze wykorzystanie krajowych oszczędności należą dziś do najważniejszych warunków utrzymania długo-okresowej konkurencyjności Polski.

W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera zdolność sektora bankowego do budowy kapitałów własnych. W polskim modelu finansowania gospo-

darki banki pozostają dominującym źródłem finansowania zewnętrznego przedsiębiorstw. Oznacza to, że zdolność sektora do zwiększania akcji kredytowej jest bezpośrednio związana z tempem akumulacji kapitału oraz możliwością absorpcji ryzyka kredytowego.

Z tego punktu widzenia jednym z najważniejszych wniosków płynących z analizy pierwszego kwartału 2026 roku jest potrzeba ograniczania czynników osłabiających zdolność sektora bankowego do budowy kapitałów własnych. Dotyczy to w szczególności konstrukcji obciążeń fiskalnych nakładanych na sektor finansowy. W warunkach spowolnienia dynamiki wyniku odsetkowego dodatkowe zwiększanie obciążeń podatkowych prowadzi do ograniczenia potencjału finansowania gospodarki, a tym samym może osłabiać zdolność realizacji strategicznych projektów inwestycyjnych państwa. Zjawisko to ma charakter procykliczny – ogranicza możliwości sektora finansowego dokładnie w okresie, w którym rośnie zapotrzebowanie gospodarki na kapitał.

Drugim kluczowym wnioskiem płynącym z analizy sytuacji sektora bankowego jest rosnące znaczenie ryzyka geopolitycznego. W ostatnich latach ryzyko to przestało być czynnikiem o charakterze wyłącznie politycznym, stając się jednym z głównych determinantów procesów gospodarczych. Konflikty zbrojne, napięcia handlowe, zakłócenia w globalnych łańcuchach dostaw oraz wzrost znaczenia bezpieczeństwa energetycznego wpływają zarówno na sytuację przedsiębiorstw, jak i na perspektywę sektora finansowego. Eksperti EKF wskazują obecnie napięcia geopolityczne jako jedno z najważniejszych źródeł ryzyka dla gospodarki europejskiej i polskiej w perspektywie najbliższych lat.

W związku z tym należy kontynuować działania wzmacniające odporność sektora bankowego na szoki zewnętrzne. Dotyczy to zarówno bezpieczeństwa cybernetycznego, jak i zdolności sektora do funkcjonowania w warunkach podwyższonej zmienności rynkowej, wzrostu cen energii czy pogorszenia sytuacji makroekonomicznej.

Trzecim obszarem wymagającym szczególnej uwagi pozostają finanse publiczne. Wysoki poziom potrzeb pożyczkowych państwa, wzrost wydatków związa-

nych z obronnością oraz transformacją energetyczną, a także utrzymujące się wysokie potrzeby społeczne powodują narastanie presji na równowagę fiskalną. W rekomendacjach EKF ograniczenie wzrostu deficytu oraz odbudowa przestrzeni fiskalnej zostały wskazane jako jeden z podstawowych warunków utrzymania stabilności makroekonomicznej Polski.

Z punktu widzenia sektora bankowego oznacza to konieczność monitorowania ryzyka wynikającego z wysokiego poziomu potrzeb pożyczkowych sektora publicznego oraz potencjalnego wpływu tych procesów na strukturę aktywów sektora bankowego i koszty finansowania gospodarki.

Coraz większego znaczenia nabierają również ryzyka o charakterze strukturalnym. Szczególnie istotnym wyzwaniem pozostają niekorzystne procesy demograficzne. Starzenie się społeczeństwa, spadek liczby osób w wieku produkcyjnym oraz rosnące obciążenie systemu finansów publicznych będą w kolejnych dekadach wpływały zarówno na potencjalne tempo wzrostu gospodarczego, jak i na model funkcjonowania sektora finansowego. Procesy te będą oddziaływać na rynek pracy, poziom oszczędności gospodarstw domowych, strukturę popytu na produkty finansowe oraz zdolność państwa do finansowania usług publicznych.

W świetle przedstawionych analiz za szczególnie istotne należy uznać następujące kierunki działań:

- utrzymanie stabilnego i przewidywalnego otoczenia regulacyjnego dla sektora bankowego;

- ograniczanie procyklicznych obciążeń fiskalnych wpływających na zdolność budowy kapitałów własnych sektora;
- wzmacnianie potencjału sektora bankowego do finansowania inwestycji strategicznych dla gospodarki;
- rozwój krajowych źródeł długoterminowych oszczędności wspierających finansowanie inwestycji;
- przyspieszenie transformacji energetycznej ograniczającej podatność gospodarki na szoki cenowe na rynkach energii;
- wzmacnianie odporności sektora finansowego na ryzyka geopolityczne i cybernetyczne;
- prowadzenie długookresowej polityki gospodarczej uwzględniającej skutki starzenia się społeczeństwa.

Podsumowując, wyniki sektora bankowego za pierwszy kwartał 2026 roku należy ocenić jako stabilne, jednak funkcjonowanie sektora odbywa się obecnie w warunkach narastania nowych wyzwań makroekonomicznych, geopolitycznych i regulacyjnych. Kluczowym zadaniem polityki gospodarczej powinno być tworzenie warunków umożliwiających jednocześnie utrzymanie bezpieczeństwa sektora finansowego oraz zwiększenie jego zdolności do finansowania rozwoju gospodarczego. W perspektywie najbliższych lat to właśnie zdolność mobilizacji krajowego kapitału może stać się jednym z najważniejszych czynników determinujących tempo rozwoju polskiej gospodarki oraz skuteczność realizacji strategicznych projektów inwestycyjnych.

Spis rysunków

Rysunek 1.	Wynik finansowy netto sektora bankowego - stany na koniec I kwartału lat 2020-2026 [zł]	45
Rysunek 2.	Wynik finansowy netto w ujęciu miesięcznym [2020–III 2026]	46
Rysunek 3.	Dekompozycja wyniku finansowego netto [I kw. 2026 vs. I kw. 2025]	47
Rysunek 4.	Dekompozycja wyniku finansowego netto ośmiu największych banków giełdowych [I kw. 2026 vs. I kw. 2025, mln zł].....	48
Rysunek 5.	Wpływ zmian rezerw na ryzyko prawne kredytów walutowych oraz podatku CIT na wynik finansowy netto ośmiu największych banków giełdowych [I kw. 2026 r. vs I kw. 2025 r.].....	48
Rysunek 6.	Przychody odsetkowe sektora bankowego w ujęciu miesięcznym [2020–III 2026]	49
Rysunek 7.	Przychody odsetkowe sektora bankowego – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026	49
Rysunek 8.	Koszty odsetkowe sektora bankowego w ujęciu miesięcznym [2020–III 2026].....	50
Rysunek 9.	Koszty odsetkowe sektora bankowego – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026	50
Rysunek 10.	Udział kosztów odsetkowych w przychodach odsetkowych sektora bankowego [2010–III 2026]	51
Rysunek 11.	Wynik odsetkowy sektora bankowego– stany na koniec I kwartału lat 2020–2026	51
Rysunek 12.	Wynik odsetkowy sektora bankowego w ujęciu miesięcznym [2020–III 2026].....	52
Rysunek 13.	Annualizowana stopa wyniku odsetkowego a stopa referencyjna	52
Rysunek 14.	Całkowite przychody operacyjne sektora bankowego w ujęciu miesięcznym [2020–III 2026]	53
Rysunek 15.	Całkowite przychody operacyjne – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026	53
Rysunek 16.	Udział wyniku odsetkowego w całkowitych przychodach operacyjnych (CPO)	54
Rysunek 17.	Udział wyniku odsetkowego w całkowitych przychodach operacyjnych (CPO) sektora bankowego w Polsce i krajów strefy Euro (Q4 2025).....	54
Rysunek 18.	Koszty działania powiększone o amortyzację – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026	55
Rysunek 19.	Wskaźnik C/I w polskim sektorze bankowym	55
Rysunek 20.	Wskaźnik C/I sektora bankowego w Polsce i krajów strefy Euro (Q4 2025).....	56
Rysunek 21.	CPO pomniejszone o koszty działania i amortyzację – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026	56
Rysunek 22.	Odpisy i rezerwy banków – stany na koniec I kwartału lat 2020–2026	57
Rysunek 23.	Odpisy i rezerwy sektora bankowego w ujęciu miesięcznym [2020–III 2026].....	57
Rysunek 24.	Wskaźnik ROA w bankach spółdzielczych i bankach komercyjnych	58
Rysunek 25.	Wskaźnik ROA w wybranych sektorach GPW wg stanu na koniec I kw. 2026 r. – na podstawie spółek notowanych na GPW w ramach poszczególnych sektorów [dane na dzień 08.06.2026 r.]	59
Rysunek 26.	Wskaźnik ROE w bankach spółdzielczych i bankach komercyjnych	59
Rysunek 27.	Suma bilansowa sektora bankowego [lewa oś, mld zł] i aktywa sektora bankowego w relacji do PKB [prawa oś, %]	60
Rysunek 28.	Aktywa w relacji do PKB w I kw. 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE.....	61
Rysunek 29.	Koncentracja sektorów bankowych w krajach UE w 2025 r. – pozycja Polski według wskaźnika CR5 [%]	61

Rysunek 30.	Koncentracja sektorów bankowych w krajach UE w 2025 r. – pozycja Polski według wskaźnika HHI.....	62
Rysunek 31.	Kapitały własne sektora bankowego [lewa oś, mld zł] i kapitały własne w relacji do PKB [prawa oś, %].....	62
Rysunek 32.	Struktura aktywów sektora bankowego	63
Rysunek 33.	Udział kredytów dla sektora niefinansowego i instrumentów dłużnych w aktywach sektora bankowego	64
Rysunek 34.	Udział obligacji SP i gwarantowanych przez SP oraz instrumentów NBP w aktywach sektora bankowego, [%]	64
Rysunek 35.	Udział instrumentów dłużnych w aktywach banków na koniec I kw. 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE	65
Rysunek 36.	Udział skarbowych instrumentów dłużnych w aktywach banków na koniec I kw. 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE	65
Rysunek 37.	Wartość obligacji skarbowych i samorządowych w portfelach banków komercyjnych i spółdzielczych [zł].....	66
Rysunek 38.	Zmiana wartości portfela obligacji skarbowych i samorządowych względem 2010 r.	66
Rysunek 39.	Roczne zmiany wartości portfela obligacji skarbowych i samorządowych w bankach komercyjnych i spółdzielczych, [zł]	67
Rysunek 40.	Kredyty dla sektora niefinansowego nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś,%].....	67
Rysunek 41.	Zmiany w portfelu kredytów banków komercyjnych [I kwartał 2026 vs. I kwartał 2025].....	68
Rysunek 42.	Zmiany w portfelu kredytów banków spółdzielczych [I kwartał 2026 vs. I kwartał 2025].....	69
Rysunek 43.	Roczna dynamika zmian kredytów i depozytów dla sektora niefinansowego oraz instrumentów dłużnych w okresie 2020 – I kw. 2026	70
Rysunek 44.	Skumulowana zmiana wartości depozytów i kredytów sektora niefinansowego oraz instrumentów dłużnych od stycznia 2020 r.....	70
Rysunek 45.	Kredyty dla sektora niefinansowego do depozytów od sektora niefinansowego w bankach komercyjnych i spółdzielczych [LTD,%]	71
Rysunek 46.	Kredyty dla sektora niefinansowego w relacji do depozytów sektora niefinansowego w I kwartale 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE.....	72
Rysunek 47.	Kredyty dla sektora niefinansowego w relacji do PKB w I kwartale 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE.....	72
Rysunek 48.	Kredyty dla sektora niefinansowego do PKB vs udział skarbowych instrumentów dłużnych w aktywach sektorów bankowych z krajów UE – I kw. 2026	73
Rysunek 49.	Kredyty dla sektora niefinansowego w aktywach banków w I kwartale 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE	73
Rysunek 50.	Podaż kredytów dla sektora niefinansowego w latach 2015-2025 oraz na koniec I kw. 2026 r....	74
Rysunek 51.	Podaż kredytów dla sektora niefinansowego w ujęciu kwartalnym [2015 – III 2026].....	75
Rysunek 52.	Podaż kredytów dla sektora niefinansowego w ujęciu miesięcznym [2021–III 2026]	75
Rysunek 53.	Kredyty dla przedsiębiorstw nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś, %].....	76
Rysunek 54.	Kredyty operacyjne i inwestycyjne dla sektora dużych przedsiębiorstw nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś,%]	77
Rysunek 55.	Kredyty operacyjne i inwestycyjne dla sektora MŚP nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś, %]	77

Rysunek 56. Kredyty operacyjne i inwestycyjne dla sektora mikro przedsiębiorstw nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś, %]	78
Rysunek 57. Podaż kredytów dla przedsiębiorstw w latach 2015-2025 oraz na koniec I kw. 2026 r.	79
Rysunek 58. Podaż kredytów dla przedsiębiorstw w ujęciu kwartalnym [2015 – III 2026]	79
Rysunek 59. Podaż kredytów dla przedsiębiorstw w ujęciu miesięcznym [2021–III 2026]	80
Rysunek 60. Kredyty dla przedsiębiorstw w relacji do PKB – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE	80
Rysunek 61. Kredyty mieszkaniowe gospodarstw domowych nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś, %]	81
Rysunek 62. Kredyty mieszkaniowe w relacji do PKB w I kwartale 2026 r. – polski sektor bankowy na tle innych krajów UE	82
Rysunek 63. Podaż kredytów mieszkaniowych w latach 2015-2025 oraz na koniec I kw. 2026 r.	82
Rysunek 64. Podaż kredytów mieszkaniowych w ujęciu kwartalnym [2015 – III 2026]	83
Rysunek 65. Podaż kredytów mieszkaniowych w ujęciu miesięcznym [2021–III 2026]	84
Rysunek 66. Struktura podaży kredytów mieszkaniowych – nowa podaż i refinansowanie nominalnie [lewa oś, mld zł] i udział refinansowania w nowej podaży [prawa oś, %]	84
Rysunek 67. Udział refinansowania i konsolidacji w nowej sprzedaży kredytów mieszkaniowych (lewa oś) oraz średnia kwartalna wartość stopy referencyjnej NBP (prawa oś) w okresie 2023 – I kw. 2026	85
Rysunek 68. Kredyty konsumpcyjne gospodarstw domowych nominalnie [lewa oś, zł] oraz w relacji do PKB [prawa oś, %]	85
Rysunek 69. Kredyty konsumpcyjne w relacji do PKB w I kwartale 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE	86
Rysunek 70. Podaż kredytów konsumpcyjnych w latach 2015-2025 oraz na koniec I kw. 2026 r.	87
Rysunek 71. Podaż kredytów konsumpcyjnych w ujęciu kwartalnym [2015–III 2026]	87
Rysunek 72. Podaż kredytów konsumpcyjnych w ujęciu miesięcznym [2021–III 2026]	88
Rysunek 73. Kredyty dla gospodarstw domowych w relacji do PKB w I kw. 2026 r. – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE	88
Rysunek 74. Jakość kredytów dla sektora niefinansowego w bankach komercyjnych i spółdzielczych [wskaźnik NPL, %]	89
Rysunek 75. Wskaźnik pokrycia ekspozycji kredytowych sektora niefinansowego w fazie 3 [CovR F3, %]	90
Rysunek 76. Kredyty dla sektora niefinansowego i JST w relacji do kapitałów własnych sektora bankowego	90
Rysunek 77. Kredyty dla sektora niefinansowego i JST w relacji do kapitałów własnych banków komercyjnych i banków spółdzielczych	91
Rysunek 78. Dodatkowy potencjał sektora bankowego do finansowania gospodarki – stan na I kw. 2026 r. [zł]	92
Rysunek 79. Inflacja CPI a wysokość stopy referencyjnej NBP	93
Rysunek 80. Wzrost cen surowców energetycznych w wyniku wybuchu wojny na Bliskim Wschodzie [wzrost od 27.02.2026 do 13.06.2026 g: 18:00]	93
Rysunek 81. Spread pomiędzy WIBOR 3M a stopą referencyjną	94
Rysunek 82. Szacowana wysokość raty kredytowej w warunkach spadku stóp procentowych	94
Rysunek 83. Skumulowana suma rat odsetkowych [zł]	95

Rysunek 84. Dostępność kredytowa przy DTI max = 40% dla 1-dochodzie	95
Rysunek 85. Poziom minimalnego wynagrodzenia netto i brutto dla zachowania zdolności do zaciągnięcia kredytu mieszkaniowego w kwocie 450 tys. zł.....	96
Rysunek 86. Poziom obciążeń fiskalnych sektora bankowego w poszczególnych kwartałach lat 2022 -2026 [mln zł]	97
Rysunek 87. Skala obciążeń fiskalnych sektora bankowego (SOF) oraz efektywna stopa CIT w latach 2024 – I kw. 2026 r.	97
Rysunek 88. Efektywna stopa CIT oraz efektywna stopa obciążeń fiskalnych (SOF) – polski sektor bankowy na tle sektorów bankowych innych krajów UE.....	98
Rysunek 89. Rentowność polskich obligacji 10-letniach a rentowność obligacji 10-letnich w Niemczech i USA.....	99
Rysunek 90. Szacowany wpływ wzrostu rentowności obligacji skarbowych na fundusze własne i zdolność sektora bankowego do finansowania gospodarki [luty–marzec 2026 r.]	99
Rysunek 89. Rentowność polskich obligacji 10-letniach a rentowność obligacji 10-letnich w Niemczech i USA.....	100
Rysunek 92. Piramida wieku ludności Polski według stanu na 30 czerwca 2025 r.	102
Rysunek 93. Prognozowana liczba ludności Polski według trzech scenariuszy do 2060 r.....	103
Rysunek 90. Szacowany wpływ wzrostu rentowności obligacji skarbowych na fundusze własne i zdolność sektora bankowego do finansowania gospodarki [luty–marzec 2026 r.]	103
Rysunek 94. Prognoza liczby i struktury wieku ludności UE do 2100 r. (mln, wg grup wiekowych)	104
Rysunek 95. Prognozowana procentowa zmiana liczby ludności państw UE w latach 2025-2100.....	104
Rysunek 96. Prognozowana zmiana liczby ludności w powiatach do 2040 r. i 2060 r.	105
Rysunek 97. Mediana wieku w krajach UE-27 w latach 2001 i 2024.....	106
Rysunek 98. Wzrost mediany wieku w krajach UE w latach 2001-2024	107
Rysunek 99. Mediana wieku w Polsce, UE-27 i wybranych państwach w latach 2001-2024	107
Rysunek 100. Wzrost mediany wieku w krajach UE w latach 2019-2024	108
Rysunek 101. Liczba i udział osób w wieku 60 lat i więcej w Polsce (stan na 31 grudnia)	108
Rysunek 102. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Polsce i województwach	109
Rysunek 103. Wskaźnik obciążenia demograficznego w krajach UE w 2024 r.	110
Rysunek 104. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Polsce, UE-27 i Niemczech w latach 2001–2024	110
Rysunek 105. Przeciętne trwanie życia (e0) i oczekiwane trwanie życia w zdrowiu (HLY0) w momencie narodzin w Polsce w latach 2009–2024 [w latach].....	111
Rysunek 106. Wskaźniki uczestnictwa w rynku pracy ogółem (L) i wg grup wiekowych (P), 2023 r.	112
Rysunek 107. Wzrost wydajności wymagany do zrównoważenia wpływu zmian demograficznych na dochody na mieszkańca w porównaniu z wynikami historycznymi	112
Rysunek 108. Koszty pracy w latach 2008-2025 w wybranych krajach UE, w EUR/h.....	113
Rysunek 109. Projekcje MFW i Komisji Europejskiej dotyczące polskich emerytur.....	115
Rysunek 110. Wpływ zmian demograficznych na obciążenie Funduszu Emerytalnego.....	116
Rysunek 111. Starzenie się kadr medycznych w Polsce: podział wiekowy pielęgniarek (L) i lekarzy (P).....	117
Rysunek 112. Udział ludności starszej w Polsce według prognoz do 2060 r.	117

Rysunek 113. Wydatki na opiekę długoterminową według świadczeniodawcy, 2022 r. (lub najbliższy rok)	118
Rysunek 114. Dochody i wydatki sektora publicznego w Polsce i UE-27 jako % PKB	119
Rysunek 115. Pozycja Polski na tle UE pod względem wydatków i dochodów publicznych w 2025 r.	119
Rysunek 116. Deficyt finansów publicznych w krajach UE w 2025 r.	120
Rysunek 117. Pracownicy w wieku 50-59/64 lata na polskim rynku pracy (stan na IV kw. 2023).....	121
Rysunek 118. Branże deficytowe według Barometru Zawodów 2026.	122
Rysunek 119. Struktura wieku ludności urodzonej w kraju i za granicą w UE-27 w 2024 r.	123
Rysunek 120. Struktura wieku ludności urodzonej w kraju i za granicą w Polsce w 2024 r.	124
Rysunek 121. Reakcje firm na presję demograficzną i niedobory pracy.....	124
Rysunek 122. Spadek podstawowych kompetencji cyfrowych wraz z wiekiem	125
Rysunek 123. Założenia demograficzne i makroekonomiczne dla Polski.....	127

OKIEM I SZKIEŁKIEM ANALITYKA – ZJAWISKA, OBSERWACJE I TRENDY NA RYNKU KREDYTÓW DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH W I KWARTALE 2026 ROKU

dr hab. Waldemar Rogowski, prof. SGH

Spis treści

OKIEM I SZKIEŁKIEM ANALITYKA – ZJAWISKA, OBSERWACJE I TRENDY NA RYNKU KREDYTÓW DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH W I KWARTALE 2026 ROKU	140
1. Wartość zadłużenia gospodarstw domowych	142
2. Poziom ukredytowania gospodarstw domowych	144
3. Zjawiska, obserwacje i trendy na rynku kredytów mieszkaniowych.....	145
4. Zjawiska, obserwacje i trendy na rynku kredytów gotówkowych	150
5. Zjawiska, obserwacje i trendy na rynku kredytów ratalnych	154
6. Jakość kredytów dla gospodarstw domowych.....	155
7. Podsumowanie.....	162
Spis wykresów i map.....	163

1. Wartość zadłużenia gospodarstw domowych

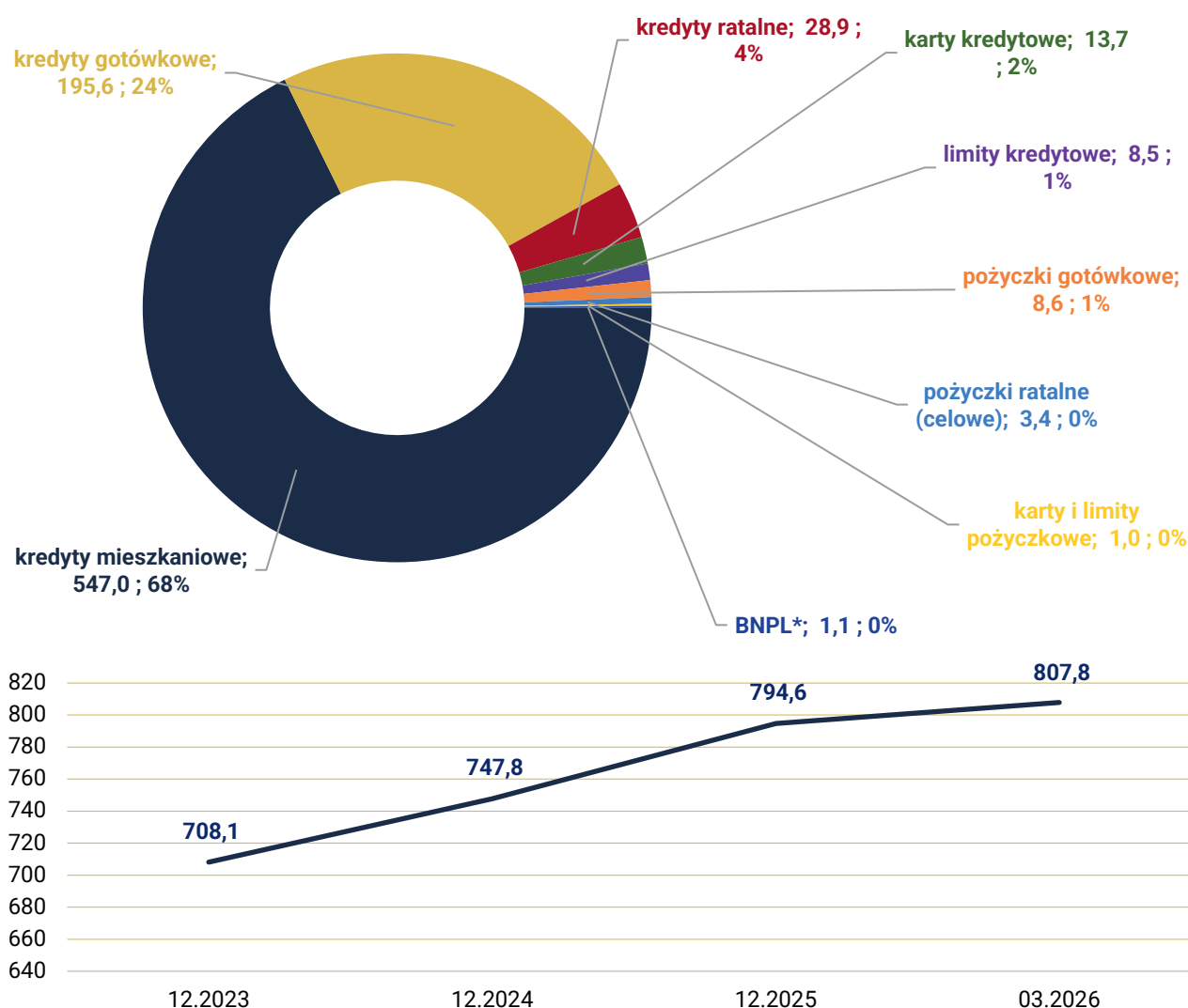
Na koniec pierwszego kwartału 2026 roku łączna wartość zobowiązań gospodarstw domowych z tytułu kredytów bankowych oraz pożyczek pozabankowych osiągnęła poziom 808 mld zł, co oznacza wzrost o 13 mld zł (1,6%) względem grudnia 2025 roku. Z czego 794,4 mld zł (98,3%) przypada na zadłużenie bankowe. Oznacza to, że to właśnie banki pozostają głównym dostawcą finansowania dla gospodarstw domowych. Sektor pożyczkowy, mimo stosunkowo niewielkiego udziału wartościowego, pełni jednak istotną rolę w segmencie niskokwotowego finansowania. W przypadku finansowania do 1 tys. zł udział sektora finansowego wynosi około 90%, co potwierdza jego specjalizację w obsłudze klientów o mniej-

szych potrzebach finansowych i często ograniczonym dostępie do kredytu bankowego. W strukturze zadłużenia kredytowego dominują dwa produkty:

- kredyty mieszkaniowe – 547 mld zł (68%),
- kredyty gotówkowe – 195,6 mld zł (24%).

Łącznie produkty te odpowiadały na koniec I kwartału za 742,6 mld zł, czyli niemal 93,5% całkowitego zadłużenia z tytułu kredytów bankowych. Obraz rynku jest więc jednoznaczny: polski rynek kredytów dla gospodarstw domowych jest rynkiem dwuproduktowym. I jest to trwałe zjawisko, które w I kwartale 2026 r. jeszcze się umocniło.

Wykres 1. Wartość portfela kredytów i pożyczek pozabankowych gospodarstw domowych na 31 marca 2026 r. [mld zł]

* BNPL* (w grace period), bankowy i pożyczkowy łącznie

Źródło: BIK

1.1. Dynamika wzrostu zadłużenia według produktów kredytowych

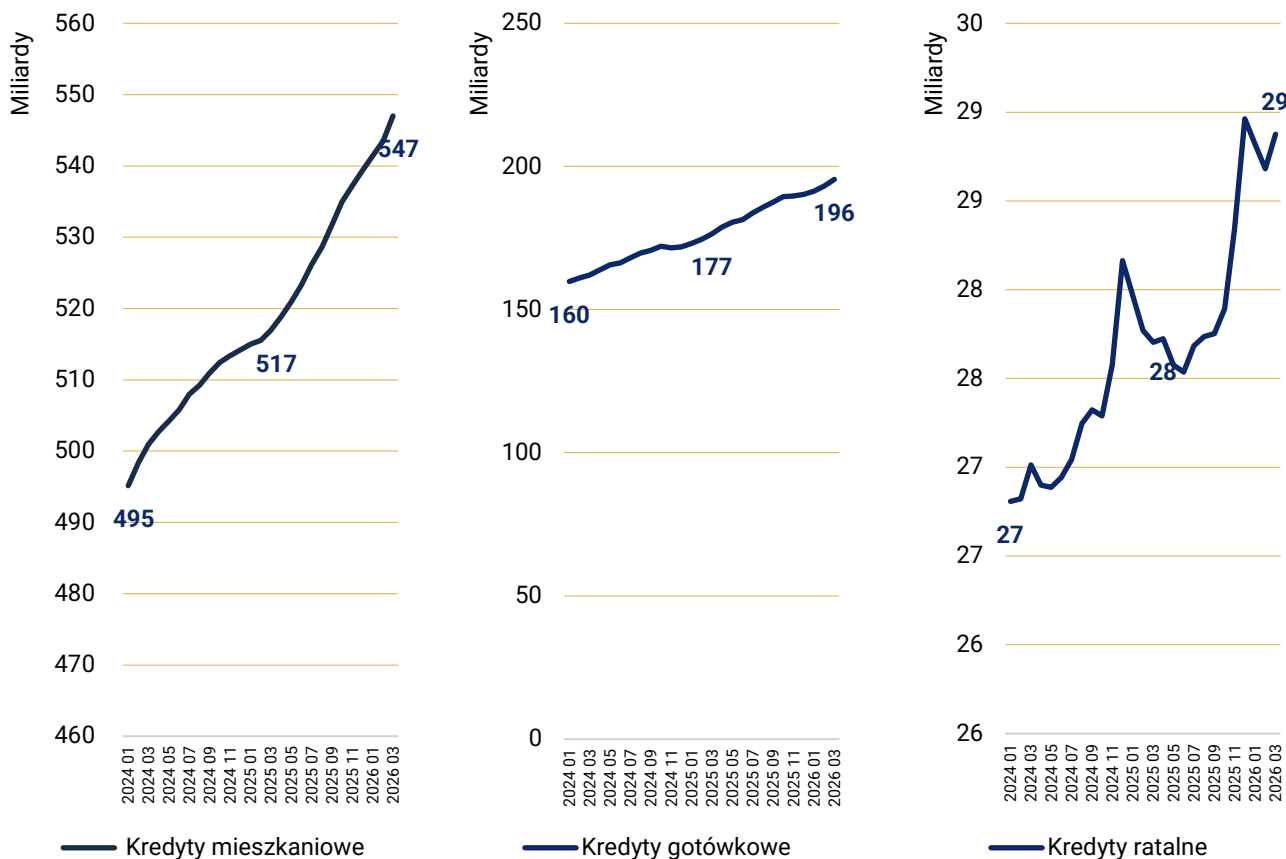
Analizując zmiany zadłużenia w podziale na produkty, widoczne jest wyraźne zróżnicowanie dynamiki. Najszybszy wzrost notowały **kredyty gotówkowe**, których portfel zwiększył się w relacji do grudnia 2025 o **2,8% (5,3 mld zł)**. Jest to efekt wysokiej akcji kredytowej oraz braku istotnych nadpłat czy wcześniejszych spłat w tym segmencie. Z kolei **kredyty mieszkaniowe charakteryzują się niższą dynamiką wzrostu portfela 1,4% (7,6 mld zł)**. Wynika to z faktu, że przyrost wartości wynikający z bieżącej akcji kredytowej jest w części kompensowany przez:

- regularne spłaty zgodne z harmonogramem,

- liczne nadpłaty,
- przedterminowe spłaty, w tym te związane z refinansowaniem.

Należy również zauważyć, że oba pozostałe portfele: kredytów ratalnych i kart kredytowych w I kwartale 2026r. zmniejszyły się odpowiednio o 0,1 mld zł (o 0,3%) i 0,3 mld zł (1,9%), co jeszcze bardziej umocniło zjawisko dwuproduktowości. W okresie 12 miesięcy – marzec 2026 – marzec 2025 wartość portfela kredytów mieszkaniowych wzrosła o 30,1 mld zł (+5,8%) a gotówkowych o 19 mld zł (10,8%).

Wykres 2. Wzrost wartości oraz dynamika zwiększania się portfela trzech głównych rodzajów kredytów

Źródło: BIK

1.2. Zadłużenie gospodarstw domowych – analiza i poziom ukredytowania

68% wartości zadłużenia gospodarstw domowych z tytułu kredytów bankowych i pożyczek pozabankowych stanowią kredyty mieszkaniowe. Wynika to z dwóch kluczowych czynników: wysokiej na tle innych rodzajów kredytów średniej kwoty zaciąganego

kredytu oraz długiego okresu ich spłaty, co powoduje, że „osad” tych zobowiązań w portfelach banków jest wyjątkowo trwały, choć i tak Polacy spłacają je średnio około połowy umownego okresu kredytowania.

2. Poziom ukredytowania gospodarstw domowych

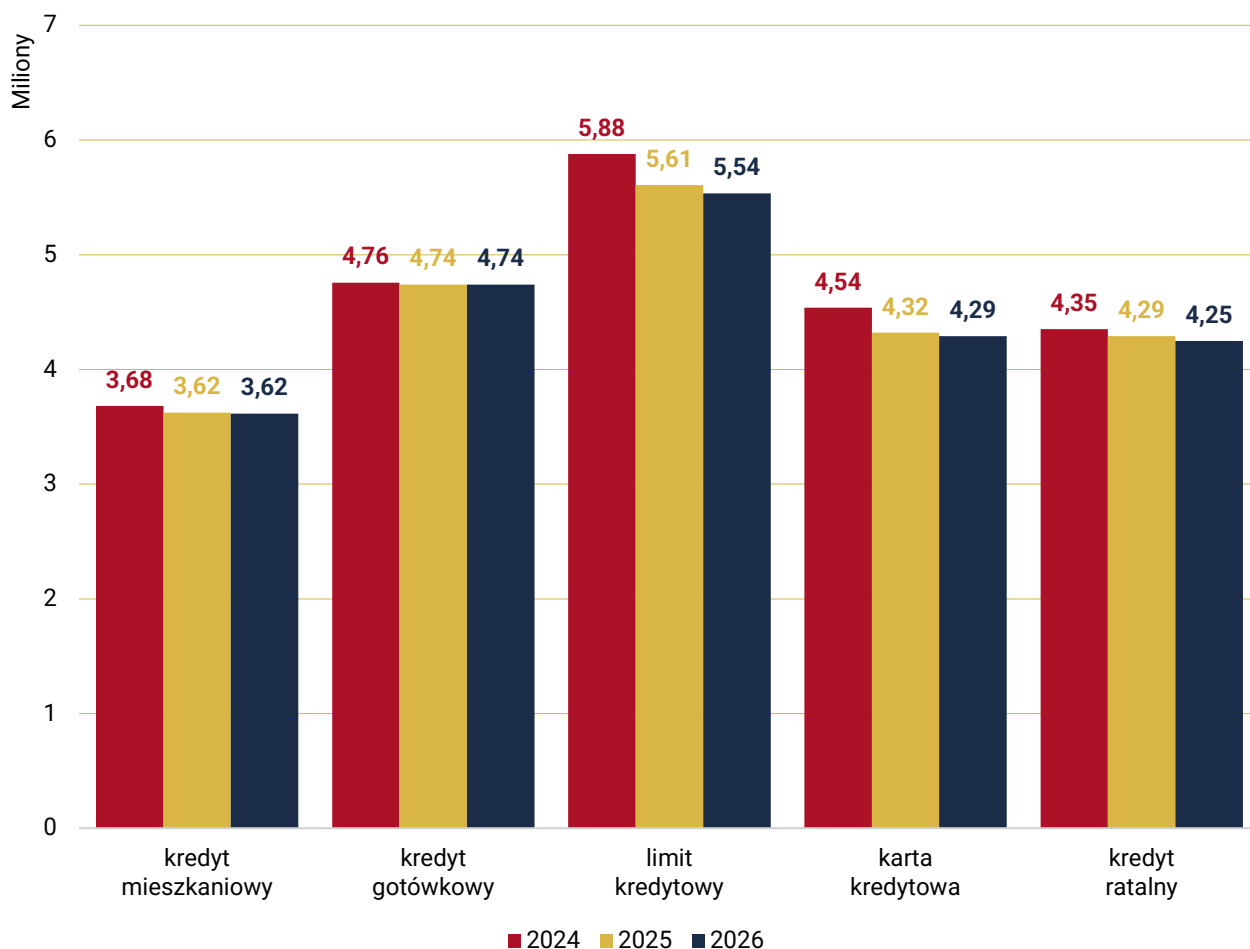
Na koniec marca 2026 r. 14,8 mln osób posiadało co najmniej jeden produkt kredytowy udzielony przez bank lub firmę pożyczkową. Liczba czynnych kredytobiorców w porównaniu do stanu na koniec grudnia 2025 r. uległa obniżeniu o 200 tys. osób.

Strukturę kredytobiorców na koniec pierwszego kwartału 2026 r. tworzyło:

- **5,5 mln** osób z limitem kredytowym (spadek o 100 tys. osób),
- **4,7 mln** z kredytem gotówkowym (bez zmian),
- **4,2 mln** z kredytem ratalnym (spadek o 100 tys. osób),
- **3,6 mln** z kredytem mieszkaniowym (bez zmian).

Spadek liczby aktywnych kredytobiorców jest widocznym od kilku lat przejawem postępującego *delewarowania* gospodarstw domowych. Trend ten pogłębia się zarówno z powodów demograficznych (depopulacja), jak i kulturowych (narastająca niechęć do zadłużania). Warto zauważyć, że dynamika spadku byłaby jeszcze wyższa, gdyby nie udział cudzoziemców. Na koniec I kwartału 2026 r. **350 tys. osób** (wzrost w porównaniu do stanu na 31 grudnia 2025 o 16 tys. osób) **nieposiadających polskiego obywatelstwa** spłacało kredyt lub pożyczkę pozabankową, co stanowiło **2,4%** wszystkich kredytobiorców i pożyczkobiorców. Najliczniejszą grupę stanowili obywatele Ukrainy – **249,9 tys. osób (71,5%)**. Dodatkowym czynnikiem mitygującym spadek liczby aktywnych kredytobiorców i pożyczkobiorców jest rozwój usług typu **BNPL**, które dla młodych pełnią rolę narzędzia inkluzywnego, ułatwiając wejście na rynek kredytowy.

Wykres 3. Liczba posiadaczy kredytów bankowych i pożyczek pozabankowych [mln]

Źródło: BIK

2.1. Nowi klienci rynku finansowego oraz zróżnicowanie geograficzne ukredytowania

Każdego miesiąca około 50 tys. osób po raz pierwszy wchodzi na rynek finansowy, zaciągając swój pierwszy kredyt lub pożyczkę. Zjawisko to występowało również w I kwartale br. Wśród nowych klientów:

- **35,8%** decyduje się na kredyt ratalny,
- **13,2%** na kredyt gotówkowy,
- **8,3%** na kredyt mieszkaniowy.

Pozostała część tej grupy korzysta z innych produktów.

Warto zwrócić uwagę na wyraźne **zróżnicowanie geograficzne poziomu ukredytowania**. Mieszkańcy zachodniej Polski cechują się wyraźnie większą aktywnością kredytową niż mieszkańcy południowo-wschodniej części kraju. Zjawisko to utrwała się.

3. Zjawiska, obserwacje i trendy na rynku kredytów mieszkaniowych

Wartość udzielanych kredytów mieszkaniowych zależy od dwóch podstawowych czynników:

1. **Liczby udzielanych kredytów**, która odzwierciedla bieżący popyt i jest bezpośrednio powiązana z liczbą osób składających wnioski kredytowe.

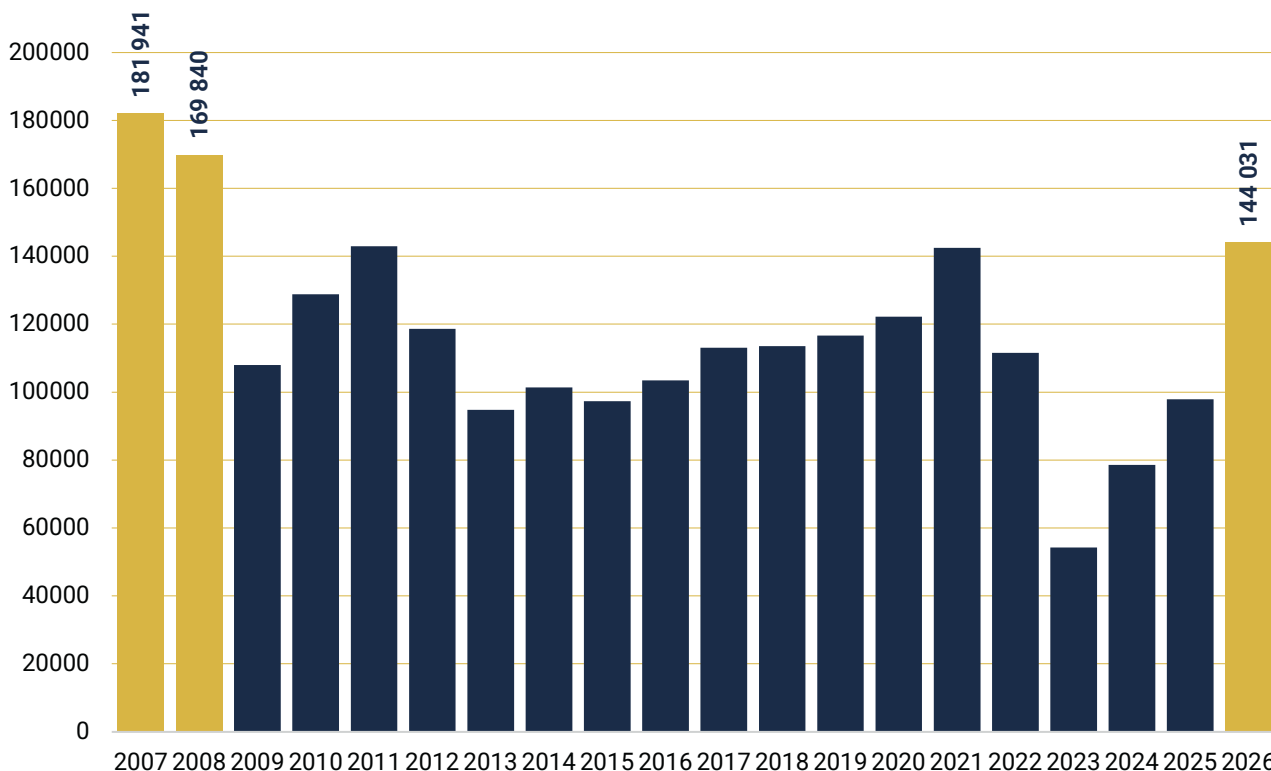
2. **Średniej wartości udzielanego kredytu**, która z kolei jest pochodną zarówno cen nieruchomości, jak i zdolności kredytowej gospodarstw domowych.

3.1. Liczba wnioskodawców i czynnych kredytobiorców mieszkaniowych

W I kwartale 2026 r. liczba osób składających wnioski o kredyt mieszkaniowy wyniosła **143,03 tys.**,

co jest trzecim najwyższym wynikiem po pierwszym kwartale 2007 r. i 2008 r. (czyli boomu frankowego).

Wykres 4. Liczba wnioskujących o kredyt mieszkaniowy w pierwszych kwartałach lat 2007–2026

Źródło: BIK

3.2. Wartość udzielanych kredytów czynnikiem wzrostu akcji kredytowej

W pierwszym kwartale 2026 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2025 r. banki udzieliły o 47,8% więcej kredytów mieszkaniowych. W ujęciu wartościowym wartość akcji kredytowej wzrosła o +59,9%. W tym okresie banki udzieliły 73,5 tys. kredytów mieszkaniowych na kwotę 33,7 mld zł. Z tej kwoty 2,8 mld zł (8,3%) zaciągali cudzoziemcy. Sama marcowa sprzedaż osiągnęła wartość ponad 13,34 mld zł przewyższając dotychczasowy rekord z października

2025 r. o 2,45 mld zł (22,5%). Średnia kwota udzielonego kredytu mieszkaniowego osiągnęła kwotę 466 tys. zł, co również jest historycznym rekordem.

Analiza wskazuje, że o zwiększeniu wartości nowej akcji kredytowej decyduje przede wszystkim **średnia wartość udzielanego kredytu**, a nie liczba udzielanych kredytów.

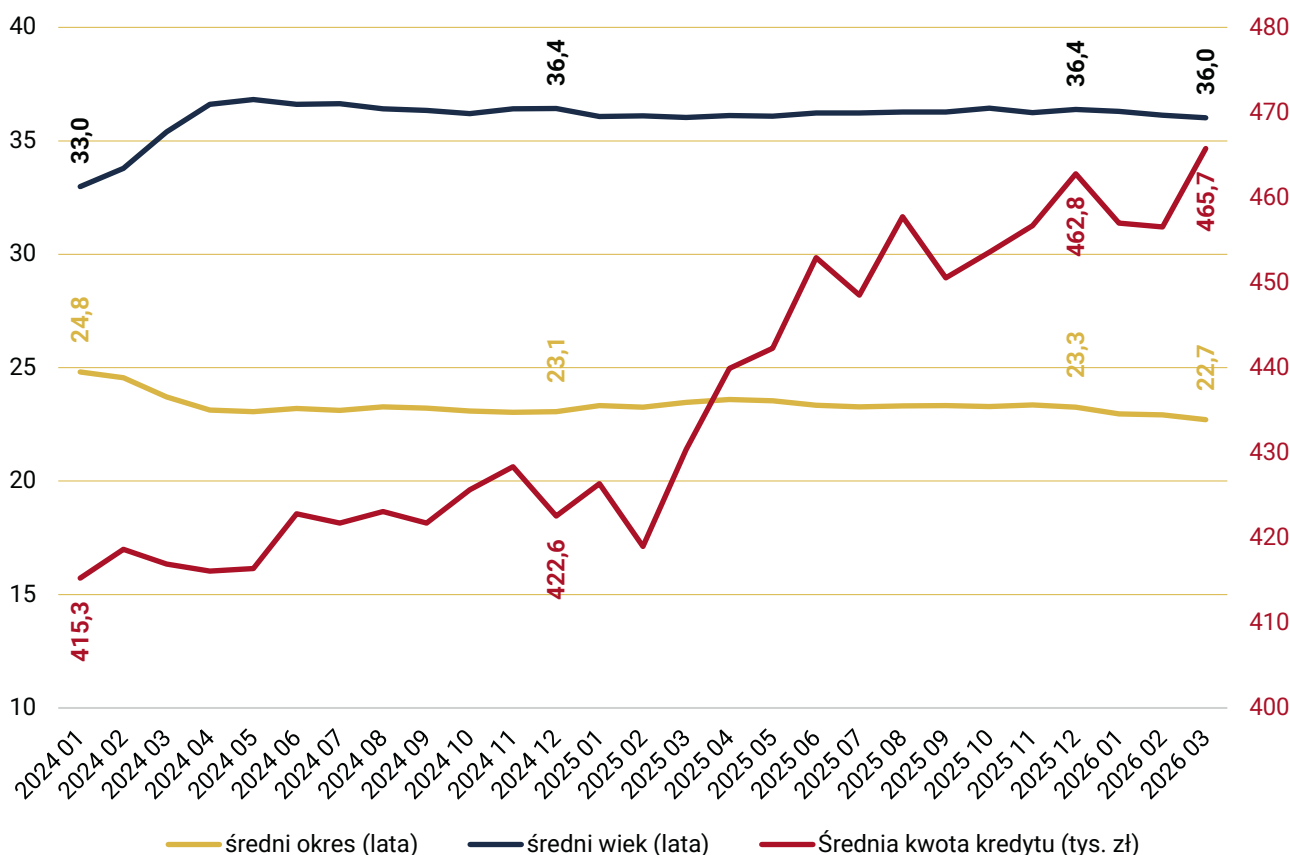
3.3. Zmiana profilu kredytobiorcy – rosnący udział osób zamożniejszych

Od stycznia 2024 r. wzrostowi przeciętnej kwoty kredytu **nie towarzyszy już wydłużanie okresu kredytowania**, co wcześniej było powszechnym sposobem zwiększania zdolności kredytowej. Oznacza to, że od ponad 2 lat kredyty zaciągane są przede wszystkim przez osoby o wyższych dochodach, które dysponują odpowiednio wysoką zdolnością kredytową wspieraną rosnącymi wynagrodzeniami i kilkoma obniżkami stóp procentowych (ostatnia

w marcu do poziomu 3,75%). Grupa ta finansowała również zakup droższych nieruchomości. Dalszy wzrost wynagrodzeń przy braku podwyżek stóp procentowych zwiększy dostępność kredytu mieszkaniowego dla kredytobiorców o relatywnie niższych dochodach.

Wieloletnie dane wskazują, że typowy wiek kredytobiorcy mieszkaniowego w Polsce wynosi **36 lat**.

Wykres 5. Średni wiek klienta oraz kwota i okres kredytu mieszkaniowego

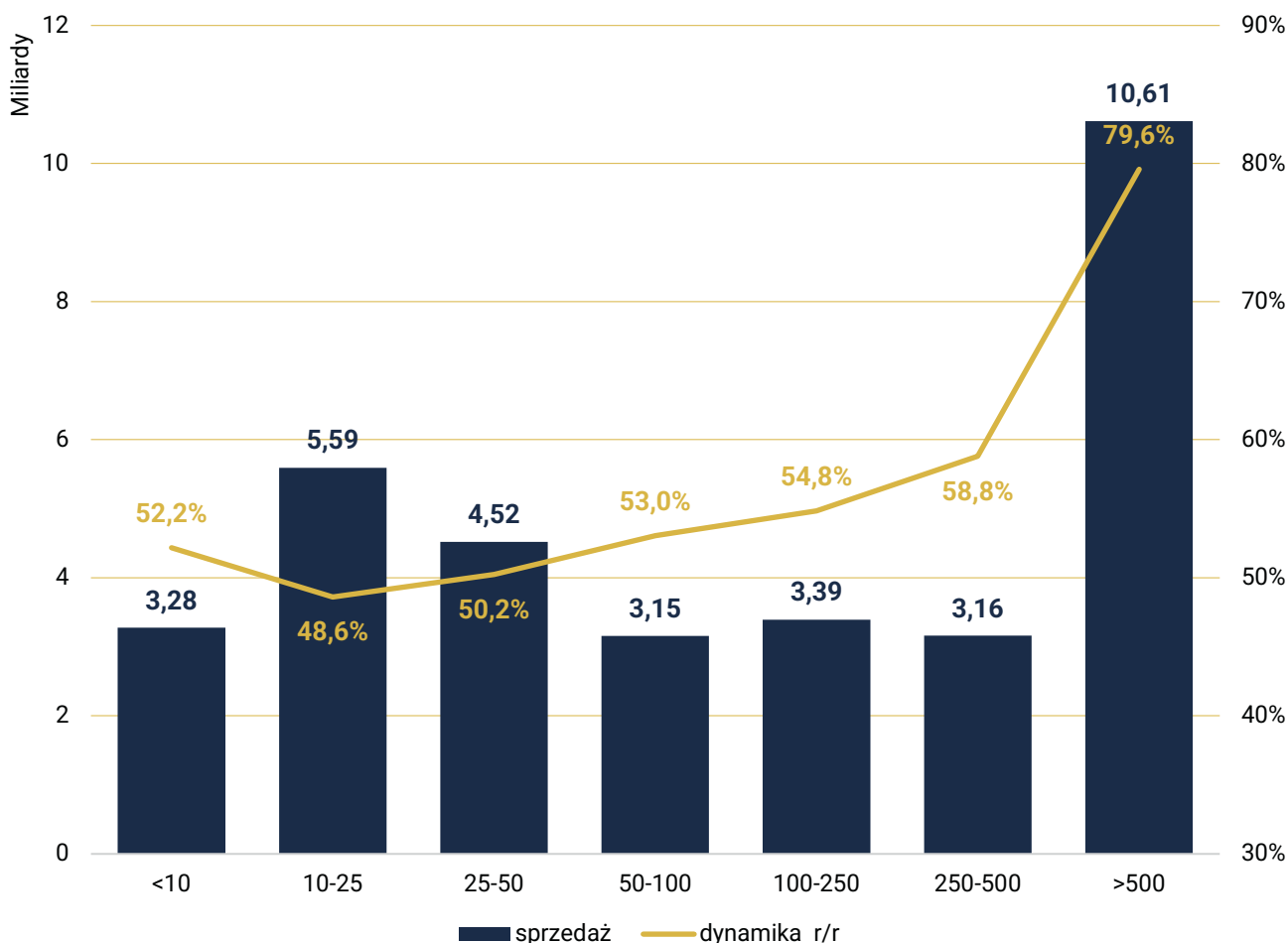
3.4. Koncentracja akcji kredytowej w dużych aglomeracjach

Kolejnym ciekawym zjawiskiem na polskim rynku kredytów mieszkaniowych jest miejsce zamieszkania kredytobiorcy. Już ponad 30% wartości całej akcji kredytowej przypada na mieszkańców miejscowości powyżej 500 tys. mieszkańców. Obecnie ludność tych miast stanowi około 18% całej populacji. Ponadprzeciętny udział kredytobiorców z dużych miast na rynku kredytów mieszkaniowych wynika z kilku przesłanek. Po pierwsze większość oferty deweloperskiej na rynku pierwotnym przypada właśnie na te miasta. A po drugie mieszkańcy tych miejscowości dysponują wyższą zdolnością kredytową, która wy-

nika z wyższego poziomu wynagrodzeń w tych lokalizacjach.

Należy również podkreślić, że w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców odnotowano najwyższą dynamikę wartości udzielonych kredytów mieszkaniowych w pierwszym kwartale 2026 r. w porównaniu z analogicznym okresem zeszłego roku – 79,6% i jest to ponad 20 pkt. proc. wyższa dynamika od drugiej najwyższej, która dotyczyła miast o liczbie mieszkańców 250–500 tys. osób.

Wykres 6. Sprzedaż kredytów mieszkaniowych (mld zł) w I kwartale 2026 oraz dynamika r/r, wg wielkości miejscowości

Źródło: BIK

Analizując aspekt przestrzenny polskiego rynku kredytów mieszkaniowych warto również zauważyć wyraźną cechę zróżnicowania poziomu ukredytowania rozumianego jako udział kredytobiorców mieszkaniowych w łącznej populacji mieszkańców danego województwa. Jeżeli z województwa mazowieckiego wydzielimy aglomerację warszawską to widzimy

jej dominację. W tej aglomeracji poziom ukredytowania na 31 marca 2026r. wynosi 18,1%. Widać również dużą różnicę pomiędzy południowo-wschodnią Polską z niskim ukredytowaniem (świętokrzyskie – 6,9% oraz podkarpackie 7,9%) a północno – zachodnią (pomorskie – 14,6% oraz dolnośląskie 14,5%).

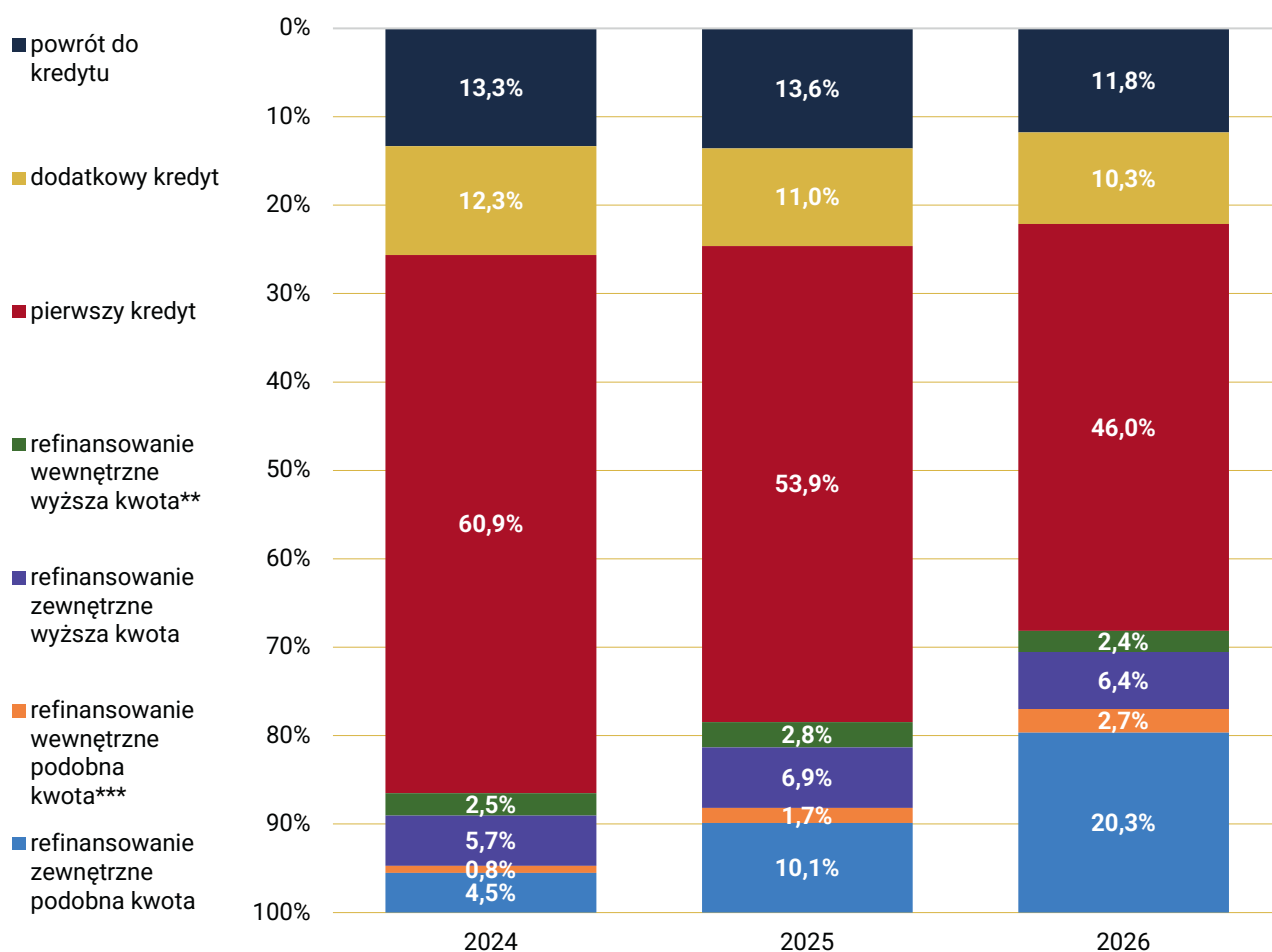
3.5. Rosnąca skala zjawiska refinansowania wcześniej zaciągniętych kredytów mieszkaniowych

Bardzo istotnym zjawiskiem wpływającym na wartość akcji kredytowej w przypadku kredytów mieszkaniowych obserwowanym już w drugim półroczu 2025 r., a dynamicznie rosnącym w I kwartale 2026 r. są refinansowania wcześniej zaciągniętych kredytów mieszkaniowych. Dotyczy to w szczególności, kredytów zaciągniętych na okresową pięcioletnią stałą stopę, w okresie wysokich stóp procentowych (lata 2022 – 2024). W latach 2023 – 2024 poziom refinansowań oscylował na poziomie 12–13%. W IV kwartale 2025 r. wraz z rozpoczęciem procesu obniżki stóp procentowych wystąpiło prawie podwojenie tego zjawiska do poziomu 20% w IV kw. Zjawisko to jeszcze przyspieszyło w 1 kwartale 2026r. i osiągnęło poziom 32%. Z kwoty 33,7 mld zł około 10,8 mld zł to refinansowania. Większość refinansowania (80%) to kredyt udzielony przez inny bank niż bank pierwotnie udzielający kredytu mieszkaniowego.

Banki muszą jednak uwzględniać zalecenia KNF. Nadzór kilka lat temu ograniczył mobilność klientów-kredytobiorców, wprowadzając zestaw rekomendacji dla kredytodawców:

- Kredyt z okresowo stałym oprocentowaniem, którego i nie minął jeszcze okres obowiązywania stałej stopy (zwykle 5 lat), można refinansować kredytem z okresowo stałym oprocentowaniem (w swoim lub innym banku).
- Kredyt z okresowo stałym oprocentowaniem, którego kończy się okres obowiązywania stałej stopy, można zrefinansować kredytem ze zmiennym oprocentowaniem lub kredytem ze stałym oprocentowaniem.
- Kredyt z oprocentowaniem zmiennym, można refinansować kredytem zarówno z oprocentowaniem zmiennym jak i oprocentowaniem okresowo stałym.

Wykres 7. Struktura wartości akcji kredytowej oraz struktura refinansowania

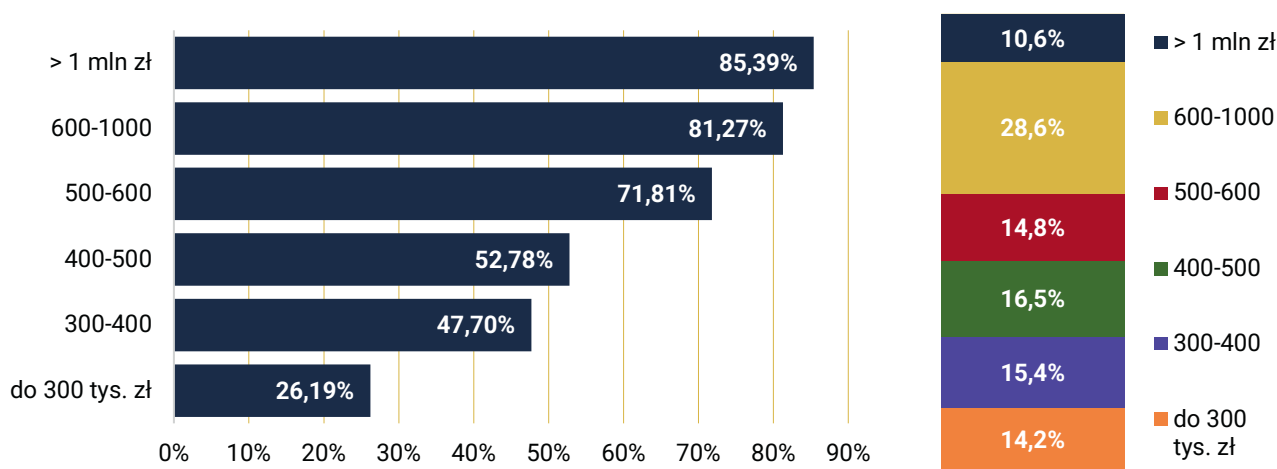
Źródło: BIK

3.6. Główna rola kredytów wysokokwotowych w rekordowej akcji kredytowej

Za bardzo wysoki poziom akcji kredytowej w I kwartale 2026 r. odpowiada przede wszystkim segment kredytów wysokokwotowych, zwłaszcza tych powyżej **600 tys. zł**. W obu przedziałach – **600 tys. – 1 mln zł** oraz **powyżej 1 mln zł** – obserwowana dynamika wzrostu przekraczała **80%**, a w przypadku **kredytów pow. 1 mln zł nawet 85%**, co czyni te segmenty kluczowymi motorami wzrostu rynku. Jedno-

cześnie fakt, że segmenty 600 tys.–1 mln zł oraz powyżej 1 mln zł wykazały tak wysoką i jednoznaczną dynamikę wzrostu, potwierdza, że impuls do rekordowej akcji kredytowej pochodził przede wszystkim od **zamożniejszych kredytobiorców**, dysponujących wyższym dochodem oraz wysoką zdolnością kredytową pozwalającą na finansowanie droższych nieruchomości.

Wykres 8. Struktura oraz dynamika akcji kredytowej kredytów mieszkaniowych w ujęciu wartościowym

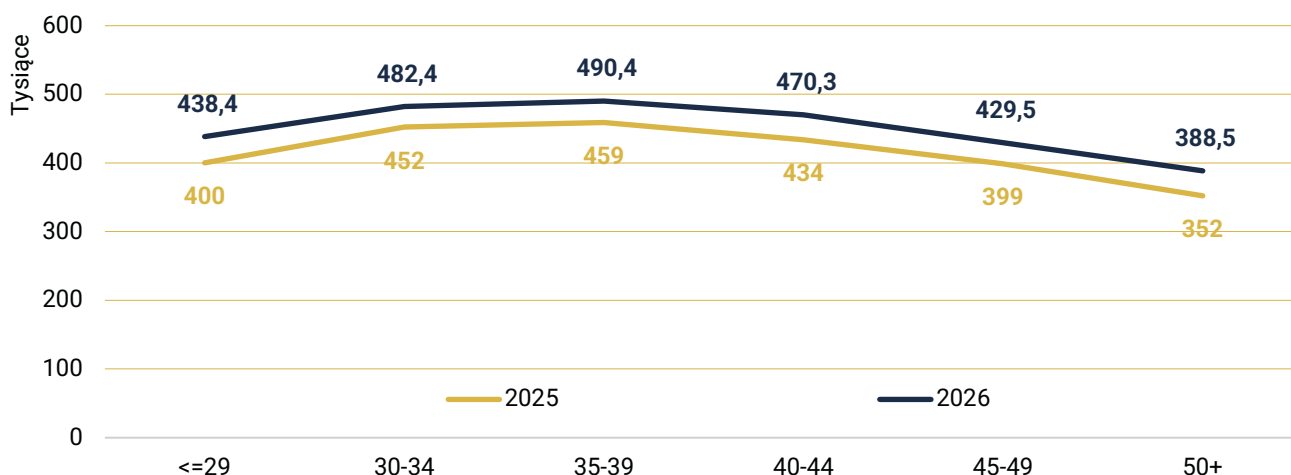

Źródło: BIK

Ponadto zjawiskiem, które wyraźnie przyspieszyło już w 2025 r., i nadal rośnie jest wzrost udziału kredytów mieszkaniowych pow. **1 mln zł**. W pierwszym kwartale 2026 r. ich udział w nowej akcji kredytowej wzrósł do **10,6% w ujęciu wartościowym**. Dla porównania, jeszcze w 2023 r. udział ten nie przekraczał **4%**. Dynamika ta wynika przede wszystkim z poprawy

zdolności kredytowej gospodarstw domowych, a w dużo mniejszym stopniu ze wzrostu cen na rynku nieruchomości. Najwyższe kwoty kredytów mieszkaniowych udzielane są kredytobiorcom w wieku 35–39 lat czyli osobom w najlepszym wieku z perspektywy aktywności zawodowej i możliwie długim okresie kredytowania.

Wykres 9. Średnia kwota kredytu mieszkaniowego (tys. zł) w zależności od wieku klienta

Źródło: BIK

4. Zjawiska, obserwacje i trendy na rynku kredytów gotówkowych

Wartość zadłużenia z tytułu kredytów gotówkowych na koniec pierwszego kwartału 2026 r. wyniosła **195,6 mld zł**. W pierwszym kwartale 2026 roku banki oraz SKOK i udzieliły kredytów gotówkowych

na łączną kwotę **31,6 mld zł (+12,3%)**, co stanowi **historyczny kwartalny rekord** w segmencie kredytów gotówkowych.

4.1. Dynamika liczby udzielanych kredytów a dynamika wartościowa

W I kwartale miesięcznie na rynku pojawiło się jedynie około **6,5 tys.** osób, które po raz pierwszy zaciągają kredyt gotówkowy. **Niski napływ nowych kredytobiorców** jest jednym z kluczowych zjawisk obserwowanych w tym segmencie. W I kwartale 2026 r. udzielono łącznie **1,111 mln kredytów gotówkowych**,

co przełożyło się na roczny wzrost liczby udzielonych kredytów o **5,7%**. Dynamika wolumenowa była więc wyraźnie **niższa** niż dynamika wartościowa, co wskazuje na istotną zmianę struktury kwotowej udzielonych kredytów gotówkowych.

4.2. Zróźnicowanie dynamiki w zależności od wartości kredytu

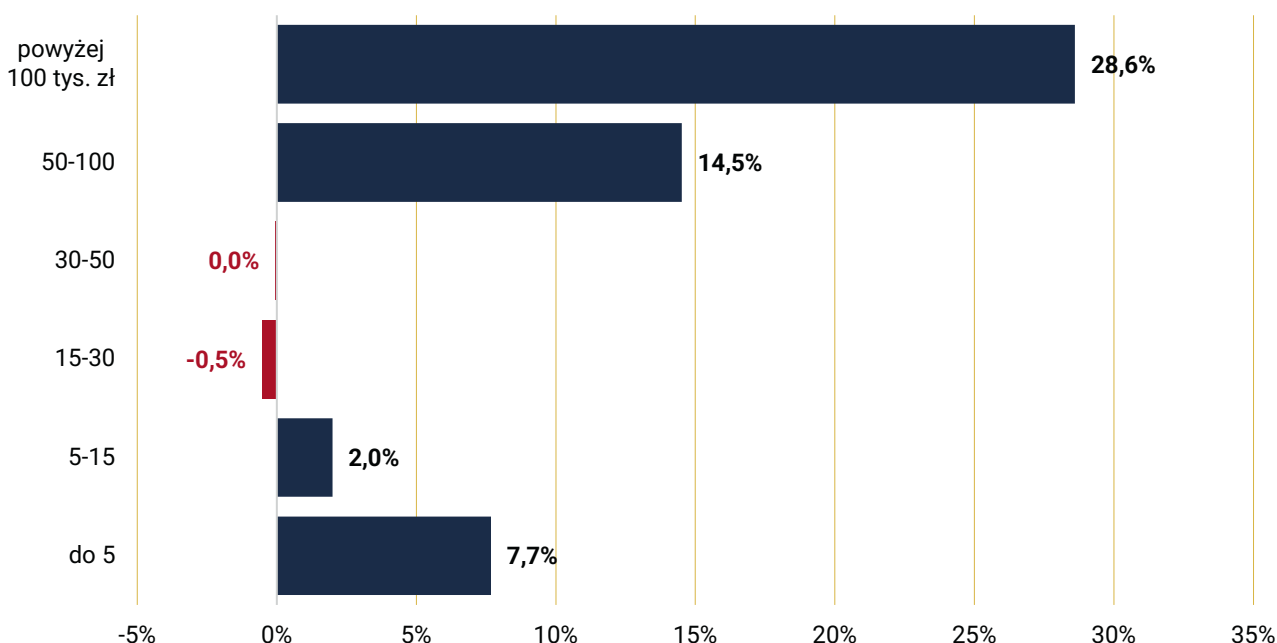
Drugim kluczowym nasilającym się zjawiskiem na rynku kredytów gotówkowych w I kwartale 2026 r. jest **bardzo wysoka dynamika w segmentach kredytów wysokokwotowych**. Najszybciej rosły:

- kredyty **powyżej 100 tys. zł** → dynamika **28,6%**,
- kredyty **50–100 tys. zł** → dynamika **14,5%**.

Kredyty z tych dwóch przedziałów kwotowych odpowiadają za ponad 61% wartości całej akcji kredytowej

w pierwszym kwartale 2026r. Oznacza to, że wzrost rynku napędzają przede wszystkim klienci z wyższymi dochodami, korzystający z kredytów większych niż standardowe średnie rynkowe oraz rosnącą skalę konsolidacji. Dla porównania, kredyty **niskokwotowe do 5 tys. zł** odnotowały dynamikę **7,7%**, a więc znacznie niższą niż segmenty wysokokwotowe. A w dwóch środkowych przedziałach 15–30 tys. zł oraz 30–50 tys. zł dynamika była wręcz zerowa.

Wykres 10. Dynamika wartości udzielonych kredytów gotówkowych w 2025 r. wg przedziałów kwotowych

Źródło: BIK

4.3. Wzrost średniej wartości kredytu gotówkowego i jego uwarunkowania

Już od kilku lat kredytobiorcy zaciągają kredyty gotówkowe na coraz wyższe kwoty – trend ten obserwowany był już w poprzednich latach, a w I kwartale 2026 r. jeszcze się nasilił. W marcu 2026 r. **średnia wartość nowo udzielonego kredytu gotówkowego wyniosła niemal 30 tys. zł**, co oznacza wzrost o **7,4% r/r**. Wzrost średniej kwoty kredytu jest przede wszystkim efektem:

1. Konsolidacji zobowiązań

Duża część kredytów o wyższej wartości udzielana jest w ramach **konsolidacji wcześniejszych zobowiązań**, którym często towarzyszy kwota „dodatkowa” na nowe lub dodatkowe potrzeby konsumpcyjne. To zaś powoduje, że kredyt konsolidacyjny zaciągany jest na wartość znacznie wyższą niż pojedyncze, standardowe kredyty gotówkowe finansujące jednorazowe cele.

2. Wydłużania okresu kredytowania

Mechanizm zwiększenia średniej kwoty kredytu opiera się również na **dłuższym okresie spłaty** kredytu konsolidacyjnego w porównaniu z pozostającymi jeszcze do spłaty okresami kredytów objętych konsolidacją – szczególnie w przypadku kredytów wysokokwotowych. Dłuższy okres kre-

dytowania obniża miesięczną ratę, a tym samym **zwiększa zdolność kredytową**, umożliwiając zaciągnięcie wyższej kwoty.

3. Niższego oprocentowania kredytów konsolidacyjnych w stosunku do parametrów kredytów objętych konsolidacją

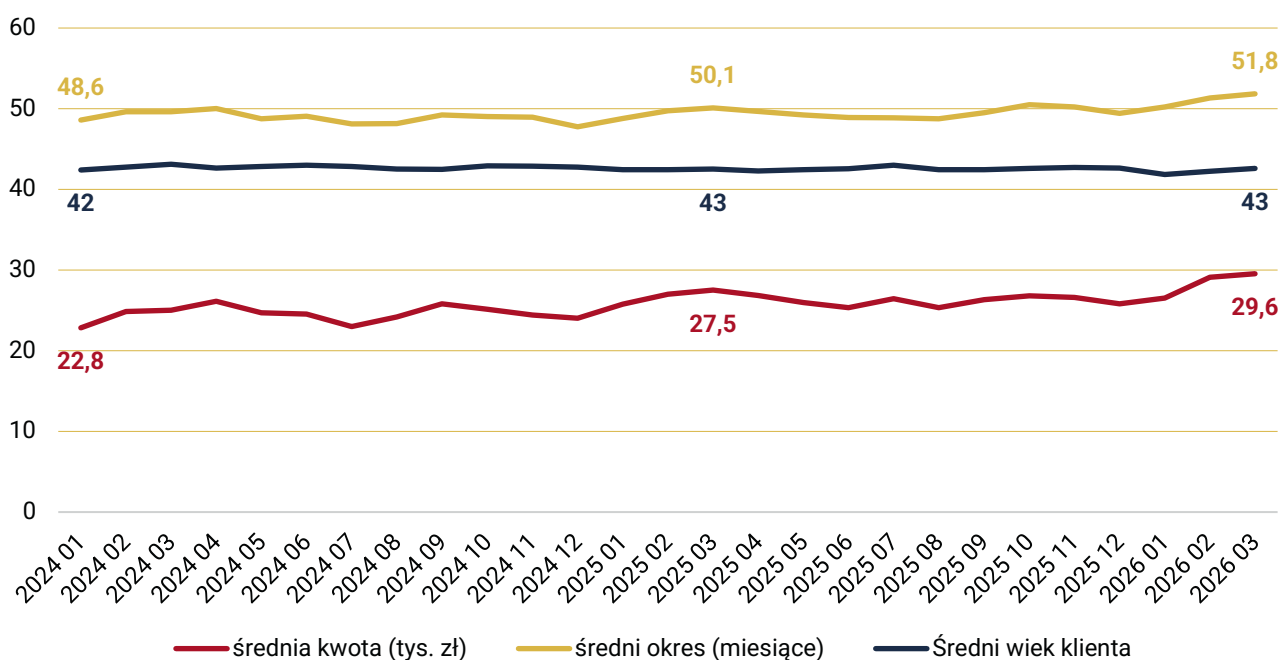
W I kwartale 2026 r. kredytobiorcy skorzystali również z efektu marcowej **obniżki stóp procentowych**, co bezpośrednio przełożyło się na niższy poziom oprocentowania nowych kredytów konsolidacyjnych względem kredytów zaciąganych w okresie wysokiego poziomu stóp procentowych. W konsekwencji niższa rata nowego kredytu wynikająca z niższego oprocentowania również:

- poprawiała zdolność kredytową,
- stworzyła „przestrzeń” do skorzystania z dodatkowego finansowania.

4. Wzrostu realnych dochodów

Zdolność kredytowa była w I kwartale 2026 r. również wspierana przez **realny wzrost wynagrodzeń**, który umożliwił finansowanie większych kwot kredytów.

Wykres 11. Średnia kwota, średni wiek i okres kredytowania kredytu gotówkowego

Źródło: BIK

4.4. Rosnący udział konsolidacji w akcji kredytowej

Jednym z najbardziej charakterystycznych trendów w segmencie kredytów gotówkowych, który w I kwartale 2026r. jeszcze się umocnił jest dynamicznie rosnący udział konsolidacji w nowej akcji kredytowej. W I kwartale 2026 r. konsolidacje odpowiadały już za **57%** całej akcji kredytowej, podczas gdy jeszcze w 2024 r. było to **51%**, a w 2023 r. **49%**. Oznacza to wzrost o **8 p.p.** na przestrzeni trzech lat, co stanowi wyraźną zmianę strukturalną tego rynku. Wśród konsolidacji zdecydowaną większość stanowią **konsolidacje wewnętrzne** (35% udział w łącznej kwocie udzielonych kredytów gotówkowych w I kwartale 2026 r.), czyli takie, w których kredytobiorca przenosi lub konsoliduje swoje zobowiązania w tej samej instytucji finansowej, w której posiada już zadłużenie.

Mechanizm ten jest atrakcyjny zarówno dla klientów, jak i dla instytucji finansowej:

- dla kredytobiorcy: umożliwia uporządkowanie zobowiązań i **zaciągnięcie dodatkowej kwoty** na finansowanie dodatkowych potrzeb,
- dla banku/SKOK-u: pozwala utrzymać klienta oraz zwiększyć portfel finansowania.

Zaciągnięciu dodatkowej kwoty sprzyja również zjawisko tzw. „**uwolnienia zdolności kredytowej**” – możliwego dzięki niższemu oprocentowaniu nowych kredytów (efekt obniżek stóp procentowych), wydłużaniu okresu kredytowania w kredytach wysokokwotowych oraz wzrostowi dochodów.

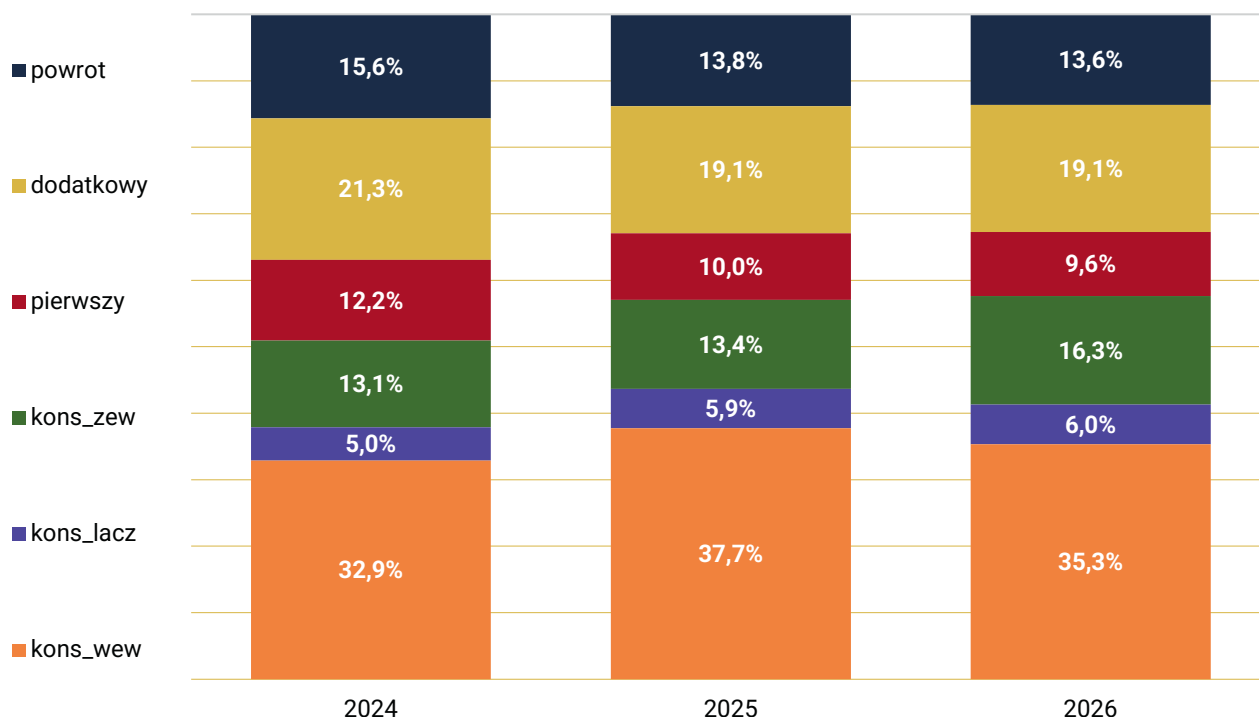
4.5. Spadek udziału pierwszego kredytu

W przeciwieństwie do dynamicznie rosnących konsolidacji, udział kredytów zaciąganych przez klientów po raz pierwszy systematycznie spada. W I kw. 2026 r. udział pierwszego kredytu wyniósł **10%**, co oznacza:

- spadek o **2 p.p.** w porównaniu z 2024 r.,
- spadek o **3 p.p.** w perspektywie trzech lat.

Zmniejszający się udział pierwszych kredytów potwierdza tezę, że **rynek kredytów gotówkowych nie przyciąga nowych klientów**, a jego wzrost wartości wynika głównie z rosnących kwot oraz konsolidacji, a nie z rosnącej liczby kredytobiorców korzystających z kredytu gotówkowego.

Wykres 12. Struktura celowa wartości akcji kredytowej kredytów gotówkowych wraz ze strukturą refinansowań kredytów gotówkowych

Źródło: BIK

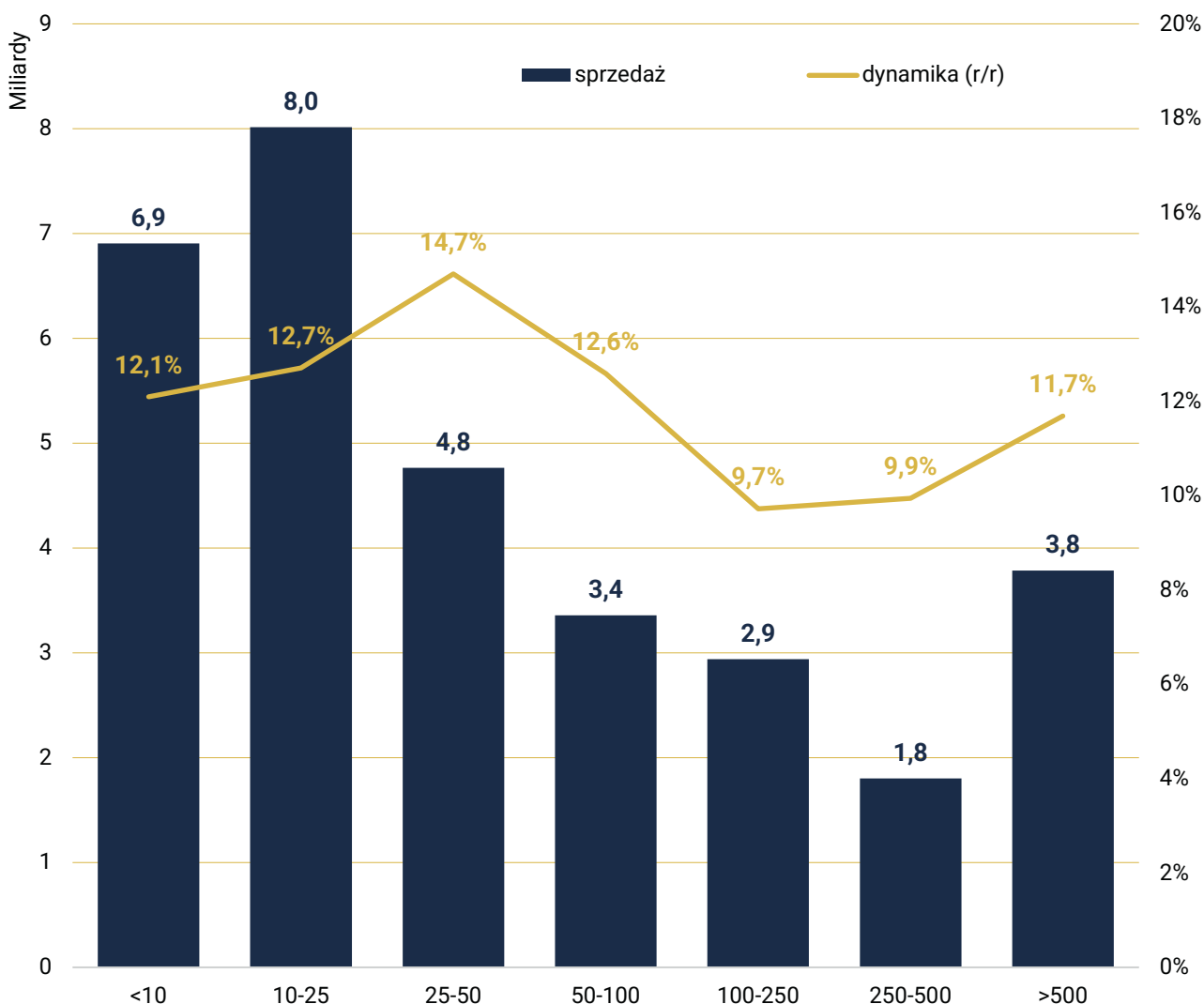
4.6. Zróżnicowanie przestrzenne kredytobiorców gotówkowych

Kolejnym charakterystycznym zjawiskiem na rynku kredytów gotówkowych jest **wyraźne zróżnicowanie przestrzenne** w korzystaniu z tego typu finansowania. Kredyty gotówkowe są relatywnie najczęściej zaciągane przez mieszkańców **mniejszych miejscowości**, zwłaszcza tych do 25 tys. mieszkańców. Jest to zjawisko odwrotne do sytuacji na rynku kredytów mieszkaniowych, gdzie wśród kredytobiorców dominują mieszkańcy dużych i bardzo dużych miast. Najwyższe tempo wzrostu r/r w I kwartale 2026 r. odnotowano w grupach:

- **miejscowości do 25–50 tys. mieszkańców** – dynamika **14,7%**,
- **miejscowości 10–25 tys. mieszkańców** – dynamika **12,7%**.

Mieszkańcy miejscowości do 50 tys. mieszkańców odpowiadają za ponad 62% łącznej wartości udzielonych w I kwartale 2026r. kredytów gotówkowych. Oznacza to, że popyt na kredyty gotówkowe rośnie najszybciej tam, gdzie poziom dochodów jest z reguły niższy niż w największych miastach, a dostęp do alternatywnych form finansowania bywa ograniczony. Mniejsze miejscowości charakteryzują się także wyższą skłonnością do finansowania bieżących potrzeb za pomocą kredytów gotówkowych, co naturalnie prowadzi do wyższej dynamiki w mniejszych miejscowościach. W rezultacie rola małych i średnich miejscowości w kreowaniu popytu na kredyt gotówkowy w I kwartale 2026 r. nadal była duża większa niż w dużych miastach.

Wykres 13. Wartość akcji kredytowej wraz z dynamiką wg miejsca zamieszkania kredytobiorców

Źródło: BIK

5. Zjawiska, obserwacje i trendy na rynku kredytów ratalnych

Wartość zadłużenia z tytułu kredytów ratalnych na koniec marca 2026 r. wyniosła **28,9 mld zł**. W 1 kwartale 2026 r. banki udzieliły finansowania ratalnego

na kwotę **6,46 mld zł**, co oznacza wzrost o **15,2% r/r** w porównaniu z pierwszym kwartałem 2025 r.

5.1. Liczba kredytobiorców – trend spadkowy

Obecnie kredyt ratalny spłaca **4,2 mln Polaków**, co oznacza spadek o **200 tys. osób** względem 2024 r. Zjawisko malejącej liczby kredytobiorców utrzymuje się pomimo bardzo atrakcyjnych warunków ofero-

wanych przez instytucje finansowe, takich jak:

- 0% RRSO,
- spłata 1–2 rat przez bank,
- wydłużone okresy finansowania.

5.2. Zmiana zachowań konsumenckich

Spadek zainteresowania kredytami ratalnymi jest prawdopodobnie powiązany z:

- **niższą aktywnością zakupową konsumentów** w porównaniu z okresem 2020–2023,

- **wzrostem skłonności do oszczędzania** w obliczu niepewności gospodarczej,
- **większą ostrożnością zakupową**, zwłaszcza w segmencie dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku.

5.3. Zróżnicowanie dynamiki w poszczególnych przedziałach kwotowych

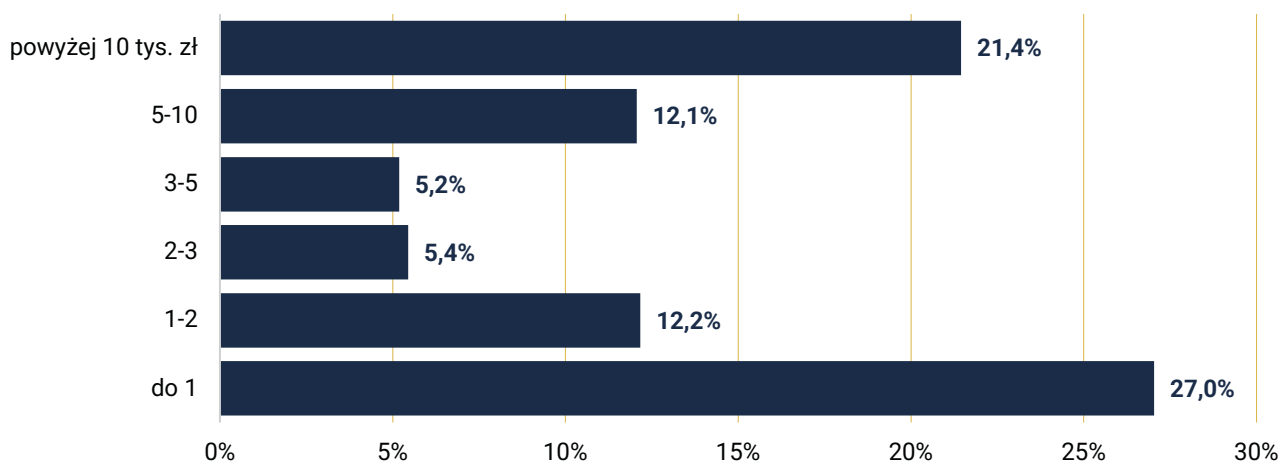
W ujęciu wartościowym w I kwartale 2026r. wyraźnie zarysowało się zróżnicowanie dynamiki w poszczególnych przedziałach kwotowych. Najwyższe dynamiki dotyczyły skrajnych przedziałów: do 1 tys. zł (+27,0%) oraz powyżej 10 tys. zł (21,4%). W I kwartale 2026 r. Polacy finansowali więc kredytem ratalnym

zakup albo **droższych towarów oraz usług** w tym:

- sprzętu RTV i AGD z wyższej półki cenowej,
- usług medycznych i edukacyjnych,
- samochodów.

albo **najtańszych**.

Wykres 14. Dynamika wartości kredytów ratalnych wg przedziałów kwotowych

Źródło: BIK

6. Jakość kredytów dla gospodarstw domowych

Już od kilku lat na rynku kredytów dla gospodarstw domowych obserwujemy **systematyczną poprawę jakości spłacalności** praktycznie wszystkich kategorii produktów kredytowych. To pozytywne zjawisko było również kontynuowane w I kwartale 2026 r. Trend ten jest widoczny zarówno w segmencie kredytów bankowych, jak i w części produktów oferowanych przez sektor pozabankowy, choć skala poprawy jest wyraźnie zróżnicowana.

Najbardziej znacząca poprawa nastąpiła w segmencie **kredytów gotówkowych**. Ich jakość spłacalności w ostatnich latach uległa wyraźnemu polepszeniu, co przełożyło się na istotne zmniejszenie poziomu szkodowości. W marcu 2024 r. wynosiła ona jeszcze 10,6% a w marcu 2026 r. spadła do poziomu 8,0%, czyli o 2,6 p.p. Spadek wartości wskaźnika NPL 90 dni częściowo wynika również z szybszej sprzedaży przez banki przeterminowanych wierzytelności. W porównaniu z pożyczkami gotówkowymi udzielanymi przez sektor pozabankowy, szkodowość kredytów gotówkowych jest obecnie **lepsza o 10,9 p.p.**, co wskazuje na:

- lepszą jakość procedur oceny ryzyka w sektorze bankowym,
- większą zdolność kredytową klientów korzystających z kredytów bankowych,

- a także skuteczność restrukturyzacji i działań prewencyjnych podejmowanych przez banki.

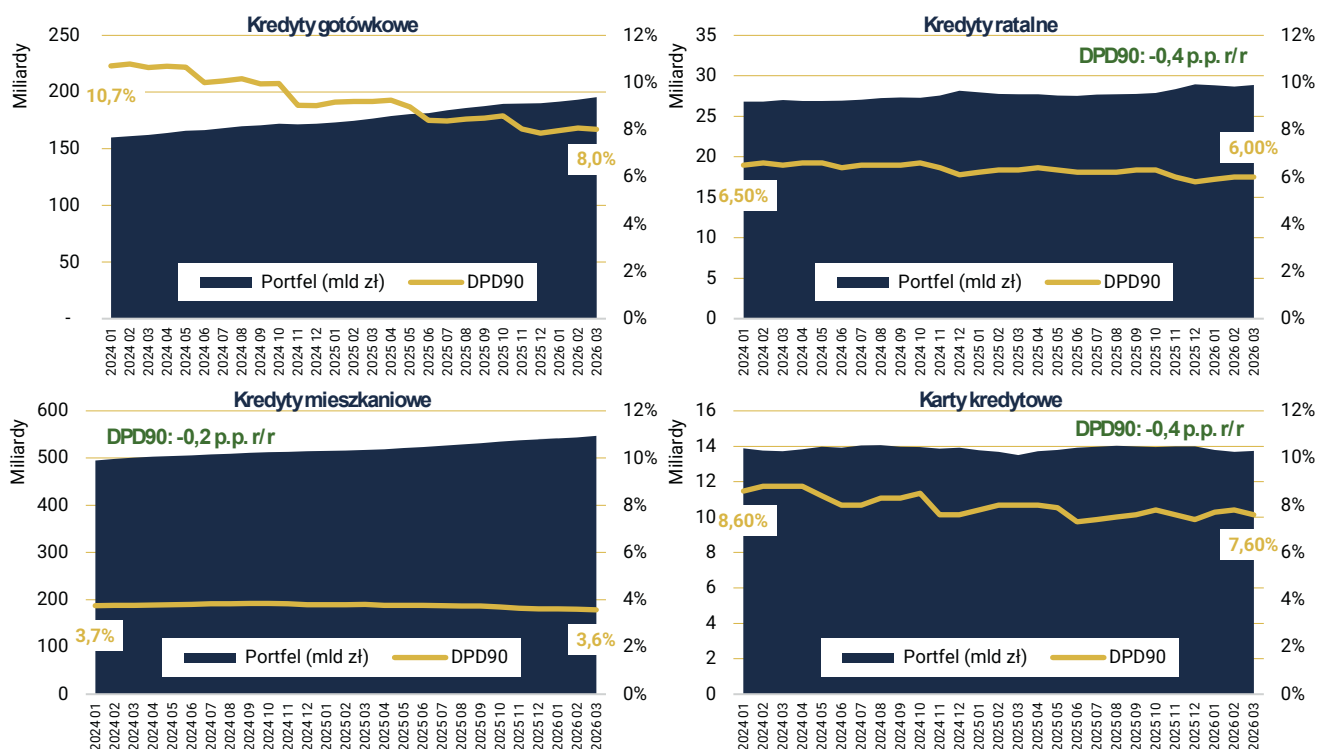
Poprawa jakości kredytów gotówkowych, jak i innych produktów finansowych, jest efektem równoczesnego działania kilku czynników makro- i mikroekonomicznych, takich jak:

- spadek stóp procentowych,
- wzrost wynagrodzeń,
- stabilny, niski poziom bezrobocia,
- bardziej świadomego i odpowiedzialnego zachowania finansowego konsumentów, w wyniku podejmowanych działań edukacyjnych,
- dostosowanych do sytuacji rynkowej polityk kredytowych banków.

Należy wyraźnie stwierdzić, że wysoka akcja kredytowa realizowana w ostatnich latach nie jest kosztem jakości, co świadczy o dużym poziomie odpowiedzialności i profesjonalizacji w zakresie zarządzania ryzykiem w instytucjach finansowych.

Dużą rolę odgrywa również kompleksowa, zintegrowana, pełna, aktualna informacja kredytowa obejmująca zarówno kredyty jak i pożyczki pozabankowe udostępniana instytucjom finansowym przez BIK.

Wykres 15. Poziom szkodowości trzech głównych produktów kredytowych na tle pożyczek pozabankowych [mld zł]

Źródło: BIK

6.1. Zróżnicowanie przestrzenne szkodowości kredytów

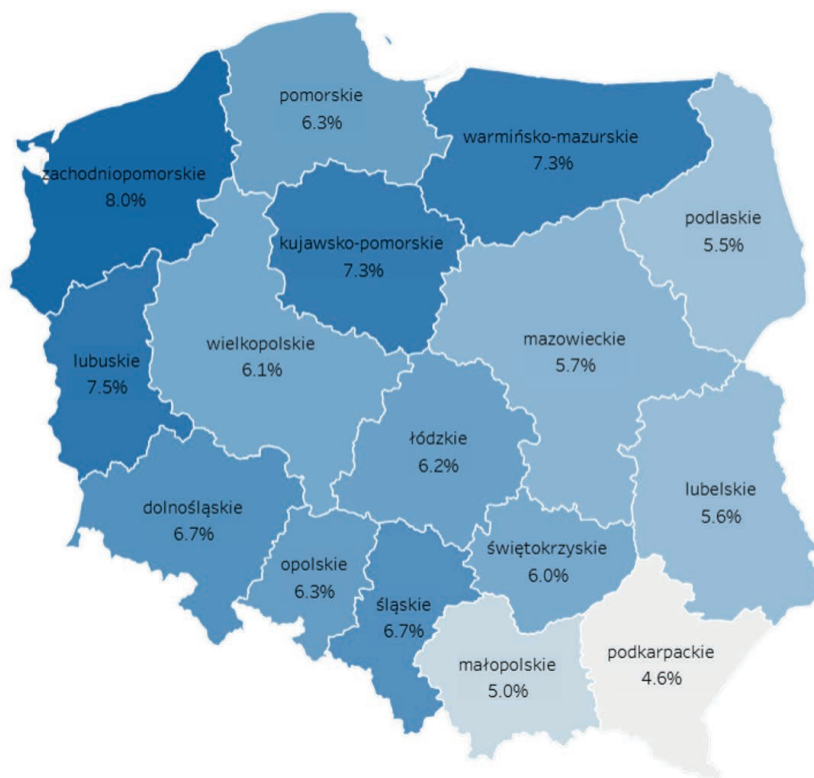
Ciekawym i jednocześnie trwałym zjawiskiem na rynku kredytów detalicznych jest **silne zróżnicowanie przestrzenne poziomu szkodowości**. Na koniec marca 2026 r. **6,2% kredytobiorców** miało problem z terminową spłatą swoich kredytów, opóźniając się z ich regulowaniem o ponad 90 dni. Średnia ta jednak nie odzwierciedla istotnych różnic regionalnych, które utrzymują się w Polsce od wielu lat. Najlepszą jakością portfela charakteryzuje się **południowo-wschodnia część kraju**, gdzie konsumenci relatywnie rzadziej zalegają ze spłatą kredytów. Najlepszym przykładem jest **województwo podkarpackie**, w którym jedynie **4,6%** kredytobiorców ma trudności z terminową obsługą zadłużenia bankowego. Na przeciwnym biegunie znajduje się **północno-zachodnia Polska**, a szczególnie **województwo zachodniopomorskie**, gdzie udział kredytobiorców z opóźnieniami przekraczającymi 90 dni wynosi **8,0%**, a więc niemal **dwukrotnie więcej** niż w województwie podkarpackim.

Tak wyraźnych różnic nie wyjaśniają klasyczne czynniki ekonomiczne, takie jak poziom wynagrodzeń, bezrobocia czy struktura gospodarcza regio-

nów. Źródeł zróżnicowania należy raczej upatrywać w czynnikach natury psychologiczno-kulturowo-socjologicznej.

Regiony południowo-wschodnie cechują się tradycyjnie **wyższą dyscypliną płatniczą**, silniejszym zakotwiczeniem społecznym oraz większym przywiązaniem do zachowań ostrożnościowych. Z kolei w regionach północno-zachodnich obserwuje się wyższą mobilność społeczną, większą skłonność do migracji, częstsze zmiany pracodawcy oraz bardziej liberalne podejście do długu – co sprzyja powstawaniu wyższych poziomów szkodowości. Należy jednak wspomnieć, że w przypadku południowo-wschodnich obszarów Polski popularne jest pożyczanie od rodziny i znajomych. Jednak ani skala tego zjawiska, ani wynikające z tego opóźnienia w spłatach zaciągniętych zobowiązań nie są nigdzie rejestrowane. W przypadku północno-zachodniej Polski, jej mieszkańcy częściej korzystają z finansowania instytucjonalnego w pełni raportowanego do BIK-u. Tak więc, poziom szkodowości zaciągniętych zobowiązań mieszkańców południowo-wschodnich regionów Polski może być zaniżony.

Mapa 1. Udział kredytobiorców z kredytem opóźnionym pow. 90 dni w łącznej liczbie kredytobiorców

Źródło: BIK

6.2. Jakość obsługi kredytów mieszkaniowych – zróżnicowanie według waluty i rosnące ryzyko prawne

W segmencie kredytów mieszkaniowych kluczowym zjawiskiem jest **bardzo silne zróżnicowanie poziomu szkodowości** w zależności od waluty, w której kredyt został udzielony. Od kilku lat obserwujemy stabilny

i niski poziom szkodowości dla kredytów złotych, utrzymujący się w I kwartale 2026 r. na poziomie **3%**, co czyni je grupą produktów o **najniższym ryzyku kredytowym** w portfelach banków.

6.3. Kredyty frankowe – wysoka szkodowość wynika z ryzyka prawnego, nie kredytowego

Istotnie wyższy poziom szkodowości w przypadku kredytów indeksowanych lub denominowanych do **CHF** nie wynika – co istotne – z wysokiego poziomu ryzyka kredytowego, lecz przede wszystkim z **ryzyka prawnego**. Głównymi czynnikami podnoszącymi ten wskaźnik są:

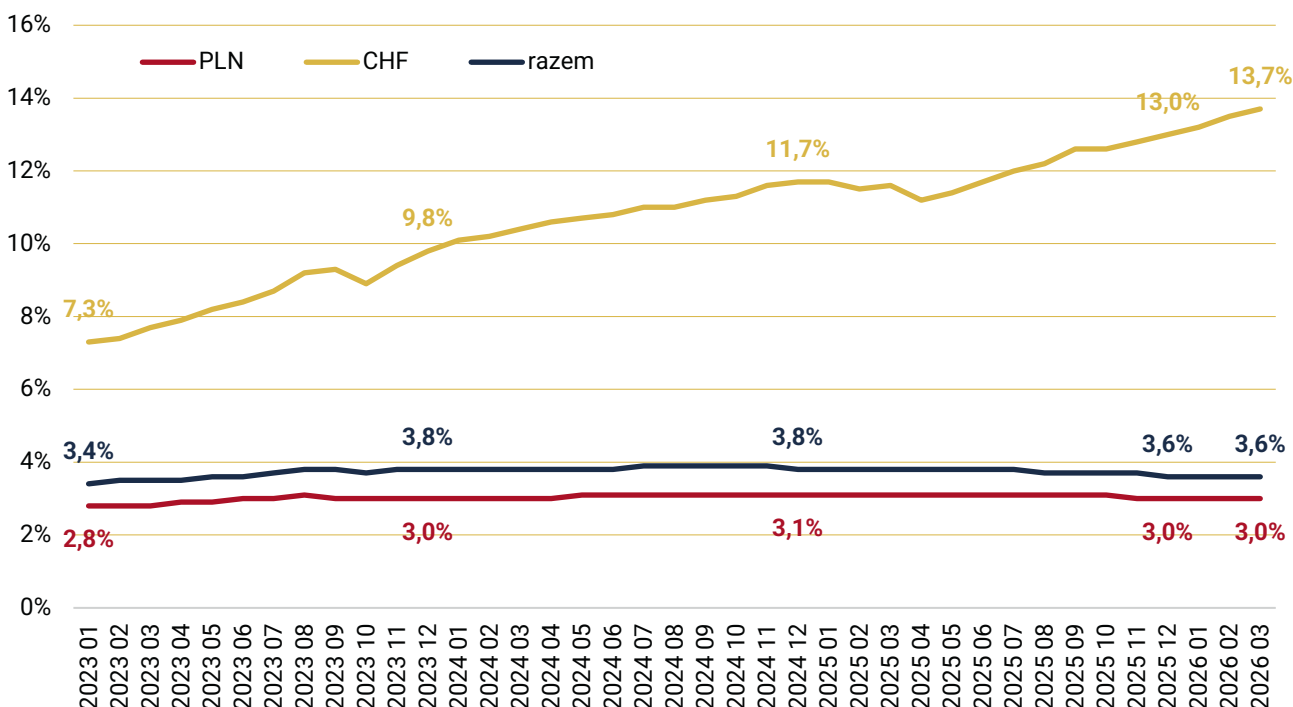
- trwające spory sądowe dotyczące abuzywności zapisów umów,
- rosnąca liczba postępowań o unieważnienie umów kredytowych,
- zatrzymywanie spłaty rat przez część kredytobiorców po wytoczeniu powództwa.

Dodatkowo, ponieważ **nowe kredyty frankowe nie są już udzielane, a część kredytów jest całkowicie spłacana**, baza (mianownik) wskaźnika NPL

systematycznie maleje. Tymczasem licznik – wartość kredytów opóźnionych o ponad 90 dni – nadal rośnie. W efekcie wskaźnik NPL w tej grupie będzie naturalnie **rosnąć**, nawet przy braku nowych negatywnych zjawisk ekonomicznych. Na koniec marca 2026 r. wskaźnik NPL dla kredytów frankowych wyniósł już 13,7% i był o 10,7 p.p. wyższy od wskaźnika dla kredytów złotych.

Udział kredytów frankowych w portfelu kredytów mieszkaniowych systematycznie spada. Na koniec marca 2026 r. stanowiły one już tylko **5,7% wartości portfela**, podczas gdy w grudniu 2011 r. było to aż **48,2%** – więcej niż kredytów złotych. Oznacza to bardzo głęboką transformację struktury walutowej rynku kredytów mieszkaniowych z dominującym, rosnącym udziałem kredytów złotówkowych na poziomie 91,7%.

Wykres 16. Poziom szkodowości kredytów mieszkaniowych wg pierwotnej waluty udzielonego kredytu

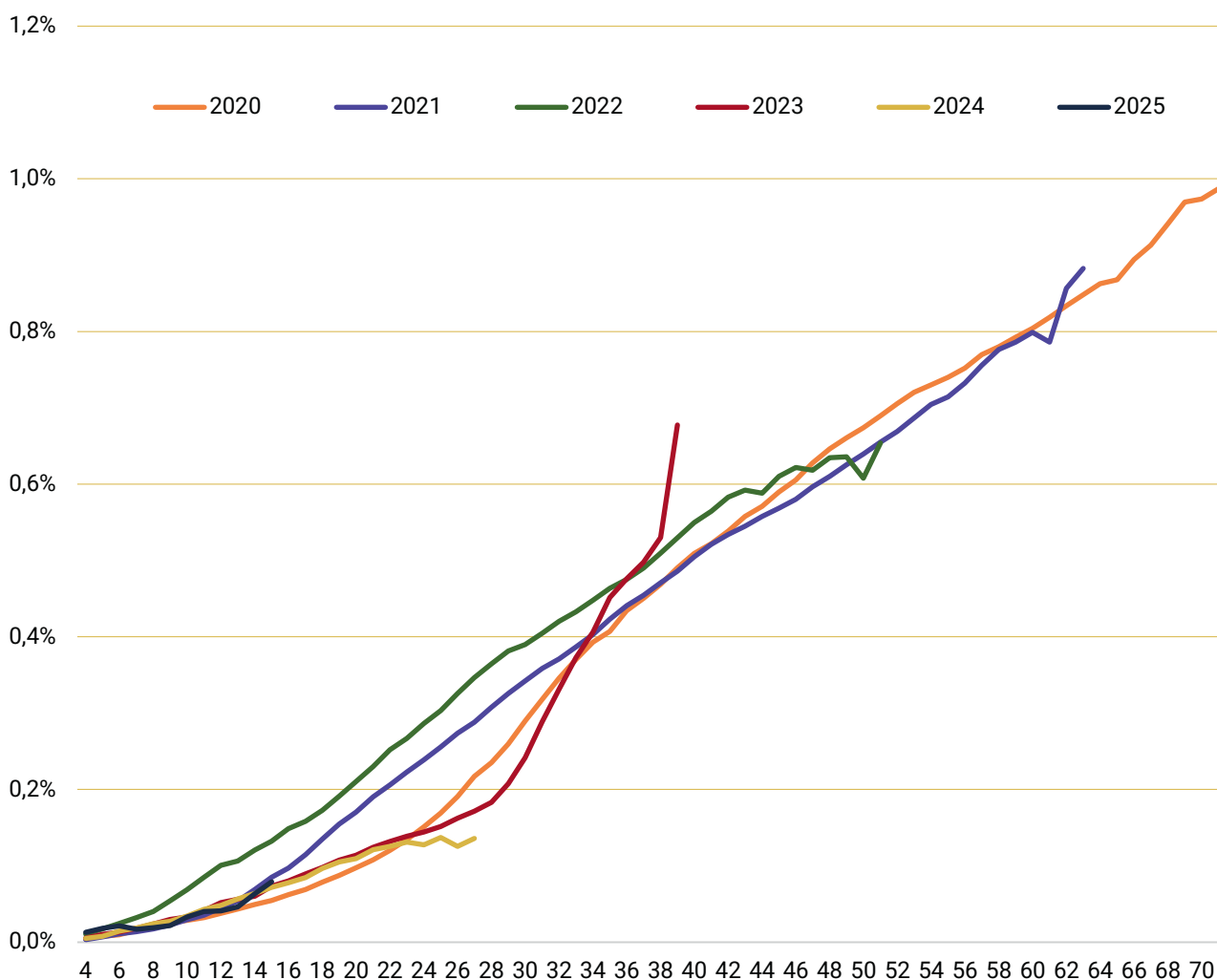
Źródło: BIK

6.4. Wysoka jakość kredytów mieszkaniowych udzielanych w ostatnich latach

Kolejnym bardzo pozytywnym zjawiskiem obserwowanym od kilku lat na rynku kredytów mieszkaniowych jest **wysoka jakość kredytów udzielanych w ostatnich latach**. Wskaźniki szkodowości dla większości roczników kredytów mieszkaniowych ulegają obniżeniu, co świadczy o bardziej konserwatywnym podejściu instytucji finansowych do oceny ryzyka oraz stabilnym profilu dochodowym nowych kredytobiorców, którzy pomimo coraz wyższych kwot zaciąganych kredytów nie mają problemu z ich terminową obsługą. Na tym tle **negatywnie wyróżniają się jednak kredyty udzielone w 2023 r.** Pogorszenie ich jakości można częściowo tłumaczyć wpływem **Programu Bezpieczny Kredyt 2%**, który w tym okresie znacząco zwiększył udział kredytów udzielanych

singlom. W szczytowym momencie funkcjonowania programu, tj. w okresie sierpień 2023 – kwiecień 2024, udział singli w nowej akcji kredytowej sięgał **prawie 48%**, podczas gdy w 2025 r. wynosił już **33,4%**, czyli wrócił do poziomu charakterystycznego dla standardowej struktury polskiego rynku. Warto podkreślić, że kredyty mieszkaniowe oparte na dochodach **jednego kredytobiorcy** – zwłaszcza w warunkach wysokich kwot finansowania oraz podwyższonych stóp procentowych – **zawsze obarczone są wyższym ryzykiem braku terminowej spłaty**. Wynika to z bardziej wrażliwej konstrukcji budżetu domowego, który nie dysponuje „poduszką” w postaci drugiego dochodu.

Wykres 17. Udział kredytów przeterminowanych powyżej 90 dni w liczbie kredytów mieszkaniowych udzielonych w latach 2020–2025, w kolejnych miesiącach od udzielenia kredytu

Źródło: BIK

6.5. Szkodowość kredytów mieszkaniowych singli

Na koniec marca 2026 r. poziom uszkodowości kredytów mieszkaniowych zaciągniętych przez singli wyniósł w ujęciu liczbowym:

- 2,0% – ogółem,
- 1,5% – w przypadku singielek,
- 2,4% – w przypadku singli (mężczyzn).

Dane te wskazują nie tylko na większe ryzyko kredytów opartych jedynie na jednym dochodzie, w porównaniu do kredytów zaciąganych przez dwoje kredytobiorców ale również na istotne różnice między jakością kredytów mieszkaniowych singielek i singli. Kobiety lepiej od mężczyzn spłacają swoje kredyty mieszkaniowe. Jest to zjawisko obserwowane także na innych rynkach i potwierdzające statystycznie wyższą dyscyplinę płatniczą kobiet.

6.6. Ryzyko i jakość kredytów mieszkaniowych wysokokwotowych

W segmencie kredytów mieszkaniowych wyraźnie widać, że **kredyty wysokokwotowe cechują się znacząco wyższym poziomem ryzyka**. Na 31 marca 2026 r. uszkodowość kredytów o kwocie **powyżej 1 mln zł** wyniosła **5,6%**, czyli była kilkukrotnie wyższa niż uszkodowość kredytów poniżej 1 mln zł.

Patrząc bardziej szczegółowo:

- dla kredytów w przedziale **600 tys.–1 mln zł** uszkodowość wyniosła **2,1%**,
- dla kredytów **poniżej 600 tys. zł** uszkodowość była na poziomie poniżej 1%, z wyłączeniem kredytów

do 200 tys. zł, w przypadku, których uszkodowość wynosi 1,6%.

Oznacza to, że rosnąca kwota finansowania prowadzi do **wyrażnie wyższego poziomu ryzyka**, co jest zgodne z logiką: im wyższa kwota kredytu i wyższe obciążenie budżetu gospodarstwa domowego, tym większa wrażliwość na szoki dochodowe i zmiany otoczenia rynkowego. Należy jednak zwrócić uwagę, że rosnący udział kredytów mieszkaniowych powyżej 1 mln zł w akcji kredytowej w przyszłości może negatywnie wpłynąć na poziom jakości całego portfela kredytów mieszkaniowych.

6.7. Jakość obsługi kredytów gotówkowych

W przypadku kredytów gotówkowych nadal występują dwa pozytywne i jednocześnie kluczowe dla jakości portfela zjawiska.

1. Poprawa jakości akcji kredytowej z ostatnich lat.

Kredyty udzielone w 2025 r. charakteryzują się **podobną jakością** jak kredyty z 2024 r. i lepszą niż kredyty udzielone w 2023 r. Oznacza to, że **rekordowy poziom akcji kredytowej osiągnięto bez wzrostu ryzyka**, a wręcz przy jego obniżeniu. Jest to szczególnie istotne z perspektywy stabilności i jakości bankowych portfeli kredytów gotówkowych. Z uwagi na oparcie analizy na opóźnieniach 90 dniowych, nie można jeszcze ocenić jakości kredytów gotówkowych z rocznika 2026.

2. Brak wzrostu uszkodowości wraz z rosnącą kwotą kredytu

W przeciwieństwie do kredytów mieszkaniowych, w przypadku kredytów gotówkowych **nie obser-**

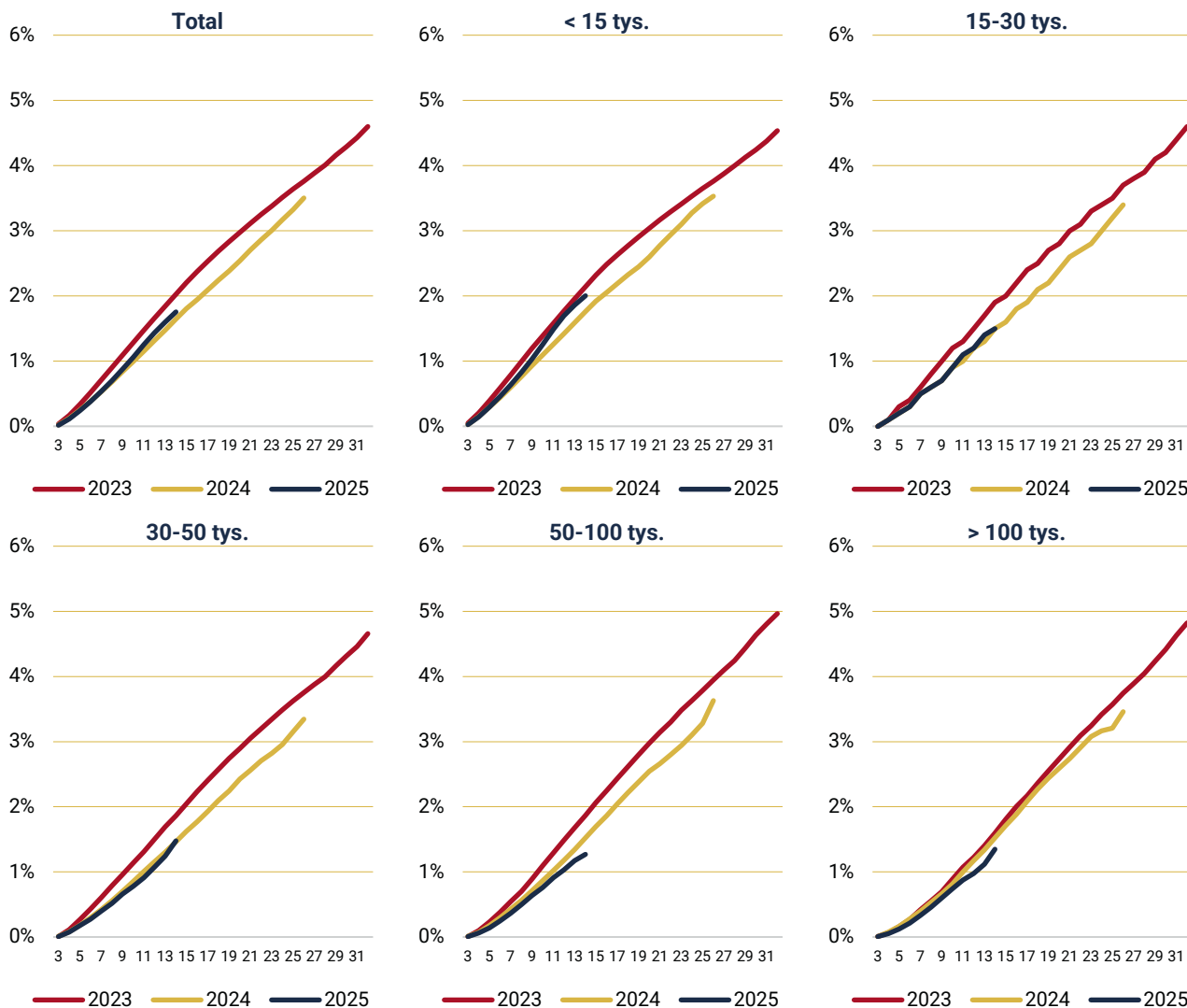
wuje się zależności między wysokością udzielonego kredytu a poziomem uszkodowości. Innymi słowy:

- kredyty wysokokwotowe nie są bardziej ryzykowne,
- struktura uszkodowości jest względnie płaska w całym zakresie przedziałów wartości udzielanych kredytów.

Świadczy to o rosnącej odpowiedzialności **zarówno po stronie banków, jak i kredytobiorców**:

- banki prowadzą konserwatywną ocenę zdolności kredytowej,
- klienci zaciągają kredyty gotówkowe racjonalnie, bardziej odpowiedzialnie, z większą świadomością konsekwencji finansowych.

Wykres 18. Udział kredytów gotówkowych przeterminowanych powyżej 90 dni w liczbie kredytów gotówkowych udzielonych w latach 2023-2025 w kolejnych miesiącach po ich udzieleniu

Źródło: BIK

6.9. Jakość kredytów ratałnych – zależność od kwoty finansowania

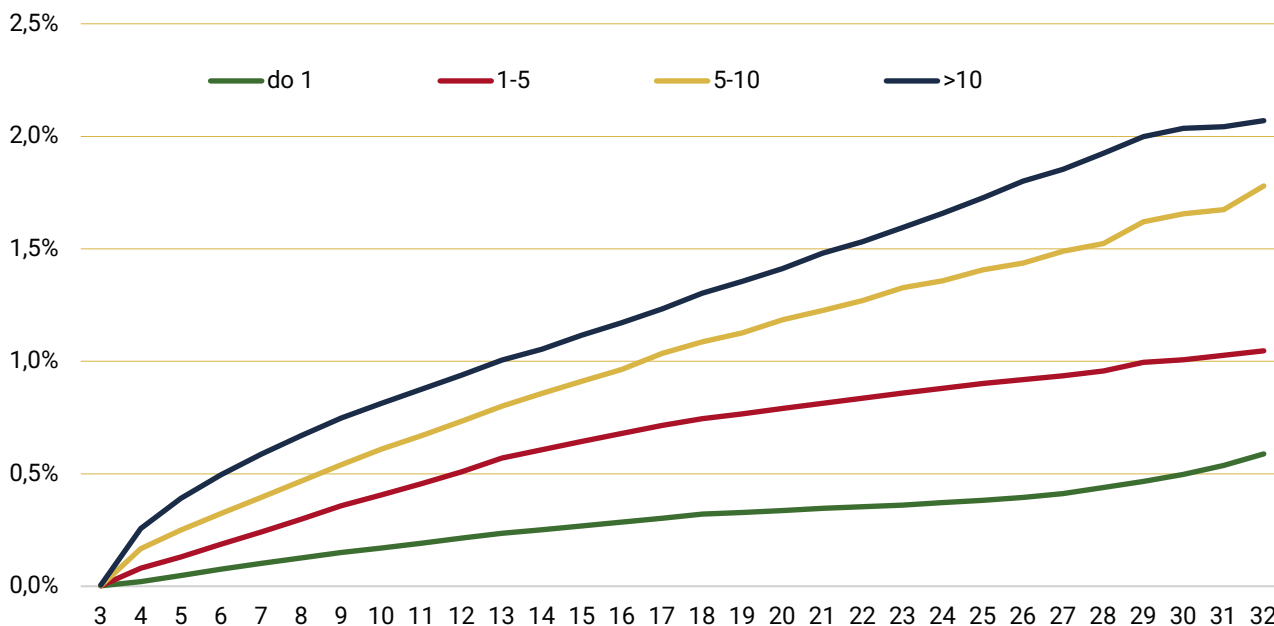
Zjawisko poprawy jakości nowo udzielanych kredytów, widoczne na rynku kredytów mieszkaniowych i gotówkowych, dotyczy również **kredytów ratałnych**. W ostatnich latach ich jakość systematycznie się poprawia, co widać zarówno w niższych wskaźnikach opóźnień, jak i w stabilizacji poziomu szkodowości w większości segmentów kwotowych. W przypadku kredytów ratałnych występuje jednak różnica w porównaniu do kredytów gotówkowych i podobieństwo do kredytów mieszkaniowych: **wzrost kwoty finansowania prowadzi do większego ryzyka braku terminowej spłaty**. O ile kredyty niskokwotowe (poniżej 1–2 tys. zł) charakteryzują się relatywnie niską szkodowością, o tyle kredyty udzielane na wyższe kwoty stają się bardziej ryzykowne. Najwyższym po-

ziomem szkodowości cechują się kredyty ratałne **powyżej 10 tys. zł**, które wymagają od kredytobiorców:

- większej miesięcznej zdolności kredytowej,
- wyższej odporności na szoki dochodowe i wydatkowe.

Zwiększone ryzyko w tym segmencie wynika z faktu, że kredyty ratałne wysokokwotowe służą zwykle finansowaniu dóbr o większej wartości – m.in. sprzętu RTV/AGD premium, drogiej elektroniki, kosztownych usług czy samochodów – co naturalnie wiąże się z większym obciążeniem budżetu domowego i dłuższym horyzontem spłaty. Z uwagi na założenia analizy vintage nie można wyliczyć szkodowości dla rocznika 2026 dla trzech pierwszych miesięcy roku.

Wykres 19. Udział kredytów ratalnych opóźnionych powyżej 90 dni udzielonych w latach 2023–2025 w kolejnych miesiącach od udzielenia oraz w zależności od kwoty udzielonego kredytu

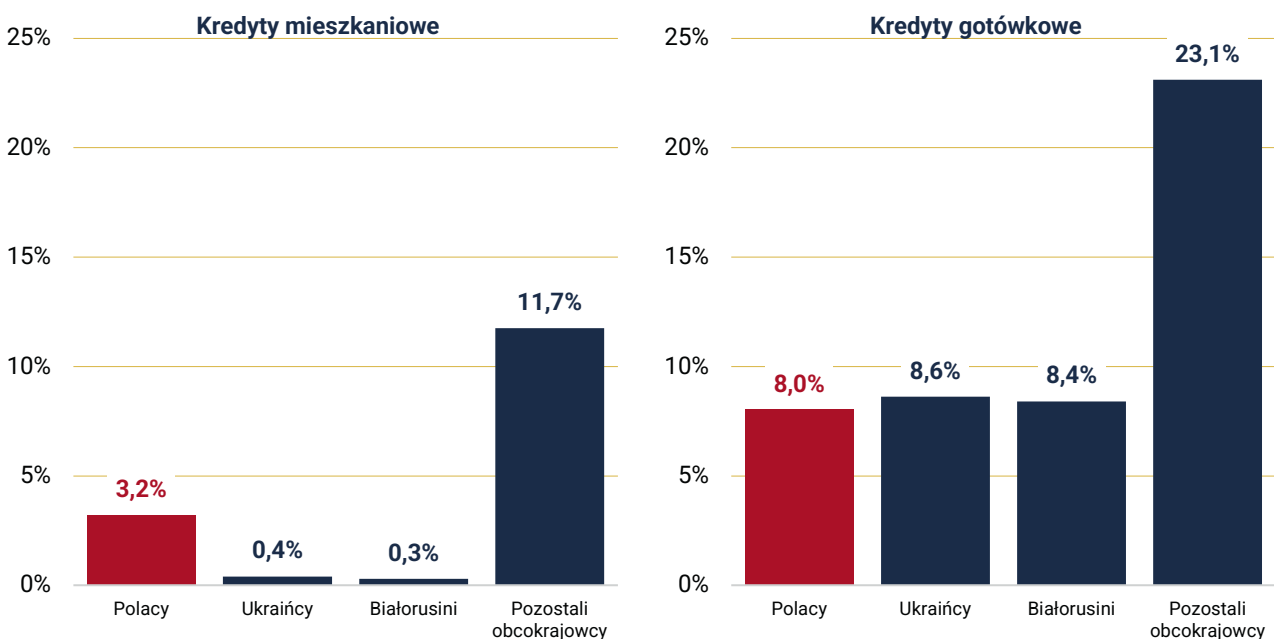
Źródło: BIK

6.10. Jakość kredytów cudzoziemców

Jakość kredytów mieszkaniowych obywateli Ukrainy i Białorusi jest dużo lepsza niż Polaków. Poziom szkodowości kredytów mieszkaniowych obywateli Ukrainy wynosi 0,4% a Białorusi 0,2%. Dla porównania, szkodowość kredytów mieszkaniowych Polaków kształtuje się na poziomie 3,2%. W przypadku kredy-

tów gotówkowych nie występuje to zjawisko. Poziom szkodowości kredytów gotówkowych Polaków i obywateli Ukrainy i Białorusi są na podobnym poziomie około 8%. Przy czym jakość kredytów gotówkowych Polaków jest nieznacznie lepsza.

Wykres 20. Jakość kredytów mieszkaniowych i gotówkowych obywateli Ukrainy i Białorusi

Źródło: BIK

7. Podsumowanie

Status na 31 marca 2026 r. głównych zjawisk, obserwacji i trendów na rynku kredytów dla gospodarstw domowych:

Opis Trendu / Obserwacji / Zjawiska	Status w I kw. 2026
1 Dwuproduktowy charakter rynku.	Intensyfikacja
2 Wzrost zadłużenia wolniejszy niż wzrost gospodarczy.	Utrwalenie
3 Jedne z najniższych poziomów zadłużenia względem PKB w UE.	Utrwalenie
4 Zróżnicowana dynamika portfela kredytowego.	Intensyfikacja
5 Systematyczny spadek liczby kredytobiorców.	Intensyfikacja
6 Zróżnicowanie geograficzne poziomu ukredytowania.	Utrwalenie
7 Rosnący udział cudzoziemców w kredytach mieszkaniowych.	Utrwalenie
8 Systematyczny spadek udziału kredytów frankowych w portfelu kredytowym.	Intensyfikacja
9 Rekordowa średnia wartość udzielanego kredytu mieszkaniowego.	Intensyfikacja
10 Stabilny wiek kredytobiorcy mieszkaniowego.	Utrwalenie
11 Duże zróżnicowanie regionalne poziomu ukredytowania.	Utrwalenie
12 Silna pozycja dużych miast na rynku kredytów mieszkaniowych.	Intensyfikacja
13 Wzrost refinansowań wcześniej zaciągniętych kredytów w środowisku wysokich stóp procentowych.	Intensyfikacja
14 Dynamiczny wzrost udziału wysokokwotowych kredytów mieszkaniowych.	Intensyfikacja
15 Mała liczba nowych kredytobiorców gotówkowych.	Utrwalenie
16 Najwyższa dynamika kredytów gotówkowych w segmencie kredytów wysokokwotowych.	Utrwalenie
17 Konsolidację głównym driverem w segmencie kredytów gotówkowych.	Utrwalenie
18 Mieszkańcy mniejszych miejscowości dominują na rynku kredytów gotówkowych.	Utrwalenie
19 Częściowe wygaśnięcie skupu przez sektor bankowych BNPL z sektora pozabankowego.	Utrwalenie
20 Coroczna poprawa jakości spłacalności.	Intensyfikacja
21 Znacznie lepsza jakość kredytów gotówkowych niż gotówkowych pożyczek pozabankowych.	Intensyfikacja
22 Silne zróżnicowanie przestrzenne szkodowości.	Utrwalenie
23 Zróżnicowanie szkodowości kredytów mieszkaniowych w zależności od pierwotnej kwoty waluty.	Utrwalenie
24 Poprawa jakości nowych roczników kredytów mieszkaniowych.	Utrwalenie
25 Wyższe ryzyko kredytów mieszkaniowych singli.	Utrwalenie
26 Niższa szkodowość kredytów mieszkaniowych singielek niż singli.	Utrwalenie
27 Wysokokwotowe kredyty mieszkaniowe bardziej ryzykowne.	Utrwalenie
28 Wysoka akcja kredytowa osiągnięta bez wzrostu ryzyka.	Z uwagi na założenia analizy vintage brak możliwości oceny zjawiska dla I kwartału
29 Brak zależności między kwotą kredytu gotówkowego a szkodowością.	Utrwalenie
30 W kredytach ratałnych wyższa kwota oznacza wyższe ryzyko.	Z uwagi na założenia analizy vintage brak możliwości oceny zjawiska dla I kwartału
31 Dużo lepsza jakość kredytów mieszkaniowych zaciągniętych przez Ukraińców i Białorusinów w porównaniu do kredytów Polaków, oraz porównywalna jakość kredytów gotówkowych zaciągniętych przez Polaków, Ukraińców i Białorusinów.	NOWE

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP

Na 30 zjawisk: *utrwalenie* zjawiska dotyczyło 18 zjawisk (58%), *intensyfikacja* 10 zjawisk (32%). W przypadku 2 zjawisk wystąpiło metodologiczne ograniczenie możliwości oceny bieżącego statusu zjawiska. Pojawiło się również jedno nowe zjawisko.

Spis wykresów i map

Wykres 1.	Wartość portfela kredytów i pożyczek pozabankowych gospodarstw domowych na 31 marca 2026 r. [mld zł]	142
Wykres 2.	Wzrost wartości oraz dynamika zwiększania się portfela trzech głównych rodzajów kredytów	143
Wykres 3.	Liczba posiadaczy kredytów bankowych i pożyczek pozabankowych [mln]	144
Wykres 4.	Liczba wnioskujących o kredyt mieszkaniowy w pierwszych kwartałach lat 2007–2026	145
Wykres 5.	Średni wiek klienta oraz kwota i okres kredytu mieszkaniowego	146
Wykres 6.	Sprzedaż kredytów gotówkowych (mld zł) w I kwartale 2026 oraz dynamika r/r, wg wielkości miejscowości	147
Wykres 7.	Struktura wartości akcji kredytowej oraz struktura refinansowania	148
Wykres 8.	Struktura oraz dynamika akcji kredytowej kredytów mieszkaniowych w ujęciu wartościowym	149
Wykres 9.	Średnia kwota kredytu mieszkaniowego (tys. zł) w zależności od wieku klienta	149
Wykres 10.	Dynamika wartości udzielonych kredytów gotówkowych w 2025 r. wg przedziałów kwotowych	150
Wykres 11.	Średnia kwota, średni wiek i okres kredytowania kredytu gotówkowego	151
Wykres 12.	Struktura celowa wartości akcji kredytowej kredytów gotówkowych wraz ze strukturą refinansowań kredytów gotówkowych	152
Wykres 13.	Wartość akcji kredytowej wraz z dynamiką wg miejsca zamieszkania kredytobiorców	153
Wykres 14.	Dynamika wartości kredytów ratalnych wg przedziałów kwotowych	154
Wykres 15.	Poziom szkodowości trzech głównych produktów kredytowych na tle pożyczek pozabankowych [mld zł]	155
Mapa 1.	Udział kredytobiorców z kredytem opóźnionym pow. 90 dni w łącznej liczbie kredytobiorców	156
Wykres 16.	Poziom szkodowości kredytów mieszkaniowych wg pierwotnej waluty udzielonego kredytu	157
Wykres 17.	Udział kredytów przeterminowanych powyżej 90 dni w liczbie kredytów mieszkaniowych udzielonych w latach 2020–2025, w kolejnych miesiącach od udzielenia kredytu	158
Wykres 18.	Udział kredytów gotówkowych przeterminowanych powyżej 90 dni w liczbie kredytów gotówkowych udzielonych w latach 2023–2025 w kolejnych miesiącach po ich udzieleniu	160
Wykres 19.	Udział kredytów ratalnych opóźnionych powyżej 90 dni udzielonych w latach 2023–2025 w kolejnych miesiącach od udzielenia oraz w zależności od kwoty udzielonego kredytu	161
Wykres 20.	Jakość kredytów mieszkaniowych i gotówkowych obywateli Ukrainy i Białorusi	161

SYMULACJA WYNIKU FINANSOWEGO BANKÓW Z UWZGLĘDNIENIEM CZYNNIKÓW MAKROEKONOMICZNYCH ORAZ ZEWNĘTRZNYCH OBCIĄŻEŃ REGULACYJNYCH I FISKALNYCH W ROKU 2026

czerwiec 2026 r.

dr hab. Czesław Lipiński

dr Wojciech Zatoń

I kwartał 2026 r.

Spis treści

SYMULACJA WYNIKU FINANSOWEGO BANKÓW W ROKU 2026 Z UWZGLĘDNIENIEM ZEWNĘTRZNYCH OBCIĄŻEŃ REGULACYJNYCH I FISKALNYCH (I KWARTAŁ 2026)	164
1. Sektor bankowy po I kwartale 2026 r. – w skrócie	166
2. Sektor bankowy – wyniki w latach 2023–2026	172
3. Sektor bankowy – scenariusze prognozy na rok 2026	173
4. Komentarz	183
5. Porównanie scenariusza bazowego bieżącej prognozy ze scenariuszem bazowym prognozy poprzedniej	185

**Stabilna
i dobra sytuacja
gospodarcza
na początku
2026 r.**

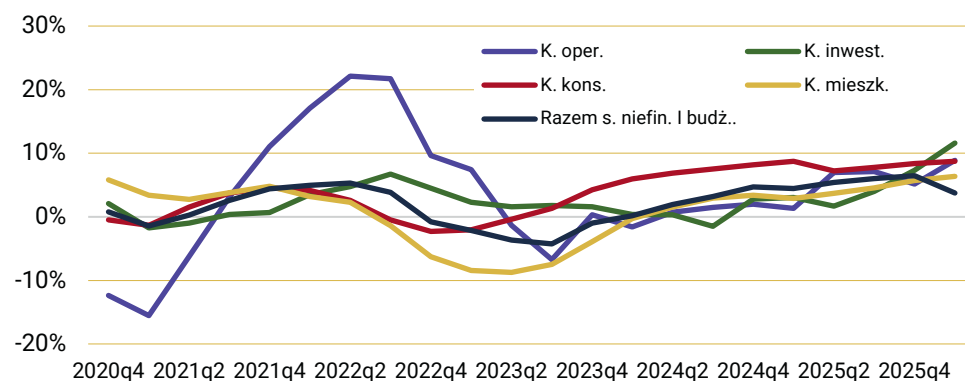
**Kontynuacja
wzrostowego
trendu akcji
kredytowej,
aczkolwiek
z wahaniami
sezonowymi
w poszczególnych
kwartałach,
odzwierciedla-
jącymi rytm
procesów
gospodarczych**

1. Sektor bankowy po I kwartale 2026 r. – w skrócie

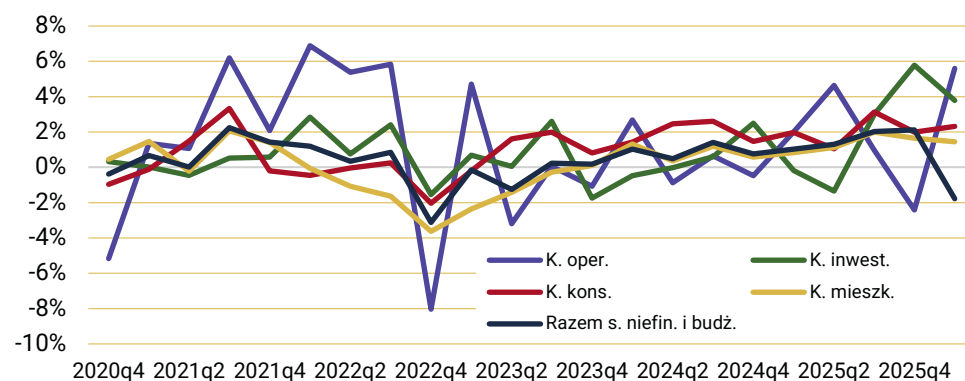
Wewnętrzna sytuacja makroekonomiczna w I kw. 2026 r. była sprzyjająca dla działalności bankowej, aczkolwiek nie bez zarysowujących się zagrożeń. Dynamika PKB na poziomie 3,5% r/r opierała się na wzroście spożycia indywidualnego i publicznego, przy stosunkowo niskiej dynamice inwestycji, zaś wpływ eksportu netto był ujemny. Obniżająca się inflacja (2,4% w grudniu 2025 r., 2,1% w styczniu i lutym br.) stworzyła podstawę do kolejnej obniżki stopy referencyjnej NBP do 3,75% w marcu 2026 r. Ale aktualna zewnętrzna sytuacja polityczna (determinowana przez negatywne następstwa wojny Rosji z Ukrainą oraz działania wojenne podjęte na Bliskim Wschodzie) zaburzyła dystrybucję paliw płynnych i gazu ziemnego, przyczyniając się do skokowego wzrostu cen tych nośników energii, który na jakiś czas podniósł poziom inflacji, wprowadzając dużą dozę niepewności co do dalszego rozwoju sytuacji. Mimo to rosnąca dynamika akcji kredytowej sugeruje, że istnieją warunki dla podwyższenia ocen zdolności kredytowej klientów, co umożliwi kompensację negatywnego wpływu spadku stóp procentowych na wynik odsetkowy. Jednocześnie poprawa jakości portfela kredytowego przynosi niższe oczekiwane straty kredytowe.

Wolumen należności brutto od sektora niefinansowego i samorządowego, obejmujących kredyty i wyemitowane dłużne papiery wartościowe, obniżył się na przestrzeni I kw. 2026 r. o 1,8% (-60 mld zł w sektorze budżetowym), osiągając na koniec marca kwotę 1 435,7 mld zł (+3,7% r/r). Najszybszy przyrost charakteryzował tym razem należności od podmiotów gospodarczych: kredyty operacyjne +5,6% k/k i +8,9% r/r, kredyty inwestycyjne +3,8% k/k i 11,6% r/r. Natomiast wolniej rosły kredyty konsumpcyjne: +2,3% k/k i 8,7% r/r, zaś kredyty na nieruchomości jedynie o +1,5% k/k i 6,4% r/r. Zauważalne są wyraźne wahania sezonowe, szczególnie istotne w przypadku kredytów operacyjnych, a w mniejszym stopniu także i kredytów inwestycyjnych.

Rys. 1a. Dynamika należności od sektora niefinansowego i samorządowego 2022q4-2026q1 (r/r)

Rys. 1b. Dynamika należności od sektora niefinansowego i samorządowego 2022q4-2026q1 (k/k)

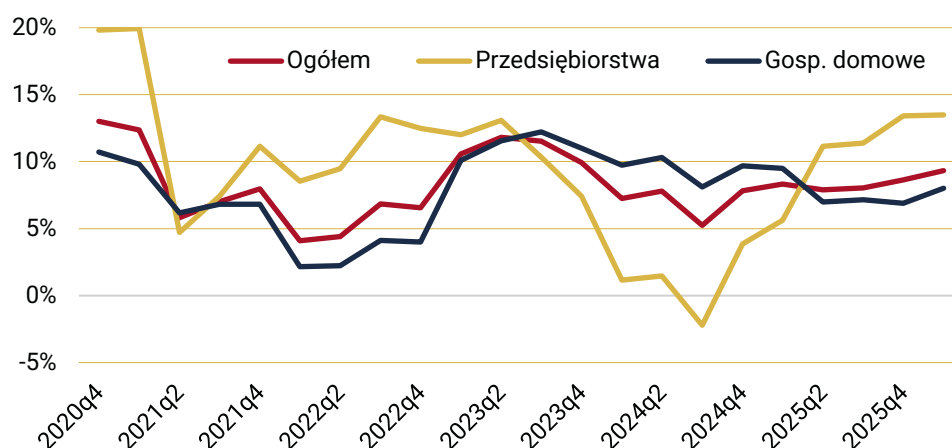

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych UKNF

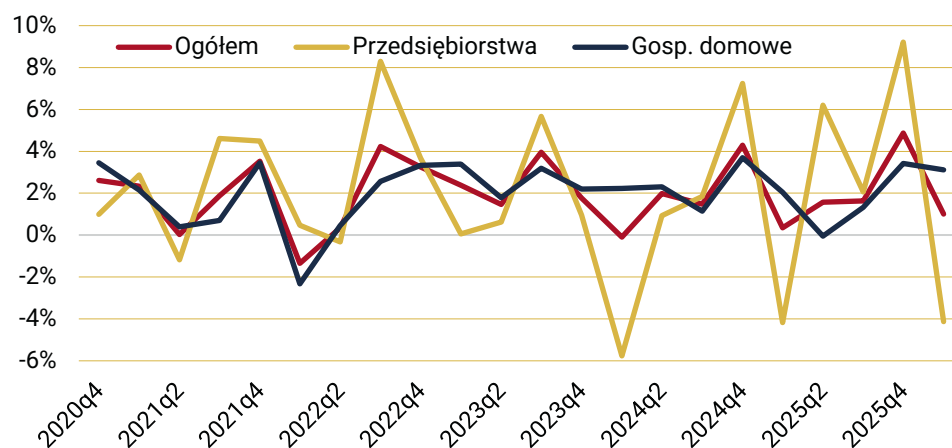
Depozyty – sezonowe wahania w segmencie przedsiębiorstw, odwrócenie trendu spadkowego dynamiki w segmencie gospodarstw domowych

Depozyty przedsiębiorstw cechuje w I kwartale każdego roku wyraźny sezonowy spadek: -3,9% pomiędzy grudniem 2025 r. a marcem 2026 r., chociaż w skali 12 miesięcy mamy do czynienia z przyrostem o 14,1%. Obserwowane na przestrzeni początkowych kwartałów 2025 r. osłabienie rocznej dynamiki depozytów gospodarstw domowych przestało być aktualne: w I kw. 2026 r. wzrosły one o 3,0% k/k i o 9,0% r/r. Relatywnie stabilne depozyty gospodarstw domowych (1 491 mld zł) stanowią 72% łącznego wolumenu depozytów sektora niefinansowego (2 068 mld zł). Znacząca przewaga tego wolumenu nad wolumenem kredytów (1 272 mld zł) stwarza solidną podstawę dla potencjalnej ekspansji akcji kredytowej.

Rys. 2a. Dynamika depozytów podmiotów niefinansowych 2022q4-2026q1 (r/r)

Rys. 2b. Dynamika depozytów podmiotów niefinansowych 2022q4-2026q1 (k/k)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych UKNF

Stopa referencyjna NBP, stopy rynku pieniężnego

Stopa referencyjna NBP, która na koniec grudnia 2025 r. wynosiła 4,00% (ustalona w wyniku serii 3 obniżek po 25 punktów bazowych w październiku, listopadzie i grudniu), uległa kolejnej obniżce do 3,75% w marcu br., w ślad za danymi potwierdzającymi utrzymywanie się inflacji w I kw. 2026 r. w przedziale bezpośredniego celu polityki pieniężnej. Niepewna sytuacja geopolityczna skutkująca ponownym odbiciem inflacji spowodowała przejście Rady Polityki Pieniężnej na pozycję „wait and see”, co w praktyce może oznaczać utrzymywanie się stóp NBP na obecnym poziomie przez dłuższy czas. Stopy procentowe rynku pieniężnego wydają się odzwierciedlać to podejście: stopa WIBOR 3M, która osiągnęła minimum na poziomie 3,76% przed podjęciem działań wojennych Izraela i USA przeciw Iranowi na przełomie lutego i marca br., utrzymuje się od tego momentu na poziomie 3,84%-3,88%, zaś stopa WIBOR 6M z wartościami z przedziału 3,89%-3,95% wskazuje na duże prawdopodobieństwo braku istotnych zmian stóp procentowych w perspektywie co najmniej dwóch kolejnych kwartałów, a więc do końca 2026 r.

Przychody odsetkowe

W warunkach niższych stóp procentowych przychody odsetkowe w I kw. 2026 r. (41,2 mld zł) były niższe o 3,8% w porównaniu z kwartałem poprzednim i o 9,0% niższe w porównaniu z I kw. 2025 r. Średnia stopa przychodowości aktywów odsetkowych utrzymywała się na poziomie 5,09% p.a., wobec 5,31% w IV kw. 2025 r. i 5,67% średnio w całym 2025 r.

Koszty odsetkowe

Koszty odsetkowe w I kw. 2026 r. (14,0 mld zł) obniżyły się szybciej, niż przychody: o 8,1% w porównaniu z poprzednim kwartałem, zaś o 19,6% w porównaniu z I kw. 2025 r. Średnie oprocentowanie zobowiązań ukształtowało się na poziomie 1,85%, a więc o 21 punktów bazowych poniżej średniego poziomu 2,06% w roku 2025.

Wynik odsetkowy

Szybszy spadek kosztów, niż przychodów odsetkowych, spowodował, że wynik z tytułu odsetek (27,2 mld zł) w I kw. br. był zaledwie o 2,3% niższy w porównaniu z analogicznym kwartałem 2025 r., zaś o 1,4% niższy w porównaniu z IV kw. 2025 r. Dzięki temu stanowi on silną bazę przychodów operacyjnych systemu bankowego.

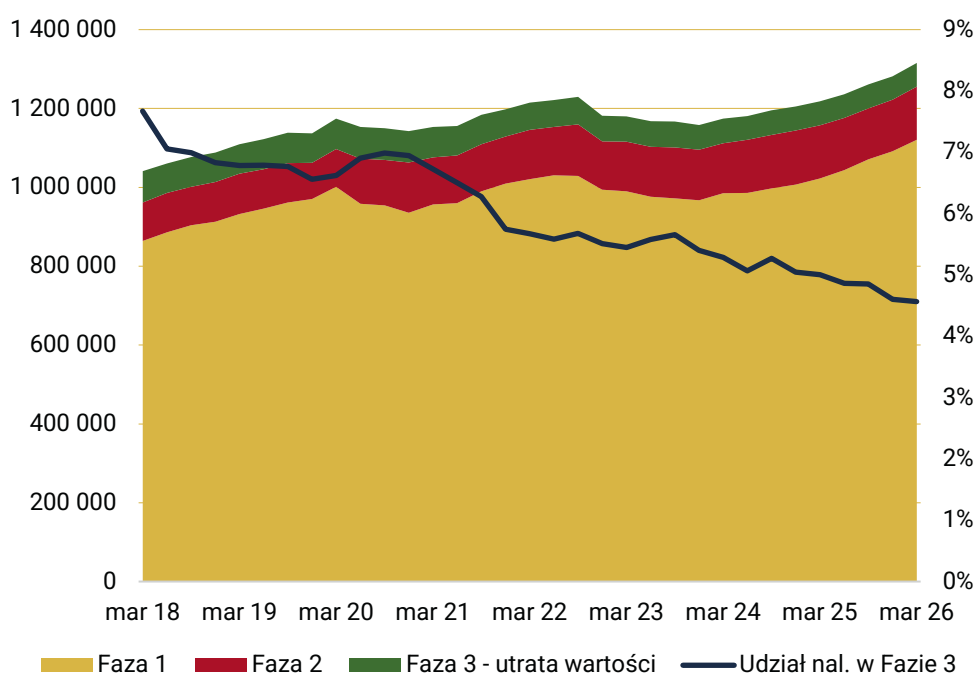
Wynik z tytułu opłat i prowizji

Przyspieszenie dynamiki akcji kredytowej to niewątpliwie główny czynnik sprzyjający wzrostowi wyniku z tytułu opłat i prowizji: kwartalna kwota 5,3 mld zł była o 6,7% wyższa w porównaniu z analogicznym kwartałem 2025 r., zaś o 1,4% wyższa w porównaniu z IV kw. 2025 r.

Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych

Wolumen należności od sektora niefinansowego w fazie 3. (ze stwierdzoną utratą wartości) oscyluje od końca 2024 r. wokół wartości 60 mld zł, co w sytuacji trendu wzrostowego całego portfela tych należności powoduje spadek wskaźnika udziału należności w fazie 3. w sumie należności ogółem – 4,56% na koniec marca br., w porównaniu z 5,00% w marcu 2025 r. i 4,60% w grudniu 2025 r. Należności w fazie 2. (pod obserwacją) utrzymują od 2020 r. stabilny udział rzędu 10–11% (wcześniej 8–9%). Wobec powyższego niższy w porównaniu z analogicznym kwartałem sprzed roku jest kwartalny wynik z tytułu utraty wartości należności kredytowych w rachunku zysków i strat: -1,256 mld zł wobec -1,505 mld zł (spadek o -16,5% r/r).

Rys. 3. Sektor niefinansowy ogółem - struktura jakościowa należności (dane w mln zł)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych UKNF

Koszty działania

Koszty działania w I kw. 2026 r. z kwotą 17,6 mld zł były o 8,5% wyższe w porównaniu z I kw. 2025 r. Złożył się na to wzrost kosztów osobowych o 7,1%, kosztów ogólnego zarządu (obejmujących zarówno koszty działania jak też koszty regulacyjne) o 11,4%, zaś kosztu amortyzacji zaledwie o 0,9%.

Koszty ryzyka prawnego

Skala zagrożenia ryzykiem prawnym związanym z frankowymi kredytami hipotecznymi obniżyła się znacząco. Koszty tworzenia rezerw z tytułu tego ryzyka, bezpośrednio widoczne w rachunku zysków i strat, wyniosły w I kw. 2026 r. 874 mln zł, co stanowi 62,7% kwoty osiągniętej w porównywalnym okresie ubiegłego roku. Niewyodrębnione pozostaje natomiast obciążenie pozostałych kosztów operacyjnych kosztami procesów sądowych i ugód z klientami w przypadku kredytów już spłaconych, ani też skala obniżenia przychodów odsetkowych lub tworzenia dodatkowych odpisów z tytułu utraty wartości należności w przypadku kredytów aktywnych.

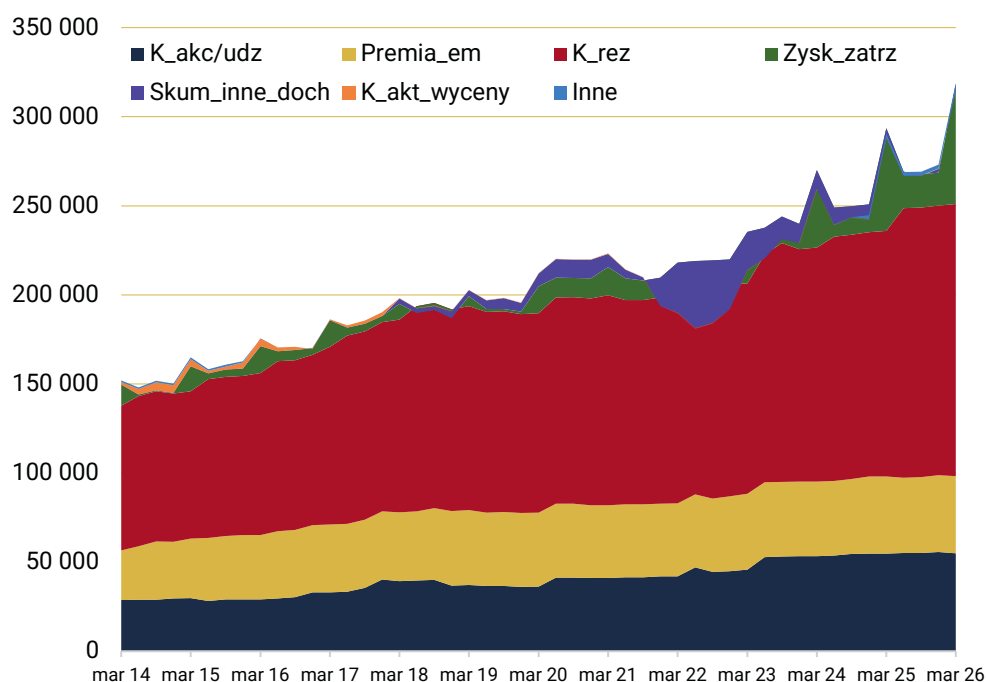
Zysk i rentowność

Kwartałny wynik netto w I kw. 2026 r. (9,45 mld zł) był niższy o 19,6% w porównaniu z wynikiem osiągniętym w I kw. 2025 r. Jest to po części rezultat działania w warunkach niższych stóp procentowych i wyższych kosztów administracyjnych, ale głównym negatywnie oddziałującym czynnikiem jest tu wyższe obciążenie podatkiem dochodowym CIT, z nominalną stopą zwiększoną z 19% do 30%. Ze względu na wzrost wolumenu kapitału bilansowego o 9,8% r/r przyniosło to obniżenie annualizowanej stopy zwrotu z kapitału ROE z poziomu 16,26% do 11,90%, tj. o 436 punktów bazowych. Natomiast stopa zwrotu z aktywów ROA spadła w tym samym czasie z poziomu 1,36% do 1,13%, ale w tym przypadku porównywalność jest utrudniona przez zmianę metodologii prezentacji niektórych składników aktywów w danych KNF i NBP, obniżającą znacząco łączną sumę bilansową systemu bankowego.

Fundusze własne – kapitał bilansowy

Kapitał bilansowy (bez zysku okresu bieżącego) osiągnął w I kw. 2026 r. poziom 318,7 mld zł, wyższy o 9,8% w porównaniu z końcem marca 2025 r. Kwota na koniec kwietnia br. była o ok. 10 mld zł niższa, co w pewnej mierze ilustruje skalę wypłaty dywidend.

Rys. 4. Wolumen i struktura kapitału bilansowego banków

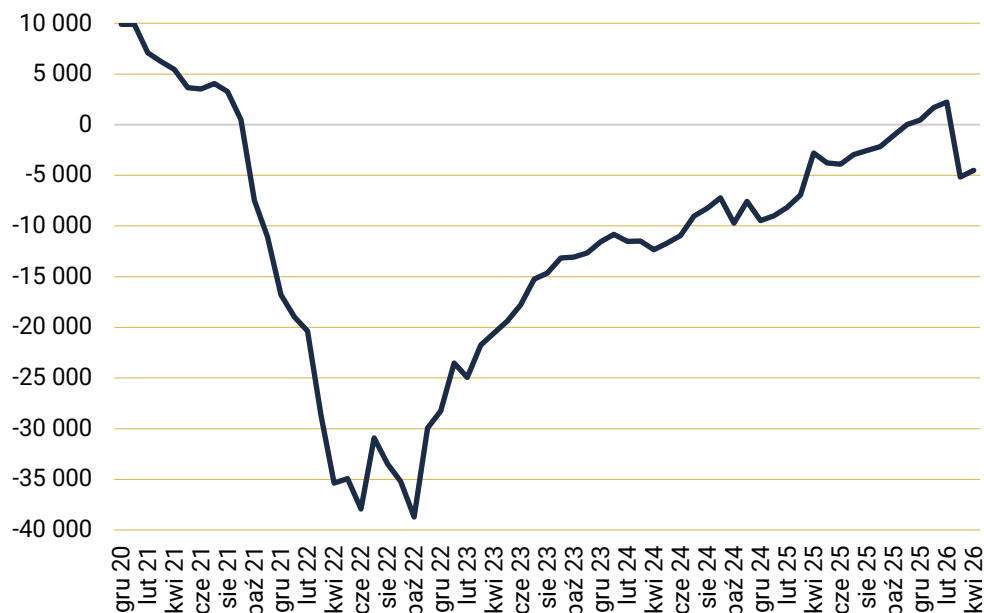

Źródło: UKNF

**Fundusze
własne – kapitał
regulacyjny**

Kolejnym czynnikiem, negatywnie wpływającym na poziom kapitału bilansowego, jest korekta spowodowana przez skutki wyceny obligacji SP w kwocie 7,4 mld zł, jaka nastąpiła w marcu b.r. – zamiast korekty na dodatnim poziomie 2,2 mld zł wystąpiła strata rzędu 5,2 mld zł. W kwietniu strata zmniejszyła się do 4,5 mld zł, dalsze zmiany są uwarunkowane przez kształtowanie się rynkowych stóp procentowych.

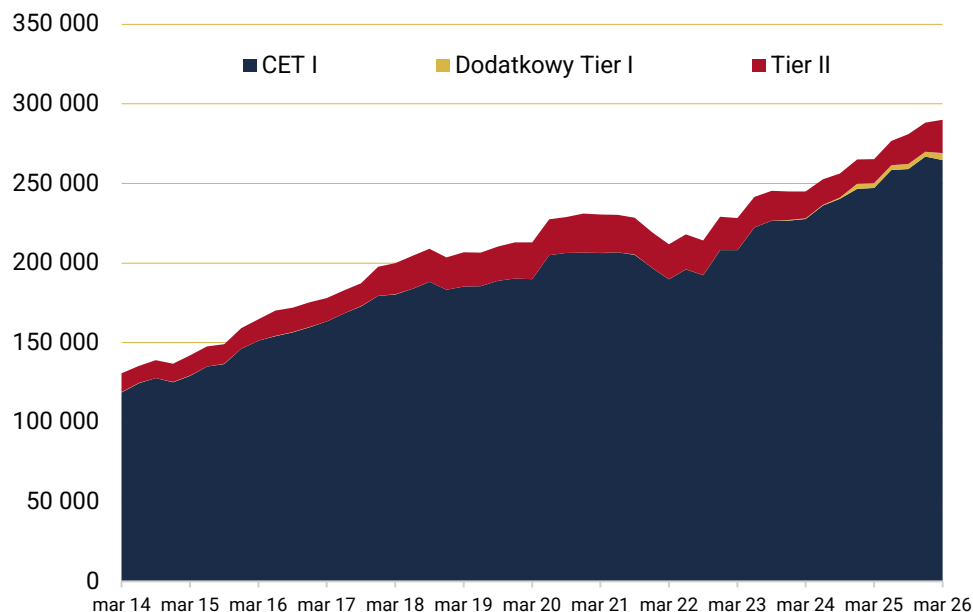
Rys. 5. Skumulowane straty na kapitale 2020'12 – 2026'04 (mln zł)

Źródło: UKNF

Kapitał regulacyjny, zgodny z wymogami rozporządzenia CRR (290,1 mld zł na koniec marca 2026 r.), zwiększył się w skali roku o 9,4%. Zauważalna jest postępująca zmiana jego struktury, z obniżającym się udziałem kapitału podstawowego CET1 (aktualnie 91,2%) i rosnącym udziałem kapitału Tier II (7,2%), jak również kapitału dodatkowego Tier I, którego udział od zerowego poziomu w roku 2023 wzrósł do 1,6% w marcu br.

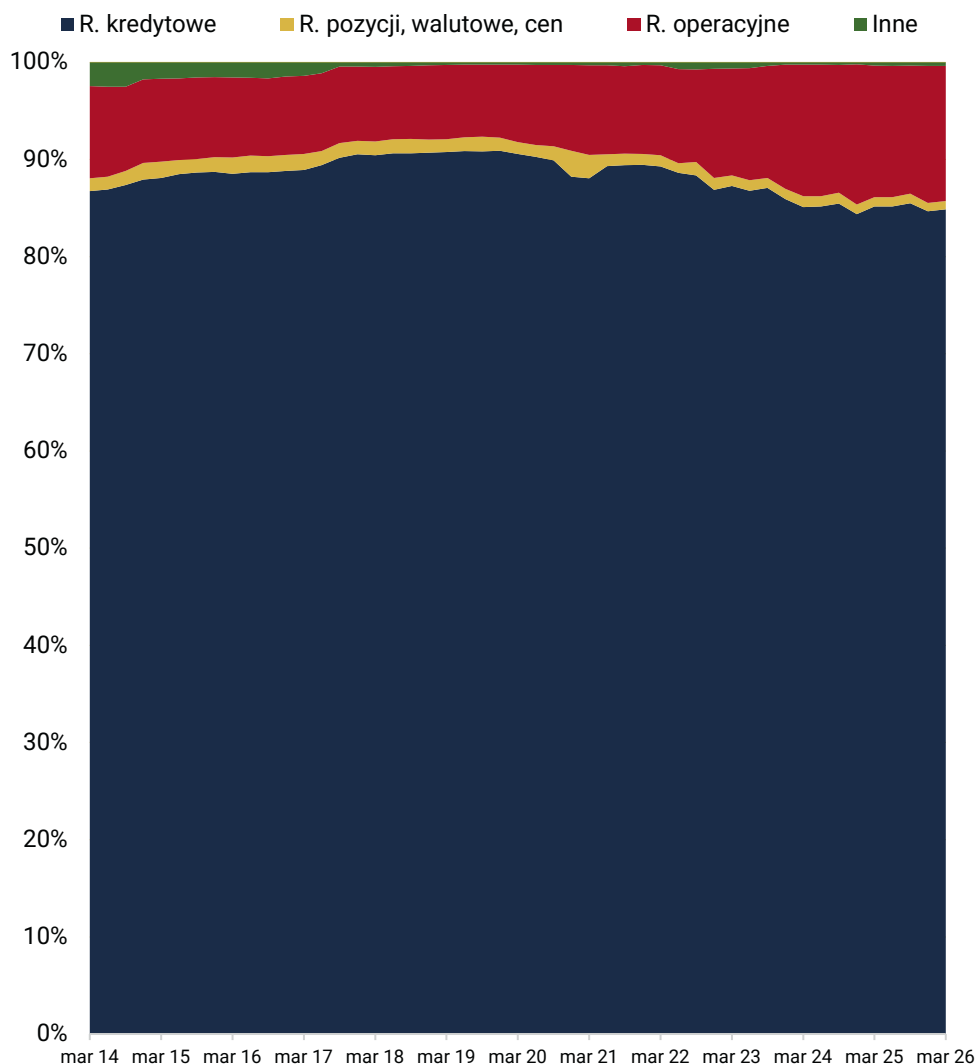
Rys. 6. Wolumen i struktura kapitału regulacyjnego banków 03'2021 – 03'2026 (mln zł)

Źródło: UKNF

Ekspozycja ważona ryzykiem

Rys. 7. Struktura ekspozycji ważonej ryzykiem

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych UKNF

Ekspozycja ważona ryzykiem

Kwota łącznej ekspozycji na ryzyko TRE (1 368,9 mld zł) zwiększyła się pomiędzy marcem 2025 r. a marcem br. w skali porównywalnej z dynamiką kapitału regulacyjnego (+9,5% r/r), przede wszystkim w korelacji ze wzrostem wolumenu należności kredytowych charakteryzujących się wyższymi wagami ryzyka kredytowego (ta część ekspozycji stanowi aktualnie ok. 85% TRE). Kolejnym istotnym komponentem jest ekspozycja na ryzyko operacyjne rosnąca w ślad za wysokimi wynikami z działalności operacyjnej banków, z udziałem rzędu 14%. Udział ekspozycji na ryzyko pozycji, walutowe i ryzyko cen kształtuje się na poziomie poniżej 1%.

Współczynnik kapitałowy TCR

Łączny współczynnik kapitałowy TCR, stanowiący iloraz kwoty kapitału regulacyjnego i łącznej ekspozycji na ryzyko, osiągnął na koniec I kw. 2026 r. poziom 21,19%, nieznacznie niższy w porównaniu z końcem analogicznego kwartału 2025 r. (21,22%). Według aktualnej oceny NBP (Raport o stabilności systemu finansowego, czerwiec 2026) stanowi to nadwyżkę rzędu 6 punktów procentowych względem minimalnego wymogu regulacyjnego, umożliwiającą pokrycie dodatkowej łącznej ekspozycji na ryzyko w kwocie ponad 550 mld zł, co mogłoby się przełożyć na zwiększenie akcji kredytowej o ponad 620 mld zł (obliczenia własne).

Szczegółowe wyniki w zakresie omawianych powyżej zmiennych na koniec I kwartału 2026 r. zaprezentowano w tabeli 1.

2. Sektor bankowy – wyniki w latach 2023–2026

Tabela 1: Dane sektora bankowego w okresie 12'2024 – 03'2026

Zmienna (mln zł)	XII 2024	III 2025	XII 2025	III 2026	Zmiana r/r 2025/2024	Zmiana q/q 2026q1 / 2025q4	Zmiana r/r 2026q1 / 2025q1
Należności od sektora niefinansowego i samorządowego	1 372 998	1 383 836	1 461 686	1 435 651	6,5%	-1,8%	3,7%
w tym: kredyty operacyjne dla przedsiębiorstw	218 959	223 371	230 287	243 172	5,2%	5,6%	8,9%
kredyty inwestycyjne dla przedsiębiorstw	180 388	180 045	193 548	200 886	7,3%	3,8%	11,6%
kredyty konsumpcyjne	205 693	209 743	222 906	228 065	8,4%	2,3%	8,7%
kredyty na nieruchomości	559 315	564 010	591 287	599 888	5,7%	1,5%	6,4%
Depozyty przedsiębiorstw niefinansowych	524 540	505 333	600 043	576 741	14,4%	-3,9%	14,1%
Depozyty gospodarstw domowych	1 339 080	1 368 149	1 447 873	1 491 274	8,1%	3,0%	9,0%
Przychody z tytułu odsetek	173 491	45 241	176 516	41 175	1,7%	-3,8%	-9,0%
Koszty z tytułu odsetek	66 608	17 440	66 178	14 013	-0,6%	-8,1%	-19,6%
Wynik z tytułu odsetek	106 883	27 801	110 338	27 162	3,2%	-1,4%	-2,3%
Wynik z tytułu opłat i prowizji	19 571	4 938	20 255	5 270	3,5%	1,4%	6,7%
Koszty działania	56 723	16 251	60 940	17 638	7,4%	12,1%	8,5%
Odpisy z tytułu utraty wartości NPL	7 270	1 505	6 436	1 256	-11,5%	-28,5%	-16,5%
Koszty z tyt. ryzyka prawnego	13 360	1 395	9 903	874	-25,9%	-74,0%	-37,3%
Zysk/strata z tytułu modyfikacji*	-534	-97	-396	-103			
Zysk / strata brutto	53 474	15 570	63 178	15 205	18,1%	3,0%	-2,3%
Zysk / strata netto	40 247	11 796	49 213	9 485	22,3%	-26,6%	-19,6%
Aktywa ogółem	3 333 856	3 460 409	3 659 609	3 356 479	9,8%	-8,3%	-3,0%
Zobowiązania ogółem	3 048 875	3 158 338	3 337 347	3 028 238	9,5%	-9,3%	-4,1%
Fundusze własne (bilansowe)**	244 734	290 275	273 049	318 756	11,6%	16,7%	9,8%
Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem	1 226 274	1 250 092	1 342 005	1 368 868	9,4%	2,0%	9,5%
Fundusze własne (CRR)	265 184	265 227	288 144	290 066	8,7%	0,7%	9,4%
Współczynnik TCR	21,63%	21,22%	21,47%	21,19%	-0,15 p.p.	-0,28 p.p.	-0,03 p.p.
ROE	16,45%	16,26%	18,02%	11,90%	1,58 p.p.	-6,12 p.p.	-4,35 p.p.
ROA	1,21%	1,36%	1,34%	1,13%	0,14 p.p.	-0,21 p.p.	-0,23 p.p.

* Strata z tytułu modyfikacji w danych UKNF.

** Bez zysku z okresu bieżącego.

Źródło: UKNF, obliczenia własne

Egzogeniczne uwarunkowania prognozy nadal aktualne:

Czynniki zewnętrzne:

- działania wojenne w Ukrainie i na Bliskim Wschodzie

- wojny celne

- ograniczony popyt zagraniczny – jedynie umiarkowane ożywienie w strefie euro

- hybrydowe działania destabilizujące sytuację w Europie

Czynniki wewnętrzne:

- wzrost aktywności gospodarczej stymulowany przez rosnący popyt konsumpcyjny i spożycie publiczne

- słabe ożywienie inwestycji

- silny wzrost napływu funduszy unijnych w ramach Krajowego Planu Odbudowy

- program SAFE

- ponowny wzrost inflacji powyżej celu inflacyjnego jako reakcja na wzrost cen ropy i gazu ziemnego

3. SEKTOR BANKOWY – scenariusze prognozy na rok 2026

ZAŁOŻENIA MAKROEKONOMICZNE

Prognoza na rok 2026 została przygotowana w trzech wariantach, różniących się założeniami odnośnie do parametrów makroekonomicznych i tempa łagodzenia polityki pieniężnej:

- Bazowy:** dynamika PKB na poziomie 3,5%, stopa referencyjna pozostaje do końca 2026 r. na poziomie ustalonym w marcu (3,75%);
- Alt1:** wzrost PKB słabszy (3,2%), stopa referencyjna rosnąca do 4,25% w końcu roku;
- Alt2:** realny wzrost PKB 3,8% i spadek stopy referencyjnej do 3,50% w drugiej połowie roku.

Tabela 2. Założenia makroekonomiczne

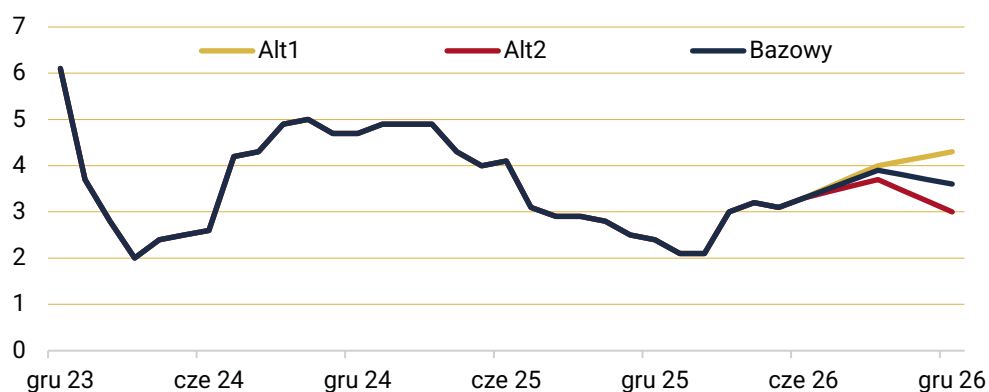
Zmienna	2023	2024	2025	Bazowy 2026 F	Alt 1 2026 F	Alt2 2026 F
Dyn PKB w cenach stałych niewyrównana sezonowo (r/r)	0,20%	2,90%	3,60%	3,50%	3,20%	3,80%
CPI – koniec roku	6,20%	4,70%	2,40%	3,60%	4,30%	3,00%
CPI - średnia w roku	11,56%	3,65%	3,63%	3,25%	3,39%	3,10%
Stopa referencyjna – koniec roku	5,75%	5,75%	4,00%	3,75%	4,25%	3,50%
Stopa referencyjna – średnia w roku	6,42%	5,75%	5,11%	3,79%	3,98%	3,67%

Źródło: GUS, NBP, opracowanie własne

INFLACJA

Wskaźnik inflacji, który jeszcze w I kw. 2025 r. utrzymywał się na poziomie 4,9%, pozostawał w trendzie spadkowym do lutego br. (2,1%). Wzrost cen paliw będący następstwem działań wojennych na Bliskim Wschodzie, odwrócił ten trend – stopa inflacji w marcu wyniosła 3,0%, w kwietniu 3,2%, zaś w maju 3,1%.

Rys. 8. Wskaźnik inflacji r/r (%)

Źródło: 2023'12-2026'05: GUS, opracowanie własne

-
- *Duża niepewność co do dalszego kształtowania się inflacji*

Dalszy rozwój sytuacji jest trudny do przewidzenia wobec szybko zmieniającej się sytuacji geopolitycznej – w prognozie zakładamy więc, że w wariancie bazowym inflacja na koniec roku dojdzie do poziomu 3,6% a w wariancie Alt1 nawet do 4,3%. Natomiast dla wariantu Alt2 przyjęto zastopowanie inflacji, z poziomem 3,0% w końcu br.

STOPA REFERENCYJNA NBP I STOPY RYNKU PIENIĘŻNEGO

Stopa referencyjna NBP została w IV kw. 2025 r. obniżona trzema kolejnymi obniżkami po 25 pb do poziomu 4,00% w grudniu. W marcu br. nastąpiła kolejna obniżka o 25 pb (do 3,75%) i poziom ten jest obserwowany do czerwca włącznie. Założenia dla III i IV kwartału 2026 r. zostały skorelowane w poszczególnych wariantach z prognozami podwyższającej się inflacji: w wariancie bazowym utrzymanie stopy referencyjnej do końca roku na aktualnym poziomie 3,75%, w wariancie Alt1 wzrost do 4,25%, natomiast w wariancie Alt2, w którym inflacja nie przekracza górnej granicy bezpośredniego celu inflacyjnego, założone jest obniżenie stopy referencyjnej do poziomu 3,50% na koniec roku. Podobne zróżnicowanie przyjęto dla stopy WIBOR 3M, stanowiącej główny benchmark obliczeń prognostycznych, ze średnim rocznym poziomem 3,79% w wariancie bazowym, 3,98% w wariancie Alt1 i 3,67% w wariancie Alt2 (średnia w I kw. 2026 r. wynosiła 3,872%).

KOSZTY ADMINISTRACYJNE

- *Wzrost kosztów administracyjnych zgodny z prognozowanym średniorocznym wskaźnikiem inflacji*
- "Czyste" koszty działania (bez podatku bankowego i składek na BFG) w poszczególnych wariantach prognozy na rok 2026 rosną proporcjonalnie do zakładanego średniorocznego wskaźnika inflacji, osiągając kwotę 54,0 mld zł w wariancie bazowym (+3,7% r/r), 54,2 mld zł w wariancie Alt1 (+3,9% r/r) i 53,8 mld zł w wariancie Alt2 (+3,2% r/r).
- Obciążenie podatkiem bankowym zwiększa się proporcjonalnie do przewidywanego wzrostu wolumenu należności kredytowych, z niewielkim zróżnicowaniem w poszczególnych wariantach (przedział 6,4-6,5 mld zł).
- Wobec utrzymującego się dostatecznego zabezpieczenia środków gwarantowanych (wskaźnik zabezpieczenia funduszem gwarancyjnym banków w końcu grudnia 2025 r. na poziomie nieco powyżej minimum 1,60%, wysoki poziom kwoty zysku BFG przeznaczonej na uzupełnienie funduszu gwarancyjnego banków dostatecznie zabezpiecza oczekiwany przyrost depozytów gwarantowanych), Rada BFG uznała, że w roku 2026 banki wniosą tylko składki na fundusz restrukturyzacji banków w kwocie równej 2,725 mld zł. W porównaniu z rokiem 2025 oznacza to wzrost obciążenia banków wnoszonymi składkami tylko o 0,7% r/r.

- *Składka na BFG obejmuje w roku 2026 tylko składkę na fundusz restrukturyzacji banków*

Rynek kredytowy

oczekiwane zmiany portfela kredytów uzależnione od przewidywanych zmian stóp procentowych:

- utrzymanie dynamiki nieco wyższej od aktualnej w wariacie bazowym
- spadek dynamiki w wariacie zakładającym wzrost stóp procentowych (Alt1)
- przyspieszenie wzrostu w wariacie zakładającym obniżkę stóp procentowych
- dynamika kredytów dla gospodarstw domowych wyższa niż dynamika kredytów dla przedsiębiorstw

POZOSTAŁE ZAŁOŻENIA

Tabela 3. Dynamika należności kredytowych w latach 2024-2025 i prognoza na rok 2026

Zmienna	2024	2025	Zmiana 2025/2024	2026	Zmiana 2026/2025
Wariant bazowy					
Należności od sektora niefinansowego – dynamika	3,83%	6,33%	2,5 p.p.	7,20%	0,9 p.p.
w tym: kredyty operacyjne dla przedsiębiorstw	1,98%	5,19%	3,2 p.p.	7,00%	1,8 p.p.
kredyty inwestycyjne dla przedsiębiorstw	2,77%	7,30%	4,5 p.p.	9,00%	1,7 p.p.
kredyty konsumpcyjne	8,17%	8,37%	0,2 p.p.	9,00%	0,6 p.p.
kredyty na nieruchomości	3,38%	5,72%	2,3 p.p.	6,00%	0,3 p.p.
Depozyty przedsiębiorstw niefinansowych (mln zł)	524 540	600 043	14,4%	654 047	9,0%
Depozyty gospodarstw domowych (mln zł)	1 339 080	1 447 873	8,1%	1 563 703	8,0%
Wariant Alt1					
Należności od sektora niefinansowego – dynamika				5,17%	-1,15 p.p.
w tym: kredyty operacyjne dla przedsiębiorstw				4,00%	-1,17 p.p.
kredyty inwestycyjne dla przedsiębiorstw				5,00%	-2,30 p.p.
kredyty konsumpcyjne				7,00%	-1,37 p.p.
kredyty na nieruchomości				5,00%	-0,72 p.p.
Depozyty przedsiębiorstw niefinansowych (mln zł)				660 048	10,0%
Depozyty gospodarstw domowych (mln zł)				1 578 182	9,0%
Wariant Alt2					
Należności od sektora niefinansowego – dynamika				8,17%	1,85 p.p.
w tym: kredyty operacyjne dla przedsiębiorstw				7,00%	1,83 p.p.
kredyty inwestycyjne dla przedsiębiorstw				8,00%	0,70 p.p.
kredyty konsumpcyjne				10,00%	1,63 p.p.
kredyty na nieruchomości				8,00%	2,28 p.p.
Depozyty przedsiębiorstw niefinansowych (mln zł)				648 047	8,0%
Depozyty gospodarstw domowych (mln zł)				1 549 224	7,0%

Źródło: Opracowanie własne

Straty kredytowe

- *ustabilizowanie się perspektywy sytuacji makroekonomicznej, wpływa na poprawę jakości kredytów i stosunkowo niewielkie zmiany oczekiwanych strat kredytowych*

- *odchylenia pomiędzy kosztami w poszczególnych wariantach prognozy wynikają z uwzględnienia wpływu zmian stóp procentowych na zdolność do spłaty zaciągniętych kredytów*

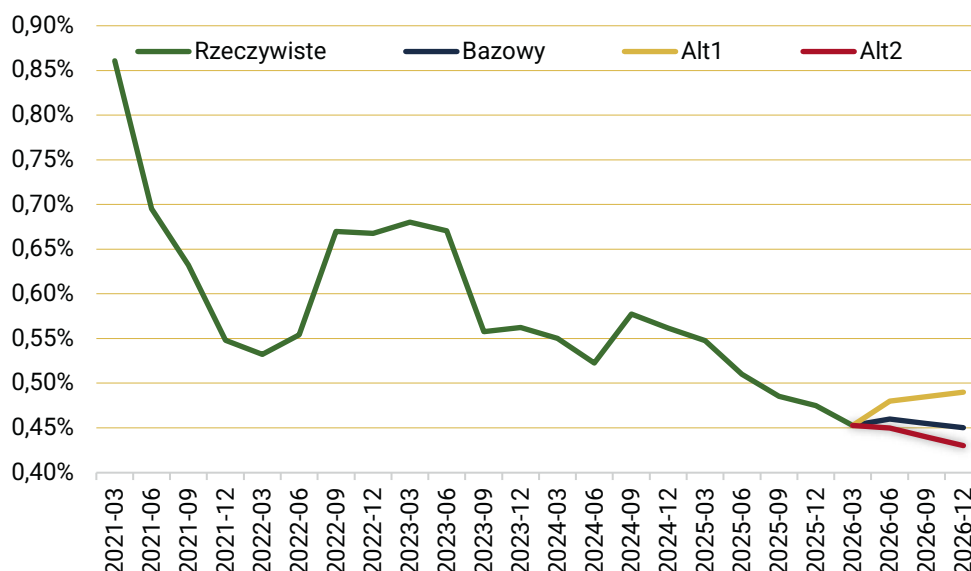
- *zmiany kapitałów z powodu wypłat dywidend i możliwych zmian rentowności obligacji*

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA STRATY KREDYTOWE

Relatywne koszty ryzyka kredytowego w I kw. 2026 r. osiągnęły równowartość 0,453% p.a. wolumenu brutto należności od sektora niefinansowego oraz rządowego i samorządowego (spadek o 2,2 pb w porównaniu z IV kw. 2025 r.). W aktualnej prognozie zakładamy, że do końca roku 2026 obniżą się do poziomu 0,450% w wariantie bazowym, zaś do 0,430% w przypadku obniżenia się stóp procentowych przewidywanego w wariantie Alt2. Natomiast zakładany w wariantie Alt1 wzrost stóp procentowych, negatywnie wpływający na zdolność kredytową klientów, może spowodować zwiększenie relatywnych kosztów ryzyka kredytowego do 0,490%.

Wynikająca stąd kwota odpisów na utratę wartości portfela kredytowego przekłada się na koszt rzędu 6,2–6,9 mld zł w skali roku.

Rys. 9. Koszty ryzyka w sektorze bankowym – dane rzeczywiste 2021q1–2026q1 i prognoza na rok 2026

Źródło: Obliczenia własne

DYWIDENDY – KAPITAŁY

Pomyślny wynik finansowy za rok 2025 pozwala w roku 2026 na wypłatę dywidend, których łączna spodziewana kwota (27 mld zł) odpowiada ok. 55% wypracowanego zysku netto (49,2 mld zł). Drugim czynnikiem obniżającym zasób kapitału jest wspomniana wyżej korekta spowodowana przez negatywne skutki wyceny obligacji SP. W wariantie bazowym przyjmujemy, że przy stabilnych stopach procentowych do końca roku istotnych zmian w wycenie nie będzie, wobec czego w skali roku korekta będzie równa kwocie z kwietnia (-4,5 mld zł). W wariantie Alt1 (wzrost stóp procentowych) zakładamy zwiększenie korekty do -10,0 mld zł, natomiast w wariantie Alt2 (spadek stóp procentowych) zakładamy całkowite odwrócenie dotychczasowej korekty, z zerowym wpływem na łączny poziom kapitału.

W tej sytuacji można oczekiwać, że bilansowe kapitały własne (bez zysku okresu bieżącego), których wartość na koniec 2025 r. wyniosła 273,0 mld zł, zwiększą się odpowiednio o 7,1% w wariantie bazowym (do 292,4 mld zł), o 5,1% w wariantie Alt1 (do 286,8 mld zł) i o 8,7% w wariantie Alt2 (do 296,9 mld zł). Przy uwzględnieniu zysku za 2026 rok wartości te będą wyższe o 37–39 mld zł. Stanowi to istotne wzmocnienie bazy kapitałowej, sprzyjające potencjalnej ekspansji akcji kredytowej.

Banki regularnie korygują modele kosztów ryzyka prawnego dotyczącego kredytów w CHF uwzględniając bieżące dane dotyczące rozstrzygnięć pozwów, napływu nowych pozwów, korzystania z programów ugód

Banki systematycznie wykorzystują utworzone wcześniej rezerwy na realizację wyroków sądów i ugody. Ze 106 mld zł rezerw utworzonych na koniec 2025 r. wykorzystanych zostało ok. 50 mld zł (źródło: NBP).

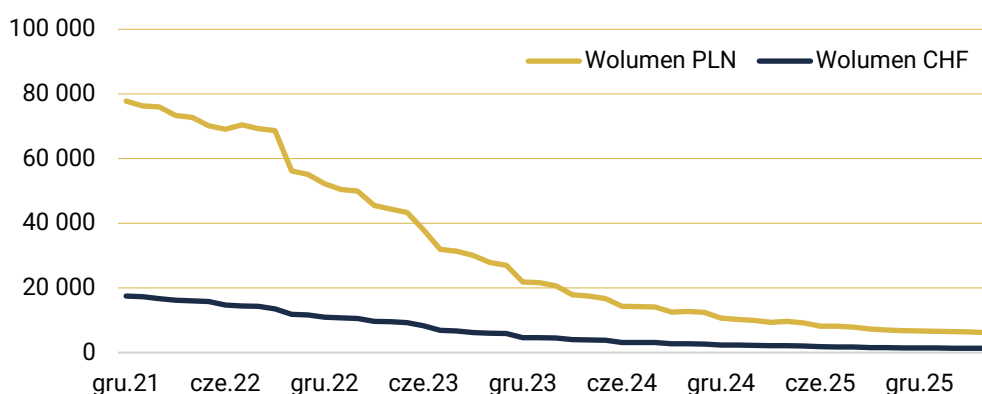
Nastąpiło znaczne przyspieszenie załatwiania spraw sądowych, stąd ich spadek w I kwartale 2026 r., ale jednocześnie nieznacznie wzrosła liczba nowych pozwów

Obserwowany jest wzrost pozwów klientów, którzy już spłacili kredyt lub skonwertowali go na kredyt PLN, ale skala tego wzrostu jest niewielka

KOSZTY RYZYKA PRAWNEGO ZWIĄZANEGO Z WALUTOWYMI KREDYTAMI MIESZKANIOWYMI

W I kwartale 2026 r. koszty ryzyka prawnego dotyczące kredytów „frankowych” w sektorze bankowym wyniosły ok. 1 mld zł, co wynikało z niewielkiej korekty modeli stosowanych w bankach do oceny kosztów ryzyka prawnego. Na 2026 r. prognozujemy koszty w granicach 5 – 7 mld zł (mniej niż w poprzedniej prognozie).

Rys. 10. Wartość bilansowa brutto kredytów mieszkaniowych w CHF (12'2021 – 04'2026, mln zł, mln CHF)

Źródło: KNF

Wolumen kredytów mieszkaniowych w CHF w bilansie sektora na koniec marca 2026 r. wynosił ok. 1,37 mld CHF (ok. 6,4 mld zł), pozostając w wyrażnym trendzie malejącym.

W sektorze bankowym coraz wyraźniej dostrzegany jest problem ryzyka prawnego związanego z sankcją kredytu darmowego. Rośnie liczba postępowań sądowych w tej sprawie k/k. Bardzo prawdopodobny jest skokowy wzrost tych spraw w II kwartale 2026 r. po wyroku TSUE z 23 kwietnia 2026 roku w sprawie C-744/24. Do tej pory w prawomocnie zakończonych postępowaniach sądowych, wyrażna większość wyroków była korzystna dla banków. Na bieżąco banki tworzą rezerwy na to ryzyko. Jego skala jest relatywnie bardzo niewielka (np. PKO BP S.A. na 31.03.2026 r. utworzył rezerwę w wysokości 4 mln zł wobec 7 263 postępowań sądowych dotyczących sankcji kredytu darmowego o wartości przedmiotu sporu 202 mln PLN). Zgodnie z szacunkami NBP zastosowanie sankcji kredytu darmowego do 10% umów kredytowych skutkowałoby kosztem dla banków ok. 6 mld zł.

Najniższa skala ryzyka prawnego dotyczy umów kredytu hipotecznego z oprocentowaniem opartym o WIBOR. Przykładowo na 31.03.2026 r. przeciwko Grupie PKO BP toczyło się 869 postępowań sądowych wobec 737 na 31.12.2026 r. Banki zasadniczo nie tworzą rezerw na to ryzyko.

Tab. 4. Koszty ryzyka prawnego walutowych kredytów hipotecznych (mln zł) w okresie 2019–2026.Q1 i prognoza na rok 2026 (mln zł)

Koszty w latach 2019–2025	
2019	1 094
2020	8 456
2021	7 540
2022	9 523
2023	16 603
2024	13 365
2025	10 756
2026.Q1	947
Prognozy	
2026	5 000 – 7 000

Źródło: Dane historyczne łącznie dla banków giełdowych, sprawozdania finansowe banków i prognozy własne.

Koszty poniesione w I kwartale 2026 r. były znacznie niższe niż w wielu poprzednich kwartałach (59% niższe niż w I kwartale 2025 r.). W szybkim tempie kontynuowany jest zapoczątkowany w 2025 r. trend spadkowy w ponoszeniu kosztu ryzyka prawnego walutowych kredytów mieszkaniowych.

**Przychody
odsetkowe**

● Zauważalny spadek przychodów odsetkowych (-9% dla całego sektora)

● Wzrost przychodów odsetkowych od instrumentów dłużnych

● Wyraźny spadek przychodów odsetkowych od kredytów

● W 2026 r. spodziewany jest dalszy spadek przychodów odsetkowych częściowo amortyzowany wzrostem wolumenów – zarówno kredytów, jak i instrumentów dłużnych

● Do ograniczenia zmienności przychodów odsetkowych przyczynia się też coraz większy udział kredytów o okresowo stałej stopie procentowej oraz stosowanie transakcji zabezpieczających stopę procentową

ANALIZA PRZYCHODÓW ODSETKOWYCH

Tabela 5. Struktura przychodów odsetkowych banków giełdowych w I kwartale 2026 i 2025 r. (w mln zł)

	2026.Q1		2025.Q1		Zmiana 2026. Q1/2025.Q1	
	Instrumen- ty dłużne	Kredyty	Instrumen- ty dłużne	Kredyty	Instrumen- ty dłużne	Kredyty
PKO BP	2 531	4 635	2 370	5 225	6,79%	-11,29%
Bank Pekao SA	1 396	2 691	1 489	2 913	-6,25%	-7,62%
Erste BP	969	2 543	898	2 950	7,91%	-13,80%
mBank	908	2 327	841	2 587	7,97%	-10,05%
Bank Millennium	773	1 302	687	1 503	12,52%	-13,37%
ING Bank Śląski	808	2 354	767	2 169	5,35%	8,53%
BNP Paribas BP	604	1 388	525	1 640	15,05%	-15,37%
Alior Bank	312	1 093	307	1 226	1,63%	-10,85%
Razem	8 301	18 333	7 884	20 213	5,29%	-9,30%

Źródło: Sprawozdania finansowe banków i obliczenia własne.

W niemal wszystkich bankach osiągnięto wzrost przychodów odsetkowych z instrumentów dłużnych, ogółem był to wzrost o 5,3%, podczas gdy przychody odsetkowe z kredytów spadły o ok. 9,3%.

Łącznie dla banków wskazanych w tabeli przychody odsetkowe w I kwartale 2026 wyniosły 29 139 mln zł wobec 31 142 mln zł w I kwartale 2025 r. (-6,4%).

Udział przychodów od instrumentów dłużnych w całości przychodów odsetkowych systematycznie rośnie, spada udział przychodów odsetkowych od kredytów.

Tabela 6. Struktura przychodów odsetkowych banków giełdowych w I kwartale 2026 i 2025 r.

	2026.Q1	2025.Q1
Kredyty dla klientów	62,9%	69,5%
Instrumenty dłużne	28,5%	27,1%
Pozostałe	8,6%	10,4%

Źródło: Sprawozdania finansowe banków i obliczenia własne.

Wynik odsetkowy

● Wynik odsetkowy uległ nieznacznemu zmniejszeniu (-2,3% r/r dla całego sektora)

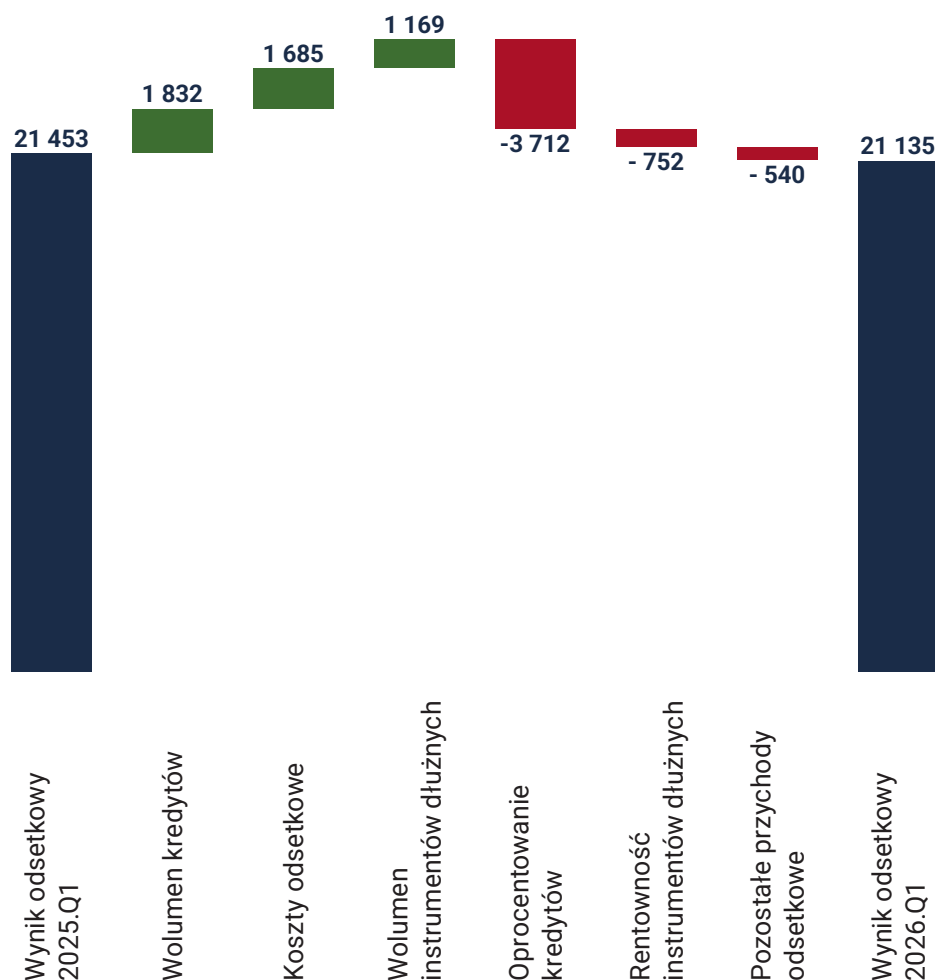
● Banki wykazują dużą odporność wyniku odsetkowego na spadek stóp procentowych (-1,95 p.p. r/r WIBOR 3M)

● Spadek przychodów odsetkowych jest odzwierciedlany w spadku kosztów odsetkowych

● Niższe oprocentowanie portfela kredytów, a także nieco niższa rentowność portfela instrumentów dłużnych są częściowo rekompensowane przyrostem ich wolumenów

ANALIZA PRZYCHODÓW ODSETKOWYCH

Rys. 11. Składowe zmiany wyniku odsetkowego 2025q1 – 2026q1 w grupie wybranych banków (mln zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe banków i obliczenia własne.

Uwaga: obliczenia dla grupy banków wskazanych w tabeli 5.

Wynik odsetkowy grupy banków obniżył się zaledwie o 1,5% r/r.

Główny negatywny wpływ miał spadek oprocentowania portfela kredytów o 1,3 p.p. co przełożyło się na spadek wyniku odsetkowego o 3,7 mld zł. Znacznie mniejszy negatywny efekt miał niewielki spadek rentowności portfela instrumentów dłużnych o 0,4 p.p. (-0,75 mld zł).

Pozytywny wkład miały wzrosty portfeli kredytów i instrumentów dłużnych oraz adekwatny spadek kosztów odsetkowych.

Tabela 7. Wyniki prognoz scenariuszowych na rok 2026 na tle rzeczywistych wyników w okresie 2022–2025

mln zł	12'2022	12'2023	12'2024	12'2025	Bazowy 2026 F	Alt 1 2026 F	Alt 2 2026 F
Przychody z tytułu odsetek	119 352	166 554	173 491	176 516	161 222	163 132	160 118
- zmiana r/r	133,6%	39,5%	4,2%	1,7%	-8,7%	-7,6%	-9,3%
Koszty z tytułu odsetek	43 323	71 005	66 608	66 178	53 889	54 987	53 223
- zmiana r/r	865,8%	63,9%	-6,2%	-0,6%	-18,6%	-16,9%	-19,6%
Wynik z tytułu odsetek	76 029	95 549	106 883	110 338	107 334	108 144	106 895
- zmiana r/r	63,1%	25,7%	11,9%	3,2%	-2,7%	-2,0%	-3,1%
Wynik z tytułu opłat i prowizji	18 456	18 708	19 571	20 255	21 107	21 204	21 096
- zmiana r/r	7,6%	1,4%	4,6%	3,5%	4,2%	4,7%	4,1%
Koszty działania	52 981	50 861	56 723	60 940	63 222	63 310	63 042
- zmiana r/r	32,1%	-4,0%	11,5%	7,4%	3,7%	3,9%	3,4%
Wynik z tyt. odpisów na NPL	8 941	7 154	7 270	6 436	6 432	6 948	6 169
- zmiana r/r	25,1%	-20,0%	1,6%	-11,5%	-0,1%	7,9%	-4,1%
Koszty z tyt. ryzyka prawnego	6 547	16 602	13 360	9 903	6 000	5 000	7 000
- zmiana r/r	-21,3%	153,6%	-19,5%	-25,9%	-39,4%	-49,5%	-29,3%
Zysk / strata brutto	20 873	41 861	53 474	63 178	60 176	61 664	59 227
- zmiana r/r	77,4%	100,5%	27,7%	18,1%	-4,8%	-2,4%	-6,3%
Zysk / strata netto **	12 482	27 946	40 247	49 213	37 941	38 830	36 899
- zmiana r/r	108,8%	123,9%	44,0%	22,3%	-22,9%	-21,1%	-25,0%
NIM	3,18%	3,70%	3,95%	3,71%	3,35%	3,38%	3,33%
- zmiana r/r	1,1 p.p.	0,5 p.p.	0,3 p.p.	-0,2 p.p.	-0,4 p.p.	-0,3 p.p.	-0,4 p.p.
ROE*	6,52%	12,20%	16,45%	18,02%	12,98%	13,54%	12,43%
- zmiana r/r	3,4 p.p.	5,7 p.p.	4,2 p.p.	1,6 p.p.	-5,0 p.p.	-4,5 p.p.	-5,6 p.p.
ROA	0,46%	0,93%	1,21%	1,34%	1,07%	1,11%	1,06%
- zmiana r/r	0,2 p.p.	0,5 p.p.	0,3 p.p.	0,1 p.p.	-0,3 p.p.	-0,2 p.p.	-0,3 p.p.
Kredyty dla przedsiębiorstw i klientów indywidualnych	1 132 284	1 121 428	1 164 355	1 238 029	1 327 107	1 302 085	1 339 226
- zmiana r/r	-1,4%	-1,0%	3,8%	6,3%	7,2%	5,2%	8,2%
Depozyty przedsiębiorstw niefinansowych	464 663	505 257	524 540	600 043	654 047	660 048	648 047
- zmiana r/r	11,6%	8,7%	3,8%	14,4%	9,0%	10,0%	8,0%
Depozyty gospodarstw domowych	1 094 387	1 217 961	1 339 080	1 447 873	1 563 703	1 578 182	1 549 224
- zmiana r/r	3,3%	11,3%	9,9%	8,1%	8,0%	9,0%	7,0%
Aktywa ogółem	2 741 089	3 010 963	3 333 856	3 659 609	3 545 672	3 499 405	3 495 307
- zmiana r/r	6,5%	9,8%	10,7%	9,8%	-3,1%	-4,4%	-4,5%
Kapitały własne (bilansowe)	204 002	257 073	284 981	322 262	330 311	325 671	333 759
- zmiana r/r	2,2%	26,0%	10,9%	13,1%	2,5%	1,1%	3,6%
Kapitały własne (CRR)	217 665	244 952	265 184	288 144	308 533	302 698	313 272
- zmiana r/r	-0,1%	12,5%	8,3%	8,7%	7,1%	5,1%	8,7%
TRE	1 117 956	1 125 810	1 226 274	1 342 005	1 405 446	1 378 947	1 418 281
- zmiana r/r	-1,4%	0,7%	8,9%	9,4%	4,7%	2,8%	5,7%
TCR	19,47%	21,76%	21,63%	21,47%	21,95%	21,95%	22,09%
- zmiana r/r	0,2 p.p.	2,3 p.p.	-0,1 p.p.	-0,2 p.p.	0,5 p.p.	0,5 p.p.	0,6 p.p.

* Podstawą obliczenia są kapitały własne (bilansowe) pomniejszone o zysk okresu bieżącego

** Zysk 2026 przy stopie CIT = 30%

Źródło: UKNF, obliczenia własne

Przychody, koszty, wynik odsetkowy

Przychody odsetkowe:

- niższe oprocentowanie aktywów odsetkowych skutkuje w br. obniżeniem przychodów odsetkowych rządu 7,6–9,3%, zależnie od przyjętego wariantu trendu stóp procentowych

Koszty odsetkowe:

- oprocentowanie depozytów obniża się silniej w dążeniu do utrzymania marż odsetkowych – przynosi to koszty odsetkowe niższe o 16,9–19,6% r/r

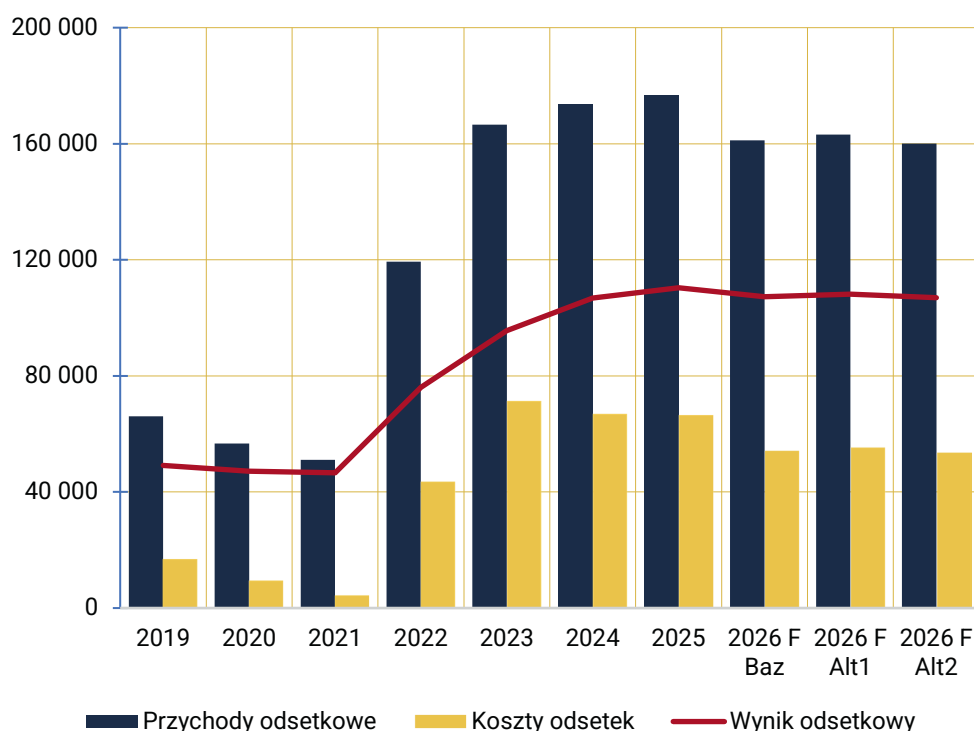
Wynik z tytułu odsetek:

- w powyższej sytuacji wynik z tytułu odsetek ulega w roku 2026 niewielkiemu obniżeniu o 2,0–3,1%

Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe

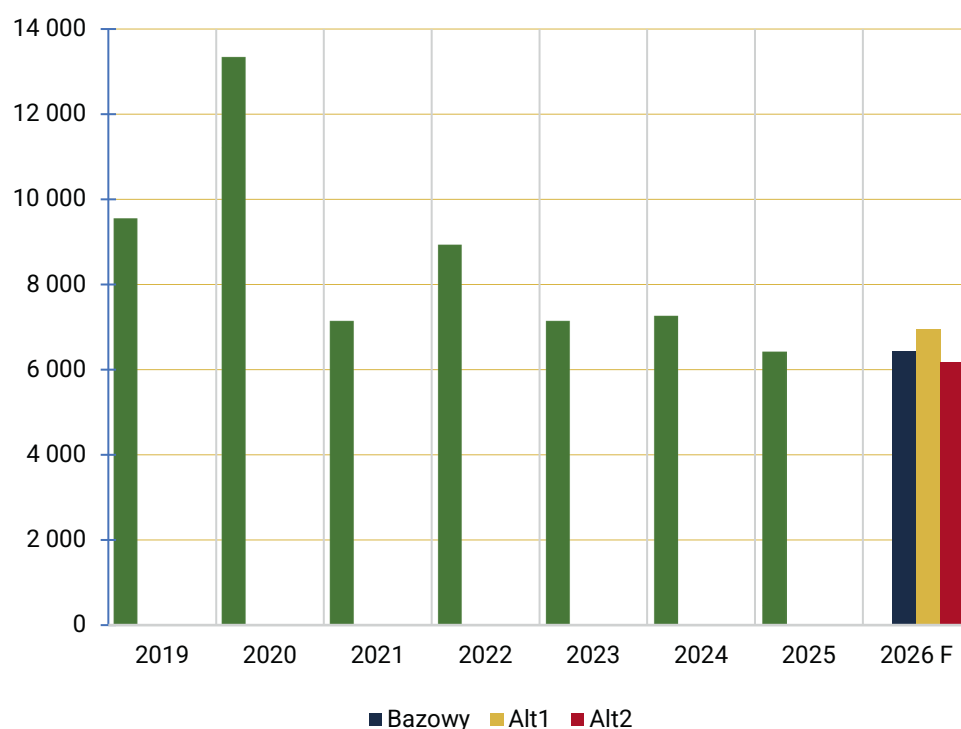
- Stabilizacja kosztów ryzyka kredytowego mierzonej skalą odpisów z tytułu utraty wartości należności kredytowych w wariantie bazowym (-0,1% r/r) i niewielki spadek w wariantie Alt2 (-4,1% r/r)
- Wzrost kosztów ryzyka kredytowego o 7,9% możliwy w wariantie Alt1, przy wzrastających stopach procentowych (potencjalne zmniejszenie zdolności kredytowej kredytobiorców)

Rys. 12. Przychody odsetkowe, koszty odsetek i wynik odsetkowy w latach 2019–2025 i w prognozie na rok 2026 (mln zł)

Źródło: Obliczenia własne.

Rys. 13. Poziom oczekiwanych strat kredytowych w latach 2019–2025 i w prognozie na rok 2026 (mln zł)

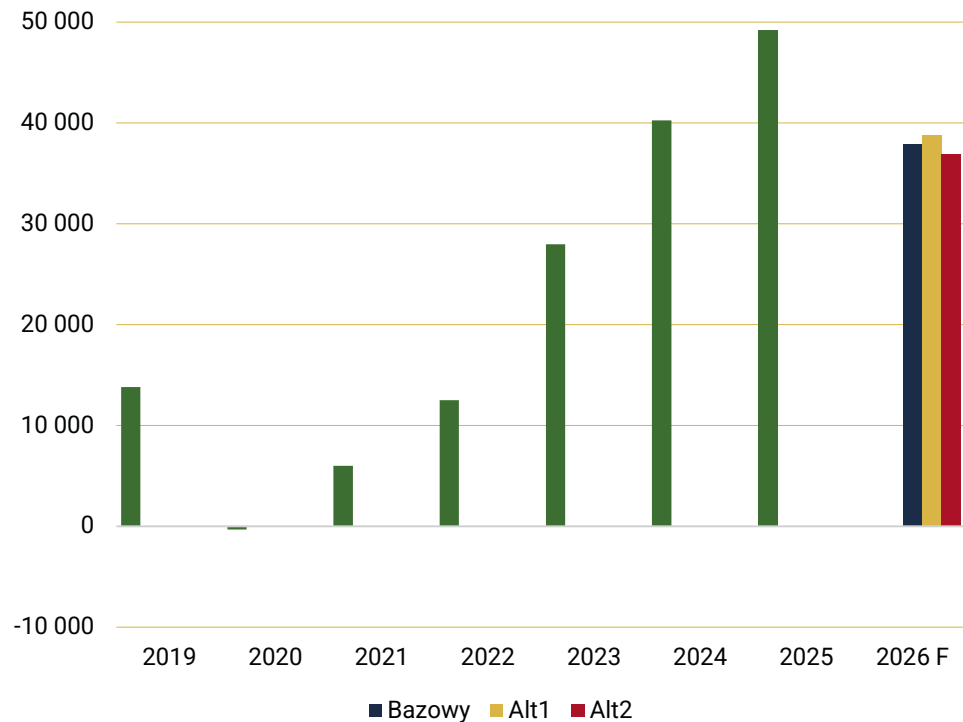
Źródło: Obliczenia własne.

Zysk i rentowność

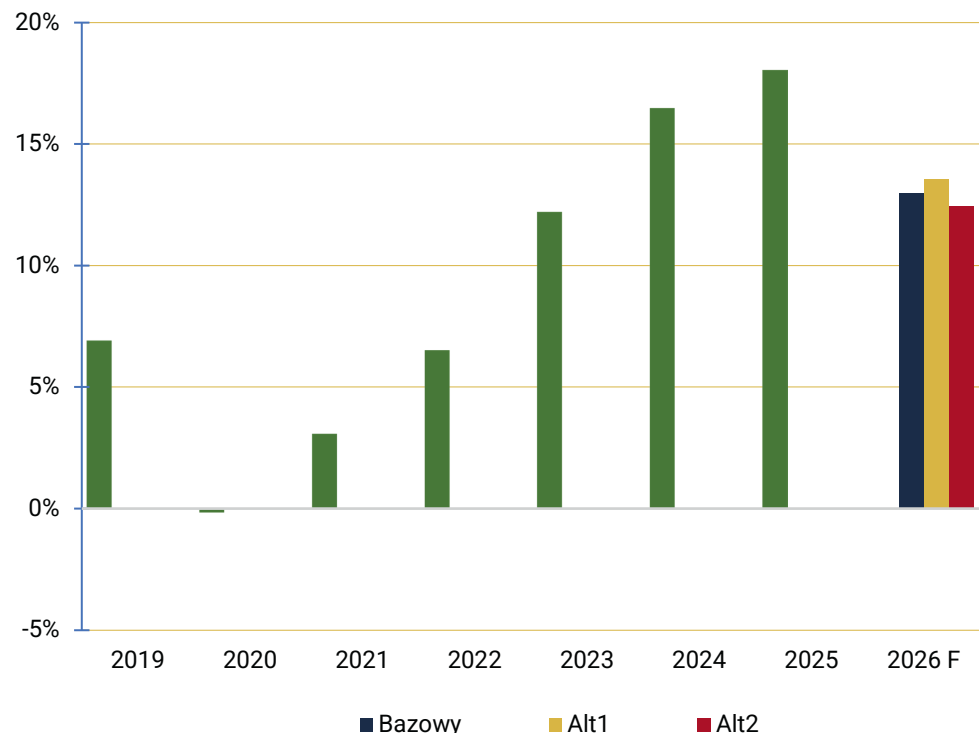
- **Zysk brutto** w roku 2026 (59,2–61,7 mld zł) niższy w porównaniu z 2025 o 2,4–6,3%, głównie ze względu na niższy wynik z tytułu odsetek i wyższe koszty działania
- Podwyższenie stopy opodatkowania CIT do 30% skutkuje spadkiem **zysku netto** o 21,1–25,0% (do poziomu 36,9–38,8 mld zł)
- Niższy zysk netto i wyższy poziom kapitałów własnych skutkuje obniżeniem **stopy zwrotu z kapitału ROE** z poziomu 18,0% w roku 2025 do 12,4–13,5%

Rys. 14. Zysk netto sektora bankowego w latach 2019–2025 i w prognozie na rok 2026 (mln zł)

Źródło: obliczenia własne

Rys. 15. ROE sektora bankowego w latach 2019–2025 i w prognozie na rok 2026

Źródło: obliczenia własne

4. Komentarz

- Koniec 2025 r ze wzrostem PKB o 4,1% r/r w czwartym kwartale zapowiadał dalszą poprawę sytuacji gospodarczej w Polsce stwarzając korzystne warunki dla działalności bankowej w 2026. Opanowana została inflacja znajdując się w przedziale bezpośredniego celu NBP. Stworzyło to podstawę do kontynuacji w IV kw. 2025 r. cyklu obniżek stóp procentowych (z poziomu 4,75% we wrześniu do 4,00% w grudniu), oraz kolejnej obniżki do 3,75% w marcu 2026 r. Sektor bankowy rozpoczął więc 2026 rok z nadzieją na zwiększenie akcji kredytowej determinowanej większym popytem i rosnącymi zdolnościami kredytowymi klientów. Z drugiej strony wyzwanie dla banków stanowiło utrzymanie wysokiej rentowności prowadzonej działalności osiągniętej w 2025 r. wobec dwóch istotnych zmian w 2026 r.: wyraźnie niższych stóp procentowych oraz wyraźnego zwiększenia obciążenia fiskalnego.
- Niestety dodatkowym czynnikiem zaburzającym ten względnie stabilny obraz wyjściowy dla sytuacji gospodarczej i tym samym pośrednio dla sektora bankowego 2026 r okazało się ryzyko geopolityczne, które zmaterializowało się w postaci wybuchu wojny na Bliskim Wschodzie (obok trwającej cały czas wojny Rosji z Ukrainą). W konsekwencji zaburzone zostały łańcuchy dostaw surowców, zwłaszcza paliw płynnych i gazu ziemnego, przyczyniając się do skokowego wzrostu cen tych nośników energii, a tym samym zwiększając inflację. Podjęte działania rządu istotnie wpłynęły na ograniczenie skali tego zjawiska, ale dalszy rozwój sytuacji jest niepewny i nie można wykluczyć wystąpienia wtórnych efektów inflacyjnych.
- Obecnie pod względem wskaźników makroekonomicznych sytuacja wygląda względnie dobrze – wzrost PKB w I kwartale wyniósł 3,5% r/r, (niestety ze wzrostem inwestycji o zaledwie 2,4%) a inflacja wyniosła 2,4% (rosnąc jednak w kolejnych miesiącach, z odczytem w maju na poziomie 3,1%).
- Utrzymanie stóp procentowych NBP od października 2023 r. do maja 2025 r. na niezmiennym poziomie przyniosło sektorowi bankowemu znaczące korzyści. Seria obniżek stóp w kolejnych miesiącach 2025 r. i marcu 2026 r. wpłynęła już jednak na zauważalne obniżenie przychodów odsetkowych w I kwartale 2026 r.
- Głównym czynnikiem powodującym spadek przychodów odsetkowych było niższe oprocentowanie portfela kredytów
- Pozytywnie na przychody odsetkowe wpłynęły wzrosty portfela kredytów i instrumentów dłużnych, zwłaszcza stałoprocentowych – prognozowane jest utrzymanie trendu w tym zakresie w trakcie 2026 r.
- Równolegle do spadku przychodów odsetkowych banki obniżyły również koszty odsetkowe
- Ostatecznie wynik odsetkowy (-2,3% r/r) okazał się stabilny i odporny na serię spadków stóp procentowych – prognozujemy utrzymanie niewielkiej skali spadku na poziomie ok. 3% r/r w skali całego roku
- Poziom kosztów działania banków w prognozowanym okresie będzie wzrastać proporcjonalnie do inflacji, zaś koszty pracownicze pozostaną dodatkowo pod wpływem tempa zmian płacy minimalnej.
- Obciążenia regulacyjne w roku 2026 będą tylko nieco wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim, co wynika z szacowanego na ok. 7% r/r zwiększenia się bazy naliczania podatku bankowego, a także wzrostu składek na BFG o 0,7% (wyłącznie składki na fundusz restrukturyzacji banków).

- Rok 2025 r. zapoczątkował trend malejący w odniesieniu do kosztu ryzyka prawnego związanego z walutowymi kredytami hipotecznymi. W 2026 r. ten koszt będzie więc niższy, o czym świadczą wyjątkowo niskie (w świetle wielu ostatnich kwartałów) koszty poniesione w I kwartale 2026 r. Brak istotnego wzrostu nowych pozwów ze strony klientów, którzy już spłacili kredyty, bądź zaciągali kredyty w EUR, wskazuje na kontynuację spadkowego trendu kosztu tego ryzyka.
- Monitorowania wymaga natomiast inny rodzaj ryzyka prawnego wynikającego z zastosowania sankcji kredytu darmowego w odniesieniu do kwestionowanych warunków w zawieranych umowach kredytowych. Skala tego problemu w przyszłości jest trudna do określenia, ale należy się spodziewać jej wzrostu.
- Ostatecznie utrzymujący się wysoki wynik odsetkowy w połączeniu ze zwiększoną stopą podatku CIT, pozwoli sektorowi bankowemu na osiągnięcie w roku 2026 zysku netto na poziomie ok. 37–38 mld zł wobec 49 mld zł w 2025 r., a stopa zwrotu z kapitału ROE spadnie do poziomu ok. 13% wobec 18% w 2025 r.
- Warto zauważyć istotny przyrost kapitałów sektora poprzez zasilenie z osiągniętych zysków mimo wypłaty dużych dywidend. Napięcia geopolityczne mogą okresowo wpływać na zwiększenie rentowności obligacji, co może skutkować pewnymi stratami na kapitale wynikającymi ze spadku wartości obligacji wycenianych w wartości godziwej przez inne dochody całkowite (w przypadku których zmiany wartości odnoszone są na kapitał). Z taką sytuacją mieliśmy do czynienia w marcu w wyniku wybuchu wojny na Bliskim Wschodzie.
- W związku z dobrą sytuacją kapitałową, adekwatność kapitałowa prognozowana na 2026 rok jest na stosunkowo wysokim poziomie. Łączny współczynnik kapitałowy na poziomie ok. 22% jest nawet nieco wyższy niż w 2025 r. (21,47%). Jest to poziom wskazujący na istotną nadwyżkę względem minimalnych wymagań CRR, nawet z uwzględnieniem rosnących wymogów kapitałowych wynikających ze wzrostu poziomu bufora antycyklicznego do 2% w tym roku. Taka sytuacja zwiększa potencjał do istotnego zwiększenia akcji kredytowej.
- Wobec względnie pomyślnej sytuacji gospodarczej i dobrej sytuacji ekonomicznej klientów banków, oczekujemy stabilizacji lub nawet niewielkiego spadku w obszarze ryzyka kredytowego – zarówno w przypadku wolumenu należności w fazie 2. i w fazie 3., jak też w przypadku wyniku z tytułu utraty wartości należności oraz kosztów ryzyka.

5. PORÓWNANIE SCENARIUSZA BAZOWEGO BIEŻĄCEJ PROGNOZY ZE SCENARIUSZEM BAZOWYM PROGNOZY POPRZEDNIEJ

Tabela 8. stanowi formalne porównanie bieżącej prognozy wyniku na rok 2026 ze scenariuszem bazowym prognozy przedstawionej w raporcie WIB PAB 10/2026 z kwietnia 2026 r.

Tabela 8. Aktualna prognoza wyników na rok 2026 a poprzednia prognoza

Prognoza wyników za rok 2026 (mln zł)	Prognoza aktualna	Prognoza – Raport 2025q4 (Wariant Bazowy)	Różnica prognoz	Różni- ca %
Przychody z tytułu odsetek	161 222	165 126	-3 903	-2,4%
Koszty z tytułu odsetek	53 889	57 536	-3 647	-6,3%
Wynik z tytułu odsetek	107 334	107 589	-256	-0,2%
Wynik z tytułu opłat i prowizji	21 107	20 335	772	3,8%
Koszty działania	63 222	63 298	-76	-0,1%
Odpisy z tytułu utraty wartości NPL	6 432	6 501	-69	-1,1%
Koszty z tytułu ryzyka prawnego	6 000	8 000	-2 000	-25,0%
Zysk/strata netto	37 941	36 733	1 208	3,3%
Aktywa	3 545 672	3 519 531	26 141	0,7%
ROE	12,98%	12,55%	0,43 p.p.	
ROA	1,07%	1,04%	0,03 p.p.	
Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem	1 405 446	1 393 567	11 879	0,9%
Fundusze własne	308 533	302 353	6 180	2,0%
Współczynnik TCR	21,95%	21,70%	0,26 p.p.	

Źródło: Obliczenia własne.

Najważniejsze różnice między prognozami oraz ich konsekwencje

Nowa prognoza
powstała
w nieco zmienionej
sytuacji
geopolitycznej
i makroekono-
micznej.

Mimo to różnice
w stosunku
do prognozy
poprzedniej
są niewielkie.

- różnica między obecną a poprzednią prognozą jest niewielka;
- wyniki I kwartału 2026 r. pokazały rzeczywisty wpływ dłuższej serii obniżek stóp procentowych na przychody i koszty odsetkowe, stąd obecnie obie te kategorie są prognozowane na nieco niższych poziomach;
- istotna zmiana dotyczy kosztu ryzyka prawnego, prognoza tej kategorii została obniżona w wyniku relatywnie bardzo niskiego kosztu poniesionego przez sektor bankowy w I kwartale 2026 r.;
- wynik odsetkowy, wynik z tytułu opłat i prowizji oraz oszacowania kosztów działania banków i kosztu ryzyka kredytowego pozostają na poziomie porównywalnym z poprzednią prognozą;
- kompensujące się niewielkie zmiany pozycji rachunku zysku i strat skutkują pomijalną zmianą prognozy zysku netto oraz wskaźników rentowności i wskaźnika kapitałowego;

Spis wykresów

Rys. 1a.	Dynamika należności od sektora niefinansowego i samorządowego 2022q4-2026q1 (r/r)	166
Rys. 1b.	Dynamika należności od sektora niefinansowego i samorządowego 2022q4-2026q1 (k/k)	166
Rys. 2a.	Dynamika depozytów podmiotów niefinansowych 2022q4-2025q4 (r/r)	167
Rys. 2b.	Dynamika depozytów podmiotów niefinansowych 2022q4-2025q4 (k/k)	167
Rys. 3.	Sektor niefinansowy ogółem - struktura jakościowa należności (dane w mln zł)	168
Rys. 4.	Wolumen i struktura kapitału bilansowego banków	169
Rys. 5.	Skumulowane straty na kapitale 2020'12 – 2026'04 (mln zł)	170
Rys. 6.	Wolumen i struktura kapitału regulacyjnego banków 03'2021 – 03'2026 (mln zł)	170
Rys. 7.	Struktura ekspozycji ważonej ryzykiem	171
Rys. 8.	Wskaźnik inflacji r/r (%)	173
Rys. 9.	Koszty ryzyka w sektorze bankowym – dane rzeczywiste 2021q1-2026q1 i prognoza na rok 2026	176
Rys. 10.	Wartość bilansowa brutto kredytów mieszkaniowych w CHF (12'2021-04'2026, mln zł, mln CHF)	177
Rys. 11.	Składowe zmiany wyniku odsetkowego 2025q1 – 2026q1 w grupie wybranych banków (mln zł)	179
Rys. 12.	Przychody odsetkowe, koszty odsetek i wynik odsetkowy w latach 2019-2025 i w prognozie na rok 2026 (mln zł)	181
Rys. 13.	Poziom oczekiwanych strat kredytowych w latach 2019-2025 i w prognozie na rok 2026 (mln zł)	181
Rys. 14.	Zysk netto sektora bankowego w latach 2019-2025 i w prognozie na rok 2026 (mln zł)	182
Rys. 15.	ROE sektora bankowego w latach 2019-2025 i w prognozie na rok 2026	182

Spis tabel

Tabela 1:	Dane sektora bankowego w okresie 12'2024 – 03'2026	172
Tabela 2.	Założenia makroekonomiczne	173
Tabela 3.	Dynamika należności kredytowych w latach 2024-2025 i prognoza na rok 2026	175
Tabela 4.	Koszty ryzyka prawnego walutowych kredytów hipotecznych (mln zł) w okresie 2019-2026.Q1 i prognoza na rok 2026 (mln zł)	177
Tabela 5.	Struktura przychodów odsetkowych banków giełdowych w I kwartale 2026 i 2025 r. (w mln)	178
Tabela 6.	Struktura przychodów odsetkowych banków giełdowych w I kwartale 2026 i 2025 r.	178
Tabela 7.	Wyniki prognoz scenariuszowych na rok 2026 na tle rzeczywistych wyników w okresie 2022-2025	180
Tabela 8.	Aktualna prognoza wyników na rok 2026 a poprzednia prognoza	185

I kwartał 2026 r.

PROGRAM
ANALITYCZNO
BADAWCZY